

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

64. aastakäik

8. detsember 2021

Sisukord

EUROOPA PARLAMENT

ISTUNGJÄRK 2021–2022

24.-25. märtsi 2021. aasta istungid

VASTUVÕETUD TEKSTID

I *Resolutsioonid, soovitused ja arvamused*

RESOLUTSIOONID

Euroopa Parlament

Neljapäev, 25. märts 2021

2021/C 494/01	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon digiõppe poliitika kujundamise kohta (2020/2135(INI))	2
2021/C 494/02	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon mereprügi mõju kohta kalandussektorile (2019/2160(INI))	14
2021/C 494/03	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon ühtekuuluvuspoliitika ja piirkondlike keskkonnanstrateegiade kohta kliimamuutuste vastases võitluses (2020/2074(INI))	26
2021/C 494/04	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon Euroopa andmestrategie kohta (2020/2217(INI))	37
2021/C 494/05	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon kaitse- ja julgeolekualaseid riigihankeid käsitleva direktiivi 2009/81/EÜ ning kaitseotstarbeliste toodete vedu käsitleva direktiivi 2009/43/EÜ rakendamise kohta (2019/2204(INI))	54
2021/C 494/06	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon määruse (EL, Euratom) 2020/2092 kohaldamise ja õigusriigi tingimuslikkuse korra kohta (2021/2582(RSP))	61

2021/C 494/07	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon välisõhu kvaliteedi direktiivide rakendamise kohta: direktiiv 2004/107/EÜ ja direktiiv 2008/50/EÜ (2020/2091(INI))	64
2021/C 494/08	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon uue ELi Aafrika-strateegia ning kestlikku ja kaasavat arengut toetava partnerluse kohta (2020/2041(INI))	80
2021/C 494/09	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon ELi säästva turismi strateegia väljatöötamise kohta (2020/2038(INI))	106
2021/C 494/10	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon euro rahvusvahelise rolli tugevdamise kohta (2020/2037(INI))	118
2021/C 494/11	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon mis käsitleb komisjoni hindamisaruannet isikuandmete kaitse üldmääruse rakendamise kohta kaks aastat pärast selle kohaldamise algust (2020/2717(RSP))	129
2021/C 494/12	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon Albaaniat käsitlevate komisjoni 2019.–2020. aasta aruannete kohta (2019/2170(INI))	139
2021/C 494/13	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon Kosovot käsitlevate komisjoni 2019.–2020. aasta aruannete kohta (2019/2172(INI))	149
2021/C 494/14	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon Põhja-Makedooniat käsitlevate komisjoni 2019.–2020. aasta aruannete kohta (2019/2174(INI))	161
2021/C 494/15	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon Serbiat käsitlevate komisjoni 2019.–2020. aasta aruannete kohta (2019/2175(INI))	172

II Teatised

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

Euroopa Parlament

Neljapäev, 25. märts 2021

2021/C 494/16	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta otsus Livia Járóka puutumatus e kaitsmise taotluse kohta (2020/2198(IMM))	186
2021/C 494/17	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta otsus Jean-François Jalkhi puutumatus e kaitsmise taotluse kohta (2020/2110(IMM))	188

III Ettevalmistavad aktid

Euroopa Parlament

Neljapäev, 25. märts 2021

2021/C 494/18	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta seadusandlik resolutsioon mis käsitleb nõukogu määruse eelnõu, millega kehtestatakse Euroopa Liidu omavahendite süsteemi rakendusmeetmed ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 608/2014 (10045/2020 – C9-0024/2021 – 2018/0132(APP))	191
---------------	---	-----

2021/C 494/19	<p>Euroopa Parlamendi otsus mitte esitada vastuväiteid komisjoni 19. veebruari 2021. aasta delegeeritud määrusele, millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) nr 640/2014 nõuete rikkumise osas seoses veiste ning lammaste ja kitsede identifitseerimise ja registreerimise süsteemiga ning seoses halduskaristuste taseme arvutamise ja loomatoetuste kavade või loomatoetusmeetmete alusel deklareeritud loomade puhul (C(2021)00993 – 2021/2566(DEA))</p>	193
2021/C 494/20	<p>P9_TA(2021)0099</p> <p>Väärtpaberistamise üldnormid ning lihtsa, läbipaistva ja standarditud väärtpaberistamise erinormid, et aidata kaasa COVID-19 kriisist taastumisele ***I</p> <p>Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse COVID-19 pandeemiast taastumisele kaasa aitamiseks määrust (EL) 2017/2402, millega kehtestatakse väärtpaberistamise üldnormid ning luuakse lihtsa, läbipaistva ja standarditud väärtpaberistamise erinormid (COM(2020)0282 – C9-0207/2020 – 2020/0151(COD))</p> <p>P9_TC1-COD(2020)0151</p> <p>Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 25. märtsil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega muudetakse COVID-19 kriisist taastumisele kaasa aitamiseks määrust (EL) 2017/2402, millega kehtestatakse väärtpaberistamise üldnormid ning luuakse lihtsa, läbipaistva ja standarditud väärtpaberistamise erinormid</p>	195
2021/C 494/21	<p>P9_TA(2021)0100</p> <p>Määruse (EL) nr 575/2013 muutmine seoses väärtpaberistamise raamistiku kohandamisega, et toetada majanduse taaskäivitamist COVID-19 kriisile reageerimisel ***I</p> <p>Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 575/2013 seoses väärtpaberistamise raamistiku kohandamisega, et toetada majanduse taaskäivitamist COVID-19 pandeemiale reageerimisel (COM(2020)0283 – C9-0208/2020 – 2020/0156(COD))</p> <p>P9_TC1-COD(2020)0156</p> <p>Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 25. märtsil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega muudetakse määrust (EL) nr 575/2013 seoses väärtpaberistamise raamistiku kohandamisega, et toetada majanduse taaskäivitamist COVID-19 kriisile reageerimisel</p>	196
2021/C 494/22	<p>P9_TA(2021)0101</p> <p>Kahesuguse kasutusega kaupade eksport, vahendamine, tehniline abi, transiit ja edasitoimetamine ***I</p> <p>Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse liidu kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, edasitoimetamise, vahendamise, tehnilise abi ja transiidi kontrollimiseks (uuesti sõnastatud) (COM(2016)0616 – C8-0393/2016 – 2016/0295(COD))</p> <p>P9_TC1-COD(2016)0295</p> <p>Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 25. märtsil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega kehtestatakse liidu kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, vahendamise, tehnilise abi, transiidi ja edasitoimetamise kontrollimiseks (uuesti sõnastatud)</p>	197
2021/C 494/23	<p>Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu määruse eelnõu kohta, mis käsitleb ringluse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevate omavahendite arvutamist, meetodeid ja menetlusi, millega tehakse kättesaadavaks need omavahendid, rahavajaduste rahuldamiseks vajalikke meetmeid ning kogurahvatulul põhinevate omavahendite teatavaid aspekte (13142/2020 – C9-0018/2021 – 2018/0131(NLE))</p>	200

2021/C 494/24	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu määruse eelnõu kohta, millega muudetakse määrust (EMÜ, Euratom) nr 1553/89 käibemaksust laekuvate omavahendite kogumise kindla ühtse korra kohta (12771/2020 – C9-0364/2020 – 2018/0133(NLE))	204
2021/C 494/25	Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon 2022. aasta eelarve koostamise üldsuuniste kohta, III jagu – Komisjon (2020/2265(BUI))	207

Menetluste selgitus

- * Nõuandemenetlus
- *** Nõusolekumenetlus
- ***I Seadusandlik tavamenetlus, esimene lugemine
- ***II Seadusandlik tavamenetlus, teine lugemine
- ***III Seadusandlik tavamenetlus, kolmas lugemine

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

Euroopa Parlamendi muudatused:

Uued tekstiosad on märgistatud **paksus kaldkirjas**. Välja jäetud tekstiosad on tähistatud sümboliga ■ või on läbi kriipsutatud. Teksti asendamise puhul märgistatakse uus tekst **paksus kaldkirjas** ja asendatav tekst jäetakse välja või kriipsutatakse läbi.

EUROOPA PARLAMENT

ISTUNGJÄRK 2021–2022

24.-25. märtsi 2021. aasta istungid

VASTUVÕETUD TEKSTID

Neljapäev, 25. märts 2021

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2021)0095

Digiõppe poliitika kujundamine

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon digiõppe poliitika kujundamise kohta (2020/2135(INI))
(2021/C 494/01)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikleid 165 ja 166,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eriti selle artiklit 14,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni protokolli artiklit 2, milles käsitletakse õigust haridusele,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/790, mis käsitleb autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi digitaalsel ühtsel turul ning millega muudetakse direktiive 96/9/EÜ ja 2001/29/EÜ ⁽¹⁾,
- võttes arvesse kultuuri- ja hariduskomisjoni 22. septembri 2020. aasta resolutsiooni ettepanekut Euroopa hariduse tuleviku kohta COVID-19 kontekstis,
- võttes arvesse oma 17. aprilli 2020. aasta resolutsiooni ELi kooskõlastatud meetmete kohta võitluses COVID-19 pandeemia ja selle tagajärgede vastu ⁽²⁾,
- võttes arvesse oma 11. detsembri 2018. aasta resolutsiooni hariduse kohta digiajastul ning ELi poliitikakujundamisega seotud probleemide, võimaluste ja õppetundide kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse oma 12. juuni 2018. aasta resolutsiooni hariduse ajakohastamise kohta ELis ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse oma 14. septembri 2017. aasta resolutsiooni Euroopa uue oskuste tegevuskava kohta ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse nõukogu 9. juuni 2020. aasta järeldusi Euroopa digituleviku kujundamise kohta ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse nõukogu 26. mai 2020. aasta järeldusi tuleviku Euroopa õpetajate ja koolitajate kohta ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ ELT L 130, 17.5.2019, lk 92.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0054.

⁽³⁾ ELT C 388, 13.11.2020, lk 2.

⁽⁴⁾ ELT C 28, 27.1.2020, lk 8.

⁽⁵⁾ ELT C 337, 20.9.2018, lk 135.

⁽⁶⁾ ELT C 202 I, 16.6.2020, lk 1.

⁽⁷⁾ ELT C 193, 9.6.2020, lk 11.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse nõukogu 18. novembri 2019. aasta järeldusi, mis käsitlevad elukestva õppe poliitika keskset rolli ühiskonna võimekuse suurendamisel tegeleda tehnoloogiapõhisele ja rohelisele majandusele üleminekuga kaasavat ja kestlikku majanduskasvu toetaval viisil ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitusi võtmepädevuste kohta elukestvas õppes ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse nõukogu 22. mai 2017. aasta soovitusi, milles käsitletakse elukestva õppe Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku ning millega tunnustatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitus Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse nõukogu 30. mai 2016. aasta järeldusi meediapädevuse ja kriitilise mõtlemise arendamise kohta hariduse ja koolituse kaudu ⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2016. aasta soovitusi „Oskuste täiendamise meetmed: uued võimalused täiskasvanutele“ ⁽¹²⁾,
- võttes arvesse nõukogu 27. mai 2015. aasta järeldusi alushariduse ja põhihariduse rolli kohta loovuse, innovatsiooni ja digipädevuse edendamisel ⁽¹³⁾,
- võttes arvesse nõukogu 20. detsembri 2012. aasta soovitusi mitteformaalse ja informaalset õppe valideerimise kohta ⁽¹⁴⁾,
- võttes arvesse komisjoni 30. septembri 2020. aasta teatist „Digiõppe tegevuskava 2021–2027: hariduse ja koolituse ümberkujundamine digiajastu jaoks“ (COM(2020)0624) ja sellele lisatud talituste töödokumenti (SWD(2020)0209),
- võttes arvesse komisjoni 30. septembri 2020. aasta teatist Euroopa haridusruumi saavutamise kohta aastaks 2025 (COM(2020)0625),
- võttes arvesse komisjoni 1. juuli 2020. aasta teatist jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetava Euroopa oskuste tegevuskava kohta (COM(2020)0274),
- võttes arvesse komisjoni 17. jaanuari 2018. aasta teatist digiõppe tegevuskava kohta (COM(2018)0022),
- võttes arvesse komisjoni 14. novembri 2017. aasta teatist „Euroopa identiteedi tugevdamine hariduse ja kultuuri kaudu“ (COM(2017)0673),
- võttes arvesse komisjoni 30. mai 2017. aasta teatist „Koolide arendamine ja õpetamise täiustamine, et anda noortele edasiseks eluks hea stardipositsioon“ (COM(2017)0248),
- võttes arvesse komisjoni 7. detsembri 2016. aasta teatist „Hariduse täiustamine ja moderniseerimine“ (COM(2016)0941),
- võttes arvesse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) aruannet „Education responses to COVID-19: an implementation strategy toolkit“ (COVID-19 pandeemia reageerimine hariduses: rakendusstrateegia töövahend),
- võttes arvesse OECD aruannet „OECD Skills Outlook 2019: Thriving in a Digital World“ (OECD oskuste väljavaated 2019: edukus digitaalses maailmas),
- võttes arvesse ÜRO Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsiooni (UNESCO) aruannet „Skills for a connected world“ (Ühendatud maailma oskused),
- võttes arvesse Euroopa Kutseõppe Arenduskeskuse 4. juuni 2020. aasta aruannet „Digital gap during COVID-19 for VET learners at risk in Europe“ (Digilõhe COVID-19 pandeemia ajal haavatavate kutsehariduse ja -koolituse õppurite seas Euroopas),
- võttes arvesse kodukorra artiklit 54,

⁽⁸⁾ ELT C 389, 18.11.2019, lk 12.

⁽⁹⁾ ELT C 189, 4.6.2018, lk 1.

⁽¹⁰⁾ ELT C 189, 15.6.2017, lk 15.

⁽¹¹⁾ ELT C 212, 14.6.2016, lk 5.

⁽¹²⁾ ELT C 484, 24.12.2016, lk 1.

⁽¹³⁾ ELT C 172, 27.5.2015, lk 17.

⁽¹⁴⁾ ELT C 398, 22.12.2012, lk 1.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni arvamust,
 - võttes arvesse naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni muudatusettepanekutena esitatud seisukohta,
 - võttes arvesse kultuuri- ja hariduskomisjoni raportit (A9-0042/2021),
- A. arvestades, et kaasav, õiglane ja nõuetekohaselt rahastatud kvaliteetne haridus on rohe- ja digipöörde peamine edasiviiv jõud; arvestades, et haridus on investering meie ühisesse tulevikku, mis aitab kaasa sotsiaalsele ühtekuuluvusele, kestlikule majanduskasvule, töökohtade loomisele ja tööhõivele ning seeläbi õiglasele ühiskonnale; arvestades, et haridus on individuaalse arengu ja eneseteostuse oluline vahend ning suurendab osalust demokraatlikus elus;
- B. arvestades, et naiste ja meeste võrdõiguslikkus on ELi alusväärtus, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklites 8 ja 19;
- C. arvestades, et digitehnoloogia on ühiskonda ümber kujundamas, muutes põhilised digioskused ja digikirjaoskuse kõigi kodanike jaoks hädavajalikuks;
- D. arvestades, et Euroopa sotsiaalõiguste samba esimeses põhimõttes tuuakse esile oskuste säilitamise ja omandamise tähtsus, et „tagada võrdsed võimalused ja juurdepääs tööturule“, ning sätestatakse, et igatüel on „õigus kvaliteetsele ja kaasavale haridusele, koolitusele ja elukestvatele õppele, et säilitada ja omandada oskused, mis võimaldavad ühiskonnas täielikult osaleda ja aitavad suunduda edukalt tööturule“;
- E. arvestades, et digioskuste ja digipädevuse omandamise üks peamine eeltingimus on valdkonnaülestes põhioskuste omandamine, nagu arvutusoskus, kriitiline mõtlemine ja sotsiaalse suhtlemise oskused; arvestades, et samal ajal suureneb tulevikus vajadus digioskuste (nagu programmeerimine, logistika ja robotika) järele mitte ainult IT-hariduse, vaid ka õppekava kui terviku seisukohast; arvestades, et kodanike digipädevuse raamistikus tunnistatakse pehmete oskuste, sealhulgas suhtlus-, koostöö- ja infosisu loomise tähtsust, mida sageli õpetatakse humanitaar-, kunsti- ja sotsiaalteaduste kaudu; arvestades, et interdistsiplinaarne lähenemine teaduse, tehnoloogia, inseneeria, kunsti ja matemaatika (STEAM) valdkonna õpingutele võib kaasa tuua digilahenduste parema ja inimkeskema kavandamise;
- F. arvestades, et küberhügieeni-, küberturvalisuse-, andmekaitse- ja meediapädevusealane põhiharidus peab olema eakohane ja orienteeritud õppijate arengule, et aidata neil saada kriitiliselt mõtlevateks õppijateks, aktiivseteks kodanikeks, internetikasutajateks ja demokraatliku digiühiskonna kujundajateks, teha teadlikke otsuseid ning olla teadlik internetiga kaasnevatest ohtudest, nagu veebis leviv desinformatsioon, ahistamine ja isikuandmetega seotud rikkumised, ja osata nendega toime tulla; arvestades, et õppekavadesse tuleks lisada küberturvalisusega seotud õppeprogrammid;
- G. arvestades, et digiüleminek kujundab tööturгу ning et komisjoni hinnangul⁽¹⁵⁾ vajab mitmetes töökategoriates 90 % töökohtadest tulevikus eeldatavasti mõningaid digioskusi ja 65 % lastest, kes alustavad praegu õpinguid algkoolis, peaksid lõpuks töötama töökohtadel, mida ei ole veel olemas; arvestades, et kõrgtasemel digioskuste järele on suur nõudlus, mis toob tõenäoliselt kaasa suurema rõhuasetuse STEAM-erialadele;
- H. arvestades, et põhjalikult tuleb uurida selliste uute tehnoloogiavaldkondade nagu robotika ja tehisintellekti mõju tööhõivele; arvestades, et on juba selge, et digioskustest on kiiresti saamas üldlevinud oskused, mida vajatakse ka töökohtadel, mis olid varem digisfääriga väga vähe seotud või üldse mitte seotud, sealhulgas füüsilises töös; arvestades, et ümber- ja täiendusõpe on vajalikud selleks, et inimesed saaksid kohaneda üha digitaalsemaks muutuva tööturu muutuvate vajaduste ja tegelikkusega; arvestades, et COVID-19 põhjustatud üleminek kaugtööle toob kaasa uued

⁽¹⁵⁾ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7a51fb41-92ad-11e7-b92d-01aa75ed71a1/language-en>,
<https://futureskills.pearson.com/research/assets/pdfs/technical-report.pdf>

Neljapäev, 25. märts 2021

digioskused, suhtluse ja muud probleemid; arvestades, et tööandjad peaksid tagama töötajatele digiväljaõppe ja -vahendid, pöörates nõuetekohast tähelepanu erivajadustega töötajatele, näiteks pakkudes puuetega inimestele mõistlikke võimalusi; arvestades, et kutseharidusel ja -õppel on väga oluline roll tulevastele töötajatele areneva tööturu jaoks vajalike oskuste ja kvalifikatsiooni pakkumisel;

- I. arvestades, et 42 %-l eurooplastest puuduvad ikka veel isegi põhilised digioskused⁽¹⁶⁾, kusjuures märkimisväärsed erinevused digioskuste tasemes esinevad liikmesriikide sees ja nende vahel ning sõltuvad sotsiaal-majanduslikust staatusest, vanusest, soost, sissetulekust, haridustasemest ja tööhõivest; arvestades, et ainult 35 %-l 55–74-aastastest inimestest on põhilised digioskused, võrreldes 82 %-ga 16–24-aastastest⁽¹⁷⁾, mis muudab eakamad inimesed digitaalse tõrjutuse suhtes haavatavamaks; arvestades, et oskuste tegevuskava eesmärk on tagada, et 2025. aastaks on 70 %-l 16–74-aastastel põhilised digioskused, mis tähendab keskmiselt kahe protsendipunktilist kasvu aastas võrreldes 0,75 protsendipunktilise iga-aastase kasvuga aastatel 2015–2019; arvestades, et õppijad ei ole kunagi digioskuste omandamisel võrdsel positsioonil, sest põhioskuste tase on väga erinev;
- J. arvestades, et endiselt esineb ebavõrdsust juurdepääsul digitaristule ja -seadmetele, kuna maa- ja ääre poolsed piirkonnad ning mahajäänud linnapiirkonnad kannatavad sageli halva ühenduvuse tõttu ja madalama sissetulekuga leibkondadel puudub sageli juurdepääs arvutitele; arvestades, et 10 % ELi maapiirkondades elavatest leibkondadest on interneti püsiühenduseta ja veel 41 % on lairibaühenduseta;
- K. arvestades, et sooline lõhe digioskustes on 11 %⁽¹⁸⁾; arvestades, et Eurostati andmetel on vaid iga kolmas teadus, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) erialade lõpetaja naissoost, ehkki 54 % kõrgharidust omandavatest üliõpilastest on naised; arvestades, et poiste ja tütarlaste suhtumine STEM-ainetesse alghariduse ajal ei erine, kuid tütarlaste huvi näib vähenevat alates 15. eluaastast; arvestades, et vähem kui kolm protsenti teismelistest tütarlastest väljendab huvi töötada IKT-spetsialistina;
- L. arvestades, et sooline ebavõrdsus hariduses ja koolituses väljendub töökohtadel, kuna naised töötavad ainult 17 %-l IKT-sektori töökohtadest ja digitaalsektoris töötavate meeste osakaal on 3,1 korda suurem kui naiste osakaal⁽¹⁹⁾; arvestades, et sooline ebavõrdsus on eriti ilmne tehisintellekti sektoris, kus ainult 22 % spetsialistidest kogu maailmas on naised; arvestades, et sellised erinevused mõjutavad naiste võimalusi töötada hästi tasustatud ja tulevikku suunatud sektorites ning piiravad samuti digitaalsektori mitmekesisust, näiteks seoses tehnoloogia kavandamisega;
- M. arvestades, et on oluline mõista tegureid, mis mõjutavad tütarlaste ja naiste haridust ja karjäärivalikuid, sealhulgas soolist kallutatust, ning motiveerida neid jätkama STEM-erialade ning IKT-õpinguid ja karjääri; arvestades, et sellega seoses on vaja edasi arendada kutsenõustamist puudutavaid lahendusi;
- N. arvestades, et digitehnoloogias peitub märkimisväärne potentsiaal õpetajatele, koolitajatele ja haridustöötajatele ning õppijatele kõigis haridussektorites ja -keskkondades juurdepääsetavate, avatud, sotsiaalsete ja personaalsete tehnoloogiavõimaluste näol, mis võivad viia kaasavamate õppimisvõimalusteni; arvestades, et uuenduslikest õpetamismeetoditest ja õppijate võimestamisest juhitud digitehnoloogia arukas kasutamine võib anda inimestele eluks vajalikud põhipädevused, nagu loov mõtlemine, uudishimu ja probleemilahendamise oskus; arvestades, et digitehnoloogia kasutamist ei tohi kunagi pidada kulude kokkuhoiu meetmeks; arvestades, et õpetajate vabadus valida parim õpetamismeetodite ja õpetatava sisu kombinatsioon peaks jääma haridusprotsessi keskmesse;
- O. arvestades, et õpetaja ja õpilase vaheline suhtlemine on õpilaste heaolu ja arengu jaoks ülioluline ning seetõttu peab kontaktõpe jääma hariduse andmise keskmesse; arvestades, et digivahendid ja -tehnoloogia ei saa asendada õpetaja rolli, kuid nad pakuvad siiski mitmeid eeliseid, mis täiendavad kontaktõpet, sealhulgas kombineeritud haridusmudelite kujul; arvestades, et tehnoloogia ja digitaalseadmete ülemäärane kasutamine võib põhjustada probleeme, nagu unepuudus,

⁽¹⁶⁾ Digitaalrajanduse ja -ühiskonna indeksit (DESI) käsitlev 2020. aasta aruanne, Euroopa Komisjon.

⁽¹⁷⁾ DESI-t käsitlev 2020. aasta aruanne.

⁽¹⁸⁾ Euroopa Komisjoni 2019. aasta tulemustabel naiste osalemise kohta digivaldkonnas.

⁽¹⁹⁾ Euroopa Komisjoni 5. märtsi 2020. aasta teatis „Võrdõiguslik liit: soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025“ (COM(2020)0152).

Neljapäev, 25. märts 2021

sõltuvus ja istuv eluviis; arvestades, et erilist tähelepanu tuleb pöörata väiksematele lastele ja õppijatele, kellel on hariduslikud erivajadused või puue, ning kelle jaoks veebiõpe kujutab endast erilist probleemi;

- P. arvestades, et digitehnoloogia tuleks kasutusele võtta õppijakesksel, eakohasel ja arengule suunatud viisil; arvestades, et digiõppe strateegiates tuleb arvesse võtta uuringuid digitehnoloogia varajase kasutamise mõju kohta väikelaste arengule;
- Q. arvestades, et digitaristu ja -tehnoloogia arendamine hariduses nõuab märkimisväärseid avaliku sektori investeeringuid, sealhulgas haridusasutuste IT-töötajatesse; arvestades, et e-õppe lahenduste väljatöötamisele aitavad olulisel määral kaasa ka erainvesteeringud;
- R. arvestades, et juurdepääs digitaristule, sealhulgas kiirele internetile ning kvaliteetsetele ja haridusvajadustele kohandatud seadmetele ja sisule on digiõppe eeltingimus; arvestades, et COVID-19 pandeemia ja äkiline digiüleminek kaug- või veebiõppele tõid välja juurdepääsu ja ühenduvusega seotud puudused liikmesriikides ja nende vahel, avaldades eri haridussektoritele erinevat mõju; arvestades, et 2020. aasta kevadel COVID-19 liikumiskiirangute ajal ei olnud 32 %-l⁽²⁰⁾ mõne liikmesriigi õpilastest ja tudengitest juurdepääsu internetile ja digitaalsetele vahenditele;
- S. arvestades, et järsk üleminek veebi- ja kaugõppele tõi ühtlasi välja valmisoleku puudumise enamiku Euroopa piirkondade haridussüsteemides ning puudused õpetajate, haridustöötajate, lapsevanemate ja õppijate digioskustes ja nende võimekuses digitehnoloogiat tõhusalt ja turvaliselt kasutada; arvestades, et enne kriisi tundsid vaid 39 % ELi õpetajatest, et neil on õppetöös digitehnoloogia kasutamiseks hea või väga hea ettevalmistus, kusjuures siin esines liikmesriikide vahel olulisi erinevusi; arvestades, et õpetajad on siiski näidanud, et nad suudavad kohaneda haridussüsteemi põhjalike muutustega, kui neile võimaldatakse piisav paindlikkus ja autonoomia, ja nad kasutavad parimal viisil ära veebi- ja kaugõppe innovatsioonipotentsiaali;
- T. arvestades, et üleminek veebi- ja kaugõppele on võimendanud olemasolevaid ebavõrdsusi, jättes ebasoodsas olukorras olevad, haavatavad õppijad, hariduslike erivajadustega õppijad ja puuetega õppijad veelgi kaugemale maha, suurendades koolist väljakukkumise määra mitmetes haridussektorites ning tuues esile nõustamise ja sotsiaalse toe puudumise digitaalses keskkonnas; arvestades, et varases lapseas sotsiaalse ja haridusliku ebavõrdsuse kogemine võib mõjuda negatiivselt hilisemas elus õpitulemustele ja töövõimalustele; arvestades, et kiiresti on vaja parandada veebiõppe kvaliteeti ja kaasavust;
- U. arvestades, et COVID-19 pandeemia toob kaasa põhjalikke muutusi meie eluviisis ning on esile toonud vajaduse pakkuda kõigile täiemahulist ja kvaliteetset haridust, et valmistuda võimalikeks tulevasteks kriisideks, suurendada haridussüsteemide pikaajalist vastupanuvõimet ja panna alus edukale digiüleminekule;
- V. arvestades, et kuigi õpetuse sisu ja haridussüsteemi korraldus kuulub liikmesriikide pädevusse, nõuavad uued väljakutsed siiski tõhusat koostööd ning vajaduse korral Euroopa Liidu digiõppe poliitikat ja vahendeid keskpikas ja pikas perspektiivis, mis on Euroopa haridusruumi oluline mõõde;
- W. arvestades, et kvaliteetse veebiõppe kättesaadavus ei ole sageli alternatiiv, vaid ainus võimalus teatavatele rühmadele, nagu maa- ja äärepoolseimates piirkondades täistööajaga töötavad inimesed või töötud või puuetega inimesed;
- X. arvestades, et haridus on investeering tulevikku ja iga inimese oluline arengu ning eneseteostamise vahend; arvestades, et digiõpe võiks aidata lahendada selliseid probleeme nagu desinformatsioon, radikaliseerumine, identiteedi- ja andmevargused, küberkiusamine ja veebipettused; arvestades, et haridusel, koolitusel ja elukestval õppel on õiglasel üleminekul digimajandusele keskne roll;

⁽²⁰⁾ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC122303>

Neljapäev, 25. märts 2021

Läbivaadatud digiõppe tegevuskava: visioon, juhtimine, rahastamine ja tulemuslikkuse mõõtmine

1. rõhutab, et Euroopa sotsiaalõiguste samba kohane õigustepõhine lähenemisviis digiõppele peab olema digiõppe poliitika juhtpõhimõte, et tagada kõigi õigus kaasavale ja kvaliteetsele haridusele; rõhutab, et pandeemiajärgne taastumine ja hariduspoliitika taaselustamine on lahutamatu seotud muude probleemidega, millega liit ja maailm silmitsi seisavad, ning rõhutab vajadust siduda digiõppe poliitika muude poliitikavaldkondadega, et edendada kaasavat, sooliselt tasakaalustatud, innovatiivsemat ja keskkonnahoidlikumat ühiskonda;
2. peab sellega seoses tervitatavaks ajakohastatud digiõppe tegevuskava ning selle laiendatud ulatust ja ambitsiooni koos konkreetsete eesmärkidega, mis käsitlevad eelkõige püsivaid puudujääke digioskustes, kvaliteetse arvuti- ja IT-hariduse edendamist või paremat ühenduvust koolides, mis on täiendav samm terviklikuma digioskuste ja -õppe strateegia suunas; on arvamisel, et kava on edukas, kui selle täideviimisel on digiõpe saanud tõeliselt hariduspoliitika osaks ja kui sellega on kaasnenud kogu liidus juurdepääsu, kvaliteedi ja võrdsete võimaluste osas selged, järjepidevad ja positiivsed tulemused; tunnistab liikmesriikide erinevaid lähteprintsipioone selles protsessis, mida tuleks kava rakendamisel arvesse võtta;
3. avaldab tunnustust otsusele viia kava vastavusse seitsmeaastase mitmeaastase finantsraamistikuga, kuna see annab pikaajalise perspektiivi ja seob selle asjaomaste rahastamisvahenditega; rõhutab kava tähtsust Euroopa haridusruumi loomisel ja omakorda Euroopa haridusruumi tähtsust kava elluviimisel, mis peaks tagama selle rakendamisel läbipaistvuse ja vastutuse;
4. märgib siiski, et kava tõhus täideviimine sõltub mitmete programmide ja liikmesriikidevahelisest kooskõlastamisest; kutsub komisjoni üles tagama eri programmide vahelise tõhusa koostöö ning järjepidevama ja tõhusama kooskõlastamise kõigi asjakohaste digiõppe poliitikameetmete vahel ELi tasandil, et vähendada killustatust ja vältida kattumist riiklike ja Euroopa rahastamisvahendite ja poliitika vahel ning seeläbi suurendada mõju;
5. osutab Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide, Euroopa ühendamise rahastu, programmi „Euroopa horisont“, Euroopa solidaarsuskorpuse, programmi „Loov Euroopa“ ja programmi „Erasmus+“ panusele kava eri tahkude rahastamises; väljendab heameelt programmi „Erasmus+“ eelarve märkimisväärse suurendamise üle ja hoiatab programmi uute poliitiliste ambitsioonidega ülekoormamise eest, arvestades, et põhitähelepanu peab olema programmi kaasavamaks muutmiseks;
6. juhib tähelepanu taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi tähtsaimate investeerimisprioriteetide „ühendamine“ ja „ümberõppimine ja oskuste täiendamine“ olulisusele digiõppe tegevuskava elluviimisel; ergutab liikmesriike eraldama rahastu vahenditest vähemalt 10 % haridusele; kordab oma seisukohta ergutada liikmesriike märkimisväärselt suurendama avaliku sektori kulutusi haridusele, tunnistades hariduse keskset rolli majanduskasvu tugevdamisel, töökohtade loomisel ning majandusliku ja sotsiaalse vastupanuvõime suurendamisel; tuletab samuti meelde, et vähemalt 20 % taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi raames eraldatavatest vahenditest on ette nähtud digiüleminekuks, ning nõuab tungivalt, et liikmesriigid kasutaksid rahastu vahendeid, et tugevdada haridussüsteemi digitaalset suutlikkust ja investeerida näiteks koolide, õpilaste ja haavatavate rühmade digitaristusse, eelkõige tõrjutud piirkondades;
7. rõhutab parlamendi algatatud katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete väärtust tugevama liiduülese koostöö tagamisel, et vähendada liikmesriikide, piirkondade ning maa- ja linnapiirkondade vahelisi hariduslikke erinevusi, näiteks uus ettevalmistav meede, mille eesmärk on parandada juurdepääsu õppevahenditele piirkondades ja kogukondades, kus on ebapiisav ühenduvus või juurdepääs tehnoloogiale; nõuab edukate katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete lõimimist liidu programmidesse; väljendab sellega seoses heameelt meediapädevuse meetme lisamise üle uude programmi „Loov Euroopa“, tuginedes edukale katseprojektile „Meediaoskus kõigile“ ja ettevalmistavale meetmele, ning nõuab piisavat rahastamist, et tagada uue meetme tulemuslikkus;
8. märgib, et uues kavas on seatud konkreetsed eesmärgid, et kõrvaldada püsivad lüngad digiõppes, näiteks seoses ühenduvuse, digioskuste ja veebipõhise õppesisuga; tunneb heameelt, et komisjon on näinud ette vahehindamise, ja komisjoni kavatsuse üle andmekogumist suurendada; kutsub komisjoni üles töötama välja tervikliku järelevalvesteemi kõigi digiõppe poliitikameetmete jaoks, mida tuleks kasutada heade tavade jagamiseks kogu ELis ja mida tuleks vahehindamisel arvesse võtta; kordab, et vaja on selget rakendamise ajakava ning selgeid võrdlusaluseid ja vahe-eesmärke,

Neljapäev, 25. märts 2021

mis esitatakse nii parlamendile kui ka nõukogule; on jätkuvalt veendunud, et kaval peab olema selgem juhtimise ja kooskõlastamise struktuur, millesse parlament tuleks arengu ja tulemuslikkuse pidevaks jälgimiseks kaasata; kutsub komisjoni seetõttu üles looma foorumi, mis toob kokku liikmesriigid, parlamendi ning teised asjaomased sidusrühmad ja eksperdid, sealhulgas haridusasutused ja kodanikuühiskonna organisatsioonid;

9. nõuab tungivalt, et komisjon suurendaks hariduse, sealhulgas digiõppe rolli ja nähtavust Euroopa poolaasta raames ning lisaks oma rõhuasetusse viited hariduse majanduslikule mõjule, et kaasata sotsiaalsed eesmärgid ja hariduse pakkumise kvaliteet; märgib, et liikmesriigid väljuvad COVID-19 kriisist enneolematult kõrge võlatasemega; juhib tähelepanu sellele, et hariduse liigitamine rahvamajanduse arvepidamise kulutuseks on mõnikord viinud eelmiste kriiside ajal hariduseelarve märkimisväärse kärpimiseni; rõhutab, et digiüleminek hariduses ei ole võimalik ilma oluliste investeeringuteta;

10. märgib, et COVID-19 kriis on esile toonud vajaduse, et liikmesriigid kooskõlastaksid digiõppe poliitikat ja meetmeid tõhusamalt ning jagaksid parimaid tavasid mitmeid sidusrühmi hõlmava hariduspoliitika käsituse kaudu, tagamaks, et see vastab ELi kodanike vajadustele ja asetab õppijad keskele kohale; tunneb seetõttu heameelt komisjoni võetud kohustuse üle luua Euroopa digiõppe keskus esimese sammuna ühisloomeprotsessi ja pideva järelevalvesüsteemi suunas, mis ühendab riiklikke ja piirkondlikke digiõppe strateegiaid ning kaasab peamisi sidusrühmi ja eksperte, sealhulgas kodanikuühiskonna organisatsioone, kes esindavad erinevaid lähenemisviise nii tavahariduse siseselt kui ka väliselt; on seisukohal, et uus keskus pakub kanalit, mille kaudu liikmesriigid peaksid edendama haridus- ja koolitusasutuste vahelist koostööd digiõppe pakkumise parandamiseks; tunnustab soovi kasutada keskust strateegilise dialoogi alustamiseks liikmesriikidega digiõppe edukust soodustavate peamiste tegurite üle, pidades silmas nõukogu soovitusi; nõuab tungivalt, et komisjon tegutseks kiiresti, et tuua soovitud projekti avalikustamise kuupäev 2021. aastale;

11. kutsub komisjoni üles teostama subsidiaarsuse põhimõtet järgides järelevalvet rakendamise üle riiklikul tasandil ning tagama keskustes ja nõustamisteenustes ning sidusrühmadega konsulteerimisel õiglase esindatuse ja sõltumatuse; kutsub komisjoni üles kaasama täielikult parlamenti Euroopa ja riiklike keskuste ja nõustamisteenuste loomisse ning asjaomaste sidusrühmade nimetamiseks; tuletab komisjonile meelde, et kavandatava Euroopa teabevahetusplatvormi kontseptsiooni väljatöötamisel tuleb vältida kattumist ja dubleerimist keskuse eesmärkidega;

12. rõhutab, et Euroopa Liit peab toimima kvaliteetse digiõppe ülemaailmse võrdlusalusena, ning kutsub komisjoni üles tegema tihedat koostööd asjaomaste ülemaailmsete ja piirkondlike institutsioonide ja sidusrühmadega, et parandada juurdepääsu kvaliteetsele digiõppele kogu maailmas;

13. rõhutab teadusuuringute kesket rolli kava elluviimisel ning tulemusliku ja nõuetekohase digiõppe saavutamisel kõigi jaoks, ning peab kiiduväärseks, et komisjon on seda tunnistanud; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles investeerima rohkem interdistsiplinaarsetesse teadusuuringutesse, et hinnata digitaliseerimise pikaajalist mõju õppimisele ja digiõppe poliitikameetmete tõhusust, andes seeläbi teavet selle edasiseks kavandamiseks ja rakendamiseks, sealhulgas nähes ette uut tüüpi töökohti ja oskusi ning kohandades vastavalt hariduskavasid; rõhutab vajadust jätkata teadusuuringuid selle kohta, millist mõju avaldab digitehnoloogia laste haridusele ja arengule, ühendades haridusteaduse, pedagoogika, psühholoogia, sotsioloogia, neuroteaduse ja informaatika, et võimalikult põhjalikult mõista, kuidas laste – ja täiskasvanute – psüühika digitaalkeskonnale reageerib ja millised on sellega kaasnevad digiõppe probleemid;

Hästitoimiva digihariduse ökosüsteemi edendamine

14. rõhutab, et COVID-19 pandeemia on näidanud, et mitte kõigil õppijatel ei ole juurdepääsu digitaalsele haridusele ning kaug- ja veebiõppele ning seega ei saa nad sellest kasu; märgib, et lünki esineb nii liikmesriikide sees kui ka vahel ning neil on ebaproportsionaalne mõju ebasoodsa taustaga inimestele ning kaugetes või maapiirkondades elavatele inimestele; peab liidus jätkuvalt esinevat digilõhet kahetsusväärseks; väljendab kahetsust, et mõnes liikmesriigis ei ole jõupingutused kvaliteetse digihariduse omandamiseks vilja kandnud, jättes liiga paljud õpilased mitmeks kuuks ilma juurdepääsust haridusele; nõustub komisjoni analüüsiga, et kiire ja usaldusväärne internet ja kvaliteetsed digiseadmed haridusasutustes,

Neljapäev, 25. märts 2021

mitteformaalsetes keskkondades ja kodus on tõhusa digihariduse eeltingimus; juhib tähelepanu sellele, et samuti on teatavad liikmesriigid digitaristu ja -seadmete pakkumisel ning seega digiõppe lahenduste pakkumisel kaugele jõudnud; rõhutab vajadust võidelda digitaalse lõhe vastu kui absoluutset prioriteeti ning on veendunud, et avaliku ja erasektori partnerlused, mis lähtuvad haridusasutuste vajadustest, võivad lahenduste pakkumist kiirendada;

15. nõuab tungivalt, et lairibaühendust tuleks pidada avalikuks hüveks ja selle taristut piisavalt rahastada tagamaks, et see oleks hädavajaliku sammuna digilõhe kaotamisel kõigile kättesaadav ja taskukohane; märgib lisaks potentsiaali, mida 5G kasutuselevõtt võib pakkuda, ning kutsub komisjoni üles uurima 5G võimalikku panust digitaalhariduse algatustesse; nõuab erimeetmete ja rahastamiskavade kehtestamist, et suurendada juurdepääsu kõigile haridusasutustele eelkõige äärealadel, maa- ja mägistes piirkondades, kus on ebapiisav ühenduvus ja piiratud juurdepääs kujunemisjärgus tehnoloogiatele, nagu tehisintellekt, robotika, plokiabel, avatud lähtekoodiga, uued haridusseadmed või mängustamine, pidades silmas nende üha suuremat tähtsust ja potentsiaali;

16. väljendab heameelt, et kava keskendub koolide ja ülikoolide ühenduvuse toetamisele Euroopa ühendamise rahastu ja ELi rahastusvõimaluste tutvustamise kaudu; kutsub komisjoni üles tegema liikmesriikide, kohalike omavalitsuste ja sidusrühmadega tihedat koostööd, et tagada ELi toetuse ühtimine riiklike kavadega, eelkõige ebasoodsas olukorras olevate rühmade toetamiseks; kutsub komisjoni üles suunama toetust koolidest kaugemale, et jõuda kõigi formaalse ja mitteformaalse hariduse asutusteni; tuletab meelde, et haridusasutused peavad saama tuge koolitatud töötajatelt, kes jälgivad võrgustikke ja rakendusi ning pakuvad andmekaitsealast koolitust ja abi;

17. rõhutab, kui oluline on, et liit võtaks digiõppes juhtrolli ning hõlbustaks õpetajate, õppijate ja lapsevanemate juurdepääsu innovatsioonile ja tehnoloogiale; nõuab sellega seoses uusi haridusalgatusi, mis kasutavad täiel määral ära uusi tehnoloogiaid, nagu tehisintellekt ja robotika, ning mis suurendavad ka teadlikkust nende võimalustest ja probleemidest hariduskeskkonnas; tuletab meelde, et tehisintellekti ja robotika kasutamisel tuleks tagada eetiline ja inimkeskne lähenemisviis; märgib, et tehisintellekti arukas kasutamine võib vähendada töötajate töökoormust, muuta haridussisu kaasavamaks, hõlbustada õppimist mitmes valdkonnas ja toetada paremini kohandatud õpetamismeetodeid, mis on kohandatud individuaalsete õpilaste vajadustele; tunneb muret tehisintellektiga seotud kõrgharidusprogrammide ja teadusuuringute puudumise pärast liidus, mis võib kahjustada ELi konkurentsivõimet; nõuab avaliku sektori suuremaid investeeringuid tehisintellekti;

18. ergutab Euroopa Komisjoni ja liikmesriike pakkuma koolidele (õpetajatele ja õpilastele) mitte ainult tehnilist tuge ja internetiühendust, vaid ka vajalikku tuge turvalise ja usaldusväärse tarkvara näol, ning edendama paindlikke haridusmudeleid ja toetust kaugõppuritele, kasutades selliseid vahendeid nagu e-ressursid, e-materjalid, videod, e-mentorlus ja tasuta veebikoolitus; rõhutab sellega seoses, et kohalikud kultuuri- ja kogukonnaasutused, nagu raamatukogud ja muuseumid, on selliste digiressursside peamised pakkujad; hoiatab negatiivse mõju eest, mida haridusressursside müüjate seotus avaldab pedagoogilisele sõltumatusele, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama niisugust sõltumatust mis tahes sekkumisest või huvidest; rõhutab vajadust avatud ja läbipaistva digihariduse ökosüsteemi järele seoses sisu, seadmete ja tehnoloogiaga; rõhutab, et avatud tehnoloogiad toetavad koostöötunnet ning et tasuta ja avatud lähtekoodiga lahendused, avalikus omandis infosisu taaskasutamine ning koostalitlusvõimelised riist- ja tarkvaralahendused parandavad juurdepääsu ja loovad tasakaalustatuma digitaalruumi;

19. rõhutab vajadust tunnustada intellektuaalomandiga seotud õiguslikke ja eetilisi põhimõtteid seoses haridusliku digitaalse infosisu suurema loomise ja levitamise; tervitab ja toetab Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti hallatavat haridusalase intellektuaalomandi võrgustikku ning ergutab õppijate ja õpetajate intellektuaalomandi alaste oskuste arendamist; tuletab meelde direktiivi (EL) 2019/790 artiklis 5 sätestatud erandit autoriõigusest seoses teoste ja muu materjali kasutamiseiga digitaalses ja piiriüleises õpetamistegevuses;

20. osutab huvitavatele innovaatilistele algatustele, mis muudavad veebikeskkonna ja mänguväljaku ohutuks, huvitavaks ja lõbusaks igas haridusetapis; rõhutab, kui oluline on ühendada pedagoogilised, kognitiivsed ja psühholoogilised lähenemisviisid haridusele ning kohandada vastavalt veebipõhiseid ja -väliseid formaate; võtab sellega seoses teadmiseks alushariduse ja lapsehoiu Euroopa strateegias välja pakutud lähenemisviisi;

Neljapäev, 25. märts 2021

21. tuletab meelde, kui oluline on pakkuda õpetajatele, õpilastele ja lapsevanematele kvaliteetset ja kättesaadavat digitaalset hariduse sisu mitmesugustest allikatest, ning ergutab liikmesriike eraldama rahalisi vahendeid Euroopa innovatsiooni abil välja töötatud professionaalsete ja turvaliste digitaalsete õppematerjalide, sealhulgas koos ekspertidega loodud kvaliteetse haridussisu omandamiseks; kutsub liikmesriike üles edendama algatusi, mis võimaldavad ettevõtetel ja kodanikuühiskonna organisatsioonidel jagada kõrgtehnoloogilist innovatsiooni hariduskogukonnaga;

22. on seisukohal, et liidul võib olla oluline roll kvaliteetse haridussisu arendamisel ja kättesaadavaks tegemisel; märgib rahuloluga, et üha rohkem luuakse digiõppe platvorme, et võimaldada juurdepääsu allikatele ja jagada häid tavasid, näiteks eTwinning, Euroopa täiskasvanuõppe elektrooniline platvorm (EPALE) ja School Education Gateway; kutsub komisjoni üles jätkama selliste edukate algatuste edendamist ja laiendamist niisuguste asjakohaste programmide abil nagu InvestEU ja Erasmus+ ning nõuab, et liikmesriigid kasutaksid nende potentsiaali paremini ära; on seisukohal, et Euroopa teabevahetusplatvormil on potentsiaal tagada parem koostöö sidusrühmade ja haridusvaldkonna osalejate vahel Euroopa tasandil, ning kutsub komisjoni üles kavandatud teostatavusuuringut õigeaegselt lõpule viima;

23. innustab liikmesriike kasutama oma haridus- ja koolitussüsteemides innovatsiooni ja digitehnoloogiat arukal ja õppijale keskendunud viisil, et saavutada edaspidi tõhus kombineeritud õppe lähenemisviis; tuletab siiski meelde, kui oluline on näost-näku õpe, ning rõhutab, et digitaalsete vahendeid tuleks kasutada klassiruumis õpetamise täiendamiseks ja tõhustamiseks; on arvamusel, et on vaja kaaluda pikema ekraaniaja negatiivset mõju õppijate heaolule; rõhutab, et COVID-19 pandeemia on toonud esile selgeid lünki hariduse pakkumises, mida veebipõhine õppimine ei saa hõlpsalt täita, ning sellega tuleb edasi tegeleda, eelkõige seoses koolitoidu, hingehariduse toetamise ja füüsilise tegevusega;

Digiülemineku saavutamiseks digioskuste ja -pädevuste edendamine

24. leiab, et digitehnoloogia potentsiaali kasutamine ja maksimeerimine peab käima käsikäes olemasolevate õppekavade ning õppimis- ja õpetamismeetodite ajakohastamisega; rõhutab sellega seoses, kui oluline on anda rahalist toetust õpetajatele mõeldud koolituskursustele; nõuab seepärast tungivalt, et kättesaadavale õpetajate koolitusele pöörataks suuremat tähelepanu, kuna kava eesmärk on tagada, et õpetajad ja haridustöötajad mitte ainult ei omaks digioskusi, vaid oskaks neid ka õpetada; ergutab sellega seoses investeerima digitaalsete õpetamisoskuste erialakursustesse nii õpetajate kui ka õpetada soovivate IT-spetsialistide jaoks; rõhutab mentorluse kui koolitus- ja arenguvahendi väärtust; rõhutab programmi „Erasmus+“ ja õpetajate liikuvuse olulist rolli oskuste omandamisel; võtab teadmiseks tulevase Teacher Academy potentsiaali ning kutsub komisjoni üles esitama parlamendile selge kontseptsiooni ja eelarve; nõuab kogu liitu hõlmavat algatust, et töötada digitaalse keskkonna jaoks välja uued pedagoogilised ja hindamismeetodid, tunnistades konkreetseid digitaalsete probleeme, nagu asünkroonne õpe, ja kriitilise dialoogi edendamise tähtsust;

25. rõhutab vanemate, perekondade ja juhendajate üha olulisemat rolli kaugõppes ning vajadust, et neil oleksid head interneti-, digitaal- ja tehnilised oskused ning asjakohane varustus, ning nõuab neile spetsiaalse koolituse ja toetusmehhanismide andmist; rõhutab vajadust aidata perekondi digitaalsete vahenditega, et suurendada juurdepääsu kaugõppele, kutsub komisjoni üles viima läbi spetsiaalse uuringu digitaalse vanemluse⁽²¹⁾ kohta, et töötada kõigis liikmesriikides välja järjepidev ja tõhus lähenemisviis lapsevanemate abistamiseks;

26. rõhutab probleemi, mis on seotud kahjuliku ja ebaseadusliku infosisu ja tegevusega digitaalses keskkonnas, mis mõjutab ka vaimset tervist ja heaolu, nagu veebipõhine ahistamine, sealhulgas küberrünnakud ja küberkiusamine, lapsporno ja seksuaalsuhte eesmärgil kontakti otsimine, andmetega seotud ja eraelu puutumatus rikkumine, ohtlikud võrgumängud, väärinfo; väljendab seepärast suurt heameelt täiustatud kava suurema rõhuasetuse üle digikirjaoskusele ja infopädevusele hariduse ja koolituse abil; on veendunud, et tervishoiutöötajad, haridusasutused, kodanikuühiskond ja mitteformaalne hariduse pakkujad peavad koostöös vanematega töötama välja eakohase õppekava, et õppijad saaksid teha teadlikke ja asjakohaseid valikuid ning vältida kahjulikku käitumist;

⁽²¹⁾ Digitaalse vanemluse all peetakse silmas vanemate jõupingutusi ja tavasid digitaalses keskkonnas toimuva laste tegevuse mõistmiseks, toetamiseks ja reguleerimiseks, aidates neil eelkõige interneti turvaliselt kasutada.

Neljapäev, 25. märts 2021

27. tuletab meelde, et inimestel peavad olema vahendid ja oskused mitmesugustes digitaalkeskonna ohtudes navigeerimiseks ning eelkõige väärinfo ja võltsuudiste avastamiseks ja kriitiliseks hindamiseks; väljendab sellega seoses heameelt hiljutise meedia tegevuskava kiire vastuvõtmise üle ja selle keskendumise üle meediapädevusele ning kutsub komisjoni üles vaatama väärinfot käsitleva tegevusjuhendi korrapäraselt läbi ja võtma asjakohaseid meetmeid, et tagada sotsiaalmeedia vastuseis veebis levivale väärinfole; ootab kavandatud suuniseid õpetajatele ja haridustöötajatele digitaalse kirjaoskuse edendamise ja väärinfo vastu võitlemise kohta; kutsub komisjoni üles suuremale ambitsioonikusele ning tegema koostööd riiklike ja kohalike sidusrühmadega, et käivitada ulatuslikud digikirjaoskuse kampaaniad; märgib, kui oluline on laialdaselt reklaamida olemasolevaid algatusi, nagu ELi programmeerimisaasta ja turvalisema interneti päev;

28. toonitab, et digitaalhariduse valdkonna mis tahes areng peab käima käsikäes kindla andmekaitseraamistikuga ning vältima õppijate andmete äriotstarbelist kasutamist; rõhutab, et alaealiste andmete suhtes tuleb kohaldada kõrgeimaid kaitsemeetmeid, sealhulgas teadusuuringute ja õpetamise eesmärgil; palub komisjonil koostöös Euroopa Andmekaitse-nõukoguga tegeleda haridusandmete ning õpilaste ja õppijatega seotud andmete eripäraga;

29. rõhutab, et traditsioonilisi, humanistlikke ja pehmeid oskusi, nagu sotsiaalsed oskused, empaatia, probleemide lahendamine ja loovus, tuleks jätkuvalt toetada osana jõupingutustest digioskuste ja -kirjaoskuse õpetamiseks, eelkõige laiaulatuslike digitaalse kirjaoskuse kampaaniate kaudu; rõhutab kodanikuhariduse digitaalse mõõtme tähtsust ja peab kahetsusväärseks uue digiõppe tegevuskava piiratud ambitsioone seoses digitaalse kodakondsuse edendamisega;

30. tuletab meelde vajadust arenenud digioskuste järele ning julgustab liikmesriike looma riiklikke haridusprogramme, mis aitaksid suurendada IT õppurite ja IT-haridusega koolilõpetajate arvu; rõhutab, et selliste õppetundide programmi võib välja töötada koos kõrgtehnoloogiaettevõtete ja ülikoolidega;

31. rõhutab keskkonnahoidliku hariduse ja keskkonnahariduse tähtsust ning nõuab spetsiaalsete õppekavade väljatöötamist kogu Euroopas, võttes arvesse digitaalhariduse keskkonnamõju;

32. rõhutab, et kooskõlas Euroopa sotsiaalpartnerite digiülemineku raamkokkuleppega on uusi ja kujunemisjärgus tehnoloogiaid kasutusele võtvatel ettevõtetel kohustus pakkuda kõigile asjaomastele töötajatele asjakohast ümber- ja täiendõpet, et nad saaksid õppida kasutama digitaalseid vahendeid, kohaneda tööturu muutuvate vajadustega ja jääda tööturule; rõhutab sotsiaalpartnerite rolli digioskuste ja täiendõppe kindlaksmääramist ja reguleerimist käsitlevate kollektiivlepingute kaudu vajalike oskuste kindlakstegemisel, töökohal toimuva koolituse arendamisel ning haridus- ja koolituskavade ajakohastamisel; tuletab meelde pandeemiast tulenevat uut tööolukorda, nagu kaugtöö, ning julgustab haridus- ja koolitusasutusi ning tööandjaid korraldama asjakohast koolitust, et valmistada inimesi uueks töökeskkonnaks ette;

33. rõhutab digioskuste hindamise ja jälgimise tähtsust ning juhib sellega seoses tähelepanu selliste olemasolevate vahendite väärtusele nagu Euroopa kodanike digipädevuse raamistik ja enesehindamisvahend SELFIE; väljendab heameelt SELFIE laiendamise üle õpetajatele; kutsub komisjoni üles suurendama selliste vahendite praegu piiratud kasutuselevõttu;

34. rõhutab lisaks vajadust digioskuste, -kvalifikatsioonide ja digitaalsete kvalifikatsioonitunnistuste parema ja uuenduslikuma tunnustamise, valideerimise ja sertifitseerimise ning seega ülekantavuse järele; kiidab heaks kava töötada välja Euroopa digioskuste sertifikaat kui vahend, mis hõlbustab digipädevuse raamistikus tulemuste valideerimist ja ülekantavust; tuletab meelde, et kava tuleb välja töötada tihedas koostöös liikmesriikidega, et vältida dubleerimist ja kattumist olemasolevate kavadega; kutsub komisjoni üles lisama sertifikaadi Europassi ja võimaluse korral ka tulevastele Euroopa üliõpilaspiletis;

35. kiidab heaks komisjoni jõupingutuse hariduse ja kvalifikatsioonide digiteerimiseks, sealhulgas uue Europassi platvormi ning kavandatava Europassi digitaalsete kvalifikatsioonide taristu; juhib samal ajal tähelepanu vajadusele parandada töökohtade otsimise ning töö- ja kursusepakkumiste saamisega seotud Europassi platvormi funktsiooni, uuendada platvormil käimasolevate kursuste, koolituste ja aktiivsete tööpakkumistega seotud teavet ning määrata selle protsessi eest vastutavad asutused; kutsub liikmesriike üles edendama uut Europassi platvormi paremini haridus- ja koolitusasutustes ning nende töötajate ja tööandjate seas;

Neljapäev, 25. märts 2021

36. rõhutab vajadust täiustada digitaalseid ressursse, vahendeid ja mehhanisme liidu tasandil, et avada elukestva õppe võimalused kõigile ja võimaldada täielik ja kvaliteetne juurdepääs kõrghariduse kursustele ja materjalidele; võtab teadmiseks uue üleilmastunud digitaalse keskkonna ja kõrghariduse turu arengu ning vajaduse, et Euroopa kõrgharidusasutused jääksid selles keskkonnas asjakohaseks ja edukaks; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles looma ülikoolide vahel sünergiat Euroopa ülikooli veebiplatvormi kaudu, mis võimaldaks kogu Euroopas juurdepääsu mitmekesisele, mitmekeelsele ja veebipõhisele haridussisule ja -programmidele;

37. tuletab meelde kutsehariduse ja -õppe ning täiskasvanuhariduse olulist rolli ümberõppe ja täiendusõppe võimaluste pakkumisel elukestva õppe lähenemisviisi kaudu; väljendab heameelt nõukogu soovitusel jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja toimetulekut toetava kutsehariduse kohta ning selle üldise eesmärgi üle ajakohastada ELi kutsehariduse ja -õppe poliitikat, muuta Euroopa koostöö selles protsessis ladusamaks ning lihtsustada kutsehariduse ja -õppe haldamist; kutsub komisjoni üles võtma kutsehariduse ja -õppe ning täiskasvanuhariduse suhtes vastu tervikliku lähenemise, mis hõlmab formaalset, mitteformaalset ja informaalset õpet ning võimaldab õppijatel omandada mitmesuguseid digi- ja rohelisele majandusele üleminekuks olulisi oskusi, aitab kaasa sotsiaalsele kaasatusele, kodanikuaktiivsusele ja isiklikule arengule ning võimaldab inimestel areneva tööturuga kohaneda; rõhutab keskkonnasäästlike kutseoskuste omandamise tähtsust;

38. rõhutab raskusi, millega seisavad digikeskkonnaga kohanemisel silmitsi praktilisele koolitusele tuginevad kutseharidus- ja -õppeasutused; nõuab sobivaid lahendusi ja piisavat rahastamist, et tagada kutsehariduse ja -õppe tõhus pakkumine; väljendab heameelt digitaalsete võimaluste praktikaprogrammi kavandatava laiendamise üle kutsehariduses ja -õppes osalejatele ning õpetajatele, koolitajatele ja haridustöötajatele;

39. tuletab meelde, et digioskuste omandamine on elukestev ettevõtmine ja seetõttu peaks poliitikas keskenduma kogu demograafiaale, mitte ainult töörealisele elanikkonnale; rõhutab, et see nõuab valdkonnaülest ja terviklikku lähenemisviisi haridusele, mis põhineb tõdemusel, et õppimine toimub nii kohustuslikus hariduses kui ka sellest väljaspool ning sageli mitteformaalses ja informaalsetes keskkonnas; nõuab seetõttu mitteformaalse õppe pakkujate toetamist, et suurendada suutlikkust ja vahendeid, mis võimaldavad pakkuda kättesaadavat kvaliteetset digiharidust ja -koolitust; kutsub komisjoni üles võtma arvesse tehnoloogia arengu eri tasemeid haridussektorites ja haridusasutustes ning pöörama soovitusete ja suuniste koostamisel erilist tähelepanu raskesti ligipääsetavatele valdkondadele ja rühmadele;

40. hoiatab, et varases lapseas sotsiaalse ja haridusliku ebavõrdsuse kogemine võib mõjuda negatiivselt hilisemas elus hariduse omandamisele ja töövõimalustele; kordab, et vajalik on ligipääs kvaliteetsele haridusele ja teha rohkem jõupingutusi varases eas digi- ja meediaoskuste arendamiseks; väljendab heameelt Euroopa Komisjoni teate üle, et laste vaesuse vastu võitlemiseks luuakse Euroopa lastegarantii; nõuab tungivalt, et liikmesriigid eraldaksid kõnealuse garantii rakendamiseks märkimisväärse summa Euroopa Sotsiaalfondi (ESF+) vahenditest, mille puhul kehtib jagatud eelarve täitmine, eelkõige selleks, et toetada sihipäraseid meetmeid ja struktuurireforme, millega saaks tõhusalt tegeleda laste vaesusega või sotsiaalse tõrjutusega kokkupuutega; tuletab meelde, et madalam haridustase võrdub sageli madalama digioskuste tasemega, ning väljendab seetõttu heameelt tugevdatud noortegarantiis esitatud soovitusel, et mittetöötavad ja mitteõppivad inimesed läbiksid digioskuste hindamise ja saaksid koolitust; võtab teadmiseks ESF+ programmi potentsiaali elukestva õppe toetamisel;

41. toonitab vajadust kaotada digilõhe ja tuletab meelde, et erilist tähelepanu tuleks pöörata sellele, et tagada juurdepääs kvaliteetsele digiharidusele ja -sisule ning parandada madalama kvalifikatsiooniga täiskasvanute, puuetega inimeste, haavatavatesse või marginaliseeritud rühmadesse kuuluvate inimeste, eakate ning kaugegetes või maapiirkondades elavate inimeste digioskusi; juhib tähelepanu asjaolule, et kõigest 4,3 % madala kvalifikatsiooniga täiskasvanutest võttis 2018. aastal osa mis tahes liiki täiskasvanute koolitustest;

42. peab seega kahetsusväärseks madala kvalifikatsiooniga täiskasvanutest õppijatele ja eakatele inimestele suunatud meetmete jätkuvat puudumist selles kavas; rõhutab, et selline tegevusetus õhustab hädavajalikku elukestva õppe digihariduse mõõdet ja takistab jõupingutusi kõigile peamiste eluks vajalike oskuste tagamiseks; kutsub seetõttu komisjoni üles tegema koostööd riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutustega, et kehtestada lisameetmeid täiskasvanute digiõppe stimuleerimiseks, tehes selle kättesaadavaks ja juurdepääsetavaks, mis valmistaks formaalhariduse omandanud inimesed ette digikeskkonnas elamiseks ja töötamiseks ning tagaks, et nad saavad digiüleminekust tõeliselt kasu ja aitavad seda kujundada;

Neljapäev, 25. märts 2021

43. rõhutab, kui oluline on töötada välja poliitikameetmed, millega oleks võimalik tagada, et puudega inimestel oleksid samad võimalused ja juurdepääs kvaliteetsele digiõppele; julgustab liikmesriike tegema koostööd erinevate puudega inimesi esindavate organisatsioonidega, et uurida digiõppest tingitud katsumusi ja võimalusi ning võtta tulemusliku digiõppe poliitika väljatöötamisel arvesse puudega inimeste erivajadusi; nõuab tungival, et komisjon ja liikmesriigid teeksid kindlaks ja investeeriksid puuetega inimeste jaoks kavandatud ja kohandatud digihariduse eriomadustesse; on seisukohal, et digiõpe pakub õpiraskustega õpilastele suurepäraseid võimalusi, kuna see võimaldab kohandatud pedagoogilisi lähenemisviise nende erinevatele võimetele; nõuab rohkem investeringuid, et pakkuda toetust, mis on sellistel rühmadel liiga sageli puudunud;

44. rõhutab vajadust soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise järele hariduse, oskuste ja digiülemineku poliitikas ning eelkõige tegevuskavas; on seisukohal, et digiõppel on keskne roll tütarlaste ja naiste osalemise suurendamisel digiajastul; rõhutab, et sooline digilõhe on majanduslik, ühiskondlik ja kultuuriline probleem, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegelema selle lõhega mitmetasandilise ja tervikliku poliitilise lähenemise abil; väljendab heameelt komisjoni dokumendi „Naised digitaalses tulemustabelis“ üle ja rõhutab vajadust koguda soolise ja vanuse alusel eristatud andmeid, et saada teavet soolise digilõhe mõistmiseks;

45. rõhutab vajadust keskenduda tütarlaste paremale kaasamisele digiõppesse juba väga varasest east alates; rõhutab, et on vaja teha kooskõlastatud jõupingutusi, et julgustada ja motiveerida rohkem tüdrukuid õppima teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) aineid ning teadus-, tehnoloogia-, inseneri-/keskkonna-, kunsti- ja tootmisvaldkonna (STEAM) aineid ning käima programmeerimise-, arvutus- ja IKT-kursustel koolis ja ülikoolis; kordab, et sooline lõhe hariduses kandub üle tööturule, ning rõhutab vajadust julgustada ja hõlbustada naiste juurdepääsu kõrgtehnoloogia- ja digisektorile, võideldes ühtlasi soolise palgalõhe vastu asjakohaste strateegiate ja rahastamisega;

46. on seisukohal, et on oluline luua positiivne ja kaasav keskkond, mis edendab naiste eeskujusid, motiveerimaks tüdrukuid valima STEM-, STEAM- ja IKT-aineid ning võitlema alateadlike eelarvamuste ja sooliste stereotüüpide vastu seoses aine ja karjäärivalikutega; usub, et erasektoril on koostöös haridus- ja koolitusasutuste, valitsusväliste organisatsioonide ja muude kodanikuühiskonna organisatsioonidega täita oma roll tõhusate algatuste ja kampaaniate väljatöötamisel selles valdkonnas; rõhutab komisjoni rakkerühma „Naised digiajastul“ ja algatuse Digital4Her väärtust;

o

o o

47. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0096

Mereprügi mõju kalandusele

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon mereprügi mõju kohta kalandussektorile (2019/2160(INI))

(2021/C 494/02)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
- võttes arvesse komisjoni 11. märtsi 2020. aasta teatist „Uus ringmajanduse tegevuskava. Puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel“ (COM(2020)0098),
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380),
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ (COM(2020)0381),
- võttes arvesse komisjoni 23. märtsi 2020. aasta aruannet oma teatise „Tugevam uuendatud strateegiline partnerlus ELi äärepoolseimate piirkondadega“ rakendamise kohta (COM(2020)0104),
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 191,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/35/EÜ keskkonnastutusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja parandamise kohta (Euroopa keskkonnastutuse direktiiv) ⁽¹⁾,
- võttes arvesse nõukogu 21. mai 1991. aasta direktiivi 91/271/EMÜ asulareovee puhastamise kohta ⁽²⁾,
- võttes arvesse nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiivi 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrategie raamdirektiiv) ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse nõukogu 20. novembri 2009. aasta määrust (EÜ) nr 1224/2009, millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks (kalanduskontrolli määrus) ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ ELT L 143, 30.4.2004, lk 56.

⁽²⁾ EÜT L 135, 30.5.1991, lk 40.

⁽³⁾ EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7.

⁽⁴⁾ EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1.

⁽⁵⁾ ELT L 164, 25.6.2008, lk 19.

⁽⁶⁾ ELT L 343, 22.12.2009, lk 1.

⁽⁷⁾ ELT L 20, 26.1.2010, lk 7.

⁽⁸⁾ ELT L 354, 28.12.2013, lk 22.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrust (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta direktiivi 2014/89/EL, millega kehtestatakse mereruumi planeerimise raamistik ⁽¹⁰⁾ (mereruumi planeerimise direktiiv),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/720, millega muudetakse direktiivi 94/62/EÜ seoses õhukeste plastkandekottide tarbimise vähendamisega ⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/850, millega muudetakse direktiivi 1999/31/EÜ prügilate kohta ⁽¹²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/851, millega muudetakse direktiivi 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ⁽¹³⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/852, millega muudetakse direktiivi 94/62/EÜ pakendite ja pakendijäätmete kohta ⁽¹⁴⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/883, milles käsitletakse sadama vastuvõtuseadmeid laevajäätmete üleandmiseks ⁽¹⁵⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/904 teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta ⁽¹⁶⁾,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmäärke, eelkõige eesmärki nr 14: kaitsta ja kasutada säästvalt ookeane, meresid ja mereressurse, et saavutada kestlik areng;
- võttes arvesse ÜRO keskkonnaprogrammi (UNEP) 2005. aasta aruannet „Marine Litter – An analytical overview“ (Mereprügi – analüütiline ülevaade),
- võttes arvesse 1973. aastal Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) poolt vastu võetud rahvusvahelist laevade põhjustatava merereostuse vältimise konventsiooni (MARPOL), kaasa arvatud selle V lisa, mis jõustus 31. detsembril 1988,
- võttes arvesse Euroopa Keskkonnaameti 2020. aasta oktoobris avaldatud aruannet „State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013-2018“ (Looduse olukord ELis. Loodusdirektiivide kohase aruandluse tulemused 2013–2018),
- võttes arvesse ELi Interregi Atlandi ookeani piirkonna programmist rahastatava projekti „Mereprügi vähendamine Atlandi ookeani piirkonnas“ (projekt CleanAtlantic) tulemusi,
- võttes arvesse ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni vabatahtlike suuniseid püügivahendite märgistamise kohta, mille kiitis 2018. aasta juulis heaks kalanduskomisjon,
- võttes arvesse IMO tegevuskava laevadelt merre sattuva plastprügi vastu,
- võttes arvesse nõukogu 19. novembri 2019. aasta järeldusi ookeanide ja merede kohta, milles käsitletakse plastireostust käsitleva rahvusvahelise kokkuleppe koostamist,
- võttes arvesse Vahemere merekeskkonna ja rannikuala kaitse konventsiooni (Barcelona konventsioon), Musta mere kaitse konventsiooni (Bukaresti konventsioon), Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsiooni (Helsingi konventsioon) ja Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsiooni (OSPARi konventsioon),
- võttes arvesse Vahemere mereprügi majandamise piirkondlikku kava,

⁽⁹⁾ ELT L 149, 20.05.2014, lk 1.

⁽¹⁰⁾ ELT L 257, 28.8.2014, lk 135.

⁽¹¹⁾ ELT L 115, 6.5.2015, lk 11.

⁽¹²⁾ ELT L 150, 14.6.2018, lk 100.

⁽¹³⁾ ELT L 150, 14.6.2018, lk 109.

⁽¹⁴⁾ ELT L 150, 14.6.2018, lk 141.

⁽¹⁵⁾ ELT L 151, 7.6.2019, lk 116.

⁽¹⁶⁾ ELT L 155, 12.6.2019, lk 1.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni (UNFCCC), selle Kyoto protokoll ja Pariisi kokkulepet,
 - võttes arvesse ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni,
 - võttes arvesse ÜRO Peaassambleel 16. novembril 1973. aastal vastu võetud ÜRO mereõiguse konventsiooni,
 - võttes arvesse valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi (IPBES) 31. mail 2019 avaldatud bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste ülemaailmsed hindamisaruannet,
 - võttes arvesse 28. septembril 2020 avaldatud Läänemere piirkonna liikmesriikide keskkonna-, meremajandus-, põllumajandus- ja kalandusministrite ning keskkonna-, ookeanide ja kalandusvoliniku deklaratsiooni,
 - võttes arvesse aruannet „Mission Starfish 2030: Restore our Ocean and Waters“ (Operatsioon Meritäht. Meie ookeanide ja vete taaselustamine), mille 22. septembril 2020 avaldas Euroopa Komisjoni tervete ookeanide, merede ning ranniku ja siseveekogude missiooninõukogu,
 - võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) eriaruannet üleilmse soojenemise kohta 1,5 °C võrra, viiendat hindamisaruannet (AR5) ja selle kokkuvõtvat aruannet, eriaruannet kliimamuutuste ja maa kohta ning eriaruannet ookeani ja krüosfääri kohta muutuvast kliimas,
 - võttes arvesse 1972. aasta ÜRO konventsiooni jäätmete ja muude ainete kaadamisest põhjustatud merereostuse vältimise kohta,
 - võttes arvesse oma 26. oktoobri 2017. aasta resolutsiooni keskkonnavastutuse direktiivi kohaldamise kohta ⁽¹⁷⁾,
 - võttes arvesse oma 13. septembri 2018. aasta resolutsiooni, mis käsitleb Euroopa strateegiat plasti kohta ringmajanduses ⁽¹⁸⁾,
 - võttes arvesse oma 4. aprilli 2019. aasta seisukohta ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi ning millega tunnustatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 508/2014 ⁽¹⁹⁾,
 - võttes arvesse oma 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni kliima- ja keskkonnavalase hädaolukorra kohta ⁽²⁰⁾,
 - võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa roheline kokkuleppe kohta ⁽²¹⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse kalanduskomisjoni raportit (A9-0030/2021),
- A. arvestades, et rannas, rannajoonel, rannikualadel ja veepinnal nähtavad merejätmed on tegelikult vaid väike osa palju laialdasemast saastumisest veesambas ja merepõhjas; arvestades, et need jätmed pärinevad suuremas osas tegevusest maismaal (80 %), aga ka tegevusest merel, kus suurte mittekalalaeade liikumine on märkimisväärselt suurenenud;
- B. arvestades, et merejätmed on kõik tahtlikult või tahtmatult merekeskkonda sattunud jätmed, mis on identifitseeritavad suuruse (nano-, mikro- ja megajätmed) ja laadi järgi (konteinerid, ookeanipõhjas olevad suuremahulised jätmed, plast, kalapüügivahendid, pooleldi uppunud laevade vrakid, ohtlikud jätmed, nagu lõhkeained ja muud sõjajätmed, tekstiilkiud, mikroplast jne);
- C. arvestades, et 70 % merre pääsevast mereprügist jõuab merepõhja ja pinnal ujuvate jäätmete kogumass moodustab ainult 1 % ookeanis olevast plastist; arvestades, et uusimad teadusuuringud näitavad, et plastireostuse taset ookeanis on suuresti alahinnatud, ning arvestades, et okeanograafilised teadmised on endiselt väga puudulikud; arvestades, et uuringud merejätmete leviku kohta ookeanis on väga olulised, et paremini aru saada merereostuse ulatusest;

⁽¹⁷⁾ ELT C 346, 27.9.2018, lk 184.

⁽¹⁸⁾ ELT C 433, 23.12.2019, lk 136.

⁽¹⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0343.

⁽²⁰⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0078.

⁽²¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.

Neljapäev, 25. märts 2021

- D. arvestades, et maailmameri on terviklik vete kogu, mille hea keskkonnaseisund on eluliselt tähtis, et tagada selle vastupanuvõime ja jätkuv ökosüsteemiteenuste osutamine, nagu CO₂ sidumine ja hapniku tootmine, ning mis tahes muutused mere- ja rannikuökosüsteemides võivad vähendada ookeanide rolli kliimat reguleeriva tegurina; arvestades, et merejäätmel ohustavad kalandussektori tulevikku üldiselt, sest ainult puhas, tervislik, tootlik ja bioloogiliselt mitmekesine ranniku- ja merekeskkond suudab rahuldada inimeste ning eelkõige kalurite, koorikloomade korjajate ja kalapüügiga tegelevate kogukondade pikaajalisi vajadusi;
- E. arvestades, et merejäätmel on ülemaailmne probleem, kuna need ei tunne riigipiire ning hoovused ja tuul kannavad neid kaugele üle kogu maailma, mõjutades piirkondi ja sektoreid, mis on jäätmete tekkekohast kaugel ega vastuta nende tekkimise eest; arvestades, et kogu maailmas heidetakse suurtes kogustes jäätmeid ikka veel otse merre; arvestades, et merereostust tuleb käsitleda terviklikult, toetades meetmeid kõigil tasanditel alates kohalikust kuni rahvusvahelise tasandini;
- F. arvestades, et ookeani ja mere saastumist mere plastijäätmetega, eriti mikroplastiga, süvendavad ilmastikunähtused, mis võimaldavad mikroplastil levida õhu, vihma ja lume kaudu ning mille tagajärjel reostus levib varem puutumatuks peetud aladele, nagu kõrgmägedesse või Antarktikasse või põhjapolaarjoone taha;
- G. arvestades, et iga päev lastakse Vahemerre 730 tonni jäätmeid; arvestades, et Maailma Looduse Fondi (WWF) 2019. aasta juuni aruande kohaselt jõuab igal aastal Vahemerre 11 200 tonni looduskeskkonda heidetud plastijäätmeid; arvestades, et igal aastal Vahemerre lastavate plastijäätmete maht on võrdne 66 000 prügiautokoormaga; arvestades, et mikroplastil kontsentratsioon Vahemeres on saavutamas rekordtasemeid (1,25 miljonit osakest km² kohta); arvestades, et väikesed osakesed moodustavad umbes 90 % kogu Vahemeres hõljuvast plastist, mis tähendab umbes 280 miljardit hõljuvat mikroplastiosakest; arvestades, et keskmine Vahemere koorikloomade tarbija neelab igal aastal keskmiselt 11 000 plastiosakest; arvestades, et Vahemeri kuulub seega maailma enim saastatud merede hulka;
- H. arvestades, et parim viis merest pärit plastijäätmete koguse vähendamiseks on nende teket vähendada ja seda vältida ning liikuda materjalide ja toodete ringlussevõtu ja korduskasutamise suunas;
- I. arvestades, et merejäätmel moodustavad pinna, millele võivad kinnituda paljud organismid ja bakterid ning mis hõlbustab invasiivsete võõrliikide sissetoomist, mis võivad muuta mereökosüsteemide tasakaalu, ning arvestades, et mereloomad võivad ka merejätmetel olevaid baktereid neelata, pidades jäätmeid toiduks;
- J. arvestades, et merejätmetel on negatiivne morfoloogiline mõju, eelkõige saartele;
- K. arvestades, et merejäätmel ladestuvad eelkõige väikeste kõrvaliste saarte ümbruses ja rannikualadel; arvestades, et äärepoolsemad piirkonnad ning ülemeremaad ja -territooriumid moodustavad 80 % Euroopa merelisest elurikkusest; arvestades, et nende piirkondade majandus põhineb suuresti kalandusel ja turismil;
- L. arvestades, et merejätmetel levik kogu maailmas mõjutab arenguriike, eelkõige rannikuäärseid kogukondi, kes sõltuvad kalapüügist ja kellel ei pruugi olla suutlikkust ega vahendeid end tõhusalt kaitsta;
- M. arvestades, et jäätmete probleem merel on suures osas tingitud puudulikest jäätmekäitlusest maismaal, näiteks vooluveekogude ja jõgede juures, reovee puudulikest käitlemisest, ebaseaduslikest avatud prügilatest ja vooluveekogude lähedal asuvatest prügilatest, prügistamisest ja äravoolust, näiteks tormide ja vihmaga, ning lume heitmisest teedelt ja kõnniteedelt otse merre;
- N. arvestades, et hajureostus – näiteks puhastatud või puhastamata reovesi, mis võib sisaldada kemikaale või ravimijäätmeid, või vesi, mis voolab või imbub välja linna- või põllumajanduskeskkonnast, nagu lämmastiku- ja fosforiheidete – ohustab merekeskkonda eutrofeerumisega, mis on tingitud toitainete suurest kontsentratsioonist, mis võib lõpuks viia merepõhjast hapniku ja tekitada juurde „surnud alasid“, mis on alates 1950. aastast juba kümnekordistunud, põhjustada tsüanobakterite vohamist, soodustada rohevetikate ja punavetikate levikut ja saastada ulatuslikumalt meretaimi ja -loomi;
- O. arvestades, et reoveevõrkude halb haldamine seab ohtu vesiviljelejale ja austrikasvatajale, kuna nende toodete kvaliteeti võib kahjustada viiruste ja bakterite, näiteks noroviiruste esinemine, mille tõttu võidakse nende toodete müük ja turustamine ajutiselt keelata, kui need ei ole enam tarbimiskõlblikud;

Neljapäev, 25. märts 2021

- P. arvestades, et COVID-19 kriis on näidanud, kuidas jäätmete halb käitlemine maismaal võib kiiresti põhjustada uusi merereostuse laineid, eelkõige selliste ühekordselt kasutatavate toodete kasutamise tõttu nagu kirurgilised maskid ja ühekordselt kasutatavad kindad;
- Q. arvestades, et suur osa meres leiduvast plastist ja mikroplastist pärineb maismaalt;
- R. arvestades, et meres oleval plastil on märkimisväärne mõju ka kalandusele ning väikesemahulise kalapüügi puhul on see mõju koguni suurem ja kulukam;
- S. arvestades, et Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) andmetel on kogu maailmas kõige levinum prügi tubakajäätmed; arvestades, et Ameerika vabariigi Ocean Conservancy andmetel on suitsukonid rahvusvaheliste rannakoristusoperatsioonide käigus kümne enim kogutud jäätme hulgas esikohal; arvestades, et ühe sigaretkoni lagunemiseks kulub 12 aastat ja iga koni sisaldab ligi 4 000 keemilist ainet; arvestades, et iga ookeani või jõkke sattuv sigaretkoni reostab 500 liitrit vett;
- T. arvestades, et merejätmed kahjustavad raskelt mereökosüsteemide, eelkõige kõige kaitsetumate mereökosüsteemide vastupanuvõimet ja tootlikkust, kuna need kannatavad juba paljude kumulatiivsete survetegurite all, nagu kliimamuutused, reostus, ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük, ülepüük ning sellised kasvavad tegevusliigid nagu meretransport ja turism;
- U. arvestades, et selline suurem surve mereökosüsteemidele toob kaasa bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja merepõhjaorganismide väljasuremise ning võib suurendada haiguste levikut, kuna neid võivad põhjustada mereprügiga merepõhja kogunevad patogeenid;
- V. arvestades, et kuigi EL on üha enam tähelepanu pööranud merel kaotatud või mahajäetud püügivahendite probleemi lahendamisele, toimib osa hüljatud, kaotatud või muul viisil vette tagasi lastud püügivahendeid (ALDFG) veel kuid või isegi aastaid, nagu tõendavad nn kummitusvõrgud, ning need mõjutavad valimatult kogu mereelustikku, sealhulgas kalavarusid; arvestades, et ebaseaduslikku, teatamata ja reguleerimata kalapüüki loetakse üheks peamiseks „kummituspüügivahendite“ allikaks;
- W. arvestades, et merejätmed tekitavad suure kägistamis-, lämbumis-, allaneelamis-, vigastus- ja saastamisohu paljudele mereloomaliikidele, aga ka teistele loomadele, näiteks mõnele merelinnuliigile, kes on juba ohustatud või isegi kriitiliselt ohustatud;
- X. arvestades, et kalurid, sealhulgas väikesemahulise püügiga tegelevad kalurid, ja vesiviljelejad saavad esimestena tunda merejätmete mõju, kuna merejätmed ohustavad tõsiselt nende tööd, võivad osutada takistuseks, takerduda püügivahenditesse, kahjustada ja eemaldada püügivahendeid, blokeerida laevade mootoreid ja jahutussüsteeme, ohustada meremeeste turvalisust, nõuda meremeestelt lisatööd püügivahendite puhastamiseks ning tekitada seega märkimisväärset majanduslikku kahju;
- Y. arvestades, et mereprügi mõju on rohkem tunda väikese- kui suuremahulise kalapüügi sektoris, sest väiksemate kalalaevade laevakruvi, mootor ja püügivarustus on prügikahjustuste suhtes tundlikum ja mereprügi leidub rohkem madalates vetes, kus toimub suurem osa väikesemahulisest kalapüügist; arvestades, et mereprügi mõjutab ka saagi kvaliteeti, kuna saak võib jäätmetega saastuda ja muutuda turukõlbmatuks, tekitades kalapüügi- ja vesiviljelusettevõtetele veelgi rohkem rahalist kahju;
- Z. arvestades, et kalandussektor on juba mõnda aega toiminud merereostuse tõkestamise esimese kaitseliinina, kuigi see on vaid väike panus probleemi ülemaailmsesse lahendamisse, kusjuures kalurid ja vesiviljelejad on juba mõnda aega aktiivselt ja ennetavalt osalenud merede puhtamaks muutmises;
- AA. arvestades, et mereprügi põhjustatud majanduslik kahju kalandusele moodustab hinnanguliselt 1–5 % sektori kasumist ⁽²²⁾;

⁽²²⁾ „Lost fishing gear: a trap for our ocean“, Euroopa Komisjon.

Neljapäev, 25. märts 2021

- AB. arvestades, et üksnes 1,5 %⁽²³⁾ kalapüügivahenditest võetakse ringlusse ja et kiiresti on vaja sobivat majanduslikku toetust kõigi kalapüügivahendite kogumiseks, ringlussevõtuks ja parandamiseks; arvestades, et sektor võiks kasu saada uutest majanduslikest võimalustest, võttes omaks arukal disainil, teadusuuringutel ja innovatsioonil põhineva ringmajanduse;
- AC. arvestades, et kalurid, kes toovad kalapüügil juhuslikult püütud prügi maale, samuti mereprügi kogumise kampaaniad aitavad lahendada mereprügi probleemi ja sellest on kasu tervele kogukonnale;
- AD. arvestades, et sageli kaetakse mereprügi kõrvaldamise otsesed kulud, samas kui tööjõukulud ja laeval tekkiva ruumipuuduse ning püügivahendite ja mootorite kahjustamisega seotud kulud jäävad katmata;
- AE. arvestades, et kaluritelt ja vesiviljelustootjatelt ei saa oodata merejäätmete kogumist ilma nende jõupingutustele kohandatud hüvitusmehhanismita; arvestades, et hinnanguliselt kuni 80 % kaluritest oleks valmis mereprügi kogumise kavades osalema, kui loodaks toetusmehhanismid⁽²⁴⁾;
- AF. arvestades, et kalurid ja kalurite ühendused juba tegelevad jäätmete kogumisega ning lahendused merejäätmete ja eelkõige kalapüügi jäätmete käitlemiseks on olemas;
- AG. arvestades, et sinine majandus, mis 2030. aastaks eeldatavasti kahekordistub, kujutab endast tõelist võimalust mere- ja rannikualade kestlikuks arenguks, eelkõige soodsa mõjuga taristute rajamise teel, nagu tehisrahud ja muud uuendused, mis soodustavad rifi- ja reservaadiefekti ja võivad aidata ökosüsteeme taastada;
- AH. arvestades, et EL püüab käsitleda merega seotud tegevusalasid lõimitult, ning arvestades, et mereprügi käitlemisel tuleb rohkem arvesse võtta mere- ja rannikualade tegevuse ruumilist mõõdet ning kuna püügitegevus toimub peamiselt rannikualadel, kaasata mereprügi vähendamisse rannikukogukondi ja kalureid, et kajastada kohalike kogukondade eripära;
- AI. arvestades, et mere ja ranniku ökosüsteemide seisundi halvenemine, mis on muu hulgas tingitud mereprügist, kujutab endast ohtu kõigile rannikualade ettevõtjatele ning ohustab seetõttu rannikukogukondade kestlikkust, vastupidavust ja atraktiivsust;

Mereprügi käsitleva õigusraamistiku ja juhtimise parandamine ja tulemuslikumaks muutmine

1. rõhutab, et mereökosüsteemide tervena hoidmine ja merejäätmete tõrje on seotud paljude kehtivate seadustega ning et ainult lõimitud ja sidus lähenemisviis Euroopa eesmärkidele võimaldab parandada kehtivat õigusraamistikku ja paremini mõista kumulatiivse surve ulatust; rõhutab, et ELi integreeritud merenduspoliitika tuleb läbi vaadata, et luua muu hulgas mereprügi käsitlev strateegilisem raamistik, mis hõlmaks kõiki jäätmete ja merekeskkonnaga seotud õigusakte;
2. rõhutab vajadust tugevdada teabevahetust ja koosõlastamist liikmesriikide ja merepiirkondade vahel, et tagada lõimitud lähenemisviis, mis võimaldab kalalaevadel lossida merejäätmelid ükskõik millises liidu sadamas; nõuab sellega seoses tungivalt, et liikmesriigid rakendaksid kiiresti ja viivitamata Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/883, milles käsitletakse sadama vastuvõtuseadmeid laevajäätmete üleandmiseks⁽²⁵⁾; kutsub sellega seoses komisjoni üles esitama rakendusakte, milles sätestatakse nn roheliste laevadele vähendatud maksu kohaldamise kriteeriumid, ning välja töötama sobivad stiimulid kogutud jäätmete kaldaletoomiseks, sealhulgas kalurite jõupingutustega kohandatud hüvitusmehhanism ja metodoloogilised kriteeriumid passiivselt püütud jäätmete mahu ja koguse arvutamiseks, et direktiivis sätestatud merejäätmete vähendamise eesmärgid kiiresti täita;

⁽²³⁾ „Lost fishing gear: a trap for our ocean“, Euroopa Komisjon.

⁽²⁴⁾ <https://cetmar.org/resultados-cleanatlantic/>

⁽²⁵⁾ ELT L 151, 7.6.2019, lk 116.

Neljapäev, 25. märts 2021

3. rõhutab, et Euroopa õigusraamistikku tuleb parandada, et vähendada kalapüügi käigus juhuslikult mereprügi püüdvate kalurite rahalisi kulusid ja mitte tekitada neile liigset halduskoormust; rõhutab ühtlasi, et mereprügi käsitlevates õigusaktides tuleks rohkem tähelepanu pöörata probleemi sotsiaalsele mõõtmele;
4. rõhutab, et Euroopa Liidu uutes strateegiates, eelkõige Euroopa rohelises kokkuleppes, bioloogilise mitmekesisuse strateegias ja strateegias „Talust taldrikule“ tuleb kiiresti tugevdada merendusega seotud väljavaateid;
5. soovib tugevdada merestrateegia raamdirektiivi sätteid, ühtlustades hea keskkonnaseisundi näitajaid, eelkõige neid, mis on seotud mereprügiga (tunnus 10);
6. kutsub komisjoni üles laiendama merestrateegia raamdirektiivi äärepoolseimatele piirkondadele;
7. kutsub üles parandama mereala ruumilise planeerimise direktiivi raamistikku, et võtta arvesse mereprügi vastase võitluse ruumilist mõõdet;
8. tuletab meelde, et ainuüksi riigi tasandil ei ole võimalik merejätmete probleemi tõhusalt lahendada, vaid selleks on vaja kõigi tasandite koostööd, muu hulgas ülemaailmsel, Euroopa ja piirkondlikul tasandil; kutsub komisjoni üles toetama ÜRO rahvusvahelistel mere bioloogilise mitmekesisuse teemalistel läbirääkimistel edasipüüdlitku juhtimismudelit, mis ületab riikide jurisdiktsiooni piire, ning tunnustama mered ja ookeanid ühiseks hüveks, et võtta omaks uus hoiak, mis seab individuaalsed ja kollektiivsed kohustused mereõiguses sätestatud traditsioonilistest vabaduse ja suveräänsete õiguste põhimõtetest kõrgemale ning tagab niiviisi mere kaitsmise, sealhulgas mereprügi kahjuliku mõju eest;
9. kutsub ELi üles tugevdama rahvusvahelisi algatusi, nagu ÜRO Keskkonnaprogrammi algatatud ülemaailmne mereprügi käsitlev partnerlus, et saavutada kestliku arengu eesmärgid, eelkõige kestliku arengu eesmärk nr 14 – kaitsta ja kasutada säästvalt ookeane, meresid ja mereressursse, et saavutada kestlik areng – ning kestliku arengu eesmärk nr 12 vastutustundliku tarbimise ja tootmise kohta;
10. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles juhtima jõupingutusi, et saavutada ÜRO Keskkonnaassambleel ulatuslik õiguslikult siduv kokkulepe plastireostuse kohta, mis hõlmab plasti kogu olelusringi, sealhulgas ühiseid ülemaailmseid eesmarke plastireostuse vähendamiseks merel ja plastide ohutule ringmajandusele ülemineku kava, ning tulemuslikku ülemaailmset tegevust kaotatud kalapüügivahendite suhtes, mis ohustavad kogu maailma meretegevust ja -ökosüsteeme;
11. rõhutab, et komisjon ja liikmesriigid peavad tõhusamalt tõkestama ebaseaduslikku, teatamata ja reguleerimata kalapüüki, mis on oma olemuselt reostav ning põhjustab mereprügi teket ja merekeskkonna seisundi halvenemist, eelkõige püügivahendite ebaseadusliku merreheitmise tõttu;
12. rõhutab, et ÜRO Keskkonnaprogrammi Keskkonnaassamblee 26. mai 2016. aasta resolutsioonis 2/11 tunnustati, et plastiprügi ja mikroplasti esinemine merekeskkonnas on ülemaailmne probleem, mis muutub kiiresti üha tõsisemaks ja nõuab kiiret ülemaailmset reageerimist, milles võetakse arvesse toote olelusringi;
13. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kooskõlastama sama ajakava alusel tööd eri õigusaktidega, nagu merestrateegia raamdirektiiv, direktiiv teatavate plastitoodete keskkonnamõju vähendamise kohta, direktiiv sadama vastuvõtuseadmete kohta ja mereruumi planeerimise raamdirektiiv, et suurendada selle valdkonna õigusaktide sidusust;
14. kutsub komisjoni üles laiendama andmete kogumist prügi koguse ja liikide kohta Euroopa vetes ja mõju kohta kalapüügile ning suurendama eelkõige prügi- ja kalapüügi programmi (Fishing for Litter – FFL) kaudu andmete kogumist ja ühtlustamist, mis käsitlevad lossitud, kõrvaldatud ja ringlussevõttu saadetud merejätmete kogust, kvantiteeti ja kvaliteeti, sealhulgas püütava prügi mahtu, materjali ja esemetüüpe; nõuab, et liikmesriikide kogutud andmed kalapüügivahendite kaotamise, kogumise ja turulelaskmise ning merejätmete kogumise kohta koondataks riigi või merepiirkonna andmebaasi ja nende kohta avaldataks igal aastal ühtne Euroopa aruanne, et hõlbustada merejätmete tuvastamist ja tõrjet ning tagada parem seire ja hindamine;

Neljapäev, 25. märts 2021

15. rõhutab vajadust kaardistada igal aastal mereprügi programmi raames kogutud merejäätmel seoses eri valgaladega, et saada teavet püütud mereprügi päritolu kohta ja muuta kogumiskampaaniad tõhusamaks; rõhutab, et see tegevus tuleb seostada varasemate kaardistamispuudlustega; nõuab tungivalt, et komisjon koostaks aastaaruande prügipüügi programmi raames sadamates lossitud merejäätmel koguse kohta, kaasa arvatud jäätmel maht, materjal ja esemetüübid;

16. soovib luua liikmesriikide valitsuste, kalurite ühenduste, töötajate organisatsioonide, reoveepuhastusega tegelevate organisatsioonide, rannikualade sidusrühmade, sadamate, vabaihenduste ja piirkondlike konventsioonide koostöövõrgustikud, et tugevdada dialoogil ja kaasamisel põhinevat alt üles lähenemisviisi ning edendada praktilisi lahendusi kalandussektori töötajate jaoks, eesmärgiga tagada õigusnormide tõhusam rakendamine ja tagada piisavad ressursid valdkondades nagu mereprügi kogumine, kõrvaldamine ja ringlussevõtt;

17. rõhutab, et parimaid tavasid tuleb jagada kõigi sidusrühmadega, sealhulgas kodanikega, keda merejäätmel probleem mõjutab, et ergutada kalandussektorit osalema merekeskkonna kaitsmises ja merejäätmel vähendamises ja tagada seeläbi mereressursside säästev kasutamine; tunneb heameelt niisuguste algatuste üle nagu „Plan Marlimpo“ (puhta mere projekt), mida rakendab Hispaania Galicia valitsuse mereministeerium ja mille eesmärk on vähendada jäätmel hulka rannikualadel;

18. rõhutab, et merejäätmel kogumise, kõrvaldamise ja ringlussevõttuga seotud õigusraamistiku ja juhtimise parandamiseks ning tulemuslikkuse suurendamiseks on oluline paremini kaasata kõik kalandussektori töötajad ning laiendada teavitamis-, ennetus- ja koolitusprojekte, et tagada pidev teabevahetus, toetamaks õigusnormide ettevalmistamist ja ajakohastamist;

19. kutsub kõiki muid sidusrühmi, eelkõige kalanduse nõuandekomisjone, toetama merejäätmel vähendamist tulemuslike ja tõhusate meetmete abil; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles vastu võtma ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni vabatahtlikud kalapüügivahendite märgistamise suunised, et edendada püügivahendite vastutustundlikku haldamist, suurendada jõupingutusi kaotatud püügivahendite kindlakstegemiseks ja toetada kalanduse kestlikkust mahajäetud, kaotatud või muul moel kõrvaleheidetud püügivahendite vähendamise teel, mis on ühtlasi kooskõlas kalanduskontrolli määruise sätetega; kutsub komisjoni üles toetama Euroopa vetes kaotatud kalapüügivahendite märgistamise ja nendest teatamise tava kasutuselevõtmist ning suurendama Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni jõupingutuste kaudu rahvusvahelist koostööd seda tüüpi mereplastireostuse vähendamiseks;

20. juhib tähelepanu sellele, et merekaitsealad võivad toimida suurepärase laborina merejäätmel vähendamise lahenduste rakendamisel, võimaldades arvesse võtta maismaal ja merel toimuva tegevuse vastasmõju ning toetades mitmesuguste mere- ja maismaapõhiste sidusrühmade koostööd mere ja ranniku ökosüsteemidega seotud probleemide lahendamisel;

21. rõhutab Euroopa vastutuse direktiivi vähest tõhusust seoses mereprügiga, muu hulgas direktiivi piiratud kohaldamisala tõttu, ning raskusi saastaja kindlakstegemisel ja vastutuse määramisel; tuletab meelde, et Euroopa Parlament nõudis Euroopa vastutuse direktiivi läbivaatamist, milles võetaks arvesse selle tõhususe piire;

22. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles põhimõtet „saastaja maksab“ paremini rakendama;

Mereprügi käsitlevate teadusuuringute ja teadmiste laiendamine

23. nõuab tungivalt, et komisjon täidaks ÜRO ookeaniteaduse kümnendil olulist rolli ning toetaks digitaliseerimist ja tehisintellekti kasutamist, et parandada meie arusaamist meredest ja ookeanidest ning mereprügi mõjust neile;

24. rõhutab, et kättesaadavate andmete ja uuringute vähesuse tõttu on raske täpselt hinnata, mil määral mereprügist põhjustatud kahju mõjutab kalandussektorit ja millised on selle negatiivsed majanduslikud tagajärjed kaluritele; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles suurendama teadusuuringute rahastamist ja andmete kogumist Euroopa vetes leiduva prügi koguste ja liikide kohta ning mereprügi mõju kohta kalandusele, vesiviljelusele ja ökosüsteemidele, ning tegema ettepanekuid jõuliste meetmete kohta, et käsitleda ja ennetada nano- ja mikroplasti mõju nii kalavarudele kui ka inimeste tervisele;

Neljapäev, 25. märts 2021

25. tuletab meelde, et ühekordselt kasutatava plasti direktiiv hõlmab randades tavapäraselt leiduvat prügi; nõuab tungival, et komisjon tugevdaks praeguseid ühekordselt kasutatavat plasti käsitlevaid meetmeid, võttes eelkõige arvesse tööd, mida merestrateegia raamdirektiivi kohaselt on vaja teha veesambas ja merepõhjas leiduvate jäätmete suhtes, ning kaaluks vahtpolüstüreenist karpide ja muude kalatootepakendite järkjärgulist kasutuselt kõrvaldamist vastavalt eesmärgile asendada ühekordselt kasutatav plast keskkonna ja kalanduse seisukohast kestlike alternatiividega;

26. kutsus komisjoni üles järgima missiooni Starfish 2030 soovitusi merejäätmete vähendamise kohta ning eelkõige hindama ettepanekut märgistada püügivahendid uue geolokatsioonitehnoloogia abil, et aidata kadunud vahendeid leida ja kokku koguda, kui see on asjakohane ja võimalik; rõhutab sellega seoses, et komisjon peaks parandama püügivahendite märgistamist, järgides ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni vabatahtlikke suuniseid selle kohta, ning tagama, et kalureid ja vesiviljelustootjaid toetatakse üleminekuajal asjakohaste rahastamisprogrammidega;

27. nõuab paremat aruandlust merel kadunud püügivahendite kohta ja rõhutab, et on vaja rohkem teavet, näiteks laeva nimi, kasutatud püügivahendi liik, kaotamineku aeg ja asukoht ning otsimisviis, et läbipaistva ja parema andmeajamise ning liikmesriikide ja ELi ametite parimate tavade vahetamise teel saaks kogutud andmeid merereostuse tõkestamiseks tulemuslikumalt kasutada; rõhutab, et on vaja välja töötada uued vahendid merel kaduma läinud kalapüügivahendite kindlakstegemiseks ja jälgimiseks ning mereprügi puudutavate andmete registreerimiseks, näiteks elektroonilised rakendused, mis aitavad kaluritel andmeid registreerida, ning süsteemid mereprügi lossimise registreerimiseks ja nendest teatamiseks, kasutades näiteks jäätmete üleandmise kviitungeid, nagu on sätestatud direktiivis (EL) 2019/883, millega kohustatakse sadamaoperaatoreid laevakaptenitele selliseid kviitungeid väljastama;

28. kiidab heaks selliste Euroopa projektide rakendamise nagu „CleanAtlantic“, mida rahastatakse ELi territoriaalse koostöö Atlandi ookeani piirkonna programmist, mille eesmärk on parandada teadmisi mereprügi kohta ning selle seire, ennetamise ja vähendamise suutlikkust ja suurendada teadlikkust mereprügi mõjust; nõuab tungival, et 19 projektipartnerit Iirimaalt, Prantsusmaalt, Hispaaniast ja Portugalist ning eelkõige projekti koordinaator Centro Tecnológico del Mar (Cetmar) jätkaksid oma tööd ja avaldaksid projekti tulemusi;

29. rõhutab vajadust tagada nõuetekohane logistika seoses jäätmete ja kasutuselt kõrvaldatud püügivahendite kogumisega, et aidata kalureid nende valdavalt vabatahtlikes püüdlustes; märgib, et see peaks hõlmama püügivahendite ühtset kogumist kottidesse või konteineritesse laevadel ning piisavaid rajatisi sadamates;

Ringmajanduse arengu kiirendamine kalandus- ja vesiviljelussektoris

30. rõhutab, et mereprügi mõju vähendamiseks on vaja tugevdada ringmajandust maismaal, muu hulgas loobuda tarbetust plastist ja pakenditest ning muuta jäätmed ressursideks, ja ühtlasi võtta kalandus- ja vesiviljelussektoris kasutusele olusringil põhinev lähenemisviis; rõhutab, et kalandussektori ringmajandust tuleb arendada, toetades rohkem lahenduste leidmist, püügivahendite arukat kavandamist ning kalapüügi- ja vesiviljelustehnika uuendusi, et piirata jäätmete kaadamist, muuta kogumistoimingud atraktiivsemaks ja soodustada tõhusate ringlussevõtukanalite kujunemist;

31. nõuab, et toetataks kalapüügivahendite ökodisaini, mis peaks olema praktiline, turvaline ja kulutõhus ja milleks tuleb kiiresti vastu võtta suunised kalapüügivahendite ringmajandusega seotud harmoneeritud standardite väljatöötamiseks; toetab kalapüügivahendites kasutatavate materjalide märgistamist tootepasside abil; innustab teadusuuringute ja innovatsiooni edendamist, mille abil püütakse leida kalapüügivahendites kasutamiseks alternatiivseid ja keskkonnasõbralikke materjale, sealhulgas polümeere; rõhutab sellega seoses, et tuleks käivitada katseprojektid, et uurida materjalide vähendamist, lihtsamat ja kiiremat demonteerimist ning vahendite funktsionaalsuse testimist ülemineku toetamiseks;

32. rõhutab, kui oluline on kalapüügivahendite ringmajanduse seisukohast täiel määral kaasata kalureid, kalandus- ja vesiviljelussektorit tervikuna, idufirmasid, eraalgatusi ja ettevõtteid, kaasa arvatud kolmandate riikide köie- ja võrgutootjaid uute materjalide leidmisel, ökodisaini alal, uute püügivahendite kavandamisel ja püügivahendite ringlussevõtul; rõhutab lisaks vajadust tugevdada kalandussektori ja teadusuuringute valdkondade vahelise sünergia mudelit; nõuab seetõttu tungival, et komisjon korraldaks tulevasi kalapüügivahendite ringmajanduse projekte, mis on seotud olemasolevate ELi teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamiskavadega;

Neljapäev, 25. märts 2021

33. rõhutab, et selleks, et kiirendada ringmajanduse arengut kalandus- ja vesiviljelussektoris, on oluline kavandada tulevasi seadusandlikke lahendusi mereprügi kogumise ja kõrvaldamise probleemile koostöös Euroopa rohelise kokkuleppega; nõuab sellega seoses tungivalt, et liikmesriigid võtaksid kiiresti meetmeid plasti sisaldavate kalapüügivahendite riiklike minimaalsete kogumismäärade kehtestamiseks, nagu on kokku lepitud ühekordselt kasutatavate plasttoodete kohta käivas direktiivis; kutsub komisjoni üles jälgima, kas nende riiklike kavade tulemusel suureneb kalapüügivahendite kogumine ja ringlussevõtt võrreldes praeguse tasemega, ning koostama sellega seoses asjakohase ja ambitsioonika kava, et toetada ringmajanduse arengut kalandussektoris; rõhutab, et on olemas ringlussevõetud kalapüügivahendite turg, mis pakub võimalust muuta ringlussevõetud materjalide kasutamise õiguslikuks nõudeks koos Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi (EMKVF) programmitööd käsitlevate sätetega eelarve jagatud täitmise korral, mis kujutaks endast kalurite jaoks olulist stiimulit ja näitlikustaks nende poolt ringlussevõttu antava panuse väärtust;

34. nõuab, et kasutataks Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (EMKF), et toetada kalandus- ja vesiviljelussektorit üleminekul kestlikumatele materjalidele, sealhulgas uute, tehniliselt tõhusamate ja vähem saastavate laevade soetamisel väikesemahulise käsitööndusliku kalapüügiga tegelevatele laevastikele, eelkõige äärepoolseimates piirkondades;

35. nõuab tungivalt, et komisjon looks stiimuleid ringmajandusele kogu kalapüügi- ja vesiviljelusvahendite tootmisahela ulatuses, edendades teadusuuringuid ja toetades ettevõtjaid, kes võtavad püügivahendeid ringlusse ja korduskasutavad neid; kutsub seetõttu komisjoni üles looma erifondi, et toetada liikmesriike, kes loovad ringlussevõetud ja keskkonnasõbralike püügivahendite tootmisahelaid, kasutades selleks näiteks rahalisi vahendeid, mida saab eraldada taasterahastu „NextGenerationEU“ raames, ja liikmesriikide vastu algatatud rikkumismenetluste järgselt määratud maksukaristustest saadavaid rahalisi vahendeid;

36. rõhutab, et vaatamata direktiivi (EL) 2019/883 jõustamisel tehtud olulistele edusammudele on liikmesriikidel endiselt palju probleeme ja riikidevahelisi erinevusi seoses sadama vastuvõtuseadmetega; rõhutab, et paljudes liidu sadamates on kaluritel endiselt väga raske neid seadmeid leida, juhul kui need on olemas, ja neile ligi pääseda; rõhutab, et kõik see takistab ja pärsib kalandusettevõtjate panuse andmist merede puhastamisse;

37. toetab tõhusate ringlussevõtuahelate väljatöötamist ja loomist, mille jaoks ajakohastatakse kõigi Euroopa sadamate vastuvõtuseadmete taristut, et parandada jäätmete valikulist sortimist; rõhutab seetõttu, et liikmesriigid peavad rohkem pingutama, et ajakohastada sadama logistilist taristut nõuetekohaselt hallatud logistika abil, mis hõlmab jäätmete kogumist ja nende püügivahendite kogumist, mille kasutamine on lõpetatud, laevade pardal püügivahendite ühtset kogumist kottides või konteinerites ning asjakohaste võimaluste pakkumist sadamas, et tagada kaotatud püügivahendite ja kogutud mereprügi nõuetekohased vastuvõtu- ja ladustamisseadmed, piisav ruum eri liiki mereprügi eraldi ladustamiseks, piisavalt töötajaid lossitud jäätmete nõuetekohaseks ja ohutuks käitlemiseks ning kõigi laevade varustamine konteineritega mereprügi kogumiseks; nõuab, et kogumistoimingute atraktiivsust suurendataks meetmete abil, mille hulka kuuluvad premeerimissüsteemid ja stiimulid, sealhulgas rahalised stiimulid, millega toetatakse kalureid ja vesiviljelusettevõtjaid, kes koguvad merel püütud prügi, kõrvaldavad selle või võtavad selle ringlusse ning toovad oma olemusringi lõppu jõudnud kalapüügi- või vesiviljelusvahendid sadamasse tagasi;

Mereprügi kogumise ja haldamise programmid

38. kutsub komisjoni üles koostama ELi tasandi tegevuskava, et võidelda prügistamise vastu liidu hüdrofääris, vähendades jäätmete teket nende tekkekohas, piirates plasti kasutamist ja tarbimist ning võideldes jõgede, vooluveekogude ja rannikualade prügistamisest tuleneva reostusega, mida saab kooskõlastatult oluliselt vähendada; nõuab, et viidaks miinimumini sõidu- ja kõnniteedelt kogutud lume kaadamine otse ookeani, eelkõige toetades erakordselt tugeva lumesaju korral alternatiivseid kogumismeetodeid;

39. rõhutab, et reoveevõrke ja -puhasteid tuleb ajakohastada, et vähendada nende mõju vesiviljelusele ja mere- ja rannikukeskkonnale üldiselt ning eelkõige neist tulenevat vesiviljelustoodete saastamise ohtu;

40. rõhutab, et oluline on lahendada halva jäätmekäitluse probleemid maismaal, milleks on eelkõige jäätmete sobimatu kõrvaldamine rannikulinnades, jõgede ääres asuvates linnades ja saarel asuvates linnades;

Neljapäev, 25. märts 2021

41. kutsub komisjoni üles suurendama merendusettevõtjate teadlikkust igast nende võimalikust vastasmõjust merekeskkonnaga, tehes seda eelkõige laevade müügi või liisimise ajal;

42. nõuab tungivalt, et liikmesriigid ja piirkonnad koguksid andmeid halva jäätmekäitluse kohta maismaal, jälgiks seda ja võtaksid meetmeid selle lahendamiseks, jõgede ja suudmealade eriti probleemsete piirkondade puhastamiseks, kuhu mereprügi on kogunenud, ning võtaksid meetmeid, et üleüldse vältida mereprügi sattumist keskkonda; nõuab tungivalt piisavate rahaliste vahendite eraldamist keskkonna puhastamiseks igasugusest plastireostusest;

43. tuletab meelde, et mereprügi kogumise programmid võivad hõlmata eri toiminguid, nagu mereprügi kogumine jõgedes, suudmealadel, lahtedes või sadamates, teadusuuringud ja meres asuvate eriti probleemsete alade kindlakstegemine, ning neid võivad ellu viia kalurid, kodanikuühiskond ja kohalikud ametiasutused; rõhutab, et kogumisprogrammid peaksid olema kestlikud, kasutama jäätmete kogumiseks asjakohast varustust, vältima nii palju kui võimalik täiendavate heidete tekitamist, olema valmis tegema koostööd osalistega, kellel on teadmised mere ökosüsteemidest ja kes vajavad jäätmete strateegilist tuvastamist enne meetmete võtmist; rõhutab, et neid kogumisprogramme saab ellu viia mitte ainult ELi rahastamisprogrammide raames, vaid ka liikmesriikide kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil;

44. rõhutab, et ainult seitse liikmesriiki on kasutanud praeguse EMKFi raames ressursse, et rahastada selliseid mereprügi kogumise programme nagu prügipiügi programm, ning et enamik meetmeid, mis võimaldavad mereprügi kindlaks teha, koguda ja ringlusse võtta, seisnevad kalurite, kodanikuühiskonna ja kohalike ametiasutuste vabatahtlikes algatustes ja kavades;

45. rõhutab, et kalalaevadelt pärinevate jäätmete vähendamiseks tuleb kalureid ergutada tooma jäätmeid ringlussevõtukohtadesse, tehes seda muu hulgas rahaliste stiimulite ja premeerimissüsteemide kaudu, et edendada häid tavasid; märgib seetõttu, et kaluritele tuleks maksta tasu kaotatud püügivahendite ja muu mereprügi kogumise eest või vähemalt peaksid nad saama kasutada jäätmete tasuta kõrvaldamise võimalust sadamarajatistes;

46. rõhutab, et kalurid peaksid olema saanud asjakohase väljaõppe selle kohta, kuidas nõuetekohaselt käidelda mereprügi kogumise, lossimise, kõrvaldamise ja ringlussevõtuks tarnimise ajal, et minimeerida riske tervisele ja ohutusele;

47. rõhutab, et olemasolevate heade tavade tugevdamine ja laiendamine hõlmab ka haldusprotsesside lihtsustamist ja ühtlustamist kõigi prügipiügi kampaaniates osalevate laevade jaoks, olenemata nende kodusadamast või suuruselt; rõhutab seetõttu, et prügipiügi ürituste käigus liikmesriikide sadamates kogutud mereprügi lossimise reegleid on vaja ühtlustada ja täiendada;

48. kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles toetama kaotatud püügivahendite või muu mereprügi, eriti plastide kogumist kalurite poolt merel, edendades parimaid tavasid, ergutades vabatahtlikku osalemist mereprügi kogumise algatustes ja toetades prügipiügi programmide vastuvõtmist; nõuab sellega seoses tungivalt, et liikmesriigid looksid merede puhastamise erifondi, mida hallatakse uue EMKVi või muude asjakohaste eelarveridade kaudu, et rahastada järgmisi meetmeid: 1) mereprügi kogumine kalurite poolt merel, 2) laevade varustamine asjakohaste jäätmeheidetega ja passiivselt püütud prügi seire, 3) käitajate koolituse parandamine, 4) nii jäätmekäitluse kui ka selliste programmide toimimiseks vajalike töötajate kulude rahastamine, et vältida vabatahtlikult osalevate kalurite kulude suurenemist, ning 5) investeeringud sadamatesse, et tagada kaotatud püügivahendite ja kogutud mereprügi jaoks sobivad vastuvõtu- ja ladustamisrajatised;

49. kutsub komisjoni üles viima läbi selle majandusliku ja sotsiaalse panuse hindamist, mida kalurid prügipiügi projektide käigus annavad, et täpsemalt mõõta kalandussektori panust merede puhastamisse;

50. nõuab tungivalt, et komisjon peaks minema kaugemale direktiivis (EL) 2019/883 seatud eesmärkidest, uurides ja kvantifitseerides majanduslikust vaatepunktist inimtekkelise mereprügi põhjustatud keskkonnakahju ning luues mereprügi fondi, et võidelda jäätmete merre heitmise vastu, leevendada kalandusele tekitatavat kahju ning kaitsta meresid ja ookeani;

Neljapäev, 25. märts 2021

51. kutsub komisjoni üles nõudma tungivalt, et liikmesriigid tagaksid vabatahtlike kampaaniate käigus juhuslikult püütud või kogutud jäätmete nõuetekohase käitlemise ja kõrvaldamise, nii et selliste jäätmete üleandmise, käitlemise ja kõrvaldamisega seotud vastutust ja kulusid ei kannaks kalurid, ning väldiksid edasist keskkonnakahju; rõhutab seetõttu vajadust luua tõhusad jäätmete kogumise ja kõrvaldamise süsteemid, tagades ka asjakohaste sadama vastuvõtuseadmete olemasolu;
52. juhib tähelepanu sellele, et mereprügi probleem on piiriülene, ning et tõhususe huvides peab mereprügiga tegelema koos Euroopas asuvate kolmandate riikidega; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid käivitaksid kava, mille kohaselt likvideeritaks Vahemere reostus koostöös kõigi mereäärsete riikidega; kutsub komisjoni üles lõpetama võimalikult kiiresti jäätmete ekspordi kolmandatesse riikidesse;
53. kutsub komisjoni üles looma äärepoolseimates piirkondades mereprügi kogumise toetusmehhanismi, sest need piirkonnad on looduslikult kergesti kahjustatavad, pakkudes neile seeläbi taristut kogutud jäätmete ringlussevõtuks;
54. kutsub komisjoni üles nõudma ELiga peetaval ühinemisläbirääkimistel, et kandidaatriigid rakendaksid täielikult jäätmekäitluse alased õigusaktid, muu hulgas luues integreeritud jäätmekäitlustaristu;

Nano- ja mikroplastireostuse parem mõistmine ja piiramine

55. rõhutab vajadust suurendada teadmisi nano- ja mikroplastireostuse kohta ja selle mõju kohta keskkonnale, mere toiduahela alustasemele ja lõppkokkuvõttes inimeste tervisele ning üldsuse teadlikkust nende teemade suhtes, ning rõhutab, et tuleks läbi viia täiendavad uuringud seda liiki reostuse paremaks mõistmiseks; juhib tähelepanu asjaolule, et täiendavate teadmiste vajadus ja üldsuse vähene teadlikkus võivad põhjustada seda, et tarbijad seavad kalandus- ja vesiviljelustoodete kvaliteedi kahtluse alla;
56. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama kampaaniaid teadlikkuse tõstmiseks plastist ja mikroplastist põhjustatud merereostuse suhtes, rõhutades asjaolu, et see nähtus mõjutab sageli kalureid, eriti mikroplasti puhul;
57. tunneb heameelt Euroopa Kemikaaliameti (ECHA) tehtud ettevalmistava töö üle tahtlikult toodetesse lisatava mikroplasti piiramiseks; kutsub komisjoni üles võtma selle ettepaneku järgselt ulatuslikke konkreetseid ja vajaduse korral õiguslikke meetmeid, sealhulgas uurima nano- ja mikroplasti veeringes esinemise probleemi, eelkõige tahtmatult keskkonda sattuvate plastide puhul, ning tegema ettepanekuid meetmete kohta nende plastide järk-järgult kasutuselt kõrvaldamiseks;
58. kutsub komisjoni üles tegelema probleemiga, mis seisneb mikroplasti, näiteks plastgraanulite kaotaminekus ja keskkonnas levikus, mis võib toimuda igas tarneahela etapis, eriti maismaa- ja meretranspordi ajal, ja tegelema sellega seotud lekkeohuga;

o

o o

59. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.
-

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0097

Ühtekuuluvuspoliitika ja piirkondlikud keskkonnastrateegiad kliimamuutuste vastases võitluses

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon ühtekuuluvuspoliitika ja piirkondlike keskkonnastrateegiate kohta kliimamuutuste vastases võitluses (2020/2074(INI))

(2021/C 494/03)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikleid 3 ja 21, Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 4, 11, 173–178, 191 ja 194, ning aluslepingute protokolli nr 28 majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta,
- võttes arvesse 12. detsembril 2015. aastal Pariisis ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul (COP21) vastu võetud kokkulepet (Pariisi kokkulepe), eriti selle artikli 7 lõiget 2 ja artikli 11 lõiget 2, milles tunnistatakse kliimamuutuste ja kliimameetmete kohalikku, piirkondlikku ja regionaalset mõõdet,
- võttes arvesse kestliku arengu tegevuskava aastani 2030, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 25. septembril 2015. aastal, ja kestliku arengu eesmärged,
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
- võttes arvesse oma 14. märtsi 2019. aasta resolutsiooni kliimamuutuste kohta – Euroopa pikaajaline strateegiline visioon, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimaneutraalse majanduseni kooskõlas Pariisi kokkuleppega ⁽¹⁾,
- võttes arvesse oma 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni kliima- ja keskkonnavalase hädaolukorra kohta ⁽²⁾,
- võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa roheline kokkulepe kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse oma 17. aprilli 2020. aasta resolutsiooni ELi kooskõlastatud meetmete kohta võitluses COVID-19 pandeemia ja selle tagajärgede vastu ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 11. detsembri 2020. aasta järeldusi kliimamuutuste kohta,
- võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) eriaruannet „Üleilmne soojenemine 1,5 °C“, viiendat hindamisaruannet (AR5) ja selle kokkuvõtvat aruannet, eriaruannet kliimamuutuste ja maa kohta ning eriaruannet ookeani ja krüosfääri kohta muutuvast kliimas,
- võttes arvesse Euroopa Keskkonnaameti 20. detsembril 2020. aastal avaldatud näitajatel põhinevat hinnangut äärmuslikest ilmastiku- ja kliimaoludest põhjustatud majandusliku kahju kohta Euroopas,
- võttes arvesse liidu üldist keskkonnavalast tegevusprogrammi aastani 2020 „Hea elu maakera võimaluste piires“, komisjoni ettepanekut liidu üldise keskkonnavalase tegevusprogrammi kohta aastani 2030 ja visiooni aastani 2050,
- võttes arvesse ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni,
- võttes arvesse oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgu (COP15) kohta ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse komisjoni 4. märtsi 2020. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimaseadus) (COM(2020)0080),

⁽¹⁾ ELT C 23, 21.1.2021, lk 116.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0078.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0054.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0015.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse komisjoni 14. jaanuari 2020. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega asutatakse õiglase ülemineku fond (COM(2020)0022), ja komisjoni 28. mai 2020. aasta muudetud ettepanekut (COM(2020)0460),
- võttes arvesse komisjoni 28. mai 2020. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus õiglase ülemineku mehhanismi raames loodava avaliku sektori laenuvahastu kohta (COM(2020)0453),
- võttes arvesse komisjoni 28. mai 2020. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 1303/2013 seoses majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgi raames ettenähtavate erakorraliste lisavahendite ja rakenduskorraga, et toetada COVID-19 pandeemiaga seotud kriisi tagajärgede kõrvaldamist ning ettevalmistuste tegemist majanduse taastamiseks rohelisel, digitaalsel ja vastupidaval viisil (REACT-EU) (COM(2020)0451),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1301/2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006 ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1304/2013, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1081/2006 ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1299/2013 erisätete kohta, mis käsitlevad Euroopa Regionaalarengu Fondist toetuse andmist Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgil ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1300/2013, mis käsitleb Ühtekuuluvusfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1084/2006 ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse komisjoni 29. mai 2020. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse programm „InvestEU“ (COM(2020)0403),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrust (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 ⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi uuringut ühtekuuluvuspoliitika ja kliimamuutuste kohta,
- võttes arvesse oma 13. juuni 2018. aasta resolutsiooni ühtekuuluvuspoliitika ja ringmajanduse kohta ⁽¹²⁾,
- võttes arvesse ELi toimimise lepingu artiklit 349, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus oma 15. detsembri 2015. aasta otsuses Mayotte'i kohta (liidetud kohtuasjad C-132/14–C-136/14), mis võimaldab teha konkreetseid erandeid Euroopa Liidu äärepoolseimatele piirkondadele,
- võttes arvesse komisjoni 5. märtsi 2020. aasta teatist soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 kohta (COM(2020)0152),

⁽⁶⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 320.

⁽⁷⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 289.

⁽⁸⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 470.

⁽⁹⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 259.

⁽¹⁰⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 281.

⁽¹¹⁾ ELT L 198, 22.6.2020, lk 13.

⁽¹²⁾ ELT C 28, 27.1.2020, lk 40.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni ning põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamusi,
 - võttes arvesse regionaalarengukomisjoni raportit (A9-0034/2021),
- A. arvestades, et kliimamuutus on kogu maailma puudutav katsumus, mis nõuab viivitamatut ja julget tegutsemist ülemaailmsel, Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, et piirata globaalset soojenemist nii, et õhutemperatuur ei tõuseks rohkem kui 1,5 °C võrreldes tööstusrevolutsiooni eelse tasemega, ja vältida massilist bioloogilise mitmekesisuse vähenemist; arvestades, et on vaja kiireloomulisi meetmeid, et hoida maailma keskmise temperatuuri tõus alla 2 °C võrreldes tööstusrevolutsiooni eelse tasemega, kuna bioloogilise mitmekesisuse vähenemisel on suur mõju muu hulgas põllumajandustoodangu kvaliteedile;
- B. arvestades, et planeet suudab taluda maksimaalselt 1,5 °C temperatuuritõusu; arvestades, et kui temperatuur peaks pärast 2030. aastat veelgi tõusma, tabavad inimkonda veel sagedamini põuad, üleujutused ja äärmuslik kuumus ning sajad miljonid inimesed elavad vaesuses, vähimkaitstud elanikkond tõenäoliselt hukkub ja halvimal juhul on ohus inimkonna pikaajaline ellujäämine, nagu märgiti ELi institutsioonidevahelises aruandes „Challenges and Choices for Europe“ (Euroopa väljakutsed ja valikud);
- C. arvestades, et Euroopa Keskkonnaameti hinnangul põhjustasid kliimaga seotud äärmuslikud ilmastikunähtused aastatel 1980–2019 EMP liikmesriikides kokku 446 miljardit eurot majanduslikku kahju; arvestades, et see vastab 11,1 miljardile eurole aastas ja kumulatiivne deflateeritud kahjum on ligi 3 % analüüsitud riikide SKPst;
- D. arvestades, et hiljutised uuringud näitavad, et fossiilsest maagaasist (metaan – CH₄) tulenev globaalne soojendamise potentsiaal (GWP) on tunduvalt suurem, kui varem eeldati;
- E. arvestades, et globaalne soojenemise tulemusel võib käesoleval programmitöö perioodil temperatuuritõus jõuda 1,5 °C-ni võrreldes tööstusrevolutsiooni eelse tasemega, mistõttu on vaja viivitamatuid meetmeid kliimaga seotud hädaolukorra lahendamiseks kooskõlas ELi kasvuhooonegaaside heite vähendamise poliitika, Euroopa rohelise kokkuleppe, ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 ja ÜRO Pariisi kokkuleppega;
- F. arvestades, et üleminek kliimaneutraalsele majandusele hiljemalt 2050. aastaks on liidu ning selle liikmesriikide, piirkondade, linnade, kohalike kogukondade, inimeste, töötajate, ettevõtete ja tööstuse jaoks nii suurepärane võimalus kui ka proovikivi; arvestades, et tuleb siiski leida tasakaal ambitsioonikate kliimaeesmärkide ja majanduse konkurentsivõime säilitamise vahel, kahjustamata seejuures 1,5 °C eesmärgi saavutamist;
- G. arvestades, et selle eesmärgi saavutamine eeldab Euroopa ühiskonna ja majanduse üldist ümberkujundamist, kuna mõnes sektoris väheneb tootmine pöördumatult ja töökohad kaovad majandustegevuses, mis põhineb fossiilkütuste tootmisel ja kasutamisel, samal ajal kui teistel sektoritel õnnestub leida tehnoloogiline alternatiiv;
- H. arvestades, et kestlikkuses tuleks näha tasakaalustatud lähenemisviisi, mis püüab ühendada kestliku majanduskasvu, sotsiaalse progressi ja keskkonna;
- I. arvestades, et 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes⁽¹³⁾ nähakse ette üldine eesmärk, et kulud kliimaeesmärkide toetamiseks oleksid vähemalt 30 % kogu liidu eelarvest ja Euroopa Liidu taasterahastu kuludest, ning uus iga-aastane eesmärk, et 2024. aastast alates eraldatakse 7,5 % ning 2026. ja 2027. aastal 10 % kulutustest bioloogilise mitmekesisuse eesmärkidele;
- J. arvestades, et saared, eriti väikesaared, ja äärepoolseimad piirkonnad on ELi territooriumid, mida kliimamuutuste tagajärjed mõjutavad kõige rohkem ja mis on nende suhtes vähim kaitstud ning peavad ülemineku ajal tegelema ka eriliste ja lisaprobleemide ja -kuludega; arvestades, et kliimamuutused ja nende mitmesugused mõjud puudutavad

⁽¹³⁾ 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28).

Neljapäev, 25. märts 2021

Euroopa piirkondi erinevalt, erineva raskusastmega ja erineval ajal ning ülemineku juhtimine toob kaasa olulisi struktuurimuutusi; arvestades, et seetõttu mõjutab see kodanikke ja töötajaid erinevalt ning kõik riigid ei ole võrdselt mõjutatud ega suuda asjakohaselt reageerida; arvestades, et Euroopa maapiirkondade pikaajalise visiooni koostamisel on oluline rõhutada vajadust tugevdada maapiirkondi ning muuta need atraktiivseks elu- ja töökohaks;

- K. arvestades, et saartel ning äärepoolseimates ja perifeersetes piirkondades on tohutu potentsiaal taastuvenergia tootmiseks ning need on strateegilised laborid uuenduslike poliitikameetmete ja tehniliste lahenduste rakendamiseks, et saavutada energiasüsteemi ümberkujundamine, vähendada CO₂ heitkoguseid ja hoogustada üleminekut ringmajandusele;
- L. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika ei paku ainult investeerimisvõimalusi kohalike ja piirkondlike vajaduste rahuldamiseks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kaudu, vaid annab ka integreeritud poliitikaraamistiku, et vähendada erinevusi Euroopa piirkondade arengus ja aidata neil lahendada mitmeid arenguprobleeme, sealhulgas keskkonnakaitse, kvaliteetsete töökohtade ning õiglase, kaasava ja kestliku arengu kaudu;
- M. arvestades, et kliimamuutused ja nende pikaajalised tagajärjed võivad mõjutada ka majanduslikke, sotsiaalseid ja territoriaalseid erinevusi, mille kõrvaldamine on ühtekuuluvuspoliitika peamine eesmärk, ning ELi kliimapolitiikameetmed peaksid toetama ka ELi ühtekuuluvuspoliitika eesmärke;
- N. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitikal on keskne tähtsus vähem arenenud piirkondade ning ebasoodsate looduslike ja geograafiliste tingimustega piirkondade toetamisel, kus kliimamuutuste tagajärjed on sageli kõige tuntavamad, kuid kus on vähem vahendeid nendega toimetulekuks;
- O. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika on otsustav vahend õiglase ülemineku tagamisel kliimanetraalsele majandusele, kus ei jäeta kedagi kõrvale; arvestades, et kliimamuutuste vastu võitlemiseks võetavad keskkonnahoidlikud poliitikameetmed võivad mõjutada naisi ja mehi erinevalt; arvestades, et arvesse tuleks võtta ka mõju vähekaitsitud ja tõrjutud rühmadele;
- P. arvestades, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, aga ka muud asjaomased sidusrühmad on põhilised osalejad, kes aitavad ühtekuuluvuspoliitikat rakendada ja reageerida tõhusalt kliimamuutustest tulenevale akuutsele ohule; arvestades, et nad vastutavad ühe kolmandiku avaliku sektori kulutuste ja kahe kolmandiku avaliku sektori investeeringute eest ning seetõttu on oluline luua selliseid mehhanisme nagu linnapeade kliima- ja energiapakt, mille eesmärk on tuua kokku kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, kes vastutavad ELi kliima- ja energiaeesmärkide rakendamise eest;
- Q. arvestades, et kliimakriis on tihedalt seotud muude kriisidega, nagu bioloogilise mitmekesisuse kriis ja COVID-9 pandeemiaga seotud tervishoiu-, sotsiaal- ja majanduskriis; arvestades, et kuigi nendega tuleb tegeleda samal ajal, tuleb igahüht neist käsitleda erinevalt ja asjakohaselt;
- R. arvestades, et alates Euroopa Liidu Solidaarsusfondi (ELSF) loomisest 2002. aastal on seda kasutatud enam kui 90 katastroofijuhtumile reageerimiseks ning selle raames on 23 liikmesriigis ja ühes läbirääkijariigis kasutusele võetud enam kui 5,5 miljardit eurot; arvestades, et osana ELi reageerimisest COVID-19 puhangule laiendati ELSFi kohaldamisala nii, et see hõlmaks ulatuslikke rahvatervise hädaolukordi, ja suurendati ettemaksete maksimummäära;
- S. arvestades, et üleminek kliimanetraalsele, kestlikule ringmajandusele peab hõlmama kõiki ühiskonna sidusrühmi, eriti erasektorit, sotsiaalpartnereid ja kodanikke, samuti valitud ametiisikuid, sealhulgas kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, ning seda tuleb toetada kindlate ja kaasavate sotsiaalmeetmetega, et tagada õiglane üleminek, mis toetab ettevõtteid ning töökohtade, eelkõige kvaliteetsete roheliste ja siniste töökohtade säilitamist ja loomist;

Neljapäev, 25. märts 2021

- T. arvestades, et liikmesriigid on vastu võtnud riiklikud energia- ja kliimakavad ning neile tuginedes peaksid piirkonnad esitama piirkondlikud kavad, et saavutada heitkoguste vähendamine ja kohandamine, eesmärgiga liikuda hiljemalt 2050. aastaks kliimaneutraalsuse saavutamise poole;
- U. arvestades, et üleminek kliimaneutraalsele majandusele hiljemalt 2050. aastaks on võimalik saavutada, kui ühendatakse avaliku sektori vahenditest rahastamine ELi ja riiklikul tasandil ning luuakse erasektori vahenditest rahastamiseks õiged tingimused;
- V. arvestades, et fossiilkütustest ja eelkõige tahketest fossiilkütustest saadud energiaallikad õnnestavad kliimaneutraalsuse saavutamiseks tehtavaid jõupingutusi, ning arvestades, et Euroopa Liit peaks seega pakkuma järjepidevat reguleerivat raamistikku, et veelgi edendada taastuvate energiaallikate, nagu päikese- ja biomassienergia, kasutamist fossiilkütustest saadud energiaallikate asemel; arvestades, et sellega seoses peaks ühtekuuluvuspoliitika tagama energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte järgimise, mille eesmärk on parandada energiavarustuse ja -nõudluse tõhusust ning mida tuleks kohaldada ja järgida kõigis ühtekuuluvuspoliitika raames tehtavates energiaga seotud investeeringutes; arvestades, et paljude liikmesriikide jaoks võib maagaasil põhinevate energiaallikate ajutine kasutamine kuni 31. detsembrini 2025 olla oluline energiasüsteemi õiglase ümberkujundamise saavutamiseks, mis ei kahjusta ühiskonda ega jäta kedagi kõrvale; arvestades, et piirkondlikud keskkonnastrateegiad tuleks siduda ambitsioonikate kliimaeesmärkidega, mis võivad minna kaugemale üldisest eesmärgist saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalne EL, ja et nendes tuleks 31. detsembriks 2025 järk-järgult kaotada fossiilkütused, sealhulgas gaasitaristu projektid, toetada nende asendamist kestlikult toodetud taastuvenergia, materjalide ja toodetega ning edendada ressursitõhusust ja kestlikku arengut üldiselt kooskõlas ERFi ja Ühtekuuluvusfondi määruse⁽¹⁴⁾; sätetega;
- W. arvestades, et piirkondlikud keskkonnastrateegiad peaksid aitama saavutada täielikku ja stabiilset tööhõivet koos sotsiaalse progressi ja mittediskrimineerimisega, et paremini võidelda kliimamuutuste mõju ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemisega;
- X. arvestades, et jäätmekäitluskavades tuleks järgida ringmajanduse põhimõtteid ja need peaksid olema piirkondlike keskkonnastrateegiate osa;
- Y. arvestades, et mitmetasandiline Euroopa valitsemismudel, mis põhineb aktiivsel ja konstruktiivsel partnerlusel eri valitsemistasandite ja sidusrühmade vahel, on kliimaneutraalsusele ülemineku põhitegur; arvestades, et kogukonna- ja kodanikualgatused võivad tugevalt toetada ökoloogilist üleminekut ja võitlust kliimamuutuste vastu;
- Z. arvestades, et ELi makropiirkondlikud strateegiad võivad aidata kindlaks määrata peamisi sektoreid ja koostöövaldkondi eri piirkondade vahel, mis seisavad silmitsi ühiste probleemidega sellistes valdkondades nagu kliimamuutused, kliimamuutustega kohanemine ja nende leevendamine, bioloogiline mitmekesisus, transport, jäätmekäitlus, piiriüleised projektid ja kestlik turism;
1. rõhutab, et on tähtis võidelda kliimamuutuste vastu vastavalt kohustustele, mis liit on võtnud Euroopa rohelise kokkuleppe raames Pariisi kokkuleppe rakendamiseks ja kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks täielikult kooskõlas ELi taksonoomiamäärusega, võttes arvesse sotsiaalseid, majanduslikke ja territoriaalseid aspekte, et tagada õiglase üleminek kõigi territooriumide ja sealsete elanike jaoks, jätmata kedagi kõrvale; juhib tähelepanu vajadusele tagada, et taksonoomiamääruses sätestatud põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ hõlmaks kõiki investeeringuid;
2. peab tervitatakse komisjoni ettepanekut Euroopa kliimaseaduse kohta, mis on Euroopa rohelise kokkuleppe nurgakivi, millega sätestatakse liidu õigusaktides 2050. aasta kliimaneutraalsuse eesmärk, sealhulgas 2030. aastaks ja 2040. aastaks seatud vahe-eesmärgid, ja vajadus muuta see konkreetseteks kohalikeks meetmeteks, millega austatakse piiranguid ja rõhutatakse iga territooriumi eeliseid, nagu nõudis Euroopa Parlament; tuletab sellega seoses meelde, et Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärk on kaitsta, säilitada ja suurendada liidu looduskapitali ning ühtlasi kaitsta kodanike tervist ja heaolu keskkonnavalaste ohtude ja mõjude eest;

⁽¹⁴⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta (COM(2018)0372)

Neljapäev, 25. märts 2021

3. rõhutab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on vaja võtta selge poliitiline kohustus kliimaeesmärkide saavutamiseks, ning rõhutab vajadust tõhustada mitmetasandilist dialoogi riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste vahel seoses riiklike kliimameetmete kavandamise ja rakendamise, kohalike omavalitsuste otsese juurdepääsuga rahastamisele ning vastuvõetud meetmete edusammude jälgimisega, ning rõhutab samuti vajadust anda neile kiiresti asjakohased finants- ja haldusvahendid nende eesmärkide saavutamiseks; on lisaks seisukohal, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on projektide kavandamise, ettevalmistamise ja rakendamise kõigis etappides keskne roll;
4. kutsub riiklike ja piirkondlike programmide kavandamisega tegelevaid asutusi üles maksimeerima kliima- ja keskkonnakaitse ümberkujundavat mõju riiklike ja piirkondlike programmide ettevalmistamise ajal;
5. märgib, et Pariisi kokkuleppe ja selle viie aasta aruannete täitmisega seotud võimalikke poliitilisi kohandusi tuleks arvesse võtta viisil, mis on ühtekuuluvuspoliitika seisukohast asjakohane ja piisav, nagu seda tehakse ERFi ja Ühtekuuluvusfondi käsitlevas vahehindamises;
6. kutsub kõiki kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles võtma vastu kohalikke ja piirkondlikke kliimastrateegiaid, mis muudaksid ELi tasandi eesmärgid konkreetseteks kohalikeks eesmärkideks, tuginedes terviklikule koha- või piirkonnapõhisele lähenemisviisile, mis annaks kliimapöördest ja ühtekuuluvuspoliitika rahaliste vahendite paremast kasutamisest pikaajalise visiooni; rõhutab, et piirkondlikud keskkonnastrateegiad peaksid hõlmama jäätmekäitluskavasid;
7. toonitab, kui oluline on ühtekuuluvuspoliitika roll koostoimes muude poliitikameetmetega kliimamuutuste vastu võitlemisel ja kliimaneutraalsuse saavutamisel hiljemalt 2050. aastaks ning 2030. aasta ja 2040. aasta vahe-eesmärkide saavutamisel, samuti kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll investeerimispoliitika põhjalikul reformimisel;
8. kutsub üles tegema jõupingutusi ühtekuuluvuspoliitika ja muude ELi poliitikameetmete suurema sidususe ja kooskõlastatuse tagamiseks, et parandada kliimaaspektide integreerimist poliitikasse, töötada välja tõhusam allikapõhine poliitika, pakkuda sihtotstarbelist ELi rahastamist ja seega parandada kliimapolitiika rakendamist kohapeal;
9. tuletab meelde, et kliimapolitiika peaks aitama saavutada täielikku ja stabiilset tööhõivet, sealhulgas rohelist ja siniseid töökohti ja koolitust, mis aitavad edendada õiglast sotsiaalset progressi, ning on seisukohal, et kliimapolitiika peab kaitsma kliimamuutustest enim mõjutatud töökohti, luues uusi rohelisi töökohti, nii et töötajaid ei jäetaks kõrvale, kui teatavad sektorid lähevad üle rohelisele majandusele; nõuab tungivalt, et liikmesriigid seaksid prioriteediks võitluse kliimamuutuste vastu koos võitlusega kaasava ja kestliku arengu ja sotsiaalse õigluse nimel ning võitluse vaesuse, küttestuvõimetuse ning vähekaitsitud ja tõrjutud rühmadele koormava poliitika vastu; rõhutab sellega seoses, et küttestuvõimetuse vastu võitlemiseks tuleks kavandada täiendavaid meetmeid;
10. peab tervitatavaks Euroopa Ülemkogu seisukohta ja parlamendi seisukoha heakskiitmist, mille kohaselt ELi kulutused peaksid olema kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkide ja Euroopa rohelise kokkuleppe „ära tekita kahju“ põhimõttega; tuletab ühtlasi meelde, et ühtekuuluvuspoliitika uues õigusraamistikus on kõikide struktuurifondide suhtes kohaldatavate horisontaalsete põhimõtete hulgas taksonoomiamääruse põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“;
11. rõhutab, et kestlikkus ja üleminek ohutule, kliimaneutraalsele, kliimamuutustele vastupanuvõimelisele, ressursitõhusamale, taskukohasemale, ringluspõhisele ja sotsiaalselt tasakaalustatud majandusele on ülilulised, et tagada liidu majanduse pikaajaline konkurentsivõime ning säilitada selle sotsiaalne ühtekuuluvus, aidates seeläbi luua uusi investeerimisvõimalusi põllumajanduses, kaubanduses, transpordis, energeetikas ja taristus, edendades ohutumat ja keskkonnahoidlikumat tarimist ning säilitades meie elukeskkonna ja Euroopa kodanike heaolu;
12. juhib tähelepanu sellele, et esmatähtis on ühtekuuluvuspoliitika raames täielikult järgida mitmetasandilise valitsemise ja partnerluse põhimõtteid, sh ka soolist perspektiivi, kuna kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on otsene pädevus keskkonna ja kliimamuutuste valdkonnas, viies ellu 90 % kliimamuutustega kohanemise meetmetest ja 70 % kliimamuutuste leevendamise meetmetest; tuletab meelde, et nad võivad välja töötada ka meetmeid, mille eesmärk on edendada kodanike kliimasõbralikku käitumist, sealhulgas jäätmekäitluse, aruka liikuvuse ja kestliku eluasemega seotud meetmeid; rõhutab, et üleminek kliimaneutraalsusele peab olema õiglane ja kaasav ning et selle käigus tuleb keskenduda

Neljapäev, 25. märts 2021

eelkõige maapiirkondades ja äärealadel elavatele inimestele; tunnistab vajadust toetada neid territooriume, mida kliimaneutraalsusele üleminek kõige rohkem mõjutab, vältida piirkondlike erinevuste suurenemist ning suurendada töötajate ning kohalike ja piirkondlike kogukondade mõjuvõimu; kutsub kõiki valitsustasandeid üles tegema kõik endast oleneva, et ergutada haldusasutustevahelist koostööd, sealhulgas valitsustevahelist vertikaalset koostööd, piirkondadevahelist, kohalike omavalitsuste vahelist ja piiriülest koostööd, et jagada teadmisi ja näiteid parimatest tavadest seoses kliimamuutuste projektide ja ühtekuuluvuspoliitika raames rahastatavate algatustega;

13. nõuab terviklikke piirkondlikke keskkonnanstrateegiaid, et tagada kestlik areng ja leevendada kliimamuutuste tagajärgi, toetades energiasüsteemi ümberkujundamist taastuvatele energiaallikatele, bioloogilist mitmekesisust ja kliimamuutustega kohanemist; on veendunud, et need piirkondlikud strateegiad peaksid toetama kodanikuaktiivsust ning kohalikul tasandil algatatud ja hallatavaid projekte ning ergutama piirkondadevahelist koostööd, sealhulgas piiriüleste projektide kaudu; kutsub komisjoni üles toetama ja hõlbustama piirkondadevahelist koostööd ning oskusteabe ja parimate tavade vahetamist; rõhutab, kui oluline on järgida partnerluse põhimõtet kogu ELi ühtekuuluvuspoliitika kavandamises, rakendamises ja järelevalves ning seada sisse tugev koostöö piirkondlike ja kohalike omavalitsuste, kodanike, valitsusväliste organisatsioonide ja sidusrühmade vahel; rõhutab, et avalikud konsultatsioonid peaksid olema põhjalikud ja sisukad, tagades kogukondade ja sidusrühmade aktiivse ja esindusliku osalemise otsustusprotsessis, et innustada vastutust otsuste ja kavade, algatuste ja meetmetes osalemise eest; rõhutab, kui olulised on kohaliku tasandi algatused ja projektid, mis aitavad kaasa kliimaneutraalsuse saavutamisele;

14. usub, et ühtekuuluvuspoliitika peaks aitama kaasa kestliku arengu eesmärkide, Pariisi kliimakokkuleppe, bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ja Euroopa roheline kokkuleppe rakendamisele, et võidelda kliimamuutuste vastu, eelkõige tõhusa, läbipaistva, tervikliku, tulemustele orienteeritud ja tulemuspõhise meetodika abil kliimakulutuste seireks, milles võetakse arvesse kliimamuutuste negatiivset mõju kõigile ELi inimestele ja piirkondadele; nõuab, et seda meetodikat kasutataks kõigis mitmeastase finantsraamistiku ja Euroopa taastekava programmides, eelkõige põhitariistu puhul sellistes olulistest majandussektorites nagu energia tootmine ja jaotamine, transport, vee- ja jäätmekäitlus ning avalikud hooned; on veendunud, et kui liidu kliimaeesmärkide saavutamisel ei tehta piisavalt edusamme, võib vaja minna täiendavaid meetmeid;

15. rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kesksel rollil õiglase ülemineku saavutamisel kliimaneutraalsele majandusele kõigi jaoks, mille keskmes on sotsiaalne, majanduslik ja territoriaalne ühtekuuluvus, ning nõuab ühtekuuluvuspoliitika raames roheliste ja siniste investeeringute ja innovatsiooni suuremat rakendamist ning looduspõhiste lahenduste ulatuslikumat kasutamist; rõhutab, et vaja on eri rahastamisallikate vahelist suuremat koostoimet ELi, riiklikul ja piirkondlikul tasandil ning tugevamaid seoseid avaliku ja erasektori rahastamise vahel, et suurendada piirkondlike keskkonnanstrateegiate tõhusust võitluses kliimamuutuste vastu; tuletab meelde, et ilma tugeva rõhuasetusega oskustele ei oleks see protsess võimalik; on seisukohal, et piirkondlike keskkonnanstrateegiate eesmärk peaks olema ka kohalike ja piirkondlike institutsioonide haldussuutlikkuse suurendamine ning nende potentsiaali arendamine majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse konkurentsivõime edendajatena;

16. rõhutab, et kogukonna- ja kodanikalgatused võivad tugevalt toetada ökoloogilist üleminekut ning kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist ning et kohalikud tegevusgrupid ja programm LEADER võivad olla esmased vahendid selle saavutamiseks; julgustab seetõttu liikmesriike ja piirkondlikke ametiasutusi kooskõlastama neid programme oma piirkondlike keskkonnanstrateegiatega;

17. rõhutab arukate külade kontseptsiooni tähtsust liidu kliimaga seotud probleemide lahendamisel ning väljendab heameelt selle integreerimise üle liidu tulevasse ühisesse põllumajanduspoliitikasse ning ühtekuuluvus- ja regionaalpoliitikasse; nõuab, et liikmesriigid lisaksid arukate külade lähenemisviisi oma kavadesse ELi ühtekuuluvuspoliitika rakendamisel riiklikul ja piirkondlikul tasandil ning oma riiklikesse ÜPP strateegiakavadesse, milles nõutakse arukate külade strateegiatega⁽¹⁵⁾ ettevalmistamist riiklikul tasandil; rõhutab programmi LEADER ja kogukonna juhitud kohaliku arengu lähenemisviisi rolli arukate külade strateegiatega rakendamisel, milles tuleks suurt tähelepanu pöörata digitaliseerimisele, kestlikkusele ja innovatsioonile;

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi esimese lugemise seisukoha, milles käsitletakse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse eeskirjad, kuidas toetada liikmesriikide koostatavaid Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavaid ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavasid (ÜPP strateegiakavad), ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013, artikkel 72b (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0287).

Neljapäev, 25. märts 2021

18. juhib tähelepanu sellele, et ELi makropiirkondlikud strateegiad peaksid aitama arendada koostööd, mille eesmärk on kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemisega seotud piirkondlike küsimuste lahendamine, ning seetõttu tuleks neid uute programmide vastuvõtmisel arvesse võtta, kuna integreeritud lähenemisviis ja strateegiline planeerimine on äärmiselt olulised;

19. nõuab, et kultuuri- ja looduspärandiga seotud projektide rahastamiskõlblikkuse arvutamisel võetaks majanduslike kriteeriumidega samal määral arvesse keskkonna- ja sotsiaalseid kriteeriume ning looduspärandi säilitamist;

20. rõhutab vajadust toetada projekte, mis ühendavad teadust, innovatsiooni ja kodakondsust, näiteks uut „Euroopa Bauhaus“ projekti, milles on tähelepanu all kultuuri ja arhitektuuri vastupanuvõime kliimamuutustele;

21. tuletab meelde, et piirkondlike keskkonnanstrateegiade edu sõltub samuti tugevast teadus- ja innovatsioonipoliitikast ka kohalikul ja piirkondlikul tasandil; ergutab koostööd kohalike ametiasutuste, teadusasutuste ja ettevõtete vahel, nagu Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi ning selle teadmis- ja innovaatikakogukondade algatused;

22. kutsub komisjoni üles jälgima riikide valitsuste ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste edusamme kliimamuutustega tegelemisel kõikidel tasanditel ning avaldama sellekohaseid aruandeid, kasutades kõigi liikmesriikide puhul ühiseid standardeid, ning hindama keskkonnapoliitika ja majanduse vahelisi seoseid; rõhutab, et riikide kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tuleks tõhusalt kaasata kliimamuutuste poliitika hindamisse Euroopa poolaasta raames; rõhutab vajadust suurendada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ning muude ELi programmide ja vahendite, näiteks Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi, Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi, programmi LIFE, programmi „Euroopa horisont“ või programmi „Loov Euroopa“, tulemuslikkust ja vastastikust täiendavust kliimamuutustega võitlemisel; julgustab liikmesriike tagama selle vastastikuse täiendavuse oma riikliku taastekava ambitsioonika territoriaalse kohaldamise kaudu, kaasates kõik piirkondade asjaomased osalejad; kutsub ühtlasi liikmesriike üles avaldama korrapäraselt ajakohastatava tulemustabeli, milles mõõdetakse riiklike ja Euroopa taastamise meetmete territoriaalset mõju, pöörates erilist tähelepanu nende meetmete panusele kliimamuutuste vastasesse võitlusesse;

23. toetab mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kokkulepet, mille eesmärk on vältida kahjulike toetuste andmist, toetada fossiilkütuste nii otseste kui ka kaudsete toetuste järkjärgulist kaotamist hiljemalt 2025 aastaks, tagada üldine rahastamine ja programmi prioriteedid, mis kajastavad kliimaalast hädaolukorda ning aitavad peavoolustada kliimameetmeid ja saavutada üldeesmärk eraldada vähemalt 30 % ELi eelarvekulutustest kliimaeesmärkide toetamiseks, mis tähendab, et rohepöördeks tehakse kättesaadavaks vähemalt 547 miljardi euro suuruses summas uusi ELi rahalisi vahendeid; rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika rakendamisel on oluline järgida selliseid põhimõtteid nagu ÜRO kestliku arengu eesmärgid, õiglane ja sotsiaalselt kaasav üleminek, õiguslikult siduv eesmärk kulutada 30 % kliimamuutustega seotud kuludest ning eesmärk kulutada programmi töö perioodi lõpuks 10 % bioloogilise mitmekesisusele; rõhutab, et seetõttu võiks kaaluda võimalust võtta nii kliimaga seotud kulutuste kui ka bioloogilise mitmekesisusega seotud kulutuste jaoks vastu läbipaistev, terviklik ja otstarbekas jälgimismetoodika, mida tuleks vajaduse korral kohandada mitmeaastase finantsraamistiku vaheläbivaatamisega kaasneval muutmisel;

24. väljendab heameelt kavandatava uue ühissätete määruse⁽¹⁶⁾ poliitikaeesmärgi nr 2 üle, mille eesmärk on „puhtale energeetikale õiglase ülemineku, roheliste ja siniste investeeringute, ringmajanduse, kliimamuutuste leevendamise ning riskiennetuse ja -juhtimise kaudu tagada keskkonnahoidlikum ja vastupanuvõimelisem Euroopa, mis liigub vähese CO₂-heitega majanduselt CO₂-neutraalse majanduse poole“; tuletab meelde, et ERFi valdkondlikku keskendamist poliitikaeesmärgile nr 2 saaks kõige paremini ära kasutada, kui seda kohaldatakse piirkondlikul tasandil, et võtta arvesse kliimaga seotud piirkondlikke eripärasid;

25. tunneb heameelt kolmepoolsetel läbirääkimistel saavutatud kokkuleppe üle, milles käsitletakse õiglase ülemineku fondi, muu hulgas taasterahastu „NextGenerationEU“ lisavahendeid, ning õiglase ülemineku mehhanismi kahte täiendavat sammast, nimelt programmi „InvestEU“ sihtotstarbelise kava ja avaliku sektori laenuvahastut, mis aitavad leevendada kliimanetraalsusele ülemineku majanduslikku mõju liidu vähimkaitstud piirkondadele; rõhutab, et õiglase ülemineku fond

⁽¹⁶⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi+, Ühtekuuluvusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integreerimisfondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisade rahastamisvahendi suhtes kohaldatavad finantseeskirjad (COM(2018)0375).

Neljapäev, 25. märts 2021

on uus vahend, millega toetada piirkondi, mida üleminek kliimanetraalsusele kõige rohkem mõjutab, ja vältida piirkondlike erinevuste suurenemist; peab siiski kahetsusväärseks asjaolu, et komisjoni pakutud täiendavat summat on vähendatud nõukogu taasterahastut „NextGenerationEU“ käsitleva kokkuleppe alusel kahe kolmandiku võrra – 30 miljardilt 10 miljardile eurole; rõhutab, et need kärped kahjustavad fondi põhieesmärkide saavutamist ja avaldavad täiendavat survet liikmesriikide eelarvetele; kutsub liikmesriike üles kavandama rahalisi vahendeid võimalikult kiiresti ning kutsub asjaomaseid liikmesriike üles pöörama rahaliste vahendite jaotamisel erilist tähelepanu äärepoolseimatele piirkondadele, kuna neid mõjutavad olulisel määral kliimamuutused ja nad on ohustatud sellistest loodusõnnetustest nagu tsüklonid, vulkaanipursked ja põud, samuti üleujutused ja veetaseme tõus;

26. väljendab heameelt ELi programmi REACT-EU üle, sest see täiendab ja laiendab kriisidele reageerimise ja nende lahendamise meetmeid, andes lisavahendeid olemasolevatele ühtekuuluvuspoliitika programmidele;

27. kordab, et üleminekuprotsessis tuleb täielikult arvesse võtta kõigi ELi toimimise lepingu artiklis 174 sätestatud piirkondade eripära, et ükski piirkond ei jääks maha, keskendudes eelkõige maapiirkondadele, tööstuslikust üleminekust mõjutatud piirkondadele ja piirkondadele, kus on rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, et tagada kõigi piirkondade üldine harmooniline areng; peab sellega seoses vajalikuks hinnata riigiabi suuniste läbivaatamise korral ELi toimimise lepingu artiklis 174 loetletud piirkondade eripära; rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad täielikult ära kasutama kõik rahastamisvahendid (nii ELi eelarvest kui ka teistelt Euroopa finantseerimisasutustelt, nagu EIP), et võidelda kliimakriisiga ja muuta kohalikud kogukonnad vastupanuvõimelisemaks, sillutades samal ajal teed taastumiseks pärast COVID-19 pandeemiat; rõhutab konkreetselt, et eelkõige rohelise kokkuleppe projektide jaoks tuleks luua täiendavad vahendid, mis annavad vahetu juurdepääsu ELi fondidele, nagu ERFi linnadega seotud uuenduslikud meetmed (määruse (EL) nr 1301/2013 artikkel 8) või tulevane 2020. aasta järgne Euroopa linnaarengu algatus ERFi/Ühtekuuluvusfondi määruse alusel (artikkel 10);

28. on seisukohal, et uuenduslikud, kaasavad ja kestlikud lahendused maapiirkondade tugevdamiseks ning nende atraktiivsemaks elu- ja töökohaks muutmiseks peaksid olema ühtekuuluvuspoliitika rakendamise põhielement;

29. juhib tähelepanu asjaolule, et ELi toimimise lepingu artikli 349 kohaselt kohaldatakse äärepoolseimate piirkondade suhtes erinorme, mis võimaldavad võtta nende eripära arvestavaid kohandatud meetmeid; nõuab, et kõnealustele piirkondadele eraldataks vajalikke rahalisi vahendeid, et nad saavutaksid rohelisele majandusele ülemineku ja kohaneksid kliimamuutuste mõjuga, mis nende kaitsetuse tõttu on eriti tugev; nõuab ka äärepoolseimate piirkondade kestlikule arengule ja ökoloogilisele üleminekule keskenduva vaatlusrühma moodustamist, et teha kindlaks parimad tavad ja töötada välja jätkusuutlikud lahendused kliimamuutustega võitlemiseks, mida saaks kasutusele võtta ja kohandada teistes EL i piirkondades;

30. väljendab muret ilma ja kliimaga seotud äärmuslikest oludest tingitud majandusliku kahju pärast, mida tekitavad looduslikud ohud ja kahjustused ELi rahastatud taristuprojektidele; nõuab, et toetataks meetmeid ja taristuprojekte, mille puhul järgitakse kliima- ja keskkonnastandardeid ning mis on looduslike ohtude suhtes vastupidavamad;

31. rõhutab saarte, eelkõige väikesaarte, ning äärepoolseimate ja äärealade/ kaugemate piirkondade keskset rolli kliimanetraalsusele üleminekul innovatsioonilaboritena puhta energia, aruka liikuvuse, jäätmekäitluse ja ringmajanduse arendamiseks, kui nende kogu potentsiaal kasutatakse ära asjakohaste vahendite, toetuse ja rahastamise abil, mis võimaldab neil täita olulist rolli kliimamuutuste ja bioloogilise mitmekesisuse alastes teadusuuringutes; tuletab meelde, et neil peaks olema juurdepääs piisavatele majandusressurssidele ja asjakohasele koolitusele, et oleks võimalik võtta terviklikke, sektoripõhiseid ja innovaatilisi meetmeid kestliku taristu ja kohaliku majanduse arendamiseks; rõhutab äärealade ja äärepoolsete piirkondade võimalusi taastuenergia alal, mis on seotud nende piirkondade geograafiliste ja kliimatiliste iseärasustega;

32. toonitab vajadust kasutada ära selliste algatuste tulemused nagu saarte jaoks optimeeritud uued energialahendused (NESOI) ja puhas energia ELi saarte jaoks (CE4EU), mis hõlmab ka ülemeremaade ja – territooriumide hulka kuuluvaid saari, et tagada toimiv üleminek programmiperioodilt 2014–2020 perioodile 2021–2027; kutsub sellega seoses komisjoni üles koostama kasutajasõbralikke suuniseid, et anda piirkondlikele ja kohalikele omavalitsustele võimalus õppida tundma ja kasutada energiasüsteemi ümberkujundamise ja majanduse CO₂ heite vähendamise läbiproovitud parimaid tavasid; tunneb heameelt Spliti memorandumile üle, milles tunnustatakse saarekogukondade juhtivat rolli energiasüsteemi ümberkujundamisel; rõhutab sellega seoses parimate tavade vahetamise ja vastastikuse õppe edendamise tähtsust;

Neljapäev, 25. märts 2021

33. toonitab, et piirkondlikud keskkonnastrateegiad peaksid põllumajandus-, toidu- ja metsandussektoris toetama taastuvenergia tootmist ning ressursitõhusust, võttes samas arvesse nende sektorite konkurentsivõimet; soovib asjaomastel asutustel seada esikohale kõik taastuvenergia tootmise variandid, mis on kasulikud keskkonnale ja piirkonna majandusele, samuti asjaomaste piirkondade elanikele; rõhutab, et piirkondlikes keskkonnastrateegiates tuleks pöörata erilist tähelepanu toetuse andmisele fossiilkütuse-mahukate materjalide asendamisele taastuvate ja bioressursipõhiste materjalidega, mis pärinevad metsandusest ja põllumajandusest, sest need kaks sektorit toimivad nii CO₂ õhkupaiskajate kui ka CO₂ sidujatena; rõhutab, et metsa kestlik ja looduslähedane majandamine on atmosfäärist kasvuhoonegaaside pideva neeldamise jaoks ülioluline ning võimaldab ühtlasi saada taastuvaid ja kliimahoidlikke tooraineid, et toota puittöoteid, mis seovad süsinikku ja võivad asendada fossiilsetel allikatel põhinevaid materjale ja kütuseid; toonitab, et metsade kolmikroll (sidumine, talletamine ja asendamine) aitab vähendada atmosfääri vabanevat CO₂ heidet, tagades samal ajal, et metsad jätkavad kasvamist ja pakuvad paljusid muid teenuseid, ning seetõttu peaksid metsad olema piirkondlike keskkonnastrateegiate osa;

34. rõhutab, et kliimanetraalsetele tööstusprotsessidele üleminekul peavad olema esindatud ja toetatud kõik sektorid, mis läbi aidatakse kaasa liidu kestlikkusele, säilitades samas rahvusvahelise konkurentsivõime ning majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse Euroopa eri piirkondade vahel; rõhutab taastuvenergia, säästva ja detsentraliseeritud energia strateegilist rolli ELi piirkondade ja sealsete ettevõtete, eelkõige VKEde arengus; on seisukohal, et tõhusad piirkondlikud keskkonnastrateegiad on kasulikud ka turismisektorile, sest need võivad aidata suurendada paljude Euroopa piirkondade atraktiivsust kestlike sihtkohtadena ning üldisemalt edendada uut liiki vastutustundlikku ja kestlikku turismi;

35. rõhutab, et maakasutuse vähendamist, eelkõige mulla katmist, tuleks lisaks piirkondlikele keskkonnastrateegiatele võtta arvesse ühtekuuluvuspoliitika rakendamise olulise ja peamise kriteeriumina, et võimaluse korral saavutada maakasutuse potentsiaal ja mitmekesisus kliimamuutuste vastu võitlemisel (vee ja CO₂ säilitamine, filtreerimine, puhverdamine ja materjalide muundamine, toiduga varustamine, biogeeniliste ressursside tootmine);

36. rõhutab, et elektrienergia maksustamise direktiiv⁽¹⁷⁾ on vaja viia kooskõlla põhimõttega „saastaja maksab“, et edendada kestlike energiaallikate kasutamist fossiilkütuste asemel hiljemalt 2025. aastaks, pöörates eritähelepanu sotsiaalsele mõjule;

37. rõhutab, et soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist tuleks täielikult rakendada ja see tuleks integreerida horisontaalse põhimõttena kõikidesse ELi tegevustesse, poliitikaalddokumentidesse ja programmidesse, sealhulgas ühtekuuluvuspoliitikasse;

38. väljendab heameelt renoveerimislaine strateegia esitamise üle, sest see on üks olulisi strateegiaid, mis aitab muuta Euroopa 2050. aastaks kliimanetraalseks; rõhutab vajadust tegelda kütteostuvõimetusega hoonete renoveerimise programmi abil, mis on Euroopa laiemas vaesusevastase strateegia osana suunatud vähekaitsitud ja madala sissetulekuga leibkondadele;

39. nõuab, et ajakohastatud ringmajanduse tegevuskavaga jätkataks ülemineku toetamist korduskasutamisele ja parandamisele suunatud ringmajandusele, et edendada ressursitõhusust ja kestlikku tarbimist, andes tarbijatele kohustusliku märgistuse kasutamise teavet toodete vastupidavuse ja parandatavuse kohta, pakkudes lisaks asjakohast õigusraamistikku ning konkreetseid, laiaulatuslikke ja põhjalikke meetmeid ringmajanduse edendamiseks ELi tasandil; rõhutab, et kestliku majanduskasvu ja keskkonnasäästlikumate töökohtade loomiseks on väga oluline luua ja tugevdada piirkondlikke, eriti maa- ja metsamajanduse biogeenidel põhinevaid majandustsükleid; rõhutab tungivat vajadust toetada veelgi ringmajanduse põhimõtteid ja seada prioriteediks jäätmehierarhia; nõuab kohalike ringmajanduse kavade väljatöötamist ning seda, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste sõlmivad riigihankelepingud oleksid kaupade ja teenuste vastupidavuse seisukohast keskkonnahoidlikud ja ambitsioonikad, mis suurendaks Euroopa Liidu tööstuse vastupanuvõimet ja strateegilist autonoomiat;

⁽¹⁷⁾ Nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/96/EÜ, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik (ELT L 283, 31.10.2003, lk 51).

Neljapäev, 25. märts 2021

40. nõuab täiendavate investeeringute tegemist kestlikku liikuvusse, näiteks raudteedesse ja säästvasse linnalisse liikumiskeskonda, et linnad oleksid rohelisemad ja pakuksid inimestele paremat elukvaliteeti;
41. tunneb heameelt Euroopa Investeeringupanga (EIP) jõupingutuste üle vaadata läbi oma energialaenupoliitika ja suunata 50 % oma tehingutest kliimameetetele ja keskkonnasäästlikkusele; kutsub EIPd üles pühendumata kestlikule üleminekule kliimanetraalsusele, pöörates erilist tähelepanu piirkondadele, mida üleminek kõige rohkem mõjutab;
42. pooldab mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate tugevat kaasamist üleminekuprotsessi ning piirkondlike keskkonnastrateegiate kavandamisse ja rakendamisse, sest nad ei ole mitte ainult tihedalt seotud kohaliku majandusstruktuuriga, vaid neid mõjutab ka rohelise kokkuleppe poliitika; on veendunud, et väga oluline on aidata mikro-, väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel kasutada keskkonnavalase ülemineku võimalusi, pakkudes neile kohandatud tuge oskuste täiendamise ja ümberõppe protsessides;
43. kutsub komisjoni üles hindama kulukavade projekte võimalikult kõrgete kliimaeesmärkide seisukohast;
44. juhib tähelepanu komisjoni ettepanekule ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegias aastani 2030, mille kohaselt peaksid vähemalt 20 000 elanikuga linnad koostama oma linna keskkonnasäästlikumaks muutmise kava, et luua bioloogiliselt mitmekesiseid ja juurdepääsetavaid linnametsi, parke ja aedu, linnafarme, haljaskatuseid ja -seinu ning puudega ääristatud tänavaid; kordab, et sellistel meetmetel on soodne mõju linnade mikrokliimale ja tervisele, eelkõige vähekaitsitud elanikkonnarühmade jaoks; julgustab seda meetet võtma ja nõuab poliitiliste, regulatiivsete ja rahaliste vahendite mobiliseerimist selle rakendamiseks;
45. nõuab tõhusate piirkondlike ja piirkondadevaheliste koostöömehhanismide loomist loodusõnnetuste ennetamise valdkonnas, sealhulgas suutlikkus katastroofide korral reageerida, juhtida ja vastastikku abi pakkuda;
46. nõuab, et ühtekuuluvuspoliitika toetaks rohkem riskide ennetamist, et kohaneda kliimamuutuste praeguse ja tulevase mõjuga piirkondlikul ja kohalikul tasandil;
47. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Regioonide Komiteele ja liikmesriikidele.
-

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0098

Euroopa andmestrategie**Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon Euroopa andmestrategie kohta 2020/2217(INI)**

(2021/C 494/04)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklit 173, mis käsitleb ELi tööstuse konkurentsivõimet ja viitab muu hulgas meetmetele, mille eesmärk on edendada innovatsiooni ja tehnoloogiaarenduse tööstusliku potentsiaali paremat ärakasutamist,
- võttes arvesse ELi toimimise lepingu artiklit 114,
- võttes arvesse ELi toimimise lepingu artikleid 2 ja 16,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat (edaspidi „harta“),
- võttes arvesse komisjoni 21. oktoobri 2020. aasta teatist avatud lähtekoodiga tarkvara strateegia kohta aastateks 2020–2023 (C(2020)7149),
- võttes arvesse komisjoni 19. veebruari 2020. aasta teatist „Euroopa andmestrategie“ (COM(2020)0066) ning ettevõtetelt riigile andmete jagamise kõrgetasemelise eksperdirühma lõpparuannet „Towards a European strategy on business-to-government data sharing for the public interest“ (Ettevõtetelt riigile avalikes huvides andmete jagamise Euroopa strateegia suunas),
- võttes arvesse komisjoni 2. juuli 2020. aasta algset mõjuhindangut „Ühtsete Euroopa andmeruumide haldamise õigusraamistik“,
- võttes arvesse komisjoni 17. aprilli 2020. aasta teatist „Andmekaitsega seotud suunised COVID-19 pandeemia vastast võitlust toetavate mobiilirakenduste kohta“ ⁽¹⁾,
- võttes arvesse komisjoni 8. aprilli 2020. aasta soovitusi (EL) 2020/518 liidu ühise meetmekogumi kohta, mis võimaldab kasutada tehnoloogiat ja andmeid COVID-19 kriisi vastu võitlemiseks ja kriisist väljumiseks, eelkõige seoses mobiilirakendustega ja anonüümitud liikuvusandmete kasutamisega ⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/1024 avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta ⁽³⁾ (avaandmete direktiiv),
- võttes arvesse komisjoni 6. juuni 2018. aasta ettepanekut, millega kehtestatakse ajavahemikuks 2021–2027 digitaalse Euroopa programm (COM(2018)0434),
- võttes arvesse komisjoni 25. aprilli 2018. aasta teatist „Ühtse Euroopa andmeruumi loomine“ (COM(2018)0232) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2018)0125),
- võttes arvesse komisjoni 25. aprilli 2018. aasta soovitusi (EL) 2018/790 teadusinfo kättesaadavuse ja säilitamise kohta ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse komisjoni 10. mai 2017. aasta teatist „Digitaalse ühtse turu strateegia rakendamise vahekokkuvõte: Ühendatud digitaalne ühtne turg kõigile“ (COM(2017)0228) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2017)0155),
- võttes arvesse komisjoni 10. jaanuari 2017. aasta teatist „Euroopa andmepõhise majanduse rajamine“ (COM(2017)0009) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2017)0002),

⁽¹⁾ ELT C 124 I, 17.4.2020, lk 1.⁽²⁾ ELT L 114, 14.4.2020, lk 7.⁽³⁾ ELT L 172, 26.6.2019, lk 56.⁽⁴⁾ ELT L 134, 31.5.2018, lk 12.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse komisjoni 14. septembri 2016. aasta teatist „Ühenduvus konkurentsivõimelise digitaalse ühtse turu jaoks – Euroopa gigabitiühiskonna poole“ (COM(2016)0587) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2016)0300),
- võttes arvesse 19. aprilli 2016. aasta komisjoni teatist „Euroopa tööstuse digitaliseerimine: kuidas kasutada ühtse digitaalse turu kõiki võimalusi“ (COM(2016)0180) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2016)0110),
- võttes arvesse komisjoni 19. aprilli 2016. aasta teatist „Euroopa pilvandmetöötuse algatus. Konkurentsivõimelise andme- ja teadmuspõhise majanduse ülesehitamine Euroopas“ (COM(2016)0178) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumente (SWD(2016)0106) ja (SWD(2016)0107),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrust (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta ⁽⁵⁾ (isikuandmete kaitse üldmäärus),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrust (EL) 2018/1807, mis käsitleb isikustamata andmete Euroopa Liidus vaba liikumise raamistikku ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK ⁽⁷⁾ (õiguskaitse direktiiv),
- võttes arvesse komisjoni 6. mai 2015. aasta teatist „Euroopa digitaalse ühtse turu strateegia“ (COM(2015)0192) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2015)0100),
- võttes arvesse komisjoni 2. juuli 2014. aasta teatist „Eduka andmepõhise majanduse suunas“ (COM(2014)0442) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2014)0214),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2010. aasta direktiivi 2010/40/EL, mis käsitleb raamistikku intelligentsete transpordisüsteemide kasutuselevõtmiseks maanteetranspordis ja liideste jaoks teiste transpordiliikidega ⁽⁸⁾ (intelligentsete transpordisüsteemide direktiiv), ning selle delegeeritud õigusakte,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiivi nr 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatus kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) ⁽⁹⁾ (e-privatsuse direktiiv),
- võttes arvesse 15. aprilli 2020. aasta ühtset Euroopa tegevuskava COVID-19 leviku tõkestamiseks võetud meetmete lõpetamise suunas,
- võttes arvesse 15. oktoobri 2020. aasta liikmesriikide ühisdeklaratsiooni järgmise põlvkonna pilveteenuste loomise kohta ELi ettevõtetele ja avalikule sektorile,
- võttes arvesse nõukogu 9. juuni 2020. aasta järeldusi Euroopa digituleviku kujundamise kohta ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse nõukogu 7. juuni 2019. aasta järeldusi „Suuresti digitaliseeritud Euroopa tulevik pärast 2020. aastat: digitaalse ja majandusliku konkurentsivõime ja digitaalse sidususe edendamine kogu liidus“,

⁽⁵⁾ ELT L 119, 4.5.2016, lk 1.

⁽⁶⁾ ELT L 303, 28.11.2018, lk 59.

⁽⁷⁾ ELT L 119, 4.5.2016, lk 89.

⁽⁸⁾ ELT L 207, 6.8.2010, lk 1.

⁽⁹⁾ ELT L 201, 31.7.2002, lk 37.

⁽¹⁰⁾ ELT C 202 I, 16.6.2020, lk 1.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu 16. juuli 2020. aasta otsust kohtuasjas C-311/18 (Schrems II),
 - võttes arvesse oma 17. aprilli 2020. aasta resolutsiooni ELi kooskõlastatud meetmete kohta võitluses COVID-19 pandeemia ja selle tagajärgede vastu ⁽¹¹⁾,
 - võttes arvesse oma 12. veebruari 2019. aasta resolutsiooni tervikliku Euroopa tööstuspoliitika kohta tehisintellekti ja robotika valdkonnas ⁽¹²⁾,
 - võttes arvesse oma 1. juuni 2017. aasta resolutsiooni Euroopa tööstuse digiteerimise kohta ⁽¹³⁾,
 - võttes arvesse oma 10. märtsi 2016. aasta resolutsiooni vaesuse sooliste aspektide kohta ⁽¹⁴⁾,
 - võttes arvesse oma 13. märtsi 2018. aasta resolutsiooni koostoimelisi intelligentseid transpordisüsteeme käsitleva Euroopa strateegia kohta ⁽¹⁵⁾,
 - võttes arvesse oma 15. jaanuari 2019. aasta resolutsiooni isejuhtivate autode kohta Euroopa transpordisektoris ⁽¹⁶⁾,
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust komisjoni teatise „Euroopa andmemajanduse ülesehitamine“ kohta ⁽¹⁷⁾,
 - võttes arvesse 11. juunil 2020 avaldatud iga-aastase digitaalrajanduse ja -ühiskonna indeksi tulemusi,
 - võttes arvesse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) 5. juuni 2020. aasta aruannet „Building back better: A sustainable, resilient recovery after COVID-19“ (Parem taastamine: kestlik ja vastupidav taastumine pärast COVID-19),
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, õiguskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni, põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni ning kultuuri- ja hariduskomisjoni arvamusi,
 - võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni raportit (A9-0027/2021),
- A. arvestades, et digitaliseerimine muudab ka edaspidi majandust, ühiskonda ja kodanike igapäevaelu, ning arvestades, et andmed, mille maht iga 18 kuu järel kahekordistub, on selle muutuse keskmes; arvestades, et kogu maailmas säilitatavate andmete maht suureneb eeldatavasti 33 tsettabaidilt (ZB) 2018. aastal 175 ZBni 2025. aastal ⁽¹⁸⁾; arvestades, et tulevikus need protsessid ainult kiirenevad;
- B. arvestades, et digitaliseerimine ei kujuta endast mitte ainult majanduslikku võimalust, vaid see on oluline ka liidu julgeoleku, geopoliitilise vastupanuvõime ja strateegilise sõltumatuse seisukohast;
- C. arvestades, et ELil on vaja koostalitlusvõimelist, paindlikku, skaleeritavat ja usaldusväärset IT-arhitektuuri, mis oleks võimeline toetama kõige uuenduslikumaid rakendusi; arvestades, et tehisintellekt on nii ülemaailmselt kui ka Euroopas üks 21. sajandi strateegilistest tehnoloogiatest ⁽¹⁹⁾; arvestades, et ELis on rakenduste käitamiseks ja andmete salvestamiseks vaja ka piisavat taristut, eelkõige suure jõudlusega riistvara;
- D. arvestades, et andmed on majanduse kestliku taastamise, majanduskasvu ja kvaliteetsete töökohtade loomise oluline ressurss; arvestades, et andmepõhised tehnoloogiad võivad anda võimaluse vähendada inimeste töötamist kahjulikes ja ohtlikes töötingimustes ning edendada ühiskondlikku progressi ning neil võib olla keskne roll üleminekul keskkonnahoidlikule ja kliimaneutraalsele ühiskonnale ning Euroopa ja selle ettevõtete ülemaailmse konkurentsivõime suurendamisel;

⁽¹¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0054.

⁽¹²⁾ ELT C 449, 23.12.2020, lk 37.

⁽¹³⁾ ELT C 307, 30.8.2018, lk 163.

⁽¹⁴⁾ ELT C 50, 9.2.2018, lk 50.

⁽¹⁵⁾ ELT C 162, 10.5.2019, lk 2.

⁽¹⁶⁾ ELT C 411, 27.11.2020, lk 2.

⁽¹⁷⁾ ELT C 345, 13.10.2017, lk 130.

⁽¹⁸⁾ Komisjoni 19. veebruari 2020. aasta teatis „Euroopa andmestrateegia“, lk 2.

⁽¹⁹⁾ Nagu on kirjas Euroopa Parlamendi 12. veebruari 2019. aasta resolutsioonis tervikliku Euroopa tööstuspoliitika kohta tehisintellekti ja robotika valdkonnas.

Neljapäev, 25. märts 2021

- E. arvestades, et Euroopa andmestrategie peaks olema kooskõlas VKEde ja tööstuse strateegiatega, sest see aitab muu hulgas saavutada tööstuspoliitika eesmärgi ning on kasulik Euroopa ettevõtjatele, sealhulgas VKEdele, aidates neil digiüleminekuga edukalt toime tulla; arvestades, et kõrgtasemel digitehnoloogia kasutamises on suurettevõtete ja VKEde vahel endiselt lõhe; arvestades, et andmete kasutamise stimuleerimine ning andmete juurdepääsu suurendamine koos suurema õiguskindlusega võib anda mikroettevõtjatele, VKEdele ja idufirmadele konkurentsieelise, et digiüleminekust kasu saada;
- F. arvestades, et avaliku sektori ja valitsuse riiklikul ja kohalikul tasandil loodud andmed on ressurss, mis võib olla võimas mootor majanduskasvu edendamisel ja uute töökohtade loomisel, mida saab kasutada tehisintellekti süsteemide ja andmeanalüütika arendamises, aidates nii kaasa tugevamale, konkurentsivõimelisemale ja omavahel rohkem seotud tööstusele;
- G. arvestades, et naiste osaluse ning mitmekesisuse edendamiseks info- ja kommunikatsioonitehnoloogias on tehtud mitmesuguseid algatusi; arvestades, et sooline ebavõrdsus on kõigis digitehnoloogia valdkondades ikka veel püsiv ning kõige suurem on lõhe tehisintellekti ja küberturvalisuse valdkonnas; arvestades, et peamiselt meeste välja töötatud tehisintellekti arengule on sellel soolisel lõhel konkreetne mõju, mis põlistab ja soodustab stereotüüpe ja eelarvamusi;
- H. arvestades, et oma teatises Euroopa andmestrategie kohta täpsustab komisjon, et IKT keskkonnajalajäl on hinnanguliselt 5–9 % ülemaailmsest elektritarbimisest ja rohkem kui 2 % ülemaailmsest kasvuhoonegaaside heitest; arvestades, et digisektoril on märkimisväärne potentsiaal aidata kaasa ülemaailmse süsinikdioksiidiheite vähendamisele; arvestades, et komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse 2018. aasta tehisintellekti käsitleva uuringu kohaselt võib andmekeskuste ja andmeedastuse arvele langeda 3–4 % liidu elektri kogutarbimisest; arvestades, et komisjoni hinnangul suureneb aastatel 2018–2030 andmekeskuste elektritarbimine 28 %⁽²⁰⁾; arvestades, et 47 % nn digitaalsetest süsinikdioksiidi heitmetest tuleneb tarbijatele mõeldud seadmetest (arvutid, nutitelefonid, tahvelarvutid ja muud ühendatud seadmed); arvestades, et digitehnoloogia ökoloogilist jalajälge on hädavajalik vähendada, eriti mis puudutab elektroonikaromusid;
- I. arvestades, et liit peab viivitamata võtma meetmeid andmetega kaasneva eelise ärakasutamiseks, luues eetilisel kestliku, inimkeskse, usaldusväärse ja turvalise andmeühiskonna ja majanduse, kus austatakse inimõigusi, põhiõigusi ja tööga seotud õigusi, demokraatiat ja õigusriiki ning mille eesmärk on luua koos haridussüsteemi ja kultuuriettevõtetele uus avatud ja kaasav teadmispõhine majandus, mis tagab õiguse kvaliteetsele haridusele ja ettevõtlusele, eriti uute põlvkondade seas, ning edendab sotsiaalset innovatsiooni ja uusi ärimudeleid; arvestades, et investeeringud pilveteenuste ja suurandmete kasutamise oskustesse võivad aidata tehnoloogiast kaugel asuvatel ettevõtetel oma äritegevuse suunda muuta; arvestades, et eesrindlikeks peetavatel ettevõtetel tuleb end pidevalt viimaste tehnoloogiauuendustega kursis hoida, et mitte kaotada oma konkurentsieeliseid;
- J. arvestades, et pilveturget (st taristu, platvorm ja tarkvara kui teenus – IaaS, PaaS ja SaaS) iseloomustab suur turukontsentratsioon, mis võib seada idufirmad, VKEd ja muud Euroopa osalejad andmepõhises majanduses ebasoodsasse konkurentsiolukorda; arvestades, et komisjon peaks tagama koostalitlusvõime, ülekantavuse ja avatud taristute kaudu konkurentsivõimelised turud ning olema valvel turgu valitsevate osalejate võimaliku turuvõimu kuritarvitamise suhtes;
- K. arvestades, et Maa seire süsteem – Copernicuse programm – võiks olla hea näide selle kohta, kuidas suur hulk vabalt ja avalikult kättesaadavaid andmeid Euroopa kodanikele ja ettevõtetele sotsiaal-majanduslikku kasu toob;
- L. arvestades, et isikuandmete ja eri tööstusandmete igasugune kasutamine peaks olema kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse ja e-privatsuse direktiiviga; arvestades, et Eurobaromeetri andmetel soovib 46 % Euroopa kodanikest osaleda aktiivsemalt oma isikuandmete, sealhulgas tervist, energiatarbimist ja ostuharjumusi puudutavate andmete kasutamise kontrollimisel;

⁽²⁰⁾ Austria Keskkonnaagentuur ja Borderstep Instituut, 2020. aasta novembris komisjoni jaoks läbiviidud uuring lõpparuanne „Energy-efficient Cloud Computing Technologies and Policies for an Eco-friendly Cloud Market“ (Energiatõhus pilvandmetöötuse tehnoloogia ja poliitika keskkonnahoidliku pilvandmetöötuse turu jaoks).

Neljapäev, 25. märts 2021

- M. arvestades, et harta artikli 8 lõikes 1 ja ELi toimimise lepingu artikli 16 lõikes 1 on sätestatud, et igapäev on õigus oma isikuandmete kaitsele;
- N. arvestades, et hartas on ka sätestatud, et igapäev on õigus sõnavabadusele, sealhulgas arvamusbabadusele ning vabadusele saada ja levitada teavet ja ideid ilma avaliku võimu sekkumiseta ja sõltumata riigipiiridest;
- O. arvestades, et töötajate andmete töötlemine on muutunud üha keerukamaks; arvestades, et järjest rohkem esineb olukordi, kus töötajad suhtlevad tehnoloogiate, rakenduste, tarkvara, jälgimisseadmete, sotsiaalmeedia või sõidukis olevate seadmetega, mis jälgivad nende tervist, biomeditsiinilisi andmeid, sidepidamist ja suhtlemist teistega, samuti nende kaasatuse ja keskendumise taset või käitumist; arvestades, et töötajaid ja ametiühinguid tuleks sellise andmetöötluse kavandamisse rohkem kaasata; arvestades, et isikuandmete kaitse üldmääruses on tööhõivele pühendatud üksnes artikkel 88;
- P. arvestades, et ettevõtete vahelised ning ettevõtete ja valitsuse vahelised andme jagamisalgatused võivad aidata lahendada ühiskondlikke ja keskkonnavalaseid probleeme; arvestades, et andmete jagamise stiimulid võivad muu hulgas hõlmata õiglast hüvitamist, parimate tavade vahetamist ja avalikke tunnustusprogramme;
- Q. arvestades, et tuleks püüelda nõuetekohase täitmise tagamise poole, pöörates erilist tähelepanu eesmärgi piiritlemise ja võimalikult vähete andmete kogumise aspektidele; arvestades, et eraelu puutumatuse kaitse peaks jääma prioriteediks; arvestades, et on olemas isikustamata ja avaliku sektori andmed, mis on vastavalt kooskõlas määrusega (EL) 2018/1807, mis käsitleb isikustamata andmete vaba liikumist, ja avaandmete direktiiviga;
- R. arvestades, et tervis on isikuandmete töötlemisel eriti tundlik valdkond, ning arvestades, et patsiendi tervisega seotud isikuandmeid ei tohiks edastada ilma tema täieliku ja teadliku nõusolekuta; arvestades, et tervise valdkonnas on eriti oluline tagada üksikisikute õiguste kaitse kõrge tase ning järgida andmete piiritlemise ja minimeerimise põhimõtteid;
- S. arvestades, et Euroopa ühine andmestrategie peaks tooma kasu Euroopa transpordi- ja turismisektorile ning toetama üleminekut turvalisele, kestlikule ja tõhusale transpordisüsteemile, tagades samal ajal piisava koostalitlusvõime teiste sektoritega;
- T. arvestades, et transpordisektori andmete jagamise eesmärk on parandada liikluskorraldust ja seega nii reisijate- kui ka kaubaveo turvalisust, kestlikkust, võimalikult vähete andmete kogumist ja tõhusust;
- U. arvestades, et liit on juba hakanud astuma samme andmete transpordis kasutamise ja säilitamise reguleerimiseks, mida tehakse muu hulgas määrusega (EL) 2020/1056 elektroonilise kaubaveoteabe kohta ⁽²¹⁾, direktiiviga (EL) 2019/1936 teetaristu ohutuse korraldamise kohta ⁽²²⁾, määrusega (EL) 2019/1239, millega luuakse Euroopa merenduse ühtsete kontaktpunktide keskkond ⁽²³⁾, ning ettepanekuga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2015/757, et võtta asjakohaselt arvesse laevade kütusekulu käsitlevat üleilmset andmekogumissüsteemi (COM(2019)0038);
- V. arvestades, et liit peaks olema aktiivne üleilmne osaleja oma väärtustel ja standarditel põhinevate reeglite kehtestamisel;
- W. arvestades, et vähemalt 20 % taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi vahenditest tehakse kättesaadavaks digitaristule ja -suutlikkusele, mis hoogustab liidu üleminekut digitehnoloogiale ja toetab seega andmepõhist majandust;

Üldteave

1. väljendab heameelt komisjoni teatise üle Euroopa andmestrategie kohta; on veendunud, et strateegia on Euroopa ettevõtete elujõulisuse ja nende ülemaailmse konkurentsivõime ning ülikoolide, uurimiskeskuste ja vastloodud tehisintellekti arengu eeltingimus ning kujutab endast olulist sammu õigustel ja ELi väärtustel põhineva andmeühiskonna loomise ning liidule andmemajanduses juhtiva rolli andmise tingimuste määramise ja kehtestamise suunas, mis toob kaasa

⁽²¹⁾ ELT L 249, 31.7.2020, lk 33.

⁽²²⁾ ELT L 305, 26.11.2019, lk 1.

⁽²³⁾ ELT L 198, 25.7.2019, lk 64.

Neljapäev, 25. märts 2021

paremad teenused, kestliku majanduskasvu ja kvaliteetsed töökohad; leiab, et usaldus digiteenuste ja ohutute arukate toodete vastu on tingimata vajalik, et digitaalne ühtne turg saaks edukalt kasvada, ning see peaks olema nii avaliku poliitika kui ka ärimudelite keskmes;

2. märgib, et COVID-19 kriis on toonud esile kvaliteetsete reaajas toimivate andmebaaside, teabe ja andmete jagamise rolli ja vajaduse nende järele, kuid ka puudused liikmesriikide taristus ja lahenduste koostalitlusvõimes; rõhutab digipöörde ja mitmesuguste tehnoloogiate kättesaadavuse mõju liidu majandusele ja ühiskonnale; väljendab heameelt võetud kohustuse üle luua valdkondlikud andmeruumid; peab väga oluliseks kiirendada muude algatuste hulgas ühise Euroopa terviseandmete ruumi loomist;

3. rõhutab, et tulevased andmeid käsitlevad õigusaktid tuleb kavandada nii, et need hõlbustaksid tehnoloogilist arengut, innovatsiooni, andmetele juurdepääsu, koostalitlusvõimet ja andmete piiriülest ülekantavust; nõuab sellega seoses tungivalt, et komisjon viiks läbi kehtivate õigusaktide hindamise ja kaardistamise, et hinnata, milliseid kohandusi ja lisanõudeid on vaja, et toetada andmeühiskonda ja majandust ning kaitsta ausat konkurentsi ja õigusselgust kõigi osalejate jaoks; nõuab, et liit oleks rahvusvahelise andmeraamistiku loomises juhtival kohal, järgides samas rahvusvahelisi reegleid;

4. nõuab, et komisjon annaks eelnevalt mõjuhinnangud selle kohta, kas andmepõhine digimajandus nõuab muudatusi või kohandusi intellektuaalomandi õiguste praeguses õigusraamistikus, et edendada innovatsiooni ja uue digitehnoloogia kasutuselevõttu; väljendab heameelt komisjoni kavatsuse üle andmebaasidirektiiv⁽²⁴⁾ läbi vaadata ja ärisaladuste kaitset käsitleva direktiivi (EL) 2016/943⁽²⁵⁾ rakendamist täiendavalt selgitada;

5. usub, et andmete vaba liikumine liidus peab jääma aluspõhimõtteks, ja rõhutab selle üliolulist rolli andmepõhise majanduse täieliku potentsiaali ärakasutamisel; rõhutab, et kättesaadavate andmete hulga märkimisväärne suurenemine, peamiselt tänu nutikatele ühendatud objektidele, ning laiem juurdepääs andmetele ja nende kasutamine võib tekitada probleeme, mis on seotud andmete kvaliteedi, kallutatuse, kaitse ning turvalisuse või ebaausate kauplemistingimustega, mida tuleb arvestada; usub, et andmestrategie eesmärkide saavutamine ei tohiks liidus liigseid turumoonutusi tekitada;

6. tuletab meelde, et isikuandmete töötlemine, sealhulgas nende edastamine, peab alati olema kooskõlas liidu andmekaitsealase õigustikuga ja seda tuleb kõigis tulevastes valdkondlikes ja eesmärgipärastes õigusaktides järgida;

7. tuletab meelde, et kõik tulevased ettepanekud, mis hõlmavad isikuandmete töötlemist, kuuluvad isikuandmete kaitse üldmääruse kohaselt andmekaitseasutuste järelevalve alla, tagamaks, et uuendustes võetakse arvesse ka mõju kodanike õigustele; nõuab, et õigusaktid põhineksid kehtivatel õigusaktidel, eelkõige isikuandmete kaitse üldmäärusel, ja oleksid nendega kooskõlas;

8. juhüb tähelepanu sellele, et olemasolevaid direktiive (sh intelligentsete transpordisüsteemide direktiiv) ei tohiks üldiste reeglite kogumiga nõrgendada ja et andmete jagamise keskkonna võimaldamine on ELile lähiaastatel ülioluline; palub komisjonil lisada andmete jagamine intelligentsete transpordisüsteemide direktiivi eelseisvasse läbivaatamisse, eelkõige piletimüügi ja broneerimissüsteemide valdkonnas;

Väärtused ja põhimõtted

9. usub, et liit peab püüdlema kogu ELi hõlmava andmehalduse ning inimkeskse andmeühiskonna ja majanduse poole, mis põhineb sellistel liidu väärtustel nagu eraelu puutumatuse, läbipaistvuse ning põhiõiguste ja -vabaduste austamine, andes oma kodanikele võimaluse teha sisulisi otsuseid nende loodud või nendega seotud andmete kohta;

10. rõhutab, et üksikisikutel peaks olema täielik kontroll oma andmete üle ning neid tuleks rohkem abistada, et neil oleks võimalik nõuda enda loodavate andmetega seotud andmekaitse- ja eraelu puutumatuse õiguste järgimise tagamist; rõhutab isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud õigust andmete ülekandmisele ning andmesubjekti õigust andmetega

⁽²⁴⁾ EÜT L 77, 27.3.1996, lk 20.

⁽²⁵⁾ ELT L 157, 15.6.2016, lk 1.

Neljapäev, 25. märts 2021

tutvuda, neid parandada ja kustutada; ootab, et tulevased ettepanekud toetaksid nende õiguste sisulist kasutamist; rõhutab, et kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud eesmärgi piiritlemise põhimõttega peab andmete vaba jagamine piirduma isikustamata andmetega, näiteks tööstus- või äriandmetega, või turvaliselt, tõhusalt ja pöördumatult anonüümseks muudetud isikuandmetega, sealhulgas segaandmekogumite puhul; rõhutab, et igasugune andmete väärkasutus, sealhulgas massilise jälgimise kaudu, tuleb välistada;

11. märgib, et hästi üles ehitatud andmeühiskond ja majandus tuleks kujundada nii, et sellest saaksid kasu kõik tarbijad, töötajad, ettevõtjad, idufirmad ja VKEd, samuti teadlased ja kohalikud kogukonnad, see peaks austama töötajate õigusi, looma kvaliteetseid töökohti ilma töötingimusi halvendamata ja parandama ELi kodanike elukvaliteeti ning vähendama olemasolevaid digilünki, loomata uusi, eriti haavatavate rühmade ja nende jaoks, kes on oma võimete ja digivahendite juurdepääsu osas ebasoodsas olukorras;

12. kutsub komisjoni tungivalt üles suurendama tarbijate mõjuvõimu, pöörates erilist tähelepanu teatavatele haavatavatele peetavatele tarbijarühmadele; on veendunud, et tööstusandmed ja kodanike andmed võiksid aidata välja töötada uuenduslikke digitaalset ja kestlikke lahendusi toodetele ja teenustele, millest saaksid kasu Euroopa tarbijad;

13. rõhutab, et tööstuslike ja avalike andmete suurenev maht, arendamine, jagamine, säilitamine ja töötlemine liidus on kestliku majanduskasvu ja innovatsiooni allikas, mida tuleks ära kasutada vastavalt liidu ja liikmesriikide õigusnormidele, nagu andmekaitse, konkurentsioigus ja intellektuaalomandi õigused; märgib, et turg peab andmeid järjest väärtuslikumaks; on veendunud, et majanduskasvu saab tagada võrdsete võimaluste ning konkurentsivõimelise, mitmekesise ja õiglase turumajanduse tagamisega, tagades samas igas suuruses osalejate andmete koostalitlusvõime ja juurdepääsu andmetele, et võidelda turu tasakaalustamatuse vastu;

14. rõhutab, et andmestrateegias tuleb toetada kestlikku majanduskasvu, rohelist kokkulepet ja liidu kliimaeesmärke, kaasa arvatud kliimaneutraalsus aastaks 2050, ning Euroopa majanduse vastupidavat taastamist ja sotsiaalset ühtekuuluvust; juhib tähelepanu sellele, et IKT-l võib olla positiivne roll süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamisel paljudes sektorites; nõuab meetmeid IKT sektori CO₂ jalajälje vähendamiseks ning seda, et samal ajal oleks tagatud energia- ja ressursitõhusus, kuna andmetöötlemise toimub hüppeline kasv ja sellel on oma keskkonnamõju, tuletades sellega seoses meelde liidu eesmärke vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heidet;

Andmehaldus ja andmeruumid

15. toetab ideed luua andmehaldusraamistik ja ühtsed Euroopa andmeruumid, mille suhtes tuleks kohaldada ELi reegleid ja mis peaksid hõlmama andmete läbipaistvust, koostalitlusvõimet, jagamist, kättesaadavust, ülekantavust ja turvalisust, et oleks võimalik parandada isikuandmete kaitse üldmäärusele täielikult vastavate ja turvaliselt anonüümistatud isikustamata andmete ja isikuandmete liikumist ning taaskasutamist nii tööstus- ja avalikus keskkonnas kui ka kindlates sektorites ja nende vahel;

16. rõhutab, et andmehaldusmudel, sealhulgas ühtse Euroopa andmeruumi mudel, peab põhinema detsentraliseeritud andmekasutuskeskkonnal, et toetada koostalitlusvõimeliste ja turvaliste andmeökosüsteemide loomist ja tekkimist; rõhutab, et nende ruumide puhul tuleks ära kasutada olemasolevate ja tulevaste andmeruumide ning andmeajagamissüsteemide – mis võivad olla hajutatud või tsentraliseeritud – võimalusi;

17. usub, et Euroopa digimajanduse väärtusahela tähtsaimad komponendid on andmehaldusteenused ja andmearhitektuur, mis on loodud andmete salvestamiseks, kasutamiseks, sh taaskasutamiseks ja hooldamiseks; tunnistab, et suur osa andmetöötlemisest liigub servitöötlemisele, nt nutikate ühendatud objektide poole; toetab sellise detsentraliseeritud digitehnoloogia edasist kasutuselevõttu, mis võimaldab üksikisikutel ja organisatsioonidel hallata andmevooge enesemääramise alusel, nt hajusraamatu tehnoloogia; rõhutab, et digitaristute ja -toodete kasutuselevõtu kiirus, tase ja ulatus sõltuvad eriti VKEde ja idufirmade puhul andmete kättesaadavuse ja nende salvestamisega seotud kuludest ja oskustest;

18. kutsub üles looma komisjoni juhivat eksperdirühma, kes suudaks komisjoni aidata ja nõustada selliste ühiste, kogu ELi hõlmavate andmehaldussuuniste koostamisel, mille eesmärk on muuta koostalitlusvõime ja andmete jagamine ELis päriselt võimalikuks; kutsub komisjoni üles püüdma andmehaldusraamistiku parandamisse korrapäraselt kaasata

Neljapäev, 25. märts 2021

liikmesriike, asjaomaseid ameteid ning muid organeid ja sidusrühmi, nagu kodanikud, kodanikuühiskond ja ettevõtjad; rõhutab, et tegevust tuleb koordineerida andmepõhises majanduses osalevate reguleerivate asutustega;

19. rõhutab, et ühtsete Euroopa andmeruumide puhul tuleks seada esikohale elutähtsad majandussektorid, avalik sektor ja muud avaliku huvi valdkonnad; toetab seda, et tulevikus neid andmeruume juurde luua; kutsub komisjoni üles tegelema ühtse turu killustatuse ja liikmesriikide reeglites esinevate põhjendamatute erinevustega, et tagada ELis ühtsete andmeruumide arendamine;

20. märgib, et ühtsetesse Euroopa andmeruumidesse peab pääs olema kõigil turuosalistel, st nii äri- kui ka muul eesmärgil tegutsevatel osalistel, sealhulgas idufirmadel ja VKEdel, ning nende ruumide puhul tuleb ära kasutada VKEde, teadusasutuste, avaliku halduse asutuste ja kodanikuühiskonnaga koostöö võimalusi ning samal ajal tuleb igas suuruses era- ja avaliku sektori osalejate jaoks suurendada andmekasutusmenetluste õiguskindlust; on seisukohal, et tingimata tuleb vältida ohtu, et ühtsetesse Euroopa andmeruumidesse oleks võimalik pääseda ilma loata, ning luua võimaliku väärkäitumise vastu võitlemise vahendid; rõhutab küberturvalisuse tähtsust, sealhulgas koostööd Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ameti (ENISA) ja ELi küberturvalisuse pädevuskeskusega;

21. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles looma ühistel suunistel, õigusnõuetel ja andmeajamisprotokollidel põhinevaid koostalitlusvõimelisi valdkondlike andmeruume, et vältida andmesilode tekkimist ja võimaldada sektoriülest uuendustegevust; rõhutab, et valdkondlike andmeruumide haldamisel tuleks arvesse võtta valdkondlikes õigusaktides sätestatud nõudeid ja menetlusi; rõhutab, et kõik ELis tegutsevad ettevõtjad, kes Euroopa andmeruume kasutavad, peavad järgima ELi õigusakte;

22. innustab komisjoni kasutama ühtseid Euroopa andmeruume usalduse suurendamiseks, võtma vastu ühtsed standardid ja reeglid ning julgustama koos tugevate autentimismehhanismidega hästi konstrueeritud rakendusliideste loomist ning kaaluma, kas nii avaliku kui ka erasektori jaoks mõeldud uuenduste ja uute ärimudelite ning uute andmealdus- ja -tötlusvahendite katsetamiseks võiks kasutada eelnevalt kokku lepitud, selgelt kindlaks määratud ja ajaliselt piiritletud testkeskkondi;

23. on seisukohal, et hästi konstrueeritud rakendusliideseid tagaksid andmeruumides andmete vajaliku kättesaadavuse ja koostalitlusvõime ning võimaldaksid eri teenuste vahel ja avalikus sektoris automatiseeritud ja reaajas toimuva koostalitluse; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama üksikisikutele veel paremad võimalused kasutada isikuandmete kaitse üldmääruse kohaseid tõhusaid õiguskaitsevahendeid, tagama digiteenuste koostalitlusvõime ja andmete ülekantavuse ning rakendama rakendusliideseid eelkõige selleks, et kasutajad saaksid platvormide vahel ühenduse luua ning suurendada eri liiki süsteemide ja teenuste valikut;

24. märgib vajadust aidata era- ja avalikus sektoris tegutsejatel, eelkõige VKEdel ja idufirmadel teha kindlaks, milliseid andmeid nad loovad ja valdavad, ja neid kasutada; nõuab, et võetaks meetmeid, millega parandada andmeruumide täitmiseks andmete leitavust sellega, et toetatakse, hooldatakse, kataloogitakse ja moodustatakse üldtunnustatud taksonoomiaid ning puhastatakse tavapärase andmete kogumeid; kutsub komisjoni üles esitama suuniseid, nägema ette vahendid ja eraldama käimasolevatest programmidest raha, et parandada andmeruumides metaandmete leitavust; tõstab esile selliseid algatusi nagu programm Nordic Smart Government, mille eesmärk on luua väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele võimalus andmeid detsentraliseeritud digitaalse ökosüsteemi kaudu automaatselt ja reaajas vabatahtlikult jagada;

25. tuletab meelde, et andmevoogude korraldamisel on struktuuri mõjutajatena peamine roll andmevahendajatel; väljendab heameelt komisjoni kava üle vahendajaid klassifitseerida ja sertifitseerida, et luua koostalitlusvõimelised ja mittediskrimineerivad andmeökosüsteemid; kutsub komisjoni üles tagama koostalitlusvõime sellega, et andmevahendajate vahel töötatakse välja miinimumkriteeriumid; nõuab tungivalt, et komisjon teeks koostööd Euroopa ja rahvusvaheliste standardiorganisatsioonidega, et tuvastada andmete standardimisel lüngad ja need kõrvaldada;

26. rõhutab, et lahendada tuleb teatavad küsimused, mis võivad tekkida seoses juurdepääsuga tarbijate andmetele ja nende kontrollimisega, eelkõige teatavate vähekaitstuks peetavate tarbijarühmade puhul, nagu alaealised, eakad ja puuetega inimesed; palub seepärast komisjonil tagada, et kõiki tarbijate õigusi austataks kogu aeg ning et kõik tarbijad saaksid ühtse

Neljapäev, 25. märts 2021

andmeturu loomise eelistest võrdselt kasu; rõhutab, et kui andmete töötlemine hõlmab segaandmekogumeid, tuleb neid andmekogumeid käsitleda kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega, sealhulgas suunistega, mille komisjon on esitanud isikustamata andmete vaba liikumist käsitleva määruse (EL) 2018/1807 kohta;

27. rõhutab, et ühtsed Euroopa andmeruumid tuleb luua selleks, et tagada isikustamata andmete vaba liikumine piiriülel ja sektorite vahel, et hoogustada andmevooge ettevõtjate, akadeemiliste ringkondade, sidusrühmade ja avaliku sektori vahel; kutsub sellega seoses liikmesriike üles täielikult järgima määrust (EL) 2018/1807, et andmeid saaks ilma põhjendamatu takistuste ja piiranguteta säilitada ja töödelda kogu ELis;

28. tuletab meelde, et isikuandmeid ja isikustamata andmeid, näiteks tööstusandmeid, ei ole alati võimalik lahutada või on lahutamine keeruline ja kulukas, mistõttu jääb praegu suur hulk andmeid kasutamata; tuletab sellega seoses meelde, et andmekogumeid, milles eri liiki andmed on lahutamatu seotud, käsitletakse igal juhul isikuandmetena, sealhulgas juhtudel, kui isikuandmed moodustavad kogumist vaid väikese osa; nõuab tungivalt, et komisjon ja Euroopa andmekaitseasutused annaksid lisasuuniseid selle kohta, kuidas töödelda andmeid seaduslikult ja millistest tavadest lähtuda segaandmekogumite kasutamisel tööstuskeskkonnas ning kuidas samal ajal isikuandmete kaitse üldmäärusest ja määrusest (EL) 2018/1807 täielikult kinni pidada; on seisukohal, et ettevõtjate õiguskindluse suurendamiseks tuleks ergutada eraelu puutumatu kaitstva tehnoloogia kasutamist, sealhulgas selgete suuniste ja tõhusa anonüümimise kriteeriumide loetelu abil; rõhutab, et selliste andmete kontrollimine sõltub igal juhul üksikisikust endast ja seda tuleks kaitsta automaatselt; kutsub komisjoni üles kaaluma õigusraamistiku loomist ning koos muude andmeruumidega horisontaalsete ja valdkondadevaheliste isikuandmeladude selget määratlemist ning segaandmekogumitega seotud probleeme veel rohkem selgitama; kutsub komisjoni üles suurendama kodanike ja ettevõtete mõjuvõimu, kasutades selleks näiteks usaldusväärseid vahendajaid, näiteks MyData operaatoreid, kes hõlbustavad andmete edastamist omaniku nõusolekul ja annavad lubade kohta piisavalt üksikasjalikku teavet; rõhutab, et tuleb edasi arendada digitaalset identiteeti, mis on usaldusväärse ja mitmekesise andmepõhise majanduse oluline alus; kutsub seetõttu komisjoni üles määrust (EL) nr 910/2014 (e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul)⁽²⁶⁾ läbi vaatama ning avaldama usaldusväärse ja turvalise Euroopa e-identimise kohta seadusandliku ettepaneku; kutsub komisjoni ühtlasi üles analüüsima, kas organisatsioonid ja asjad (nt sensorid) vajavad digitaalset identiteeti, et mitmekesise andmepõhise majanduse jaoks oleks vajalikke usaldusteenuseid piiriülel lihtsam kasutada;

29. rõhutab, et kui koguda usaldusväärseid andmeid ja teha need üldsusele, kodanikuühiskonnale ja sõltumatutele ekspertidele kättesaadavaks, on võimalik parandada õiguskaitse kvaliteeti ja võidelda võimaliku erapoolikuse vastu; tuletab meelde, et õiguskaitseasutuste juurdepääs andmeruumides avaliku või erasektori valduses olevatele isikuandmetele peab põhinema ELi ja liikmesriikide õigusel, olema rangelt piiratud sellega, mis on vajalik ja proportsionaalne, ning sellega peavad kaasnema piisavad kaitsemeetmed; rõhutab, et avaliku sektori asutustel tuleks lubada isikuandmeid kasutada üksnes juhul, kui on olemas range demokraatlik järelevalve ning lisatagatised andmete väärkasutamise vastu;

30. märgib, et liikmesriikidevaheline andmevahetus justiits- ja siseküsimuste valdkonnas on vajalik, et suurendada ELi kodanike julgeolekut, ning selleks tuleks eraldada vajalikud rahalised vahendid; rõhutab aga, et seoses sellega, kuidas justiits- ja siseküsimustega tegelevad asutused nende poolt kavandatud andmeruumides isikuandmeid töötlevad, kasutavad ja haldavad, on vaja tugevamaid kaitsemeetmeid;

31. toetab komisjoni kavatsust edendada tööstuse (tootmise), roheline kokkuleppe, liikuvuse, tervishoiu, rahanduse, energeetika, põllumajanduse, avaliku halduse ja oskuste jaoks üheksa ühtse Euroopa andmeruumi arendamist; nõuab, et neid arendataks kiiresti; toetab võimalust laiendada ühtset Euroopa andmeruumide kontseptsiooni ka teistele sektoritele;

32. rõhutab, et teatavatele sektoritele, nt tervishoiule, tuleb pöörata eritähelepanu; jagab komisjoni seisukohta, et ELi kodanikel peaks olema turvaline juurdepääs oma terviseandmetele, mida hoitakse põhjalikus elektroonilises registris, ning neil peaks säilima terviseandmete üle kontroll ja nad peaksid saama neid volitatud kolmandate isikutega turvaliselt jagada

⁽²⁶⁾ ELT L 257, 28.8.2014, lk 73.

Neljapäev, 25. märts 2021

ning loata juurdepääs peaks andmekaitsealaste õigusaktide kohaselt olema keelatud; rõhutab, et kindlustusseltsidel ega muudel teenuseosutajatel, kellel on õigus saada e-tervise rakendustes salvestatud teabele juurdepääs, ei tohiks lubada kasutada nendest rakendustest saadud andmeid diskrimineerimise eesmärgil, sealhulgas hindade kehtestamisel, sest see oleks vastuolus põhiõigusega kasutada tervishoiuteenuseid;

33. tuletab meelde, et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 9 kohane isikuandmete eriliikide töötlemine on üldjuhul keelatud, välja arvatud teatavad ranged erandid, mille kohaldamiseks on ette nähtud töötlemise erireeglid ja kohustus teha igal juhul andmekaitsealane mõjuhindang; juhib tähelepanu sellele, et kui tundlikke andmeid töödeldakse ebaseaduslikult või ebatavaliselt, võivad sellel olla asjaomaste isikute jaoks katastroofilised ja pöördumatud tagajärjed;

34. peab kiiduväärseks komisjoni ettepanekut luua Euroopa ühtne andmeturg, sealhulgas ühtne Euroopa liikuvusandmete ruum, ning tunnistab, et majanduslikud võimalused on väga suured;

35. rõhutab, et Euroopa andmeruum pakuks erihuvi Euroopa transpordi- ja logistikasektorile, sest selle abil on võimalik kauba- ja reisijatevooge tõhusamini korraldada ja hallata ning kasutada kogu üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) taristut ja ressursse paremini ja tõhusamini;

36. rõhutab peale selle, et Euroopa andmeruum tagaks ka tarneahelas parema nähtavuse, liiklus- ja kaubavoogude reaajas haldamise, koostalitlusvõime ja mitmeliigilisuse ning kogu TEN-Ts, eelkõige piiriülestes lõikudes, lihtsama halduse ja väiksema halduskoormuse;

37. rõhutab, et andmete jagamisel abil võiks suurendada kõigi transpordiliikide liikluskorralduse tõhusust ja liiklusohutust; rõhutab, et andmete jagamine (nt ummikute vältimist võimaldav reaajas navigeerimine ja hilinevate ühissõidukite kohta reaajas teabe edastamine) võib aidata vähendada lisatööaega, suurendada tõhusust ja vältida kitsaskohti;

38. teeb ettepaneku, et raudteetranspordi koostalitlusvõimelise andmevahetuse reguleeriva raamistiku loomise käigus vaataks komisjon läbi komisjoni määruse (EL) nr 454/2011 üleeuroopalise raudteesüsteemi allsüsteemi „reisijateveoteenuste telemaatilised rakendused“ koostalitluse tehnilise kirjelduse kohta ⁽²⁷⁾ ning komisjoni määruse (EL) nr 1305/2014, milles käsitletakse Euroopa Liidu raudteesüsteemi kaubaveoteenuste telemaatiliste seadmete koostalitluse tehnilist kirjeldust ⁽²⁸⁾;

39. peab kiiduväärseks, et komisjon toetab ühtse Euroopa põllumajanduse andmeruumi loomist; tuletab meelde, et põllumajandusandmete ja nende laialdase kättesaadavuse abil on võimalik suurendada kogu põllumajandusliku toidutööstuse ja metsanduse ahelas kestlikkust, konkurentsivõimet ja ressurside kasutamist, aidata kaasa uuenduslike ja säästvate tehnoloogiate väljatöötamisele, parandada tarbijate jaoks vajaliku teabe kättesaadavust ning vähendada toidu raaskamist ja sektori ökoloogilist jalajälge; nõuab tungival, et liikmesriikide asjaomased ametiasutused tõhustaksid põllumajanduslike allsektorite jaoks ning muu hulgas põllumajandustoodete eksporti ja importi käsitlevate andmete jaoks andmete kogumise ja töötlemise vahendite väljatöötamist ning investeeriksid selsesse;

40. kutsub komisjoni üles uurima, milline kasu oleks ja kui suur ulatus peaks olema kultuuri- ja loomesektori ning – majanduse ning kultuuripärandi jaoks loodavatel ühtsetel Euroopa andmeruumidel; juhib tähelepanu sellele, et kultuurisektoris on väga palju taaskasutatavaid andmeid, mis koos muude allikatega, sealhulgas avatud andmeallikad ja andmeanalüüs, võivad kultuuriasutusi aidata;

41. nõuab, et Euroopa andmeruum loodaks ka turismisektoris, et aidata kõigil sektoris tegutsejatel, eelkõige VKEdel, saada piirkondlikul ja kohalikul tasandil poliitika ja projektide elluviimisel kasu tohutust andmehulgast, mis hõlbustaks taastumist ja edendaks digiteerimist;

⁽²⁷⁾ ELT L 123, 12.5.2011, lk 11.

⁽²⁸⁾ ELT L 356, 12.12.2014, lk 438.

Neljapäev, 25. märts 2021

42. toetab komisjoni algatust luua andmealtruismi jaoks kooskõlas ELi andmekaitse põhimõtetega kogu ELi hõlmav rangelt kindlaks määratud käsitlusviis ning kehtestada andmealtruismi selge määratlus ja reeglid, mis hõlmab eelkõige eesmärgi piiritlemist, mille kohaselt tuleb andmeid töödelda täpselt ja selgelt kindlaksmääratud ning õiguspärastel eesmärkidel; toetab komisjoni ettepanekut, et andmealtruism peaks igal juhul sõltuma teadvast nõusolekust ja olema igal ajal tühistatav; rõhutab, et andmealtruismi alusel annetatud andmeid tuleb töödelda üldhuvieesmärkidel ja neid ei tohiks kasutada ainult ärihuvides;

43. rõhutab, et andmehaldusraamistikuga tuleks toetada avalikes huvides andmete kasutamise põhimõtet, kuid samal ajal alati kaitsta ELi kodanike õigusi;

44. rõhutab, et üksikisikuid ei tohiks sundida oma andmeid jagama ning isikuandmete kasutamise kohta loa küsimisel ei tohiks neile, kes otsustavad loa anda, lubada otseseid hüvesid ega eeliseid;

Andmeseadus, andmetele juurdepääs ja andmete koostalitlusvõime

45. nõuab tungivalt, et komisjon esitaks andmeseaduse, et soodustada ja võimaldada kõigis sektorites ettevõtete vahelist, ettevõtete ja ametiasutuste vahelist ning ametiasutuste enda vahelist suuremat ja õiglast andmevoogu;

46. innustab komisjoni soodustama seda, et andmete jagamisest kujuneks tava, ja et kasutataks andmete vabatahtliku jagamise süsteemi, nt rakendataks parimaid tavasid, õiglasi näidislepinguid ja turvameetmeid; märgib, et vabatahtlikku andmete jagamist tuleks toetada tugeva õigusraamistikuga, millega tagatakse usaldus ning julgustatakse ettevõtjaid andmeid teistele kättesaadavaks tegema, eriti piiriülevalt; nõuab tungivalt, et komisjon selgitaks kasutusõigusi, ettevõtete vahelise andmevahetuse ning ettevõtete poolt riigile esitatavate andmete turusegmendis; nõuab tungivalt, et komisjon ergutaks ettevõtjaid vahetama – võimaluse korral premeerimissüsteemi ja muude stiimulite kaudu – andmeid, mille nad on loonud kas üksi või kellegagi koos või tuletanud, kuid austama samal ajal ärisaladusi, tundlike andmetega seotud piiranguid ja intellektuaalomandi õigusi; ergutab komisjoni töötama andmete jagamiseks välja koostööviise ja standardseid andmekokkuleppeid, et parandada prognoositavust ja usaldusväärsust; rõhutab, et lepingutega tuleb andmetele juurdepääsu, nende töötlemise, jagamise ja säilitamisega seoses kehtestada selged kohustused ja vastutus, et piirata selliste andmete väärkasutamist;

47. märgib, et andmete koondumisest tulenev turu tasakaalustamatus piirab konkurentsi, suurendab turulepääsu takistusi ning vähendab andmete üldisemat kättesaadavust ja kasutamist; märgib, et ettevõtete vahelised kokkulepped ei pruugi VKEdele anda andmetele piisavat juurdepääsu, sest läbirääkimispositsioon või asjatundlikkus on ebavõrdne; märgib, et teatavate asjaolude korral, nt pidev tasakaalustamatus ettevõtete vahelistes andmeväärtusahelates, peaks andmete juurdepääsu andmine olema kohustuslik, näiteks kasutades hästi konstrueeritud rakendusliideseid, mis tagavad õiglase juurdepääsu igas suuruses osalejatele, või rakendades konkurentsireegleid, et võidelda ebaausate ja ebaseaduslike ettevõtete vaheliste tavade vastu; rõhutab, et sellist tasakaalustamatust esineb eri sektorites;

48. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles uurima, millised õigused ja kohustused on osalejatel seoses juurdepääsuga andmetele, mille loomisel nad on osalenud, ning suurendama osalejate teadlikkust, eelkõige seoses õigusega andmetele juurde pääseda ja neid portida, nõuda tungivalt, et teine pool lõpetaks nende kasutamise või parandaks neid või kustutaks need, tehes samal ajal kindlaks andmete valdajad ja piiritledes selliste õiguste laadi; kutsub komisjoni üles selgitama, kas osalejatel on õigus saada kasu majanduslikust väärtusest, mis luuakse rakendustega, mida on treenitud andmete põhjal, mille loomisel nad on osalenud;

49. on seisukohal, et ettevõtjatele, eriti mikroettevõtjatele, VKEdele ja idufirmadele tuleb tagada nii riiklikul kui ka ELi tasandil hõlbus õiguslik ja tehniline tugi, näiteks digitaalse Euroopa programmi raames tegutsevate Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste kaudu, et andmete kasutamist ja jagamist tõhustada ning isikuandmete kaitse üldmääruse järgimist parandada; on seisukohal, et juurdepääs ühiselt loodud andmetele tuleks tagada nii, et austatakse põhiõigusi ning toetatakse võrdseid võimalusi ja Euroopa sotsiaalpartnerite osalemist isegi ettevõtte tasandil; rõhutab, et juurdepääsuõiguste kasutamine peab olema tehniliselt võimalik ja tagatud standardsete liideste kaudu;

Neljapäev, 25. märts 2021

50. kutsub kõiki ELi institutsioone ja liikmesriike, samuti kohalikke ja piirkondlikke haldusasutusi üles näitama eeskju ning osutama reaalaja-teenuseid ja kehtestama reaalaja-andmetel põhineva poliitika; rõhutab, et digiteerimise abil on haldusasutustel võimalik vähendada tarbetut halduskoormust ja võidelda ametiasutustes ja muudes avaliku sektori asutustes tekkivate andmesilode vastu, et isikustamata andmeid, millest on kasu avalike teenuste arendamisel ja osutamisel, saaks tõhusamini hallata;

51. nõuab, et anonüümitud isikuandmete teisene kasutus oleks ulatuslikum ja parem ning et eelkõige ametiasutuste poolt ettevõtetele esitatavate andmete puhul, aga ka ametiasutuste enda vahelises teabevahetuses, kasutatakse väljaarendatud eraelu puutumatus tugevdavaid ja kaitsvaid tehnoloogiaid, et edendada innovatsiooni ja teadusuuringuid ning parandada teenuseid, mille vastu on avalik huvi; rõhutab, et on vaja vahendeid, mis tagaksid, et sellised teised kasutusviisid on alati täielikult kooskõlas ELi andmekaitse- ja eraelu puutumatus käsitlevate õigusaktidega; rõhutab, et juurdepääs andmetele ei välista privaatsust;

52. rõhutab ühtlasi, et sotsiaalmeediaallikatest pärinevate koondatud isikuandmete kasutamine peab kas olema kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega või andmed peavad olema pöördumatult anonüümitud; kutsub komisjoni üles edendama anonüümimistehnikate parimaid tavasid ning toetama teadusuuringuid, mis käsitlevad anonüümimise ümberpöörämist ja viise, kuidas selle vastu võidelda; palub Euroopa Andmekaitseõukogul ajakohastada suuniseid, mille ta on selle kohta esitanud; hoiatab aga, et anonüümimisse kui eraelu puutumatus kaitse vahendisse tuleks suhtuda ettevaatlikult, sest teatavatel juhtudel on täielik anonüümimine peaaegu võimatu;

53. rõhutab, et innovaatilise ja konkurentsivõimelise andmemajanduse edendamisel on oma osa avalikul sektoril; rõhutab sellega seoses, et avaliku sektori kogutud andmete ning erasektori üksuste kogutud üldist avalikku huvi pakkuvate andmete puhul tuleb vältida teenuseosutajate ja tehnoloogia kinnistamist; nõuab, et riigihankemenetluste ja rahastamisprogrammide puhul oleks tagatud, et andmetele on õigus hiljem juurde pääseda ning kehtivad ühtsetel tehnilistel standarditel põhinevad koostalitlusvõime ja ülekantavuse nõuded; toetab koostalitlusvõime saavutamiseks avatud standardite, avatud lähtekoodiga tarkvara ja riistvara, avatud lähtekoodiga platvormide ning vajaduse korral avatud ja hästi konstrueeritud rakendusliideste kasutamist; rõhutab, et avaliku halduse digiteerimise kontekstis tuleb kaitsta ja edendada VKEde ja eelkõige idufirmade võimalusi osaleda riigihankemenetlustel, et edendada dünaamilise ja konkurentsivõimelise Euroopa digitaalsektori loomist;

54. toonitab, et andmete jagamine peaks suurendama konkurentsi, ja julgustab komisjoni tagama ühtsel andmeturul võrdsed võimalused;

55. kutsub komisjoni üles määrama andmete jagamiseks ettevõtetele riigile täpsemini kindlaks, milliste asjaolude, tingimuste ja stiimulite korral peaks erasektor olema kohustatud andmeid avaliku sektoriga jagama, näiteks seetõttu, et see on vajalik andmepõhiste avalike teenuste korraldamiseks; rõhutab, et kohustuslikud süsteemid, mille kohaselt peavad ettevõtteid andmeid, näiteks vääramatu jõu korral, riigile jagama, peaksid olema selgelt kindlaks määratud ulatuse ja ajakavaga ning põhinema selgetel reeglitel ja kohustustel, et vältida kõlvatut konkurentsi;

56. nõuab liikmesriikide vahel paremat koordineerimist, et hõlbustada valitsuste ja sidusrühmade dialoogi kaudu ametiasutustevahelist andmete jagamist ja sektorite vahel andmete piiriülest liikumist, et kehtestada andmete suhtes ühine käsitlusviis, mis põhineb leitavuse, juurdepääsetavuse, koostalitlusvõime ja korduvkasutamise põhimõttel; kutsub komisjoni üles uurima ulatusliku andmehoolduse võimalusi;

57. tuletab komisjonile ja liikmesriikidele meelde, et nad peaksid avaandmete direktiivi täielikult rakendama, täiustama selle rakendamist andmete kvaliteedi ja avaldamise osas ning suure väärtusega andmekogumite rakendusakti üle läbirääkimiste pidamisel selle eesmärgi järgima; nõuab, et need andmekogumid hõlmaksid muu hulgas ettevõtjate ja äriregistrite loetelu; rõhutab ühiskondlikku kasu, mis tuleneb avaliku sektori andmete parema kättesaadavuse edendamisest viisil, mis tugevdab nende kasutatavust kogu liidus; kutsub komisjoni üles looma tugevama seose nende väärtuslike andmekogumite, tulevaste andmeid käsitlevate õigusaktide ja Euroopa ühiste andmeruumide vahel;

58. rõhutab, kui oluline on nii majanduse kui ka ühiskonna jaoks ulatuslikult taaskasutada avaliku sektori andmeid, mis peaksid olema võimaluse korras saadavad reaalajas või vähemalt ajakohased ning hõlpsasti juurdepääsetavad ja töödeldavad tänu masinloetavale ja kasutajasõbralikule vormingule; ergutab komisjoni kooskõlastama oma tegevust liikmesriikidega, et hõlbustada mittetundlike, avaliku sektori loodud andmekogumite jagamist masinloetavates vormingutes, mis lähevad

Neljapäev, 25. märts 2021

kaugemale avaandmete direktiivis nõutavast, kas võimaluse korral tasuta või kulude katvalt, ning andma välja suuniseid ühise andmeajagamismudeli kohta kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse nõuetega; ergutab komisjoni laiendama avaandmete direktiivi reguleerimisala täiendavatele avalikele andmekogumitele, säilitades väärtuslike andmekogumite ajakohastamise paindlikkust, ja rakendama avaliku sektori andmete kaudse digitaalse läbipaistvuse põhimõtet, et julgustada liikmesriike olemasolevaid digitaalseid toorandmeid reaalsajas avaldama;

59. juhib tähelepanu asjaolule, et transpordi ja turismi jaoks mõeldud kaasaegsete digilahenduste (sh autonoomsed sõidukid ja intelligentsed transpordisüsteemid) kiire areng on võimatu ilma ühiste, ühtsete ja struktureeritud masinloetavate andmevormingute kehtestamiseta Euroopa tasandil, mis peaksid põhinema avatud salvestamise standarditel;

60. kutsub komisjoni üles määrama kindlaks ja looma vabatahtliku, avatud ja koostalitlusvõimelise keskkonnaalase, sotsiaalse ja äriühingu üldjuhtimisega seotud andmete registri ettevõtete kestlikkuse ja vastutuse tulemuslikkuse kohta, mis on ülioluline kestlike investeeringute tagamiseks ning suurendaks ettevõtete kestlikkuse ja vastutuse läbipaistvust, et võimaldada neil paremini näidata rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks võetud meetmeid; kutsub komisjoni üles hindama, millised andmekogumid on ökoloogilise ülemineku jaoks hädavajalikud, ning toetab eelkõige eraandmete avamist, kui see on õigustatud avaliku sektori teadusuuringute eesmärgil;

Taristu

61. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama liidu tehnoloogilise suveräänsuse tugevdamiseks edendama teadusuuringuid ja innovatsiooni ning töötama välja tehnoloogia, mis hõlbustab avatud koostööd, andmete jagamist ja analüüsi, ning investeerima suutlikkuse suurendamisse, suure mõjuga projektidesse, innovatsiooni ning digitehnoloogia kasutuselevõttu, järgides samal ajal tehnoloogilise neutraalsuse põhimõtet;

62. rõhutab, et käimasolev COVID-19 hädaolukord on paljastanud puudused ja nõrgad kohad digitaalvaldkonnas nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil; nõuab, et komisjon ja liikmesriigid jätkaksid tõhusat tegelemist digitaalse lõhega nii liikmesriikide vahel kui ka nende sees, parandades juurdepääsu kiirele lairibaühendusele, ülikiiretele võrkudele ja IKT teenustele, sealhulgas enamikus asustatud äärepoolsetes piirkondades ja maapiirkondades, edendades seeläbi ühtekuuluvust ning majanduslikku ja sotsiaalset arengut; juhib tähelepanu satelliitide võimalikule rollile kaugemates piirkondades;

63. tuletab meelde, et liidu andme- ja tehisintellekti strateegiate edu sõltub laiemast IKT ökosüsteemist, digitaalse lõhe kaotamisest, tehnoloogia arengu kiirendamisest muu hulgas sellistes valdkondades nagu asjade internet, tehisintellekt, küberturvalisuse tehnoloogia, kiudoptika, 5G, 6G, kvantarvutus ja servtöötus, robotika, hajusraamatu tehnoloogia, sh plokiahel, digiteisikud, kõrgjõudlusega andmetöötus, visuaalne andmetöötustehnoloogia ja arukad ühenduvused serval, näiteks suuremahuliste avatud hangete abil projektideks, mis ühendavad servtöötuse ja asjade interneti; rõhutab, et andmetöötusel ning digitaalsete toodete ja teenuste vastastikusel ühendusel põhinevat tehnoloogilist arengut tuleb tagada õiguslikult siduvate eetikanormidega, et leevendada eraelu puutumatust ja andmekaitset ähvardavaid ohte;

64. tunnistab Euroopa kõrgjõudlusega andmetöötuse ühissettevõtte praegust edu; usub, et see on oluline vahend teabe ja andmete vahetamiseks teadlaste ja uurijate ning laiemalt era- ja avalike osalejate vahel; väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle säilitada ja edendada Euroopa juhtivat rolli superandmetöötuse ja kvantarvutuse valdkonnas;

65. toonitab, et digisektoril on märkimisväärne potentsiaal aidata kaasa ülemaailmse süsinikdioksiidihete vähendamisele; märgib, et see sektor põhjustab hinnanguliselt enam kui 2 % kogu maailma kasvuhoonegaaside heitkogustest; rõhutab, et sektori jätkuva laienemisega peab kaasnema keskendumine energia- ja ressursitõhususele, et võidelda keskkonnamõju vastu; märgib, et uued tehnoloogilised lahendused, nagu kiudoptika (võrreldes vasega) ja energiatõhusad programmid, annavad palju väiksema CO₂-jalajälje; rõhutab vajadust parandada kriitilise tähtsusega toorainete kasutamist ja ringlust ning samal ajal vähendada ja ringlusse võtta elektroonikajäätmeid;

66. rõhutab, et andmekeskused moodustavad üha suurema osa maailma elektritarbimisest, mis võib veelgi suurened, kui meetmeid ei võeta; võtab teadmiseks komisjoni kavatsuse saavutada 2030. aastaks väga energiatõhusad, kestlikud ja kliimaneutraalsed andmekeskused; toetab uuenduslike ja parimate olemasolevate lahenduste, jäätmete minimeerimise ja keskkonnahoidlike andmesalvestustehnikate edendamist, keskendudes eelkõige kaugkütte ja -jahutuse koostoimele ning

Neljapäev, 25. märts 2021

kasutades andmekeskuste jahutamisel tekkivat heitsoojust, et leevendada andmekeskuste mõju keskkonnale, ressursidele ja kasutatavale energiale; nõuab, et andmete talletamise ja jagamise seotud CO₂ heide oleks tarbijatele läbipaistvam;

67. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama konkurentsivõimelisi turge, tugevdades samal ajal Euroopa ettevõtteid, ning toetama Euroopa pilveteenuste arengut; väljendab heameelt Euroopa pilvandmetöötluse föderatsiooni algatuste üle, nagu Euroopa tööstusandmete ja pilvandmetöötluse liit ning rahastamisalgatused, samuti GAIA-X projekti üle, mille eesmärk on arendada välja ühendatud andmetaristu ja luua ökosüsteem, mis võimaldab andmete esitajate sisseprojekteeritud skaleeritavust, koostalitlusvõimet ja enesemääramist, et tagada organisatsioonide või üksikisikute enesemääramisõigus seoses kontrolliga oma andmete üle; toetab konkurentsivõimelisi ELi turge teenustaristu (IaaS), teenusplatvormide (PaaS) ja tarkvara teenusena (SaaS) valdkondades ning spetsialiseeritud ja nišipilveteenuste ja -rakenduste arendamisel; nõuab tungivalt, et komisjon oleks valvas liidu oligopoolsetel turgudel valitsevate osalejate turuvõimu kuritarvitamise suhtes, mis võib pärssida konkurentsi või tarbijate valikuid; rõhutab, et pilvetaristud peaksid põhinema usalduse, avatuse, turvalisuse, koostalitlusvõime ja kaasaskantavuse põhimõtetel; rõhutab, et andmete ülekantavuse põhimõtted peaksid vajalikul määral ületama erinevused IT-teenuste pakkujate taristutes ja tavades, et tagada kasutajate andmete tõhus portimine; märgib, et kasutajatel ei pruugi oma andmete portimisel ühelt teenusepakkujalt teisele olla täpselt sama konfiguratsioon ja teenus;

68. kutsub komisjoni üles koostöös liikmesriikidega kiirendama pilvejuhendi väljatöötamist, millega kehtestatakse põhimõtted konkurentsivõimeliste pilveteenuste osutamiseks liidus, luuakse kindel raamistik, et suurendada pilveteenuste selgust ja hõlbustada nende nõuetele vastavust, ning kohustatakse teenusepakkujaid muu hulgas avaldama, kus andmeid töödeldakse ja säilitatakse, tagades samal ajal, et kasutajatel on oma andmete üle suveräänsus; märgib, et see juhend peaks võimaldama kasutajatel oma andmeid koostalitlusvõimeliste liidest kaudu sujuvalt teistele teenuseosutajatele üle kanda; on veendunud, et juhendi eesmärk peab olema tehnoloogiliste kinnistumiste vältimine, eriti riigihangetes; leiab, et Euroopa Standardikomitee töörühma kokkulepete kasutamine konkreetsetes valdkondades, näiteks pilveteenuste puhul, on üks võimalusi, kuidas suurendada ühtlustatud standardite loomise tõhusust; rõhutab, et kuigi pilveteenuste osutaja valivad ettevõtjad ja tarbijad, peavad kõik pilveteenuste osutajad, kui nad on asutatud või tegutsevad ELis, järgima ELi eeskirju, norme ja standardeid ning nende nõuetele vastavust tuleks jälgida; märgib, et juhul, kui ELi ettevõtja kasutab pilveteenuseid, mis asuvad kolmandates riikides, on oluline tagada vaidluste korral, sealhulgas intellektuaalomandiga seotud vaidluste korral, sama kõrge õiguskaitse kohaldamine kui ELis;

69. toetab komisjoni tööd, millega kasutatakse ära horisontaalse ja vertikaalse konkurentsi suuniste läbivaatamist, võtmaks kasutusele uued vahendid, millega võidelda andmeturgudele omase ülemäärase turukontsentratsiooni vastu, sealhulgas riskiturgude pideva järelevalve ja vajaduse korral eelreguleerimise abil;

70. rõhutab usalduse ja kindlama küberturvalisuse raamistiku tähtsust stabiilse andmepõhise majanduse jaoks, lisaks turvakultuurile üksuste jaoks, kes käitlevad suuri andmehulki; rõhutab tippasemel oleva digitaristu tähtsust, mis on kõige alus, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles investeerima koos, et tagada selle täielik kasutuselevõtt; nõuab andmete turvalise jagamise tehnoloogia edasiarendamise toetamist, nt turvalise mitme osapoolse arvutus- ja krüptimistehnoloogia kaudu; nõuab tungivalt, et komisjon esitaks igas suuruses turuosalistele (k.a mikroettevõtjad ja VKEd) sobivad lahendused ja küberturvalisuse standardid; toetab ühist ja kooskõlastatud lähenemisviisi 5G küberturvalisuse ja turvalise 5G kasutuselevõtu ELi vahenditele;

71. kutsub komisjoni üles edendama auditeid, mis käsitlevad andmete jagamise taristu kuritarvitamist, haavatavust ja koostalitlusvõimet; juhib tähelepanu küberrünnakutest tulenevatele märkimisväärsetele ja kiiresti kasvavatele kuludele; tuletab meelde, et suurem ühenduvus võib suurendada küberohte ja kuritegevust, samuti küberterrorismi ning looduslike ja tehnoloogiliste õnnetuste, näiteks ärisaladusi mõjutavate õnnetuste ohtu; väljendab sellega seoses heameelt komisjoni

Neljapäev, 25. märts 2021

ettepaneku üle vaadata läbi direktiiv (EL) 2016/1148 võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse kohta⁽²⁹⁾ ning uus ELi küberturvalisuse pädevuskeskus, et parandada kübervastupidavusvõimet ja reageerida küberrünnete tulemuslikumalt;

72. rõhutab, et toodete ja teenuste ohutu kasutuselevõtt andmepõhistes, tarbijale suunatud ja tööstuslikes asjade interneti Euroopa ökosüsteemides peaks hõlmama sisseprojekteeritud turvalisust ja privaatsust; ergutab kasutama vahendeid läbipaistvuse suurendamiseks; toetab komisjoni kavatsust töötada välja digitaalne tootepass;

73. peab väga tähtsaks, et pädevatel turujärelevalveasutustel oleks vajalikud volitused juurdepääsuks vajalikele andmetele täielikus kooskõlas määrusega (EL) 2019/1020⁽³⁰⁾, kui neil on alust kahtlustada ebaseaduslikku tegevust, selleks et toetada asutuste meetmeid ning tagada piisav kontroll tooteohutuse üle; rõhutab, et järelevalveasutused peavad tagama kasutatud andmetele turvalisuse ja kaitse;

74. nõuab, et jälgitaks transpordialaste õigusaktide rakendamist eelkõige määrus (EL) 2020/1056 direktiiv (EL) 2019/1936 ja määrus (EL) 2019/1239, et tagada ettevõtjate toetamine, edendada digiteerimist ja parandada andmevahetust ettevõtjalt haldusasutusele, ettevõtjalt tarbijale, ettevõtjalt ettevõtjale, ettevõtjalt riigile ja riigilt ettevõtjale;

Teadusuuringud, oskused, pädevus ja tehisintellekt

75. tõdeb, et andmetele juurdepääs võib kiirendada teadusuuringuid ja haridusprogramme; väljendab heameelt komisjoni töö üle valdkonnas, mis võimaldada andmete jagamist teadusuuringute tegemiseks ja hariduseks; väljendab heameelt Euroopa avatud teaduse pilve kui avatud, usaldusväärse ja föderaalset keskkonna väljatöötamise üle Euroopas, et säilitada teadusuuringute andmeid piiriülevalt, neid jagada ja taaskasutada; toetab riiklikult rahastatavate teadusuuringute andmete edendamist kooskõlas põhimõttega „nii avatud kui võimalik, nii suletud kui vajalik“; rõhutab ülikoolidevaheliste strateegilise partnerluse lepingute tähtsust, et veelgi edendada koostööd erinevates andmeteanduse valdkondades;

76. rõhutab, kui oluline on saavutada üldise digitaalse kirjaoskuse kõrge tase ja edendada üldsuse teadlikkuse suurendamise meetmeid; rõhutab, et liidu kasvupotentsiaali sõltub tema elanikkonna ja tööjõu oskustest; kutsub seetõttu liikmesriike üles pöörama erilist tähelepanu tarkvaraarendusele, meelitades andekaid inimesi IKTsse ja andmekirjaoskusesse kõigi jaoks, et arendada Euroopa oskusteavet, mis keskendub järgmisele põlvkonnale ja tipptasemel tehnoloogiale; rõhutab, et õiguskaitse- ja kohtuasutuste töötajatel peavad olema piisavad digioskused, kuna need on väga olulised kohtusüsteemi digiteerimiseks kõigis liikmesriikides; märgib, et komisjon on digiõppe tegevuskavas esitanud ambitsioonikad eesmärgid seoses digitaaloskustega ELis, ning rõhutab vajadust tähelepanelikult jälgida digiõppe tegevuskava rakendamist, arendamist ja tulemuslikkust;

77. toonitab, et konkurentsivõimeline juurdepääs andmetele ja andmete piiriülese kasutamise hõlbustamine on ülimalt olulised tehisintellekti arendamiseks, mis tugineb kvaliteetsele ja paremale andmete kättesaadavusele, et luua isikustamata andmekogumeid, mis on võimelised treenima algoritme ja parandama nende toimivust;

78. rõhutab, et Euroopa andmestrategia rakendamisel tuleb leida tasakaal andmete laiemal kasutamisel ja jagamisel edendamise ning intellektuaalomandi õiguste, ärisaladuste, aga ka selliste põhiõiguste nagu privaatsuse kaitsmise vahel; rõhutab, et tehisintellekti algoritmide koolitamiseks kasutatavad andmed tuginevad mõnikord struktureeritud andmetele, näiteks andmebaasidele, autoriõigusega kaitstud teostele ja muule intellektuaalomandi õigustega kaitstud loomingule, mida tavaliselt ei saa pidada andmeteks;

⁽²⁹⁾ ELT L 194, 19.7.2016, lk 1.

⁽³⁰⁾ ELT L 169, 25.6.2019, lk 1.

Neljapäev, 25. märts 2021

79. märgib, et autoriõigusega kaitstud sisu kasutamist andmesisestusena tuleb hinnata kehtivate reeglite ja autoriõiguse direktiivis⁽³¹⁾ sätestatud teksti- ja andmekaevu erandi ning sellega seotud õiguste valguses digitaalsel ühtsel turul; kutsub komisjoni üles esitama suunised selle kohta, kuidas endale õiguste jätmise tehakse tsentraliseeritud viisil avalikult kättesaadavaks;

80. märgib, et komisjon peaks põhjalikumalt hindama tsiviilkohtumenetluse seaduse praeguse õigusraamistiku muudatusi, et vähendada erainvestorite jaoks olemasolevaid investeerimiskustusi; kutsub komisjoni sellega seoses üles viivitamata ja piisaval määral järgima Euroopa Parlamendi 4. juuli 2017. aasta resolutsiooni tsiviilkohtumenetluse ühiste miinimumnõuete kohta⁽³²⁾;

81. rõhutab vajadust vältida igasuguste eelarvamuste, eriti sooliste eelarvamuste tahtmatut kajastumist algoritmipõhistes rakendustes; ergutab selleks algoritmide, tehisintellekti süsteemide ja rakenduste kavandamise läbipaistvust;

82. tuletab meelde, et isikuandmete kaitse üldmääruse kohaselt on ELi kodanikel õigus saada selgitusi algoritmide tehtud otsuste kohta ja need vaidlustada, et vähendada ebakindlust ja läbipaistmatust, kusjuures erilist tähelepanu tuleks pöörata heaolule ja tööelu läbipaistvusele;

83. usub, et kuigi praegused vastutuse põhimõtted ja tehnoloogianeutraalsed vastutuse reeglid on üldiselt digitaalmajandusele ja enamikule kujunemisyrgus tehnoloogiatele sobilikud, esineb siiski mõningaid juhtumeid, näiteks tehisintellekti süsteemide haldureid puudutavad juhtumid, kus õiguskindluse suurendamiseks ja andmete ebaseadusliku kasutamise korral mõjutatud isiku jaoks piisava hüvitiste süsteemi loomiseks on vajalikud uued või täiendavad vastutust käsitlevad reeglid;

84. nõuab tungival, et komisjon viiks läbi sarnaste võimalike õiguslike lünkade põhjaliku hindamise seoses vastutusega andmete eest, näiteks tehisintellekti ja muu kui tehisintellekti põhjustatud kahjude puhul, mis tulenevad andmekogumite puudustest või ebatäpsusest, ning hindaks võimalikke kehtivate vastutussüsteemide kohandusi enne uute seadusandlike ettepanekute esitamist;

85. kutsub komisjoni üles edendada parimaid tavasid teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) valdkonnas, pöörates erilist tähelepanu soolisele võrdõiguslikkusele ning naiste kaasamisele ja tööhõivele tehnoloogia valdkonnas;

86. peab tervitatavaks programmi „Digitaalne Euroopa“, programmi „Euroopa horisont“, kosmoseprogrammi ja Euroopa ühendamise rahastut ning Euroopa digitaalse innovatsiooni keskusi, mis aitavad Euroopa ettevõtjatel digiülemineku võimalustega sammu pidada; rõhutab programmi „Euroopa horisont“ raames kvantuuringuteks eraldatud vahendite tähtsust; tuletab lisaks meelde rolli, mida taaste ja vastupidavuse rahastamisvahend peaks etendama digitaalarengu tegevuskavasse panustamisel;

87. nõuab avaliku ja erasektori poolset rahastamist, eelkõige mikroettevõtjatele ja VKEdele, et toetada digiüleminekut ja kasutada täielikult ära andmemajanduse potentsiaal ning integreerida digitehnoloogia ja -oskused; rõhutab, et võrdsete tingimuste saavutamine mikroettevõtjate ja VKEde jaoks ei hõlma mitte ainult juurdepääsu andmetele, vaid ka vajalike oskuste tagamist analüüsimiseks ja sellisest teabest ülevaate saamiseks;

88. kutsub sotsiaalpartnereid üles uurima digitaliseerimise, andmete ja tehisintellekti potentsiaali kestliku tootlikkuse suurendamiseks, austades samal ajal töötajate õigusi, tööjõu heaolu ja tööalase konkurentsivõime parandamiseks ning investeerimiseks oskuste täiendamisse, ümberõppesse, elukestvasse õppesse ja digitaalse kirjaoskuse süsteemidesse; märgib, et andmepõhise tehnoloogia alase teadlikkuse suurendamine, harimine ja läbipaistvus on olulised, et ELi kodanikud neid tehnoloogiaid mõistaksid ja osaleksid nende õiglasel rakendamisel; rõhutab, et töötajatel peaks olema õigus teada, kus ja kuidas nende andmeid kogutakse, kasutatakse, säilitatakse või jagatakse; nõuab, et hoitaks ära ebaproportsionaalne ja põhjendamatu jälgimine töökohal; on seisukohal, et riiklikud ametiühingud peaksid olema rohkem kaasatud selliste soovitude ja suuniste koostamisse, mis käsitlevad andmekaitset ja eraelu puutumatust töökohal;

⁽³¹⁾ ELT L 130, 17.5.2019, lk 92.

⁽³²⁾ ELT C 334, 19.9.2018, lk 39.

Neljapäev, 25. märts 2021

Üldised reeglid

89. usub, et andmete kasutamist reguleerivad ülemaailmsed eeskirjad ei ole piisavad; kutsub komisjoni üles esitama andmeid reguleeriva õiguskeskkonna võrdleva analüüsi kolmandate riikide kohta; märgib, et mõnes kolmandas riigis tegutsevate Euroopa ettevõtteid puutuvad üha enam kokku põhjendamatute tõkete ja digitaalsete piirangutega; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tugevdama jõupingutusi sarnaselt meelesstatud kolmandate riikidega rahvusvahelistel ja mitmepoolsetel foorumitel ning kahepoolsetes ja kaubandusalastes aruteludes, et leppida kokku uute tehnoloogiate, nagu tehisintellekt, asjade internet, 5G ja 6G kasutamist reguleerivates uutes rahvusvahelistes eetilistes ja tehnilistes standardites, mis peaksid edendama liidu väärtusi, põhiõigusi, põhimõtteid, reegleid ja norme, ning tagama, et selle turg jääks konkurentsivõimeliseks ja ülejäänud maailmale avatuks; rõhutab vajadust rahvusvaheliste eeskirjade ja standardite järele, et edendada ülemaailmset koostööd, mille eesmärk on tugevdada andmekaitset ning luua ohutu ja asjakohane andmeedastus, järgides samal ajal täiel määral ELi ja liikmeriikide õigusakte ja norme;

90. rõhutab, et isikuandmete edastamisel teistesse jurisdiktsioonidesse tuleb alati järgida isikuandmete kaitse üldmääruse, andmekaitseDirektiivi ja harta sätteid ning võtta enne edastamist arvesse Euroopa AndmekaitseNõukogu soovitusi ja suuniseid, ning et see võib toimuda üksnes siis, kui isikuandmete kaitse tase on piisav;

91. nõuab vabasid andmevooge liidu ja kolmandate riikide vahel tingimusel, et andmekaitse, eraelu puutumatus, turvalisus ja muud selgelt kindlaks määratud ja nõuetekohaselt põhjendatud ning mittediskrimineerivad avaliku poliitika huvidele on vastatud, näiteks kaitse piisavuse otsustega; on veendunud, et andmete vaba liikumine üle piiri on vajalik andmemajanduse kogu potentsiaali ärakasutamiseks, ja rõhutab, et andmevoos säilitamine peab jääma Euroopa väärtuste ja eesmärkide nurgakiviks; toetab Euroopa ühistele andmeruumidele juurdepääsu võimaldamist sidusrühmadele, kes järgivad täielikult kõiki asjakohaseid liidu õigusakte; kutsub komisjoni üles pidama koos liikmesriikidega läbirääkimisi uute eeskirjade üle, mis käsitlevad ülemaailmset digitaalrajandust, sealhulgas põhjendamatute andmete lokaliseerimise nõuete keelustamist; tuletab meelde, kui oluline on teha edusamme Maailma Kaubandusorganisatsioonis e-kaubanduse üle peetavatel läbirääkimistel, ning nõuab ambitsioonikate ja laiaulatuslike digitaalkaubanduse peatükkide lisamist ELi vabakaubanduslepingutesse; toetab liidu aktiivset rolli ja osalemist muudes digitaliseerimise alase rahvusvahelise koostöö rahvusvahelistes foorumites, nagu ÜRO, OECD, Rahvusvaheline Tööorganisatsioon ja UNESCO;

o

o o

92. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0102

Kaitse- ja julgeolekualaseid riigihankeid ning kaitseotstarbeliste toodete vedu käsitlevate direktiivide rakendamine

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon kaitse- ja julgeolekualaseid riigihankeid käsitleva direktiivi 2009/81/EÜ ning kaitseotstarbeliste toodete vedu käsitleva direktiivi 2009/43/EÜ rakendamise kohta (2019/2204(INI))

(2021/C 494/05)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ ⁽¹⁾ (kaitsevaldkonna riigihangete direktiiv),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiivi 2009/43/EÜ kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta ⁽²⁾ (kaitseotstarbeliste toodete veo direktiiv),
- võttes arvesse komisjoni 30. novembri 2016. aasta aruannet Euroopa Parlamendile ja nõukogule kaitse- ja julgeolekualaseid riigihankeid käsitleva direktiivi 2009/81/EÜ rakendamise kohta, et järgida kõnealuse direktiivi artikli 73 lõiget 2 (COM(2016)0762),
- võttes arvesse komisjoni 30. novembri 2016. aasta aruannet Euroopa Parlamendile ja nõukogule pealkirjaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiivi 2009/43/EÜ (kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta) hindamine“ (COM(2016)0760),
- võttes arvesse komisjoni 30. novembri 2016. aasta teatist pealkirjaga „Suunised kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas valitsustevaheliste lepingute sõlmimiseks (direktiivi 2009/81/EÜ artikli 13 punkt f)“ (C(2016)7727),
- võttes arvesse komisjoni 20. aprilli 2018. aasta soovitus (EL) 2018/624 kaitsevaldkonna allhankijate ja VKEde piiriülese turulepääsu kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse komisjoni teatist kaitse- ja julgeolekualaseid ühishankeid käsitlevate juhiste kohta (kaitse- ja julgeolekuvaldkonna riigihankeid käsitlev direktiiv 2009/81/EÜ ⁽⁴⁾),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse (EPRS) 2020. aasta septembri uuringu pealkirjaga „ELi kaitsepakett: kaitsevaldkonna riigihangete ja kaitseotstarbeliste toodete ühendusesiseste vedude direktiivid“,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 54 ning esimeeste konverentsi 12. detsembri 2002. aasta otsuse (mis käsitleb algatusraportite koostamise loa andmise korda) artikli 1 punkti 1 alapunkti e ja 3. lisa,
- võttes arvesse väliskomisjoni arvamust,
- võttes arvesse siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni raportit (A9-0025/2021),

A. arvestades, et kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi eesmärk on kehtestada õiglased ja läbipaistvad kaitsealased hankereeglid, tagamaks, et liikmesriikide kaitsevaldkonna ettevõtjad pääsevad teiste liikmesriikide kaitseturgudele;

⁽¹⁾ ELT L 216, 20.8.2009, lk 76.

⁽²⁾ ELT L 146, 10.6.2009, lk 1.

⁽³⁾ ELT L 102, 23.4.2018, lk 87.

⁽⁴⁾ ELT C 157, 8.5.2019, lk 1.

Neljapäev, 25. märts 2021

- B. arvestades, et kaitseotstarbeliste toodete veo direktiivi eesmärk on parandada Euroopa kaitsevarustuse turu toimimist, edendada ELi kaitsevaldkonna tarneahela integreerumist ning suurendada tarnekindlust, lihtsustades reegleid ja korda, mida kohaldatakse kaitseotstarbeliste toodete ELi-sisese veo suhtes;
- C. arvestades, et mõlema direktiivi eesmärk on suurendada kaitseotstarbeliste toodete siseturgu ja tugevdada Euroopa kaitsevarustuse turu konkurentsivõimet;
- D. arvestades, et kaitsepaketi direktiive on vaja selleks, et arendada edasi ühist Euroopa julgeoleku- ja kaitsekultuuri, mis põhineb liidu ühistel väärtustel ja eesmärkidel ja mille puhul võetakse arvesse liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripärasid;
- E. arvestades komisjoni 2016. aasta hinnangu järelt, et kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi eesmärgid saavutati vaid osaliselt, kuna see võimaldas esialgu suurendada konkurentsi, läbipaistvust ja mittediskrimineerimist ELi kaitsevaldkonna hangete turul, kuid nende eesmärkide täielikuks saavutamiseks oli vaja, et liikmesriigid rohkem direktiivi järjepidevalt kasutaksid;
- F. arvestades, et EPRSi uuringus toodi välja kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi ebapiisav mõju kaitsevaldkonna väärtusahelate euroopastamisele;
- G. arvestades, et komisjoni 2016. aasta hindamine näitas, et erinevused kaitseotstarbeliste toodete veo direktiivi ülevõtmises takistasid oluliselt selle tõhusat kohaldamist, mille tagajärjeks oli aeglane või mittetäielik kohaldamine üksikutes liikmesriikides, nõuete ja menetluste üldise ühtlustamise puudumine liikmesriikide vahel ning liikmesriikide poolt avaldatud üldiste veolubade väga erinevad tingimused ja piirangud;
- H. arvestades, et lisaks üldistele turutõketele geograafilise kauguse, keelebarjääri ja piiriülese turu mittetundmise tõttu seisavad kaitsesektori väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEed) silmitsi ka täiendavate haldustakistustega, nagu tarnekindluse probleemid, alltöövõttu käsitlevate sätete keerukus ja kõrged sertifitseerimise kulud;
- I. arvestades, et VKEedel on riigihankemenetlustes osalemisel suuri probleeme;
- J. arvestades, et VKEde vähese osalemise peamine põhjus on tarneahelatele piiriülese juurdepääsu puudumine; arvestades, et kaitsevaldkonna tarneahelates keskendutakse olulisel määral riiklikule tasandile, mis tekitab lisaprobleeme VKEdele, kes soovivad siseneda kaitsevaldkonna tarneahelatesse teistes Euroopa riikides; arvestades, et lisaks jätkavad ja piirduvad algseadmete valmistajad rahaliste piirangute tõttu alltöövõtu korras selliste VKEdega, kellega neil juba on töösuhe;
- K. arvestades, et vaja on välja töötada Euroopa kaitsevarustuse turu kaugeleulatuv ja terviklik käsitus, mis ühendab ametlikult kõik olemasolevad osad, nagu Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm, liidu kaitsealaste teadusuuringute ettevalmistav meede, Euroopa Kaitsefond, alaline struktureeritud koostöö, relvaekspordi käsitlev ühine seisukoht, kaheksa kasutusega kaupade määrus⁽³⁾, 2009. aasta kaitsepaketi kaks direktiivi ja tulevased algatused, nagu varustuskindluse ühised reeglid;
- L. arvestades, et ilma poliitikavaldkondade vahelise sidususe ja jõupingutusteta luua seoseid poliitika eri osade vahel tekib oht, et ELi tasandi meetmed toovad lisa olemasolevatele turumoonutustele ning muudele kaitsesektori väga ebatohusatele protsessidele ja poliitikameetmetele;

⁽³⁾ Nõukogu 5. mai 2009. aasta määrus (EÜ) nr 428/2009, millega kehtestatakse ühenduse kord kaheksa kasutusega kaupade ekspordi, edasitoimetamise, vahendamise ja transiidi kontrollimiseks (ELT L 134, 29.5.2009, lk 1).

Neljapäev, 25. märts 2021

Kaitseotstarbeliste toodete siseturu toimimise parandamine kaitsepaketi parema rakendamise ja jõustamise abil

1. kinnitab oma toetust püüdlustele kaitsepaketi direktiivides, mis kehtestati selleks, et edendada ELi kaitsetööstuse tarneahela edasist integreerimist ning suurendada liikmesriikide vahelist vastastikust usaldust ja läbipaistvust, võrdset kohtlemist ja Euroopa kaitsetööstuse üldist konkurentsivõimet;
2. rõhutab, et direktiivide tõhus rakendamine on samm ELi strateegilise autonoomia ja Euroopa kaitsekoostöö liidu eesmärgi suunas; rõhutab, et kõnealused direktiivid võiksid muuta ELi kaitsepoliitika sidusamaks ja edendada Euroopa kaitsetööstuse arengut, tingimusel et liikmesriikidel on Euroopa kaitsealगतuste kohta ühine visioon ja ühised strateegilised seisukohad;
3. peab kahetsusväärseks, et ELi kaitseotstarbeliste toodete siseturg on jätkuvalt killustatud, mis põhjustab endiselt asjatut dubleerimist ja mitmekordistab liikmesriikide kaitsekulutuste ebatõhusust;
4. väljendab heameelt mõningate kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi järkjärgulise rakendamise positiivsete suundumuse üle, milleks on nimelt liikmesriikide väljastatud hanketeadete ja riigihankelepingu sõlmimise teadete arvu suurenemine ning andmebaasi Tenders Electronic Daily (TED) kaudu toimivate hankemenetluste osakaalu suurenemine; rõhutab siiski, et väga suur osa hankekuludest tehakse endiselt väljaspool direktiivi kohaldamisala ning et valdav osa lepingutest sõlmitakse endiselt riiklikul tasandil; rõhutab samuti, et menetlused ei ole VKEdele kergesti juurdepääsetavad;
5. rõhutab, et eranditega seotud sätete liigne kasutamine liikmesriikides, eelkõige puudutab see Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 346 sätteid, võib kahjustada kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi täielikku ja nõuetekohast rakendamist;
6. tuletab meelde komisjoni tõlgendussuuniseid selle kohta, millistel tingimustel tohib kaitsealaste riigihangete valdkonnas tugineda Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 346, mille eesmärk on vältida selle sätte võimalikku kuritarvitamist, väärkasutamist ja väärtõlgendamist liikmesriikide poolt; kutsub liikmesriike üles komisjoni tõlgendussuuniseid rangelt järgima ning palub komisjonil tagada nende järjepidev rakendamine ja jõustamine;
7. nõuab, et kaitsevarustuse omandamisel kasutataks erandeid ja kompensatsiooninõudeid korrektselt, kuna need piiravad Euroopa kaitsevarustuse turul ausat konkurentsi, ning eelkõige nõuab, et paremini jälgitaks ja jõustataks erandi õiget kasutamist valitsuselt valitsusele toimuva müügi puhul kooskõlas komisjoni 2016. aasta suunistega, milles käsitletakse valitsustevahelist müüki ja kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi kohaldamist; palub sellega seoses liikmesriikidel esitada erandite kasutamise kohta süstemaatilisemalt ja terviklikumalt järjepidevaid, täpseid ja võrreldavaid andmeid, et parandada kontrolli ja komisjoni asjakohaste suuniste rakendamist; on veendunud, et komisjon peaks võtma endale kohustuse jälgida nende erandite vajalikkust ja proportsionaalsust, millele liikmesriigid kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi kohaldamisalast väljaspool lepingute sõlmimisel tuginevad, ning ei tohiks tugineda peamiselt tööstuse esitatud kaebustele; nõuab seetõttu tungivalt, et komisjon suurendaks jõupingutusi ning võtaks julgeid ja ennetavaid meetmeid erandite kuritarvitamise vältimiseks ja kehtestaks jõulisema jõustamispoliitika, tagades eelkõige rikkumismenetluste tulemuslikkuse;
8. on seisukohal, et endiselt on suur vajadus keskenduda kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi tõhusale rakendamisele ja jõustamisele; on seisukohal, et selleks peaksid liikmesriigid keskenduma võrdse kohtlemise, läbipaistvuse ja konkurentsi tagamisele ning selles valdkonnas riigihangetele juurdepääsu tagamisele ning komisjon peaks keskenduma ühiste aruandlusstandardite rakendamisele ning liikmesriikidele direktiivi sätete kohaldamise kohta täiendavate suuniste ja teabe andmisele;

Neljapäev, 25. märts 2021

9. kutsub liikmesriike üles kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi nõuetekohaselt rakendama ja palub suure väljakujunenud kaitsetööstusega liikmesriikidel olla eeskujuks;

10. on seisukohal, et kvaliteedipõhiste ja kiirete hangete tagamiseks võiks parandada kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi rakendamise teatavaid aspekte, nagu direktiivis 2014/24/EL⁽⁶⁾ sätestatud avatud hankemenetluse, innovatsiooni- ja partnerluste või muude uute menetluste kasutamine liikmesriikides, ning ergutab liikmesriike seda direktiivi võimaluse korral järjepidevalt kohaldama; on siiski veendunud, et kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi ja kaitsetootstarbeliste toodete veo direktiivi pole praegu vaja muuta, kuna kehtiv õigusraamistik on piisav, kui seda korrektselt rakendada ning nõuetekohaselt kasutada ja jõustada;

11. kutsub seetõttu komisjoni üles jälgima direktiivide rakendamist, parandama nende läbipaistvust ja andma liikmesriikidele suuniseid, et tagada nende järjekindel ja täielik jõustamine ning saavutada seega täielikult nende eesmärgid, kuna vastastikkuse puudumine võib võtta parema rakendamise tasemega liikmesriikidelt stiimuli;

12. märgib, et seoses kaitsetootstarbeliste toodete veo direktiiviga on uute vahendite, sealhulgas üldiste veolubade kasutuselevõtmine suhteliselt väheulatuslik võrreldes üksikute veolubadega, mis kavatseti asendada uute vahenditega;

13. märgib lisaks, et sertifikaatide kasutuselevõtmine oli oodatust aeglasem ja väiksem ning kaitsetootstarbeliste toodete veo direktiivi tõhusal kohaldamisel esineb endiselt takistusi, eelkõige on VKEd väheteadlikud direktiivi alusel saadaolevatest vahenditest ja siseturul olemasolevatest võimalustest ning süsteemist, mida liikmesriigid kasutavad oma ekspordikontrollis, lisaks sellele, et üldiste veolubade rakendamist ei ole ühtlustatud, mis on direktiivi tõhusa kohaldamise peamiseks takistuseks;

14. on seetõttu seisukohal, et kaitsetootstarbeliste toodete veo direktiiv on oma põhieesmärgid saavutanud vaid osaliselt, milleks on eelkõige kaitsetootstarbeliste toodete ringluse sujuvamaks muutmine siseturul ning tõhusalt toimiva siseturu olemasolu, suurem tarnekindlus ja parem konkurentsivõime;

15. rõhutab, kui oluline on luua kaitsetootstarbeliste toodete ELi siseseks veoks tõeline siseturg, kus riigiasutused on teadlikud sellest, milliseid tooteid kellele üle antakse ning kus ekspordiload ja muud ekspordipiirangud on viidud miinimumini;

16. märgib sellega seoses komisjoni tehtud edusamme seoses soovitudega üldiste veolubade kohaldamisala ja tingimuste kohta;

17. kutsub komisjoni üles parandama kaitsetootstarbeliste toodete veo direktiivi rakendamist üksikutes liikmesriikides, nõudes riigiasutustelt, et need leiaksid vastused lahendamata küsimustele;

18. nõuab kogu ELis riiklike veokontrollikogukondade vaheliste kontaktide ja vahetuste kiiremat arendamist, et kõrvaldada olemasolevad lahknevused veokontrolli tavades ja liikmesriikidevahelise usalduse puudumine, samuti hinnata üksikute riiklike kontaktpunktide määramist ELi-siseste vedudega seotud küsimuste tarbeks;

19. kutsub liikmesriike üles nõuetekohaselt arvesse võtma komisjoni soovitusi üldiste veolubade kohaldamisala ja tingimuste kohta ning vältima tingimuste lisamist üldiste veolubade alusel teostatavatele vedudele, mis oleksid vastuolus soovitudes loetletud tingimustega või kahjustaksid neid; rõhutab vajadust esitada siseriiklike veolubade määruste tõlked vähemalt inglise keelde; kutsub komisjoni üles liikmesriike Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi ja Euroopa Kaitsefondi projektide jaoks ühtlustatud üldiste ja üksikute veolubade väljatöötamisel täielikult toetama ja abistama;

20. tunneb heameelt kaitsetootstarbeliste toodete veo direktiivi sätete üle, mille eesmärk on edendada kaitsevaldkonna ühishankeid, ning kutsub liikmesriike üles kasutama kõiki direktiiviga pakutavaid koostöövõimalusi ehtsas solidaarsuse vaimus, eelkõige Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi ja tulevase Euroopa Kaitsefondi raames;

⁽⁶⁾ ELT L 94, 28.3.2014, lk 65.

Neljapäev, 25. märts 2021

21. kutsub komisjoni üles seadma prioriteediks järelmeetmete võtmise soovitudele üldiste veolubade kohaldamisala ja tingimuste kohta, sealhulgas kaaluma võimalust muuta soovitud siduvateks säteteks, pidades silmas, et lähiaastate üldine eesmärk on järkjärguline ühtlustamine;
22. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema suuremaid jõupingutusi, et tõsta teadlikkust kaitsetarbeliste toodete veo direktiivi vahenditest ja eelistest, seda eelkõige VKEde seas;
23. võtab teadmiseks dokumendi „Strateegiline kompass“, mille eesmärk on teha ühine ohuanalüüs; on veendunud, et kaitsepakett peab olema ekspordikontrolli poliitika üks nurgakivi;
24. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles parandama andmete kvaliteeti, läbipaistvust, järjepidevust ja kättesaadavust ning kaaluma spetsiaalsete statistiliste klassifitseerimiskoodide loomist, et hõlbustada nende kahe direktiivi rakendamise järelevalvet ja pakkuda sisulist kontrolli;
25. rõhutab hanketeadete avaldamise määrade liikmesriikidevahelisi erinevusi TED-andmebaasis; toonitab kaitsega seotud sertifitseeritud ettevõtjate registri (CERTIDER) veebiandmebaasi juurdepääsetavuse ja kasutatavuse tagamise tähtsust; rõhutab vajadust teha süstemaatilisel kättesaadavaks andmed ELi-sisese veo kohta, sealhulgas kvantitatiivsed andmed ning lubade kategooriate kaupa jaotamine, et paremini kaitse- ja relvastustegevusega arvestada; märgib, et sellised erinevused põhjustavad usaldusväärsete andmete puudumist ja võivad tekitada häireid siseturul ning et vastastikkuse puudumine võib võtta parema rakendamise tasemega liikmesriikidelt stiimuli;
26. kutsub komisjoni üles uurima ühiste standarditud haldusvormide loomise teostatavust, et vähendada ettevõtjate, eriti VKEde halduskoormust, ning kujundama välja Euroopa lähenemisviisi kaitsetarbeliste toodete vedudele;
27. kutsub komisjoni üles tegutseda direktiivide jõustamisel jõuliselt, sealhulgas kasutama rohkem oma ELi toimimise lepingu artiklis 258 sätestatud õigust algatada rikkumismenetlus; palub komisjonil algatada rikkumismenetlused selle asemel, et tegutseda üksnes tööstuse esitatud kaebuste põhjal;

Turu killustumise vastu võitlemine ja VKEde osaluse suurendamine

28. märgib, et VKEd võivad hankelepinguid pigem ELi riigihangete direktiivi kui kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi alusel; märgib lisaks, et liikmesriikide ametiasutused ei ole ilmselgelt korrapärasel ja struktureeritud viisil kasutanud direktiivi allhankeid käsitlevaid sätteid; leiab, et osad liikmesriigid peavad neid sätteid keeruliseks ja raskesti kasutatavaks, mis seletab osaliselt direktiivi piiratud mõju, ning et seetõttu on vaja julgustada VKEsid selles protsessis osalema ja menetlusi lihtsustada;
29. rõhutab, et sertifitseerimisprotsesse peetakse kulukaks, pikaks ja koormavaks ning seega VKEdele kättesaamatuks ja mitteligitõmbavaks;
30. kutsub liikmesriike üles süstemaatilisel järgima komisjoni soovitusi allhankijate ja VKEde piiriülese turulepääsu kohta kaitsektoris, näiteks teabe kvaliteedi nõudeid, lepingute osadeks jaotamist või hankemenetlusest tuleneva halduskoormuse vähendamist;
31. on seetõttu seisukohal, et eesmärk suurendada VKEde osalemist on saavutatud vaid osaliselt;
32. on arvamisel, et kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi alltöövõtjatevahelist konkurentsi käsitlevatel sätetel ei ole olnud allhankijate ja kaitsevaldkonna VKEde piiriülesele turulepääsule mingit mõju või on see olnud väga piiratud; kutsub liikmesriike üles veenduma, et nende siseriiklikud menetlused võimaldavad VKEde piiriülest osalemist ja hõlbustavad nende juurdepääsu pakkumismenetlustele kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ning nendes osalemist;
33. märgib, et mitmed kaitseturgudel aktiivsed VKEd on seotud kahesuguse kasutusega toodetega, samas kui paljud on jätkuvalt spetsialiseerunud just kaitsega seotud tegevustele ja sõltuvad seetõttu eriti sõjalistest ja kaitsealastest ettevõtjatest;

Neljapäev, 25. märts 2021

34. kutsub komisjoni üles jätkama oma tööd ning põhjalikult uurima VKEde vähese osalemise põhjuseid;
35. kutsub komisjoni üles kaaluma asjaomaste VKEde kohta ajakohastatud andmekogu loomist, mis koos tundlike andmete ja intellektuaalomandi kaitse tagamisega kirjeldab nende tööstuslikku ja tehnoloogilist suutlikkust ning millele pääsevad avalikult juurde teiste liikmesriikide peatöövõtjad, et teha kindlaks konkreetsete projektide jaoks vajaliku suutlikkusega VKEd, ning tegema ettepanekuid muude tõhusate vahendite kohta, mis võiksid suurendada VKEde osalemist riigihankemenetluses;
36. kutsub komisjoni üles parandama VKEde juurdepääsu rahastamisele;
37. on seisukohal, et liikmesriikide tegevus võib oluliselt parandada VKEde ja kaitsevaldkonna allhankijate piiriuülest turulepääsu, ning kutsub seetõttu liikmesriike üles rakendama komisjoni soovitusi nii ulatuslikult kui võimalik;
38. kutsub liikmesriike üles VKEde piiriuülese tegevuse toetamiseks süstemaatiliselt kasutama olemasolevaid ELi tasandi vahendeid, näiteks Euroopa ettevõtlusvõrgustikku;

Euroopa kaitsevarustuse avatud turu rajamine

39. on seisukohal, et direktiivide parem rakendamine on olulise tähtsusega, et saavutada üldeesmärk – parandada kaitseotstarbeliste toodete siseturu toimimist ja aidata kaasa avatud Euroopa kaitsevarustuse turu loomisele;
40. kutsub komisjoni üles töötama selle nimel, et suurendada kaitseotstarbeliste toodete vedu käsitleva õigusraamistiku kasutusele võtmist, parandada üldiste veolubade kättesaadavust kogu ELis ja tegeleda sertifitseerimissüsteemi piiratud kohaldamisega, mis võib hoogustada Euroopa kaitsevarustuse turu arengut ja parandada seeläbi kaitseotstarbeliste toodete siseturu toimimist;
41. kutsub komisjoni üles viima ellu erimeetmeid, mille eesmärk on suurendada liikmesriikide usaldust kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas, et hoogustada omavahelist koostööd ja luua tõeline ühtne turg kaitseotstarbeliste toodetele;
42. on veendunud, et direktiivide tõhus rakendamine suurendaks veelgi viimastel aastatel käivitatud kaitsealaste, eelkõige alalise struktureeritud koostöö, kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamise, Euroopa Kaitsefondi ja võimearendusplaani tulemuslikkust, mis võib kokkuvõttes tõhustada kaitsevõime ühist planeerimist, arendamist, hankeid ja toimimist; kutsub liikmesriike üles tugevdama Euroopa kaitsevarustuse turu alalise struktureeritud koostöö ja Euroopa Kaitsefondi projektide raames tehtava koostöö kaudu; märgib sellega seoses, et kaitsepaketi rakendamisest seni saadud kogemusi ja parimaid lahendusi tuleks jagada liikmesriikide vahel, et parandada nende ebahühtlast rakendamist;
43. rõhutab, et ELi relvaeksporti käsitleva ühise seisukoha ühtsem tõlgendamine ja järjepidev rakendamine, võttes arvesse ELi relvaeksporti kaheksat kriteeriumi, on vajalik selleks, et piirata ELi kaitsevaldkonna siseturu killustatust ja tugevdada liidu välispoliitika järjepidevust; nõuab meetmete võtmist, et kõrvaldada võimalikud lüngad kaitseotstarbeliste toodete veo direktiivi, ühise seisukoha ja kahesuguse kasutusega kaupade määruse vahel;
44. kutsub liikmesriike üles näitama poliitilist tahet suurendada ELi-sisest koostööd kaitsealaste hangete ning teadus- ja arendustegevuse valdkonnas ning kasutama ühist kaitsealast teadus- ja arendustegevust ja hankeid, et suurendada oma sõjavägede koostegutsemisvõimet;
45. nõuab uusi pingutusi Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi püsivate tehnoloogiliste ja innovatsioonilünkade ja mahajäämuse kõrvaldamiseks, et vähendada kaitsesektoris Euroopa suurenevat sõltuvust impordist; rõhutab, et usaldusväärse ja tervikliku Euroopa kaitsevarustuse turu ja tõhusa kaitsesektori ülesehitamiseks peab komisjon esitama kogu ELi hõlmava tervikliku varustuskindluse korra strateegia;
46. rõhutab, et kaubandus- ja koostööleping ei hõlma ELi ja Ühendkuningriigi kaitsekoostööd, ning soovib abiasjakohaselt analüüsida Brexiti mõju ELi kaitsevarustuse turule;

Neljapäev, 25. märts 2021

47. on seisukohal, et pärast kõnealuse kahe direktiivi vastuvõtmist on Euroopa kaitsevarustuse turul toimunud palju muutusi; kutsub komisjoni üles nende muutuste valguses analüüsima olemasolevate vahendite tõhusust;

o

o o

48. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0103

Määruse (EL, Euratom) 2020/2092 kohaldamine: õigusriigi tingimuslikkuse kord**Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon määruse (EL, Euratom) 2020/2092 kohaldamise ja õigusriigi tingimuslikkuse korra kohta (2021/2582(RSP))**

(2021/C 494/06)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklit 2, artikli 3 lõiget 1, artikli 3 lõike 3 teist lõiku, artikli 4 lõiget 3 ja artiklit 6,
 - võttes arvesse ELi lepingu artiklit 13, artikli 14 lõiget 1, artikli 16 lõiget 1, artikli 17 lõiget 1, artikli 17 lõike 3 teist lõiku ja artikli 17 lõiget 8,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikleid, mis käsitlevad liidus demokraatia, õigusriigi ja põhiõiguste austamist, kaitset ja edendamist, sealhulgas ELi toimimise lepingu artikleid 234, 265, 310, 317 ja 319,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
 - võttes arvesse 20. novembril 2010 sõlmitud Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni suhete raamkokkulepet (⁽¹⁾),
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks (⁽²⁾),
 - võttes arvesse komisjoni 30. septembril 2020 avaldatud 2020. aasta aruannet õigusriigi kohta (COM(2020)0580),
 - võttes arvesse oma 17. detsembri 2020. aasta resolutsiooni mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027), institutsioonidevahelise kokkuleppe, Euroopa Liidu taasterahastu ja õigusriigi toimimist käsitleva määruse kohta (⁽³⁾),
 - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 11. detsembri 2020. aasta järeldusi,
 - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 21. juuli 2020. aasta järeldusi,
 - võttes arvesse oma 23. juuli 2020. aasta resolutsiooni Euroopa Ülemkogu 17.–21. juuli 2020. aasta erakorralise kohtumise järelduste kohta (⁽⁴⁾),
 - võttes arvesse komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni Euroopa Parlamendi täiskogu istungil peetud kõnet Euroopa Ülemkogu 10.–11. detsembri 2020. aasta kohtumise järelduste kohta (⁽⁵⁾),
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2223 (millega muudetakse määrust (EL, Euratom) nr 883/2013 seoses Euroopa Prokuratuuriga tehtava koostöö ja Euroopa Pettustevastase Ameti juurdluste tulemuslikkusega) (⁽⁶⁾), mis jõustus 17. jaanuaril 2021,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 2;

(⁽¹⁾) ELT L 304, 20.11.2010, lk 47.

(⁽²⁾) ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1.

(⁽³⁾) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0360.

(⁽⁴⁾) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0206.

(⁽⁵⁾) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_20_2442

(⁽⁶⁾) ELT L 437, 28.12.2020, lk 49.

Neljapäev, 25. märts 2021

- B. arvestades, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks (edaspidi „õigusriigi tingimuste täitmist käsitlev määrus“) jõustus 1. jaanuaril 2021 ja seda kohaldatakse alates sellest kuupäevast;
- C. arvestades, et ELi lepingu artikli 17 lõike 1 kohaselt tagab komisjon aluslepingute ja institutsioonide poolt aluslepingute alusel võetud meetmete rakendamise;
- D. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 234 kohaselt on Euroopa Parlamendil õigus hääletada komisjonile umbusalduse avaldamise üle;
- E. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 319 kohaselt annab Euroopa Parlament nõukogu soovitusel põhjal heakskiidu komisjoni tegevusele eelarve täitmisel;
- F. arvestades, et õigusriigi tingimuste täitmist käsitleva määruse kohaldatavus, eesmärk ja kohaldamisala on määrukses endas selgelt kindlaks määratud;
1. kinnitab oma 17. detsembri 2020. aasta resolutsioonis esitatud seisukohti; rõhutab, et õigusriigi tingimuste täitmist käsitlev määrus on jõustunud ja tervikuna siduv kõigi kulukohustuste assigneeringute ja maksete assigneeringute kohta kõigis ELi liikmesriikides ja ELi institutsioonide jaoks; rõhutab, et määruse vahetu kohaldatavus alates 1. jaanuarist 2021 on oluline eelkõige seoses taasterahastu „NextGenerationEU“ vahendite väljamaksmisega, mis toimub eelarvetsükli alguses;
 2. märgib, et ka enne määruse jõustumist toimunud rikkumised võivad viia määrusekohaste meetmete vastuvõtmiseni, kui need rikkumised jätkuvad ja piisavalt otseselt kahjustavad või ohustavad tõsiselt liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist või liidu finantshuvide kaitsmist;
 3. rõhutab liidu finantshuvide kaitsmise ja õigusriigi järgimise tähtsust; rõhutab, et õigusriigi järgimine ja liidu eelarve tõhus täitmine kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega on selgelt omavahel seotud;
 4. tuletab meelde, et õigusriigi tingimuste täitmist käsitleva määruse artiklis 2 sisalduva määratluse kohaselt on õigusriik „Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 sätestatud liidu väärtus“, mille koostisosad on „seaduslikkuse põhimõte, mis tähendab läbipaistvat, aruandekohustuslikku, demokraatlikku ja pluralistlikku õigusloomeprotsessi; õiguskindluse põhimõte; täidesaatva võimu omavoli keelu põhimõte; tõhusa õiguskaitse põhimõte, mille hulka kuulub juurdepääs õigusemõistmisele, millega tegelevad sõltumatud ja erapooletud kohtud, samuti seoses põhiõigustega; võimude lahususe põhimõte; mittediskrimineerimise põhimõte ja võrdsus seaduse ees“; tuletab meelde, et samas määratluses on veel kirjas, et „õigusriiki mõistetakse nii, et arvestatakse teiste ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtuste ja põhimõtetega“;
 5. tuletab meelde, et õigusriigi tingimuste täitmist käsitleva määruse artikli 5 kohaselt kontrollib komisjon, „kas kohaldatavat õigust on järgitud, ning võtab vajaduse korral kõik asjakohased meetmed liidu eelarve kaitsmiseks“;
 6. tuletab meelde, et vastavalt ELi lepingu artikli 17 lõikele 3 ja ELi toimimise lepingu artiklile 245 on komisjon täiesti sõltumatu ja selle liikmed ei taotle ega võta vastu juhiseid ühelteki valitsuselt; tuletab meelde, et ELi lepingu artikli 17 lõike 8 kohaselt vastutab komisjon Euroopa Parlamendi ees;
 7. on veendunud, et õigusriigi põhimõtete järgimise seis mõnes liikmesriigis nõuab viivitamatut vaatlemist; nõuab, et komisjon kasutaks täiel määral oma uurimisvolitusi iga juhtumi puhul, kus liikmesriik potentsiaalselt rikub õigusriigi põhimõtteid, nii et see võib piisavalt otseselt kahjustada või tõsiselt ohustada liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist;
 8. tuletab meelde, et Euroopa Pettustevastast Ametit (OLAF) käsitleva muudetud määrusega nähakse ette OLAFi koostöö Euroopa Prokuratuuriga ja tugevdatakse OLAFi võimalusi viia läbi oma juurdlust, eelkõige tugevdades nõudeid, mis puudutavad liikmesriikide pettustevastaseid koordineerimistalutisi ning OLAFi ja liikmesriikide pädevate asutuste koostööd enne juurdlust, selle ajal ja pärast seda;

Neljapäev, 25. märts 2021

9. rõhutab, et komisjon on kohustatud viivitamata teavitama Euroopa Parlamenti ja nõukogu igast liikmesriikidele saadetud teatest, kui tal on põhjendatult alust arvata, et tingimused määruuses sätestatud meetmete heakskiitmiseks on täidetud; peab pettumust tekitavaks tõsiasi, et alates määruuse jõustumisest ei ole liikmesriikidele esitatud ühtegi kirjalikku teadet, kuigi komisjoni 2020. aasta aruandes, mis käsitleb õigusriigi olukorda, on tuvastatud palju probleeme seoses õigusriigi põhimõtete rikkumistega, mis mõjutavad liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist ja mida liikmesriigid ei ole lahendanud; märgib, et muud liidu õigusaktides sätestatud menetlused ei võimalda komisjonil liidu eelarvet mõjusamalt kaitsta;
10. kutsub komisjoni üles teavitama parlamenti regulaarselt kõigist käimasolevatest uurimistest õigusriigi põhimõtete rikkumiste kohta, mis võivad piisavalt otseselt mõjutada või tõsiselt ohustada liidu usaldusväärset finantsjuhtimist, pidades silmas parlamendi kohustusi vastavalt õigusriigi tingimuste täitmist käsitlevale määruusele ning parlamendi ja komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevahelisele raamkokkuleppele;
11. palub komisjonil lisada oma õigusriigi olukorda käsitlevasse aastaaruandesse eraldi jaotise, mis sisaldab nende juhtumite analüüsi, mille puhul liikmesriik potentsiaalselt rikub õigusriigi põhimõtteid, nii et see võib piisavalt otseselt kahjustada või tõsiselt ohustada liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist;
12. tuletab meelde, et ainult Euroopa Liidu Kohtul on õigus määrus või selle osa tühistada; kinnitab veel kord, et Euroopa Parlament kaitseb Euroopa Liidu Kohtus määruuse kehtivust kohtuasjades C-156/21 ja C-157/21 ning taotleb kiirendatud menetlust; tuletab aga meelde, et Euroopa Liidu Kohtule esitatud hagidel ei ole ELi toimimise lepingu artikli 278 kohaselt peatavat mõju;
13. rõhutab, et õigusriigi tingimuste täitmist käsitleva määruuse kohaldamine ei saa sõltuda suuniste vastuvõtmisest, ning nõuab, et komisjon väldiks edasisi viivitusi määruuse kohaldamisel; tuletab meelde, et suunised ei tohi kahjustada kaasseadusandjate kavatsust; märgib, et komisjon on alustanud suuniste koostamist määruuse kohaldamise kohta; nõuab, et kui komisjon peab selliseid suuniseid vajalikuks, võetaks need vastu võimalikult kiiresti ja mitte hiljem kui 1. juunil 2021, ning nõuab, et enne nende vastuvõtmist konsulteeritaks parlamendiga;
14. kui komisjon ei täida määruusest tulenevaid kohustusi ega esita 1. juuniks 2021 parlamendile eespool nimetatud teavet, peab parlament seda tegevusetuseks ja võtab seejärel ELi toimimise lepingu artikli 265 alusel komisjoni suhtes meetmeid;
15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile, nõukogule ja liikmesriikidele.
-

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0107

Välisõhu kvaliteedi direktiivide rakendamine

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon välisõhu kvaliteedi direktiivide rakendamise kohta: direktiiv 2004/107/EÜ ja direktiiv 2008/50/EÜ (2020/2091(INI))

(2021/C 494/07)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul (COP21) 12. detsembril 2015. aastal Pariisis sõlmitud kokkulepet (edaspidi „Pariisi kokkulepe“),
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja ÜRO kestliku arengu eesmäärke,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 191,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2008. aasta direktiivi 2008/50/EÜ välisõhu kvaliteedi ja Euroopa õhu puhtamaks muutmise kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2004. aasta direktiivi 2004/107/EÜ arseeni, kaadmiumi, elavhõbeda, nikli ja polütsükliiliste aromaatsete süsivesinike sisalduse kohta välisõhus ⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/2284, mis käsitleb teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamist, millega muudetakse direktiivi 2003/35/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/81/EÜ (õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamise direktiiv) ⁽³⁾,
- võttes arvesse komisjoni 12. detsembri 2011. aasta rakendusotsust 2011/850/EL, millega kehtestatakse eeskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivide 2004/107/EÜ ja 2008/50/EÜ jaoks seoses välisõhu kvaliteedi alase vastastikuse teabevahetuse ja aruandlusega ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
- võttes arvesse komisjoni 17. mai 2018. aasta teatist „Euroopa, mis kaitseb: puhas õhk kõigile“ (COM(2018)0330),
- võttes arvesse komisjoni 4. märtsi 2020. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimaseadus) (COM(2020)0080),
- võttes arvesse komisjoni 28. novembri 2019. aasta välisõhu kvaliteedi direktiivide (2008/50/EÜ, 2004/107/EÜ) toimivuskontrolli (SWD(2019)0427),
- võttes arvesse komisjoni 26. juuni 2020. aasta aruannet Euroopa Parlamendile ja nõukogule direktiivi (EL) 2016/2284, mis käsitleb teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamist, rakendamisel tehtud edusammude kohta (COM(2020)0266),
- võttes arvesse komisjoni 8. jaanuari 2021. aasta aruannet Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Teine puhta õhu poliitika aruanne“ (COM(2021)0003),

⁽¹⁾ ELT L 152, 11.6.2008, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 23, 26.1.2005, lk 3.

⁽³⁾ ELT L 344, 17.12.2016, lk 1.

⁽⁴⁾ ELT L 335, 17.12.2011, lk 86.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse komisjoni esialgse mõjuhindangu tegevuskava välisõhu kvaliteedi direktiivide läbivaatamiseks,
- võttes arvesse ELi töötervishoiu- ja tööohutuspoliitikat, eelkõige komisjoni 10. jaanuari 2017. aasta teatist „Ohutumad ja tervislikumad töötajad meile kõigile – ELi tööohutuse ja töötervishoiu poliitika ajakohastamine“ (COM(2017)0012) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/37/EÜ töötajate kaitse kohta tööl kantseroogenide ja mutageenidega kokkupuutest tulenevate ohtude eest ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse komisjoni 14. oktoobri 2020. aasta teatist metaaniheite vähendamise ELi strateegia kohta (COM(2020)0663),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiivi 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse komisjoni 14. oktoobri 2020. aasta teatist „Kestlikkust toetav kemikaalistrateegia – Mürgivaba keskkonna loomise suunas“ (COM(2020)0667) ja Euroopa Parlamendi 10. juuli 2020. aasta resolutsiooni kestlikkust toetava kemikaalistrateegia kohta ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse oma 13. märtsi 2019. aasta resolutsiooni Euroopa kohta, mis kaitseb: puhas õhk kõigile ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse oma 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni kliima- ja keskkonnaalase hädaolukorra kohta ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse Regioonide Komitee 2. juuli 2020. aasta perspektiivarvamust teemal „ELi puhta õhu poliitika tulevik nullsaaste eesmärgi kontekstis“ ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 11. septembri 2018. aasta eriaruannet nr 23/2018 „Õhusaaste: meie tervis ei ole veel piisavalt kaitstud“,
- võttes arvesse Euroopa Keskkonnaameti (EEA) 23. novembri 2020. aasta aruannet 09/2020 „Air Quality in Europe – 2020 report“ (Õhukvaliteet Euroopas – 2020. aasta aruanne),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse 18. jaanuari 2021. aasta Euroopa rakendamishinnangut „EU policy on air quality: implementation of selected legislation“ (ELi poliitika seoses õhukvaliteediga: valitud õigusaktide rakendamine) ja selle I lisa „Mapping and assessing local policies on air quality. What air quality policy lessons could be learnt from the COVID-19 lockdown?“ (Kohaliku õhukvaliteedipoliitika kaardistamine ja hindamine. Mida võiks COVID-19 liikumispäringutest seoses õhukvaliteedipoliitikaga õppida?),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi majandus-, teadus- ja elukvaliteedi poliitika osakonna 2021. aasta jaanuari uuringut „Air Pollution and COVID-19“ (Õhusaaste ja COVID-19),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi majandus-, teadus- ja elukvaliteedi poliitika osakonna 18. märtsi 2019. aasta uuringut keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjonile „Sampling points for air quality – Representativeness and comparability of measurement in accordance with Directive 2008/50/EC on ambient air quality and cleaner air for Europe“ (Õhukvaliteedi proovivõtukohtad – mõõtmise esindavus ja võrreldavus vastavalt direktiivile 2008/50/EÜ välisõhu kvaliteedi ja Euroopa õhu puhtamaks muutmise kohta),
- võttes arvesse Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) 26. mai 2015. aasta resolutsiooni „Health and the environment: addressing the health impact of air pollution“ (Tervis ja keskkond: tegelemine õhusaaste tervisemõjuga),
- võttes arvesse kodukorra artiklit 54 ning esimeeste konverentsi 12. detsembri 2002. aasta otsuse (mis käsitleb algatusraportite koostamise loa andmise korda) artikli 1 punkti 1 alapunkti e ja 3. lisa,

⁽⁵⁾ ELT L 158, 30.4.2004, lk 50.

⁽⁶⁾ ELT L 334, 17.12.2010, lk 17.

⁽⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0201.

⁽⁸⁾ ELT C 23, 21.1.2021, lk 23.

⁽⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0078.

⁽¹⁰⁾ ELT C 324, 1.10.2020, lk 35.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse transpordi- ja turismikomisjoni arvamust,
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni raportit (A9-0037/2021),
- A. arvestades, et puhas õhk on ülioluline inimeste tervise ja elukvaliteedi, samuti keskkonna jaoks ning see on kestliku arengu eesmärkides määratletud ülemaailmse terviseprioriteedina;
- B. arvestades, et õhusaaste on olemuselt piiriülene ning arvestades, et liikmesriikide vahel ning ELi ja kolmandate riikide vahel toimub märkimisväärne õhusaasteainete vahetus, nagu on märgitud teises puhta õhu poliitika aruandes; arvestades, et paljudel juhtudel on halva õhukvaliteedi kahjulikust mõjust saanud kohalik probleem liikmesriikide jaoks, kes ei saa võtta meetmeid väljaspool oma territooriumi asuvate heiteallikate suhtes;
- C. arvestades, et õhusaaste on suurim keskkonnast tulenev terviserisk Euroopas⁽¹⁾, mõjutab piirkondi, sotsiaal-majanduslikke rühmi ja vanuserühmi ebaühtlaselt ning põhjustab EEA uusimate õhusaastega kokkupuutumise tervisemõju hinnangute kohaselt aastas ligi 400 000 enneaegset surma; arvestades, et 2018. aastal põhjustas tahkete peenosakeste (PM_{2,5}) kontsentratsioon ELi 28 riigis ligikaudu 379 000 enneaegset surma, mis tulenesid pikaajalisest kokkupuutest; arvestades, et kokkupuude NO₂ ja O₃ kontsentratsiooniga põhjustas ELis 2018. aastal hinnanguliselt vastavalt 54 000 ja 19 400 enneaegset surma⁽²⁾;
- D. arvestades, et õhusaaste on seotud hingamisteede ja südame-veresoonkonna haiguste, insuldi ja vähiga, kusjuures hiljutised uuringud seostavad seda ka kahjuliku mõjuga viljakusele, rasedusele ja vastündinutele, samuti dementsuse⁽³⁾, laste aju struktuurimuutuste, Alzheimeri tõve, süstemaatilise põletiku ja kognitiivsete häiretega⁽⁴⁾ ning diabeediga seotud suremusega⁽⁵⁾; arvestades, et õhusaastest tingitud enneaegsete surmade koguarv on alates 1990. aastast vähenenud rohkem kui 50 %⁽⁶⁾;
- E. arvestades, et on tõendeid selle kohta, et kokkupuude õhusaastega võib mõjutada COVID-19sse nakatunute tervisenäitajaid, peamiselt hingamisteede ja immuunsüsteemide kahjustamise ning valkude ekspressiooni tõttu, mis võimaldavad viirusel rakkudesse siseneda⁽⁷⁾;
- F. arvestades, et komisjoni teise puhta õhu poliitika aruande kohaselt väheneb õhusaastest tingitud enneaegsete surmade arv aastas 2030. aastaks võrreldes 2005. aastaga tõenäoliselt ligikaudu 55 %, kui liikmesriigid rakendavad kõiki õhusaaste allikaid reguleerivates kehtivates ELi õigusaktides sätestatud meetmeid;

⁽¹⁾ Maailma Terviseorganisatsioon, *Ambient air pollution: A global assessment of exposure and burden of disease*, Maailma Terviseorganisatsioon, Genf, 2016.

⁽²⁾ EEA 23. novembri 2020. aasta aruanne 09/2020 „Air Quality in Europe – 2020 report“.

⁽³⁾ Chen, H. jt, „Living near major roads and the incidence of dementia, Parkinson’s disease, and multiple sclerosis: a population based cohort study“, *The Lancet*, kd 389, nr 10070, Elsevier Ltd., 2017, lk 718–726.

⁽⁴⁾ Guxens, M. jt, „Air Pollution Exposure During Fetal Life, Brain Morphology, and Cognitive Function in School-Age Children“, *Biological Psychiatry*, kd 84, nr 4, Elsevier Inc., 2018, lk 295–303.

⁽⁵⁾ Lim, C. C. jt, „Association between long-term exposure to ambient air pollution and diabetes mortality“, *US Environmental Research*, kd 165, Elsevier Inc., 2018, lk 330–336.

⁽⁶⁾ EEA, *Air pollution: how it affects our health*, EEA, Kopenhaagen, 2020, <https://www.eea.europa.eu/themes/air/health-impacts-of-air-pollution>.

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi majandus-, teadus- ja elukvaliteedi poliitika osakonna 2021. aasta jaanuari uuring „Air Pollution and COVID-19. Including elements of air pollution in rural areas, indoor air pollution, vulnerability and resilience aspects of our society against respiratory disease, social inequality stemming from air pollution“.

Neljapäev, 25. märts 2021

- G. arvestades, et linnaelanikud puutuvad õhusaastega kõige rohkem kokku, ning arvestades, et kogu maailmas elab ainult üks inimene kümnest linnas, mis vastab WHO õhukvaliteedi suunistele⁽¹⁸⁾; arvestades, et praegusel ajal elab 75 % ELi elanikkonnast linna- ja linnalähedastes piirkondades⁽¹⁹⁾;
- H. arvestades, et 98 % ELi linnarahvastikust puutub kokku osooni tasemega, mis on kõrgem kui WHO suunistes lubatu; arvestades, et 77 % ELi 28 riigi elanikkonnast puutub kokku tahkete peenosakeste tasemega, mis on kõrgem kui WHO suunistes lubatu⁽²⁰⁾;
- I. arvestades, et ajakirjas *The Lancet Planetary Health* avaldati 19. jaanuaril 2021 uuring õhusaaste poolt suremusele avalduva mõju hindamise kohta peaaegu tuhandes Euroopa linnas⁽²¹⁾; arvestades, et leiti, et kümme linna, kus NO₂ ja PM_{2,5} saastest tulenev suremuskoormus on kõige väiksem, asuvad peamiselt Põhja-Euroopas; arvestades, et õhukvaliteedi probleemid on eri kohtades väga erinevad, ning arvestades, et probleemide peapõhjus võib olla küttesüsteemidest transpordini; arvestades, et majanduskasvule vaatamata on õhukvaliteet võrreldes 1990. aastaga üldiselt paranenud;
- J. arvestades, et õhusaastel on märkimisväärsed inim- ja majanduslikud kulud, nagu oodatava eluea lühenemine, ravikulude suurenemine, tööviljakuse vähenemine, ökosüsteemide halvenemine ning elurikkuse kadumise ja kliimamuutuste põhjustamine; arvestades, et õhusaaste läheb ühiskonnale, tervisele ja majandustegevusele Euroopas maksma kokku 330–940 miljardit eurot aastas, kuid arvestades, et kõigi selliste meetmete maksumus, mis toovad kaasa õhukvaliteedi paranemise, on 70–80 miljardit eurot aastas⁽²²⁾; arvestades, et tegevusetusega kaasnevad kulud, sealhulgas õhusaaste kahjulik mõju kodanike tervisele, majandusele ja ühiskonnale, ületavad kaugelt tegevuse kulud, hoolimata sellest, et need hõlmavad mitmesuguseid poliitikameetmeid; arvestades, et komisjoni hinnangute kohaselt võib kehtivate ELi puhta õhu alaste õigusaktide täielik rakendamine tuua 2030. aastaks kaasa netokasu kuni 42 miljardit eurot aastas, eelkõige madalama suremuse ja haigestumuse määra tõttu⁽²³⁾;
- K. arvestades, et ajavahemikul 1990–2018 registreeris EL kõikide õhusaasteainete heitkoguste vähenemise; arvestades, et suurimast vähenemisest teatati vääveloksiidide (SO_x) puhul, mis vähenesid 90 % võrra, millele järgnesid muud lenduvad orgaanilised ühendid kui metaan (metaanita LOÜ) ja lämmastikoksiidid (NO_x), mis vähenesid vastavalt ligikaudu 60 % ja 55 %; arvestades, et tahkete peenosakeste (PM_{2,5}) heitkogused on alates 1990. aastast vähenenud peaaegu poole võrra ja ammoniaagi (NH₃) heitkogused umbes veerandi võrra⁽²⁴⁾; arvestades, et NH₃ heitkogused on püsinud alates 2010. aastast samal tasemel;
- L. arvestades, et vastavalt uusimatele kättesaadavatele andmetele 2018. aasta kohta oli 10 liikmesriigil vaja vähendada NH₃ heidet vähem kui kahe aasta jooksul kuni 10 % ning kuuel ja viiel liikmesriigil oli vaja vähendada vastavalt oma PM_{2,5}- ja NO_x heidet kuni 30 % või rohkem, et järgida õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamise direktiivis sätestatud 2020. aasta ülemmäärasid⁽²⁵⁾;

⁽¹⁸⁾ Maailma Terviseorganisatsioon, *Ambient air pollution: A global assessment of exposure and burden of disease*, Maailma Terviseorganisatsioon, Genf, 2016.

⁽¹⁹⁾ Eurostati 7. septembri 2016. aasta statistikaraamat „Urban Europe – Statistics on cities, towns and suburbs“.

⁽²⁰⁾ Euroopa Keskkonnaameti (EEA) 23. novembri 2020. aasta aruanne 09/2020 „Air Quality in Europe – 2020 report“.

⁽²¹⁾ Khomenko, S. jt, „Premature mortality due to air pollution in European cities: a health impact assessment“, *The Lancet Planetary Health*, Elsevier Inc., 2021.

⁽²²⁾ Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse 18. jaanuari 2021. aasta Euroopa rakendamishinnang „EU policy on air quality: implementation of selected EU legislation“, lk 26.

⁽²³⁾ Amann, M. jt, *Support to the development of the Second Clean Air Outlook – Specific Contract 6 under Framework Contract ENV. C.3/FRA/2017/0012 (Final Report)*, Euroopa Komisjon, Brüssel, 2020.

⁽²⁴⁾ Eurostat, *Air pollution statistics – emission inventories*, Eurostat, Luxembourg, 2020, www.ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Air_pollution_statistics_-_emission_inventories&oldid=403107

⁽²⁵⁾ COM(2021)0003.

Neljapäev, 25. märts 2021

- M. arvestades, et õhusaaste põhjustab keskkonnaseisundi halvenemist ning sellel on märkimisväärne kahjulik mõju looduslikele ökosüsteemidele ja elurikkusele – sealhulgas eutrofeerumisele, hapestumisele ja taimestiku kahjustamisele troposfääriosooni tõttu, vee ja pinnase kvaliteedile ning ökosüsteemi teenustele, mida need toetavad –, samuti kliimale, ning see võib kahjustada hoonestatud keskkonda ja kultuuripärandit; arvestades, et õhusaasteained, mis praegu põhjustavad ökosüsteemidele kõige rohkem kahju, on O_3 , NH_3 ja NO_x ; arvestades, et õhusaaste põhjustab praegu ligikaudu kaks kolmandikku eutrofeerunud ökosüsteemide pindalast ELis;
- N. arvestades, et NO_x ja NH_3 kujul õhku paisatavate lämmastikuühendite sadestumine võib põhjustada eutrofeerumist, st toitainete üleküllust; arvestades, et nii väevli- kui ka lämmastikuühenditel on hapestav toime; arvestades, et nii eutrofeerumine kui ka hapestumine võivad mõjutada maismaa- ja veeökosüsteeme ning põhjustada muutusi liikide mitmekesisuses ja uute liikide sissetungi; arvestades, et hapestumine võib samuti suurendada toksiliste metallide vabanemist vees või pinnases, mis suurendab nende toiduahelasse sattumise ohtu;
- O. arvestades, et O_3 kõrge tase kahjustab taimerakke, häirides taimede paljunemist ja kasvu ning vähendades seeläbi põllumajanduskultuuride saagikust, metsade kasvu ja elurikkust; arvestades, et muutuvad kliimatingimused ning süsinikdioksiidi (CO_2) ja muude saasteainete, näiteks reaktiivse lämmastiku heitkoguste suurenemine muudavad taimestiku reaktsiooni O_3 -le; arvestades, et need modifikaatorid mõjutavad lehtede poolt omastatava O_3 kogust, muutes seega taimekasvule, saagikusele ja ökosüsteemi teenustele avalduva mõju ulatust ⁽²⁶⁾;
- P. arvestades, et sellised toksilised metallilised saasteained nagu plii (Pb), elavhõbe (Hg) ja kaadmium (Cd) võivad lisaks inimestele avaldada kahjulikku mõju ka taimedele ja loomadele, ning arvestades, et kuigi nende kontsentratsioon atmosfääris võib olla väike, aitavad need siiski kaasa toksiliste metallide sadestumisele ja kuhjumisele pinnases, setetes ja organismides; arvestades, et toksilised metallid ja püsivad orgaanilised ühendid kipuvad lisaks oma keskkonnatoksilisusele bioakumuleerima loomades ja taimedes ning bioloogiliselt kontsentreerima, mis tähendab, et kontsentratsioon organismide kudedes suureneb koos nende tasemega toiduahelas;
- Q. arvestades, et vaatamata reisijate- ja kaubavedude suurenemisele võrreldes 1990. aastaga on maanteetranspordis kõik õhusaasteained märkimisväärselt vähenenud; arvestades, et maanteetransport on endiselt peamine NO_x heite põhjustaja (andes 39 % ELi NO_x koguheitest) ning suuruselt teine musta süsiniku (26 %) ja plii (16 %) heite põhjustaja ELis; arvestades, et linnapiirkondades on see peamine õhusaaste allikas sõidukite heitkoguste (liiklusega seotud heitgaasid) ning samuti pidurite ja rehvide kulumise tõttu (liiklusega seotud muud heited kui heitgaasid); arvestades, et diiselmootoriga sõidukid põhjustavad Euroopas ligikaudu 75 % kõigist maanteetranspordiga seotud õhusaastekuludest ⁽²⁷⁾;
- R. arvestades, et nagu Euroopa Keskkonnaamet on rõhutanud, on põllumajandus ELis suuruselt kolmas PM_{10} -osakeste heite allikas; arvestades, et põllumajanduse NH_3 heide põhjustab kogu Euroopas igal kevadel suuri tahkete osakeste kontsentratsioone ning nii lühi- kui ka pikaajalist negatiivset tervisemõju ⁽²⁸⁾; arvestades, et põllumajandusest pärinev metaaniheide on oluline lähteaine troposfääriosoonile, millel on kahjulik mõju inimeste tervisele;

⁽²⁶⁾ WHO Euroopa piirkondlik büroo Kopenhaagenis, „Air Quality Guidelines for Europe“, *European Series*, kd 2, Maailma Terviseorganisatsioon, Genf, 2000.

⁽²⁷⁾ Euroopa Keskkonnaameti (EEA) 23. novembri 2020. aasta aruanne 09/2020 „Air Quality in Europe – 2020 report“.

⁽²⁸⁾ EEA 23. veebruari 2018. aasta näitajatel põhinev hinnang „Emissions of primary $PM_{2.5}$ and PM_{10} particulate matter“.

Neljapäev, 25. märts 2021

- S. arvestades, et EMP 33 liikmesriigis tekitab energia tootmise ja jaotamise sektor üle poole SO_x heitest ⁽²⁹⁾ ja ühe viiendiku NO_x heitest ⁽³⁰⁾;
- T. arvestades, et kivi- ja pruunsöekütel töötavad elektrijaamad annavad märkimisväärse panuse elavhõbeda heitkogustesse ELis ning arvestades, et 62 % liidu tööstuse elavhõbedaheitest pärineb söekütel töötavatest elektrijaamadest ⁽³¹⁾; arvestades, et elavhõbe on ohtlik neurotoksiin, mis kahjustab närvisüsteemi isegi suhteliselt väikese kokkupuute korral;
- U. arvestades, et 2005. aastal ulatusid Euroopat ümbritsevates meredes (Läänemeri, Põhjameri, Atlandi ookeani kirdeosa, Vahemeri ja Must meri) rahvusvahelise laevanduse vääveldioksiidi (SO_2) heitkogused hinnanguliselt 1,7 miljoni tonnini aastas, NO_2 heitkogused 2,8 miljoni tonnini ja $\text{PM}_{2,5}$ heitkogused 195 000 tonnini ⁽³²⁾; arvestades, et komisjoni tellitud teaduslikus uuringus jõuti järeldusele, et ilma edasiste meetmeteta on tõenäoline, et meresõidukite NO_x heide vastab kümne aasta jooksul maismaal tekkivatele NO_x -heitkogustele ⁽³³⁾;
- V. arvestades, et kuigi ELi välisõhu kvaliteedi poliitikaraamistik on hästi struktureeritud, on siseõhu kvaliteeti käsitlevad ELi õigusaktid killustatud; arvestades, et õhusaaste suhtes võib olla vaja terviklikumat ELi poliitilist lähenemisviisi, millega tagatakse, et välisõhu kvaliteeti, töötervishoidu ja tööohutust, kemikaale ning hooneid käsitlevad õigusaktid on täielikult sidusad ja üksteist vastastikku tugevdavad, eelkõige selleks, et tagada töötajate ja üldsuse kaitse tarbekaupades sisalduvate ohtlike ainete eest;
- W. arvestades, et 18 käimasolevast rikkumismenetlusest 18 liikmesriigi vastu algatati 13, kuna PM_{10} heide ületas ELi piirnorme, 11 NO_2 heide tõttu ja 1 SO_2 heide tõttu, samal ajal kui veel kuus rikkumismenetlust on algatatud seirenõuete rakendamata jätmise tõttu; arvestades, et PM_{10} ja SO_2 piirtasemeid oleks tulnud järgida alates 2005. aastast;
- X. arvestades, et 2019. aastal teatas 17 liikmesriiki ELi õhukvaliteedi standardite ületamisest NO_2 puhul, 14 liikmesriiki teatas PM_{10} piirnormi ületamisest, 4 liikmesriiki teatas $\text{PM}_{2,5}$ piirnormi ületamisest ja 1 liikmesriik SO_2 piirnormi ületamisest;
- Y. arvestades, et praegune olukord nõuab riikide suuremat toetamist (tehnoloogiline, logistiline ja rahaline toetus ning suunised), et parandada kehtivate õigusaktide rakendamist;
- Z. arvestades, et esimese astme kohtu hiljutises otsuses otsustati, et Brüsseli piirkonna – kus asuvad ELi institutsioonid – omavalitsus on õiguslikult kohustatud võtma kõige tihedama liiklusega teedel, nagu „Rue de la loi“, kuue kuu jooksul kasutusele õhu kvaliteedi mõõtmise süsteemid, mis peavad mõõtma NO_2 , jämedate tahkete osakeste (PM_{10}) ja tahkete peenosakeste ($\text{PM}_{2,5}$) kontsentratsiooni;
- AA. arvestades, et enamik ELi elanikkonnast leiab, et avaliku sektori meetmed hea õhukvaliteedi edendamiseks on ebapiisavad, ning arvestades, et üle 70 % ELi elanikkonnast ootab, et EL pakuks välja täiendavad meetmed ⁽³⁴⁾; arvestades, et õhukvaliteedi parandamine on seotud ka ühiskonna mõtteviisi muutustega, mida ei ole lihtne saavutada õiguslike muudatuste abil, vaid pigem puhta õhu poliitika kasulikkust käsitlevate teadlikkuse tõstmise kampaaniatega abil;

⁽²⁹⁾ EEA 18. juuni 2015. aasta andmete visualiseering „Sector share of sulphur oxides emissions“: https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/daviz/sector-share-of-sulphur-oxides-emissions#tab-chart_1

⁽³⁰⁾ EEA 18. juuni 2015. aasta andmete visualiseering „Sector share of nitrogen oxides emissions“: https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/daviz/sector-share-of-nitrogen-oxides-emissions#tab-chart_1

⁽³¹⁾ EEA 19. septembri 2018. aasta aruanne „Mercury in Europe's environment. A priority for European and global action“.

⁽³²⁾ Campling, P. jt, *Specific evaluation of emissions from shipping including assessment for the establishment of possible new emission control areas in European Seas*, Flemish Institute for Technological Research NV, Mol, 2013.

⁽³³⁾ Cofala, J. jt, *The potential for cost-effective air emission reductions from international shipping through designation of further Emission Control Areas in EU waters with focus on the Mediterranean Sea*, International Institute for Applied Systems Analysis, Laxenburg, 2018.

⁽³⁴⁾ SWD(2019)0427.

Neljapäev, 25. märts 2021

Osaliselt mõjus vahend, mida on vaja täiustada

1. tunnistab, et ELi puhta õhu poliitika kolm sammast on olnud edukad enamiku õhusaasteainete heitkoguste ja kontsentratsiooni vähendamisel Euroopas; toonitab, et kuigi ELi välisõhu kvaliteedi direktiividega on tõhusalt kehtestatud ühised ELi õhukvaliteedi standardid ning hõlbustatud õhukvaliteeti käsitleva teabe vahetamist, on nendega suudetud üksnes osaliselt õhusaastet vähendada ja ohjeldada selle kahjulikke mõjusid tervisele, elukvaliteedile ja keskkonnale; juhib tähelepanu asjaolule, et suur osa liikmesriike ei järgi täielikult kehtivaid õhukvaliteedi standardeid ega ole võtnud piisavalt meetmeid õhukvaliteedi parandamiseks ja ületamiste minimaalsena hoidmiseks, isegi pärast seda, kui komisjon on algatanud rikkumismenetlusi ja välisõhu kvaliteedi direktiivide järgimist on nõutud kohtu korraldustega;
2. rõhutab, et enamikus Euroopa piirkondades on suurenenud mitmed õhusaastega seotud haigused, nagu astma, neurotoksilised haigused ja sisesekreetsioonisüsteemi kahjustajate põhjustatud haigused, mis õigustab mitte ainult Euroopa õigusaktide täielikku kohaldamist, vaid ka kiireid ja tõhusaid rikkumismenetlusi komisjoni poolt, kui liikmesriigid neid nõudeid ei täida;
3. tunnistab tõsiasja, et õhusaastel ei ole piire ning et liikmesriikide vahel ning ELi ja kolmandate riikide vahel toimub märkimisväärne õhusaasteainete vahetus, nagu on märgitud „Teises puhta õhu poliitika aruandes“; juhib tähelepanu asjaolule, et liikmesriigid ei saa võtta meetmeid väljaspool oma territooriumi asuvate heiteallikate suhtes; ergutab komisjoni võtma uue õhukvaliteedi poliitika väljatöötamisel arvesse õhusaaste keerulist olemust (nt sekundaarsete tahkete osakeste teke, õhusaaste ülekanne kogu maailmas ja ELis), et tagada integreeritud ja terviklik lähenemisviis;
4. märgib, et välisõhu kvaliteedi direktiivid põhinevad õhukvaliteedi standarditel, mis on nüüdseks 15–20 aastat vanad, ja et mõned neist on palju madalamad kui kehtivad WHO suunised ja eluaegsel kõrgendatud vähiriskil põhinevad hinnangulised võrdlustasemed ning tasemed, mida soovitatakse, toetudes uusimatele teaduslikele tõenditele mõju kohta inimeste tervisele ja keskkonnale; väljendab heameelt Euroopa rohelises kokkuleppes võetud kohustuse üle vaadata läbi õhukvaliteedi standardid ning kutsub komisjoni üles viima PM_{10} , $PM_{2,5}$, SO_2 ja O_3 väärtused kooskõlla WHO suunistega ning benseeni (C_6H_6) ja benso(a)pireeni (BaP) väärtused WHO võrdlustasemetega, tehes selleks välisõhu kvaliteedi direktiivides seadusandlikke muudatusi, olles eelnevalt teinud põhjaliku mõjuhinnangu tervise-, keskkonna-, sotsiaal- ja majandusaspektide kohta; rõhutab asjaolu, et WHO suuniseid vaadatakse praegu läbi ja need avaldatakse peagi; märgib, et ELi õhukvaliteedi standardeid tuleb hinnata niipea, kui uued WHO suunised on kättesaadavad, ning on vaja lisada kohustus vaadata standardid uusimate teaduslike ja tehniliste tõendite alusel korrapäraselt läbi, et viia need korrapäraselt ajakohastatavate WHO suunistega paremini kooskõlla; kutsub komisjoni üles võtma arvesse ka piiriülese õhusaaste kauglevi konventsioonis ökosüsteemide kaitseks kehtestatud uusimaid kriitilisi koormusi;
5. rõhutab, et Euroopa Keskkonnaameti kogutud andmete kohaselt ja vaatamata PM_{10} -osakeste heitkoguste vähenemisele puutus suurem osa aastatel 2000–2015 vaadeldud Euroopa riikide linnaelanikkonnast kokku kontsentratsiooniga, mis ületab WHO suunistes soovitatud iga-aastast suunisväärtust; palub komisjonil esitada õigusaktide ettepanekud seal, kus on õiguslikke lünki, otsides samal ajal paralleelset kasu seoses teiste saastemõõtmete, näiteks müraga; palub komisjonil uurida siseruumide õhusaaste tagajärgi ja võimalikke õiguskaitsevahendeid kõigi asjakohaste siseruumide õhusaaste allikate jaoks;
6. soovitab, et läbivaadatud õhukvaliteedi standardid ja seirenõuded peaksid vajaduse korral uusimate teaduslike tõendite põhjal hõlmama ka muid reguleerimata saasteaineid, mille puhul on esinenud negatiivne mõju tervisele ja keskkonnale ELis, nagu ülipaarsed osakesed, must süsinik, elavhõbe ja ammoniaak; tõstab esile ELi ambitsiooni juhtida üleminekut planeedi hea tervise saavutamiseks ning tuletab meelde, et selleks, et saada ülemaailmseks eestvedajaks, peaks liit olema eeskujuks, muu hulgas võttes vastu ja jõustades ambitsioonikad kvaliteedistandardid kõigi õhusaasteainete jaoks;
7. märgib, et suurem osa komisjoni poolt seni algatatud rikkumismenetlustest on seotud piirtasemete ületamisega, mis näitab, et piirtasemed on välisõhu kvaliteedi direktiivi kõige jõustatavamad osad; palub komisjonil teha ettepanek asendada praegu kehtivad sihtväärtused (O_3 , As, Cd, Ni ja BaP) piirväärtustega; juhib tähelepanu asjaolule, et iga-aastaste standardite tõttu võib saasteainete kontsentratsiooni järsk tõus märkamata jääda, eriti $PM_{2,5}$ puhul;
8. kutsub komisjoni üles koostama terviseiga seotud põhjustel üldsusele või teadusringkondadele muret tekitavate ainete või ühendite jälgimismekiri (edaspidi „jälgimismekiri“), et oleks võimalik võtta järelmeetmeid seoses uute teadmistega nende tekkivate ühendite ja ainete tähtsuse kohta inimeste tervisele ning kasutada kõige asjakohasemaid seiremeetodeid;

Neljapäev, 25. märts 2021

Õhusaaste mõõtmine

9. rõhutab vajadust tagada, et liikmesriigid mõõdaksid õhukvaliteeti sobivates kohtades ja heiteallikatest, et vältida õhusaaste ala- või ülehindamist ning saada esinduslikud tulemused; kutsub liikmesriike üles parandama oma järelevalvevõrgustikke, suurendama teadmisi nende territooriumil esinevate saasteainete taseme kohta ning hindama oma õhukvaliteedi järelevalvevõrgustiku taset, et teha kindlaks kroonilised ja episoodilised õhusaaste olukorrad, ning tegutsema nende lahendamiseks; kutsub komisjoni üles jõustama direktiivis sätestatud kohustusi selles osas ja tagama, et proovivõtukohtad oleksid konkreetse valdkonna jaoks võrreldavad ja esindavad, sealhulgas pakkudes liikmesriikidele vahetut tuge kindlaksmääratud seirekohtade ja modelleerimise kombinatsiooni loomisel, millega võivad kaasneda passiivsed proovivõtukohtad, et tagada esindavad tulemused ja vältida süsteemseid puudusi, samuti ekspertide koolitamise ja palkamise kaudu, ning tagades kontrolli ja järelevalve suurema täpsuse ning heade tavade vahetamise platvormi loomise; rõhutab, et on vaja pidevalt koolitada uusi eksperte, sealhulgas ümber õpetada inimesi, kes on töötanud muudes valdkondades ja soovivad selles valdkonnas aktiivselt tegutseda, ning noori töötuid; rõhutab, et asjaolu, et liikmesriigid võivad valida seirekohad, kust nad edastavad andmeid Euroopa Keskkonnaametile, võib samuti kaasa tuua õhusaasteainete kontsentratsiooni võimaliku alahindamise;

10. võtab teadmiseks, et liikmesriigid on loonud õhukvaliteedi järelevalvevõrgustiku, mis põhineb välisõhu kvaliteedi direktiivides määratletud ühistel kriteeriumidel ja millega on seotud üle 4 000 seirejaama ja 16 000 proovivõtukohta; juhib tähelepanu asjaolule, et proovivõtukohtade asukohta sätted hõlmavad mitut kriteeriumi ja pakuvad teatavat paindlikkust, mis võib kontrollimise keerulisemaks muuta ja tekitab sageli olukordi, kus järelevalvevõrgustikud linnades ei anna teavet selle kohta, kus esineb kõige kõrgema kontsentratsiooniga õhusaastet, mistõttu tekib oht, et piirväärtuste ületamine jääb märkamata; nõuab tungival, et komisjon annaks kooskõlas direktiivi 2008/50/EÜ artikliga 28 rakendusaktiga liikmesriikidele viivitamata suuniseid järelevalvevõrgustike loomise kohta; palub, et komisjon vaataks välisõhu kvaliteedi direktiivide läbivaatamise ettepanekute raames läbi ja kehtestaks uued siduvad eeskirjad seirejaamade ja proovivõtukohtade asukohta kohta, näiteks peaks komisjonil olema võimalus nõuda täiendavate seirepunktide rajamist, kui see on õhusaaste paremaks mõõtmiseks vajalik või kehtestada mõõtejaamade minimaalne arv iga heiteallika liigi (transport, tööstus, põllumajandus või elamud) kohta;

11. on seisukohal, et tõhusam õhukvaliteedi järelevalvevõrgustik peab suutma mõõta ka peamiste saasteallikate mõju lähedalasuvate külade ja kaitstud ökosüsteemide õhukvaliteedi standarditele ning andma rohkem teavet hinnatavate saasteainete ulatuse kohta;

12. kutsub komisjoni üles esitama meetmeid, et edendada liikmesriikide investeringuid seirevõrgustike parandamisse, sealhulgas seirejaamade ehitamisse ning ekspertide ja analüütikute koolitamisse ja värbamisse, samuti toetama rangemat järelevalvet, kontrolli ja seiret;

13. soovib kombineerida statsionaarseid seirekohti ja modelleerimist valikuliselt passiivse proovivõtuga, sest õhusaasteainete suurt varieeruvust on statsionaarsete seirekohtadega raske mõista; rõhutab, et õhukvaliteedi modelleerimine võib proovide võtmist täiendada; juhib seetõttu tähelepanu sellele, et välisõhu kvaliteedi direktiivides tuleks õhukvaliteedi hindamise protsessi selgemalt lisada õhukvaliteedi modelleerimine (asjakohase ruumilise resolutsiooniga); rõhutab reaajas andmete tähtsust õhukvaliteedis; juhib tähelepanu sellele, et komisjon peaks alati kaaluma uusimaid tehnilisi mõõtesüsteeme, -norme ja -standardeid;

14. rõhutab, et kuigi välisõhu kvaliteedi direktiivid sisaldavad mõningaid sätteid heitkoguste vähendamise kohta piirkondades, kus õhusaaste on kõige suurem või kus saasteainete kontsentratsioon on kõige suurem, on nende erisätete tugevamaks rakendamiseks vaja komisjonilt täiendavaid suuniseid proovivõtukohtade asukohta makroskaalal; märgib, et sotsiaal-majanduslikult kehvemal järjel rühmad puutuvad õhureostusega rohkem kokku, kuna nad elavad suurema tõenäosusega suurte reostusallikate lähedal, nii õues, näiteks liiklus- ja tööstuspiirkondades, kui ka siseruumides, näiteks põletades madala kvaliteediga tahkekütust kodu kütmiseks; rõhutab sellega seoses, et liidu õiguses tuleb paremini kajastada inimeste kokkupuudet õhusaastega ning nõuab tungival, et komisjon lisaks õhukvaliteedi indeksitesse uued näitajad, näiteks asustustihedus seirejaamade ja proovivõtukohtade ümbruses, et kehtestada kriteeriumid üldiseks kokkupuuteks õhusaastega ja sätted seirekohtade esindavuse kohta ning jagada sellega seoses olemasolevaid parimaid tavasid, näiteks

Neljapäev, 25. märts 2021

õhukvaliteedi parandamise prioriteetsete alade loomine; rõhutab siiski, et need uued kriteeriumid peaksid täiendama, mitte asendada piirväärtusi, mis on seni osutunud kõige jõustatumateks standarditeks, ning et kogu Euroopas tuleb kohaldada samu õhukvaliteedi standardeid;

COVID-19 kriisist saadud õppetunnid

15. juhib tähelepanu, et COVID-19 pandeemia on näide sellest, kuidas inimeste ja ökosüsteemi tervis on lahutamatult seotud; rõhutab, et uute poliitikameetmete kavandamisel tuleb võtta arvesse COVID-19 pandeemiast saadud õhusaastega seotud õppetunde;

16. märgib, et pandeemia leviku tõkestamiseks võetud piiramismeetmed tõid kaasa liikluse ja tööstustegevuse ajutise järsu vähenemise ning selle tulemusena vähenesid heitkogused ja õhusaaste kogu Euroopas enneolematult, kusjuures saasteainete kontsentratsioonid jäid tunduvalt allapoole õigusaktides sätestatud piirnorme ja WHO soovitusi, mis näitab selgelt inimtegevuse mõju keskkonnale; soovib analüüsida kõiki meetmeid, et mõista nende mõju ning märgib kahetsusega, et pidev pikaajaline kokkupuude õhusaastega võib suurendada hingamisteede haiguste, näiteks COVID-19 mõju; on mures, et reostus võib naasta varasemal tasemel või, mis veelgi halvem, endisega võrreldes koguni suurened, ning hoiatab õhusaaste vähendamisele suunatud kohalike meetmete edasilükkamise või tühistamise eest; rõhutab asjaolu, et õhusaaste märkimisväärne vähendamine pikas perspektiivis tooks olulist kasu nii inimeste tervisele kui ka põllumajandusele ja looduslikele ökosüsteemidele; rõhutab seepärast, et õhusaaste vastu võitlemine peab olema ELi taastekava keskmes ning et kohustuslikud ELi õhukvaliteedinõuded ja nende tõhus jõustamine on kodanike tervise tagamiseks ja nende vastupanuvõime parandamiseks tulevastele terviseohtudele ülimalt tähtsusega; nõuab tungivalt, et liikmesriigid seaksid oma puhta õhu poliitikas suuremaid eesmärke, sealhulgas ELi taaste- ja vastupidavusrahastrahastu vahendite sihipärase kasutamise kaudu;

17. märgib, et COVID-19 kriis on näidanud, et motoriseeritud liikluse vähendamine ja liikuvusmuutrite muutmine aitab tõhusalt vähendada linnade õhusaastet; on seetõttu veendunud, et tuleks edendada häid tavasid, nagu ostude tegemine lähikonnas, vabatahtlik kaugtöö, elektrooniline haldus või ajastatud tööaeg;

Eduka kohaliku õhukvaliteedipoliitika edendamine

18. juhib tähelepanu tõsiasjale, et õhusaaste selget vähenemist on võimalik täheldada peamiselt siis, kui poliitikameetmeid rakendatakse koos, ning seetõttu on kogu ELis kohalike poliitikameetmete edukaks kujundamiseks ja rakendamiseks vaja ühtset lähenemisviisi; rõhutab, et poliitikavaldkondade sidususe saavutamine nõuab ka eri ametiasutuste koostööd, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema selles osas tihedat koostööd riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutustega; kutsub liikmesriike üles töötama välja sidusad ja pikaajalised õhu puhtamaks muutmise strateegiad; kutsub komisjoni üles kehtestama välisõhu kvaliteedi direktiivides uusi õigusnorme, et vältida ilma põhjaliku analüüsi või hindamiseta selliste kohalike poliitikameetmete tagasipööramist, mis on osutunud õhukvaliteedi parandamisel tõhusaks;

19. väljendab heameelt komisjoni 2019. aastal avaldatud välisõhu kvaliteedi direktiivide toimivuskontrolli üle; kutsub komisjoni üles uurima vahendeid, mille abil saaks riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutustega teha õhukvaliteeti käsitlevate õigusaktide täitmise edendamiseks kiiret ja tõhusamat koostööd, sealhulgas ELi rahastamise abil; kutsub komisjoni üles andma tehnilist abi ja oskusteavet riiklikele, piirkondlikele ja kohalikele ametiasutustele, kellel on raskusi õhukvaliteeti käsitlevate õigusaktide rakendamisel ja nende elluviimise tagamisel;

20. õhustab liikmesriike ning kohalikke ja piirkondlikke ametiasutusi töötama välja ning rakendama strateegilisi ja tõenduspõhiseid säästva linnalise liikumiskeskonna kavasid, et kooskõlastatult kavandada eri transpordisektoritele ja -liikidele suunatud poliitikameetmeid, stiimuleid ja toetusi, investeeringuid säästvasse ja kestlikku ühistransporti, meetmeid olemasoleva sõidukipargi uuendamiseks, investeeringuid keskkonnasõbralike transpordiliikide ja liikuvuse kui teenusega seotud tehnoloogiasse ning aktiivse, jagatud ja heitevaba liikuvuse taristusse, vähese saastega alade loomisesse, sõidukite laadimissüsteemidesse ning nõudlusega seotud meetmeid üldsuse teadlikkuse suurendamiseks ja teavitustegevuse parandamiseks seoses ELi rolliga õhusaastevastases võitluses;

Neljapäev, 25. märts 2021

21. toonitab, et linnakeskkond peab olema tervislikum ning õhusaaste taset tuleb oluliselt vähendada; kutsub kohalikke omavalitsusi üles töötama välja kestlikke linnaplaneerimiskavasid, mis sisaldavad selliseid meetmeid nagu rohealade, jalakäijate ja autovabade alade loomine linnakeskustes ning jalgsi käimise ja jalgrattasõidu ergutamine, juurdepääsetava ühistranspordi kasutamine, ühised ja säästvad liikuvuslahendused, tagades samal ajal kooseksisteerimise motoriseeritud transpordiga; rõhutab, et laiad, hästi hooldatud ja takistusteta kõnniteed ja jalgrattateed, mis on rajatud eelkõige kesksetele tänavatele ja integreeritud olemasolevatesse teedevõrkudesse ning on autoradadest kindlalt eraldatud, võivad soodustada aktiivset liikumist, näiteks jalgrattasõitu ja kõndimist; nõuab tungivalt, et riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused võtaksid selles valdkonnas vastu ambitsioonika poliitika ja meetmed; usub, et pikaajalise linnaplaneerimise aluseks peaks olema nn 15-minuti-linnad, kus kodud, töökohad, avalikud teenused ja kauplused on 15 minuti jooksul jalgsi või ühistranspordiga juurdepääsetavad; nõuab tungivalt, et komisjon looks iga-aastase auhinna linnadele või piirkondadele, kes on võtnud parimaid meetmeid, millel on nähtav mõju ja konkreetsed tulemused õhusaaste vähendamisel, et julgustada kohalikke ja riiklikke ametiasutusi olema aktiivsemad ja tõhusamad ning edendada neid meetmeid Euroopa tasandil;

22. juhib tähelepanu sellele, et komisjoni hiljutises säästva ja aruka liikuvuse strateegias taotletakse ühistranspordiga, jalgsi ja jalgrattaga liiklemise ning automatiseeritud, ühendatud ja mitmeliigilise liikuvuse osakaalu suurendamist, et transpordist tulenevat saastet ja liiklusummikuid eelkõige linnades märkimisväärselt vähendada ning inimeste tervist ja heaolu parandada;

23. nõuab eelkõige linnapiirkondades asjakohaseid investeringuid laiaulatuslikku jalgrattataristusse, et tagada kõigi vähekaitsitud liiklejate turvalisus ja suurendada jalgrattasõidu kui tõhusa ja tervisliku transpordiliigi atraktiivsust; rõhutab, kui tähtis on maa- ja linnapiirkondade vahel säästva liikumise võimaldamiseks tagada raudteetranspordi ja jalgrattasõidu sujuv ühenduvus; ergutab selleks laiendama Euroopa jalgrattateede võrgustikku;

24. juhib tähelepanu sellele, et ühistransporditeenus on eelkõige maapiirkondades tihti mitterahuldav, ebaregulaarne ja kallis;

ELi õhukvaliteedi poliitika mõju

25. väljendab heameelt komisjoni nullsaaste tegevuskava väljakuulutamise üle; tuletab meelde, et looduskaitse ja õhukvaliteet on tihedalt seotud ning rõhutab, et õhusaaste on probleem, mis nõuab terviklikku lähenemisviisi, kuna sellel on eutrofeerumise ja hapestumise tõttu negatiivne mõju mulla- ja vee-elule; hoiatab, et kõik uued meetmed on väärtusetud, kui õhukvaliteeti ei peeta piisavalt prioriteetseks ja ei lõimita kooskõlas uusimate teaduslike andmetega kogu ELi poliitikasse, sealhulgas ELi heiteallikaid käsitlevates õigusaktides, nagu kliima-, energeetika-, transpordi-, tööstus-, põllumajandus- ja jäätmeseadusandlus, tagades samal ajal parema sünergilise toime kõigi poliitikavaldkondade vahel; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema tihedamat koostööd kõigis valdkondades ja kõigil tasanditel ning kaaluma kõiki tehnilisi lahendusi heitkoguste vähendamiseks tehnoloogiliselt neutraalsel viisil, et aidata kohalikel omavalitsustel alustada ambitsioonikat, kuid siiski keerulist teed heitevaba ja puhtama õhu suunas;

26. juhib tähelepanu asjaolule, et õhusaaste ja kliimamuutused on üha rohkem seotud, mida näitab osoonisalduse suurenemine tulenevalt temperatuuri tõusust ja kuumalainete sagenemisest; on seisukohal, et terviklik lähenemisviis õhusaaste vastu võitlemisele nõuab iga saasteaine konkreetsete omaduste analüüsi, näiteks osoon on värvitu ja terava lõhnaga gaas, mis ei ole esmane saasteaine ja mille ennetamiseks on vaja meetmeid lähteainete (NO_x ja lenduvad orgaanilised ühendid) pikaajaliseks vähendamiseks;

27. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles hindama kõigi heitkoguseid käsitlevate õigusaktide tõhusust ja neid tugevdama, tagades samal ajal nende tõhusa rakendamise; rõhutab, et heitkoguste vähendamine nende tekkekoahas on ainus tõhus viis puhta õhu tagamiseks; hoiatab, et enamik liikmesriike ei täida oma 2020. ja 2030. aasta heitkoguste vähendamise kohustusi vastavalt õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamise direktiivile; rõhutab, et on vaja ranged meetmed, et vähendada

Neljapäev, 25. märts 2021

heitkoguseid kõigis sektorites, eriti maantee- ja meretranspordis, lennunduses, tööstusrajatistes, ehituses, põllumajanduses ja energiatootmises; rõhutab, et ELi õhukvaliteedi- ja heitenormid tuleb lisada kaubanduspoliitikasse, et vältida heitkoguste ülekandumist väljapoole ELi, mis süvendaks veelgi piiriülese õhusaaste mõju ELi õhukvaliteedile; soovib, et olemasolevatest ELi fondidest eraldataks asjakohast rahalist toetust puhta õhu eesmärkide saavutamiseks, et liikmesriike nende tegevuses toetada;

28. kutsub komisjoni üles algatama kiiresti rikkumismenetlusi, et jõustada heitkoguste vähendamise kohustused, mis tulenevad õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamise direktiivist; rõhutab, et ELi meetmed heitkoguste vähendamiseks eri sektorites peavad olema selgelt suunatud sellele, et muuta need sektorid heite- ja saastevabaks; nõuab sidusat poliitilist lähenemisviisi kasvuhooenergia ja saasteainete heite reguleerimisele;

29. peab kahetsusväärseks paindlikkuse mehhanismi, mis on kavandatud õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamise direktiivi 5. jao jaoks komisjoni aruandes „Teine puhta õhu poliitika aruanne“; toonitab, et 2018. aastal taotles 11 liikmesriiki oma õhusaasteainete siseriiklike ülemäärade korrigeerimist; palub, et komisjon kasutaks heitkoguste arvestuse korrigeerimist nii vähe kui võimalik ja võtaks arvesse, kas liikmesriigid on võtnud meetmeid teatud sektorite võimalike ettenägematute heidete kompenseerimiseks, enne kui nad taotleavad heitkoguste arvestuse korrigeerimist;

30. rõhutab, et metaaniheide ei ole ELi õhusaastet käsitlevate õigusaktide ega ka ELi kliimapoliitikaga konkreetselt reguleeritud; väljendab heameelt hiljuti avaldatud ELi metaaniheite vähendamise strateegia üle ning julgustab komisjoni tõhusalt tegelema vajadusega vähendada metaaniheidet, eelkõige põllumajandusest ja jäätmetest lähtuvat metaaniheidet;

31. märgib murega, et kuigi enamiku õhusaasteainete heitkogused on kogu Euroopa Liidus jätkuvalt vähenemas, suurenevad ammoniaagi (NH₃) heitkogused, eriti põllumajandussektoris, ning see tekitab ELi liikmesriikidele probleeme ELi õhusaaste piirnormide täitmisel; rõhutab, et linnapiirkondades moodustab ammoniaagiheide ligikaudu 50 % õhusaaste mõjust tervisele, kuna ammoniaak on tahkete osakeste peamine lähteaine; kutsub liikmesriike üles kasutama ühise põllumajanduspoliitika riiklike strateegiakavasid kui võimalust põllumajandussektorist lähtuva õhusaaste vähendamiseks; palub komisjonil ja liikmesriikidel uurida ka võimalusi nende heitkoguste vähendamiseks tööstusheidete direktiivi raames⁽³⁵⁾;

32. rõhutab, et Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärk on vähendada ELi keskkonnamõju ning et pidades silmas tööstuse olulist osa keskkonnale avalduvas üldises surves, peab see andma asjakohase panuse selle üldise eesmärgi saavutamisse; väljendab muret tava pärast ehitada uusi tööstusrajatise, mille võimsus jääb veidi alla tööstusheidete direktiivi piirmäärade, et jätta need tahtlikult direktiivi kohaldamisalast välja; väljendab sellega seoses heameelt tööstusheidete direktiivi väljakuulutatud läbivaatamise üle, et tegeleda paremini suurte tööstusrajatiste põhjustatud saastega, edendada kõige vähem kahjuliku keskkonnamõjuga tööstustegevust ning viia see täielikult kooskõlla ELi keskkonna-, kliima-, energia- ja ringmajanduse poliitikaga; kutsub komisjoni üles kehtestama liikmesriikidele kohustuse teha üldsusele kättesaadavaks teave nõuetele vastavuse ja lubade kohta;

33. on sellega seoses seisukohal, et kasulik oleks hõlmata tööstusheidete direktiivi ka muud sektorid, piirata erandeid direktiivist miinimumini, vaadata läbi olemasolevad parimad võimalikud tehnoloogiad, võtta vastu järjekindel tulemustele orienteeritud lähenemisviisi kõige väiksema negatiivse keskkonnamõjuga tööstustegevuse edendamiseks ning lisada sätteid, et ergutada edusamme lubade andmise etapis või parima võimaliku tehnika viitedokumentide (PVT-viitedokumentide) väljatöötamist;

34. julgustab kohalikke omavalitsusi rakendama muu hulgas õhukvaliteedi kavade raames teavituskampaaniaid ja stiimulikavasid hoonete renoveerimiseks ning vanade, ebatõhusate ja saastavate elamute kütte- ja jahutussüsteemide asendamiseks, mis põhjustavad tervisele ohtlike ainetega suure osa õhusaastest; on seisukohal, et kestlikel lahendustel põhinev kaugküte võib olla hea alternatiiv hajutatud ja väga ebatõhusatele individuaalsetele kütteallikatele;

⁽³⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/75/EL, 24. november 2010, tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll)(ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).

Neljapäev, 25. märts 2021

35. märgib, et tahkekütusel põhinev elektrienergia tootmine on lähitulevikus peamine elavhõbeda õhkuheite allikas Euroopas; kiidab sellega seoses heaks vähemalt kümne ELi liikmesriigi võetud kohustuse loobuda järk-järgult söe kasutamisest; kutsub ülejäänud liikmesriike üles vähemalt 2030. aastaks järk-järgult lõpetama söe kasutamise energiaallikana;

36. juhib tähelepanu sellele, et kuigi enamiku transpordiga seotud saasteainete heitkogused on viimastel aastakümnetel märkimisväärselt vähenenud, leidub ELis endiselt kriitilisi piirkondi, kus õhusaaste tase on liiga kõrge, eelkõige linnapiirkondades, kus peaaegu iga kuues elanik puutub kokku õhusaaste kontsentratsiooniga, mis ületab teatavatele saasteainetele kehtestatud ELi õhukvaliteedi norme; toonitab, et transpordist tulenev liiga suur õhusaaste kontsentratsioon ohustab eelkõige linnapiirkondades ja transpordisõlmede lähedal elavaid inimesi;

37. tuletab meelde, et maanteetransport on peamine NO_x heite allikas Euroopas; kutsub komisjoni üles töötama ELi autodele välja ranged õhusaasteainete heitenormid (tulevased Euro 7 normid kergsõidukitele ja Euro VII normid raskeveokitele) tehnoloogianeutraalsel viisil, milles kütuseid käsitletakse võrdväärselt; rõhutab, et sõidukite uus testimiskord tuleks läbi vaadata, et laiendada mõõdetavate reguleeritud saasteainete ulatust, suurendada nende täpsust ja tõhusust ning kõrvaldada lüngad, tagades seeläbi heitenormide täitmise tegelikes sõidutingimustes;

38. rõhutab, et väga oluline on stimuleerida heiteta ja vähese heitega sõidukite turgu ning anda liikmesriikidele suunavaid soovitusi, et julgustada neid rakendama mitmesuguseid heiteta ja vähese heitega sõidukite jaoks mõeldud stiimuleid, tagades samal ajal, et sellised stiimulid on suunatud sõidukitele, mille tegelik heide on kõige väiksem; rõhutab, et tarbijate valmiduse suurendamiseks on oluline tagada laadimistaristu olemasolu ja kättesaadavus era- ja avalikes hoonetes kooskõlas hoonete energiatõhususe direktiiviga ⁽³⁶⁾ ning heiteta ja vähese heitega sõidukite konkurentsivõime;

39. usub, et kriitiliste piirkondade õhukvaliteedi parandamiseks on eelkõige linnapiirkondades ülioluline liikuda kestlikuma ja vähem saastava transpordisüsteemi ning liikuvustaristu projekteerimise suunas, mille eesmärk oleks liiklusummikute vähendamine, kasutades samal ajal kõiki olemasolevaid vahendeid võimalikult tulemuslikult ning võttes arvesse uusimaid teaduslikke tõendeid ja värskemaid uuenduslikke tehnilisi lahendusi; kutsub komisjoni üles aitama liikmesriikidel oma transporditaristut regulaarselt kvaliteedi suhtes kontrollida, et teha kindlaks piirkonnad, kus tuleb liiklusummikuid vähendada ja liikluskorraldust optimeerida ning võtta nendes piirkondades vajalikke meetmeid, sealhulgas kasutades selleks kättesaadavaid ELi rahalisi vahendeid ja peamiste rahastamismehhanismide, nagu Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi vahendite paremat suunamist, et muuta õhukvaliteedi parandamine eraldiseisvaks prioriteediks;

40. rõhutab veel kord maanteetranspordilt märkimisväärselt vähem saastavatele transpordiliikidele (näiteks kombineeritud veod, sisevee- ja raudteetransport) ülemineku tähtsust, kasutades selleks eelkõige ära Euroopa raudteeaastat 2021; toonitab sellega seoses tungivat vajadust parandada ja ajakohastada raudteetaristut, rakendades täielikult Euroopa raudteeliikluse juhtimissüsteemi (ERTMS), kõrvaldades kitsaskohad ja luues puuduvad ühendused, eelkõige üleeuroopalise transpordivõrgu raames, ning lihtsustades ja soodustades veelgi enam ühendvedusid ja mitmeliigilist transporti; usub, et nn viimase kilomeetri ühenduste ja keskmiste vahemaade puhul tuleks seda lähenemisviisi kombineerida vajadusega muuta maanteetransport tõhusamaks ja kestlikumaks;

41. rõhutab, et kõige tõhusam viis maanteetranspordist tuleneva õhusaaste vähendamiseks on edendada üleminekut traditsiooniliselt kütuselt puhtamatele alternatiivkütustele, nagu on kirjeldatud direktiivis 2014/94/EL ⁽³⁷⁾ alternatiivkütuste taristu kasutuselevõtu kohta; usub, et määruse (EL) 2019/631 ⁽³⁸⁾ (millega kehtestatakse uute sõiduautode ja uute väikeste tarbesõidukite CO₂ heite normid) tulevane läbivaatamine kiirendaks heiteta ja vähese heitega sõidukite kasutuselevõtmist;

⁽³⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/31/EL, 19. mai 2010, hoonete energiatõhususe kohta (ELT L 153, 18.6.2010, lk 13).

⁽³⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/94/EL, 22. oktoober 2014, alternatiivkütuste taristu kasutuselevõtu kohta EMPs kohaldatav tekst (ELT L 307, 28.10.2014, lk 1).

⁽³⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/631, 17. aprill 2019, millega kehtestatakse uute sõiduautode ja uute väikeste tarbesõidukite CO₂-heite normid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 443/2009 ja (EL) nr 510/2011 (ELT L 111, 25.4.2019, lk 13).

Neljapäev, 25. märts 2021

42. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama kehtivates õigusaktides sisalduvate heitenormide paremat jõustamist ja suurendama teadlikkust võimaluste kohta viia kasutatud autod vastavusse kehtivate keskkonnastandarditega, näiteks moderniseerimise teel;

43. rõhutab, et kaupade kombineeritud vedu aitab transpordist tulenevaid heitkoguseid vähendada sellega, et edendab üleminekut kaupade autoveolt vähemsaastavatele transpordiliikidele, sealhulgas heitevabadele jõekoridoridele;

44. juhib tähelepanu vajadusele võtta arvesse struktuurilisi piiranguid, mis võivad mõjutada alternatiivsete transpordiliikide kasutuselevõtmist äärepoolseimates piirkondades ja saartel; nõuab, et komisjon ja äärepoolseimate piirkondade valitsused kavandaksid tegevuskava, mille eesmärk oleks pakkuda nendes piirkondades transpordile stiimuleid ja sihtotstarbelist rahastamist;

45. rõhutab, et meretranspordist tulenev õhusaaste põhjustab ELis igal aastal üle 50 000 surmajuhtumi ja seda tuleb seetõttu veelgi vähendada⁽³⁹⁾; rõhutab, et EL peab võtma meretranspordi reguleerimiseks asjakohaseid ja tulemuslikke meetmeid; juhib tähelepanu asjaolule, et sadamalinnad, mis puutuvad kokku täiendava reostusega, mis tuleneb laevandusest, kraanadest, ristlusest ja mitmesugustest transpordivahenditest, peavad tegelema nende aspektidega, et parandada oma õhukvaliteeti; märgib murega, et laevade kahjulik mõju õhukvaliteedile suureneb sektori arenedes jätkuvalt; kutsub komisjoni üles täitma kiiresti oma kohustust reguleerida kõige saastavamate laevade juurdepääsu sadamatele ning kohustada sadamas seisvaid laevu kasutama kättesaadavat laadimis- ja tankimistaristut, näiteks kaldaäärset elektrivarustust, et vähendada saasteainete heitkoguseid, kaitstes seeläbi rannikualasid ja nende elanikke; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles rakendama kõigis Euroopa sadamates kai ääres seisvate laevade puhul nullheite standardit;

46. rõhutab, et heite kontrollimise alad on olulised vahendid, et piirata laevandusest tulenevat õhusaastet ja aidata võidelda kliimamuutuste vastu, vähendades kahjulikku mõju inimeste tervisele ja merekeskkonna bioloogilisele mitmekesisusele; nõuab seetõttu heite kontrollimise alade laiendamist kõikidele ELi meredele; kutsub liikmesriike üles rangelt kontrollima heite kontrollimise alasid oma territoriaalvetes;

47. toonitab lennunduse mõju õhusaastele ja sellest tulenevat negatiivset mõju tervisele; tuletab sellega seoses meelde, et õhukvaliteeti saab parandada lennujaamades seisvate lennukite elektriga varustamisega, ning õhutab liikmesriike tagama, et nende riiklikes poliitikaraamistikes võetakse arvesse vajadust paigaldada vastavalt direktiivile 2014/94/EL lennujaamadesse elektrivarustusseadmed;

Õhukvaliteedi kavad

48. märgib, et õhukvaliteedi kavad, mis on välisõhu kvaliteedi direktiivide põhinõue juhtudel, kui liikmesriigid ei järgi õhukvaliteedi standardeid, ei ole sageli oodatud tulemuste saavutamisel tõhusad; kutsub komisjoni üles kehtestama võimalikult kiiresti direktiivi 2008/50/EÜ artikli 28 kohase rakendusaktiga miinimumnõuded ja parimate tavade õhukvaliteedi kavade koostamiseks ja rakendamiseks, tagamaks, et õhukvaliteedi kavades sätestatakse ajaliselt piiritletud meetmed, mis on proportsionaalsed saaste probleemiga, millega nad peavad tegelema; kutsub komisjoni üles tagama, et kavandatud meetmete elluviimiseks on piisavalt rahalisi vahendeid ning et need sisaldavad usaldusväärseid vähendamist puudutavaid arvutusi rakendamise mõõtmiseks; on seisukohal, et praegune pikaajaline õhukvaliteedi kavade koostamine seab ohtu nende tõhususe, ning on veendunud, et õhukvaliteedi kavad peaksid olema sihipärasemad ja keskenduma lühiajalistele ja keskmise pikkusega meetmetele, mis on tulemustele orienteeritud ja käsitlevad tuvastatud peamistest saasteallikatest pärit heitkoguseid; juhib tähelepanu sellele, et kõigis liikmesriikides võetavad ühtlustatavad ja võrreldavad meetmed suurendaksid nende tulemuslikkust ja üldist heakskiitu; rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulist rolli õhukvaliteedi kavade koostamisel ja rakendamisel, arvestades õhusaaste põhjustajate ja tagajärgede kohalikku laadi;

⁽³⁹⁾ Brandt, J., Silver, J. D. ja Frohn, L. M., *Assessment of Health-Cost Externalities of Air Pollution at the National Level using the EVA Model System*, CEEH teaduslik aruanne nr 3, 2011.

Neljapäev, 25. märts 2021

49. märgib, et liikmesriigid koostavad kõigi välisõhu kvaliteedi direktiiviga hõlmatud saasteainete kohta avalikke aastaaruandeid ja esitavad igal aastal komisjonile aruande vastavalt direktiivi 2008/50/EÜ artiklile 27; peab siiski kahetsusväärseks asjaolu, et välisõhu kvaliteedi direktiiv ei kohusta liikmesriike esitama komisjonile aruandeid õhukvaliteedi kavade rakendamise kohta ega ajakohastama neid uute meetmete vastuvõtmisel või siis, kui edusammud on ebapiisavad; juhib lisaks tähelepanu sellele, et komisjon ei analüüsi esitatud õhukvaliteedi kavasid ega neis sisalduvaid meetmeid ega anna nende kohta mingit tagasisidet; märgib, et asjalik ja kriitiline tagasiside esitatud õhukvaliteedi kavade kohta võib aidata liikmesriikidel koostada paremaid õhukvaliteedi kavasid ja tõhusamaid meetmeid ning hoida ära õhukvaliteedi standardite eiramist; kutsub komisjoni üles looma läbipaistvama ja reageerimisvõimelisema teabevahetussüsteemi ja iga-aastase aruandluskohustuse õhukvaliteedi kavade rakendamise kohta, samuti hindamismenetluse esitatud õhukvaliteedi kavade jaoks, tagamaks, et liikmesriikide meetmed on õhukvaliteedi parandamisel kiired ja tõhusad;

50. toonitab, kui oluline on piisava oskusteabe ja ressursside olemasolu kohalikul ja piirkondlikul tasandil selleks, et koostada õhukvaliteedi kavad ja töötada välja viisid, kuidas õhukvaliteedi parandamise meetmeid valida, rakendada ja hinnata; rõhutab sellega seoses vajadust suurendada teadlikkust kättesaadavatest rahalistest vahenditest, tehnilistest ressurssidest ja paindlikest võimalustest, mida saab kohandada kohalikele ja piirkondlikele oludele;

Välisõhu kvaliteedi direktiivide jõustamine

51. hoiatab, et 2021. aasta veebruari seisuga oli 20 liikmesriigi suhtes seoses välisõhu kvaliteedi direktiivide rakendamisega pooleli 31 rikkumismenetlust; tunnistab, et mõned neist rikkumismenetlustest on käimas alates 2009. aastast, ning et hoolimata käimasolevatest rikkumismenetlustest esineb liikmesriikides jätkuvalt saastekontsentratsiooni ületamist; on seisukohal, et õhukvaliteedi standardite jätkuv ja süstemaatiline ületamine liikmesriikide poolt näitab nende pühendumuse puudumist tõhusamate meetmete vastuvõtmisele, et kaitsta elanike tervist ja keskkonda, ning osutab kehtiva jõustamismenetluse ebatõhususele; nõuab tungivalt, et komisjon vaataks läbi välisõhu kvaliteedi direktiivide kehtiva täitemenetluse;

52. on mures õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamise direktiivi puuduliku jõustamise pärast; hoiatab, et alates 2010. aastast ei ole algatatud õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamise direktiivis sätestatud ülemmäärasid ületavate heitkoguste kohta ühtegi rikkumismenetlust, kuigi kolm liikmesriiki ei ole kordagi teatanud oma allapoole neid ülemmäärasid jäänud NH₃ heitkogustest;

53. kutsub komisjoni üles võtma õiguslikke meetmeid kohe, kui ta saab teada, et ELi õhukvaliteedi õigusakte ei rakendata, ning võtma rikkumiste tuvastamisel kiiresti järeelmeetmeid seoses kohtusse pöördumise ja sanktsioonidega; kutsub komisjoni üles koostama korrapäraselt selgeid ja põhjalikke ülevaateid algatatud rikkumismenetlustest ning avaldama viivitamata teabevahetuse nõudeid mittetäitvate liikmesriikidega; palub komisjonil teha kättesaadavaks vajalikud vahendid, et tagada kiired järeelmeetmed juhuks, kui liikmesriigid nõudeid ei täida;

54. tuletab lisaks meelde, et Euroopa Kontrollikoja õhusaastet käsitlevas eriaruandes nr 23/2018 viidatakse samuti õhukvaliteedi piirtasemetega seotud rikkumismenetluste suurele arvule ja tõenditele selle kohta, et liidus on märkimisväärne õhukvaliteeti käsitlevate õigusaktide rakendamispuudujääk; märgib, et see rakendamispuudujääk kasvab aja jooksul, muu hulgas rikkumismenetluste eri etappide korduvate pikkade viivituste tõttu, mis kestavad tavaliselt kuus kuni kaheksa aastat; on seisukohal, et kaheaastane periood, mis on komisjonile piirmäärade ületamise kohta teate esitamiseks ette nähtud, on liiga pikk, ega võimalda tagada õigeaegset jõustamist;

55. kutsub liikmesriike üles parandama kehtivate õigusaktide rakendamist kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu otsustega;

Neljapäev, 25. märts 2021

Üldsuse teavitamise, teadlikkuse ja kaasatuse parandamine

56. on seisukohal, et üldsuse teavitamisel ja teadlikkuse suurendamisel on oluline roll õhusaastega tegelemisel ja kodanike otsesel kaasamisel õhukvaliteedi parandamise meetmetesse; juhib tähelepanu sellele, et liikmesriigid, piirkonnad ja linnad määratlevad õhukvaliteedi näitajaid erinevalt ning mõne saasteaine puhul puuduvad praegu teavitamis- ja häiretasemed; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid kehtestaksid kogu ELis kohaldatava standardiseeritud õhukvaliteedi klassifitseerimissüsteemi; kutsub komisjoni, liikmesriike ning asjaomaseid piirkondlikke ja kohalikke asutusi üles käivitama programme õhukvaliteeti parandavate investeeringute hõlbustamiseks;

57. rõhutab, et liikmesriikide esitatud teave õhusaaste võimalike tervisemõjude kohta on napp, ebaselge ja avalikkusele raskesti ligipääsetav; märgib siiski, et välisõhu kvaliteedi direktiividest tulenevate liikmesriikide kohustuste praktilisel rakendamisel on positiivseid suundumusi seoses üldsuse teavitamisega õhukvaliteedi olukorrast; nõuab liikmesriikides ja piirkondades kõigil geograafilistel tasanditel üldsusele kättesaadava õhukvaliteedialase teabe edasist ühtlustamist, tagades samal ajal, et õhukvaliteeti puudutav reaalsus esitatav ja täpne teave on hõlpsasti kättesaadav; kutsub komisjoni, liikmesriike ja asjaomaseid piirkondlikke ja kohalikke asutusi üles algatama ajakohastatud teavitamis- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniaid sellistel teemadel nagu erinevat tüüpi õhusaasteained ja nende mõju inimeste tervisele või olemasolevale õhusaastetasemele vastavas piirkonnas, sealhulgas haavatavatele rühmade suunatud teave, ning avaldama õhukvaliteeditsoonide suurimate ja vähimate edusammude edetabelid; on veendunud, et teadlikkuse suurendamise kampaaniad õhusaaste laastava mõju kohta vastavate saasteallikate läheduses ja/või õhukvaliteedi taset näitavate kuvarte paigaldamine võiksid samuti parandada üldsuse teadlikkust ja teavitamist ning ajendada muutma käitumist ja mustreid, mis võivad aidata parandada õhukvaliteeti;

58. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles rakendama ja edendama vahendeid, et julgustada üldsust osalema välisõhu kvaliteedi direktiivide rakendamises, näiteks töötama liikmesriikides välja veebipõhise vahendi või/ja rakenduse, millega teavitatakse kodanikke õhu kvaliteedist ja selle mõjust inimeste tervisele, antakse neile võimalus nõuda õhuseire- või proovivõtupunkte, teatatakse õhukvaliteedi rikkumistest või antakse komisjonile tagasisidet küsimustes, mis on seotud liikmesriikide õhukvaliteedi meetmetega;

59. toonitab tõsiasja, et kodanikuühiskonna organisatsioonidel, keskkonnaaktivistidel ja uurivatel ajakirjanikel on tänu sellele, et nad asuvad andmekogumiskoha lähedal ja omavad kohaliku olukorra kohta kogutud andmetele otsesest juurdepääsu, oluline roll välisõhu kvaliteeti käsitlevate õigusaktide edendamises ja nende rakendamise kontrollimises ning nad tuleks sellest tulenevalt täielikult nõuandemenetlusse kaasata;

60. nõuab tungivalt, et komisjon ajakohastaks välisõhu kvaliteedi direktiive, et lisada selged sätted, mis tagavad kodanike õiguse õigusemõistmisele kooskõlas Århusi konventsiooniga, ning kutsub nõukogu üles hõlbustama selle rakendamist, mis on eriti oluline valdkondades, kus nõukogu tegutseb seadusandjana;

Muud soovitused

61. nõuab, et komisjon kaaluks siseõhu kvaliteedi reguleerimist iseseisvalt või kestlike hooneid käsitlevate õigusaktide osana, hõlmates siseõhu kvaliteedi suletud ruumides vähemalt avaliku ja ärikinnisvara puhul;

62. peab oluliseks koostada seirevõrgustiku saavutatud tulemuste üldine analüüs ja koostada iga-aastased aruanded, mis on avalikult kättesaadavad ja sisaldavad ruumiliste ja ajaliste andmete analüüsi ning elukvaliteedile ja ökosüsteemidele avalduva mõju hinnanguid koos soovitud meetmete kohta, mida tuleks võtta tuvastatud kroonilise või episoodilise õhusaaste vähendamiseks;

63. on veendunud, et liikmesriigid peaksid püüdma tagada, et teised linnad järgiksid üldiselt selles valdkonnas häid tavasid omavate linnade eeskujul valmisoleku- või hädaolukorra lahendamise kavade koostamise ja rakendamise kaudu, mis käivitatakse võimalikult kiiresti, kui prognoositakse või tegelikult esineb rahvatervist ohustavate saasteainete ja osakeste suur kontsentratsioon;

64. rõhutab vajadust parandada transpordisektori töötajate töötingimusi, kaitstes paremini töötajaid, kes puutuvad iga päev kokku märkimisväärse õhusaaste ja mürgiste aurudega, ning investeerides nende kutsealasesse ümberõppesse, täiendusõppesse ja koolitustesse;

Neljapäev, 25. märts 2021

65. rõhutab, et vähese heitega ja heiteid vähendava tehnoloogiaga seotud innovatsioon ja teadusuuringud aitavad vähendada heitkoguseid kõigis sektorites; nõuab tungivalt, et komisjon järgiks tehnoloogianeutraalsuse põhimõtet; rõhutab, et on vaja uuenduslikke lahendusi, nagu filtreerimissüsteemid sõidukites ja tänavatel, sõidukipargi uuendamine ja muud sarnased algatused;

66. julgustab komisjoni ja liikmesriike tagama, et õhukvaliteedi poliitikameetmetega tagataks seotud valdkondades innovatsioon ja konkurentsivõime, püüeldes samal ajal nullsaaste eesmärgi poole;

67. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles jätkama foorumite toetamist ja julgustama konsultatsioone teiste riikidega, et leida tõhusaid lahendusi ja hõlbustada Euroopa, riikliku ja kohaliku poliitika rakendamist, mille eesmärk on saavutada vastuvõetavad õhukvaliteedi standardid;

o

o o

68. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0108

Uus ELi Aafrika-strateegia

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon uue ELi Aafrika-strateegia ning kestlikku ja kaasavat arengut toetava partnerluse kohta (2020/2041(INI))

(2021/C 494/08)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 21 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 208,
- võttes arvesse ÜRO 25., 26. ja 27. septembri 2015. aasta kestliku arengu tippkohtumist ja ÜRO Peaassamblee 25. septembril 2015. aastal vastu võetud lõppdokumenti „Kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 „Muudame oma maailma““ ning 17 kestliku arengu eesmärki,
- võttes arvesse Addis Abeba 2015. aasta tegevuskava arengu rahastamise kohta,
- võttes arvesse uut Euroopa arengukonsensust „Meie maailm, meie väärikus, meie tulevik“, mis allkirjastati 7. juunil 2017,
- võttes arvesse 2015. aasta Pariisi kliimakokkulepet (edaspidi „Pariisi kokkulepe“),
- võttes arvesse Aafrika Liidu (AL) tegevuskava aastani 2063, mis võeti vastu 31. jaanuaril 2015. aastal Aafrika Liidu riigipeade ja valitsusjuhtide assamblee 24. korralisel istungjärgul Addis Abebas,
- võttes arvesse 9. detsembril 2007. aastal Lissabonis vastu võetud Aafrika ja ELi ühisstrateegiat,
- võttes arvesse 11. oktoobril 2017. aastal vastu võetud Aafrika ja Euroopa noorte neljanda tippkohtumise tulemusi ehk Abidjani deklaratsiooni,
- võttes arvesse 29. ja 30. novembril 2017. aastal Abidjanis toimunud Aafrika Liidu ja Euroopa Liidu viienda tippkohtumise järeldusi,
- võttes arvesse komisjoni 12. septembri 2018. aasta teatist „Teatis uue Euroopa–Aafrika kestliku investeerimise ja töökohtade loomise alliansi kohta: viime oma investeerimise ja töökohtade loomise partnerluse uuele tasandile“ (COM(2018)0643),
- võttes arvesse uue alliansi raames asutatud digitaalmajanduse, energia, transpordi ja põllumajanduse nelja rakkerühma järeldusi,
- võttes arvesse Euroopa Komisjoni ja Aafrika Liidu Komisjoni volinike kolleegiumi 27. veebruari 2020. aasta kümnenda koosoleku ühisavaldust,
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 9. märtsi 2020. aasta ühisteatist „Tervikliku Aafrika strateegia suunas“ (JOIN(2020)0004) ning nõukogu 30. juuni 2020. aasta järeldusi sellel teemal,
- võttes arvesse inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika hartat ning Maputo protokollid,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
- võttes arvesse ÜRO 20. novembri 1989. aasta lapse õiguste konventsiooni,
- võttes arvesse ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskava aastateks 2020–2024,
- võttes arvesse ÜRO 13. detsembri 2006. aasta puuetega inimeste õiguste konventsiooni,
- võttes arvesse Euroopa puuetega inimeste strateegiat 2010–2020 ja Euroopa puuetega inimeste õiguste tugevdatud tegevuskava aastateks 2020–2030,
- võttes arvesse Aafrika Liidu soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise strateegiat aastateks 2018–2028, mis võeti vastu 2016. aasta juulis,

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse ELi soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava (GAP II – sooline võrdõiguslikkus ja naiste mõjuvõimu suurendamine: naiste ja tütarlaste elu muutmine ELi välissuhete kaudu aastatel 2016–2020),
- võttes arvesse Aafrika mandri vabakaubanduspiirkonna loomise lepingut,
- võttes arvesse ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni 2019. aasta aruannet „The State of the World's Biodiversity for Food and Agriculture“ (Maailma bioloogilise mitmekesisuse olukord toidu ja põllumajanduse seisukohast vaadatuna) ning 2016. aasta aruannet „The State of the World's Forests“ (Maailma metsade olukord),
- võttes arvesse valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi (IPBES) 2019. aasta mai bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste ülemaailmset hindamisaruannet,
- võttes arvesse ÜRO 18. märtsil 2015. aastal vastu võetud Sendai katastroofiohu vähendamise raamistikku 2015–2030,
- võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) eriaruandeid „Global Warming of 1.5 °C“ (Gloaalne soojenemine 1,5 °C), „Climate Change and Land“ (Kliimamuutused ja maismaa) ning „Ocean and Cryosphere in a Changing Climate“ (Ookean ja krüosfäär muutavas kliimas),
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
- võttes arvesse ELi elurikkuse strateegiat aastani 2030, mis avaldati 20. mail 2020,
- võttes arvesse ÜRO deklaratsiooni talunike ja muude maapiirkondades töötavate inimeste õiguste kohta,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee otsust kuulutada aastad 2019–2028 põllumajandusliku pereettevõtluse kümnendiks,
- võttes arvesse komisjoni talituste 2. mai 2017. aasta töödokumenti „Digital4Development: mainstreaming digital technologies and services into EU Development Policy“ (Digitaalsus arengu heaks: digitehnoloogia ja -teenuste integreerimine ELi arengupoliitikasse) (SWD(2017)0157),
- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni üleilmset pagulasi käsitlevat kokkulepet, mis võeti vastu 17. detsembril 2018,
- võttes arvesse 19. detsembril 2018. aastal vastu võetud ÜRO ülemaailmset turvalise, korrakohase ja seadusliku rände kokkulepet,
- võttes arvesse Aafrikas riigisiseste põgenike kaitsmist ja abistamist käsitlevat Aafrika Liidu konventsiooni (Kampala konventsioon),
- võttes arvesse ÜRO välja kuulutatud rahvusvahelist Aafrika päritolu inimeste aastakümnet (2015–2024) ja eriti sammast „Recognition“ (Tunnustamine),
- võttes arvesse komisjoni 15. mai 2013. aasta teatist kohalike omavalitsuste mõjuvõimu suurendamise kohta partnerriikides, et tõhustada valitsemistava ja saavutada paremaid arengulaseid tulemusi (COM(2013)0280),
- võttes arvesse Euroopa Liidu Nõukogu 2019. aasta aruannet Euroopa Ülemkogule ELi arenguabi eesmärkide kohta,
- võttes arvesse oma 16. novembri 2017. aasta resolutsiooni ELi Aafrika-strateegia kui arengu kiirendaja kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse oma 6. oktoobri 2015. aasta resolutsiooni arenguriikide kohalike omavalitsuste rolli kohta arengukoostöös ⁽²⁾,

⁽¹⁾ ELT C 356, 4.10.2018, lk 66.

⁽²⁾ ELT C 349, 17.10.2017, lk 11.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse oma 13. novembri 2018. aasta resolutsiooni arengut soodustava digitaliseerimise kohta: vaesuse vähendamine tehnoloogia abil ⁽³⁾,
 - võttes arvesse oma 19. juuni 2020. aasta resolutsiooni George Floyd'i surmale järgnenud rassismivastaste meelevalduste kohta ⁽⁴⁾,
 - võttes arvesse oma 27. märtsi 2019. aasta seadusandlikku resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend ⁽⁵⁾,
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Euroopa Liidu ja Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide (AKV riigid) suhete kohta, eelkõige 4. oktoobri 2016. aasta ⁽⁶⁾, 14. juuni 2018. aasta ⁽⁷⁾ ja 28. novembri 2019. aasta resolutsioone ⁽⁸⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse väliskomisjoni, rahvusvahelise kaubanduse komisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni, põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni ning kultuuri- ja hariduskomisjoni arvamusi,
 - võttes arvesse arengukomisjoni raportit (A9-0017/2021),
- A. arvestades, et järgmine ELi ja Aafrika Liidu tippkohtumine peaks andma uue tõuke partnerlusele ja tipnema ühise strateegiaga koos konkreetse tegevusega meie ühiste probleemide ja võimaluste osas vastavalt kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja Pariisi kokkuleppe alusel võetud rahvusvahelistele kohustustele;
- B. arvestades, et riikidel on väga oluline investeerida rohkem täpsete ja võrreldavate üksikasjalike andmete süstemaatilisse kogumisse, et teada saada, kus ja millised ristumiskohad esinevad, teha kindlaks, kuidas nendega tegeleda, ja analüüsida, kas selle strateegia alusel võetud meetmete tulemused avaldavad positiivset mõju kõigile, sealhulgas kõige mahajäänumatele; arvestades, et kooskõlas kestliku arengu eesmärgiga nr 17.18 tuleks andmed jaotada sissetuleku, soo, vanuse, rassi, rahvuse, rändestaatuse, puude ja geograafilise asukoha alusel;
- C. arvestades, et Aafrika huvidel ja prioriteetidel, mida on väljendatud eelkõige tegevuskavas aastani 2063, peab olema meie suhete uutes alustes keskne roll;
- D. arvestades, et Aafrikas elab maailma noorim elanikkond ja seal asuvad mõned maailma kõige ebakindlamad riigid; arvestades, et igal kuul siseneb tööturule umbes miljon aafriklast;
- E. arvestades, et ELi lisaväärtus partnerluses Aafrikaga sõltub ELi võimest ühendada maailmajagudevaheline dialoog kontekstitundliku lähenemisviisiga, milles võetakse arvesse kohalike ja piirkondlike eripärade paljusust, partnerriikide tundlikke aspekte ja olemasolevaid sotsiaalseid struktuure, samuti liidu soovist luua koos Aafrikaga pikaajaline visioon, mis põhineb jagatud väärtustel, vastastikustel huvidel ja uuel pühendumusel mitmepoolsusele;
- F. arvestades, et kohalikul tasandil juurdepääs inimväärsele tööle ja elamistingimustele on väga vajalik selleks, et leevendada suundumust rändele;
- G. arvestades, et 2018. aastal moodustas tooraine ELi Aafrikast pärit koguimpordist 49 %; arvestades, et kaevandussektor on Aafrikasse tehtavate välismaiste otseinvesteeringute kõige olulisem käivitaja;
- H. arvestades, et julgeolek, õigusriik ja hea valitsemistava on majanduskasvu ja investeeringute eeltingimused; arvestades, et majanduskasv ja investeeringud peavad olema kestlikud ning peavad kuuluma kokku ebavõrdsuse vastu võitlemise meetmetega ümberjagamispoliitika, inimkapitali tugevdamise, omakapitali, poliitilise osaluse, sotsiaalse turvalisuse süsteemide ja kestliku arengu eesmärkide rakendamise vahendite kaudu;

⁽³⁾ ELT C 363, 28.10.2020, lk 27.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0173.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0298.

⁽⁶⁾ ELT C 215, 19.6.2018, lk 2.

⁽⁷⁾ ELT C 28, 27.1.2020, lk 101.

⁽⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0084.

Neljapäev, 25. märts 2021

- I. arvestades, et rahu ja julgeolek on kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil pikaajalise kestliku arengu saavutamise ning stabiliseerimise ja tugevate institutsioonide edendamise olulised eeldused ning need on vajalikud elamistingimuste parandamiseks ja kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks;
- J. arvestades, et poliitiliselt ebakindlate ja halduslikult nõrkade Aafrika riikide jaoks on esmatähtis riigi ülesehitamine, mis tähendab nende fiskaalvõimekuse suurendamist;
- K. arvestades, et Sahara-taguses Aafrikas ei ole kunagi varem registreeritud 94 miljonit, Ida- ja Lõuna-Aafrikas 51 miljonit ning Lääne- ja Kesk-Aafrikas 43 miljonit alla viieaastast last; arvestades, et õigus olla seaduse ees isikuna tunnustatud on otsustav samm elukestva kaitse tagamisel ja on kõigi teiste õiguste kasutamise eeltingimus; arvestades, et sünitõend tõestab isiku õiguslikku identiteeti, hoides ära kodakondsusetuse riski ja võimaldades tõendi omanikul otsida kaitset vägivalda ja ärakasutamise eest;
- L. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus peab olema tulevase ELi ja Aafrika partnerluse prioriteet ja seetõttu tuleb seda süvalaiendada kogu ELi Aafrika-strateegias; arvestades, et naistel ja noortel on sageli keeruline oma täielikku potentsiaali realiseerida, mis väljub seksuaalsest ja soolisest vägivaldast tingitud kasvavas koormuses, HIV-nakkuses, tahtmatus raseduses, koolist väljalangemises ning piiratud juurdepääsus rahastamisele ja ettevõtlusele;
- M. arvestades, et ebavõrdsust stimuleeriva vähese kaasatuse kontekstis elab Aafrikas 390 miljonit inimest allpool vaesuspiiri; arvestades, et COVID-19 pandeemia on süvendanud Aafrika kaitsetust seoses majanduse vähese mitmekesisuse, riigisiseste tulude puuduliku kasutuselevõtmise, ebaseaduslike rahavoogude, suure sõltuvusega toorainete ekspordist ja põhitöötajate kõikumise hindadega; arvestades, et COVID-19 pandeemiast tingitud uus majanduskriis suurendab tõenäoliselt ebavõrdsust ja vaesust ning selle kaudsed tagajärjed on juba praegu tõsiselt koormavad, eriti mis puudutab toiduga kindlustamatust, sissetulekutest ilmajäämist, rahasaadetiste ja elatusvahendite kaotust ning ähvardavat võlakriisi;
- N. arvestades, et COVID-19 on toonud esile lüngad tervishoiu- ja toidusüsteemides ning tungiva vajaduse rajada inimõigustele tuginevad inimkesksed, universaalsed ja vastupanuvõimelised tervishoiu- ja toidusüsteemid; arvestades, et sellised kriisid võivad järgnevatel aastakümnetel kliimamuutuste ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemise tagajärjel mitmekordistuda; arvestades, et kõnealune pandeemia ähvardab peatada või isegi tagasi pöörata edusammud võitluses kolme peamise olemasoleva epideemiaga, nimelt HIVi, tuberkuloosi ja malaariaga, mis nõuavad uuenduslike integreeritud lähenemisviiside kasutuselevõttu, kaasates samas mõjutatud kogukondi ja suurendades kodanikuühiskonna mõjuvõimu, et jõuda elupäästvaid teenuseid vajavate inimesteni;
- O. arvestades, et kahe maailmajao vaheliste kontaktide loomist tuleks julgustada kõigil tasanditel ja kõigi ühiskonnasektorite vahel;
- P. arvestades, et Aafrika Liidu rahu- ja julgeolekunõukogu nimetas kliimamuutused 2019. aastal peamiseks julgeolekuohuks;
- Q. arvestades, et Aafrika mandrit mõjutavad eelkõige kliimamuutuste negatiivsed tagajärjed ning mitmesugused atmosfääri-, pinnase- ja veereostuse allikad; arvestades, et Aafrika vajab investeeringuid kliimakriisiga kohanemiseks, samas kui 9. märtsi 2020. aasta ühisteates keskendutakse kliimamuutuste leevendamisele; arvestades, et edukast Aafrika-Euroopa kliimaliidust võib saada uus ülemaailmne kliimadiplomaatia liikumapanev jõud;
- R. arvestades, et 20. detsembril 2017. aastal võttis ÜRO Peaassamblee vastu resolutsiooni, millega ta kuulutas aastad 2019–2028 põllumajandusliku peretevõtluse kümnendiks;

Neljapäev, 25. märts 2021

- S. arvestades, et Sahara-taguses Aafrikas on kõige madalam energia kättesaadavuse tase maailmas; arvestades, et elekter jõuab ainult umbes poolte inimesteni, samas kui ainult kolmandikul on juurdepääs puhtale toiduvalmistamisele; arvestades, et umbes 600 miljonil inimesel puudub elektrivool ja 890 miljonit valmistab süüa traditsiooniliste kütustega;
- T. arvestades, et erasektori rahastamine on ka detsentraliseeritud taastuvenergia võimaluste pakkumisel keskse tähtsusega; arvestades, et erainvesteeringud, detsentraliseeritud taastuvad energiaallikad ja tarbijatele osutatavate finantsteenuste kohandatud ärimudelid (nt jooksva finantseerimisel põhinevate skeemide ja mobiilraha kaudu) võivad tagada energia kättesaadavuse suurele osale Aafrikast ja eriti Sahara-tagusest Aafrikast, kus energiale juurdepääsu määrad on maailma madalaimad;
- U. arvestades, et kultuuripärandi ning kultuuri- ja loomesektori kaitsmine, säilitamine ja väärtustamine võib stimuleerida töökohtade loomist, suurendada noorte ja naiste mõjuvõimu ning aidata kaasa vastupanuvõimelise ja salliva ühiskonna väljaarendamisele, kus austatakse kultuurilisi erinevusi ja vähendatakse ebavõrdsust, luues sidemeid eri kogukondade vahel;

Uutele alustele rajatud Aafrika-strateegia

1. kiidab heaks 9. märtsi 2020. aasta ühisteatise ja näeb selles sammu tõelise geopoliitilise partnerluse poole; rõhutab, et Euroopa ja Aafrika asuvad geograafiliselt vahetus läheduses ning neil on tugevad ajaloolised, kultuurilised ja sotsiaal-majanduslikud sidemed, mida tugevdavad nende üha suurenevad ühised probleemid ja strateegilised huvid; rõhutab, et EL ja selle liikmesriigid on kaubanduse, investeeringute, ametliku arenguabi, humanitaarabi ja julgeoleku valdkonna kõigis aspektides Aafrika suurim partner;
2. tuletab meelde, et Aafrika on kodu enam kui miljardile inimesele ja et 2050. aastaks moodustab Aafrika rahvastiku kasv eeldatavalt enam kui poolte kogu maailma rahvastiku kasvust ning et kuus kümnest maailma kõige kiiremini kasvavast majandusest asuvad Aafrikas; rõhutab, et ELi suhted Aafrikaga on meie mõlema maailmajao tuleviku jaoks väga olulised ja et kahe maailmajao heaolu on omavahel tihedalt seotud; rõhutab, et inimareng, kestliku arengu eesmärkide saavutamine ja vaesuse kaotamine peavad jääma ELi ja Aafrika suhete keskmesse;
3. kordab oma üleskutset luua Euroopa Liidu ja Aafrika Liidu vahel tõeline maailmajagudevaheline partnerlus; rõhutab, et eelseisev ELi ja Aafrika Liidu tippkohtumine, mis peaks toimuma 2021. aastal, peaks panema aluse strateegilisele, kõigile kasulikule ja tulemustele suunatud partnerlusele, mis kajastaks mõlema poole huve ja tugevdaks sidemeid kahe maailmajao vahel;
4. nõuab rahvusvahelise õiguse ning rahvusvaheliste konventsioonide, lepingute ja standardite alusel tõelise partnerluse arendamist võrdsete osaliste vahel ning nõuab tungivalt, et mõlemad pooled läheksid rahastaja ja toetusesaaja suhetest kaugemale; rõhutab, kui oluline on suhelda oma Aafrika partneritega, sealhulgas Aafrika kodanikuühiskonna ja Aafrika diasporaaga, ning määrata selgelt kindlaks partnerluse tegevuskava ja mõlema poole vastutus, tuginedes varasemate ühislepingute rakendamise selgele hinnangule;
5. märgib, et Aafrika potentsiaal tekitab paljudes maailma jõududes üha suuremat huvi, ja väljendab muret selle pärast, et paljudes valdkondades on Aafrikast saanud suurjõudude konkurentsi uus tegevusväli; rõhutab, et EL on üks esimesi, kes on Aafrikale ulatanud abikäe, samal ajal kui teiste osaliste hävitav poliitika kahjustab Aafrika riike ning sellel on ka negatiivne mõju ELile; rõhutab, et ELi eesmärk oma kolmandate riikidega loodud poliitilistes ja majanduslikes suhetes edendada põhiõigusi ning toetada demokraatlikke institutsioone ja demokraatliku vastutuse säilitamist; on kindel, et kolmandad riigid, näiteks Hiina, taotlevad teistsuguseid eesmärke, mis kohati meile muret valmistavad; rõhutab, et meie eesmärk on tugevdada Aafrika partnerite vastupanuvõimet ja sõltumatust; väljendab seetõttu kahetsust, et teiste jõudude, eriti Hiina ja Venemaa tegevuses edendatakse nende enda geopoliitilisi huve ja keskendutakse kasvavale ühepoolsusele, ning rõhutab, et nende oma huvides tegutsemine toimub Aafrika riikide suveräänsuse ja Euroopa julgeoleku arvelt; kutsub ELi üles kooskõlastama oma tegevust kõikide riikidega, kes on tõeliselt huvitatud Aafrika mandri õitsvast ja positiivsest pikaajalisest arengust, mis põhineb inimõiguste, meediavabaduse ja vastutuse, läbipaistva ja reageerimisvõimelise juhtimise täielikul austamisel ja korrupsioonivastasel võitlusel, mis on Aafrika stabiilse ja kaasava poliitilise, sotsiaalse ja

Neljapäev, 25. märts 2021

majandusliku keskkonna tagamiseks väga tähtsad elemendid; nõuab, et EL töötaks välja strateegilise ja pikaajalise vastuse Hiina algatusele „Üks vöönd, üks tee“, mis peaks juhenduma nii meie ühistest väärtustest kui ka meie Aafrika naabrite väljendatud prioriteetidest ja vajadustest; rõhutab, et EList ja selle liikmesriikidest peab saama piirkonnas stabiilsuse ja usaldusväärsuse allikas; on veendunud, et Euroopa Liidul peab olema Aafrikas suurem geopoliitiline tähtsus ja ta peab looma suhteid, mis tooksid kasu kõigile;

6. on seisukohal, et Põhja-Aafrika riikide rolli tuleks tugevdada edendatava partnerluse ja kolmepoolse koostöö raames, et anda uus hoog põhja-lõuna ja lõuna-lõuna koostööle ning parandada mandrilise lähenemise sidusust;

7. nõuab, et see partnerlus kajastaks Aafrika riikide uusi prioriteete, mis tulenevad COVID-19 pandeemia puhangust; toetab ELi kriisile reageerimist, kasutades Euroopa tiimi (*Team Europe*) lähenemisviisi, ning peab seda primaarseks ja tõeliseks ülemaailmse solidaarsuse ja euroopalike väärtuste märgiks;

8. rõhutab, et koroonaviiruse kriisi kahjulikud mõjud peavad ajendama mõlemat maailmajagu pühenduma partnerlusele, milles võetakse täielikult arvesse selle tagajärgi ning luuakse alus inimarengule keskenduvale kestlikule ja kaasavale taastumisele, eelkõige hariduse ja tugevamate tervishoiusüsteemide osas, et ennetada ja tuvastada alles väljakujunevaid pandeemiaid ja neile reageerida ning kiirendada reaktsiooni olemasolevatele, samuti seoses soolise võrdõiguslikkuse, kestliku majanduskasvu, kiiremate üleminekute, sealhulgas rohe- ja digiülemineku, ning hea valitsemistavaga;

9. rõhutab rahvusvahelise üldsuse pühendumust 17 kestliku arengu eesmärgi saavutamisele, austades samal ajal kestliku arengu tegevuskava 2030 põhimõtteid; on seisukohal, et Aafrika ja ELi partnerlus määrab otsustaval määral ära, kas see pühendumus reaalsuseks saab, ning see peaks põhinema strateegilisel ja valdkondadevahelisel lähenemisviisil, mis hõlmab kõiki kestliku arengu eesmärke ja millega tunnistatakse nende omavahelisi seoseid;

10. tuletab meelde, et Aafrika Liit ja EL esindavad koos 81 riigi poliitilist mõjuvõimu, ning rõhutab partnerluse olulist rolli mitmepoolses süsteemis; kutsub mõlemat poolt üles tõhustama oma koostööd mitmepoolsetel foorumitel ja nõuab tihedat, kaasavat ja süstemaatilist koordineerimist enne ülemaailmse juhtimisega seotud mis tahes ulatuslikku sündmust;

11. tuletab meelde Aafrika Liidu ja Aafrika riikide olulist rolli mitmepoolsetes organisatsioonides, eriti ÜROs, kus Aafrika riigid moodustavad 28 % liikmeskonnast; rõhutab, et ELi eesmärk tugevdada reeglitel põhinevat rahvusvahelist korda ja mitmepoolset süsteemi eeldab Aafrika suurema õigluse ja võrdse esindatuse edendamist ülemaailmsetes valitsusasutustes; nõuab eelkõige, et EL toetaks Aafrika taotlust laiendada ÜRO Julgeolekunõukogu, et kõnealune maailmajagu oleks selles alaliselt esindatud;

12. rõhutab, et ELi mõju tuleneb selle äärepoolseimatest piirkondadest nii Atlandi kui ka India ookeanil ning et äärepoolseimad piirkonnad on ajalooliselt, majanduslikult ja kultuuriliselt seotud mitme Aafrika riigiga; nõuab äärepoolseimate piirkondade tulemuslikumat lõimimist oma piirkondlikku keskkonda ning tihedamat koostööd Aafrika riikidega ühistes küsimustes, eriti seoses keskkonna ja rändega;

13. rõhutab vajadust tugineda Aafrika ja ELi ühisstrateegiast saadud õppetundidele ning tagada, et uus ühisstrateegia oleks täielikult kooskõlas Cotonou lepingu järgse uue lepingu nn Aafrika sambaga ja muude ELi kehtivate poliitikameetmetega ning täiendaks neid, et saavutada ELi arengupoliitika suurem sidusus; tuletab meelde vajadust tagada maailmajagudevahelise partnerluse rakendamine kooskõlas kohaliku, riikliku ja piirkondliku olukorra ning konkreetsete vajadustega;

14. on arvamusel, et maailmajagudevaheline partnerlus peaks võimaldama ka edasist piirkondadeks jagunemist; kordab ELi jätkuvat toetust piirkondlikule integratsioonile (olukorras, kus COVID-19 pandeemia on toonud esile ülemaailmse tarneahela kaitsetuse) ja Aafrika piirkondlikele organisatsioonidele; toetab seisukohta, et EL peab säilitama riikidevahelised ja allpiirkondlikud lähenemisviisid, mille põhjal kohandada oma osalemist ja toetust vastavalt Aafrika viie piirkonna iga riigi konkreetsetele vajadustele ja asjaoludele; nõuab, et ajakohastataks Aafrika allpiirkondadega seotud erinevaid ELi regionaalpoliitika lähenemisviise; peab kahetsusväärseks, et 25 aasta jooksul pärast Euroopa – Vahemere piirkonna partnerluse käivitamist ei ole ELi lõunapoolsete naaberriikidega suudetud ühise heaolu, stabiilsuse ja vabaduse ala loomist veel kaugelgi lõpule viia;

Neljapäev, 25. märts 2021

15. rõhutab Aafrika Liidu tähtsust Aafrika mandri integreerimisel, eelkõige seoses vajadusega suurendada Aafrika-sisest kaubandust; toonitab, et see integratsioon peaks olema selgelt määratletud ja põhinema Aafrika ühiskondade vajadustel; tuletab meelde, et tugev partnerlus eeldab lisaks tugevale ELile ka tugevat Aafrika Liitu; nõuab, et EL toetaks piirkondlikul ja maailmajao tasandil integratsioonipüüdlusi, samuti Aafrika Liidu institutsionaliseerimist ja tugevdamist, vähendades sõltuvust välisrahastamisest ja parandades juhtimisstruktuuri ning tehes seda parimate tavade ja tehnilise ning finantsabi jagamise kaudu; kiidab heaks ettepaneku luua naabuspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi raames Aafrika programm, mille eesmärk on tegeleda kogu Aafrika probleemidega;

16. tunneb suurt heameelt selle üle, et komisjoni president Ursula von der Leyen andis mõista, et ta muudab suhted Aafrikaga oma mandaadi üheks keskseks osaks; tunneb heameelt ELi institutsioonide juhtide hiljutiste visiitide üle Addis Abebasse; nõuab nende kontaktide tihendamist ja korrapärasemaks muutmist kõrgeimal poliitilisel tasandil; on seisukohal, et Aafrika Liidu ja Euroopa Liidu juhtide korrapärased ühised pöördumised parandaksid meie partnerluse nähtavust ja üldsuse teadlikkust meie vastavas riiklikus meedias ning kajastaksid kummagi maailmajao poliitilises tegevuskavas sellele omistatud tähtsust; on seisukohal, et need pöördumised peaksid võimaldama tagasisidet partnerluse rakendamise, protsessis sidusrühmade kaasamise, arengueesmärkide saavutamise suunas tehtud edusammude ning kummagi maailmajao ühiseid põhiküsimusi käsitleva arutelu kohta;

17. rõhutab vajadust kaasata Aafrika ja Euroopa kodanikuühiskond (sealhulgas valitsusvälised organisatsioonid, kohalikud ametiasutused, erasektor, diaspora, mõlema piirkonna parlamendiliikmed, noored, vähemused ja usulised kogukonnad) uute ja olemasolevate strateegiate kindlaksmääramisse ja hindamisse, et luua inimkeskne ning kõigi jaoks kaasav ja juurdepääsetav partnerlus;

18. rõhutab, et ELi jõupingutusi kodanikuühiskonna kaasamiseks tuleb teha läbipaistval viisil, pakkudes võimalusi, rahalisi vahendeid ja raamistikku, mis on vajalikud kodanikuühiskonna esindajate osalemise tagamiseks kõikidel tasanditel, sealhulgas kohalikul ja rohujuure tasandil; rõhutab, et inimkeskse partnerluse loomiseks ei ole äärmiselt oluline mitte ainult nimetatud kodanikuühiskonna osalus, vaid ka ELi pühendumus võidelda rassismi, rassilise diskrimineerimise, ksenofoobia ja sellega seotud sallimatuse kõigi vormide vastu nii liidu piires kui ka väljaspool seda;

19. nõuab kõigi sidusrühmade, sealhulgas Euroopa ja Aafrika kodanikuühiskonna ning kogukondade, kohalike ametiasutuste ja riikide parlamentide süsteemset, läbipaistvat ja tõenditel põhinevat järelevalvet strateegia rakendamise ning poliitikavaldkondade arengusiduse ja poliitikavaldkondade kestliku arengu siduse peahimõtte järgimise üle;

20. juhib tähelepanu parlamentaarse diplomaatia tähtsusele ja on seisukohal, et sellistel parlamentaarsetel assambleedel nagu AKV-ELi parlamentaarne ühisassamblee ja Üleaafrikaline Parlament on keskne osa ELi ja Aafrika vahelise poliitilise dialoogi tugevdamisel; rõhutab Euroopa Parlamendi rolli partnerluse tulemusliku rakendamise kontrollimisel ja jälgimisel; tuletab meelde paljusid Euroopa Parlamendi korraldatud parlamentaarseid kohtumisi ja missioone ning nõuab ELi ja Aafrika Liidu suhete parlamentaarse mõõtme tugevdamist korrapärase missioonide kaudu, et võimaldada peamistel parlamendikomisjonidel oma Aafrika kolleegidega kohtuda ja teavet vahetada;

21. usub, et diasporaade roll on kahe maailmajao vaheliste sidemete loomisel ja vastastikuse mõistmise edendamisel teadmussiidre, investeringute ja rahasaadetiste kaudu ülioluline ning et EL peaks võimaldama diasporaadel osaleda poliitikakujundamises, edendades struktuure diasporaarühmade kaasamiseks sotsiaalsetesse ja poliitilistesse küsimustesse; kutsub komisjoni üles kaaluma, kuidas osana terviklikust Aafrika-strateegiast diasporaaga kõige tulemuslikumalt töötada, sealhulgas kasutades ühiste probleemide lahendamisel ära sise- ja välisrahastamisvahendite koostoitmet;

22. tuletab meelde, et diaspora rahasaadetised on kohaliku majanduse jaoks hädavajalikud; hoiatab, et Maailmapanga andmetel peaks 2020. aastal rahasaadetiste voog Aafrikasse COVID-19 kriisi tagajärjel vähenema umbes 20 %, eriti vähim arenenud riikides, kus need on vaeste leibkondade jaoks oluline sissetulekuallikas; nõuab seetõttu, et EL ja Aafrika riigid töötaksid selle nimel, et rahasaadetiste kulud väheneksid 2030. aastaks alla 3 %-ni kooskõlas kestliku arengu eesmärgiga nr 10.c;

Neljapäev, 25. märts 2021

23. juhib tähelepanu sellele, et partnerluse edukus sõltub selle jaoks eraldatud rahalistest vahenditest; nõuab Aafrika jaoks tulevase naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi raames ulatuslikke toetusmeetmeid, osutades samas, et EL on jätkuvalt Aafrika suurim rahastaja; taunib asjaolu, et paljud liikmesriigid ei ole suutnud saavutada eesmärki eraldada ametlikule arenguabile 0,7 % oma kogurahvatulust ning et mõni riik on oma panust arenguabisse isegi vähendanud;
24. rõhutab, et selleks, et ELi ja Aafrika suhted eemalduksid rahastaja ja toetusesaaja vahelisest dünaamikast ning et Aafrika riikidel oleks mõjuvõim saavutada kestlikku arengut, tuleb uuendatud partnerlusraamistikus näha ette konkreetseid meetmeid, et toetada riigisiseste tulude ulatuslikumat kasutuselevõtmist Aafrika riikides, näiteks edendada korrupsioonivastast võitlust ning õiglaste ja tulemuslike maksusüsteemide väljatöötamist ning võidelda maksustamise vältimise ja maksudest kõrvalehoidumise vastu;
25. nõuab ELi eelarves arengukoostöö jaoks enamate vahendite eraldamist, mida rahastatakse uutest omavahenditest, sealhulgas finantstehingute maksust;
26. tuletab meelde, et riigi isevastutuse põhimõttega nähakse ette, et arengupoliitika ja -programmid saavad olla edukad ainult siis, kui neid juhivad arenguriigid ja kui need on kohandatud riigis valitsevatele olukordadele ja riigi vajadustele; rõhutab vajadust teha selles osas koostööd kodanikuühiskonna ja kohalike kogukondadega, et tagada inimeste vajaduste ja kaitsetusega arvestamine;
27. nõuab järelevalvemehhanismide arendamist, samuti ELi rahaliste vahendite täielikku läbipaistvust ja aruandekohustuse täitmist;
28. nõuab tungivalt, et ELi abi ei tohiks pikendada konflikte ega soodustada autokraatlike režiimide vallutuslikku käitumist, mis on põhjustanud paljusid Aafrika sotsiaal-majanduslikke probleeme ja poliitilisi konflikte; rõhutab, et ühiste huvide taotlemine ja koostöö peab olema kooskõlas rahvusvahelise õiguse, ELi põhiväärtuste ning demokraatia, hea valitsemistava ja inimõiguste toetamise eesmärkidega;
29. kutsub ELi institutsioone ja liikmesriike üles olema suhetes Aafrika mandriga sidusam ja ühtsem osaleja ning oma poliitikat kohustuslikus korras koordineerima, suunates jõupingutused majanduslike võimaluste ja töökohtade loomise raamistiku väljaarendamisele;
30. on seisukohal, et partnerlus peaks hõlmama kõiki 27 ELi riiki ja kõiki 55 Aafrika Liidu riiki; nõuab kõigi ELi liikmesriikide täielikku kaasamist, et suurendada eurooplaste ja partnerriikide vahelise partnerluse nähtavust ja väärtust, võimaldades sel viisil tõhustada ühiseid meetmeid ja eesmärke käsitleva teabe edastamist;

Partnerid inim- ja majandusarengu nimel

31. nõuab, et inimareng asetataks strateegia keskmesse kindlustamiseks, et kedagi ei jäeta kõrvale, pidades esmatahtsaks vaesuse, ebavõrdsuse ja diskrimineerimise käsitlemist ning kõigile demokraatia, õigusriigi, hea valitsemistava ja inimõiguste tagamist, pöörates seejuures erilist tähelepanu kõige tõrjutumale ja vähimkaitstud elanikkonnale; rõhutab, et prioriteediks tuleks seada juurdepääs põhilistele sotsiaalteenustele, nagu toit, vesi ja kanalisatsioon, kvaliteetsetele tervishoiusüsteemidele, kvaliteetsele haridusele, sotsiaalkaitsele ja keskkonnakaitsele;
32. peab esmatahtsaks inimväärtete töötingimuste tagamist, sotsiaalõiguste tugevdamist, sotsiaalse ja tööalase dialoogi parandamist, lapstööjõu kasutamise ja sunniviilise töö kaotamist ning töötervishoiu ja tööohutuse tingimuste parandamist;
33. rõhutab tugevalt toimivate riigiasutuste, ametiasutuste ja taristu olulist rolli ning usub, et nende puudumine võib olla arengut, edusamme ja rahu pärssiv oluline takistus; rõhutab, et julgeolek, stabiilsus ning lõpuks ka jõukus ja kestlik areng saavutatakse asjaomastes piirkondades üksnes juhul, kui järgitakse kõikehõlmavat strateegiat; rõhutab demokraatlike reformide, hea valitsemistava ja riigi ülesehitamise tähtsust kestliku arengu jaoks; rõhutab, et õigusriigi edendamine, korrupsioonivastane võitlus ja õiguskaitse kättesaadavuse toetamine aitaksid oluliselt kaasa kodanike põhiõiguste teostamisele mõlemas maailmajaos;
34. rõhutab, et kuigi paljud riigid kannatavad jätkuvalt korrupsiooni all ning hea valitsemistava ning sotsiaalsete ja poliitiliste vabaduste puudumise all, on paljud riigid juba alustanud üleminekut reformile ja demokraatiale; tuletab meelde, et üleminekuriigid on eriti kaitsetud ja nad peaksid saama toetuse küsimisel ELile lootma; nõuab seetõttu, et neile riikidele pakutaks hästi koordineeritud tuge ja abi vastupidavamate riikide ja ühiskondade ülesehitamisel, et säilitada ja toetada

Neljapäev, 25. märts 2021

nende rahvaste väljendatud positiivse muutuse püüdlusi; soovib komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal luua spetsiaalsed ajutised kontaktrühmad, et ühtlustada ja hõlbustada liiduülest üksikute üleminekuriikide toetamist; on seisukohal, et Aafrikas ja eriti selle ebakindlates riikides tuleks rohkem pingutada kaasavate mitmeparteiliste poliitiliste süsteemide ning vastutustundliku ja demokraatliku valitsemistava edendamiseks, hõlbustades kodanike ja valitsuste vaheliste tööühmade tegevust ning parlamentaarset järelevalvet, sealhulgas kasutades tehnoloogia-platvorme, et koguda kodanikelt saadavat teavet poliitikaküsimustes ja edendada parimate tavade kasutamist vastastikuse suhtluse kaudu eesmärgiga suurendada valitsuse vastutust ja reageerimisvõimet, mis on kestliku arengu saavutamiseks, ülemaailmsete probleemide lahendamiseks ja ebastabiilsuse leviku ohu vähendamiseks otsustava tähtsusega;

35. rõhutab seda, kui oluline on toetada vabasid, õiglaseid ja konkurentsile rajatud valimisi ning usaldusväärseid valimisprotsesse; toetab ELi ja Aafrika vahelist koordineerimist valimisvaatlusmissioonide valdkonnas, samuti sellealast abi, parandades nii Aafrika Liidu suutlikkust viia ellu pikaajalisi valimisvaatlusi vastavalt rahvusvaheliste standarditele kui ka kahepoolset koostööd asjaomaste riikide ja nende kodanikuühiskonnaga, püüdes tagada Aafrikas kaasavad, läbipaistvad ja usaldusväärsed valimised; osutab sellega seoses arvukatele ELi valimisvaatlusmissioonidele, mida Euroopa Parlament kindlalt toetab; julgustab ELi, Euroopa valitsusväliste organisatsioonide, erakondi ja kodanikuühiskonda tegema tihedat koostööd Aafrika kolleegidega, sealhulgas riigiametnikega, et tekitada teemapõhise poliitika väljatöötamise kaudu sisuline poliitiline dialoog, edendada demokraatliku valitsemise tugevaid tavasid, soodustada tõrjutud elanikkonna esindatust ja kaasatust ning toetada kodanikuühiskonna ja kodanike mõtestatud osalemist avaliku elu kõigil tasanditel;

36. hindab tehtud jõupingutusi selliste Aafrika inimõiguste kaitse mehhanismide ja normide tugevdamisel nagu inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika harta ja selle protokollid, Aafrika demokraatia, valimiste ja valitsemise harta, inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika komisjon ning Inimõiguste ja Rahvaste Õiguste Aafrika Kohus; hindab asjaolu, et sellised mehhanismid ja normid aitavad jätkuvalt Aafrika partneritel kohandada oma inimõigusi käsitlevaid õigusakte ja mehhanisme rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtete, õigusaktide ja standarditega;

37. tuletab meelde seda, kui oluline on Rahvusvahelise Kriminaalkohtu osa karistamatuse vastu võitlemisel ning rahu, turvalisuse, võrdsuse, õigluse, õiguskaitse ja hüvitamisega seotud väärtuste kaitsmisel; nõuab, et EL ja Aafrika riigid toetaksid jätkuvalt Rooma statuuti ja Rahvusvahelist Kriminaalkohtu; kutsub üles kõiki Aafrika riike, kes ei ole seda veel teinud, Rooma statuudile alla kirjutama ja seda ratifitseerima;

38. rõhutab, kui oluline on esmatähtsaks pidada lapse huve ning edendada kõigi laste õigust rahulikule lapsepõlvele ja heaolule; nõuab, et viivitamata pöörataks tähelepanu selliste laste rasketele ja tõrjutust süvendavatele tingimustele, eriti Sahara-taguses Aafrikas ja paljudes teistes konflikt- või äärmise vaesuse piirkondades, kellelt on sageli võetud võimalus kasutada oma põhiõigusi, nagu juurdepääs haridusele, esmatasandi tervishoid ja üldisemalt õigus lapsepõlvele; nõuab seetõttu lapse õiguste konventsiooni täielikku rakendamist;

39. juhib tähelepanu sellele, et Aafrika elanikkond on viimase 30 aasta jooksul kahekordistunud ja et see kiire demograafiline kasv jätkub eeldatavasti ka järgmistel aastakümnetel; rõhutab seetõttu Aafrika Liidu ja ELi ühisstrateegia väljatöötamise tähtsust, milles seatakse lapsed ja noored partnerluse keskmesse ning võetakse arvesse 2017. aasta noorte tippkohtumise järeldusi;

40. rõhutab, et parim viis noorte mõjuvõimu suurendamiseks on arendada ja edendada nende edasilikumise võimalusi, eelkõige tööhõive- ja ettevõtlusvõimaluste kaudu, samuti võimaluste kaudu osaleda demokraatlikes protsessides ja otsuste tegemisel; on seisukohal, et selle strateegiaga tuleks parandada eelkõige noortevahetuse ja vabatahtliku tegevuse võimalusi, seades kõigi kavandatud kontaktide ja projektide kontekstis esikohale 17 kestliku arengu eesmärki;

41. kutsub Euroopa Liidu ja Aafrika Liidu institutsioone üles looma praktikavõimalusi noortele eurooplastele Aafrika Liidu riikides ja noortele aafriklastele Euroopa Liidus, et neid asjakohastes integratsiooniprotsessides koolitada;

Neljapäev, 25. märts 2021

42. nõuab, et EL edendaks kõigi noorte (kogu nende mitmekesisuses, sealhulgas noorte tütarlaste ja puuetega tütarlaste) üldist juurdepääsu noortesõbralikele tervishoiuteenustele, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervise ning HIViga seotud teenustele, mis on võrdsed, kättesaadavad, taskukohased ja vajaduspõhised, sealhulgas konflikti ja humanitaarkriisi tingimustes;

43. märgib, et usaldusväärsete rahvastikuregistrite puudumine teatavates Aafrika riikides on jätnud paljud kodanikud ilma seaduslikust eksisteerimisõigusest ning sellest tulenevalt nende kodanikuõigustest, demokraatlikus protsessis osalemise õigusest ja hääleõigusest; rõhutab, et sellest tulenevalt ei ole rahvastikustatistika usaldusväärne ega asjakohane;

44. rõhutab, kui oluline on investeerida spetsiifilistesse ELi algatustesse, mille eesmärk on tugevdada Aafrika riiklike rahvastikuregistrite süsteeme, tagades nende teenuste kättesaadavuse ja konfidentsiaalsuse, ning toetada Aafrika valitsusi investeerimisel ohutusse ja uuenduslikesse tehnoloogilistesse lahendustesse, et hõlbustada sündide registreerimist kooskõlas kestliku arengu eesmärgiga nr 16.9;

45. on arvamusel, et sooline võrdõiguslikkus ning naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamine tuleb seada esmatahtsale kohale ja integreerida partnerluse kõikidesse mõõtmetesse; kutsub seetõttu oma partnereid üles aktiivselt edendama naiste rolli majanduses ja ühiskonnas ning naiste panustamist majandusse ja ühiskonda, tunnustades nende kodaniku- ja juriidilisi õigusi, sealhulgas õigust omada vara ja õigust tegutseda eri majandus- ja poliitilistes sektorites; tunneb heameelt naiste suurenenud poliitilise esindatuse üle mõnes Aafrika riigis; märgib siiski, et teatavates Aafrika riikides on naised endiselt ebapiisavalt esindatud; rõhutab, et naiste inimõiguste austamine ja täielik teostamine on demokraatliku ühiskonna alustala; on seetõttu seisukohal, et need põhiõigused ja eesmärgid tuleb saavutada selleks, et ehitada üles tõeliselt demokraatlik ühiskond;

46. nõuab, et hiljuti käivitatud ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskava (GAP III) raames suurendataks jõupingutusi eelkõige selleks, et lõpetada sooline vägivald, naiste suguelundite moonutamine ja sundabielud; kutsub komisjoni üles tagama koostoime ELi ja Aafrika partnerluse ning GAP III vahel, et saavutada sooline võrdõiguslikkus; nõuab, et ELi ja Aafrika partnerluses rõhutataks naiste osalemist otsuste tegemisel; nõuab naiste õigustega seotud eesmärgi käsitleva ühise tegevuskava koostamist;

47. rõhutab, et soolise võrdõiguslikkuse parandamiseks, kahjulike soonormide ümberkujundamiseks ning seksuaalse, soopõhise ja perevägivald, samuti soovimatu raseduse ja HIV-nakkuse ennetamiseks on otsustava tähtsusega eelkõige põhjalik seksuaalkasvatust;

48. toonitab asjaolu, et juurdepääs seksuaal- ja reproduktiivtervisele ning seonduvatele õigustele ja nende austamine on ELi ja Aafrika partnerluse oluline osa; märgib tungivat vajadust tegeleda asjaoluga, et koroonaviiruse kriisi tagajärjed on veelgi piiranud juurdepääsu seksuaal- ja reproduktiivtervise alastele teenustele ja haridusele ning on suurendanud naiste ja tütarlaste diskrimineerimise ning naiste- ja tütarlastevastase vägivalda probleemi; kutsub komisjoni üles seadma uues ELi ja Aafrika partnerluses esmatahtsale kohale seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvad õigused ja pühendumise sellele, et edendada, kaitsta ja täita iga inimese täieliku kontrolli omamise õigust ning õigust otsustada vabalt ja vastutustundlikult oma seksuaalsuse ja seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste üle ilma diskrimineerimise, sundimise ning vägivaldala;

49. märgib, et puuetega inimesed on endiselt mitmekordse diskrimineerimise ohvrid; nõuab Aafrikas puuetega inimeste õiguste süvalaiendamist kogu strateegia ja kõigi kasutusele võetud rahastamisvahendite ulatuses ning nõuab nende aktiivset kaasamist ühiskonda ja süstemaatilist osalemist nende kaasamise edendamise strateegiate (eelkõige hariduse, ettevõtluse ja digiülemineku vallas) ettevalmistamisel ja rakendamisel; on seisukohal, et seda on võimalik saavutada ainult kodanikuühiskonna organisatsioonide, sealhulgas puuetega inimeste organisatsioonide sisulise kaasamise kaudu;

50. on mures LGBTI-inimeste vastu suunatud jätkuva vägivald ja diskrimineerimise pärast, eelkõige seoses tervishoiuteenuste kättesaadavusega, ja kutsub mõlemat maailmajagu üles suurendama jõupingutusi nende õiguste kaitsmiseks;

51. rõhutab kodanikuühiskonna, sealhulgas kohalike valitsusväliste organisatsioonide, ja väljendusvabaduse otsustavat rolli demokraatia nõuetekohase toimimise tagamisel; tuletab meelde vajadust tunnustada ja edendada kodanikuühiskonna organisatsioonide mitmekülgseid rolle ja panust; kutsub mõlemat maailmajagu üles tagama raamistiku, mis võimaldab kodanikuühiskonna organisatsioonidel osaleda poliitika kujundamisel ja hindamisel eri otsustustasanditel;

Neljapäev, 25. märts 2021

52. rõhutab vaba ja elujõulise meedia- ja ajakirjandussektori olulist rolli ning tuletab meelde, et see on esmatähtis niisuguse hästi informeeritud üldsuse tagamiseks, mis suudab kindlaks määrata oma prioriteedid, ja vaeuudiste suhtes vastupanuvõime suurendamiseks; julgustab Aafrika jätkuvaid jõupingutusi meediavabaduse valdkonnas ja ajakirjanike toetamisel ning rõhutab vaba ajakirjanduse olulist osa korruptsioonivastases võitluses ning riigiasutuste järelevalve ja vastutuse vallas;

53. tuletab meelde, et tervis on inimarenguks vajalik tingimus ja et õigus tervisele on põhiõigus; rõhutab, et tervise mitmemõõtmelist olemust tuleks täielikult käsitleda; rõhutab ohutu keskkonna tähtsust inimeste tervise kaitsmisel ja seda, et tulevaste partnerlusse tuleks lõimida terviseühitsuse põhimõtte;

54. rõhutab vajadust luua tervisevaldkonnas tõeline partnerlus, mille eesmärk on tugevdada tervishoiusüsteeme, suurendades kogukondade rolli; toonitab, et riikide suutlikkuse suurendamine peab olema alus kõigile piisava, kättesaadava ja taskukohase tervishoiu kättesaadavuse parandamiseks, tõhustades tervishoiuteenuste avalikku osutamist;

55. rõhutab lisaks, et selles partnerluses tuleks keskenduda üleilmsetele terviseuringutele ja -arendusele ning ELi ja Aafrika koostöö tugevdamisele terviseuringute ja innovatsiooni valdkonnas, suurendades sel viisil ühiselt Aafrika ja Euroopa kohalikku tootmisvõimsust tervisetoodete, seadmete ja ravimite valdkonnas; nõuab tungival, et EL toetaks sel eesmärgil Aafrika riike, eriti vähim arenenud riike, intellektuaalomandi õiguste kaubanduspektide lepingus sätestatud paindlikkuse tulemuslikus rakendamises rahvatervise kaitses, nagu kohustuslik litsentsimine ja paralleelkaubandus; ergutab võrgustike loomist Aafrika ja Euroopa teadusringkondade vahel ning teadmiste ja kogemuste vahetamist ja rõhutab vajadust lahendada võltsitud ravimite probleem;

56. rõhutab, et juurdepääs veele, kanalisatsiooni- ja hügieeniteenustele on rahvatervise parandamisele ja haiguste levikuga võitlemisele suunatud mis tahes meetmete oluline eeltingimus ning see peaks olema ELi ja Aafrika koostöö oluline element; rõhutab vajadust suurendada jõupingutusi veemajanduse ja valitsemistava, taristu ülesehitamise ning hügieeni edendamise ja hariduse valdkonnas; nõuab nende teenuste kättesaadavuse sihipärasest parandamisest, eriti vähimkaitsete ja diskrimineeritute seas;

57. rõhutab laste tavapärase immuniseerimise kasulikkust tervisele ja nõuab immuniseerimisega seotud programmide edasist tõhustamist; rõhutab, et koroonaviiruse kriis on toonud esile vajaduse tagada juurdepääs vaktsiinidele ja ravile, ning kutsub mõlemat maailmajagu üles tegema tihedat koostööd tagamaks, et kõik sellealast kasu saaksid;

58. tunneb muret asjaolu pärast, et esile on kerkimas üha enam omavahel seotud kriise, olgu need siis tervise-, toidu-, keskkonna- või julgeolekukriisid, ning eeldatavasti need süvenevad kliimamuutuste ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemise tõttu, ning juhib seetõttu tähelepanu inimeste ja ökosüsteemide vastupanuvõime, samuti valdkonnaülese kriisienetuse, kriisidega seotud valmisoleku, järelevalve ning juhtimis- ja reageerimissuutlikkuse igakülgse tugevdamise olulisusele tulevases strateegias ja kombineeritud strateegias tulevikus üleilmsetele pandeemiatele reageerimiseks; nõuab sotsiaalkaitsemudelite, tingimusteta põhisissetuleku ja mitteametliku majanduse formaliseerimise üksikasjalikumat kaalumist ning rõhutab inimväärse töö ja sotsiaaldialoogi toetamise tähtsust; julgustab ebakindluse, kriisilukorra ja pikaajaliste kriiside korral toetama juurdepääsu haridusele, koolitusele ja tööhõivele, mis on stabiilsuse ja elatise tagamise võtmetegurid;

59. rõhutab, et kaasav, juurdepääsetav ja kvaliteetne haridus on põhiõigus ja eeltingimus lastekaitseks ja eelkõige tütarlaste mõjuvõime suurendamiseks, sealhulgas eriolukordades;

60. tuletab meelde, et Aafrikas elavate noorte osakaal on üks maailma suurimaid, mis kujutab endast tohutut probleemi seoses haridusega, kuid on samal ajal vara mandri edaspidiseks arenguks; tuletab meelde hariduse tähtsust kodanike rolli kujundamisel ühiskonnas ning kestliku majanduskasvu ja töökohtade loomise stimuleerimisel; rõhutab, et kirjaoskamatus ning kvaliteetse hariduse ja koolitatud spetsialistide puudumine pärsivad kestlikku arengut; rõhutab, et haridus kõigile on horisontaalne ja terviklik küsimus, mis mõjutab kestliku arengu eesmärkide kõiki mõõtmeid; rõhutab, kui oluline on kestliku arengu eesmärk nr 4.1, mille eesmärk on saavutada täielik ja kvaliteetne 12 aastat kestav põhi- ja keskhariduse tsükkel, mis on kõikidele tasuta;

Neljapäev, 25. märts 2021

61. on veendunud, et haridus peaks olema arenguabi prioriteet, eriti vähim arenenud riikides, ning Aafrika ja ELi partnerluse põhisammas; nõuab, et uues partnerluses seataks esikohale õpetajakoolitus ja haridusstruktuuride tugevdamine, eriti ebakindlates ja konfliktidest mõjutatud riikides; nõuab meetmeid haridussüsteemist varakult lahkumise vastu võitlemiseks, eriti maapiirkondades, pakkudes eelkõige piisavaid koolisööklaid ja hügieeniteenuseid; nõuab kutseõppe edendamist; kutsub riike üles investeerima suuri summasid taristusse ja digiüleminekusse, et võimaldada suurimal hulgal nii maa- kui ka linnapiirkondade lastel koolisüsteemi integreeruda;

62. rõhutab vajadust kõrvaldada tõkked, mis takistavad tütarlaste juurdepääsu kvaliteetsele, turvalisele ja kaasavale haridusele ning koolitusele kõikidel tasanditel ja igas olukorras, sealhulgas konfliktide ja humanitaarkriisi tingimustes; rõhutab, et kaasav haridus tähendab seda, et austatakse täielikult kõigi laste õigust võrdsele juurdepääsule haridusele, olenemata soost, sotsiaal-majanduslikust seisundist, kultuuritaustast ja usutunnistusest, pöörates erilist tähelepanu tõrjutud kogukondadele ja puuetega lastele;

63. rõhutab vajadust tihedamate seoste järele hariduse, oskuste arendamise ja tööhõive vahel, et võimaldada noorte täielikku tööturul osalemist, eelkõige lõimides digitaalsed ja rohelised kutseoskused kooli õppekavadesse; rõhutab, et kvaliteetsel tehnilisel ning kutseharidusel ja -õppel on noorte tööhõives otsustav roll ja seda tuleks edendada; kutsub üles toetama erasektori dialoogi, et soodustada koolituse vastavusse viimist tööturu vajadustega;

64. nõuab Aafrika ja Euroopa ülikoolide vaheliste võrgustike loomist ning teadmiste vahetamise kiirendamist; nõuab suuremat põhja-lõuna- ja lõuna-põhja-suunalist liikuvust Aafrika ja ELi noorte kutseõppe, stipendiumide ja akadeemiliste vahetusprogrammide valdkonnas, näiteks programmid „Erasmus“ ja „Erasmus noortele ettevõtjatele“, et aidata uutel ettevõtjatel omandada asjakohased oskused äriühingu juhtimiseks;

65. peab kahetsusväärseks seda, et komisjoni teatises ei ole käsitletud väliskultuuripoliitika mõõdet ning Euroopa ja Aafrika vahelise süvendatud kultuurikoostöö pakutavat paljulubavat potentsiaali; tuletab meelde Euroopa ja Aafrika vahelise kultuuridialoogi tähtsust ning on seisukohal, et kultuurisuhed ja kultuuridevaheline dialoog võivad aidata luua usaldust ja edendada partnerluses ühist kuuluvustunnet; nõuab liikmesriikide diplomaatiliste ja konsulaaresinduste, ELi delegatsioonide, Euroopa ja kohalike sidusrühmade ning ELi riiklike kultuuriinstituutide võrgustiku tegevuse koordineerimist ühiste projektide ja ühismeetmete rakendamisel kolmandates riikides, tuginedes kultuurisuhete põhimõtetele, mis keskenduvad vastastikuse usalduse ja mõistmise loomisele Euroopa ja Aafrika vahelise inimestevahelise dialoogi kaudu;

66. tuletab meelde, et kultuurikoostöö ELis ja partnerriikidega edendab rahuvalvel ning äärmusluse ja radikaliseerumise vastasel võitlusel põhinevat ülemaailmset korda demokraatia, õigusriigi, väljendusvabaduse, inimõiguste ja põhiväärtuste alase kultuuridevahelise ja religioonidevahelise dialoogi kaudu;

67. rõhutab Aafrika pärandi, kultuurilise identiteedi, ajaloo ja kunsti edendamise tähtsust; nõuab kultuuriväärtuste tagastamist Aafrika riikidele ja tingimuste loomist Aafrika pärandvara püsivaks tagastamiseks Aafrikale; nõuab, et EL ja Aafrika looksid nn mälestuskultuuri, mis võimaldaks mõlemal maailmajaol tuvastada praegustes suhetes koloniaalrežiimi jäänused ja pidada läbirääkimisi, et võtta asjakohaseid meetmeid vastu nende vastu võitlemiseks;

68. tuletab meelde Aafrika mandri rikkalikku keelelist mitmekesisust; nõuab, et EL ja liikmesriigid säilitaksid selle oma tulevastes suhetes; kordab vajadust teha tihedat koostööd UNESCOga, et tagada kultuuriline ja keeleline mitmekesisus ning leida ühised alused koostööks;

Partnerid kestliku ja kaasava majanduskasvu heaks

69. rõhutab, et Euroopa Liitu ja Aafrikat ühendavad olulised majandussidemed, mida tuleks tulevikus veelgi tugevdada, et tagada piirkonna produktiivne ümberkujundamine ja vastupanuvõime suurendamine; märgib, et Hiina on oma kohalolekut Aafrikas suurendanud, samal ajal kui ELi liikmesriigid on näidanud ainult väga valikulist huvi Aafrika riikidega kaubavahetuse ja neisse investeerimise vastu, mistõttu kaubavahetuse maht ELi ja enamiku Aafrika riikide vahel on endiselt

Neljapäev, 25. märts 2021

suhteliselt väike; rõhutab, et ELi majanduspartnerlus Aafrikaga vajab täiesti uut alust, mis tähendab, et see peab jõudma uude reaalsusse, kus EL ja Aafrika arendavad välja vastastikku kasuliku ja kestliku partnerluse, kujundavad majandus-, äri- ja kaubandussuhteid ümber solidaarsuse ja koostöö vaimus ning tagavad õiglase ja eetilise kaubanduse; toonitab, et selle partnerluse eeltingimus on kõigi Aafrika riikide jätkuv ja oluline kestlik areng; rõhutab sellega seoses vajadust pakkuda investeeringuid ja sihipärast toetust ning austada poliitikavaldkondade arengusidusust;

70. rõhutab oma veendumust, et Aafrika kui ressursirikas maailmajagu, mida iseloomustab kiire kasvutempoga dünaamiline ja arenev majandus, kasvav keskklass ning noor ja loominguiline elanikkond, on võimalusi pakkuv maailmajagu, mis on mitmel korral näidanud, et majanduslikud edusammud ja areng on võimalik;

71. rõhutab Aafrika ebakindluse ja vaesuse kõigi struktuuriliste põhjuste ja välistegurite arvestamise tähtsust, leides lahenduse konfliktide, nälja, kliimamuutuste, ebavõrdsuse, põhiteenuste puudumise ja sobimatute põllumajandusmudelite algpõhjustele ning edendades konfliktide poliitilisi ja kaasavaid lahendusi ja rakendades terviklikku lähenemisviisi, milles keskendutakse vähimkaitstud elanikkonnarühmade kannatuste leevendamisele;

72. juhib tähelepanu omamaise tootmis- ja töötlemisvõimsuse edendamise olulisusele, mis aitaks vähendada sõltuvust välisimpordist; rõhutab, et Aafrika vajab tööstuse ja taristu ümberkujundamist, mis on võimalik ainult suurte jätkusuutlike investeeringute kaudu, kus avaliku ja erasektori tegevusviisid kujutavad endast reaalselt võimalust arengu edendamiseks; märgib, et Euroopa Kestliku Arengu Fond (EFSD) peaks rahastama investeeringuid, millega edendatakse kaasavat ja kestlikku majanduslikku ja sotsiaalset arengut, tuginedes kõigile võimaldatavale juurdepääsetavusele ja universaalsidainile, tunnistades samas selle puudusi vähim arenenud riikides;

73. rõhutab, et erasektori investeeringud peaksid teenima kohalikku turgu ja elanikkonda ning olema suunatud neile, kellel on rahastamisele piiratud juurdepääs, tagades tõrjutud rühmadele finantsteenuste kättesaadavuse, näiteks otseinvesteeringute kaudu kohalikesse mikro-, väikestesse ja keskmise suurusega ettevõtjatesse (VKEd) ning sotsiaalmajanduse ärimudelitesse, eriti pereettevõtetesse;

74. nõuab nende eesmärkide täitmise tagamiseks tugevate järelevalve- ja hindamismehhanismide väljatöötamist; rõhutab, et kodanikuühiskonna mõjuvõimu suurendamine ja sellega sotsiaalse vastaspoole kaasamine investeeringustruktuuridesse on ELi praeguse poliitika lahutamatu osa Aafrika riikide suhtes ja nendega suheldes;

75. kordab Euroopa Kestliku Arengu Fondi hiljutise hindamisaruande järeldusi, milles osutati tõendite puudumisele segarahastamismehhanismide arengupotentsiaali, täiendavuse ja riikide omavastutuse kohta;

76. pooldab G20 algatust „Kokkulepe Aafrikaga“, mis käivitati 2017. aastal eesmärgiga edendada Aafrikas muu hulgas taristut toetavaid erainvesteeringuid, ning peab seda heaks platvormiks, mille abil edendada põhjalikke, kooskõlastatud ja riigipõhiseid reformikavasid; kiidab heaks asjaolu, et siiani on algatusega ühinenud kaksteist Aafrika riiki;

77. rõhutab, et ELi ja Aafrika kaubandus- ja majanduskoostöös tuleks esmatähtsaks pidada piirkondlikku integratsiooni Aafrika mandril; nõuab, et liit suurendaks oma toetust Aafrika integratsioonistrateegiatele ja tagaks selle järjepidevuse mandri, piirkondliku ja riikliku tasandi vahel, kus seda rakendatakse;

78. kutsub komisjoni üles toetama Aafrikat tema püüdlustes luua mandri tasandil vabakaubanduspiirkond; tunneb heameelt Aafrika mandri vabakaubanduspiirkonna käivitamise üle ning rõhutab selle tohutut potentsiaali Aafrika-sisese kaubanduse ja piirkondliku integratsiooni edendamise vahendina ning vahendina, millega parandatakse Aafrika juurdepääsu maailmaturgudele; rõhutab, et Aafrika mandri vabakaubanduspiirkond peaks võimaldama integratsiooni, mis on kasuks kõikidele Aafrika rahvastele, ka kõige rohkem tõrjututele; tuletab meelde, et Aafrika riikide vahel on arengulisi erinevusi, mida tuleb arvesse võtta, et mitte ebavõrdsust suurendada; on seisukohal, et ELi toetus Aafrika vabakaubanduspiirkonnale peaks keskenduma õigusraamistike väljatöötamisele, et vältida sotsiaal- ja keskkonnanormide kiiret allakäiku; usub, et Aafrika vabakaubanduspiirkond ja käimasolevad piirkondliku integratsiooni alased jõupingutused annavad hea võimaluse tasakaalustada rahvusvahelist investeerimiskorda, et muuta see vastutustundlikuks, õiglaseks ja kestlikku arengut soodustavaks;

Neljapäev, 25. märts 2021

79. rõhutab, et Aafrikas on vaja luua ja mitmekesistada mandrisesiseid väärtusahelaid, et luua rohkem lisaväärtust Aafrika riikides endis; rõhutab, et piirkondliku väärtusahela arendamiseks on oluline pakkuda tehnilist abi piirikoostöös ja muudes valdkondades esinevate tehniliste küsimuste lahendamiseks; märgib, et sellise kaubanduse arengut pärsvad jätkuvalt olulised tõkked, mis on tingitud tariifide levimusest ja muudest takistustest, nagu kehvast olukorras taristu ja suured tehingukulud; juhib seetõttu tähelepanu vajadusele investeerida märkimisväärselt transporditaristusse, et hõlbustada Aafrika-sisest kaubandust;

80. rõhutab, et EL ja Aafrika Liit jagavad ühist huvi stabiilse ja reeglitel põhineva mitmepoolse kaubandussüsteemi vastu, mille keskpunkt on Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO);

81. tuletab meelde, et üks peamisi proovikivisid arenguriikide jaoks on tõusta majanduse mitmekesistamise kaudu üleilmases väärtusahelas kõrgemale; nõuab, et niivõrd, kui võrd see on kooskõlas WTO reeglitega, hoiduks EL sellisest kaubanduspoliitikast, mis üldreeglina keelaks Aafrika riikidel toorainetele ekspordimaksude kehtestamise;

82. tuletab meelde, et vaba ja aus kaubandus Aafrika mandriga on kestliku arengu ja vaesuse vähendamise toetamisel keskse tähtsusega; palub komisjonil kaasata kodanikuühiskond poliitilise dialoogi kõikidele tasanditele, eriti kaubanduslepingute ettevalmistamisse, jälgimisse ja hindamisse; rõhutab, et majanduspartnerluslepingud ja üldiste tariifsete soodustuste kava on ELi ja Aafrika kaubandussuhete olulised vahendid; nõuab siiski tungivalt, et komisjon tunnistaks majanduspartnerluslepingute suhtes eriarvamusi ja leiaks konkreetseid lahendusi Aafrika riikide probleemidele reageerimiseks, eelkõige seoses nende prioriteediga luua piirkondlikke väärtusahelaid ja edendada Aafrika-sisest kaubandust; kordab oma nõuet majanduspartnerluslepingute mõju põhjaliku analüüsi järele;

83. nõuab, et kõikidesse praegu läbiräägitavatesse ja tulevastesse majanduspartnerluslepingutesse lisataks süstemaatilisel siduvad ja jõustavad mehhanismid inimõigusi, töö- ja keskkonnastandardeid käsitlevate kaubanduse ja kestliku arengu peatükkide rakendamiseks, ning rõhutab samas, et lepingud peavad olema kooskõlas arengupoliitika ja kestliku arengu eesmärkidega, eelkõige seoses nende mõjuga metsade hävitamisele, kliimamuutustele ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemisele;

84. märgib, et Aafrika riigid, mis moodustavad üle 50 % üldiste tariifsete soodustuste kava toetusesaajatest, esindavad alla 5 % ELi üldiste tariifsete soodustuste kava impordist; kutsub komisjoni üles abistama toetust saavate riikide majanduses osalejaid muu hulgas päritolureeglite järgimisel ja tehniliste tõkete ületamisel; peab kahetsväärseks, et üldiste tariifsete soodustuste kavast ei ole siiani panustatud toetust saavate Aafrika riikide majanduslikku mitmekesistamisse; kordab oma üleskutset komisjonile kaaluda üldiste tariifsete soodustuste kava määruse⁽⁹⁾ alla kuuluvate toodete loetelu laiendamist;

85. palub komisjoni, arvestades zoonootiliste patogeenide Aafrikas levimise dokumenteeritud kasvavat ohtu, edendada Aafrika riikides regulatiivse koostöö ja dialoogi kaudu rangemaid sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete ning loomade heaolu standardeid;

86. juhib tähelepanu sellele, et erasektori investeeringud ning avaliku ja erasektori partnerlused on kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks ja kohaliku erasektori arenguks väga vajalikud ning peavad olema kooskõlas inimõiguste, inimväarse töö ja keskkonnastandarditega, samuti rahvusvaheliste kliimaeesmärkide ja roheüleminekuga, ning et see peaks esmajärjekorras vastama väga väikeste ettevõtjate ja VKEd e rahastamisvajadustele; pooldab sellega seoses komisjoni pingutusi muuta Aafrika-Euroopa allianss kahe maailmajao vaheliste majandussuhete keskseks sambaks;

87. märgib, et VKEdel ja pereettevõtetel on oluline roll kohaliku majanduse arengus; juhib tähelepanu sellele, et VKEd on töökohtade loomise peamine tõukejõud ja need moodustavad 95 % Aafrika ettevõtjatest; on veendunud, et strateegias tuleks seada esikohale ettevõtlus ja juurdepääs rahastamisele ning samas tuleb sellega luua usaldusväärne ärikeskkond; on lisaks seisukohal, et kohaliku erasektori toetamine on COVID-19-järgses taastumises otsustava tähtsusega; juhib tähelepanu Väikeste ja Keskmise Suurusega Ettevõtjate Rakendusamet (EASME) võimalustele edendada ettevõtjatevahelist koostööd ja ühisettevõtete loomist Aafrika ettevõtjatega, mis lisaks ärivõimaluste nähtavuse suurendamisele edendaks ka väga vajalikku juurdepääsu rahastamisele ja tehnoloogiale oskusteabe siirde kaudu;

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 978/2012 üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise ning nõukogu määruse (EÜ) nr 732/2008 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 303, 31.10.2012, lk 1).

Neljapäev, 25. märts 2021

88. rõhutab, et Aafrika ja ELi partnerlus erasektoris peaks sisaldama jõulisi sätteid vastutustundliku rahastamise kohta; tuletab meelde, et ettevõtjatepoolsete kuritarvituste vältimiseks tuleb veel teha märkimisväärseid edusamme, ning rõhutab seetõttu, et ettevõtja sotsiaalse vastutuse, inimõiguste ja keskkonnaalase hoolsuse põhimõtete austamise tagamine tuleks ELi ja Aafrika partnerluses selgelt esikohale seada;

89. rõhutab, et Euroopa ettevõtjad vastutavad oma tarneahelate eest; kutsub komisjoni üles esitama kaugeleulatuva seadusandliku ettepaneku kohustuslike inimõiguste, sotsiaalõiguste ja keskkonnalaste hoolsuskohustuste kohta ELi ettevõtjatele; nõuab tungival, et komisjon tagaks selliste ettepanekute väljatöötamisel, et neid saab kohaldada kogu tarneahelas, need vastavad OECD suunistele sotsiaalse vastutuse ja inimõiguste kohta kaubanduses ning on kooskõlas WTO reeglitega ning et pärast hoolikat hindamist saaks olla kindel, et ettepanekud toimivad ja neid saab kohaldada kõigi turul tegutsejate, sealhulgas VKEde suhtes, ning et need sisaldavad sätteid kahju saanud osapoolle õiguskaitse tagamiseks;

90. rõhutab, et finantsvõimendusega erasektori investeeringud peaksid pigem täiendama arenenud riikide kohustust eraldada 0,7 % kogurahvatulust ametlikule arenguabile (kusjuures 0,15–0,2 % kogurahvatulust peab olema reserveeritud vähim arenenud riikidele), mitte seda asendada;

91. on seisukohal, et ELi Aafrika-strateegia peaks hõlmama ka Aafrika riikide abistamise meetmeid, et kasutada nende rikkalikke maavarasid tegeliku arengu tulemuste saavutamiseks, ning nõuab olemasolevate meetmete tulemuslikkuse läbivaatamist, pidades silmas ka küsitavat Aafrika ekspluateerimist Hiina ja Venemaa poolt; kutsub komisjoni ja ELi Aafrika partnereid üles rakendama konfliktimineraalide määruses⁽¹⁰⁾ nõutavaid meetmeid sujuvalt ja avaldama viivitamata väljaspool ELi asuvate ettevõtjate loetelu, kes ei vasta kõnealuses määruses sätestatud nõuetele; rõhutab Euroopa tugevaid külgi (nt läbipaistvus, kvaliteetsed kaubad ja teenused ning demokraatlik valitsemistava) ning usub, et need põhiväärtused on autoritaarsete mudelite kaalukas alternatiiv;

92. märgib 2009. aastal Aafrika riigipeade ja valitsusjuhtide vastu võetud Aafrika mäetööstuse arenguvisioni (*Africa Mining Vision*) rakendamise olulisust, et tagada maavarade läbipaistev, õiglane ja optimaalne kasutamine;

93. tuletab meelde, et kaevandussektoril on paljude Aafrika riikide majanduses oluline osa ja see on seotud ressursisidealase ebavõrdse vastastikuse sõltuvusega Euroopast, mida tuleks parandada, tegeledes läbipaistvuse direktiivi⁽¹¹⁾ ja raamatupidamisdirektiivi⁽¹²⁾ abil kaevandussektori maksutulude ja litsentsitasude ebaseadusliku väljavoolu probleemiga;

94. väljendab muret asjaolu pärast, et Aafrika riikide vastu algatatakse üha rohkem investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise menetlusi, eelkõige Euroopa ettevõtjate poolt; kutsub ELi valitsusi ja ettevõtjaid üles hoiduma investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise mehhanismi kasutamisest ning lõpetama arvukad Aafrika riikide vastu algatatud investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise menetlused;

95. on seisukohal, et see partnerlus peaks toetama naiste ja noorte ettevõtlust maa- ja linnapiirkondades ning selleks on oluline edendada võrdset juurdepääsu majanduslikele ja tootlikele ressurssidele, nagu finantsteenused ja maavaldusõigused; nõuab Aafrika ja Euroopa naisettevõtjate vahelise teavevahetuse arendamist platvormide kaudu, mis võimaldavad võrgustike loomist, kogemuste jagamist ja ühiste projektide väljatöötamist;

96. tuletab meelde, et naiste positsiooni saab tugevdada kaubavahetuslepingutes sisalduvate selgete sätetega sooküsimuste ja kaubanduse kohta; kutsub sellega seoses komisjoni üles abistama Aafrika Liitu soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise strateegia rakendamisel ja rakendama meetmeid, millega panustatakse soolise võrdõiguslikkuse saavutamisse kaubanduslepingutes Aafrika riikidega;

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrus (EL) 2017/821, millega kehtestatakse konflikti- ja riskipiirkondadest pärit tina, tantaali, volframi ja nende maakide ning kulla liidu importijatele tarneahelaga seotud hoolsuskohustus (ELT L 130, 19.5.2017, lk 1).

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/50/EL (ELT L 294, 6.11.2013, lk 13).

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

Neljapäev, 25. märts 2021

97. toonitab Aafrika tohutuid eelarvepiiranguid pandeemia sotsiaal-majanduslike tagajärgedega toimetulekul; tuletab meelde, et teatavad Aafrika riigid kulutavad võlgade tagasimaksmiseks rohkem raha kui tervishoiuteenustele; on veendunud, et põhjalikult tuleks kaaluda leevendamismeetmeid jätkusuutmatu võlakoormuse osas, mis toob kaasa suured kaotused avalikes teenustes ja hoolekandemeetmetes; võtab teadmiseks G20 teadaande, et esimese sammuna õiges suunas kehtestatakse kõige nõrgema majandusega arenguriikide laenumaksetele ajutine moratoorium; kordab üleskutset erasektori võlausaldajatele osaleda algatuses samaväärsetel tingimustel ning julgustab G20, Rahvusvahelist Valuutafondi (IMF) ja Maailmapanka ning mitmepoolseid arengupanku jätkama võlakergenduste andmist ja uurima lisavõimalusi võlateenindusmaksete peatamiseks; kutsub laiemalt üles looma mitmepoolset võlgade restruktureerimise mehhanismi, et käsitleda nii kriisi mõju kui ka kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 rahastamisvajadusi; rõhutab vajadust siduda võlakergendusmeetmed ametliku arenguabi lisavahendite kasutuselevõtuga ja seada vaikevalikuna esmatähtsale kohale toetuspõhine rahastamine, eriti vähim arenenud riikide jaoks;

98. toonitab, kui oluline on toetada Aafrika riike, et parandada nende võimet võtta kasutusele riigisiseseid tulusid, et suurendada avalikesse põhiteenustesse tehtavaid investeeringuid; tuletab meelde, et ebaseaduslikud finantsvood moodustavad Aafrika riikide saadud ametliku arenguabiga võrreldes kahekordse summa, mis ulatub kokku umbes 50 miljardi USA dollarini aastas, ja et neil on tohtu mõju mandri arengule ja valitsemistavale; kutsub ELi üles toetama veelgi Aafrika partnereid valitsemistava parandamisel, korruptsioonivastases võitluses, nende finants- ja maksusüsteemide läbipaistvuse suurendamisel ning asjakohaste õigus- ja järelevalvemehhanismide loomisel;

99. soovib ELil ja Aafrika Liidul olemasolevaid riiklikke ja rahvusvahelisi korruptsioonivastaseid vahendeid paremini rakendada ja jõustada ning võtta kasutusele uued tehnoloogialahendused ja digiteenused; kutsub ELi üles võtma vastu range raamistiku korruptsiooni reguleerimiseks;

Partnerid Aafrika Liidu ja Euroopa Liidu rohelise kokkuleppe nimel

100. tuletab meelde, et kliimamuutuste kahjulik mõju mõjutab eriti Aafrika riike ja nende elanikke; tuletab meelde, et katastroofiepidemioloogia uurimiskeskuse (CRED) andmetel kannatas 2019. aastal äärmuslike ilmastikunähtuste tõttu ligi 16,6 miljonit aafriklast, st 195 % rohkem kui 2018. aastal; rõhutab vajadust seada kliima- ja keskkonnakaitse partnerluse keskmesse kooskõlas ELi pühendumusega Pariisi kokkuleppele ja bioloogilise mitmekesisuse konventsioonile; märgib, et ta on palunud eraldada 45 % tulevase naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi eelarvest kõnealustele eesmärkidele;

101. väljendab muret selle pärast, kuidas kliimamuutused võivad inimarengut ümber pöörata ning kahjustada väikese sissetulekuga ja ebakindlate Aafrika riikide arenguväljavaateid, ning rõhutab, et see on destabiliseerimist, vägivalda ja konflikte õhutatav riskitegur; rõhutab, et EL peaks pakkuma Aafrika riikidele spetsiifilist, prognoositavat, vastutustundlikku ja pikaajalist rahalist ning tehnilist tuge, et ühtviisi tugevdada nende kohanemist kliimamuutustega (st kestlikule põllumajandusele, ökosüsteemipõhisele kohanemisele ja säästvale linnadele keskenduvate projektide kaudu) ning leevendusstrateegiaid, pöörates erilist tähelepanu katastroofiohu ennetamisele ja ebasoodsas olukorras olevatele kogukondadele;

102. rõhutab veediplomaatia väga tähtsat rolli, kuna kliimamuutuste tagajärjel võib vesi muutuda üha napimaks ressursiks; rõhutab vajadust tulemuslikuma kliimadiplomaatia järele, et edendada sidemeid kliimaalase sise-, välis- ja rahvusvahelise poliitika vahel;

103. nõuab ELi toetust, et aidata Aafrika riikidel rakendada Pariisi kokkuleppe ja Sendai raamistiku kontekstis oma riiklikult kindlaksmääratud panuseid ja laiendada nende eesmärke, tagades neile piisava rahastamise kohanemise, leevendamise, vähenemise ja kahjustuste korvamiseks ning samuti nende riiklike bioloogilise mitmekesisuse strateegiate ning tegevuskavade toetamiseks; rõhutab, et selleks, et nimetatud toetus oleks tulemuslik, peab ELi ja Aafrika tulevane üleminekupartnerlus põhinema ühise, kuid diferentseeritud vastutuse ja poliitikavaldkondade kestliku arengu sidususe põhimõtetel ning tagama samal ajal õiglase ja kaasava roheülemineku;

104. rõhutab, et kohanemisstrateegiad peaksid soodustama Aafrika riikides seni levinud mudeli puhul üleminekut looduspõhiste lahendustele; nõuab, et edendataks sidusrühmade kaasavat osalemist muu hulgas riiklikult kindlaksmääratud panuste, riiklike kohanemiskavade ja riiklike põllumajanduse investeerimiskavade väljatöötamisel ja rakendamisel;

Neljapäev, 25. märts 2021

105. rõhutab väikeste arenevate saareriikide ainulaadseid väljavaateid ja vajadusi kliimamuutustega kohanemise ja nende leevendamise valdkonnas;

106. rõhutab lisaks vajadust lisada kliimameetmetesse sooline mõõde, arvestades kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemise eritagajärgi naistele ja tütarlastele; kutsub Aafrika ja Euroopa partnereid üles ELi ja Aafrika tulevases partnerluses paremini esile tooma rolli, mida naised võivad täita oma kogukonna juhtimisel kestlikumate tavade suunas ning osalemisel kliimamuutustega kohanemise ja nende leevendamisega seotud otsuste tegemisel;

107. nõuab rohelise kokkuleppega seotud diplomaatiliste suhete kiiret sisseseadmist, luues Euroopa rohelise kokkuleppe välismõõtmelise rakkerühma, mis peaks esitama soovitusi Aafrika Liidu ja Euroopa Liidu roheliseks kokkuleppe kohta, kaasates kohalikke ametiasutusi ja kodanikuühiskonna organisatsioone ning järgides mitmetasandilist ja mitut sidusrühma hõlmavat lähenemisviisi; on seisukohal, et selle kokkuleppega tuleks eelkõige toetada selliste õigusraamistike vastuvõtmist, mis võimaldavad üleminekut rohemajandusele, ringmajanduse arengut ja töökohtade loomist kestlikes sektorites;

108. rõhutab piirkondliku koostöö tähtsust ning tehnilise abi, teabe ja heade tavade vahetamise kaudu tehtava koostöö olulisust; rõhutab, kui oluline on parem teavitustöö, mis puudutab tulevase kliimariske ja katastroofiohtusid, ning kui tähtis on edendada kliimasõbraliku tehnoloogia seaduslikku siiret; nõuab, et EL edendaks sel eesmärgil intellektuaalomandi õiguste ja kliimamuutuste deklaratsiooni vastuvõtmist, mis oleks võrreldav 2001. aasta Doha deklaratsiooniga intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu ja rahvatervise kohta;

109. rõhutab vajadust kestlike innovatsioonipoliitika ja -projektide järele, mis võimaldavad Aafrika riikidel jätta hüppelise arengu käigus maha vanemad ja saastavamad tehnoloogiad ning mille konkreetne eesmärk on saavutada keskkonnasäästlikkus ja sotsiaalne kestlikkus, ning nõuab sellega seoses, et uuritaks, kuidas hüppeline areng aitaks kaasa nende eesmärkide saavutamisele Aafrika riikides;

110. tuletab meelde, et Aafrikas on erakordne bioloogiline mitmekesisus; väljendab sügavat muret loodusvarade liigkasutamise ja vähenenud bioloogilise mitmekesisuse mõju pärast vastupanuvõime tasemele; on eriti mures asjaolu pärast, et Aafrikas hävitatakse metsi üha kiirenevas tempos; tuletab meelde, et Aafrika vihmametsade hävitamine toob kaasa bioloogilise mitmekesisuse ja süsiniku sidujate pöördumatu vähenemise, samuti metsades elavate põlisrahvaste elupaikade ja eluviiside kadumise; tuletab meelde, et metsad aitavad märkimisväärselt kaasa kliimaeesmärkide saavutamisele, bioloogilise mitmekesisuse kaitsele ning kõrbestumise ja äärmusliku mullaerosiooni ennetamisele;

111. nõuab, et vastavalt terviseühitsuse põhimõttele arvestataks rahvatervise ja bioloogilise mitmekesisuse vahelist seost; tunneb heameelt algatuse „NaturAfrica“ väljakuulutamise üle, mille eesmärk on kaitsta elusloodust ja ökosüsteeme, ning looduslike liikidega kaubitsemise vastase tegevuskava läbivaatamise üle; rõhutab, et algatus „NaturAfrica“ tuleks välja töötada kõigi sidusrühmadega konsulteerides, pöörates erilist tähelepanu kohalike kogukondade, põlisrahvaste ja naiste õigustele; rõhutab, et see peaks toetama Aafrika valitsusi ja kohalikke elanikke bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja keskkonnaseisundi halvenemise peamiste tegurite vastu võitlemisel terviklikul ja süstemaatilisel viisil, pakkudes sealhulgas tuge hästi hallatud kaitsealade võrkudele; nõuab tungivalt, et EL ja Aafrika tunnustaksid ja kaitseksid põlisrahvaste õigusi oma maa ja loodusvarade taval põhinevale omandile ning kontrollile, nagu on sätestatud ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsioonis ja Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonis nr 169, ning järgiksid vaba, eelneva ja teadliku nõusoleku põhimõtet;

112. nõuab, et eraldataks piisavalt vahendeid selleks, et rakendada soovitusi, mis on esitatud komisjoni 2015. aasta uuringus „Larger than elephants: Inputs for an EU strategic approach to wildlife conservation in Africa“ (Mitte ainult elevantid: Aafrika eluslooduse kaitset käsitleva ELi strateegilise lähenemisviisi sisendid) ja 2019. aasta uuringus „Study on the interaction between security and wildlife conservation in sub-Saharan Africa“ (Uuring turvalisuse ja eluslooduse kaitse vastastikuse mõju kohta Sahara-taguses Aafrikas);

113. on seisukohal, et kaitsele suunatud jõupingutusi, mis on seotud näiteks metsade, eluslooduse ning mere- ja rannikuökosüsteemidega, tuleb hoogustada, kasutades selleks õigusraamistikke, piisavaid ressursse ja teaduslikke andmeid ning rakendades lisaks ökosüsteemi taastamise ja majandamise meetmeid; kutsub ELi ja Aafrikat üles võtma juhtrolli kaugeleulatuva ülemaailmse kokkuleppe sõlmimisel bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste 15. konverentsil;

Neljapäev, 25. märts 2021

114. tuletab meelde, et ookeanid moodustavad suurima globaalse valgullika; tuletab meelde, kui tähtis on töötada ookeanide parema majandamise nimel, sealhulgas kalanduse, kestliku vesiviljeluse ja sinise majanduse arendamise valdkonnas, mis kujutavad endast arengu kandjaid; rõhutab, et ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastane võitlus peab olema esmatähtis selleks, et piirata keskkonnamõju ning säilitada kalavarude ja kalandustulu kestlikkus;

115. kutsub komisjoni sõnaselgelt üles jälgima suuremahulise kalapüügiiga seotud tegevust, kuna see võib seada ohtu traditsioonilisi kalavarusid kasutavatele kohalikele elanikele kättesaadavale varudele, riskides samas kalavarude hea ökoloogilise seisundi tasakaalu rikkumisega;

116. tuletab meelde, et Aafrika on kõige vähem elektrifitseeritud piirkond maailmas, ja rõhutab asjaolu, et Aafrikas ei ole energiale juurdepääs ühtlane; märgib, et juurdepääs taskukohasele, usaldusväärsele, kestlikule ja kaasaegsele energiale on oluline vahend majandusliku ja sotsiaalse arengu tagamiseks, sealhulgas maapiirkondades; nõuab Aafrika taastuvenergia tootmise potentsiaali arendamist;

117. julgustab seetõttu ELi ja liikmesriike edendama ja tugevdama energeetika- ja kliimasektoris koostööd oma Aafrika partneritega vastavalt rohelise kokkuleppe eesmärkidele; ergutab komisjoni koostama kaugeleulatuva kava säästva energia alase partnerluse rakendamiseks, märgib sellega seoses, et taastuvenergia ja energiatõhusus on olulised elemendid energiale juurdepääsu lõhe kaotamisel Aafrika mandril, tagades samal ajal süsinikdioksiidi heitkoguste vajaliku vähendamise; kutsub ELi ja asjaomaseid Aafrika riike üles kasutama vastastikku kasulike energiapartnerluste võimalusi taastuvate energiaallikate abil vesiniku tootmiseks;

118. rõhutab, kui tähtis on suunata investeeringuid CO₂-vabasse majandusse, arendades taastuvaid energiaallikaid ja hõlbustades tehnosiiret, sealhulgas detsentraliseeritud energiatootmist, väikesemahulisi taastuvenergia- ja päikeseenergia-tehnoloogiaid, mis vastavad kohalikele energiavajadusele, sealhulgas taristu ja ühendatuse osas;

119. rõhutab, et Aafrika mandri linnastumine annab võimaluse linnaplaneerimine ümber mõelda ja võtta kasutusele kestlikud linnalahendused ning et selles küsimuses peaks toimuma tõhusam dialoog kohalike ja piirkondlike ametiasutustega ning ka maailmajao vaheline koostöö ja parimate tavade vahetamine, eriti seoses rohelise taristu, ökosüsteemil põhinevate lähenemisviiside, jäätmekäitlus- ja kanalisatsioonisüsteemiga ning tehes erilisi jõupingutusi noorte ja tõrjutud rühmade kaasamiseks; nõuab toetust säästva linnatranspordi arendamisele, mille eesmärk on suurendada kogukonna kaasatust ja juurdepääsetavust, mis hõlmab ka transporti koolidesse ja meditsiinikeskustesse;

Partnerid kestliku ja vastupanuvõimelise põllumajanduse nimel

120. juhib tähelepanu põllumajandus- ja toidusektori keskele tähtsusele majanduses ning inimväärsete ja kestlike töövõimaluste pakkumisel maapiirkondades; rõhutab, et enamikul juhtudel puudutab see väikepõllumajandustootjaid ja põllumajanduslikke pereettevõtteid; märgib, kui oluline on edendada ja tõhustada meetmeid ja vahendeid, millega toetatakse toodete kvaliteedi parandamist, toodete mitmekesisust, põllumajandustavade kestlikku ajakohastamist, ohutuid töötingimusi ning meetmeid põllumajandustootjate vastupanuvõime tugevdamiseks; on seisukohal, et kestliku põllumajandussektori ja maapiirkondade arendamine peaks olema ELi ja Aafrika suhete keskmeks;

121. kiidab heaks asjaolu, et uues ELi ja Aafrika partnerluses toetatakse keskkonnasõbralike põllumajandustavade arendamist; tuletab meelde asjaolu, et agroökoloogia suutlikkust ühitada kestlikkuse majanduslik, keskkonnavaline ja sotsiaalne mõõde on tunnustatud valitsustevahelise kliimamuutuste rühma ning valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi olulistest aruannetes, samuti Maailmapanga ning Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni juhitud ülemaailmses põllumajanduse hindamises (rahvusvahelise arengule suunatud põllumajandusteaduste ja tehnoloogia hindamise institutsiooni hinnang); rõhutab agroökoloogia, agrometsanduse, kohaliku tootmise ja kestlike toidusüsteemide edendamise tähtsust, mis keskenduvad nii riiklikus poliitikas kui ka rahvusvahelistel foorumitel lühikeste tarneahelate arendamisele, et tagada kõigile toiduga ja toitumisalane kindlustatus ning suurendada põllumajandussektori kestlikku tootlikkust ja suurendada selle vastupanuvõimet kliimamuutustele;

122. nõuab, et EL võtaks arvesse Aafrika maapiirkondade rakkerühma järeltõlge Aafrika toidutarneahelatesse investeerimise vajaduse kohta, keskendudes lisaväärtusega tarbekaupadele; ning kutsub ELi ja liikmesriike üles tegema aktiivset koostööd Aafrika partneritega, et luua koostööd ELi Aafrika-strateegia ja rohelise kokkuleppe poliitikavaldkondade vahel, eriti mis puudutab strateegia „Talust taldrikule“ välismõõdet;

Neljapäev, 25. märts 2021

123. rõhutab, et pestitsiidide kasutamine Aafrika intensiivpõllumajanduses võib lisaks keskkonnakahju põhjustamisele mõjutada ka nende töötajate tervist, kellel on väga väike võimalus saada taimekaitse- ja tervishoiualast koolitust; nõuab hariduse ja koolituse pakkumist niisugustes valdkondades nagu kestliku taimekaitse alased lähenemisviisid ja pestitsiididele alternatiivsete lahenduste leidmine ning ohtlike ainete kokkupuute minimeerimist; mõistab hukka ELis pestitsiidide puhul järgitava kaksikmoraali, mis võimaldab ELis keelatud ohtlike ainete eksportimist Aafrika riikidesse ja muudesse kolmandatesse riikidesse; palub seetõttu muuta kehtivaid ELi norme, et kooskõlas 1998. aasta Rotterdami konventsiooni ja roheline kokkuleppega selline õiguslik vastuolo kõrvaldada;

124. on sügavalt mures Aafrika riikide suure sõltuvuse pärast toiduainete impordist, eelkõige Euroopa Liidust, eriti kui see import koosneb subsideeritud toodetest, mille madal hind tähendab kahjulikku konkurentsi Aafrika väikesemahulise põllumajanduse jaoks;

125. tunneb muret ühise põllumajanduspoliitika toetusel Euroopa piimapulbri Lääne-Aafrikasse eksportimise pärast, kuna ekspordi kolmekordistumisel pärast seda, kui EL kaotas 2015. aastal oma piimakvoodid, on olnud katastroofilised tagajärjed kohalikele karjakasvatajatele ja põllumajandusettevõtjatele, kes ei suuda sellega konkureerida; palub, et komisjon püüaks koos Aafrika valitsustega ja sidusrühmadega leida sellele probleemile lahendused;

126. tuletab meelde, et nälj ja toiduga kindlustamatus on kogu maailmas taas tõusuteel ning et see jätkub, kui selle peatamiseks viivitamata meetmeid ei võeta, ning et Aafrika on 2030. aastaks nälja kaotamise eesmärgi (kestliku arengu eesmärk nr 2) saavutamisel märkimisväärselt maha jäänud; tuletab meelde, et alatoitluse lõpetamist selle mis tahes vormis ja kestliku arengu eesmärgi nr 2 tuleks pidada uue partnerluse prioriteetideks, pöörates erilist tähelepanu kõige kaitsetumas olukorras olevatele inimestele;

127. rõhutab, et COVID-19 ja sellele järgnenud majanduskriis ning piiride sulgemine, tirtsuparvede pealetungid ja kõrbestumine on halvendanud niigi rasket toiduga kindlustatuse olukorda Aafrikas ja juhtinud tähelepanu ülemaailmse toidusüsteemi kaitsetusele; rõhutab kohalike ja piirkondlike turgude potentsiaali toidusüsteemi praeguste tõrgete kõrvaldamisel;

128. nõuab, et ELi ja Aafrika partnerluses koondataks oma põllumajandusalased jõupingutused esmajärjekorras Aafrika riikide toidualase sõltumatuse õiguse kaitsmisele ja toiduga kindlustatuse parandamisele ning nende suutlikkuse suurendamisele elanikkonna toiduvajaduste rahuldamiseks;

129. rõhutab maapiirkondade ümberkujundamise ning kohalike, piirkondlike ja läbipaistvate väärtusahelate tugevdamise tähtsust kestlike töökohtade loomiseks, inimõiguste rikkumiste vältimiseks ja kliimamuutuste leevendamiseks; rõhutab vajadust toetada noori ja naisi, eelkõige koolituse, laenude kättesaadavuse ja turgudele juurdepääsu kaudu; nõuab nende kaasamist põllumajanduspoliitika kujundamisse ja ühistegevuse toetamist väiketootjate organisatsioonide kaudu;

130. rõhutab Aafrika maapiirkondade naiste olulist rolli Aafrika mandri põllumajanduses ja maamajanduses, eriti toiduga kindlustatuse valdkonnas; tuletab meelde, et peaaegu pool põllumajanduslikust tööst teevad Aafrikas ära naised, samas on naistalunikud enamasti väiketootjad või elatuspõllumajandusega tegelevad talunikud, kellel puudub vajalik juurdepääs teabele, laenule, maale, ressurssidele või tehnoloogiale; ergutab naiste ja tütarlaste pärimisõiguste edendamist ning kutsus ELi üles toetama partnerriike, eriti naiste täieliku maavaldusõiguse tunnustamise osas;

131. toonitab, et elatuspõllumajanduses töötavad naised puutuvad rahvusvahelise uute taimesortide kaitse konventsiooniga tagatud uute taimesortide tugeva kaitse tõttu kaubanduslepingutes kokku lisatarkustega toidualase sõltumatuse tagamisel;

132. rõhutab väikeste põllumajandusettevõtete ning karjakasvatuse ja muude traditsiooniliste/kohalike toidusüsteemide toetamise tähtsust, et tugevdada nende vastupanuvõimet ja suurendada nende panust toiduga kindlustatusse, ressursside kestlikku majandamisse ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamisse;

133. nõuab sotsiaalsete pingete lahendamist põllumajandusega tegeleva elanikkonna ja rändkarjakasvatajate kogukondade vahel, eriti piirkondades, kus etnilised ja religioossed konfliktid kattuvad;

134. rõhutab teadusuuringute ja innovatsiooni tähtsust kestlike põllumajandustavade ning tootlike kuivalade agroökosüsteemide ja toidusüsteemide soodustamisel; nõuab sellega seoses õiglase ülemineku ajal kindlamat tuginemist panusele, mida pakuvad Aafrika traditsioonilised teadmised, eriti põllumajandustavade, kalanduse ja metsakaitse valdkonnas, suurendades sel viisil Aafrika inimeste ja kohalike kogukondade mõjuvõimu;

Neljapäev, 25. märts 2021

135. ergutab teadmiste ja parimate tavade vahetamist Euroopa ja Aafrika põllumajandustootjate vahel ning eelkõige noorte põllumajandustootjate, naiste ja maapiirkondade esindajate vahelisi kontakte kestlike tootmismeetodite ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse vallas ka ühenduste raames;

136. peab kiiduväärseks Aafrika maapiirkondade rakkerühma ettepanekut luua Euroopa-Aafrika mestimisprogramm, mille raames luuakse kontaktid ELi liikmesriikide ja Aafrika partnerriikide põllumajandusametite vahel, et sel moel jagada kestlikke parimaid tavasid ja edendada suhteid tihedalt seotud ja sarnaste partnerite vahel;

137. rõhutab, kui oluline on ELi ja Aafrika partnerlusse lisada kohalike kogukondade loodusvaradele, nagu maa ja vesi, juurdepääsu õiguse kaitse ja edendamine; mõistab hukka asjaolu, et maa hõivamine on Aafrikas väga levinud; rõhutab, et see on jõhker tava, millega seatakse ohtu toidualane sõltumatus ja Aafrika maakogukondade püsijäämine; rõhutab kaasava protsessi käivitamise tähtsust eesmärgiga tagada kodanikuühiskonna organisatsioonide ja kohalike kogukondade tulemuslik osalemine maa hõivamisega seotud poliitika ja meetmete väljatöötamises, rakendamises ja järelevalves; nõuab, et maa-, kalavarude ja metsavalduse vastutustundliku haldamise vabatahtlikke suuniseid järgitaks kõigis projektides, millega edendatakse maavaldusõiguste kaitset, sealhulgas kaubanduses, samuti selliste meetmete võtmist, mille abil oleks võimalik tagada, et need projektid ei ohusta väiketalunike maavaldusõigusi;

138. peab kahetsusväärseks, et ei ole tunnustatud karjamaade strateegilist tähtsust, arvestades, et need katavad umbes 43 % Aafrika maapinnast ja on seetõttu olulised süsiniku sidujad; palub komisjonil koos kohalike kogukondade ja kohalike sidusrühmadega töötada välja strateegia selle potentsiaali optimeerimiseks sellise kestliku karjatamise majandamise kaudu, millega tegelevad näiteks karjakasvatajad;

139. märgib, et näiteks karjatamisõigus ja ühiskarjamaad kujutavad endast traditsioonilisi maakasutusõigusi, mis tuginevad üldisele õigusele, mitte tõendatud omandiõigustele; rõhutab siiski niisuguste üldiste õiguste kaitse kesket tähtsust maaelanikkonna jaoks;

Partnerlus digitehnoloogia muutmiseks kaasamise ja arengu võimendajaks

140. rõhutab, et digiüleminek on tohtu arenguhoob juurdepääsule haridusele, koolitusele, tööhõivele ja tervishoiule, samuti põllumajandussektori kaasajastamisele, avaliku sektori suutlikkusele pakkuda selliseid digiteenuseid nagu e-ID, e-tervis või e-valitsus ning osalemisele poliitikakujundamises, inimõigustele ja väljendusvabadusele, kuid sellega võib kaasneda ka demokraatia õõnestamise, kodaniku- ja inimõiguste ohustamise ning ebavõrdsuse suurenemise oht; rõhutab, et digiüleminekus tuleb toetada taskukohast, võrdset ja kaasavat juurdepääsu internetile ning digitehnoloogiateenuste kasutamist ja loomist, järgides asjakohaseid rahvusvahelisi ja riiklikke standardeid ja suuniseid;

141. rõhutab, et digilõhet tuleks silmas pidada ja seda asjakohaselt arvesse võtta; rõhutab vajadust seada enamuse tõrjutud Aafrika kogukondade jaoks juurdepääs internetiühendusele esmatähtsaks, et vältida maa- ja linnarahvastiku vahel tohtu lõhe tekkimist; on seisukohal, et tõeliselt kaasava digiülemineku saavutamiseks on vaja digitaalset soolist ebavõrdsust vähendada; julgustab naisi ja tütarlapsi seoses uue tehnoloogiaga oma potentsiaali arendama;

142. tuletab meelde negatiivset mõju, mida naiste ja tütarlaste vastu suunatud internetivägivald ning seksistlik vaenukõne, küberkiusamine, ksenofoobia, desinformatsioon ja häbimärgistamine võivad avaldada sotsiaalsele kaasatusele, ning kutsub Aafrika ja Euroopa partnereid üles selliseid küsimusi ELi ja Aafrika partnerluses käsitlema; rõhutab vajadust tagada digiõppe ja digikirjaoskuse terviklikkus, sealhulgas pehmed ja valdkonnaülelised oskused, nagu kriitiline mõtlemine ja kultuuridevaheline mõistmine;

143. rõhutab, et elektri- ja elektroonikaseadmete romude tekitamine kogu maailmas põhjustab probleeme kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamisel, eriti tervishoiu ja keskkonna osas; kutsub ELi ja Aafrikat üles suurendama jõupingutusi vastutustundlike investeeringute arendamiseks, et aidata minimeerida elektri- ja elektroonikaseadmete romude teket, ennetada prügi ebaseaduslikku kõrvaldamist ning elektri- ja elektroonikaseadmete romude ebaõiget käitlemist, edendada ressurside tõhusat kasutamist ja ringlussevõttu ning luua töökohti renoveerimise ja ringlussevõtu sektorites;

144. toetab Aafrika riikide avaliku halduse digitaliseerimist ja ajakohastamist, mille eesmärk on eelkõige luua usaldusväärsed rahvastikuregistri ametid, töötada välja turvalised isikut tõendavad dokumendid ja edendada andmevahetust; rõhutab, et andmete mis tahes vahetamise suhtes tuleb kohaldada asjakohaseid andmekaitse- ja privaatsuseadusi; nõuab, et EL teeks koostööd Aafrika riikidega, et töötada välja üleilmsed andmekaitsestandardid, mis omakorda aitavad võidelda kuritegevuse vastu ja vastastikku majandust tugevdada;

Neljapäev, 25. märts 2021

145. rõhutab, et kestliku arengu eesmärkide ja roheülemineku saavutamiseks on vaja innovatsiooni; toonitab, et partnerluses tuleks ergutada teadustööd ja innovatsiooni ning digiteenuste kättesaadavust ja nende kasutatavust, et edendada ühtekuuluvust ja sotsiaalset kaasatust; tuletab siiski meelde, et digiüleminek ei saa toimuda ilma energiale juurdepääsuta ja et ebakorrapärane energiavarustus maapiirkondades kujutab endast olulist takistust digiteenuste kättesaadavusele;

146. rõhutab, et COVID-19 kriisi surve on tulnud Aafrika digiüleminekut kiirendada; tunnustab Aafrika Liidu soovi luua digitaalne ühtne turg; nõuab, et EL toetaks Aafrika digitööstuse loomist ja nõuetekohast õigusraamistikku veebikaubanduse ja andmekaitse arendamiseks kõige kõrgemate kehtivate standardite alusel, pakkudes tehnilist abi, suurendades investeeringuid digitalistusse ja ettevõtlusse ning tugevdades partnerlust valitsuse, majanduse, akadeemilise ringkonna, teadusringkonna ja kodanikuühiskonna sidusrühmadega;

147. rõhutab, et vastavalt ÜRO kestliku arengu eesmärkide aruandele (2019) tuleb kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks, eriti Aafrikas, toidu, energia, vee, kanalisatsiooni, hariduse ja tervishoiu osas lahendada veel palju probleeme; on veendunud, et rahaline abi ja investeeringud peaksid olema suunatud peamiselt niisuguste põhiliste inimvajaduste rahuldamisele, mis on endiselt vaesuse kaotamise ja inimeste heaolu edendamise eeltingimus, eriti ajal, mil avaliku sektori ressursid muutuvad üha piiratumaks konkureerivate nõudmiste tõttu, näiteks tervishoiu ja hariduse valdkonnas;

148. rõhutab, et täpne ja võrreldav rühmitatud andmete kogumine ja statistilised analüüsid, austades samal ajal andmekaitset ja eraelu puutumatuset õigusi, on teadlike otsuste tegemisel väga olulised, eriti põllumajanduse, loodusvarade majandamise ja haldamise ning tervishoiu valdkonnas riiklikul ja detsentraliseeritud tasandil;

149. rõhutab, et digiüleminekut tuleb kasutada vahendina kahe maailmajao vahelise, eelkõige noorte ja kodanikuühiskonna vahelise teabevahetuse ergutamiseks, tehes seda platvormide kaudu;

150. kutsub ELi ja Aafrika riike üles suurendama oma ühiseid jõupingutusi, et tagada digimajanduse sotsiaalne ja keskkonnavaline kestlikkus ning aidata kaasa digimajanduse ajakohase, õiglase ja tõhusa maksustamisstandardi kehtestamise eesmärgile;

Partnerid vastastikku kasuliku liikuvuse ja rände nimel

151. tunnustab, et rändeliikumised toovad nii Euroopas kui ka Aafrikas mõlema maailmajao õitsengu ja arengu jaoks kaasa nii keerulisi probleeme kui ka võimalusi, ning rõhutab vajadust tugevdada sellealast koostööd; märgib, et viimastel aastatel on Aafrika ja ELi suhetes olnud peamine teema rändeküsimus ning et see võis ebasoodsalt mõjutada seda, kuidas kaks maailmajagu üksteist tajuvad; rõhutab, et ränne on mõlema piirkonna jaoks vastastikune kestliku arengu vahend;

152. tuletab meelde, et kuni 80 % kõigist Aafrika riikidest pärit rahvusvahelistest rändajatest liigub Aafrika mandri piires; märgib, et Aafrika riigid võtavad vastu suure osa maailma pagulaste ja riigiseste põgenike koguarvust ning et nende kaitsetud olukorda on COVID-19 kriis veelgi süvendanud; nõuab pagulastega seotud vastutuse üleilmset jagamist;

153. on seisukohal, et tuleks rõhutada rände inimlikku mõõdet ja pöörata erilist tähelepanu ebasoodsamas olukorras olevatele rändajate rühmadele; nõuab, et võetaks vastu ELi ja Aafrika vaheline rände- ja liikuvusalane partnerlus, mille keskmesse seatakse pagulaste ja rändajate inimvääriskus ning mis põhineb solidaarsusel, jagatud vastutusel ning inimõiguste, rahvusvahelise, ELi ja riigisisese õiguse ning pagulaste õiguse täieliku austamise põhimõtetel;

154. tuletab meelde, et tuleks võtta erimeetmeid rändajate kaitsmiseks surma, kadunuks jäämise ja perekonna lahusele eest ning nende õiguste rikkumise ennetamiseks, sealhulgas meetmeid, millega tagada tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte ning lapse parimate huvide austamine;

155. rõhutab vajadust tegeleda piisava rahastamise abil ebaseadusliku rände ja sundränne algpõhjustega, nagu poliitiline ebastabiilsus, vaesus, turvalisuse ja toiduga kindlustatuse puudumine, vägivald ja kliimamuutuste negatiivsed mõjud;

Neljapäev, 25. märts 2021

156. leiab, et partnerluse edu sõltub liikuvusvõimaluste olulisest parandamisest Aafrika ja Euroopa ühiskondade eri osade vahel ning et partnerlus peaks olema kujundatud kestlikul viisil, et tekitada ajude äravoolu asemel pigem ajude juurdevoolu; on seisukohal, et tõhusam viisapoliitika ja programmi „Erasmus+“ suurem rahastamine annaksid selle saavutamisse kasuliku panuse;

157. rõhutab, kui oluline on töötada välja tõeline korduvrändepoliitika, mis võimaldaks oskus- ja lihttöölistel saada kasu erialaste teadmiste vahetamisest ning liikuvusest ELi ja Aafrika vahel, hõlbustades inimestel oma päritoluriiki naasmist; toetab päritolu- ja transiidiriikidest esitatud vastuvõetavaks tunnustatud ELi tööloa saamise taotluste (esitatud näiteks saatkondade kaudu või veebis) esmajärjekorras menetlemist, vältimaks seda, et rändajad otsustavad ebaseaduslike rändekanalite kasuks, ning kergendamaks varjupaiga- ja rändesüsteemidele avalduvat koormust;

158. tuletab meelde, et töötajate liikuvus võib olla üks võimalus leida lahendus ELi demograafilistele probleemidele ning tööturu puudustele ja mittevastavustele; nõuab turvaliste ja seaduslike rändekanalite väljatöötamist ning tööhõivega seotud rände ühtlustatuma, tervikliku ja pikaajalise lähenemisviisi edendamist Euroopa tasandil, tuginedes partnerluskäsitlusele, millest võib pikemas perspektiivis olla kasu mõlemale partnerile; rõhutab Aafrika ja ELi rände- ja liikuvusdialoogi ning Aafrika ja ELi rände-, liikuvus- ja tööhõivepartnerluse tugevdamise tähtsust;

159. mõistab teravalt hukka smugeldamise ja inimkaubanduse; nõuab, et tugevdataks jõupingutusi smugeldajate kuritegelike võrgustike jälitamiseks ja nende vastu võitlemiseks, ning otsib nende vastu võitlemiseks koostöövõimalusi Aafrika riikidega; nõuab sellega seoses ulatuslikke ja valdkondadevahelisi jõupingutusi ning koordineerimist kõigil tasandil koostöös kohalike valitsustega, kaasa arvatud rahvusvaheline õiguskaitsealane koostöö; usub, et võitlust smugeldajate ja inimkaubitsejate vastu tuleb ellu viia mõlema poole koostöös ja muu hulgas Europoli toel;

160. nõuab, et EL ja Aafrika riigid teeksid koostööd, et luua inimkaubanduse ja rändajate smugeldamise riske ja ohte käsitlev tulemuslik ja laiaulatuslik teabekampaania, et inimesed ei seaks oma elu ohtu ebaseaduslikult ELi sisenemise eesmärgil;

161. rõhutab vajadust ELi ühtse tegevuse järele, tagades, et ebaseadusliku rände vastases võitluses või integreeritud piirihalduses tehtav koostöö ei avaldaks negatiivset mõju Aafrika mandri piirkondliku liikuvuse alastele olemasolevatele raamistikele ega inimõigustele; tuletab meelde vajadust, et kõigis rände- ja liikuvuspartnerlustes tuleb võtta arvesse kahte üleilmset rännet ja palulasi käsitlevat kokkulepet (ülemaailmne turvalise, korrakohase ja seadusliku rände kokkulepe ning üleilmne pagulasi käsitlev kokkulepe);

162. on seisukohal, et ELi riiklike töörändealaste õigusaktide killustatus ning menetluste keerukus ja väga bürokraatlik olemus pärsivad ELi sisenemiseks seaduslike rändekanalite kasutamist; soovib ELi ja Aafrika partnerluse raames võtta kasutusele ühtlustatud ja bürokraatiavaba ELi taotlusmenetluse;

163. tuletab meelde vajadust luua ühine spetsiaalselt otsingutele ja päästele suunatud Euroopa tsiviiloperatsioon, et teha lõpp inimeste hukkamisele merel;

164. kutsub ELi üles suurendama ümberasustamiskohustusi ja tõhustama muid rahvusvahelist kaitset vajavatele inimestele suunatud seaduslikke kanaleid ning suurendama ka oma poliitilisi ja rahalisi kohustusi toetada Aafrika partnereid kestlike lähenemisviiside väljatöötamisel pagulaste, riigisiseste põgenike ja kodakondsuseta isikute jaoks, eriti tehes koostööd Rahvusvahelise Migratsioonorganisatsiooni (IOM) ja muude ÜRO asutustega, et tugevdada arengukoostööd ja osutada otsest abi humanitaarorganisatsioonidele nende kodude läheduses, kust pagulased on põgenenud;

165. soovib ühtlustada piirkondlikke mehhanisme ümberasustatud inimeste kaitsmiseks katastroofide ja kliimamuutuste kontekstis ning teha seda kooskõlas tegevuskavaga piiriüleselt ümberasustatud isikute kaitsmise kohta katastroofide ja kliimamuutuste korral, katastroofide tõttu ümberasumist käsitleva platvormiga ja Kampala konventsiooniga;

166. rõhutab vajadust tagada õiglane ja juurdepääsetav varjupaigamenetlus inimestele, kes vajavad rahvusvahelist kaitset nii ELis kui ka Aafrika riikides, ning austada tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet kooskõlas rahvusvahelise ja ELi õigusega; on veendunud, et kõigis päritolu- ja transiidiriikidega sõlmitavates lepingutes tuleks tagada inimeste, inimväärikuse ja inimõiguste täielik kaitse;

Neljapäev, 25. märts 2021

167. rõhutab, kui oluline on tagada konsulaarasutustes reisilubade väljastamisel ja tagasisivõtulepingute sõlmimisel tulemuslikkus, õiglus ja nõuetekohane menetlus tagasisaatmispoliitikas, kusjuures eelistada tuleks vabatahtlikku tagasipöördumist ning tuleks tagada, et üksikisikute õigused ja väärikus on igakülgset kaitstud ja neid austatakse täies ulatuses; nõuab tagasipöördujate kestliku taasintegreerimise hõlbustamiseks ELi aktiivset tegevust tagasipöördumiseelset ja tagasipöördumisjärgset perioodil;

168. julgustab jätkama koostööd Rahvusvahelise Migratsioonorganisatsiooni ja muude ÜRO asutustega, et pakkuda pagulastele ja riigisestele põgenikele lisatuge;

169. märgib, et ELi läbirääkimisvolitustes Cotonou lepingu järgse uue lepingu sõlmimiseks on viited rände mitmekordistunud, eriti seoses ebaseadusliku rände peatamisega, samas kui AKV läbirääkimisvolitustes rõhutatakse vaesuse kaotamist, seadusliku rände edendamist, rahasaadetiste tähtsust, vajadust, et tagasisaatmised ja tagasisivõtmised peaksid olema vabatahtlikud, ning seda, et arenguabi andmist ei tehtaks sõltuvaks range piirikontrolli kehtestamise läbirääkimistest; kutsub komisjoni üles võtma arvesse Aafrika riikide rändeprioriteete, et luua tõeline võrdsete osalejate partnerlus;

Partnerid julgeoleku nimel

170. märgib, et pikaajaliste konfliktide lahendamine nõuab humanitaar- ja arengualaste osalejate ning partnerite ühistegevust, mis oleks kohalikul tasandil tugevalt legitiimne ja usaldusväärne; nõuab seetõttu, et EL edendaks oma konfliktilahenduses humanitaar- ja arenguabi loimimise lähenemisviisi, keskendudes jõulisele kohalikule isevastutusele;

171. tunneb heameelt asjaolu üle, et EL peab rahu ja julgeolekut Aafrikas kestliku arengu peamiseks tingimuseks ning et liit on koos rahvusvahelise üldsusega valmis oma toetust Aafrikale märkimisväärselt suurendama; jagab arvamust, et julgeoleku küsimus Aafrikas on piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide toetatava arengu jaoks väga oluline, samas kui Aafrika riigid on ise oma julgeoleku esmatähtsaks tagajad; nõuab seetõttu, et EL jätkaks koostöös oma Aafrika partneritega pingutusi Aafrika rahu ja julgeoleku struktuuri edasiseks arendamiseks, et saavutada pikaajaline rahu ja stabiilsus ning ületada selle maailmajao kriisid ja konfliktid tervikliku lähenemisviisi kaudu, mis kasutab kõiki olemasolevaid vahendeid, sealhulgas toetades Aafrika julgeoleku- ja kaitsevõime arendamist ning selle sõjalisi operatsioone, tsiviilmissioone, rahu tagamise ja demilitariseerimise projekte, austades rahvusvahelisi inimõigusi ja humanitaarõigust, Aafrika riikide iseseisvust ja suveräänsust ning soodustades Aafrika Liidu ning piirkondlike organisatsioonide, nagu ECOWAS ja G5 Sahel, käivitatud algatusi; julgustab liikmesriike osalema ELi missioonidel ja operatsioonides ning pooldab kahepoolseid pingutusi, mis aitavad kaasa rahule ja stabiilsusele, ning nõuab tungivalt, et nõukogu kiidaks sellega seoses kiiresti heaks Euroopa rahutagamisrahastu, et pakkuda Aafrika partneritele konfliktipiirkondades ulatuslikumat abi; rõhutab mitmepoolse koostöö tähtsust Aafrika Liidu, ELi ja ÜRO vahel kohaliku, piirkondliku ja rahvusvahelise julgeoleku valdkonnas ning kodanikuühiskonna osaliste rolli rahualaste ja rahuloome alastes pingutustes; tuleb sellega seoses meelde, et julgeolekusektori reform, õigusreform, hea valitsemistava, demokraatlik vastutus ja tsiviilelanike kaitse on eeltingimus selleks, et elanikkonnal tekiks usaldus nende piirkondade valitsuste ja julgeolekujõudude vastu; rõhutab lisaks tsiviil-sõjalist seost ja vajadust paremini ühtlustada ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) missioonide mõlemat komponenti; toetab koostöömehhanismide piirkondlike julgeolekuorganisatsioonide üha aktiivsemat lähenemisviisi Aafrika rahu ja julgeoleku struktuuri täielikuks kasutuselevõtmiseks, mis pakub Aafrika Liidule ja piirkondliku tasandi organisatsioonidele vajalikke vahendeid konfliktide ennetamiseks, ohjamiseks ja lahendamiseks; kiidab eriti selliseid algatusi nagu G5 Sahel, arvestades selle üha olulisemat rolli Aafrika riikide otsustavas tegevuses rahu ja julgeoleku tagamiseks oma naabruses, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama G5 Saheli poliitilist, rahalist, operatiivset ja logistilist toetamist; rõhutab, et julgeoleku ja arengu asjakohase taseme tagamiseks peab Aafrika riikidel olema kõikides olulistest sektorites piisav suutlikkus, eelkõige mis puudutab julgeolekut ja kaitset; nõuab, et EL koordineeriks arengu- ja julgeolekualaseid algatusi, milles ta osaleb Aafrika mandril osana integreeritud strateegiast, mis hõlmab head valitsemistava, demokraatiat, inimõigusi, õigusriiki ja soolist võrdõiguslikkust, keskendudes eelkõige piirkondadele, kus kaitsetus ja pinged on kõige suuremad; kiidab

Neljapäev, 25. märts 2021

heaks ELi ja Aafrika vahelise rahvusvahelise õigusega kooskõlas oleva koostöö võitluses terrorismi ja relvastatud rühmituste vastu; nõuab, et terrorismivastase võitluse poliitika kontekstis võetaks kasutusele läbipaistvamad otsustusprotsessid, laiendatakse inimõigustel põhineva lähenemisviisi järgimist ja tehtaks rohkem koostööd kogukondadega, keda need meetmed mõjutavad;

172. rõhutab Saheli strateegilisest ja julgeoleku seisukohast olulist rolli; väljendab sellega seoses suurt heameelt G5 Saheli loomise üle 2014. aastal ning selle üle, et 2017. aastal loodi ka G5 Saheli ühendväed (G5 Force Conjointe), et võidelda piirkonna julgeolekuohtude vastu;

173. rõhutab, et EL peab kiiremas korras tegelema Põhja-Mosambiigi süveneva terroristliku mässuga, mille tagajärjel on hukkunud juba üle 1 000 inimese ja mis on sundinud umbes 200 000 inimest oma kodudest põgenema ning millel on suur oht levida üle kogu Lõuna-Aafrika piirkonna; nõuab tungivalt, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja pakuks Mosambiigile ja selle kodanikele ELi tuge; rõhutab, et kui EL ei meetmeid ei võta, võib see viia olukorrani, kus teised rahvusvahelised osalejad võtavad juhtrolli, mida EL püüab selles maailmajaos saavutada;

174. väljendab muret selle pärast, et EL on Botswana, Ghana, Uganda ja Zimbabwe arvanud niisuguste riikide ajakohastatud musta nimekirja, kus on strateegilised puudused rahapesu ja terrorismi rahastamise vastases võitluses, ning kutsub neid riike üles astuma viivitamata vajalikke samme asjakohase õigusakti (st komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/855⁽¹³⁾) rakendamiseks ja nõuete täitmiseks; tunneb heameelt asjaolu üle, et pärast paljude reformide elluviimist on Etioopia ja Tuneesia mustast nimekirjast kustutatud;

175. rõhutab asjaolu, et ÜJKP missiooni volitused on laialdased ja nende eesmärk on muu hulgas edendada julgeolekusektori reformi, arendada edasi õigusreformi, tugevdada sõjaväe- ja politseikoolitust ning soodustada järelevalvet; rõhutab pakilist vajadust parandada ÜJKP missioonide kommunikatsioonipoliitikat ja ELi üldist strateegilist planeerimist, et muuta paremini nähtavaks nii ELi meetmed kui ka nende eesmärk kaitsta Aafrika inimeste turvalisust ja heaolu;

176. rõhutab, et Aafrikas on eriline roll seal tegutsevatel usulistel organisatsioonidel, kes täidavad konfliktides korrapäraselt vahendaja osa ning kellega on vaja arendada dialoogi ja koostööd, seda eriti konfliktipiirkondades, kuna religioonidevaheline dialoog võib aidata saavutada rahu ja leppimist;

177. võtab teadmiseks, et ühisteatise eesmärk on struktureerituma ja strateegilisema koostöövormi kaudu süvendada ELi toetust Aafrika rahupüüdlustele, keskendudes Aafrika piirkondadele, kus pinged on kõige suuremad, ning nõuab, et esmatahtsaks peetaks konfliktipiirkondade spetsiifilisi strateegiaid; julgustab ELi ja selle liikmesriike jagama jätkuvalt koormust rahvusvaheliste organisatsioonide ja partneritega, sealhulgas liitlaste ja Aafrika riikidega, kes on usaldusväärsed liitlased võitluses terrorismi vastu, nagu Keenia, Maroko, Nigeeria, Ghana ja Etioopia; nõuab ELi suhete tugevdamist nende määrava tähtsusega riikidega; nõuab, et EL jätkaks Aafrika partnerite abistamist nende jõuüksuste ja julgeolekuasutuste suutlikkuse suurendamisel, et need saaksid oma kodanikele osutada mõjusaid ning kestlikke julgeoleku- ja õiguskaitseteenuseid, sealhulgas Euroopa rahutagamisrahastu ja ÜJKP missioonide kaudu, ning nõuab, et EL keskenduks konfliktide ja kriiside integreeritud lähenemisviisile, tegutsedes konfliktitsükli kõikides etappides alates konfliktide ennetamisest ja nendele reageerimisest kuni nende ohjamiseni ning lahendamiseni;

178. juhib tähelepanu asjaolule, et Aafrika julgeolekusektorile antava ELi toetuse eesmärk on julgustada Aafrika isevastutust julgeoleku- ja kaitseküsimustes; on seisukohal, et Aafrika Liit ja Aafrika riigid on peamised osalejad, kellega EL sisulist koostööd teeb, et saavutada ühiselt kestlik areng ja inimeste julgeolek; väljendab sellega seoses suurt heameelt Aafrika Liidu plaanide üle saata G5 Saheli toetuseks 3 000 sõdurit ja peab seda märgiks, et Aafrika Liit ja EL järgivad

⁽¹³⁾ Komisjoni 7. mai 2020. aasta delegeeritud määrus (EL) 2020/855, millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) 2016/1675 (millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849) seoses Bahama, Barbados, Botswana, Ghana, Jamaica, Kambodža, Mauritiuse, Mongoolia, Myanmar/Birma, Nicaragua, Panama ja Zimbabwe lisamisega lisa I punkti tabelisse ning Bosnia ja Hertsegoviina, Etioopia, Guyana, Laose Demokraatliku Rahvavabariigi, Sri Lanka ja Tuneesia kustutamisega sellest tabelist (ELT L 195, 19.6.2020, lk 1).

Neljapäev, 25. märts 2021

tõepoolest sarnaseid julgeolekueesmärke, mis põhinevad ühistel eesmärkidel ja ühisel vastutusel; kiidab sellega seoses heaks komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Josep Borrelli 28. mail 2020. aastal ÜRO Julgeolekunõukogu ees tehtud märkused, kui ta rääkis Aafrika probleemidele Aafrika lahenduse leidmisest;

179. kinnitab veel kord oma toetust ÜRO rahuvalvemissioonidele Aafrika mandril ja kutsub peamisi osalejaid, eriti Ameerika Ühendriike, Venemaad, Hiinat ja Ühendkuningriiki, üles ühinema ELi pingutustega, et vahendada ja edendada koostööd ning kehtvat rahu kogu Aafrikas; kordab sellega seoses ELi valmisolekut suurendada oma toetust ÜRO missioonidele ja edendada kooskõlastamist ÜRO ja ELi eri missioonide vahel;

180. väljendab heameelt selle üle, et piraatlus on nii Ida- kui ka Lääne-Aafrika rannikul selgelt vähenenud, mille on toonud kaasa rahvusvahelised meresõidu turvalisuse alased pingutused, mis on Euroopa, Aafrika ja Atlandi-ülese julgeolekukoostöö valdkonnas eeskujuks;

181. peab oluliseks, et EL jätkaks oma pingutusi vastupanuvõimelisemate riikide ja ühiskondade ülesehitamiseks suutlikkuse suurendamise ja julgeolekusektori reformide, sealhulgas Euroopa rahutagamisrahastu ja ÜJKP missioonide kaudu ning keskenduks konfliktide ja kriiside integreeritud lähenemisviisile, tegutsedes konflikttsükli kõikides etappides;

182. tuletab meelde ohtu, mida rahvusvaheline organiseeritud kuritegevus, kodanikurahutused ja perversed vägivald kujutavad endast ebakindlatele ja konfliktijärgsetele riikidele, mis ei suuda oma kodanikele vajalikku turvalisust tagada; rõhutab sellega seoses hea väljaõppe saanud riikliku ja piirkondliku politseiteenistuse tähtsust; märgib siiski, et politseiteenistusel puudub sageli nii korralik väljaõpe kui ka varustus ning, mis veelgi tähtsam, neil ei ole alati kohalike elanikega õiget sidet ega nende usaldust; rõhutab seetõttu professionaalsete politseistruktuuride tugevdamise ja ülesehitamise olulisust ning nõuab muu hulgas suuremat ideelist, logistilist ja haldusalast tuge Alžiiris 2014. aastal loodud Aafrika Liidu politseikoostöö mehhanismile; usub, et koostöö selles valdkonnas aitab arendada rahuvalvemissioonide suutlikkust ning edendab Aafrika rahu ja julgeoleku struktuuri politseikomponenti;

183. märgib, et Aafrika infosfääri mõjutavad üha enam ELi üleilmsed vastased; kutsub sellega seoses Euroopa väliteenistust ja komisjoni üles aktiivselt tegelema Aafrika ühiskondades Euroopa seisukoha puudumisega ning võitlema valepropagandaga ja aitama Aafrika inimeste hulgas Euroopa käsitusviisi ja demokraatlikke väärtusi paremini edendada; märgib, et see eeldab paremat strateegilist suhtlust, mis on suunatud peamistele piirkondadele ja riikidele, ning nõuab selliste meetmete eest vastutava eriuksuse loomist, mis töötab tihedas koostöös ELi delegatsioonidega;

184. rõhutab ebaseaduslike väikerelvade leviku ohte ning tuletab meelde, et need dokumenteerimata ja peamiselt ebaseaduslikult omatavad relvad ei ohusta mitte ainult kogukondade turvalisust ja julgeolekut, vaid neid kasutavad ka ohtlikud piiriülesed kuritegelikud võrgustikud, mis tegelevad eri liiki salakaubaveoga, sealhulgas relvade, inimeste ja ebaseaduslike uimastitega kaubitsemisega;

185. nõuab tungivalt Euroopa Liidu poliitika- ja julgeolekukomitee ning Aafrika Liidu rahu- ja julgeolekunõukogu iga-aastaste ühiste nõuandekoosolekute jätkamist eesmärgiga laiendada koostöö ulatust, et hõlmata ühiseid kohapealseid viisi ja ühisistungeid, ühiste arusaamade ja analüüsides väljatöötamist kriisiolukordade kohta ning varajaste ühismeetmete võtmise võimaluste uurimist, mis on parim viis elujõulise strateegilise partnerluse loomiseks;

186. tuletab meelde, et Aafrikas toimub maailmas kõige rohkem rahutagamisoperatsioone, mille jaoks ta annab kõige rohkem vägesid ja politseijõude; juhib tähelepanu vajadusele kohandada Aafrikas toimuvaid rahutagamisoperatsioone COVID-19-järgse uue tegelikkusega, et kaitsta piisavalt nii kodanikke kui ka rahutagamisoperatsioonide töötajaid; juhib tähelepanu vajadusele tagada kõnealuste missioonide piisav rahastamine, kuna kardetakse peatset majanduskriisi ja olemasoleva rahastamise vähenemist;

187. nõuab, et EL tagaks ÜJKP missioonide tulemusliku, vastutustundliku ja töökindla kavandamise, nähes ette tõhusad operatsioonid ja tugevamad volitused, mis on seotud tõelise poliitilise tahtega, mille eesmärk on konfliktid lahendada, mitte külmutada;

Neljapäev, 25. märts 2021

188. ergutab Euroopa välisteenistust suurendama oma kohalolekut ELi delegatsioonide näol kogu Aafrikas, eriti Aafrika Liidu peamistes liikmesriikides, et edendada veelgi ELi kahepoolseid ja piirkondlikke suhteid ning tagada nõuetekohane teabevahetus asjaomaste sidusrühmadega; rõhutab, et sellised tihedad sidemed on alus asjakohase ja hästi struktureeritud globaalse partnerluse, samuti kohandatud reageerimise tagamiseks; kutsub Euroopa välisteenistust üles täiustama märkimisväärselt oma meedia- ja kommunikatsioonistrateegiat, et suurendada vastavates piirkondades teadlikkust ELi jõupingutustest ning samuti parandada ELi kodanike teadlikkust ja toetust ELi ja Aafrika koostöö tugevdamiseks;

189. tuletab meelde, kui oluline on kooskõlastada ELi Aafrika-strateegiat ÜRO, NATO, OSCE ja teiste sarnaselt mõtlevate riikidega, nagu Ameerika Ühendriigid, Kanada, Ühendkuningriik, Austraalia ja Jaapan;

o

o o

190. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0109

ELi säästva turismi strateegia

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon ELi säästva turismi strateegia väljatöötamise kohta (2020/2038(INI))

(2021/C 494/09)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping), eriti selle artiklit 195,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 349, millega kehtestatakse äärepoolseimate piirkondade jaoks erikord,
- võttes arvesse ELi toimimise lepingu artiklit 174,
- võttes arvesse oma 19. juuni 2020. aasta resolutsiooni transpordi ja turismi kohta 2020. aastal ja pärast seda ⁽¹⁾,
- võttes arvesse komisjoni 13. mai 2020. aasta teatist turismi ja transpordi kohta 2020. aastal ja pärast seda (COM(2020)0550) ning turismi- ja transpordipaketi vastuvõtmist,
- võttes arvesse komisjoni 27. mai 2020. aasta teatist „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“ (COM(2020)0456) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti „Euroopa taastumisvajaduste kindlakstegemine“ (SWD(2020)0098),
- võttes arvesse komisjoni 11. juuni 2020. aasta aruannet ELi sinise majanduse kohta,
- võttes arvesse oma 24. oktoobri 2019. aasta resolutsiooni kontserni Thomas Cook pankroti negatiivsete tagajärgede kohta ELi turismisektorile ⁽²⁾,
- võttes arvesse nõukogu 27. mai 2019. aasta järeldusi, milles käsitletakse turismisektori konkurentsivõimet kui ELi jätkusuutliku majanduskasvu, tööhõive ja sotsiaalse sidususe mootorit järgmisel kümnel aastal,
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640),
- võttes arvesse oma 14. novembri 2018. aasta resolutsiooni, mis käsitleb mitmeaastast finantsraamistikku aastateks 2021–2027 – parlamendi seisukoht kokkuleppe saavutamiseks ⁽³⁾,
- võttes arvesse komisjoni 22. mai 2018. aasta teatist „Euroopa kultuurivaldkonna uus tegevuskava“ (COM(2018)0267),
- võttes arvesse komisjoni 24. oktoobri 2017. aasta teatist „Tugevam uuendatud strateegiline partnerlus ELi äärepoolseimate piirkondadega“ (COM(2017)0623),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta otsust (EL) 2017/864 Euroopa kultuuripärandiaasta (2018) kohta ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse komisjoni 20. veebruari 2014. aasta teatist „Euroopa ranniku- ja mereturismi majanduskasvu ja töökohtade strateegia“ (COM(2014)0086) ning komisjoni talituste 30. märtsi 2017. aasta töödokumenti mereturismi kohta (SWD(2017)0126),

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0169.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0047.

⁽³⁾ ELT C 363, 28.10.2020, lk 179.

⁽⁴⁾ ELT L 131, 20.5.2017, lk 1.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse komisjoni 2. juuni 2016. aasta teatist Euroopa jagamismajanduse tegevuskava kohta (COM(2016)0356) ning seda käsitlevat Euroopa Parlamendi 15. juuni 2017. aasta resolutsiooni ⁽⁵⁾,
 - võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste sammast ⁽⁶⁾,
 - võttes arvesse 5. ja 6. septembri 2016. aasta Corki deklaratsiooni nr 2.0,
 - võttes arvesse oma 29. oktoobri 2015. aasta resolutsiooni uute ülesannete ja strateegiate kohta turismi edendamiseks Euroopas ⁽⁷⁾,
 - võttes arvesse oma 8. septembri 2015. aasta resolutsiooni Euroopa kultuuripärandi ühtse lähenemisviisi väljatöötamise kohta ⁽⁸⁾,
 - võttes arvesse komisjoni 30. juuni 2010. aasta teatist „Euroopa kui maailma soosituim turismisihtkoht – uus Euroopa turismi tegevuskava“ (COM(2010)0352),
 - võttes arvesse oma 27. septembri 2011. aasta resolutsiooni Euroopa kui maailma soosituima turismisihtkoha ning uue Euroopa turismi tegevuskava kohta ⁽⁹⁾,
 - võttes arvesse oma 25. oktoobri 2011. aasta resolutsiooni puuetega isikute liikuvuse ja kaasamise ning Euroopa puuetega inimeste strateegia 2010–2020 kohta ⁽¹⁰⁾ ning 18. juuni 2020. aasta resolutsiooni Euroopa puuetega inimeste strateegia kohta pärast 2020. aastat ⁽¹¹⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse Regioonide Komitee 18. septembri 2020. aasta arvamust „Säästvam turism ELi linnade ja piirkondade jaoks“,
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 18. septembri 2020. aasta arvamust turismi ja transpordi kohta 2020. aastal ja pärast seda,
 - võttes arvesse kultuuri- ja hariduskomisjoni ning põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamusi,
 - võttes arvesse transpordi- ja turismikomisjoni raportit (A9-0033/2021),
- A. arvestades, et turism on mitmeid valdkondi hõlmav majandustegevus, millel on ulatuslik mõju keskkonnale ja kliimale ning kogu ELi majandusele, eelkõige piirkondade majanduskasvule, tööhõivele ja sotsiaalsele ja kestlikule arengule;
- B. arvestades, et turismindus annab otseselt ja kaudselt tööd 27 miljonile inimesele, mis moodustab 11,2 % kogu ELi tööhõivest, ning andis 2019. aastal 10,3 % ELi SKPst; arvestades, et turism aitab edendada tasakaalustatud piirkondlikku struktuuri, sellel on positiivne mõju piirkondlikule arengule ning see peaks aitama kaasa bioloogilise mitmekesisuse säilitamisele, sotsiaalsele heaolule ja kohalike kogukondade majanduslikule kindlustatusele;
- C. arvestades, et turismi väärtusahel on üks Euroopa peamisi tööstuslikke ökosüsteeme, nagu komisjon on välja selgitanud, ning arvestades, et see süsteem on keeruline ja koosneb neljast omavahel tihedalt seotud põhitegurist, nagu transport, majutus, kogemused ja vahendamine; arvestades, et turismitööstuse edu sõltub nende nelja teguri vahelise mõju ulatusest; arvestades, et turism mõjutab kliimamuutusi, tekitades 8 % ülemaailmsest CO₂ heitest ⁽¹²⁾; arvestades, et turismisektor hõlmab äärmiselt erinevaid teenuseid ja ameteid; arvestades, et sektoris domineerivad peamiselt väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, kelle tegevus loob töökohti ja toob tulu piirkondades, mis sõltuvad turismist;

⁽⁵⁾ ELT C 331, 18.9.2018, lk 125.

⁽⁶⁾ ELT C 428, 13.12.2017, lk 10.

⁽⁷⁾ ELT C 355, 20.10.2017, lk 71.

⁽⁸⁾ ELT C 316, 22.9.2017, lk 88.

⁽⁹⁾ ELT C 56 E, 26.2.2013, lk 41.

⁽¹⁰⁾ ELT C 131 E, 8.5.2013, lk 9.

⁽¹¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0156.

⁽¹²⁾ „The carbon footprint of global tourism“, *Nature Climate Change*, mai 2018.

Neljapäev, 25. märts 2021

- D. arvestades, et 2018. aastal asus 51,7 % ELi majutusettevõtetest ranniku- ja merepiirkondades, mis on kliimamuutuste mõjude suhtes eriti haavatavad, ning 32,9 % maapiirkondades; arvestades, et äärepoolsemaid piirkondi iseloomustab nende kaugus, isoleeritus ning suur majanduslik ja sotsiaalne sõltuvus turismi- ja transpordisektorist, mis muudab nad COVID-19 pandeemia mõjude suhtes veelgi haavatavamaks;
- E. arvestades, et transpordi- ja turismitööstus sai COVID-19 tõttu eriti kannatada; arvestades, et ELis on ohus vähemalt 6 miljonit töökohta, näiteks hooajatöötajate ja haavatavas olukorras töötajate omad; arvestades, et pandeemia tõttu kehtestatud reisi piirangud mõjutavad maailma ja Euroopa turismi jätkuvalt rängalt, kusjuures ÜRO Maailma Turismiorganisatsiooni (UNWTO) viimased andmed näitavad, et 2020. aastal vähenes rahvusvaheliste turistide arv 70 %; arvestades, et programmi „NextGenerationEU“ raames tegi komisjon kindlaks, et turismi ökosüsteemi baasinvesteeringuvajadus on 161 miljardit eurot, mis moodustab 22 % kogu investeeringute puudujäägist ELis; arvestades, et COVID-19 kriis on rängalt mõjutanud kõiki transpordiliike, eelkõige lennuühendust, vähendades lennuteenuseid, mille tagajärjeks on mõnel juhul kadunud marsruudid; arvestades, et see mõjutab eriti ELi äärepoolsemaid piirkondi ja saari, kus juurdepääsetavus ja ühendused on otsustava tähtsusega; arvestades, et COVID-19 kriis on jätnud miljonid reisijad ja tarbijad oma õigustega seoses ebakindlasse olukorda, sealhulgas keerukate ja sageli rahuldumata jäetud hüvitamistaotlustega; arvestades, et tarbijate usalduse taastamine on sektori tuleviku jaoks kesksel tähtsusega;
- F. arvestades, et ELi toimimise lepingu artiklis 195 on sätestatud, et EL „täiendab liikmesriikide tegevust turismisektoris, eriti edendades liidu ettevõtjate konkurentsivõimet selles sektoris“; arvestades, et liikmesriigid seisavad turismisektoris silmitsi ühiste probleemide ja võimalustega, nagu kriisiennetus ja -ohjamine, üleminek digi- ja rohelisele majandusele, sotsiaal-majanduslik kestlikkus ja keskkonnasäästlikkus, kvaliteetsete töökohtade loomine, töötajatele ametialaste oskuste õpetamine ja nende koolitamine ning VKEde toetamine;
- G. arvestades, et turismi- ja reisitööstusele kasu toovad meetmed on kõige tõhusamad, kui neid võetakse koordineeritud ELi strateegia osana, võttes samal ajal arvesse riiklikke ja piirkondlikke vajadusi ja eripärasid;
- H. arvestades, et turismisektor on võtnud kohustuse kiirendada ja rakendada meetmeid, mis muudavad sektori säästvamaks ja vastupidavamaks ning aitavad saavutada ökoloogilise jalajälje vähendamise eesmärgid ja Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärgid, eelkõige kliimanetraalsuse eesmärgi hiljemalt 2050. aastaks;
- I. arvestades, et edusamme tehakse nn pehme liikuvuse ja sellega seotud marsruutide valdkonnas, mis on vastus Euroopa tarbijate soovile kasutada keskkonnahoidlikumaid ja looduslähedasemaid turismivõimalusi;
- J. arvestades, et tõhus, ohutu, mitmeliigiline ja säästev ühistranspordisüsteem annaks majandusse positiivse panuse turismi, vaba aja veetmise ja majutuse valdkonnas, kuna see võimaldab säästvaid ja paindlikke liikuvuslahendusi kogu ELis, aidates säilitada looduslikke ökosüsteeme ning kohalikku linna- ja looduskeskkonda;
- K. arvestades, et Euroopa raudteeaasta peaks olema ideaalne raamistik algatustele säästva turismi edendamiseks, et suurendada turismissihtkohtade atraktiivsust;
- L. arvestades, et üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) arendamisel ning selle ühendustel linnade, kohalike paikade ja rannikualadega on oluline roll reisi- ja turismivaldkonnas säästvate, alternatiivsete ja paindlike transpordilahenduste pakkumisel;
- M. arvestades, et turismis on esile on kerkinud uued suundumused, peamiselt tänu digiteerimisele, sealhulgas alternatiivsed turismivormid, nagu ökoturism, põllumajandus- ja maaturism ning meditsiiniturism;

Taastamine: COVID-19 mõjule reageerimise kavad

1. rõhutab, et COVID-19 puhang on halvanud ELi turismisektori, pannes selle ökosüsteemi enneolematu surve alla; rõhutab, et jätkuv lühiajaline rahaline toetus on sektori püsijäämiseks hädavajalik, eriti arvestades pandeemia teist ja kolmandat lainet; usub sellest hoolimata, et praegune kriis peaks panema komisjoni ja liikmesriike täielikult tunnustama

Neljapäev, 25. märts 2021

turismitööstuse tähtsust, integreerima selle täielikult ELi ja riiklikesse arengukavadesse, parandama turismitööstuse pakkumiste kvaliteeti, muutma selle säästvamaks ja kõigile kättesaadavamaks ning käivitama kauaoodatud avaliku ja erasektori investeringud sektori digitaliseerimisse ja üldisesse ajakohastamisse;

2. kutsub liikmesriike üles rakendama viivitamata täielikult ühiseid ja koordineeritud ohutu reisimise kriteeriume, nagu need on vastu võetud nõukogu soovitusel kooskõlastatud lähenemisviisi kohta vaba liikumise piiramisele⁽¹³⁾, hõlbustades samal ajal võimaluse korral ELi reisijate asukoha määramise vormi kasutuselevõttu digitaalselt ning järgides täielikult andmekaitse-eeskirju; rõhutab, kui olulised on vabatahtlikud, koostalitlusvõimelised ja anonüümsed tuvastamis-, jälgimis- ja hoiatusäpid, mis kasutavad komisjoni koostalitusväravat ja mille puhul ei kasutata andmeid muudel eesmärkidel, näiteks ärilistel või õiguskaitsel eesmärkidel, ning ühiste hügieenikriteeriumide kehtestamine peamistes transpordisõlmedes;

3. nõuab Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuselt (ECDC) liidu riikide ja piirkondade, sealhulgas saarte jälgimist ning värvikoodiga kaardi õigeaegset avaldamist, kui piisav teave on olemas, et tagada reisijate ja ettevõtjate jaoks koordineeritud ja tõhus reageerimine; kutsub liikmesriike üles edendama kaardi levitamist riiklike ringhäälinguorganisatsioonide kaudu, tagamaks, et kaart jõuaks ka kodanikeni, kelle juurdepääs interneti lairibaühendusele on piiratud või puudub üldse;

4. kutsub liikmesriike üles koostama kooskõlas komisjoni soovitusel COVID-19 testimisstrateegiatega kohta⁽¹⁴⁾ ning ECDC ja Euroopa Lennundusohutusameti suunistega ühise ja mittediskrimineeriva ELi terviseohutuse protokollide enne lendude väljumist tehtavaks testimiseks, mis peaks olema usaldusväärne ja taskukohane ning hõlmama kiirtestimise tehnoloogiaid, PCR-teste ja muud; nõuab tungivalt, et karantiin peaks jääma viimaseks abinõuks, kuid vajaduse korral tuleks selle kestust vähendada päevade miinimumarvuni, mis tuleks kogu liidus ühtlustada; rõhutab, et igasugune liikumisvabaduse piiramine peab olema proportsionaalne, ajutine ja selgelt seotud COVID-19 pandeemiaga; juhib tähelepanu sellele, et protokollid nõuetekohaseks rakendamiseks tuleks kõiki liikmesriike ELi rahalistest vahenditest toetada; kutsub liikmesriike üles reisiperioodi eri etappides toimuva testimise juhtimist koordineerima;

5. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama esmajärjekorras välja ühise vaktsineerimistöendi ja meditsiinilistel eesmärkidel vaktsineerimise menetluste vastastikuse tunnustamise süsteemi, mis tuleks kasutusele võtta paralleelselt vaktsiinide levitamisega, säilitades samal ajal üksikisikute õiguse eraelu puutumatusele ja andmekaitsele; on veendunud, et kui vaktsiinid on üldsusele kättesaadavaks tehtud ja on piisavalt teaduslikke tõendeid selle kohta, et vaktsineeritud isikud viirust ei edasta, võiks reisimise korral vaktsineerimistöendit kaaluda PCR-testide ja karantiin nõuete alternatiivina, säilitades samas nõude järgida praegusi sanitaarmeetmeid, nagu näomaskide kandmine avalikes kohtades ja suhtlemisdistantsi hoidmine; rõhutab, et vajalik ja oluline on taastada ELis liikumisvabadus ning tagada transpordi- ja turismisektori järkjärguline normaliseerumine;

6. väljendab heameelt portaali „Re-open EU“ üle ja nõuab tungivalt, et liikmesriigid esitaksid edaspidi komisjonile selgelt mõistetava teabe vaba liikumise piirangute kohaldamise või kaotamise kohta kohe, kui sellised muudatused on otsustatud, et tagada reisijate jaoks portaali usaldusväärsus; kutsub komisjoni üles looma mobiilirakendust, et teavet paremini levitada, ning jätkama reaalaajas teabe andmist piiride staatuse ning ELi riikides kättesaadavate transpordi- ja turismiteenuste kohta, sealhulgas teave rahvatervise ja ohutuse meetmete kohta ning muu asjakohane teave; on seisukohal, et liikmesriigid peaksid seda ELi portaali täiendama teabega sihtkohtades asuvate kontaktpunktide kohta, mis võivad olla näiteks avaliku veebisaidi ja teabepunkti kujul;

7. kutsub komisjoni üles käivitama ELi reisi- ja turismiteemalist teavituskampaaniat ELi turismikaubamärgi kaudu, mille eesmärk on edendada ELis reisimist ja taastada kodanike usaldus reisimise ja turismi vastu COVID-19 ajal;

8. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kehtestama kolmanda riiki käsitleva ühise värvikoodi ja kolmandatesse riikidesse reisimist käsitlevad ühised kriteeriumid, tunnustades vastastikku samaväärseid COVID-19 vastaseid kaitsemeetmeid kõigis transpordisektorites, kuid eelkõige lennundus- ja merendussektorites; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles looma

⁽¹³⁾ Nõukogu 13. oktoobri 2020. aasta soovitus (EL) 2020/1475, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel (ELT L 337, 14.10.2020, lk 3).

⁽¹⁴⁾ Komisjoni 28. oktoobri 2020. aasta soovitus (EL) 2020/1595 COVID-19 testimisstrateegiatega, sealhulgas antigeeni kiirtestide kasutamise kohta (ELT L 360, 30.10.2020, lk 43).

Neljapäev, 25. märts 2021

varajase hoiatamise süsteemi, mis hoiatab turiste uue tehnoloogia abil kasutajasõbralikul viisil võimalikest terviseohtudest kolmandas riigis asuvas sihtkohas; palub komisjonil ja liikmesriikidel toetada reisikorraldajaid reise korraldamisel kolmandate riikide valitud piirkondadesse, järgides samas täielikult kindlaid tervisealaseid ohutusprotokolle, mis minimeerivad nakkusohu;

9. kutsub komisjoni üles võtma kasutusele ELi hügieeni sertifitseerimise märgise, mille ECDC ja liikmesriigid peaksid ühiselt välja töötama ning mis peaks sertifitseerima turismialast tegevust, tagades vastavuse minimaalsetele hügieenistandarditele COVID-19 viiruse ja muude võimalike nakkuste ennetamiseks ja tõrjeks; usub, et selle märgise eesmärk peaks olema kehtestada üleeuroopalised tervishoiustandardid, mis aitaksid taastada tarbijate usalduse turismisektori vastu ja seeläbi elavdada turismisektorit, samal ajal tuleks aga vältida mikroettevõtjate ja VKEde halduskoormust;

10. taunib asjaolu, et taasterahastu „NextGenerationEU“ ei hõlma turismitööstuse otserahastamist, ning kutsub liikmesriike üles kaasama turismi- ja reisisektorit oma taastekavadesse ja algatusse REACT-EU, järgides keskkonna- ja sotsiaalseid standardeid; rõhutab, et kuigi on oluline, et taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi meetmed oleksid sektori toetamisel ja pankrottide ennetamisel tagasiulatuvalt rahastamiskõlblikud, ei ole need iseenesest piisavad; kutsub komisjoni üles võtma konkreetseid meetmeid seoses Euroopa piirkondadega, kus turism moodustab suurema osa nende SKPst, ning saarte ja äärepoolsemate piirkondadega; rõhutab sellega seoses, et COVID-19 pandeemia tõttu liikmesriikides jaotatavatest ELi rahalistest vahenditest antav rahaline toetus ei jõua alati nende turismiettevõtjateni, kes vajavad oma majandustegevuse jätkamiseks ja säilitamiseks kiiret otserahastust;

11. kutsub komisjoni üles ergutama liikmesriike ajutiselt kehtestama reisi- ja turismiteenustele vähendatud käibemaksumäärad koos eristiimulite paketiiga kõigile mikroettevõtjatele ja VKEdele ajavahemikuks 2020–2024, et minimeerida pankrottide arvu ning säilitada Euroopa turismitööstuses töökohad ja töötajate õigused, kasutades samal ajal investeringuid, et edendada üleminekut digitaalsemale ja säästvamale turismi ökosüsteemile;

12. palub liikmesriikidel ja piirkondlikel ametiasutustel lisada turism horisontaalse prioriteedina oma rakenduskavadesse, aruka spetsialiseerumise strateegiatesse ja partnerluslepingutesse aastateks 2021–2027, et rahastada turismiprojekte;

13. kutsub komisjoni üles rakendama vastuvõetud ettevalmistavat meetet „Euroopa turismikriisiohje mehhanism“ koos Euroopa Parlamendiga, et olla valmis tulevaste kriisidega toimetulekuks, aitamaks turismisihukohtadel koostada kriisiennetuskavasid, eriolukorra meetmeid ning valmisolekukavasid ja -meetmeid;

14. kutsub komisjoni üles teavitama Euroopa Parlamenti korrapäraselt katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete väljatöötamisel tehtud ettevalmistustööst ja edusammudest, tegema selles küsimuses parlamendiga koostööd ning kaasama sellesse protsessi vastutava parlamendikomisjoni ja need projektid algatanud parlamendiliikmed;

Prioriteetide muutmine: juhtimispoliitika liidu raamistikus

15. kutsub komisjoni üles looma ELi institutsioonide vahel uue juhtimismudeli, tugevdades organisatsioonilist, finants- ja inimressursside struktuuri, luues spetsiaalse, konkreetset turismiga tegeleva direktoraadi, mida toetatakse piisavate rahaliste vahenditega, eesmärgiga võtta kasutusele integreeritud ja tõhus turismikäsitus, toetada turismi taaskäivitamist Euroopa piirkondades ja aidata ettevõtetel rakendada meetmeid, mis on vajalikud peamiste eesmärkide saavutamiseks kestlikkuse ja innovatsiooni valdkonnas, ning suurendada nende konkurentsivõimet ja atraktiivsust;

16. kutsub komisjoni üles võtma lisaks arvesse võimalikku sünergiat eri peadirektoaatide vahel, pidades silmas turismi valdkonnast olemust sellistes valdkondades nagu põllumajandus, transport, kultuur, merendus, regionaalareng, tööhõive ja kliima;

17. nõuab, et Euroopa tuleviku teemalisel konverentsil algatataks arutelu selle üle, kuidas aidata kaasa turismi muutmiseks ELi jagatud pädevuseks, mitte piirduda täiendava pädevusega, nagu see on praegu; rõhutab, et aluslepingud pakuvad praegu ELi poliitikameetetele turismi valdkonnas märkimisväärset paindlikkust, mida komisjon ei kasuta täielikult ära; kutsub seetõttu komisjoni üles tervikliku Euroopa turismipoliitika väljatöötamiseks alustama aluslepingute täielikust ärakasutamisest, et luua Euroopa turismiliit;

Neljapäev, 25. märts 2021

18. peab kahetsusväärseks asjaolu, et mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 ei sisalda säästvat turismi käsitlevat eraldi eelarverida, mis näitaks valmisolekut viia ellu Euroopa turismipoliitikat, mille Euroopa Parlament kiitis heaks oma resolutsioonis turismi ja transpordi kohta 2020. aastal ja pärast seda; märgib, et see eelarverida ei peaks kattuma ega asendada rahalist toetust, mis on kättesaadav reisi- ja turismisektorile olemasolevate ELi fondide kaudu; peab kahetsusväärseks asjaolu, et turismi ei ole veel lisatud sõltumatu eesmärgina Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondi määrustesse ega ühtse turu programmi;

19. kutsub komisjoni üles looma ELi mehhanismi mikroettevõtjatele ja VKEdele antava toetuse järelevalveks, keskendudes likviidsusele ning ELi lisaväärtuse ja läbipaistvuse tagamisele, et suurendada nende ettevõtjate võimalusi pääseda ligi ELi fondidele ja rahastamisvahenditele ning neid kasutada, et hõlbustada innovaatiliste ja kestlike projektide ajakohastamist ja rakendamist, tagades aruandekohustuse ja lihtsustatud halduse;

20. soovib komisjonil korraldada 2020. aastal Euroopa turismiteemalise tippkohtumise ja kutsub komisjoni üles esitama 2021. aastal tegevuskava ning töötama õigeaegselt välja ELi kestliku ja strateegilise turismi strateegia, mis on kooskõlas digitaalarengu tegevuskava, roheline kokkuleppe ja ÜRO kestliku arengu eesmärkidega ning millega asendatakse 2010. aasta strateegia, et säilitada Euroopa positsioon juhtiva sihtkohana; tuletab meelde, et selle strateegia koostamisel tuleb tingimata konsulteerida turismisektori spetsialistidega; rõhutab sellega seoses, kui oluline on võtta konkreetseid meetmeid praegusest kriisist ülesaamiseks ning edendada alternatiivseid turismivorme, nagu kultuuri- ja säästev turism, agroturism, loodusturism, ökoturism ja muud kogemused, mis peaksid nn ületurismi vältimiseks austama keskkonda ja kohaliku elanikkonna kultuuripärandit;

21. on seisukohal, et kuna turism on ülemaailmne tööstusharu, on ülimalt oluline edendada dialoogi ja koostööd Maailma Turismiorganisatsiooniga (UNWTO) Euroopa Parlamendi ja UNWTO vahel 2018. aastal allkirjastatud vastastikuse mõistmise memorandumi alusel;

22. kutsub komisjoni üles ajakohastama ELi rahalise toetuse juhendit ja lisama sellesse viite riiklikule kontaktpunktile, et hõlbustada mikroettevõtjate ja VKEde juurdepääsu teabele ühtse kontaktpunkti või veebipõhise vahendi kaudu, vajaduse korral liikmesriikide toetuse ja suuniste abil; kutsub komisjoni üles suurendama turismisektori ettevõtete ja VKEde teadlikkust sellest juhendist;

23. kutsub komisjoni üles looma järgmises mitmeaastas finantsraamistikus Euroopa Turismiameti ja töötama seniks välja lühiajalise lahenduse, luues turismiosakonna ühes olemasolevas rakendusametis, eelkõige VKEde Rakendusametis (EASME) või loodavas Tervisehoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusametis;

Euroopa Turismiamet peaks vastutama muu hulgas järgmise eest:

- faktipõhise ülevaate ja andmete pakkumine ELile ja selle liikmesriikidele ning poliitikakujundajatele, võimaldades neil välja töötada teadlikke strateegiaid, mis põhinevad kogutud ja analüüsitud turismiandmetel, sealhulgas nende võimalikul sotsiaalsel, majanduslikul ja keskkonnamõjul;
- kriisijuhtimismehhanismi rakendamine, et tagada turismisektori piisav valmisolek tulevasteks kriisideks, kui riikide reageeringud osutuvad ebapiisavaks;
- tehnilise ja haldustoe pakkumine mikroettevõtjatele ja VKEdele, et suurendada nende suutlikkust pääseda ligi ELi fondidele ja rahastamisvahenditele ning neid kasutada;
- turismi ökosüsteemi toetamine, näiteks jagades häid tavasid, et teha teadlikke otsuseid turismipoliitika parandamise kohta;
- Euroopa kaubamärgi edendamine kolmandates riikides ja keskendumine Euroopa turismitoodete mitmekesistamisele;

Neljapäev, 25. märts 2021

Tugevdamine: üleminek säästvale, vastutustundlikule ja arukale turismile

24. märgib, et säästva turismi puhul tuleks arvesse võtta praegust ja tulevast majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamõju ning tegeleda külastajate, sektori, keskkonna ja kohalike kogukondade vajadustega⁽¹⁵⁾; tuletab meelde, et turismi- ja reisirühmade põhjustab ökoloogilist jalajälge kogu maailmas; rõhutab vajadust mõelda välja kestlikud ja paindlikud lahendused mitmeliigilise transpordi jaoks ning töötada välja poliitikameetmed looduspärandi ja elurikkuse säilitamiseks, austades vastuvõtivate kogukondade sotsiaalkultuurilist autentsust, tagades kestlikkuse ja pakkudes sotsiaal-majanduslikku kasu kõigile sidusrühmadele;

25. kutsub komisjoni üles töötama kiiresti välja säästva turismi tegevuskava, mis sisaldaks innovaatilisi meetmeid sektori kliima- ja keskkonnajalajälje vähendamiseks, arendades säästvamaid turismivorme, mitmekesistades pakkumist, edendades uusi koostööalgatusi ja arendades uusi digiteenuseid;

26. kutsub liikmesriike üles koostama säästva turismi tegevuskavasid riiklikul ja piirkondlikul tasandil, konsulteerides sidusrühmade ja kodanikuühiskonnaga ning kooskõlas tulevase Euroopa säästva turismi tegevuskavaga, ning kasutama täielikult ära taasterahastu „Next Generation EU“ vahendeid, et rahastada turismi ülemineku tegevuskavasid;

27. rõhutab, et COVID-19 pandeemia on muutnud reisijate nõudmisi seoses ohutu, puhta ja säästvama turismiga; rõhutab, et kohalik käsitööstuslik tegevus, agroturism, maaturism ja ökoturism on säästva turismi lahutamatu osa, keskendudes looduse ja maapiirkondade avastamisele Euroopas kõndimiseks, jalgrattaga sõitmiseks või ratsutamiseks sobivate marsruutide kaudu, millele on tagatud juurdepääs;

28. kutsub komisjoni üles käivitama Euroopa turisminäitajate süsteemi (ETIS), millel on alaline juhtimisstruktuur, ning võtma selle kasutusele reisisihtkohtades, kasutades staatilisi näitajaid ja reaajas saadavaid andmeid, et neid koostöös piirkondadega hallata ja hinnata; rõhutab, et ETIS'e tulemustabeli eesmärk on jälgida turismi majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamõju;

29. kutsub komisjoni üles uurima takistusi ökomärgise saamisel ja laiendama selle kohaldamisala muudele turismiteenustele täiendusena turismi valdkonnas rakendatavale ELi keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemile (EMAS) ning looma mehhanismid nende sertifitseerimissüsteemide toetamiseks ja need süsteemid omandanud turismiettevõtjate edendamiseks;

30. kutsub liikmesriike, riiklike turismiasutusi ja turismitööstust üles tugevdama olemasolevate kvaliteedimärgiste kriteeriumide ja kohaldamise koordineerimist liidus ning julgustama komisjoni jätkama oma koordineerivat rolli ja toetama kohalikke algatusi;

31. kiidab komisjoni säästva turismi tööühma moodustamise eest ning kutsub tööühma üles oma tööd jätkama ning vaatama läbi 2012. aasta Euroopa säästva ja vastutustundliku turismi harta, et ergutada osalemist ja heade tavade kasutuselevõtmist riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil; on veendunud, et tööühm võib olla eeskujuks säästva turismi valdkonna sidusrühmade Euroopa võrgustikule, tutvustada uusi vahendeid ja algatusi, et hinnata turismiga seotud tegevuse majanduslikku, sotsiaalset ja ökoloogilist mõju, kaasata reisijaid ning võimaldada nii reisijatel kui ka turismiettevõtjatel mõista oma ökoloogilist jalajälge;

32. rõhutab, kui oluline on Maailma Turismiorganisatsiooni statistikaraamistik turismi jätkusuutlikkuse mõõtmiseks, mille eesmärk on integreerida säästva turismi majanduslikku, keskkonnaalast ja sotsiaalset mõõdet käsitlev statistika;

33. tuletab meelde, et täpsete kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete andmete puudumine turismi mõju kohta kestlikkusele takistab avaliku ja erasektori osalejatel otsuseid teha; palub Eurostatil luua raamistik andmete kogumiseks kestlikkuse, üle- ja alaturismi ning töötingimuste kriteeriumide kohta ning nõuab määruse (EL) nr 692/2011⁽¹⁶⁾ ajakohastamist; rõhutab suurandmete ja ajakohaste andmete – broneeringute päritolu ja liigi, viibimise kestuse, kategooriate kaupa jaotatud keskmiste kulutuste ja täituvuse määra kohta – tohutut potentsiaali turismivoogude ja nõudluse muutumise mõistmiseks ning pakkumise vastavaks kohandamiseks ja asjakohaste meetmete rakendamiseks;

⁽¹⁵⁾ ÜRO Maailma Turismiorganisatsioon ja ÜRO Keskkonnaprogramm, *Making Tourism More Sustainable – A Guide for Policy-Makers (Turismi säästvamaks muutmine – juhend poliitikakujundajatele)*, 2005.

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2011. aasta määrus (EL) nr 692/2011, mis käsitleb Euroopa turismistatistikat ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 95/57/EÜ (ELT L 192, 22.7.2011, lk 17).

Neljapäev, 25. märts 2021

34. väljendab heameelt seoses Euroopa andmestrategiaga ning komisjoni ettepanekuga võtta vastu andmehalduse õigusakt; kutsub komisjoni üles lisama turismi ühiste andmeruumide juhtimisraamistikku ning paremini reguleerima veebipõhiste broneerimisplatvormide ja reisivahendajate tegevust, võimaldades turismiettevõtjatel täielikult pühenduda innovatsioonile ja digipöördele, kuna viimased on üliolulised kogu sektori ajakohastamiseks ning uute teenuste ja laiema ja kvaliteetse pakkumise väljatöötamiseks; kutsub lisaks komisjoni üles edendama andmete ühiskasutust turismi ja piirkondlike ettevõtlusinkubaatorite ja kiirendajate jaoks, rakendades teadusuuringuid ja innovatsiooni, et aidata turismisektoris tegutsevatel arvukatel VKEdel koguda, töödelda ja kasutada enda loodud andmeid ning võimaldada neil andmepõhisest majandusest täit kasu saada ja rakendada kestlikke lahendusi;

35. märgib, et üha rohkem turismooteid ja -teenuseid ostetakse internetist; tunnistab jagamismajanduse platvormide suuremat rolli vahendajatena ja nende eeliseid innovatsiooni ja kestlikkuse seisukohast; väljendab heameelt komisjoni ettepanekute üle võtta vastu digiteenuste õigusakt ja digiturgude õigusakt ning rõhutab vajadust tagada võrdsed tingimused veebipõhiste ja veebiväliste ettevõtjatele, et vältida turumoonutusi ja säilitada eluterve konkurents, eelkõige seoses endasuguste pakkujate ja kutseliste teenuseosutajate eristamisega; rõhutab selles muutuv keskkonnas internetihinnangute ja -reitingute mõju turismikogemustele;

36. on seisukohal, et sama oluline on tagada koostöö toidu- ja kultuurisektori teadmus- ja innovaatikakogukondade vahel; on veendunud, et turualaste teadmiste, paremate oskuste, tõhusama haldamise, reaalse partnerluste ja sihtotstarbeliste võrgustike loomise võimaluste edendamine ning uuenduslike tulevikumeetmete väljatöötamine on agroturismi peamised edutegurid; on ka veendunud, et agroturismi sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnategevuse tulemuslikkuse parandamiseks on vaja paremat koostööd ja kooskõlastamist sidusrühmade vahel, kohalike omavalitsuste aktiivsemat turismindusse kaasamist, samuti turu-uuringuid ning professionaalseid kommunikatsiooni- ja turundusstrateegiaid;

37. kutsub komisjoni üles austama kohalike omavalitsuste õigust võidelda õigusaktidega ülemäärase turismi kahjuliku mõju vastu;

38. märgib, et turism on tihedalt seotud liikuvusega ning et liikmesriigid peavad ELi rahalise toetuse toel suurendama investeringuid üleminekusse puhtamate kütuste kasutamisele, vähese heitega ja heitevabadesse sõidukitesse, võimaluse korral juurdepääsetavamatesse transpordiliikidesse, sealhulgas puuetega inimeste ja piiratud liikumisvõimega inimeste jaoks kõigi transpordiliikide puhul, ning toetama liikuvust teenuse ja platvormidena, mis tagavad piletisüsteemide koostalitlusvõime ja mitmeliigilisuse riikidevaheliste ja mitmeliigiliste uksest-ukseni piletite pakkumisel;

39. usub, et turismialases liikuvuses tuleks esikohale seada kõige säästvamate transpordivahendite kasutamine, mis tekitavad väiksema süsinikujalajälje; tuletab meelde, et kõik liikmesriigid vajavad kaasaegset, ohutut ja kestlikku transporditaristut, et hõlbustada reisimist kogu ELis ning muuta äärepoolseimad piirkonnad, kõrvalised ja äärealad ning saared Euroopa-sisese ja rahvusvahelise turismi jaoks kättesaadavamaks ning tugevdada territoriaalset ühtekuuluvust; juhib tähelepanu asjaolule, et erilist tähelepanu tuleks pöörata puuduvatele piiriülestele ühendustele, nende lõpuleviimisele ning TEN-T 2030 ja 2050 tähtaegadest kinnipidamisele;

40. rõhutab, et Euroopa raudteeaasta võiks anda võimaluse üldsuse teadlikkuse suurendamiseks säästvast turismist ja uutest piiriülestest marsruutidest, mida Euroopa kodanikud saavad avastada tänu raudteeühendustele; kutsub seetõttu komisjoni üles täiustama Euroopa raudteevõrku; kiidab heaks liidu algatuse DiscoverEU, mis annab peamiselt noortele võimaluse avastada Euroopat õppimise ja kultuurikogemuste ning kohaliku kultuuripärandi edendamise kaudu;

41. rõhutab kultuuri ja kultuuripärandi tähtsust Euroopa turismis; kutsub seetõttu liikmesriike üles eraldama kultuurile ja kultuuripärandiga seotud paikadele piisavalt rahalisi vahendeid, unustamata nende olemuslikku väärtust meie kultuuripärandi osana, mida tuleb kaitsta, eelkõige kliimamuutuste ja ületurismi eest;

42. rõhutab vajadust uurida kultuuripärandi toimetulekuvõimet ning märgib, et säästev turism ja kultuuripärand on omavahel seotud; on veendunud, et kultuuriturism võib aidata tugevdada inimeste vastastikust mõistmist ELis, võimaldades neil avastada Euroopa kultuuripärandit kogu selle mitmekesisuses; rõhutab vajadust võtta arvesse Euroopa kultuuripärandi-aasta raames saadud õppetunde; tuletab meelde, et ELi, riiklikul ja kohalikul tasandil on tehtud palju algatusi säästva turismi parandamiseks, integreerides kultuuripärandi keskkonna-, arhitektuuri- ja planeerimispoliitikasse; peab vajalikuks kaitsta

Neljapäev, 25. märts 2021

üleminekuetapis piirkondade tööstuspärandit, et luua neis piirkondades uusi majanduslikke ja kutsealaseid võimalusi; kordab vajadust suurendada kõigi osalejate teadlikkust kultuuripärandi kaitsest, sealhulgas kultuuriväärtustega ebaseadusliku kauplemise ohust; juhib tähelepanu sellele, et mis tahes arutelus säästva turismi üle tuleb uue pilguga käsitleda ka sõja ajal röövitud, varastatud või ebaseaduslikult omandatud teoste ja kultuuriväärtuste küsimust; ergutab edendama säästva kultuuriturismi tipptaset; kutsub liikmesriike üles võtma meetmeid, et tugevdada kultuuriturismi ekspertide koostööd ning edendada sektori koostegevust ja parimate tavade vahetamist;

43. on seisukohal, et Euroopa Nõukogu käivitatud programm „Kultuurirajad“ aitab esile tõsta Euroopa mitmekesisest ajalugu ja edendab kultuuripärandit; märgib turismiobjektide ühendamise tähtsust; usub, et programmil on suur potentsiaal väikeettevõtjate, kultuuridevahelise dialoogi ja riikidevahelise koostöö jaoks ning see peab arenema, toetades üha enam säästvat turismi, sealhulgas kultuuripärandi kaitset;

44. kutsub komisjoni üles uurima võimalikku sünergiaat EuroVelo ja selle 17 koridoriga, eelkõige suurendades rahalist toetust jalgrattaturismi edendamiseks Euroopas; kutsub komisjoni üles ergutama kasutusest kõrvaldatud raudteeliinide ümberkujundamist, sealhulgas toetades jalgrattarongide projekte, ning toetama aktiivselt jalgratta-rongi ühendvedusid; teeb ettepaneku edendada turistidele suunatud jalgrattapakette koos muude kestlike pakkumistega; usub, et vabaõhutegevuste, sealhulgas maa-, mägi- ja mereturismi piiriülestel marsruutidel, mida edendatakse konkreetsete võrgustike kaudu ja toetatakse ELi vahenditest, võib olla oluline roll eri liikmesriikide piirkondade ühendamisel ja turismivoogude tõhusal ümbersuunamisel, pakkudes samal ajal võimalusi turismi edendamiseks vähem arenenud piirkondades;

45. nõuab tungivalt, et komisjon esitaks ettepaneku uue kaasava Euroopa sotsiaalturismi kava kohta, mis järgiks algatuse Calypso mudelit ja võimaldaks haavatavatel ühiskonnarühmadel kasutada riiklikke turismivautsereid teistes liikmesriikides asuvates seotud ettevõtetes, kes samuti pakuvad oma kodanikele sotsiaalturismi programmi; märgib, et paljud liikmesriigid rakendavad selliseid programme väga heade tulemustega, ning usub, et oleks väga kasulik muuta need kavad ELi tasandil koostalitlusvõimeliseks;

46. kutsub komisjoni üles tutvustama arukate turismisihikohtade katseprojekti tulemusi ja kirjeldama, kuidas ta kavatseb kava rakendada, sidudes innovatsiooni UNESCO nimistusse kantud paikade ja loodusala ning traditsiooniliste kohalike toodete ja kultuuriliste keskuste kaitsega;

47. kutsub liikmesriike ja komisjoni üles muutma Euroopa aruka turismi pealinna algatuse alaliseks projektiks, millel on laiemad ja õiglasemad kriteeriumid ja mis tooks kasu kohalikele majandusele ja tarneahelatele; nõuab suuremat pühendumist säästva liikuvuse võimaluste järkjärgulisele suurendamisele kogu Euroopas;

48. peab kiiduväärseks komisjoni selliseid algatusi nagu puuetega inimeste vajadusi arvestava linna auhind (Access City Award) ja nõuab sarnaste algatuste rakendamist riiklikul ja piirkondlikul tasandil;

49. tunnustab komisjoni tööd seoses ranniku- ja mereturismi strateegiasse kuuluva 14 meetmega, ning palub komisjonil esitada tulemused, mis võimaldavad suunata vahendeid taristu (sadamad ja jahisadamad), logistilise ja tegevustoetuse, jäätmetekke vältimise ning taastuenergia kasutamise rahastamisse; rõhutab vajadust austada mereökosüsteemi, edendada dialoogi liikmesriikide, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste, sidusrühmade ja kodanikuühiskonna vahel ning edendada ranniku- ja mereturismi säästvat arengut; kutsub komisjoni üles võtma kokkuleppel liikmesriikidega meetmeid, et toetada kruisitööstust, mida COVID-19 pandeemia jätkuvalt tõsiselt kahjustab, ning hõlbustada selle tegevuse taasalumist, järgides samal ajal sotsiaalseid ja keskkonnastandardeid;

50. kutsub komisjoni üles töötama välja mere- ja rannikuturismi algatusi seoses kiprite kvalifikatsioonide tunnustamisega, laevade, jahisadamate ja ankrukohtade käibemaksueeskirjadega, et võidelda hooajalisuse vastu ja edendada piiriüleseid marsruute, näiteks mereturismi marsruutide võrgustikku, ning avalikustama jätkusuutliku kruisiturismi valdkonna häid tavasid käsitleva katseprojekti hetkeolukorra.

51. ergutab komisjoni kaasama maa- ja rannikupiirkondades töötavaid kohalikke osalejaid sissetulekute mitmekesistamise algatustesse turismitoodete, -teenuste või -kogemuste loomise kaudu, uute algatuste kavandamisse ja olemasolevate algatuste vahelise koostoime leidmisse; julgustab tegema jõupingutusi primaarsektori (põllumajandus, loomakasvatust ja

Neljapäev, 25. märts 2021

kalandus) tootjate kaasamiseks nendesse algatustesse ning uurima, kas algatusi saaks kasutada nende toodete turustamiseks ja kultuuriliste või gastronoomiliste traditsioonide levitamiseks;

52. toonitab maapiirkondade potentsiaalseid tööhõivevõimalusi seaduslikult liidus viibivate kolmandate riikide kodanike jaoks, parandades sellega nende sotsiaalset ja majanduslikku kaasatust;

53. toonitab, et maaturism aitab kaasa väikesemahulise ja mitmekesise põllumajanduse säilitamisele, sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamisele ja naistele tööhõivevõimaluste loomisele, sest ELis on naiste osakaal selles sektoris umbes 50 %, aidates sellega kaasa põlvkondade vahetumisele ja rahvastikukao vähenemisele;

54. rõhutab vajadust lisada terviseturism, eelkõige spaa- ja heaoluturism, kui suure konkurentsi- ja innovatsioonipotentsiaaliga eraldi tööstusharu, tulevastes meetmetes turismi arendamiseks Euroopas, pidades silmas demograafilisi muutusi ja suurendades teadlikkust rahvatervisest;

Übermõtestamine: turismisektori tuleviku kavandamine

55. rõhutab vajadust toetada turismitööstust ringmajanduse põhimõtete rakendamisel, näiteks suurendades kliimaneutraalsete toodete pakkumist, kasutades puhast energiat, vähendades kahjulike kemikaalide ja ühekordselt kasutatava plasti kasutamist, parandades hoonete energiatõhusust, stimuleerides turismihoonete renoveerimist, rakendades vihmavee ja olmereovee ringlussevõtu protsesse, hõlbustades ringlussevõttu ja vältides jäätmeid;

56. nõuab tungival, et komisjon esitaks 2021. aasta esimesel poolel analüüsi igalt liikmesriigilt saadud taotluste kohta seoses turismisektori riigiabi kavadega ning COVID-19 mõju leevendamiseks kasutatud ELi rahaliste vahendite kohta, sealhulgas tööhõive toetamise erakorralist rahastu (TERA) programmi kohaldatavuse kohta; kutsub komisjoni üles tugevdama ja pikendama programmi TERA 2022. aasta lõpuni, võttes arvesse liikmesriikide ees seisvaid sotsiaalmajanduslikke raskusi;

57. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles reageerima COVID-19 kriisist mõjutatud turismisektori töötajate olukorrale ning kaaluma võimalust luua Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava raames Euroopa raamistik, mis hõlmab kogu sektori väärtusahelat ja toimib tihedas koostöös sotsiaalpartnerite ja ettevõtjatega, pidades konstruktiivset dialoogi töötingimuste üle selles sektoris, mida iseloomustavad hooajalisus ning osalise tööajaga ja ebatüüpilised tööhõivevormid; rõhutab, et tuleb tagada juurdepääs sotsiaalkaitsele;

58. palub, et komisjon ja Euroopa Investeerimispank toetaksid piisavas ulatuses ja sihtotstarbeliselt turismisektori CO₂-heite vähendamist, sektori digitaliseerimist ja uuenduslikke projekte ning mikroettevõtjate ja VKEde võimalusi saada vahendeid programmist „InvestEU“, et oleks võimalik omandada uusi oskusi ja luua rohkem kvaliteetseid töökohti; rõhutab vajadust parema koordineerimise järele ELi ja kohaliku tasandi vahel, et lahendada rahastamisele juurdepääsu küsimus; rõhutab, et uued tehnoloogiad, nagu tehisintellekt, robotika ning virtuaalne ja liitreaalsus, võivad turismitööstust märkimisväärselt mõjutada; märgib, et nende kasutuselevõtt nõuab turismiettevõtete, eelkõige mikroettevõtete ja VKEde piisavat rahastamist;

59. kutsub komisjoni üles tegema ettepanekuid uute programmide kohta, et disainipõhise mõtlemise kaudu toetada innovatsiooni turismisektoris;

60. kutsub komisjoni koos liikmesriikidega üles toetama parimaid tavasid, mida praegu kasutavad riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused, üleminekut sujuvale ühendveole transpordis ning raudteetranspordi otsepiletite väljatöötamist; tuletab meelde, kui olulised on üleeuroopalised kaasaegsed ja sujuvad transpordivõrgud ning kiired piiriülesed teenused kogu Euroopas selleks, et kasutada ära rahvusvahelise säästva ühistranspordi potentsiaali muuta turism igal aastaajal kestlikumaks; tuletab sellega seoses meelde vajadust tugevdada linnatranspordisõlmi ja ühistransporti, mis on oluline osa turistide kogemustest ja turismisihthoortade kodanike igapäevaelust;

61. kutsub komisjoni üles võtma kasutusele e-viisa, reisiviisa ja muud meetmed, mis võimaldavad külastajatel seaduslikult liitu siseneda;

Neljapäev, 25. märts 2021

62. on kindel, et Euroopa turismikaubamärgi edendamine kolmandates riikides peab keskenduma turismitoodete mitmekesistamisele, et meelitada ligi rohkem turiste ja suurendada turuosa, edendades samal ajal keskse tähtsusega sihtkohti, mis pakuvad alternatiivi massiturismi piirkondadele; rõhutab üleeuroopaliste turismitoodete ja -teenuste, näiteks riikidevaheliste marsruutide atraktiivsust;

63. rõhutab spordi suurt panust Euroopa turismi ning toob esile spordiüritustest ja -tegevusest tulenevad võimalused, unustamata samas seda, kui oluline on parandada oluliste spordisündmuste säästlikkust; rõhutab Euroopa gastronoomia, gastronoomiliste marsruutide ning hotelli-, restorani- ja toitlustussektori tähtsust turismitööstuse jaoks; rõhutab tervise- ja spaaturismi tähtsust ning kutsub komisjoni üles edendama turismialgatusi, mis võivad ennetusmeetmete ja ravimitarbimise vähendamise kaudu aidata langetada tervishoiukulusid; on veendunud, et Euroopa turismi kaubamärgi edendamine peab koostöös sihtkohtade ja reisikorraldajatega keskenduma ELi kultuuri- ja looduspärandi, toidu ja tervishoiuga seotud pakkumise mitmekesistamisele;

64. kutsub komisjoni üles esitama ettepanekut mittepõllumajanduslike toodete geograafiliste tähiste kohta, pidades eelkõige silmas 2014. aastal läbi viidud avalikkusega konsulteerimise tulemusi, mis näitasid, et selline tunnustamine, mis võimaldaks toodet koheselt seostada teatud territooriumiga, elavdaks turismitööstust;

65. kutsub komisjoni üles edendama kunstiga seotud ja traditsioonilisi käsitöenduslikke elukutseid, mis näitavad Euroopas toodetud toodete tippaset ja väljendavad Euroopa territooriumide identiteeti ja traditsioone, sealhulgas turismitööstuse kontekstis, tunnustades neid ametlikult Euroopa kultuuripärandi osana;

66. kutsub komisjoni üles hindama ja vajaduse korral läbi vaatama paketteiside direktiivi⁽¹⁷⁾ ning lõpetama läbirääkimised nõukogus määruse (EÜ) nr 261/2004 (lennureisijate õiguste kohta)⁽¹⁸⁾ läbivaatamise üle, et võtta arvesse hiljutise kriisi mõju, vältida tulevast õiguskindlusetust ja tagada tarbijate õiguste kaitse; palub komisjonil analüüsida võimalust tugevdada maksejõuetusevastase kaitse sätteid, lisades ennetava lähenemisviisi, et toetada ettevõtteid ja VKEsid varasemas etapis ning kaitsta töötajaid süsteemsete šokkide ja/või maksejõuetuse korral;

67. kutsub komisjoni üles kehtestama COVID-19 kriisist ja liikmesriikide sarnastest kavadest saadud kogemuste põhjal ELi reisitagatissüsteem, et kindlustada ettevõtete rahaline likviidsus ning tagada reisijatele tagasimaksed ja kodumaale toimetamise kulud ning õiglane hüvitis pankroti korral tekkinud kahju eest;

68. kutsub komisjoni üles looma ühtset platvormi digitaalse innovatsiooni alase kirjaoskuse programmide loomiseks mikroettevõtete ja VKEde tippjuhtidele, andes neile oskused, mida nad vajavad oma jõukuse loomise potentsiaali optimeerimiseks; on veendunud, et olemasoleva tööjõu korrapärane koolitamine ja ümberõpe turismisektoris on äärmiselt oluline ning et erilist tähelepanu tuleb pöörata digioskustele ja innovatiivsele tehnoloogiale; kutsub komisjoni üles töötama välja ELi tegevuskava sektori töötajate täiendõppeks, sealhulgas ELi rahastamiskava selle eesmärgi saavutamiseks;

69. märgib, et oskused ja kvalifikatsioonid ei ole riikide vahel alati ühtlustatud ning puudub vastastikune tunnustamine; kutsub seetõttu komisjoni üles hindama võimalusi eeskirjade ja õigusaktide ühtlustamiseks selles valdkonnas;

70. kutsub komisjoni tungivalt üles tegema koostööd sektori ühendustega ning kasutama parimaid tavasid, et anda soovitusi ja rahalist toetust kunsti- ja meelelahutusüritustega (nt kontserdid ja festivalid) seotud kaubandusturismi ürituste, messide, kongresside ja turismi korraldamiseks;

71. palub, et komisjon avaldaks ja jagaks sidusrühmade ja liikmesriikidega kutselise reisijuhi kutseala häid tavasid, et reageerida seda sektorit mõjutavatele probleemidele; on seisukohal, et kutselistel reisijuhtidel on koostöös kohaliku territooriumi, selle traditsioonide ja eripäradega oluline roll kultuuripärandi edendamisel; on seetõttu veendunud, et see

⁽¹⁷⁾ ELT L 326, 11.12.2015, lk 1.

⁽¹⁸⁾ ELT L 46, 17.2.2004, lk 1.

Neljapäev, 25. märts 2021

kutseala peaks olema tööturul piisavalt kaitstud, et tagada kvaliteetsed teenused, säilitades samas avatud ja ausa konkurentsi; kutsus komisjoni üles analüüsima vastastikuse tunnustamise puudumist sektoris, et teha kindlaks, kus liit saab teha vajalikke parandusi;

72. rõhutab, kui oluline on reisi- ja turismiteenuste kättesaadavus kõigile, sealhulgas lastele, eakatele ja puuetega inimestele, olenemata nende majanduslikust olukorrast või võimalikust haavatavusest; palub komisjonil võtta meetmeid, et hõlbustada ELi puudega isiku kaardi süsteemi võimalikku laiemat rakendamist ja tunnustamist; rõhutab, et kõigile kättesaadav turism on saavutatav ainult siis, kui liikmesriikide poolt rakendatavad õiguslikud standardid, innovatsioon ja tehnoloogia areng, personali koolitus, teadlikkuse suurendamine, asjakohane edendamine ja kommunikatsioon on kogu turismipakkumise tarneahelas õigesti kombineeritud; rõhutab sellega seoses, kui olulised on Euroopa võrgustikud, kus avaliku ja erasektori sidusrühmad saavad teha koostööd ja vahetada parimaid tavasid; kutsus lisaks komisjoni ja liikmesriike üles aktiivselt juhtima juurdepääsetavaid turismiteenuseid käsitleva Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni standardi käimasolevat väljatöötamist ning pärast standardi vastuvõtmist kindlustama selle kiire ja nõuetekohase rakendamise, tagades samal ajal, et teenuseosutajad järgiksid juba kehtivaid või rakendamisel olevaid asjakohaseid juurdepääsetavuse standardeid ning annaksid teavet oma teenuste kättesaadavuse kohta;

73. kutsus komisjoni üles tegema ettepanekut standardiseeritud meetodi kohta, millega koguda interaktiivset tagasisidet ettevõtete ja turistide juurdepääsu kohta sihtkohtadele, ning edendada selle kasutamist turismisektoris tervikuna;

74. kutsus komisjoni üles võtma turismi käsitlevate õigusaktide koostamisel ja nende mõju hindamisel kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 349 arvesse äärepoolseimate piirkondade eriomadusi ja täiendavaid piiranguid, kuna need piirkonnad sõltuvad oma majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise arengu puhul suurel määral turismist; hoiatab sellega seoses vajaduse eest tagada piisav rahastamine, et tagada äärepoolseimate piirkondade juurdepääsetavus; kutsus lisaks komisjoni üles võtma arvesse kliima- ja digiüleminekut äärepoolseimates piirkondades;

75. kutsus komisjoni üles pöörama erilist tähelepanu mägipiirkondadele, saartele, saaretele ja maapiirkondadele ning rõhutab hästi struktureeritud institutsioonilise koostöö tähtsust kõigi huvitatud piirkondlike osalejate ja Regioonide Komiteega;

76. julgustab komisjoni ja liikmesriike tagama liikuvust kahekordse ja kolmekordse saarelisuse all kannatavatel territooriumidel, arvestades pakkumise järsku vähenemist; rõhutab võimalust luua turvalised reisikoridorid äärepoolseimatesse piirkondadesse ja sealt tagasi, et aidata leevendada nende ees seisvaid püsivaid piiranguid;

77. rõhutab, et ELi maaelu arengu meetmed aitavad tugevdada ELi põllumajandus- ja toidusektorit, keskkonnasäästlikkust ja maapiirkondade heaolu;

o

o o

78. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0110

Euro rahvusvahelise rolli tugevdamine

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon euro rahvusvahelise rolli tugevdamise kohta (2020/2037(INI))

(2021/C 494/10)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 5. detsembri 2018. aasta teatist Euroopa Ülemkogule ja euroala tippkohtumisele „Euro rahvusvahelise rolli tugevdamine“ (COM(2018)0796),
- võttes arvesse komisjoni talituste 12. juuni 2019. aasta töödokumenti „Strengthening the International Role of the Euro – Results of the Consultations“ (Euro rahvusvahelise rolli tugevdamine: konsultatsioonide tulemused) (SWD(2019)0600),
- võttes arvesse komisjoni 5. detsembri 2018. aasta soovitus euro rahvusvahelise rolli kohta energeetika valdkonnas (C(2018)8111) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2018)0483),
- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkulepet ja kestliku arengu eesmäärke,
- võttes arvesse komisjoni 21. septembri 2020. aasta rakendusotsust (EL) 2020/1308 (millega Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi kesksete vastaspoolte suhtes kohaldatavat õigusraamistikku käsitatakse piiratud ajavahemikul samaväärsena kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 648/2012⁽¹⁾), eriti selle põhjendusi 5 ja 6,
- võttes arvesse Euroopa Keskpanga (EKP) 9. juunil 2020. aastal avaldatud iga-aastast euro rahvusvahelist rolli käsitlevat ülevaadet „The international role of the euro“,
- võttes arvesse oma 12. aprilli 2016. aasta resolutsiooni ELi rolli kohta rahvusvaheliste finants-, rahandus- ja reguleerivate asutuste ja organite raamistikus⁽²⁾,
- võttes arvesse oma 8. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni kapitaliturgude liidu edasise arengu kohta: kapitaliturgude kaudu rahastamise kättesaadavuse parandamine, eelkõige VKEde jaoks, ja jaeinvestorite osalemise soodustamine⁽³⁾,
- võttes arvesse oma 18. septembri 2020. aasta raportit soovitustega komisjonile digirahanduse kohta: krüptovaradega seotud uued ohud ning õigusliku reguleerimise ja järelevalve alased ülesanded, mis puudutavad finantsteenuseid, finantseerimisasutusi ja finantsturge⁽⁴⁾,
- võttes arvesse oma 13. novembri 2020. aasta resolutsiooni kestliku Euroopa investeerimiskava kohta – kuidas rahastada rohelist kokkulepet⁽⁵⁾,
- võttes arvesse oma 19. juuni 2020. aasta resolutsiooni pangandusliidu kohta – 2019. aasta aruanne⁽⁶⁾,
- võttes arvesse oma 12. veebruari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa Keskpanga 2018. aasta aruande kohta⁽⁷⁾,
- võttes arvesse 2020. aasta septembri kõnet olukorrast Euroopa Liidus⁽⁸⁾,
- võttes arvesse EKP 2020. aasta oktoobri aruannet digitaalse euro kohta⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ ELT L 306, 21.9.2020, lk 1.

⁽²⁾ ELT C 58, 15.2.2018, lk 76.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0266.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0265.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0305.

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0165.

⁽⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0034.

⁽⁸⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/soteu_2020_en.pdf.

⁽⁹⁾ https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/Report_on_a_digital_euro~4d7268b458.en.pdf

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse komisjoni 2020. aasta kohandatud tööprogrammi ⁽¹⁰⁾ (COM(2020)0440),
- võttes arvesse oma majandus- ja rahanduskomisjoni (ECON) tellimisel 2020. aasta septembris koostatud uuringut „Post-COVID-19 Global Currency Order: Risks and Opportunities for the Euro“ ⁽¹¹⁾ (COVID-19-järgne üleilmne valuutakorraldus: eurole tekkivad ohud ja avanevad võimalused),
- võttes arvesse Ethan Ilzetzki (Londoni majanduskool), Carmen M. Reinharti (Harvardi ülikool) ja Kenneth S. Rogoffi (Harvardi Kennedy kool) 2020. aasta veebruari NBERi seeria töödokument 26760 „Why is the euro punching below its weight?“ ⁽¹²⁾ (Miks ei kasutata euro puhul ära kogu selle potentsiaali?),
- võttes arvesse Bruegeli 5. juuni 2020. aasta poliitikadokumenti „Is the COVID-19 crisis an opportunity to boost the euro as a global currency?“ ⁽¹³⁾ (Kas COVID-19 kriis on võimalus suurendada euro kui üleilmse vääringu tähtsust?),
- võttes arvesse oma liidu sisepoliitika peadirektoraadi (DG IPOL) 13. veebruari 2019. aasta uuringut „Euro at 20: Background reader – collection of studies and assessments“ ⁽¹⁴⁾ (Euro 20: taustalugeja – uuringute ja hinnangute kogumik),
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu eesistuja Charles Micheli 5. märtsi 2020. aasta põhisõnavõttu Euroopa Poliitikauuringute Keskuses euro rahvusvahelise rolli kohta ⁽¹⁵⁾,
- võttes arvesse eesistuja Charles Micheli märkusi pärast Euroopa Ülemkogu 13. detsembri 2019. aasta kohtumisi ⁽¹⁶⁾,
- võttes arvesse oma majandus- ja rahanduskomisjoni poolt tellitud ja rahanduslase dialoogi dokumentide osana koostatud 2020. aasta juuni analüüsi „The International Role of the Euro: State of Play and Economic Significance“ ⁽¹⁷⁾ (Euro rahvusvaheline roll: olukord ja majanduslik tähtsus),
- võttes arvesse Euroopa Keskpannga (EKP) presidendi Christine Lagarde'i 8. juunil 2020. aastal parlamendi majandus- ja rahanduskomisjonis korraldatud kuulamisel tehtud sissejuhatavat avaldust ⁽¹⁸⁾,
- võttes arvesse EKP juhatuse liikme Fabio Panetta 7. juuli 2020. aasta kõnet „Unleashing the euro's untapped potential at global level“ ⁽¹⁹⁾ (Euro kasutamata potentsiaali vabastamine üleilmsel tasandil),
- võttes arvesse Barry Eichengreeni (California ülikool, Berkeley) 2010. aasta aprilli uuringut „Managing a Multiple Reserve Currency World“ ⁽²⁰⁾ (Mitme reservvaluutaga maailma haldamine),
- võttes arvesse Bruegeli 3. detsembri 2018. aasta blogipostitust „The international role of the euro“ ⁽²¹⁾ (Euro rahvusvaheline roll),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse (EPRS) 2020. aasta jaanuari uuringut „Economic and Budgetary Outlook for the European Union“ ⁽²²⁾ (Euroopa Liidu majandus- ja eelarveväljavaated),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse (EPRS) 2. juuli 2019. aasta *briefing'*ut (ülevaade) „Towards unified representation for the euro area within the IMF“ ⁽²³⁾ (Euroala ühtse esindatuse suunas Rahvusvahelises Valuutafondis (IMF)),

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/2020-commission-work-programme-key-documents_et.

⁽¹¹⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652751/IPOL_STU\(2020\)652751_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652751/IPOL_STU(2020)652751_EN.pdf).

⁽¹²⁾ https://scholar.harvard.edu/files/rogoff/files/nber26760_why_is_euro_punching_below_its_weight.pdf.

⁽¹³⁾ <https://www.bruegel.org/2020/06/is-the-covid-19-crisis-an-opportunity-to-boost-the-euro-as-a-global-currency/>

⁽¹⁴⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/624431/IPOL_STU\(2019\)624431_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/624431/IPOL_STU(2019)624431_EN.pdf)

⁽¹⁵⁾ <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2020/03/05/keynote-speech-at-europe-s-next-stage-at-the-centre-for-european-policy-studies-ideas-lab-2020/pdf>.

⁽¹⁶⁾ <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2019/12/13/remarks-by-president-charles-michel-after-the-european-council-meetings-on-13-december-2019/>

⁽¹⁷⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2020/648806/IPOL_IDA\(2020\)648806_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2020/648806/IPOL_IDA(2020)648806_EN.pdf)

⁽¹⁸⁾ <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2020/html/ecb.sp200608~4225ba8a1b.et.html>

⁽¹⁹⁾ <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2020/html/ecb.sp200707~3eebd4e721.et.html>

⁽²⁰⁾ https://eml.berkeley.edu/~eichengr/managing_multiple_res_curr_world.pdf.

⁽²¹⁾ <https://www.bruegel.org/2018/12/the-international-role-of-the-euro/>.

⁽²²⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/646139/EPRS_STU\(2020\)646139_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/646139/EPRS_STU(2020)646139_EN.pdf)

⁽²³⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/637969/EPRS_BRI\(2019\)637969_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/637969/EPRS_BRI(2019)637969_EN.pdf)

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse liidu sisepoliitika peadirektoraadi (DG IPOL) majanduse juhtimise tugiüksuse 2020. aasta oktoobri *briefing'*ut „Guidance by the EU supervisory and resolution authorities on Brexit“⁽²⁴⁾ (ELi järelevalve- ja kriisilahendusametuste suunised Brexiti kohta),
 - võttes arvesse Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) andmeid ametlike välisvaluutareservide vääringulise koosseisu (COFER) kohta⁽²⁵⁾,
 - võttes arvesse Eurostati 19. mai 2020. aasta pressiteadet 84/2020 „The 2017 results of the International Comparison Program“⁽²⁶⁾ (Rahvusvahelise võrdlusprogrammi 2017. aasta tulemused),
 - võttes arvesse Eurostati 16. septembri 2020. aasta pressiteadet 137/2020 „Euro area international trade in goods surplus EUR 27,9 bn“⁽²⁷⁾ (Euroala rahvusvahelise kaubavahetuse bilansi ülejääk 27,9 miljardit eurot),
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A9-0043/2021),
- A. arvestades, et eurost on selle 20 olemasoluaasta jooksul saanud Euroopa ühtsuse, integratsiooni ja majandusliku tugevuse positiivne sümbol, mis näitab ka selle positsiooni maailmas, kuna sellest on saanud ka selliste Euroopa väärtuste nagu demokraatia, vabade turgude ja rahvusvahelise koostöö levitamise vahend;
- B. arvestades, et euro on ametlik vääring euroalal, kuhu kuulub praegu 27st ELi liikmesriigist 19 liikmesriiki, ning eurot kui ühisraha toetab ka enamik kõikide euroalasse kuuluvate liikmesriikide kodanikke⁽²⁸⁾; arvestades, et Bulgaaria, Horvaatia ja Taani on sidunud oma vääringud euroga vahetuskursimehhanismi (ERM II) kaudu, ning arvestades, et euro on ka teatavate ELi-väliste territooriumide ametlik vääring⁽²⁹⁾ või *de facto* vääring⁽³⁰⁾; arvestades, et arenguriikide otsus siduda oma vääringud euroga võib mõjutada nende majandust ja kestliku arengu pikaajalisi väljavaateid;
- C. arvestades, et vaatamata euroala majanduslikule suurusele ja mõjule maailmakaubanduses jääb euro kasutamine rahvusvahelise reservvaluuta⁽³¹⁾ ja arveldusvaluutana⁽³²⁾ USA dollarist oluliselt maha, kusjuures sama kehtib ka euro osakaalu kohta rahvusvahelistes vahetustehingutes ja võlaväärtpaberites⁽³³⁾, kuid rahvusvaheliste maksete osakaalu poolest on euro dollariga peaaegu võrdsel positsioonil; arvestades, et euro on rahvusvahelises rahasüsteemis vääringute seas jätkuvalt tähtsuse poolest teisel kohal;
- D. arvestades, et euro üleilmne potentsiaal ei ole täielikult avaldunud ning eurost saadav kasu jaotub euroala liikmete vahel ebahühtlaselt;
- E. arvestades, et EKP liitideksi kokkuvõttes euro rahvusvahelise rolli kohta on vihjamisi märgitud, et euro rahvusvahelise vääringuna kasutamise kõrgaeg oli 2005. aastal ja et seejärel võttis euro rahvusvahelistumine vastupidise suuna, pärast mida ei ole euro oma alget positsiooni taastanud; arvestades, et COVID-19 kriisi raames on hakatud taas keskenduma argumentidele, mis räägib euro rahvusvahelise rolli suurendamise kasuks;

⁽²⁴⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651369/IPOL_BRI\(2020\)651369_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651369/IPOL_BRI(2020)651369_EN.pdf)

⁽²⁵⁾ <https://data.imf.org/?sk=E6A5F467-C14B-4AA8-9F6D-5A09EC4E62A4>

⁽²⁶⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10868691/2-19052020-BP-EN.pdf/bb14f7f9-fc26-8aa1-60d4-7c2b509dda8e>

⁽²⁷⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10569467/6-16092020-AP-EN.pdf/861498a9-16ca-3fd1-6434-ae664b-fa7192>.

⁽²⁸⁾ Eurobaromeetri 2019. aasta novembri kiiruuringu 481 kohaselt on euro toetamine suurenenud: kaks kolmandikku andmeesitajatest on arvamusel, et euro on nende riigile kasulik, kusjuures see osakaal on 2018. aastaga võrreldes 13 riigis suurenenud (ja neljas riigis vähenenud).

⁽²⁹⁾ Ametliku vääringuna kasutavad eurot Euroopa Liiduga sõlmitud ametliku kokkuleppe alusel Monaco Vürstiriik, San Marino Vabariik, Vatikani Linnriik, Andorra Vürstiriik, samuti Saint-Pierre ja Miquelon ning Saint-Barthélemy saar, mis on mõlemad Prantsusmaa Euroopa Liitu mittekuuluvad ülemereterritooriumid.

⁽³⁰⁾ Eurost on Saksa marga asemel saanud *de facto* omavääring Kosovos ja Montenegros.

⁽³¹⁾ Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) 30. septembril 2020. aastal avaldatud ametlike välisvaluutareservide vääringulist koosseisu (COFER) käsitlevate andmete kohaselt oli 2020. aastal eurodes hoitavate üleilmsete reservide osakaal 20,27 %, samas kui USA dollarites hoitavate reservide osakaal oli 61,26 % ja renminbides hoitavate reservide oma 2,05 %.

⁽³²⁾ Euro arveldusvaluutana kasutamise osakaal on kaupade puhul üleilmsetes kaubandustehingutes 30 %, kuid selle kasutamine on erinevalt USA dollarist endiselt piiratud, kui tehingud ei ole seotud euroalaga.

⁽³³⁾ EKP 2020. aasta juuni euro rahvusvahelise rolli käsitleva aruande kohaselt oli 2019. aasta lõpus euro osakaal rahvusvaheliste võlaväärtpaberite kogumis 22 %, olles alates 2000. aastate keskpaigast vähenenud, samas kui USA dollari osakaal on aina kasvanud ja jõudnud umbes 64 %ni.

Neljapäev, 25. märts 2021

- F. arvestades, et euro suurem rahvusvaheline roll võimaldab ELil parandada Euroopa kodanike heaolu, nagu on ette nähtud Euroopa Liidu lepingu artiklis 3, ning edendada tugevamal mitmepoolsel koostööl ja heal üleilmisel juhtimisel põhinevat rahvusvahelist süsteemi, nagu on ette nähtud Euroopa Liidu lepingu artiklis 21; arvestades, et euro rahvusvahelise rolli tugevdamiseks kehtestatud poliitikat tuleks järgida kooskõlas liidu üldeesmärkidega, sealhulgas kestliku arengu, täieliku tööhõive ja tööstuspoliitikaga, ning selle eesmärk peaks olema parandada euroala sotsiaalset vastupanuvõimet ning euroala sisemist ühtekuuluvust ja toimimist ning edendada üleilmseid majandussuhteid, mis on kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe, Pariisi kokkuleppe ja ELi sotsiaalõiguste samba eesmärkidega ning kestliku arengu eesmärkidega;
- G. arvestades, et praegused geopoliitilised muutused ja rahvusvahelise kaubanduse probleemid ja ülesanded – sealhulgas väärtusahelate katkemine, tehnoloogia areng, digiüleminek, Hiina suurenev majanduslik võim ja hiljutised geopoliitilised mitmepoolsust takistavad probleemid – võivad viia multipolaarse maailmamajanduseni, sillutades sellega teed võimalikule üleminekule mitmel valuutal põhineva reservi süsteemile, kus euro võib pakkuda turuosalistele kogu maailmas valuuta lisavalkuid ja aidata vähendada üleilmseid finantsriske;
- H. arvestades, et euro suurem rahvusvaheline roll ja selle ulatuslikum kasutamine reservvaluutana annaks euroalale suurema finantsautonoomia, kaitstes seda selle eest, et muude riikide valitsused hakkavad kasutama muid vääringuid välispoliitika vahenditena, ning suurendades ELi suutlikkust kujundada oma poliitilisi seisukohti kogu maailmas;
- I. arvestades, et EL peaks kaitsma oma finantstaristu terviklikkust, turu korraldajate sõltumatust ja üleilmsete finantstehingute võrgustike sõltumatust välispoliitika ühepoolsuse ja kolmandate riikide jurisdiktsioonide võimalike eksterritoriaalsete sanktsioonide eest, tagades samal ajal ELi sanktsioonipoliitika tõhusa rakendamise;
- J. arvestades, et lõppkokkuvõttes põhineb teatava vääringu kasutamise otsus turuosaliste eelistusel ning väga olulisel kohal on usaldus vääringu stabiilsuse vastu, mis mõjutab nende valikuid, ning see on ka keskpankade ja valitsuste jaoks oluline kriteerium oma rahvusvaheliste reservide koosseisu kindlaksmääramisel; arvestades, et see, mil määral välisosalejad teatavat vääringut kasutavad, on seotud seda vääringut emiteeriva jurisdiktsiooni usaldusvärsuse ja sidususega; arvestades, et vääringu stabiilsuse puhul on määrav tegur ka selle taga olevate institutsioonide stabiilsus ning eurole ka institutsioonilise ja poliitilise stabiilsuse andmiseks on vaja ulatuslikumat Euroopa integratsiooni;
- K. arvestades, et rahvusvaheliste vääringute roll sõltub paljude tegurite kombinatsioonist; arvestades, et aja jooksul on domineerinud vääringuid emiteerinud riike iseloomustanud suur ja kasvav majandus, kapitali vaba liikumine, soov täita rahvusvahelist rolli, stabiilsus, suutlikkus tagada turvaliste varade ulatuslik ja pändlik pakkumine, arenenud finantsturud ning märkimisväärne geopoliitiline kohalolek; arvestades, et pikas perspektiivis on teatava vääringu atraktiivsuse puhul määrav ka emiteeriva jurisdiktsiooni majanduse elujõulisus; arvestades, et ühelt poolt täidavad euroala majanduse suurus ja kapitali vaba liikumine põhilisi eeltingimusi, mis võimaldavad tugevdada euro rahvusvahelist rolli, kuid teiselt poolt vaadatuna on finants- ja kapitaliturud endiselt killustatud ning euroala ülimalt pangapõhine fiskaalstruktuur ei ole täielik ning üleilmsetele investoritele kasutamiseks mõeldud kõrge kvaliteediga varade usaldusväärne pakkumine ei ole piisav;
- L. arvestades, et tugev rahvusvaheline vääring võimaldab jurisdiktsioonil saada kasu suure hulga selliste võlaväärtpaberite emiteerimisest, mida peetakse maailma turgudel riskivabaks, saada kasu nn eksorbitantsest privileegist, emissioonitulust ja võimalusest müüa valitsemissektori väärtpabereid madalate intressimääradega, samuti pakub see äriühingutele stabiilsust, mis tuleneb võimalusest teha rahvusvahelisi tehinguid nende oma vääringus;
- M. arvestades, et euro pikaajaline rahvusvaheline roll sõltub suuresti euroala kui äritegevuse koha atraktiivsusest ja liikmesriikide fiskaalpoliitika usaldusvärsusest; arvestades, et pandeemiajärgseks majanduse taastamiseks on vaja usaldusväärset raha- ja eelarvepoliitikat nii ELi tasandil kui ka euroala liikmesriikides; arvestades, et sügavama ja stabiilsema majandus- ja rahaliidu loomiseks on vaja raha- ja eelarvepoliitika õiget kombinatsiooni ning et see on vajalik euro mõju ja euroala liikmete saadava kasu suurendamiseks;

Neljapäev, 25. märts 2021

- N. arvestades, et euroala ees seisavad märkimisväärsed probleemid, eelkõige need, mis on seotud kliimamuutuste, küberturvalisuse, rahapesu ja terrorismi rahastamisega, aga ka geopoliitilised probleemid, sealhulgas Ühendkuningriigi EList väljaastumine;
- O. arvestades, et Ühendkuningriik lakkas olemast ELi liikmesriik 31. jaanuaril 2020. aastal; arvestades, et Ühendkuningriigi väljaastumine EList toob kaasa struktuursed muutused ELi finantsüsteemis ja selle stabiilsuses, mistõttu tuleb veelgi jätkata ELi kapitaliturgude arendamist ja edasist integreerimist, et muuta need atraktiivseteks, konkurentsivõimelisteks, vastupanuvõimelisteks ja kestlikeks, vältides seeläbi turgude killustatust ja võimaldades neil üleilmset konkureerida, säilitades samal ajal üleilmse ja koostööl põhineva mõtteviisi, ning arvestades, et suurt tähelepanu tuleb pöörata sellele, et mis tahes mitmekeskuseline finants- ja kapitaliturustusüsteem, mis võib tekkida Ühendkuningriigi väljaastumise tagajärjel, ei tooks kaasa finantssektori killustatust; arvestades, et euro rahvusvahelise rolli tugevdamiseks on ülioluline vähendada ELi sõltuvust Ühendkuningriigi turutaristust;
- P. arvestades, et üleilmne taastumine on endiselt ebaühtlane, ebakindel ja ebatäielik ning COVID-19 pandeemia leviku tõkestamiseks võetud poliitikameetmed seavad majanduse taastumisele lisapiiranguid, mis võivad mõjutada maailma vääringute positsioone;
- Q. arvestades, et majanduse pandeemiajärgseks taastumiseks tuleb kiiresti rakendada taastekava „NextGenerationEU“, mis on Euroopa fiskaalmeede, mille eesmärk on kõrvaldada struktuursed puudused ja kehtestada kestliku majanduskasvu ja konkurentsivõime suurendamise poliitika, keskendudes i) õiglasele roheüleminekule, ii) digiüleminekule, iii) majanduslikule ühtekuuluvusele, tootlikkusele ja konkurentsivõimele, iv) sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele, v) institutsioonilisele vastupanuvõimele ja vi) järgmise põlvkonna poliitikale, samuti usalduse suurendamisele investorite seas; arvestades, et selline poliitika võib olla oluline nii euro stabiilsuse ja atraktiivsuse suurendamiseks kogu maailmas kui ka Euroopa majandus- ja finantsautonoomia tugevdamiseks; arvestades, et mõistlikud stimuleerivad fiskaalmeetmed, sealhulgas Euroopa ühised jõupingutused, koostöös rahapoliitikaga, mille eesmärk on säilitada hinnastabiilsus, tugevdavad ELi vastutsüklilist laenuandmisvõimet ja seetõttu on neil positiivne mõju euro rahvusvahelisele positsioonile; arvestades, et stimuleerivate fiskaalmeetmete enneaegne kaotamine ja fiskaalmeetmete puudulik koordineerimine võivad kahjustada liidu sotsiaalset ja majanduslikku taastumist, suurendada olemasolevaid erinevusi euroalal, õhnestades selle ühtsust ja tervikkust, ning vähendada ka euro kui rahvusvahelise vääringu atraktiivsust;
- R. arvestades, et 750 miljardi euro suurune taasterahastu „NextGenerationEU“ annab ajaloolise võimaluse tugevdada euro rahvusvahelist rolli, aidates suurendada üleilmset likviidsust, toetada vastutsüklilisi kulutusi ja hõlbustada Euroopa majanduse koordineerimist; arvestades, et taastefondiga kaasnev võlakirjade emiteerimine võimaldab üleilmsetel investoritel saada juurdepääsu kogu euroalale ning seega luuakse ka tõeline euroala tulukõver;
- S. arvestades, et EKP pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorralisel varaostukaval on otsustav tähtsus hinnastabiilsuse säilitamisel ja euroala majandusele stabiilsete rahastamisallikate tagamisel;
- T. arvestades, et tõhus ja arenenud finantsüsteem, mis põhineb väga mitmesugustel finantsinstrumentidel, hästi arenenud kapitaliturgudel ja likviidsetel turvalistel varadel, võib tugevdada rahaliidu rahvusvahelist rolli;
- U. arvestades, et teatavatel strateegilistel turgudel ei vali paljud Euroopa äriühingud endiselt eurot oma hinnakujunduse ja kauplemise võrdlusvaluutaks;
- V. arvestades, et uued volitused emiteerida ajutiselt taastusvõlakirju, sealhulgas rohelisi ja sotsiaalseid võlakirju (mis võib muuta ELi maailma suurimaks selliste võlakohustuste emitendiks), nõuavad piisavat rakendamise- ja täitevsuutlikkust, samuti roheliste võlakirjade emiteerimisest saadavate tulude läbipaistvuse ja jälgitavuse alaseid rangeid nõudeid, et mitte kahjustada euro kui turvalise vääringu pikaajalist usaldusväärsust;

Neljapäev, 25. märts 2021

- W. arvestades, et pandeemiaolukord on kiirendanud finantssektoris digiüleminekut; arvestades, et digirahanduse ja -maksete arendamine, mida juhiksid tugevad Euroopa osalejad, toetaks euro tugevat rahvusvahelist rolli; arvestades, et digitaalne euro muudab Euroopa vääringu digimaailma jaoks sobivamaks, võimaldades hakata eurot ulatuslikumalt kasutama ka digimaksete valdkonnas, tänu millele muutub see hõlpsamini kasutatavaks, vähem kulukaks ja tõhusamaks;
- X. arvestades, et Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjoni tellitud uuringud on näidanud, et rahvusvahelise vääringu ulatuslikuma kasutamisega kaasnevad eelised, kuid see tähendab ka üleilmseid kohustusi, sõltuvust ja kulusid, mida tuleks arvesse võtta niisuguse tulemusriikka rahapoliitika väljatöötamisel, mille eesmärk on muuta euro konkurentsivõimelisemaks;
- Y. arvestades, et turupõhised nihked euro rahvusvahelise rolli tugevdamise suunas nõuavad suurt avatud ja vabadele rahvusvahelistele turgudele pühendumust, mida peab nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil toetama sihipärane hõlbustav poliitika, mis on selle eesmärgiga kooskõlas ja osa terviklikust tegevuskavast;

Euro rahvusvahelise rolli tugevdamise eelised ja probleemid

- juhhib tähelepanu aluslepingutes sätestatud nõudele, mille kohaselt peavad kõik liikmesriigid peale Taani võtma kasutusele ühisraha, kui Maastrichti lähenemiskriteeriumid on täidetud; tunneb heameelt selle üle, et Bulgaaria ja Horvaatia liitusid 2020. aasta juulis vahetuskursimehhanismiga ERM II, ning toetab kiire tähtaja määramist euro kasutuselevõtuks mõlemas riigis; julgustab sellega seoses komisjoni hindama euroala edasise laienemise võimalikku mõju euro rahvusvahelise rolli tugevdamise protsessile;
- rõhutab ühisraha tagasipöördumatust; toonitab, et euro ei ole ainult rahaprojekt, vaid see on ka poliitiline projekt;
- on arvamusel, et kuigi euro rahvusvahelistumise kõiki mõjusid ei ole lihtne kvantifitseerida, võib euro rahvusvahelise rolli tugevdamine rahvusvahelise reserv- ja arveldusvaluutana ning selle kasutamine välisvaluuta ning rahvusvahelistel võla- ja laenuvõtmel tuua kasu nii lühikeses kui ka pikas perspektiivis; märgib siiski, et sellega kaasnevad ka ohud ja vastutus, millega tuleb arvestada, kui turujõudused täiendatakse poliitikameetmetega; rõhutab eelkõige, et euro kui rahvusvahelise vääringu tugevam staatus võib suurendada euro kasutamist reservvaluutana, pakkuda nn eksorbitantsset privileegi ning vähendada vääringute konverteerimise puhul rahastamise ja tehingutega seotud väliskulusid, nagu ka Euroopa ettevõtjate ja majapidamiste kulusid ja riske; rõhutab, et euro tugevam rahvusvaheline roll loob järk-järgult sügavamad, likviidsamad ja integreeritumad Euroopa finantsturud, muutes need vahetuskursišokkide suhtes vähem haavatavaks, mis annaks Euroopa ettevõtjatele ja valitsustele usaldusväärsema juurdepääsu rahastamisele; rõhutab, et euro kui rahvusvahelise vääringu tugevdatud staatus võib ühtlasi suurendada rahapoliitika autonoomiat, tugevdada selle mõju maailmas ja muuta ELi rahapoliitika vähem sõltuvaks ülekanduvast majandus- ja finantsalastest välismõjust, samuti parandada rahasüsteemi likviidsust, vähendada kaubanduskulusid ning suurendada turu tõhusust ja euroala finantsšokkidele vastupidavust, mis omakorda aitaks lisaks makromajandusliku tasakaalustamatuse sujuvale kohandamisele kaasa ka ELi rahanduslikule ja finantsstabiilsusele; on seisukohal, et euro tugevdatud rahvusvaheline roll suurendab ELi suutlikkust kujundada oma poliitilisi seisukohti üleilmsetest arengusuundumustest sõltumatult; võtab siiski teadmiseks, et teatavates uuringutes on osutatud asjaolule, et vääringu tugevam rahvusvaheline roll võib kaasa tuua emissioonitulu vähenemise, vääringu väärtuse ülehindamise, kapitalivoogude suurema volatiilsuse üleilmse stressi ajal ja suurema rahvusvahelise vastutuse;
- rõhutab, et euro silmapaistvam roll rahvusvahelisel tasandil võib suurendada rahvusvahelise finantsüsteemi vastupanuvõimet, pakkudes turuosalistele kogu maailmas suuremat valikut ja muutes rahvusvahelise majanduse vähem haavatavaks šokkide suhtes, mis on seotud paljude sektorite suure sõltuvusega ühisrahast; märgib, et euro rahvusvahelistumisest võib saada oluline tegur, mille alusel taaselustada rahvusvaheline rahasüsteem, mis tugineb ka tulevikus piiratud arvul vääringutele, muutes selle tasakaalustatumaks ja kestlikumaks;
- on seisukohal, et euroala ja selle liikmesriikide pikaajalistes strateegilistes huvides on kasutada ära kõiki võimalikke eeliseid, mis tulenevad eurovääringu emiteerimisest ja eelkõige selle tugevdatud rahvusvahelisest rollist; rõhutab, et selleks, et need eelised ka tegelikkuseks saaksid, on vaja nii Euroopa kui ka riiklikul tasandil hästi kooskõlastatud poliitilisi jõupingutusi, mis hõlmavad ka EKP, Ühtse Kriisilahendusnõukogu (SRB), Euroopa järelevalveasutuste (ESAd) ja Euroopa Investeerimispannga (EIP) panust;

Neljapäev, 25. märts 2021

6. juhhib tähelepanu sellele, et euro rahvusvahelise rolli tugevdamiseks peab liit arendama edasi seni pooleliolevat ühisraha taristut ja selle lõplikult välja kujundama ning tegema selle kriitilise tähtsusega funktsioonide valdkonnas rohkem edusamme;
7. kordab majandus- ja rahaliidu (EMU), pangandusliidu ning kapitaliturgude liidu süvendamise ja väljakujundamise vajadust, et suurendada Euroopa turgude rahvusvahelist konkurentsivõimet, euro stabiilsust ja atraktiivsust ning viimaks ka liidu strateegilist autonoomiat;
8. tuletab meelde pangandusliidu loomisel tehtud edusamme ning võtab teadmiseks eurorühmas saavutatud kokkuleppe Euroopa stabiilsusmehhanismi reformi kohta ja ühtse kriisilahendusfondi ühise kaitsekorra varasema jõustumise kohta; tunneb heameelt selle üle, et komisjon tegeleb praegu kriisiohjamise ja hoiusekindlustuse raamistiku läbivaatamisega, et suurendada ELis panganduskriiside ohjamise raamistiku tõhusust, proportsionaalsust ja üldist sidusust;
9. võtab teadmiseks asjaolu, et 11. detsembril 2020. aastal toimunud euroala tippkohtumisel paluti eurorühmal valmistada ette etapiviisiline ja ajaliselt piiritletud töökava kõigi veel lahendamata elementide kohta, mis on vajalikud pangandusliidu väljakujundamiseks; tuletab meelde, et pangandusliidul ei ole ikka veel hoiusekindlustusskeemi ega mehhanismi, mis tagaks kriisilahendusmenetluses olevale pangale likviidsuse pakkumise võimaluse; rõhutab seetõttu, et pangandusliidu lõplik väljakujundamine ning eelkõige ELi pangahoiuste tagamiseks ja kaitsmiseks hästi kavandatud süsteemi loomine ja maksejõuetute pankadega tegeleva mehhanismi väljakujundamine tugevdavad euro rahvusvahelist rolli;
10. on seisukohal, et nn turvalise portfelli lähenemisviisi ja Ühtse Kriisilahendusnõukogu mõjuvõimu suurendamine kriisilahendusraamistiku reformi ja Euroopa hoiusekindlustusskeemi loomise kaudu aitavad kaasa Euroopa pankade ühtse turu arengule ning katkestavad liikmesriigi ja selle finantssüsteemi vahelise mõjuringi, suurendades seega eurodes nomineeritud varade atraktiivsust ja tugevdades euro rahvusvahelist rolli;
11. rõhutab, et euro rahvusvahelisele rollile tuleks kasuks ka ELi ühe suurima lisaväärtuse, st selle ühtse turu potentsiaali ärakasutamine; nõuab sel eesmärgil ühtse turu väljakujundamist;
12. juhhib tähelepanu, et kapitaliturgude liidu loomise lõpuleviimine edendaks euro rolli rahvusvahelisel turul, kuna sügavad ja likviidsed riiklikud ja finantsturud ning eurodes nomineeritud kapitaliturud on vääringu rahvusvahelise staatuse saavutamiseks ja parandamiseks olulised; rõhutab, et edusammud kapitaliturgude liidu arendamisel suurendaksid vastupanuvõimet globaalsetele arengusuundumustele ja sõltumatust ning eurodes nomineeritud vara atraktiivsust; tunneb kahetsust euroala kapitaliturgude mahajäämuse ja riigipiiride vahel killustatuse pärast, mille tulemuseks on väiksemahulised turud; julgustab tugevdama koostööd finantstoodete maksustamise valdkonnas ning nõuab liikmesriikide valikuvõimaluste ja kaalutusõiguse vähendamist, et vähendada piiriüleseid tõkkeid, ning kutsub üles pingutama, et alustada riiklike maksejõuetuseeskirjade järkjärgulist ja etapiviisilist minimaalset ühtlustamist; on seisukohal, et pärast Ühendkuningriigi EList väljaastumist peaks liit tegema kõik endast oleneva ülemaailmse konkurentsivõime suurendamiseks, tuginedes oma tugevatele külgedele, et saada atraktiivseks turuks Euroopa ja rahvusvahelistele ettevõtjatele ja investoritele; tunnistas sellega seoses euro võimalikku rolli Ühendkuningriigi väljaastumise mõju leevendamisel Iirimaa saarel;
13. rõhutab vajadust kestliku, õiglase ja usaldusväärse majandus-, fiskaal- ning tootlikkust ja majanduskasvu soodustava struktuuripoliitika järele nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil, mis põhineb kohustusel järgida usaldusväärseid eelarve-eeskirju, et säilitada euro stabiilsus ja terviklikkus; väljendab sellega seoses heameelt taasterahastu „NextGenerationEU“ paketi esitatud kava üle kasutada eelarvemeetmeid, eelkõige laenata kapitaliturgudelt võlakirjade kujul 750 miljardit eurot, et rahastada COVID-19 pandeemiast taastumist ning toetada rohe- ja digipööret; on seisukohal, et taaste ja vastupidavuse rahastamisvahend võib parandada praegu killustunud riigivõlaturu toimimist, aidata kaasa pangandusliidu väljakujundamisele ja toetada kapitaliturgude liidu väljakujundamisel tehtavaid edusamme; tunneb heameelt ka selle üle, et eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA) raames emiteeriti 100 miljardi euro väärtuses võlakirju; märgib, et hiljutine kogemus TERA emissiooniga kinnitab investorite suurt huvi Euroopa võlakirjade vastu; tunnistas, et majanduse taastekava rahastamine ühise reageerimise kaudu ühisele šokile on õige lähenemisviis; rõhutab, et mitmesuguste maksude kasutamine ELi omavahendite suurendamiseks on samm õiges suunas ja tugevdab seega euro rolli; on seisukohal, et Euroopa Parlamendile tuleks anda poliitilise kontrolli kaudu selle protsessi elluviimiseks suurem demokraatlik roll;

Neljapäev, 25. märts 2021

14. rõhutab vajadust usaldusväärse eelarveraamistiku järele, mis suurendab euro atraktiivsust pikaajalist majanduskasvu edendades ning tagades stabiilsuse, et parandada liikmesriikide rahanduse kestlikkust, ja minimeerides uuestivääringustamise riske; nõuab sellega seoses kehtiva stabiilsuse ja kasvu pakti raamistiku ja selle jõustamise täiendavat arutamist, võttes arvesse COVID-19 pandeemia põhjustatud majanduskriisile reageerimisest tulenevaid keerulisi asjaolusid ja varasemaid probleeme, mis püsivad veel aastakümneid; märgib, et kuigi mõned tugimeetmed lõpevad automaatselt, on oluline valida sobiv ajakava ülejäänud meetmetest loobumiseks, et hoida ära taastumise ja majanduskasvu pärssimine, mis on pärast kriisi võlakoozumusega toimetulekuks ja selle kestlikule tasemele viimiseks äärmiselt oluline;

15. rõhutab, et turvalise vara piisav pakkumine on rahvusvahelise vääringu staatuse eeltingimus, ja toob välja eurodes nomineeritud turvalise vara piiratud kättesaadavuse; on seisukohal, et asjakohaste poliitikavahendite väljatöötamine võiks hõlbustada turvalise vara pakkumist, ning on ka seisukohal, et kavandatava ühise võlakohustuse emiteerimisega majandusliku ja sotsiaalse taastumise rahastamiseks luuakse ELi tasandi reservvarade võrdlusalus ja suurendatakse eurodes nomineeritud turvalise vara pakkumist; kutsub Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu üles ajakohastama oma 2018. aasta aruannet, mille koostas turvaliste varade kõrgetasemeline töökond; ergutab EIPd emiteerima rohkem eurodes nomineeritud võlakirju, mis parandaks eurodes nomineeritud riskivaba vara kättesaadavust;

16. tunnistab, et euro juba on peamine vääring, milles emiteeritakse rohelisi võlakirju, sest EKP andmetel emiteeriti 2019. aastal üle poole kogu maailmas välja lastud rohelistest võlakirjadest eurodes; usub, et EL peaks ka tõusma maailmas juhtkohale roheliste võlakirjade emiteerimise standardite kehtestamisel; kutsub seetõttu komisjoni üles esitama ambitsioonika uue tegevuskava kestliku rahanduse kohta ja ettepaneku ELi tugeva roheliste võlakirjade standardi kohta; on seisukohal, et ELi kui rohelise rahastamise ülemaailmse liidri ja standardite kehtestaja rolli tugevdamine võiks tugevdada eurot kestlike finantstoodete eelistatud vääringuna, tugevdades euro rahvusvahelist rolli; kiidab heaks komisjoni otsuse emiteerida rohelisi võlakirju, mis on oluline element taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi rahastamisel; kordab, et rohelised võlakirjad on võlainstrumendid, mille tuludest soovitakse rahastada kestlikke ja keskkonnasõbralikke investeeringuid; nõuab tungival, et komisjon ja liikmesriigid tagaksid investoritele rangete läbipaistvuse ja tulude jälgitavuse standardite kaudu suure õiguskindluse selle osas, et nende investeeringuid kasutatakse nimetatud eesmärgil; nõuab sellega seoses kestliku majandustegevuse taksonoomia kiiret lõpuleviimist ja rakendamist; juhib tähelepanu vajadusele hoida ära võimalike negatiivsete likviidsusmõtutuste oht, mis võib tuleneda Euroopa turvalise vara killustumisest roheliste võlakirjade, sotsiaalsete võlakirjade ja nn standardsete võlakirjade vahel;

17. võtab teadmiseks rolli, mida geopoliitika mängib vääringu ülemaailmse rolli kujundamisel; nõuab ELi geopoliitilise rolli tugevdamist, et toetada euro rolli tugevdamist, kasutades seda samal ajal täiel määral ära; rõhutab, et euro rahvusvahelistumine annaks ELile rohkem võimalusi mõjutada ülemaailmseid geopoliitilisi otsuseid, mis omakorda suurendaksid euro üleilmset atraktiivsust; märgib, et kuigi geopoliitika roll tänapäeva maailmas peaks olema osa arutelust euro rahvusvahelise rolli tugevdamise üle, eelkõige juhul, kui vääringu rahvusvahelistumine võib avaldada positiivset mõju julgeolekule, peaks liit võtma arvesse oma suutlikkust välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas, edendades samal ajal rahvusvahelist süsteemi, milles võetakse arvesse mitmepoolset koostööd ja head ülemaailmset valitsemistava;

18. märgib, et sanktsioonide ühepoolne kohaldamine kolmandate riikide poolt võib põhjustada eksterritoriaalsuse ohtu ning seada kahtluse alla ELi ja selle liikmesriikide autonoomia otsuste tegemisel ja nende reguleerimisõiguse; rõhutab, et euro suurema rahvusvahelise rolli edendamine on viis hoida kolmandate riikide sanktsioonide mõjust kõrvale; väljendab sellega seoses heameelt ELi poolt juba võetud meetmete üle, nagu ELi blokeerimisseaduse⁽³⁴⁾ kasutuselevõtmine ja kaubavahetuse toetusvahendi (INSTEX) loomine; kutsub komisjoni üles jätkama tööd nii oma sanktsioonide mõjususe kui ka kolmandate riikide poolt ELi ettevõtjatele kehtestatud sanktsioonide eksterritoriaalse mõju valdkonnas;

⁽³⁴⁾ Nõukogu 22. novembri 1996. aasta määrus (EÜ) nr 2271/96, mis käsitleb kaitset kolmanda riigi vastuvõetud õigusaktide eksterritoriaalse kohaldamise mõju ja nendel õigusaktidel põhinevate või neist tulenevate meetmete eest (EÜT L 309, 29.11.1996, lk 1).

Neljapäev, 25. märts 2021

19. tunneb muret, et ELi killustatud institutsiooniline raamistik ja võimetus rääkida rahvusvahelistes institutsioonides ühel häälel võivad kahandada ELi raha- ja eelarvepoliitika usaldusväarsust, pidurdades euroala edasist institutsioonilist arengut ja euro rahvusvahelist rolli; kordab vajadust ELi ühtlustatuma ja kodifitseeritud esindatuse järele mitmepoolsetes organisatsioonides ja organites, eelkõige euroala esindatuse järele IMFis, et aidata edendada euro ülemaailmset haaret; on seisukohal, et seni, kuni esindatuse küsimus ei ole lahendatud, võiks tõhusam koordineerimine ELi eri esindajate vahel soodustada euro rahvusvahelist rolli; kutsub komisjoni üles andma üksikasjalikke vastuseid konkreetsete meetmete kohta, mida on võetud Euroopa Parlamendi 12. aprilli 2016. aasta resolutsioonis (ELi rolli kohta rahvusvaheliste finants-, rahandus- ja reguleerivate institutsioonide ja organite raamistikus) tehtud ettepanekutele reageerimiseks;

Euro rahvusvahelise rolli tugevdamise poliitika

20. rõhutab, et euro suurem rahvusvaheline roll võiks aidata kaasa liidu avatud strateegilisele autonoomiale ja suurendaks seda; soovib seetõttu võtta meetmeid, et kavandada ja viia ellu poliitikameetmeid, mis edendavad euro rahvusvahelist rolli ja toetavad turust lähtuvaid muutusi selles suunas, tugevdades samal ajal ka euroala sisemist toimimist ja sidusust ning edendades oluliste kliima- ja kestlikkusemärkide saavutamist, võttes arvesse äärealade eripära;

21. usub, et lisaks majandus- ja rahaliidu süvendamisele ja väljakujundamisele võiks euro rahvusvahelise rolli suurendamise seisukohalt esmatähtis ja seda soodustav poliitika olla suunatud muu hulgas finantsteenustele ja kapitaliturgudele, tööturule, maksesüsteemidele, rahvusvahelisele kaubandusele, energeetikale, digiüleminekule, kliimamuutuste vastasele võitlusele ning välis- ja julgeolekupoliitikale; rõhutab, et sellist poliitikat tuleb ellu viia eesmärgiga saavutada liidu üldised eesmärgid;

22. märgib, et tugevad ja konkurentsipõhised finantsturud on vääringu rahvusvahelise rolli suurendamisel võtmetähtsusega, ning rõhutab seetõttu vajadust mõjusa, proportsionaalse ja prognoositava reguleerimise järele selles valdkonnas;

23. tunnistab, et keske kliirimise turg on väga kontsentreeritud, eelkõige eurodes nomineeritud intressimäära tuletisinstrumentide kliiringu puhul, mis sõltub suurel määral Ühendkuningriigis asuvatest kesketest vastaspooltest; võtab sellega seoses teadmiseks komisjoni tähtajalise samaväärsust kinnitava otsuse ja julgustab sektorit järgima komisjoni üleskutset vähendada oma riskipositsioone ja sõltuvust kolmandate riikide kesketest vastaspooltest, eelkõige eurodes ja muudes liidu vääringutes nomineeritud börsiväliste tuletisinstrumentide riskipositsioone; toetab sellega seoses ELi kesketest vastaspoolte pingutusi suurendada oma kliirimissuutlikkust, samuti komisjoni, Euroopa järelevalveasutuse ja EKP pingutusi, et abistada ja julgustada sektorit tegema lähikuudel kindlaks ja käsitlema tehnilisi takistusi, mis takistavad ülemääraste riskipositsioonide ülekandmist ELi; rõhutab sellega seoses, kui oluline on ELi ja Ühendkuningriigi vaheline regulatiivne koostöö, mis põhineb vabatahtlikul mittesiduval raamistikul väljaspool kaubandus- ja koostöölepingut, mis võimaldaks pidada dialoogi kõigis asjakohastes regulatiivsetes küsimustes, austades samal ajal täielikult kummagi poole regulatiivset ja järelevalvealast autonoomiat;

24. märgib, et vääringu ülemaailmne tähtsus on otseselt seotud vääringu käibele lasknud riigi rolliga maailmakaubanduses; rõhutab, et EL kui üks maailma suurimaid avatud ja vabadele rahvusvahelistele turgudele pühendunud kaubandusblokke saaks kasu oma vääringu suuremast rahvusvahelisest rollist; rõhutab, et kaubanduses euro kasuks otsustamise julgustamine vähendab valuutariski ja muid vääringuga seotud kulusid, eriti Euroopa VKEde jaoks; märgib siiski, et vaatamata oma positsioonile suurte ostjate ja tootjatena, otsustavad Euroopa ettevõtjad mõnikord kaubelda peamistel strateegilistel turgudel muus vääringus või seisavad euroga kauplemisel silmitsi raskustega turustruktuuride ja rajasõltuvuse tõttu; võtab teadmiseks uuringud, mis näitavad, et euro osakaal ettevõtjate esitatud arvetel sõltub paljudest teguritest, sealhulgas ettevõtte suurusest ja asukohariigist, kaupade homogeensusest ja olemasolevatest tarneahelatest; kutsub seetõttu komisjoni üles edendama euro kasutamist kaubandustehingutega seotud hinnakujunduses ja arveldamisel ning kasutama ära suurt potentsiaali, mida pakuvad eurodes nomineeritud finantsinstrumendid, tehes aktiivselt koostööd erasektori sidusrühmade ja kaubanduspartneritega ning edendades euro kasutamist ELi kaubanduslepingutes; juhib sellega seoses tähelepanu ka potentsiaalile, mida pakuvad tarneahelad, mis vastavad liidu kliima- ja kestlikkusemärkidele ning muudele asjakohastele standarditele;

25. on seisukohal, et komisjon võiks veelgi edendada euro kasutamist kaubanduse hinnakujunduses ja arveldamisel ning edendada eurodes nomineeritud investeringuid, jätkates avatud dialoogi era- ja avaliku sektori sidusrühmade, riikide ametiasutuste ja institutsiooniliste investoritega ning jagades põhjalikke teadmisi ja arusaamist oma algatustest ja eri

Neljapäev, 25. märts 2021

pingutustest, mille eesmärk on suurendada euroala ja euro atraktiivsust ja vastupanuvõimet; peab kasulikuks suurendada Euroopa majandusdiplomaatia mõju, vahetades korrapäraselt teavet G20 partnerite ning naaberriikide ja kandidaatriikidega, et teha kindlaks vastastikust huvi pakkuvad konkreetset poliitikameetmed, mille eesmärk on suurendada euro rolli kolmandates riikides;

26. juhib tähelepanu, et eurodes arveldatavate energialepingute suurem osakaal võiks tugevdada ühisraha rahvusvahelist rolli, ning toetab seetõttu seda eesmärki edendavat poliitikat; rõhutab sellega seoses, kui olulised on rohelise energia ja kaubaturud teerajatena eurodes nomineeritud ülemaailmselt kaubeldavate kaupade osas, kusjuures ELi heitkogustega kauplemise süsteemi raames antavad Euroopa Liidu saastekvoodid aitaksid tugevdada euro rolli rahvusvahelises kaubanduses ning saavutada ELi kliimaeesmärke; nõuab ka meetmete võtmist, et hõlbustada uute uuenduslike lepingute sõlmimist, eelkõige kestlike energiaallikate ja tekkivate energiaturgude osas, mis annab võimaluse röhkemate energialepingutega kauplemiseks eurodes, millega tugevdatakse euro rahvusvahelist rolli; ergutab komisjoni jätkama konsultatsioone ja uuringute koostamist, mille eesmärk on teha kindlaks võimalused euro kasutamise suurendamiseks muudes sektorites, eelkõige transpordisektoris, samuti põllumajanduses ja toidukaupade valdkonnas, et veelgi enam toetada ja edendada euro kasutamist seda liiki lepingute puhul; nõuab seetõttu täiendavaid meetmeid, et vaadata läbi finantsturu eeskirjad, sealhulgas finantsinstrumentide turgede direktiiv⁽³⁵⁾ ja määrus⁽³⁶⁾ (MiFID II / MIFIR), ning lihtsustada ja veelgi ühtlustada väärtpaberiturude läbipaistvusraamistikku eesmärgiga suurendada eurodes nomineeritud võlainstrumentide järelekauplemist, ning võrdlusaluste määrust, et toetada euro võrdlusaluste väljatöötamist kaubaturgudel ja tugevdada euro rolli alusvaluutana;

27. rõhutab EKP rolli usalduse säilitamisel euro vastu ja rahalise suveräänsuse tagamisel ülemaailmselt ning hinnastabiilsuse hoidmisel; rõhutab, et vääring, mille stabiilne väärtus säilib pikaajaliselt, edendab sellist usaldust; rõhutab sellega seoses hinnastabiilsuse eesmärkide saavutamise ja rahapoliitika usaldusväarsuse tähtsust; märgib siiski, et inflatsioonieesmärki ei ole süstemaatilisel saavutatud;

28. rõhutab, kui oluline on euroala finantsturgude stabiilsus rahvusvahelise vääringu staatuse omamise eeltingimusena; rõhutab EKP rahapoliitika mõju finantsturgude stabiilsusele; väljendab heameelt selle üle, et EKP reageeris oma rahapoliitikaga COVID-19 kriisile hädaolukorras kiiresti ja jõuliselt; tunnustab EKP kiirete meetmete positiivset mõju euroala majanduslikule olukorrale ja finantsstabiilsusele, samuti euro atraktiivsusele, kuna sellega stabiliseeriti finantsturud, tagati euro likviidsuse kättesaadavus, toetati rahastamistingimusi euroala majanduses ja kogu maailmas ning suurendati turgede usaldust;

29. rõhutab vahetustehingute ja repotehingute tähtsust puuduse vähendamiseks eurodes rahastamise turgudel kogu maailmas, piisava euro likviidsuse tagamisel ja kaudselt euro rahvusvahelise rolli tugevdamisel, millega antakse märku eurosüsteemi pühendumisest finantsturgude likviidsuse ja stabiilsuse toetamisele kriisi ajal ning oma rahapoliitika sujuvale ülekandumisele; kutsub sellega seoses EKPd üles laiendama oma vahetustehingute liine euroalasse mittekuuluvatesse naaberriikidesse ja mujale; kutsub EKPd üles uurima täiendavaid võimalusi euro rahvusvahelise rolli tugevdamiseks, et suurendada oma sõltumatut poliitilist hoiakut ülemaailmselt ning tugevdada Euroopa majandus- ja finantsotsuste tegemise sõltumatust;

30. rõhutab, et Euroopa kesksete vastaspoolte lisatagatise nõuete täitmine euroalavälise vääringutega pärast TARGET2 (euroala reaajaline brutoarveldussüsteem) sulgemisaega seab Euroopa pangad väga ebasoodsasse olukorda, eriti turupingete ajal, nagu COVID-19 algusnädalad; rõhutab, et TARGET2 lahtiolekuaegade pikendamine, et need ühtiksid börside lahtiolekuaegade, tugevdaks euro rolli ja Euroopa kapitaliturgude autonoomiat, võimaldades Euroopa pankadel mitte kasutada eurovälist likviidsust, et täita keskse vastaspoolte lisatagatise nõudeid; tunneb heameelt TARGET2-T2Si konsolideerimise üle pikemate lahtiolekuaegade abil, mis on kavandatud 2022. aasta novembrisse; nõuab tungivalt, et EKP ja teised sidusrühmad kiirendaksid TARGET2 lahtiolekuaegade pikendamist;

⁽³⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgede kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

⁽³⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 600/2014 finantsinstrumentide turgede kohta ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 84).

Neljapäev, 25. märts 2021

31. rõhutab, et lisaks EKP esmasele ülesandele säilitada hinnastabiilsus ja tema teisele volitusele toetada liidu üldist majanduspoliitikat, et aidata kaasa Euroopa Liidu lepingu artiklis 3 sätestatud liidu eesmärkide saavutamisele, on EKP-le tehtud ülesandeks hõlbustada makse- ja arveldussüsteemide tõrgeteta toimimist; rõhutab autonoomsete Euroopa makselahenduste tähtsust; kutsub EKPd üles tagama finantsinnovatsiooni, stabiilsuse ja tarbijakaitse asjakohane tasakaal; tervitab 16 Euroopa panga algatust käivitada Euroopa maksealgaatus, mille eesmärk on luua ühtne makselahendus tarbijatele ja kaupmeestele kogu Euroopas;

32. väljendab heameelt digitaalset eurot käsitleva EKP aruande üle, milles toonitatakse digitaalse vääringu võimalikku lisaväärtust euro rahvusvahelise rolli tugevdamisel ja ka inimeste usalduse suurendamisel ühise vääringu suhtes; võtab teadmiseks eurosüsteemi kõrgetasemelise keskpanga digiraha (CBDC) töökonna eest vastutava EKP juhatuse liikme Fabio Panetta avalduse, et digitaalne euro oleks sularahale täienduseks, mitte ei asendaks seda; julgustab EKPd jätkama tööd digitaalse euroga ning ootab EKP järgmist sammu selles protsessis, mis põhineb EKP nõukogu otsusel, mis avaldatakse 2021. aasta keskel; rõhutab kübervastupidavusvõime ja -turvalisuse kõrge taseme tagamise tähtsust ning toetab EKP pingutusi selle edendamiseks; nõuab ühtlasi, et jätkataks digiraha kasutamise eeliste ja puuduste hindamist, et saavutada tasakaal ülemaailmse konkurentsivõime, innovatsiooni, turvalisuse ja eraelu puutumatuse vahel;

33. rõhutab, et euro suurem roll digiajal peab tuginema uuenduslikele digitaalsetele rahastamislahendustele ja tõhusatele digitaalsetele eurodes; nõuab selle edendamist terviklike digirahanduse ja jaemaksete strateegiate rakendamise kaudu; on seisukohal, et digiüleminekut silmas pidades peaks EL looma raamistiku finantsstabiilsuse tagamiseks, järgides kõrgeimaid küberturvalisuse ja tarbijakaitse standardeid, sealhulgas eraelu puutumatuse ja andmete kaitset, ning kaitsma kõige haavatavamaid rühmi, nagu eakad ja puuetega inimesed, kes võivad uute tehnoloogiate kasutamisel kokku puutuda probleemidega; rõhutab vajadust jätkata võitlust rahapesu vastu, luues Euroopa järelevalve- ja rahapesu andmebüroo, jättes selja taha majandusliku natsionalismi ajastu, millest pärineb praegune selle valdkonna detsentraliseeritud järelevalvesüsteemi tunnustab sellega seoses EBA pingutusi järelevalveasutuste rahapesuvastaste kolleegiumide loomiseks, et leppida kokku ühises lähenemisviisis, mis hõlmab kooskõlastatud meetmeid, teabe jagamist ja riskihindamist;

34. võtab teadmiseks krüptovarade esilekerkimise ja rõhutab nende arengu jälgimise tähtsust ning stabiilsusrahast rahapoliitilisele suveräänsusele tulenevaid ohte; tunnustab keskpankade, muude asutuste ja organisatsioonide teostatavat krüptovarade järelevalvet; rõhutab vajadust selgete ja järjepidevate suuniste järele ELi tasandil seoses praeguste regulatiivsete ja usaldatavusnõuetega seotud protsessidega, millega edendatakse innovatsiooni suurendamist, tagatakse finantsstabiilsus ja säilitatakse tarbijakaitse; väljendab sellega seoses heameelt komisjoni ettepaneku üle võtta vastu määrus, mille eesmärk on parandada õiguskindlust krüptovara regulatiivsel käsitlemisel;

35. tervitab komisjonis 19. jaanuaril 2021. aastal vastu võetud teatist „ELi majandus- ja finantssüsteem: avatuse, tugevuse ja vastupidavuse edendamine“, milles esitatakse terviklik strateegia Euroopa avatud strateegilise autonoomia tugevdamiseks makromajanduse ja rahanduse valdkonnas; kiidab eelkõige heaks komisjoni esitatud põhimeetmed euro ülemaailmse kasutamise edendamiseks;

o

o o

36. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0111

Komisjoni hindamisaruanne isikuandmete kaitse üldmääruse rakendamise kohta kaks aastat pärast selle kohaldamise algust**Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon mis käsitleb komisjoni hindamisaruannet isikuandmete kaitse üldmääruse rakendamise kohta kaks aastat pärast selle kohaldamise algust (2020/2717(RSP))**

(2021/C 494/11)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse põhiõiguste harta artiklit 8,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 16,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrust (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) ⁽¹⁾,
 - võttes arvesse komisjoni 24. juuni 2020. aasta avaldust oma teatise kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Andmekaitse kodanike võimestajana ja ELi valmistumine digiüleminekuks – isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise kaks esimest aastat“,
 - võttes arvesse komisjoni 24. juuni 2020. aasta teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Andmekaitse kodanike võimestajana ja ELi valmistumine digiüleminekuks – isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise kaks esimest aastat“ (COM(2020)0264),
 - võttes arvesse komisjoni 24. juuli 2019. aasta teatist „Andmekaitse-eeskirjad kui usalduse tagajad ELis ja väljaspool – ülevaade“ (COM(2019)0374),
 - võttes arvesse Euroopa Andmekaitseõukogu panust isikuandmete kaitse üldmääruse hindamisse artikli 97 alusel, mis võeti vastu 18. veebruaril 2020. aastal ⁽²⁾,
 - võttes arvesse Euroopa Andmekaitseõukogu 26. veebruari 2019. aasta dokumenti „First overview on the implementation of the GDPR and the roles and means of the national supervisory authorities“ (Esimene ülevaade isikuandmete kaitse üldmääruse rakendamisest ja riiklike järelevalveasutuste rollidest ning vahenditest) ⁽³⁾,
 - võttes arvesse suuniseid, mille Euroopa Andmekaitseõukogu võttis vastu kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 70 lõike 1 punktiga e,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni resolutsiooni ettepanekut,
- A. arvestades, et isikuandmete kaitse üldmäärust hakati kohaldama 25. mail 2018; arvestades, et kõik liikmesriigid peale Sloveenia on võtnud vastu uued õigusaktid või kohandanud oma siseriiklikku andmekaitseõigust;
- B. arvestades, et Põhiõiguste Ameti läbiviidud põhiõiguste uuringu kohaselt on üksikisikud üha enam teadlikud oma õigustest isikuandmete kaitse üldmääruse alusel; arvestades, et ehkki organisatsioonid on võtnud kasutusele meetmeid andmesubjekti õiguste kasutamise hõlbustamiseks, on üksikisikutel endiselt raskusi oma õiguste, eelkõige juurdepääsu, ülekantavuse ja suurema läbipaistvuse õiguse kasutamisega;
- C. arvestades, et alates isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise algusest on järelevalveasutustele esitatud kaebuste arv märkimisväärselt kasvanud; arvestades, et see näitab, et andmesubjektid on oma õigustest teadlikumad ja soovivad kaitsta oma isikuandmeid kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega; arvestades, et see näitab ka seda, et endiselt tehakse suures hulgal seadusevastaseid andmetöötlustoiminguid;

⁽¹⁾ ELT L 119, 4.5.2016, lk 1.

⁽²⁾ https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_contributiongdprevaluation_20200218.pdf

⁽³⁾ https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/19_2019_edpb_written_report_to_libe_en.pdf

Neljapäev, 25. märts 2021

- D. arvestades, et paljud ettevõtted on kasutanud üleminekuperioodi isikuandmete kaitse üldmääruse jõustumise ja kohaldatavaks muutumise vahel andmete n-ö suurpuhastuseks, et hinnata, milline andmetöötlus tegelikult aset leiab ja milline andmetöötlus ei pruugi enam vajalik või õigustatud olla;
- E. arvestades, et paljud andmekaitseasutused ei suuda arvukate kaebustega toime tulla; arvestades, et paljudel andmekaitseasutustel on puudus personalist ja ressurssidest ning neil ei ole piisavalt infotehnoloogia eksperte;
- F. arvestades, et isikuandmete kaitse üldmääruses tunnistatakse, et liikmesriikide õiguses tuleks ühitada eeskirjad, mis reguleerivad sõna- ja teabevabadust, sealhulgas ajakirjanduslikku, akadeemilist, kunstilist või kirjanduslikku eneseväljendust, ja õigus isikuandmete kaitsele; arvestades, et artikli 85 kohaselt tuleks liikmesriikide õigusaktidega näha ette vabastusi andmete töötlemisele ajakirjanduslikel eesmärkidel ning akadeemilise, kunstilise või kirjandusliku eneseväljenduse tarbeks, kui need on vajalikud, et ühitada õigus isikuandmete kaitsele sõna- ja teabevabadusega;
- G. arvestades, et ajakirjanike allikate kaitse on ajakirjandusvabaduse nurgakivi, nagu on rõhutanud ka Euroopa Andmekaitsekoogu; arvestades, et isikuandmete kaitse üldmäärust ei tohiks kuritarvitada ajakirjanike vastu ega selleks, et piirata juurdepääsu teabele; arvestades, et riikide ametiasutused ei tohiks seda mingil juhul kasutada meediavabaduse piiramiseks;

Üldised märkused

1. väljendab heameelt seoses asjaoluga, et isikuandmete kaitse üldmäärusest on saanud isikuandmete kaitse ülemaailmne standard ja see on õigusnormide väljatöötamisel lähendavaks teguriks; väljendab heameelt seoses asjaoluga, et isikuandmete kaitse üldmäärus on tõstnud ELi andmekaitset käsitlevatel rahvusvahelistel aruteludel esiplaanile ning mitmed kolmandad riigid on oma andmekaitsealased õigusaktid isikuandmete kaitse üldmäärusega kooskõlla viinud; juhib tähelepanu, et Euroopa Nõukogu konventsioon 108 andmekaitse kohta on viidud vastavusse isikuandmete kaitse üldmäärusega („konventsioon 108+“) ja selle on juba allkirjastanud 42 riiki; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid kasutaksid seda ära, et avaldada ÜRO, OECD, G8 ja G20 tasandil survet selliste rahvusvaheliste standardite loomiseks, mis põhinevad Euroopa väärtustel ning põhimõtetel, ilma isikuandmete kaitse üldmäärust kahjustamata; rõhutab, et Euroopa domineeriv positsioon selles valdkonnas aitaks meie maailmajaos paremini kaitsta meie kodanike õigusi, hoida meie väärtusi ja põhimõtteid, edendada usaldusväärset digitaalset innovatsiooni ning kiirendada majanduskasvu killustatuse vältimise teel;
2. järeldeb, et kaks aastat pärast kohaldamise algust on isikuandmete kaitse üldmäärus olnud üldjoontes edukas, ja nõustub komisjoniga, et praeguses etapis ei ole vaja seda ajakohastada ega läbi vaadata;
3. tunnistab, et komisjoni järgmise hindamiseni tuleb endiselt keskenduda isikuandmete kaitse üldmääruse rakendamise parandamisele ja selle jõustamise tugevdamiseks võetavatele meetmetele;
4. tunnistab, et isikuandmete kaitse üldmäärust on vaja jõuliselt ja mõjusalt jõustada suurte digiplatvormide, integreeritud ettevõtjate ja muude digiteenuste puhul, iseäranis internetireklaami, täppissuunamise, algoritmpõhise profiilanalüüsi ning sisu järjestamise, levitamise ja võimendamise valdkonnas;

Isikuandmete töötlemise õiguslik alus

5. rõhutab, et kõik kuus isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 6 sätestatud õiguslikku alust on isikuandmete töötlemise korral võrdselt kehtivad ning et sama töötlemistegevus võib kuuluda rohkem kui ühe õigusliku aluse alla; nõuab tungivalt, et andmekaitse järelevalveasutused täpsustaksid, et vastutavad töötledajad peavad tuginema iga töötlemise eesmärgi korral üksnes ühele õiguslikule alusele, ja täpsustaksid, kuidas nende töötlemistoimingute korral igale õiguslikule alusele tuginetakse; väljendab muret, et vastutavad töötledajad mainivad oma andmekaitse põhimõtetes sageli isikuandmete kaitse üldmääruse kõiki õiguslikke aluseid ilma täiendavate selgitusteta ja viitamata konkreetsele asjaomasele töötlemistoimingule; mõistab, et see tava pärsib andmesubjektide ja järelevalveasutuste võimet hinnata, kas need õiguslikud alused on asjakohased; tuletab meelde, et isikuandmete eriliikide töötlemiseks tuleb tuvastada artikli 6 kohane seaduslik alus ja artikli 9 kohane eraldi töötlemise tingimus; tuletab vastutavatele töötledajatele meelde nende seaduslikku kohustust viia läbi andmekaitsealane mõjuhindang, kui andmete töötlemine põhjustab tõenäoliselt suurt riski füüsiliste isikute õiguste ja vabadustele;

Neljapäev, 25. märts 2021

6. tuletab meelde, et isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise algusest alates on „nõusolek“ tähistanud andmesubjekti mis tahes vormis vabatahtlikku, konkreetset, teadlikku ja ühemõttelist tahteavaldust; rõhutab, et see käib ka e-privatsuse direktiivi kohta; märgib, et kehtiva nõusoleku rakendamist ohustab endiselt nn varjatud mustrite, ulatusliku jälgimise ja muude ebaetiliste tavade kasutamine; väljendab muret selle pärast, et üksikisikud satuvad sageli rahalise surve alla anda oma nõusolek vastutasuks allahindluste või muude kaubanduslike pakkumiste eest, või on sunnitud andma nõusoleku, kuna juurdepääs teenusele on seatud sõltuvusse siduvatest sätetest, mis on vastuolus isikuandmete kaitse üldmääruse artikliga 7; tuletab meelde Euroopa Andmekaitseõukogu ühtlustatud eeskirju selle kohta, mida kujutab endast kehtiv nõusolek, millega asendatakse paljude riiklike andmekaitseasutuste erinevad tõlgendused ning välditakse digitaalse ühtse turu killustumist; tuletab samuti meelde Euroopa Andmekaitseõukogu ja komisjoni suuniseid, milles sätestatakse, et juhtumite korral, kus andmesubjekt on algselt nõusoleku andnud, kuid kus isikuandmeid töödeldakse edasiselt erineval otstarbel kui see, milleks andmesubjekt nõusoleku andis, ei saa algne nõusolek legitimeerida edasist töötlemist, kuna selleks, et nõusolek oleks kehtiv, peab see olema teadlik ja konkreetne; võtab teadmiseks Euroopa Andmekaitseõukogu peatselt koostatavad suunised isikuandmete töötlemise kohta teadusuuringute eesmärgil, milles selgitatakse isikuandmete kaitse üldmääruse põhjenduse 50 tähendust;

7. väljendab muret, et õigustatud huvi kuritarvitatakse väga sageli töötlemise õigusliku alusena; juhib tähelepanu, et vastutavad töötledajad toetuvad endiselt õigustatud huvile, viimata läbi nõutavat huvide tasakaalu kontrolli, mis sisaldab põhiõiguste hindamist; on eriti mures asjaolu pärast, et mõned liikmesriigid võtavad vastu siseriiklikke õigusakte õigustatud huvil põhineva töötlemise tingimuste kindlaksmääramiseks, nähes ette vastutava töötleja ja asjaomaste isikute vastavate huvide tasakaalustamise, samas kui isikuandmete kaitse üldmäärus kohustab kõiki vastutavaid töötledajaid sooritama selle tasakaalustamise kontrolli individuaalselt ja kasutama seda õiguslikku alust; väljendab muret, et mõned õigustatud huvi siseriiklikud tõlgendused ei ole kooskõlas põhjendusega 47 ning tegelikult keelavad isikuandmete töötlemise õigustatud huvi alusel; väljendab heameelt selle üle, et Euroopa Andmekaitseõukogu on juba alustanud tööd, et ajakohastada artikli 29 töörihma arvamus õigustatud huvi kohaldamise kohta töötlemise õigusliku alusena, et tegeleda komisjoni aruandes välja toodud küsimustega;

Andmesubjekti õigused

8. rõhutab, et on vaja hõlbustada isikuandmete kaitse üldmäärusega ette nähtud üksikisikute õiguste, näiteks andmete ülekantavuse või automatiseeritud töötlemise, sealhulgas profiilianalüüsiga seotud õiguste kasutamist; väljendab heameelt Euroopa Andmekaitseõukogu suuniste üle automatiseeritud otsuste tegemise ja andmete ülekantavuse kohta; märgib, et mitmes sektoris ei ole õigustatud andmete ülekandmisele täielikult rakendatud; kutsub Euroopa Andmekaitseõukogu üles julgustama veebiplatvormide looma nende kõigi digitaalsete alusplatvormide jaoks ühtset kontaktpunkti, kust kasutaja päringuid saaks edastada õigele adressaadile; juhib tähelepanu, et kooskõlas võimalikult väheste andmete kogumise põhimõttega hoiab õiguse anonüümsusele rakendamine tulemuslikult ära isikuandmete loata avaldamise, identiteedivarguse ja muud väärkasutuse vormid;

9. rõhutab, et teabe saamise õiguse järgimine eeldab ettevõtelt teabe esitamist kokkuvõtlikult, läbipaistvalt, arusaadavalt ja hõlpsasti juurdepääsetaval viisil ning juriidilise kõnepruugi vältimist andmekaitsealaste teadete koostamisel; väljendab muret, et mõned ettevõtted rikuvad endiselt oma kohustusi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõike 1 alusel ega esita kogu Euroopa Andmekaitseõukogu poolt soovitatud asjakohast teavet, sealhulgas ei loetle nende üksuste nimesid, kellega nad andmeid jagavad; tuletab meelde, et kohustust pakkuda lihtsat ja juurdepääsetavat teavet tuleb iseäranis rangelt täita laste korral; väljendab muret nõuetekohaselt toimivate andmesubjektide juurdepääsu mehhanismide laialdase puudumise pärast; juhib tähelepanu, et üksikisikud ei suuda sageli sundida internetiplatvormi oma käitumuslikke profiile neile avaldama; väljendab muret, et liiga sageli eiravad ettevõtted tõsiasi, et tuletatud andmed on samuti isikuandmed, mille suhtes kehtivad kõik isikuandmete kaitse üldmäärusest tulenevad kaitsemeetmed;

Väikeettevõtted ja -organisatsioonid

10. märgib, et mõnede sidusrühmade sõnul on isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamine olnud iseäranis keeruline, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd), idufirmade, organisatsioonide ja ühingute, sealhulgas koolide, ja klubide ning seltside jaoks; märgib siiski, et paljud isikuandmete kaitse üldmääruse õigustest ja kohustustest ei ole uued,

Neljapäev, 25. märts 2021

vaid kehtisid juba direktiivi 95/46/EÜ⁽⁴⁾ alusel, kuigi neid jõustati väga harva; on arvamisel, et isikuandmete kaitse üldmäärus ja selle jõustamine ei tohi väiksemate ettevõtete jaoks tuua nõuetele vastavuse seisukohast kaasa soovimatuid tagajärgi, mida suurematel ettevõtetel ei esine; usub, et riigiasutuste ja komisjoni teabekampaaniad peaksid võimaldama rohkem tuge, teavet ning koolitust, et aidata suurendada teadmisi, rakendamise kvaliteeti ja teadlikkust isikuandmete kaitse üldmääruse nõuete ning otstarbe kohta;

11. juhhib tähelepanu, et VKEdele, idufirmadele, organisatsioonidele ja ühingutele, sealhulgas koolidele, ja klubidele ning seltsidele ei tehta mingeid mööndusi ning need kuuluvad isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisalasse; kutsub Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi seetõttu üles pakkuma selget teavet, et vältida arusaamatusi seoses isikuandmete kaitse üldmääruse tõlgendamisega, ning looma isikuandmete kaitse üldmääruse praktilist vahendit, et hõlbustada isikuandmete kaitse üldmääruse rakendamist VKEde, idufirmade, organisatsioonide ja ühingute, sealhulgas koolide, ja klubide ning seltside poolt, kus andmetöötlus kujutab endast väikest ohtu; kutsub liikmesriike üles andma andmekaitseasutuste käsutusse piisavad vahendid nende praktiliste vahendite kohta teadmiste jagamiseks; julgustab Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi töötama välja privaatsuspoliitika malle, mida organisatsioonid võivad kasutada, et aidata neil tõendada tegelikku vastavust isikuandmete kaitse üldmäärusele, ilma et nad peaksid tuginema kulukatele kolmandate osapoolte teenustele;

Jõustamine

12. väljendab muret isikuandmete kaitse üldmääruse ebahütlase ja mõnikord olematu jõustamise pärast riiklike andmekaitseasutuste poolt rohkem kui kaks aastat pärast selle kohaldamise algust ning peab seetõttu kahetsusväärseks, et jõustamisalane olukord ei ole direktiivi 95/46/EÜ kohase olukorraga võrreldes oluliselt paranenud;

13. võtab teadmiseks, et isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise esimese 18 kuu jooksul esitati ligikaudu 275 000 kaebust ja määrati 785 haldustrahvi eri rikkumiste eest, kuid juhhib tähelepanu sellele, et siiani on võetud järelemeetmeid vaid väga väikesele osale esitatud kaebustest; on teadlik isikuandmetega seotud rikkumiste põhjustatud probleemidest ning tuletab meelde Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi kehtivaid suuniseid, milles selgitatakse muu hulgas teavitamise, andmesubjektide teavitamise ja õiguskaitsevahendite ajakava; märgib, et Euroopa standardne andmete puutumatus rikkumisest teatamise vorm võiks aidata ühtlustada riikide erinevaid lähenemisviise; peab samas kahetsusväärseks, et trahvide summad erinevad liikmesriigiti oluliselt ja et mõned suurettvõtetele määratud trahvid on liiga väikesed, et avaldada andmekaitse rikkumiste korral kavandatud hoiatavat mõju; kutsub andmekaitseasutusi üles tugevdama andmekaitse jõustamist, rikkumiste eest vastutusele võtmist ja karistusi ning kasutama täielikult ära isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud võimalusi määrata trahve ja kasutada muid parandusmeetmeid; rõhutab, et töötlemiskeeldudel ja kohustusel kustutada isikuandmed, mis on omandatud isikuandmete kaitse üldmäärusega vastuolus oleval viisil, võib olla trahvidega võrdne või isegi neist suurem hoiatav mõju; kutsub komisjoni ja Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi üles ühtlustama karistusi suuniste ja selgete kriteeriumide abil, nagu on teinud Saksamaa järelevalveasutuste konverents, et suurendada õiguskindlust ning hoida ära ettevõtete kolimine sinna, kus määratakse kõige leebemad karistused;

14. väljendab muret juhtumite uurimise kestuse pärast mõnedes andmekaitseasutustes ning selle kahjuliku mõju pärast tulemuslikule täitmise tagamisele ja kodanike usaldusele; kutsub andmekaitseasutusi üles kiirendama juhtumite lahendamist ning kasutama kõiki isikuandmete kaitse üldmäärusest tulenevaid võimalusi, iseäranis süstemaatiliste ja järjekindlate, sealhulgas tulu teenimise huvist lähtuvate ja suurt hulka mõjutatud andmesubjektide puudutavate rikkumiste korral;

15. väljendab muret seoses asjaoluga, et kokku 31 riigist, kes isikuandmete kaitse üldmäärust kohaldavad (nimelt kõik Euroopa Liidu ja Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigid ning Ühendkuningriik), on 21 liikmesriigi järelevalveasutused sõnaselgelt teatanud, et neil ei ole oma ülesannete tulemuslikuks täitmiseks ja volituste kasutamiseks piisavalt inim-, tehnilisi ja rahalisi ressursse, ruume ega taristut; väljendab muret tehnilise eripersonali puuduse pärast enamikus järelevalveasutustest kogu Euroopa Liidus, mis muudab juurdused ja jõustamise keerukaks; märgib murega, et järelevalveasutused on surve all, kuna lahknevus nende isikuandmete kaitsega seotud kohustuste ja neil kohustuste täitmiseks kasutada olevate ressursside vahel aina kasvab; märgib, et uuenduste, näiteks tehisintellekti suurenenud kasutamise tõttu muutuvad digiteenused üha keerukamaks (s.t suurendavad probleeme seoses andmetöötluse piiratud läbipaistvusega, iseäranis algoritmide treenimise osas); juhhib seetõttu tähelepanu, kui oluline on, et ELi järelevalveasutustel

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 95/46/EÜ, 24. oktoober 1995, üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31).

Neljapäev, 25. märts 2021

ning Euroopa Andmekaitsekoogul oleks piisavalt rahalisi, tehnilisi ja inimressursse, mis võimaldaksid kiiret, ent põhjalikku tegelemist üha suurema arvu ressursimahukate ja keerukate juhtumitega ning riikide andmekaitseasutuste vahelise koostöö koordineerimist ja hõlbustamist, isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise nõuetekohast järelevalvet ning põhiõiguste ja -vabaduste kaitsmist; väljendab muret selle pärast, et andmekaitseasutuste ebapiisavad ressursid, eriti kui nende ressursse võrrelda suurte infotehnoloogiaettevõtete tuludega, võivad viia kompromisskõkkulepeteni, kuivõrd see piiraks pikkade ja tülikate menetluste kulusid;

16. palub komisjonil hinnata võimalust kohustada ELi digimaksu kehtestamise kaudu suuri hargmaseid tehnoloogiaettevõtteid maksma omaenda järelevalve eest;

17. märgib murelikult, et andmekaitseasutuste poolne puudulik jõustamine ja komisjoni tegevusetus andmekaitseasutuste ressursipuuduse kõrvaldamisel jätab jõustamiskoormuse üksikisikutele, kes pöörduvad andmekaitseasutustega koostööks; väljendab muret selle pärast, et mõnikord määravad kohtud üksikutele hagejatele hüvitise maksmise, nõudmata et organisatsioon või ettevõtte lahendaks struktuurilised probleemid; on seisukohal, et eraõiguslik jõustamine võib küll panna aluse olulisele kohtupraktikale, kuid ei asenda jõustamist andmekaitseasutuste poolt ega komisjoni tegevust ressursipuuduse kõrvaldamiseks; väljendab nõrkimust seoses asjaoluga, et need liikmesriigid rikuvad isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 52 lõiget 4; kutsub liikmesriike seetõttu üles täitma oma artikli 52 lõike 4 kohast juriidilist kohustust eraldada oma andmekaitseasutustele piisavalt vahendeid, et need saaksid teha oma tööd parimal viisil ja tagada Euroopa tasandil võrdsed võimalused isikuandmete kaitse üldmääruse jõustamiseks; peab kahetsusväärseks, et komisjon ei ole veel algatanud rikkumismenetlusi nende liikmesriikide suhtes, kes ei ole täitnud oma isikuandmete kaitse üldmäärusest tulenevaid kohustusi, ning nõuab tungival, et komisjon teeks seda viivitamata; kutsub komisjoni ja Euroopa Andmekaitsekoogu üles korraldama järelmeetmed komisjoni 24. juuni 2020. aasta teatisele, hinnates isikuandmete kaitse üldmääruse toimimist ja selle jõustamist;

18. väljendab kahetsust, et enamik liikmesriike on otsustanud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 80 lõiget 2 mitte rakendada; kutsub kõiki liikmesriike üles kasutama artikli 80 lõiget 2 ning rakendama õigust kaebuste esitamiseks ja koostöö pöördumiseks ilma andmesubjekti volitusetähtaegeta; kutsub liikmesriike üles selgitama kaebuse esitajate positsiooni menetluse käigus siseriiklike haldusmenetluste õigusaktide alusel, mis on kohaldatavad järelevalveasutuste suhtes; juhib tähelepanu, et see peaks tegema selgeks, et kaebuse esitajatel ei ole menetluses üksnes passiivne roll, vaid nad peaksid saama eri etappides sekkuda;

Koostöö ja järjepidevus

19. juhib tähelepanu sellele, et nõrk jõustamine on eriti ilmne piiriüleste kaebuste puhul, ning peab kahetsusväärseks, et 14 liikmesriigi andmekaitseasutustel ei ole koostöö- ja järjepidevusmehhanismidesse panustamiseks õigeid vahendeid; kutsub Euroopa Andmekaitsekoogu üles suurendama jõupingutusi, et tagada isikuandmete kaitse üldmääruse artiklite 60 ja 63 korrektne kohaldamine, ning tuletab järelevalveasutustele meelde, et nad võivad erandlike asjaolude korral kasutada isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 66 sätestatud kiirmenetlust, eelkõige ajutisi meetmeid;

20. rõhutab, et nii ettevõtete kui ka kodanike jaoks õiguskindluse tagamiseks ja halduskoormuse vähendamiseks on väga tähtis ühtse kontaktpunkti mehhanism; väljendab aga suurt muret mehhanismi toimimise pärast, eelkõige seoses Iirimaa ja Luksemburgi andmekaitseasutuste rolliga; märgib, et need andmekaitseasutused peavad menetlema suurt arvu juhtumeid, sest paljud tehnoloogiaettevõtted on Iirimaa või Luksemburgis registreerinud oma Euroopa Liidu peakantori; on eriti mures selle pärast, et Iirimaa andmekaitseasutus lõpetab üldjuhul enamiku juhtumeid karistuse määramise asemel kokkuleppemenetlusega ning Iirimaa 2018. aastal edastatud juhtumid ei ole jõudnud isegi isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 lõike 3 kohase otsuse eelnõu etappi; kutsub neid andmekaitseasutusi üles tähtsaimate juhtumitega seotud juurdlust kiirendama, et näidata Euroopa Liidu kodanikele, et andmekaitse on Euroopa Liidus kohtulikult kaitstav õigus; juhib tähelepanu sellele, et ühtse kontaktpunkti mehhanismi edu sõltub sellest, kui palju aega ja jõupingutusi on andmekaitseasutustel võimalik Euroopa Andmekaitsekoogus üksikute piiriüleste juhtumite menetlemisele ja sellealasele koostööle pühendada, ning mehhanismi korrektse toimimise ulatust mõjutavad otseselt poliitilise tahte ja ressursside puudumine;

21. märgib, et liikmesriikide suuniste ja Euroopa Andmekaitsekoogu suuniste vahel on vastuolusid; juhib tähelepanu sellele, et liikmesriikide andmekaitseasutused võivad isikuandmete kaitse üldmäärust tõlgendada erinevalt, mille tagajärjel kohaldatakse seda liikmesriikides erinevalt; märgib, et selline olukord loob ettevõtetele nii geograafilisi eelseid kui ka ebasoodsaid olukordi; nõuab tungival, et komisjon hindaks, kas liikmesriikide haldusmenetluste tõttu on isikuandmete

Neljapäev, 25. märts 2021

kaitse üldmääruse artikli 60 kohast koostööd võimatu täiesti tulemuslikult teha ja määrust tulemuslikult rakendada; kutsub andmekaitseasutusi üles püüdlema Euroopa Andmekaitseõukogu abil järjepideva tõlgendamise ja järjepidevate suuniste poole; palub eelkõige, et Euroopa Andmekaitseõukogu teeks kindlaks ühtsete haldusmenetluse põhielemendid, et menetleda artikli 60 alusel tehtava koostöö raames piiriüleste juhtumitega seotud kaebusi; nõuab tungivalt, et selleks antaks välja suunised, mis puudutavad juurdluste läbiviimiseks ja otsuste vastuvõtmiseks ühtsete tähtaegade seadmist; kutsub Euroopa Andmekaitseõukogu üles järjepidevusmehhanismi tugevdama ja muutma selle kõigi üldkohaldatavate küsimuste ja piiriülese mõjuga juhtumite korral kohustuslikuks, et andmekaitseasutused ei kasutaks omaette tegutsedes ebajärjekindlaid meetodeid ega teeks ebajärjekindlaid otsuseid, sest see ohustaks isikuandmete kaitse üldmääruse ühtset tõlgendamist ja kohaldamist; on seisukohal, et ühtne tõlgendamine, kohaldamine ja suunised aitavad kaasa digitaalse ühtsete turu loomisele ja edule;

22. kutsub Euroopa Andmekaitseõukogu üles avaldama enne oma koosolekuid koosoleku päevakorra ja esitama üldsusele ning Euroopa Parlamendile koosolekute kohta üksikasjalikuma kokkuvõtte;

Isikuandmete kaitse üldmääruse ebaühtlane rakendamine

23. peab kahetsusväärseks, et seetõttu, kuidas liikmesriigid rakendavad vabatahtlikke täpsustavaid sätteid (nt andmete töötlemine avalikes huvides või avalik-õiguslike asutuste poolt liikmesriigi õiguse alusel ja vanusepiir, millest alates on vaja lapse nõusolekut), ei ole olnud võimalik kogu ELis andmekaitset täielikult ühtlustada ega kõrvaldada ettevõtetele kehtestatud erinevaid turutingimusi, ning väljendab muret, et see võib suurendada isikuandmete kaitse üldmääruse järgimise kulusid; palub Euroopa Andmekaitseõukogul esitada suunised selle kohta, mida teha olukorras, kus liikmesriigid rakendavad vabatahtlikke täpsustavaid sätteid erinevalt; kutsub komisjoni üles kasutama oma volitusi sekkuda liikmesriikides, kus riigisisised meetmed, tegevus ja otsused on isikuandmete kaitse üldmääruse mõtte, otstarbe ning sõnastusega vastuolus, sest tuleb vältida kodanike ebavõrdset kaitset ja turumoonutusi; rõhutab sellega seoses, et liikmesriigid on kehtestanud vanemate nõusoleku saamiseks erineva vanusepiiri; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles hindama, kuidas mõjutab selline ebaühtlus laste tegevust ja kaitset internetis; rõhutab, et kui liikmesriigisisese õiguse ja isikuandmete kaitse üldmääruse vahel on vastuolu, peaksid ülimuslikud olema isikuandmete kaitse üldmääruse sätted;

24. väljendab suurt muret selle pärast, et teatavate liikmesriikide ametiasutused kuritarvitavad isikuandmete kaitse üldmäärust ajakirjanike ja valitsusväliste organisatsioonide tegevuse piiramiseks; nõustub kindlalt komisjoniga selles, et andmekaitse-eeskirjad ei tohiks kahjustada väljendus- ega teabevabaduse kasutamist, iseäranis ei tohiks luua heidutavat mõju ega tõlgendada eeskirju nii, et ajakirjanikele avaldatakse sellega survet allikate avaldamiseks; väljendab aga pettumust selle üle, et komisjon pole ikka veel valmis saanud hinnangut isikuandmete kaitse õiguse ning väljendus- ja teabevabaduse õiguse tasakaalu kohta, mis on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 85; palub komisjonil riigisiseste õigusaktide kohta koostatava hinnangu põhjendamatu viivitusega lõpule viia ja kasutada kõiki olemasolevaid vahendeid, sealhulgas rikkumismenetlusi, tagamaks, et liikmesriigid peavad isikuandmete kaitse üldmäärusest kinni, ning vähendamaks andmekaitseraamistiku ebaühtlast kohaldamist;

Lõimitud andmekaitse

25. kutsub järelevalveasutusi üles hindama, kuidas on rakendatud lõimitud ja vaikimisi andmekaitset käsitlevat artiklit 25, tagamaks eelkõige tehnilised ning korralduslikud meetmed, mida on vaja võimalikult väheste andmete kogumise ja eesmärgi piiritlemise põhimõtte rakendamiseks, ning tegema kindlaks, kuidas on see säte mõjutanud tööstustehnoloogiate tootjaid; väljendab heameelt selle üle, et Euroopa Andmekaitseõukogu võttis 2020. aasta oktoobris artikli 25 kohase lõimitud ja vaikimisi andmekaitse kohta vastu suunised 04/2019, et suurendada mõistete õigusselgust; kutsub järelevalveasutusi üles hindama ka seda, kas artikli 25 lõikes 2 sätestatud vaikeseadeid kasutatakse korrektselt, sealhulgas suurimate internetipõhiste teenuste osutajate poolt; soovib Euroopa Andmekaitseõukogul võtta vastu suunised selle kindlaksmääramiseks, millistel tingimustel ja millistel juhtudel (juhtude liikidel) tuleb IKT tootjaid käsitleda kooskõlas artikli 4 lõikega 7 vastutavate töölejatena, sest nemad määravad kindlaks töötlemise vahendid; juhib tähelepanu sellele, et andmekaitsetavad sõltuvad endiselt suuresti käsitsi tehtavatest toimingutest ja meelevaldsetest vormingutest ning nendega on seotud palju ühildumatuid süsteeme; kutsub Euroopa Andmekaitseõukogu üles töötama välja suunised, mis aitavad andmekaitseõudeid praktikas rakendada, sealhulgas suunised andmekaitsealase mõjuhinnangu (artikkel 35), lõimitud ja vaikimisi andmekaitse (artikkel 25), andmesubjektile esitatava teabe (artiklid 12–14), andmesubjektide õiguste teostamise (artiklid 15–18, 20–21) ning isikuandmete töötlemise toimingute registreerimise (artikkel 30) kohta; palub Euroopa Andmekaitseõukogul tagada, et suuniseid oleks lihtne kohaldada ja need võimaldaksid andmesubjektide, vastutavate

Neljapäev, 25. märts 2021

töötajate ja andmekaitseasutuste vahel ka masinatevahelist sidet (andmekaitse automatiseerimine); kutsub komisjoni üles töötama andmesubjektide teavitamiseks tihedas koostöös Euroopa Andmekaitsekoostöö artikli 12 lõike 8 kohaselt välja masinloetavad ikoonid; innustab Euroopa Andmekaitsekoostöö ja järelevalveasutusi kasutama ära kõiki võimalusi rakendada artikli 21 lõiget 5, mis käsitleb isikuandmete töötlemisele vastuväidete esitamist automatiseeritud vahendite kaudu;

Suunised

26. kutsub Euroopa Andmekaitsekoostöö üles ühtlustama seda, kuidas andmekaitseasutused praktikas rakendatakse, ja töötama selleks välja suunised, mis käsitlevad muu hulgas vajadust hinnata riske, mis on seotud andmesubjektidele andmetöötluse kohta teabe esitamisega (artiklid 12–14), andmesubjektide õiguste teostamisega (artiklid 15–18 ja 20–21) ja vastutuse põhimõtte rakendamisega; kutsub Euroopa Andmekaitsekoostöö üles andma lisaks asjakohaseid tehnilisi ja korralduslikke meetmeid puudutavatele soovitudele välja suuniseid, milles profiilianalüüsi õiguspärased kasutusjuhtumid liigitatakse selle alusel, millised ohud sellega andmesubjektide õiguste ja vabaduste seisukohast kaasnevad, ning õigusvastased kasutusjuhtumid piiritletakse selgelt; palub Euroopa Andmekaitsekoostööl vaadata läbi artikli 29 tööühma 10. aprilli 2014. aasta arvamuse 05/2014 anonüümimistehnikate kohta ja koostada anonüümimiseks selgete kriteeriumide loetelu; ergutab Euroopa Andmekaitsekoostöö selgitama, kuidas kasutada andmetöötlust inimressurssidega seotud eesmärkidel; võtab teadmiseks Euroopa Andmekaitsekoostöö järelduse, et isikuandmete töötlemisega seotud riskide hindamist, nagu on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruses, tuleks nõuda ka edaspidi, sest andmesubjektide jaoks kaasnevad riskid ei ole seotud vastutavate töötajate suurusega; nõuab, et mehhanismi, mille kaudu komisjon saab Euroopa Andmekaitsekoostöölt küsida isikuandmete kaitse üldmäärusega hõlmatud küsimustes nõu, kasutataks paremini;

27. märgib, et COVID-19 pandeemia on toonud esile, et andmekaitseasutused ja Euroopa Andmekaitsekoostöö peavad esitama selged suunised, kuidas isikuandmete kaitse üldmäärust korrektselt rakendada ja jõustada rahvatervisemeetmetes; tuleb sellega seoses meelde suuniseid 03/2020 terviseandmete töötlemise kohta teadusuuringute eesmärgil seoses COVID-19 puhanguga ning suuniseid 04/2020 asukohaandmete ja kontaktide jälgimise vahendite kasutamise kohta COVID-19 puhangu kontekstis; kutsub komisjoni üles tagama, et tervishoiu ühtse Euroopa andmeruumi loomisel peetaks isikuandmete kaitse üldmäärusest täielikult kinni;

Rahvusvahelised isikuandmete vood ja koostöö

28. rõhutab, kui oluline on võimaldada rahvusvahelisel tasandil isikuandmete vaba liikumist, kuid nii, et isikuandmete kaitse üldmäärusega tagatud kaitset ei vähendata; toetab komisjoni tava käsitleda andmekaitset ja isikuandmete liikumist kaubanduslepingutest eraldi; usub, et kui teha andmekaitsevaldkonnas rahvusvahelist koostööd ja lähendada asjakohaseid eeskirju isikuandmete kaitse üldmäärusele, suureneb vastastikune usaldus, tehnoloogilisi ja õiguslikke probleeme mõistetakse paremini ning lõppkokkuvõttes lihtsustub piiriülene andmeedastus, mis on rahvusvahelise kaubanduse jaoks väga vajalik; tunnistab, et ELis ning kolmandate riikide jurisdiktsioonides ja eelkõige USAs kehtivad andmetöötlusega tegelevatele ettevõtetele vastuolulised õiguslikud nõuded;

29. rõhutab, et kaitse piisavuse otsuseid tuleks teha mitte poliitilistel, vaid õiguslikel alustel; innustab jätkama pingutusi üleilmsete õigusraamistike edendamiseks, et võimaldada andmete edastamist isikuandmete kaitse üldmääruse ja Euroopa Nõukogu konventsiooni 108+ alusel; märgib samuti, et sidusrühmad peavad selliste andmevoogude puhul kaitse piisavuse otsuseid väga vajalikuks, sest nad ei seosta neid lisatingimuste ega -lubadega; rõhutab aga, et seni on kaitse piisavuse otsused vastu võetud ainult üheksa riigi kohta, ehkki paljudes muudes kolmandates riikides on hiljuti kehtestatud uued andmekaitseadused, mille reeglid ja põhimõtted on isikuandmete kaitse üldmäärusega sarnased; märgib, et Euroopa Liidu Kohtus ei ole siiani heaks kiidetud ühtki mehhanismi, mis tagaks ELi ja USA vahel kaubanduslike isikuandmete seadusliku edastamise;

30. väljendab heameelt selle üle, et EL ja Jaapan võtsid vastu esimese vastastikuse kaitse piisavuse otsuse, mille tulemusel on loodud maailma suurim vaba ja turvaline andmevoo ala; kutsub aga komisjoni üles võtma selle vahendi esimesel läbivaatamisel arvesse kõiki Euroopa Parlamendi tõstatatud küsimusi ja tegema tulemused võimalikult kiiresti üldsusele kättesaadavaks, sest läbivaatamisaruanne oleks tulnud vastu võtta 2021. aasta jaanuariks;

31. palub komisjonil avaldada kriteeriumid, mille alusel määratakse kindlaks, kas kolmas riik tagab „sisuliselt samaväärse“ kaitsetaseme kui ELis, eelkõige seoses õiguskaitsevahendite kättesaadavuse ning valitsuse juurdepääsuga andmetele; rõhutab, et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 48 sätete puhul, mis puudutavad andmete edastamist ja

Neljapäev, 25. märts 2021

avaldamist juhtudel, kui see ei ole liidu õiguse kohaselt lubatud, tuleb tagada tulemuslik kohaldamine ja järgimine, ja eelkõige juhul, kui kolmandate riikide ametiasutused taotlevad Euroopa Liidus isikuandmetele juurdepääsu, ning kutsub Euroopa Andmekaitse-õukogu ja andmekaitseasutusi andma juhiseid ning tagama nende sätete jõustamise, sealhulgas isikuandmete edastamise mehhanismide hindamisel ja arendamisel;

32. kutsub komisjoni üles võtma vastu delegeeritud õigusakte, milles sätestada nõuded, mida tuleb artikli 42 lõike 1 kohases andmekaitse sertifitseerimise mehhanismis arvesse võtta, et edendada mehhanismi kasutamist, ning rahvusvahelise andmeedastuse jaoks kolmanda riigi vastutava töötleja või volitatud töötleja siduv ja täitmisele pööratav kohustus kohaldada asjakohaseid kaitsemeetmeid, sealhulgas seoses andmesubjektide õigustega, nagu on sätestatud artikli 46 lõike 2 punktis f;

33. kordab, et massilise jälgimise programmid, mis hõlmavad massandmete kogumist, takistavad kaitse piisavuse otsuste langetamist; nõuab tungivalt, et komisjon kohaldaks iga läbivaadatava kaitse piisavuse otsuse ning käimasolevate ja tulevaste läbiraakimiste suhtes järeltõlget, milleni Euroopa Liidu Kohus jõudis kohtuasjades Schrems I⁽⁵⁾, II⁽⁶⁾ ja Privacy International jt (2020)⁽⁷⁾; tuletab meelde, et andmete edastamine, mis tugineb isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 49 kohastele, konkreetsetes olukordades kohaldatavatele eranditele, peaks jääma erandlikuks; väljendab heameelt Euroopa Andmekaitse-õukogu ja andmekaitseasutuste sellekohaste suuniste üle ning palub neil tagada kooskõlas Euroopa Andmekaitse-õukogu suunistega 02/2018 selliste erandite kohaldamisel ühtse tõlgendamise ja kontrolli;

34. kutsub andmekaitseasutusi ja komisjoni üles kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga süstemaatiliselt hindama, kas kolmandates riikides andmekaitse-eeskirju praktikas tõepoolest kohaldatakse;

35. nõuab tungivalt, et komisjon avaldaks põhjendamatu viivitusega tulemused, milleni ta on jõudnud 1995. aasta direktiivi alusel vastu võetud kaitse piisavuse otsuste läbivaatamisel; rõhutab, et kui kaitse piisavuse otsust ei ole, kasutatakse rahvusvaheliste andmeedastuste korral kõige sagedamini lepingu tüüptingimusi; märgib, et Euroopa Liidu Kohus kinnitas, et lepingu tüüptingimusi käsitlev otsus 2010/87/EL⁽⁸⁾ kehtib, kuid nõudis, et seoses avaliku sektori asutuste juurdepääsuga edastatud isikuandmetele hinnataks kolmandale riigile edastatavate andmete kaitse taset ja asjaomase kolmanda riigi õigussüsteemi asjaomaseid aspekte; nõuab tungivalt, et tagamaks väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd) rahvusvahelisel tasandil võrdsed võimalused, töötaks komisjon rahvusvaheliseks andmeedastuseks mõeldud ajakohastatud lepingu tüüptingimused kiiremini välja; väljendab heameelt selle üle, et komisjon avaldas lepingu tüüptingimuste projekti ning eesmärk on muuta lepingu tüüptingimused kasutatavas õbrilikumaks ja kõrvaldada praegustes standardites tuvastatud puudused;

36. tuletab meelde Euroopa Andmekaitse-õukogu suuniseid 1/2019 määruse (EL) 2016/679 kohaste toimejuhendite ja järelevalvet teostavate asutuste kohta; tunnistab, et neid suuniseid kasutatakse praegu liiga vähe, kuigi nende abil on võimalik tagada isikuandmete kaitse üldmääruse järgimine, kui suuniseid kasutatakse koos kolmanda riigi vastutava töötleja või volitatud töötleja siduva ja täitmisele pööratava kohustusega kohaldada asjakohaseid kaitsemeetmeid; rõhutab, et suuniste abil on võimalik VKEsid paremini toetada ja luua eri sektorite vahel toimivas rahvusvahelises andmeedastuses suurem õiguskindlus;

Tulevased liidu õigusaktid

37. on seisukohal, et kuna isikuandmete kaitse üldmäärus on tehnoloogianeutraalne, on see tugev raamistik, millega reguleerida kujunemisejärgus tehnoloogiaid; on aga seisukohal, et selliste üldisemate digiteerimisega seotud probleemide lahendamiseks, nagu monopolid ja võimu tasakaalustamatus, tuleb erireguleerimise kaudu teha lisapingutusi ning hoolikalt

⁽⁵⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 6. oktoober 2015, Maximillian Schrems vs. Data Protection Commissioner, C-362/14, ECLI:EU:C:2015:650.

⁽⁶⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 16. juuli 2020, Data Protection Commissioner vs. Facebook Ireland Limited ja Maximillian Schrems, C-311/18, ECLI:EU:C:2020:559.

⁽⁷⁾ Otsused kohtuasjas C-623/17, Privacy International, ja liidetud kohtuasjades C-511/18, La Quadrature du Net jt, C-512/18, French Data Network jt, ja C-520/18, Ordre des barreaux francophones ja germanophone jt.

⁽⁸⁾ Komisjoni 5. veebruari 2010. aasta otsus 2010/87/EL kolmandates riikides asuvatele volitatud töötlejatele isikuandmete edastamise lepingu tüüptingimuste kohta nõukogu ja Euroopa Parlamendi direktiivi 95/46/EÜ alusel, mida on muudetud komisjoni 16. detsembri 2016. aasta rakendusotsusega (EL) 2016/2297, ELT L 39, 12.2.2010, lk 5.

Neljapäev, 25. märts 2021

kaaluda isikuandmete kaitse üldmääruse seost iga uue seadusandliku algatusega, et tagada järjepidevus ja kõrvaldada õiguslikud lüngad; tuleb komisjonile meelde, et ta on kohustatud tagama, et seadusandlikud ettepanekud, mis käsitlevad nt andmehaldust, andmeseadust, digiteenuste õigusakti ja tehisintellekti, oleksid isikuandmete kaitse üldmääruse ja õiguskaitse direktiiviga⁽⁹⁾ alati täielikult kooskõlas; on seisukohal, et kaaseadusandjate poolt institutsioonidevaheliste läbirääkimiste kaudu vastu võetud lõplikud tekstid peavad täielikult vastama andmekaitsealasele õigustikule; peab aga kahetsusväärseks, et komisjon ise ei käsitlenud andmekaitset seadusandlikes ettepanekutes alati järjepidevalt; rõhutab, et viide isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamisele ega väljend „ilma et see piiraks isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamist“ ei tähenda, et ettepanek oleks isikuandmete kaitse üldmäärusega automaatselt kooskõlas; palub, et selliste seadusandlike aktide ettepanekute puhul, mille vastuvõtmisel hakkab isikuandmete töötlemine mõjutama üksikisikute õiguste ja vabaduste kaitset, konsulteeriks komisjon Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa Andmekaitseinspektoriga; palub ühtlasi, et komisjon püüaks ettepanekute ja soovitude koostamisel konsulteerida Euroopa Andmekaitseinspektoriga, et tagada kogu liidus andmekaitse-eeskirjade järjepidevus, ning viiks alati läbi mõjuhindangu;

38. märgib, et kuigi profiilianalüüs on isikuandmete kaitse üldmääruse artikliga 22 lubatud üksnes rangetel ja piiratud tingimustel, kasutatakse seda üha enam, sest see, kuidas üksikisikud veebis tegutsevad, annab nende psühholoogia ja eraelu kohta väga palju teavet; märgib, et kuna profiilianalüüsi abil on võimalik kasutajate käitumist mõjutada, tuleks digitaalteenuste kasutamise seotud isikuandmete kogumist ja töötlemist lubada ainult sellises ulatuses, mis on rangetl vajalik kasutajatele teenuse osutamiseks ja arvete esitamiseks; palub komisjonil esitada sektorites, kus ta ei ole seda veel teinud, ettepanekud rangete sektoripõhiste andmekaitsealaste õigusaktide kohta, mis käsitlevad tundlike isikuandmete liike; nõuab, et isikuandmete töötlemisel tagataks isikuandmete kaitse üldmääruse range täitmine;

39. nõuab tarbijate mõjuvõimu suurendamist, et nad saaksid teha teadlikke otsuseid selle kohta, kuidas uue tehnoloogia kasutamine nende eraelu puutumatus mõjutab, ning õiglase ja läbipaistva töötlemise tagamist, mis tähendab lihtsasti kasutatavat võimalust anda oma isikuandmete töötlemiseks nõusolek ja võtta see tagasi, nagu on ette nähtud isikuandmete kaitse üldmääruses;

Õiguskaitse direktiiv

40. tunneb muret selle pärast, et õiguskaitse eesmärkidel kasutatavad andmekaitse-eeskirjad on äärmiselt ebapiisavad selleks, et pidada sammu õiguskaitsevaldkonnas vastloodud pädevustega; kutsub seetõttu komisjoni üles andma õiguskaitse direktiivile hinnangu direktiivis ettenähtust varem ja tegema ülevaate üldsusele kättesaadavaks;

e-privatsuse määrus

41. väljendab suurt muret selle pärast, et e-privatsuse direktiivi⁽¹⁰⁾ rakendatakse liikmesriikides puudulikult, pidades silmas isikuandmete kaitse üldmäärusega tehtud muudatusi; palub komisjonil kiirendada hindamist ja algatada rikkumismenetlused nende liikmesriikide suhtes, kes ei ole e-privatsuse direktiivi nõuetekohaselt rakendanud; on väga mures selle pärast, et kuna e-privatsuse reformi ei ole suudetud mitme aasta jooksul ellu viia, on ELi õiguskeskkond killustunud, mis on halb nii ettevõtjatele kui ka kodanikele; tuleb meelde, et e-privatsuse määruse⁽¹¹⁾ eesmärk on isikuandmete kaitse üldmäärust täiendada ja täpsustada ning see pidi kokku langema isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise algusega; rõhutab, et e-privatsuse eeskirjade reformi tõttu ei tohi isikuandmete kaitse üldmääruse ega e-privatsuse direktiiviga praegu ettenähtud kaitse väheneda; peab kahetsusväärseks, et nõukogul kulus neli aastat, kuni ta e-privatsuse määruse ettepaneku kohta läbirääkimispositsiooni lõpuks vastu võttis, kuigi parlament võttis oma läbirääkimispositsiooni vastu juba 2017. aasta oktoobris; tuleb meelde, et 2002. ja 2009. aastast pärit e-privatsuse eeskirju tuleb ajakohastada, et isikuandmete kaitse üldmääruse täiendamise kaudu parandada kodanike põhiõiguste kaitset ning suurendada ettevõtete õiguskindlust;

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tokestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK, (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatus kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatus ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv), (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37).

⁽¹¹⁾ Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse eraelu austamist ja isikuandmete kaitset elektroonilise side puhul ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2002/58/EÜ (COM(2017)0010).

Neljapäev, 25. märts 2021

o

o o

42. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile, Euroopa Ülemkogule, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Andmekaitsekoogule ja Euroopa Andmekaitseinspektorile.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0112

Albaaniat käsitlevad 2019.–2020. aasta aruanded**Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon Albaaniat käsitlevate komisjoni 2019.–2020. aasta aruannete kohta (2019/2170(INI))**

(2021/C 494/12)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Albaania Vabariigi vahelist stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingut ⁽¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 28. juuni 2018. aasta järeltõu, nõukogu 18. juuni 2019. aasta järeltõu ja Euroopa Ülemkogu 17.–18. oktoobri 2019. aasta järeltõu, millega lükati edasi otsused ühinemisläbirääkimiste alustamise kohta Albaania ja Põhja-Makedooniaga,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu liikmete 26. märtsi 2020. aasta ühisavaldust ühinemisläbirääkimiste alustamise kohta Albaania ja Põhja-Makedooniaga, mille raames kinnitati nõukogu 25. märtsi 2020. aasta järeltõud laienemise ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi kohta,
- võttes arvesse komisjoni 5. veebruari 2020. aasta teatist „Ühinemisprotsessi tõhustamine – Lääne-Balkani riikide usutavad väljavaated saada ELi liikmeks“ (COM(2020)0057),
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 19.–20. juuni 2003. aasta järeltõu ja Thessaloniki tegevuskava Lääne-Balkani riikidele,
- võttes arvesse komisjoni 29. mai 2019. aasta teatist „2019. aasta teatis ELi laienemisstrateegia kohta“ (COM(2019)0260) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokument, mis käsitleb 2019. aasta aruannet Albaania kohta (SWD(2019)0215),
- võttes arvesse komisjoni 6. oktoobri 2020. aasta teatist „2020. aasta teatis ELi laienemispoliitika kohta“ (COM(2020)0660) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokument, mis käsitleb 2020. aasta aruannet Albaania kohta (SWD(2020)0354),
- võttes arvesse komisjoni 24. juuli 2020. aasta teatist „Ebaseadusliku tulirelvakaubanduse vastane ELi tegevuskava 2020–2025“ (COM(2020)0608),
- võttes arvesse komisjoni 29. aprilli 2020. aasta teatist „Lääne-Balkani riikide toetamine COVID-19 puhanguga võitlemisel ja pandeemiajärgsel taastumisel“ (COM(2020)0315),
- võttes arvesse 10. novembril 2020. aastal Sofias Berliini protsessi raames toimunud ELi ja Lääne-Balkani riikide tippkohtumist,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 26.–27. juuni 2014. aasta järeltõu, mis sisaldasid otsust anda Albaaniale ELiga ühinemiseks kandidaatriigi staatus,
- võttes arvesse oma 25. novembri 2020. aasta resolutsiooni meediavabaduse tugevdamise kohta: ajakirjanike kaitse Euroopas, vaenukõne, desinformatsioon ja platvormide roll ⁽²⁾,
- võttes arvesse oma 24. oktoobri 2019. aasta resolutsiooni Põhja-Makedoonia ja Albaaniaga ühinemisläbirääkimiste alustamise kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse komisjoni 6. oktoobri 2020. aasta teatist „Majandus- ja investeerimiskava Lääne-Balkani jaoks“ (COM(2020)0641),

⁽¹⁾ ELT L 107, 28.4.2009, lk 166.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0320.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0050.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse ELi ja Lääne-Balkani riikide 17. mai 2018. aasta tippkohtumisel vastu võetud Sofia deklaratsiooni ja sellele lisatud Sofia prioriteetide kava,
 - võttes arvesse 6. mail 2020. aastal videokonverentsi teel toimunud ELi ja Lääne-Balkani tippkohtumisel kokku lepitud Zagrebi avaldust,
 - võttes arvesse Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo (ODIHR) valimisvaatlusmissiooni 5. septembri 2019. aasta lõpparuannet 30. juunil 2019. aastal Albaania Vabariigis toimunud kohalike valimiste kohta ning Veneetsia komisjoni ja OSCE/ODIHRi 11. detsembri 2020. aasta ühisarvamust 30. juulil 2020. aastal vastu võetud Albaania põhiseaduse ja valimisseaduse muudatuste kohta,
 - võttes arvesse oma demokraatia toetamise ja valimiste koordineerimise rühma iga-aastast tööprogrammi aastaks 2021,
 - võttes arvesse oma 19. juuni 2020. aasta soovitusi nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, mis käsitleb Lääne-Balkanit pärast 2020. aasta tippkohtumist (*),
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi rohkem kui 20 liikme 8. detsembri 2020. aasta ühisavaldust Põhja-Makedoonia ja Albaania ühinemisläbirääkimiste alustamise kohta,
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Albaania kohta,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A9-0041/2021),
- A. arvestades, et laienemine on üks ELi tõhusamaid välispoliitika vahendeid, sest see aitab laiendada liidu põhiväärtuste (inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, õigusriik, rahulooma ja inimõiguste austamine) ulatust;
- B. arvestades, et Albaania on teinud järjepidevaid pingutusi ELi suunas liikumisel, täites enamiku tingimustest, mille EL on esitanud esimese valitsustevahelise konverentsi korraldamiseks;
- C. arvestades, et õigusriik on peamine kriteerium, mille alusel hinnatakse kandidaatriigi edusamme ELiga ühinemise poole liikumisel;
- D. arvestades, et Albaania peab jätkama edusammude tegemist demokraatlike institutsioonide ja menetluste tugevdamisel, kohtuorganite nõuetekohase toimimise tagamisel, korruptsioonivastases võitluses ning meediavabaduse ja vähemuste õiguste kaitsmisel;
- E. arvestades, et selleks, et Albaanias tehtaks peamiste reformide elluviimisel pidevaid edusamme, peavad selles ühiselt osalema kõik sidusrühmad;
- F. arvestades, et Albaania väljavaade saada liikmesriigiks saavutatud tulemuste alusel on liidu enda poliitilistes, julgeolekualastes ja majanduslikes huvides; arvestades, et ühinemise ajakava peaks sõltuma vajalike reformide kvaliteedist ja riigi pühendumusest neile;
- G. arvestades, et ELi laienemine ning demokraatia, õigusriigi ja heaolu edendamine Lääne-Balkanil aitavad tugevdada julgeolekut ja stabiilsust Lääne-Balkani piirkonnas, kuhu kuulub ka Albaania;
- H. arvestades, et Albaania üldvalimised toimuvad 25. aprillil 2021. aastal, ning arvestades, et OSCE/ODIHRi soovitusi ei ole veel täielikult rakendatud;
- I. arvestades, et komisjon esitas 1. juulil 2020. aastal Albaania läbirääkimisraamistiku eelnõu;
- J. arvestades, et praegune pandeemia on selgelt näidanud, et EL ja Lääne-Balkan peavad jätkama ühiste probleemide üheskoos lahendamist;

(*) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0168.

Neljapäev, 25. märts 2021

- K. arvestades, et Albaanial tuleb alles taastuda ulatuslikust kahjust, mida on tekitanud 26. novembril 2019. aastal toimunud maaväring ja COVID-19 pandeemia, suurendada oma elanikkonnakaitset ja katastroofidele reageerimise alast valmisolekut ning teha suuremaid ettevalmistusi Euroopa Liidu elanikkonnakaitse mehhanismiga liitumiseks;
- L. arvestades, et EL on oma 400 miljoni euro suuruse toetuse andmise lubaduse alusel teinud maavärinajärgseteks taastamis- ja ülesehitustöödeks toetustena kättesaadavaks 115 miljonit eurot;
- M. arvestades, et COVID-19 pandeemia on Albaania majandust rängalt tabanud ning viiruse leviku tõkestamiseks võetavatel meetmetel on kahjulik mõju riigi eelarvele;
- N. arvestades, et EL on eraldanud Lääne-Balkani riikides COVID-19 pandeemiaga tegelemiseks 3,3 miljardit eurot, sealhulgas 38 miljonit eurot tervishoiusektori koheseks toetamiseks, 467 miljonit eurot tervishoiusüsteemide vastupanuvõime loomiseks ja pandeemia sotsiaal-majandusliku mõju leevendamiseks, 750 miljonit eurot makromajanduslikuks finantsabiiks, 385 miljonit eurot erasektori toetamiseks ja selle tegevuse elavdamiseks ning 1,7 miljardit eurot Euroopa Investeerimispannga sooduslaenudeks;
- O. arvestades, et EL on Albaania COVID-19-vastast võitlust toetanud 51 miljoni euroga ja andnud kuni 180 miljoni euro ulatuses makromajanduslikku finantsabi;
- P. arvestades, et EL on Albaania suurim kaubanduspartner ja doonor, ning arvestades, et riik on alates 2007. aastast saanud ELi ühinemiseelset rahastust suurusjärgus 1,25 miljardit eurot;
- Q. arvestades, et Lääne-Balkani majandus- ja investeerimiskavaga hõlbustatakse piirkonna pikaajalist taastumist pärast COVID-19 pandeemiat ning toetatakse majanduslikku arengut ja reforme;
- R. arvestades, et Albaania kodanikel on 2010. aasta detsembrist olnud võimalik reisida Schengeni alale viisavabalt;
- S. arvestades, et Albaania kodanikud on alates 2015. aastast saanud programmi „Erasmus+“ raames osaleda üliõpilas-, noorte- ning akadeemilistes vahetuses;
- T. arvestades, et EL teeb ka edaspidi kõik võimaliku, et toetada Albaania strateegilist ostust ELiga integreeruda, lähtudes õigusriigist ja heanaaberlikest suhetest;
- U. arvestades, et tänu jõupingutustele edendada piirkondlikku koostööd ja heanaaberlikke suhteid on Albaania jätkuvalt välispoliitikas usaldusväärne partner;
1. peab kiiduväärseks Albaania selget strateegilist orientatsiooni ja pühendumust ELiga integreerumisele, mis väljendub heanaaberlike suhetes ja ühinemisega seotud reformide jätkuvas elluviimises; väljendab sellega seoses heameelt Euroopa Ülemkogu 26. märtsi 2020. aasta avalduse üle ühinemisläbirääkimiste alustamise kohta Albaania ja Põhja-Makedooniaga; rõhutab integratsiooniprotsessi tähtsust reformide katalüsaatorina ja väljendab heameelt selle üle, et Albaania rahvas toetab seda;
 2. on veendunud, et Euroopa tuleviku teemalise konverentsi tuleks asjakohasel juhul kaasata ka Albaania ja muude Lääne-Balkani riikide esindajad, nii valitsuse kui ka kodanikuühiskonna tasandil, k.a noored, ning nad peaksid selles aktiivselt osalema;
 3. toetab esimese valitsustevahelise konverentsi viivitamatut kokkukutsumist pärast seda, kui Euroopa Ülemkogu seatud tingimused on täielikult täidetud ja nõukogu on läbirääkimisraamistiku vastu võtnud; tuletab meelde, et Albaania on olnud kandidaatriik alates 2014. aastast ning komisjon on soovitanud ühinemisläbirääkimiste alustamist alates 2018. aastast;
 4. tuletab meelde ühinemisläbirääkimiste ümberkujundavat olemust ja märgib, et ühinemisprotsessi usaldusväärse tagamiseks peab vahe-eesmärkide saavutamine kajastuma ELi liikmesuse suunas tehtavates edusammudes; tuletab meelde, et rivaalitsevad osalejad püüavad kahjustada Lääne-Balkani riikide edasist integratsiooni ja poliitilist stabiilsust;
 5. on seisukohal, et pealäbirääkija ja läbirääkimisrühma ametisse nimetamine koos nõukogu 2020. aasta märtsi järeldustes seatud prioriteetidega tegelemise tegevuskava vastuvõtmisega näitab selget poliitilist pühendumist ELiga integreerumise protsessi edendamisele;

Neljapäev, 25. märts 2021

6. rõhutab, et muudetud laienemismetoodika alusel ühinemiseks tehtavad edusammud sõltuvad püsivatest, põhjalikest ja pöördumatutest reformidest põhivaldkondades, alustades õigusriigist, demokraatlike institutsioonide ja avaliku halduse tulemuslikust toimimisest ning majandusest; tuletab sellega seoses meelde, kui olulised on kohtureform ning organiseeritud kuritegevuse ja korruptsioonivastase võitluse tõhustamine, samuti heanaaberlikud suhted ja piirkondlik koostöö;

7. nõuab tungivalt, et Albaania ametivõimud suurendaksid oma pingutusi tõhustada poliitilist dialoogi ja riigi demokraatlike institutsioonide toimimist, parandades samal ajal meedia mitmekesisuse ja kodanikuühiskonna olustikku;

Demokraatlike institutsioonide toimimine

8. nõuab tungivalt, et Albaania poliitilised juhid looksid usaldusliku õhkkonna, suurendades selleks läbipaistvust ja alustades selleks dialooge, ning väljendab tõsist muret polariseerunud poliitilise õhkkonna ja ebapiisava erakondadevahelise kestliku koostöö pärast, mis jätkuvalt takistavad demokraatlikku protsessi; tuletab meelde, kui oluline on konstruktiivne poliitiline dialoog reformiprotsessi edendamiseks ja edasiste edusammude tegemiseks Albaania institutsioonide normaalse demokraatliku toimimise tagamisel;

9. tuletab meelde poliitiliste jõudude ühist vastutust selle eest, et loobuda vastastikustest süüdistustest, ühepoolsetest otsustest ja boikottidest ning tugineda selle asemel positiivsetele näidetele konsensuse saavutamise püüdlustest, nagu need, mis viisid valimisreformi käsitleva kokkuleppeni, mis sõlmiti 5. juunil 2020. aastal;

10. kutsub Albaania avaliku sektori asutusi üles tegutsema läbipaistvalt ja rakendama häid valitsemistavasid; rõhutab, kui tähtis on võtta ennetavaid meetmeid, andes kodanikuühiskonnale, meediale ja üldsusele korrapäraselt ja õigeaegselt teavet, eelkõige juhul, kui see puudutab suurt avalikku huvi pakkuvaid küsimusi, nagu praegune tervisealane hädaolukord;

11. rõhutab, et 25. aprillil 2021. aastal toimuvad üldvalimised on riigi demokraatlike menetluste ja struktuuride tugevdamisel ja uuendamisel ning suurema poliitilise stabiilsuse saavutamisel otsustava tähtsusega; rõhutab, et vabad ja õiglased valimised on ELiga integreerumiseks hädavajalikud;

12. väljendab muret väidetava häälte ostmise pärast ja tuletab meelde, et selle eest süüdistuse esitamine kuulub nõukogu poolt 25. märtsil 2020. aastal seatud tingimuste hulka; rõhutab, kui oluline on tagada, et 2021. aasta parlamendivalimisteks ettevalmistuste tegemine oleks läbipaistev ja kaasav; märgib, et kõigil poliitilistel jõududel, riigiorganitel, kodanikuühiskonnal ja meedial on ühine kohustus tagada, et valimiskampaania oleks läbipaistev, usaldusväärne ja objektiivne ning et see ei sisaldaks desinformatsiooni, hirmutamist ega valesüüdistusi;

13. rõhutab, kui oluline on rakendada 2020. aasta juulis kodifitseeritud valimisreformi meetmeid, mis on kooskõlas OSCE/ODIHRi ja Euroopa Nõukogu soovitustega; rõhutab, kui oluline on rakendada täielikult ja õigeaegselt Veneetsia komisjoni ja OSCE/ODIHRi 2020. aasta detsembri ühisarvamust; väljendab heameelt 5. juuni 2020. aasta kokkuleppe positiivse tulemuse üle, millega rakendatakse mõningaid OSCE/ODIHRi soovitusi; märgib, et selle põhjal ei ole suudetud edasi liikuda, ning asjaolu, et hoolimata korduvatest rahvusvahelistest üleskutsetest oodata ära Veneetsia komisjoni arvamus, võeti edasisi meetmeid erakondadeülelset konsensust saavutamata, mille tagajärjel võttis Albaania parlament 2020. aasta oktoobris vastu valimisseaduse muudatused, mis on tekitanud vaidlusi;

14. rõhutab vajadust suurendada Albaania parlamendi kaasatust ELiga integreerumise protsessi, edendades veelgi Albaania seadusandlikku, järelevalve- ja eelarvekontrollialast suutlikkust, et tagada õigusaktide vastavusse viimine ELi õigustikuga;

15. nõuab tungivalt, et Albaania parandaks valitsusesisest koordineerimist, kiirendaks territoriaalse haldusreformi raames detsentraliseerimist, edendaks avalikke konsultatsioone kohalikul tasandil ning liiguks avaliku halduse reformiga edasi;

Õigusriik

16. tuletab meelde, et ülimalt tähtis on kaitsta õigusriiki, reformides kohtusüsteemi ning esitades suurkorruptsiooni eest pidevalt ja järjekindlalt süüdistusi; tunneb heameelt ulatusliku kohtureformi rakendamisel tehtud edusammude üle, mida toetavad enneolematu kontrolliprotsess ning asjaomaste institutsioonide ja spetsialiseeritud asutuste loomine, ning nõuab nende menetluste kiirendamist, et saavutada reaalne liikumine vastutustundliku, sõltumatu ja toimiva kohtusüsteemi suunas, mis on esimese valitsustevahelise konverentsi eeltingimus;

Neljapäev, 25. märts 2021

17. rõhutab, et Albaania peab kohtusektori reformi jaoks töötama välja strateegilisema lähenemisviisi, mille raames tegeletakse kohtuasjade üha ulatuslikuma kuhjumise probleemiga; nõuab, et kohtusektoris tagataks kõrged läbipaistvussandardid ja võetaks taas kasutusele sellised vahendid nagu varem toimunud veebipõhised andmebaasid; tunneb heameelt taas tegevust alustanud konstitutsioonikohtu uute liikmete ametisse nimetamise üle ning nõuab tungivalt, et Albaania institutsioonid viiksid ametisse nimetamise protsessi kiiresti lõpule, taastades konstitutsioonikohtu suutlikkuse täielikult ja tõhusalt toimida; rõhutab vajadust tagada apellatsioonikohtu töö jätkumine ja piisav personal;

18. tunneb heameelt asjaolu üle, et kõrge kohus on oma toimivussuutlikkuse osaliselt taastanud ja vaadanud uuesti läbi rohkem kui tuhande kohtuasja vastuvõetavuse, ning julgustab kõrget kohut jätkama edusammude tegemist lisakohtunike ametisse nimetamisel, et saada täielikult toimivaks ja vähendada oluliselt oma jätkusuutmatut pooleliolevate kohtuasjade kuhjumist;

19. väljendab rahulolu asjaolu üle, et loodud on keskkriminaalpolitsei, et selle direktor on asunud täitma oma tööülesandeid ning et praegu tegeletakse uurijate töölevõtmisega;

20. rõhutab, et Albaania peab korruptsiooni vastu võitlema kõigil ühiskonna ning valitsemis- ja haldustasanditel; tunneb muret asjaolu pärast, et kehtiva tava kohaselt võib riigi politsei saada eraannetusi ja sponsorlust; märgib murelikult, et korruptsioonikahtlused õnnestuvad jätkuvalt üldsuse usaldust valitsuse ja üldisemalt demokraatlike institutsioonide vastu;

21. rõhutab vajadust tagada kohtuorganite, õiguskaitseasutuste ja korruptsioonivastaste asutuste tulemuslik toimimine, koostöö ning rahaline ja tegevuslik sõltumatus ning tagada selleks piisavad rahalised ja tehnilised vahendid ning inimressursid; rõhutab, kui tähtis on saavutada käegakatsutavaid tulemusi sõltumatute ja erapooletute uurimiste vormis, mis viiks kõrgetasemeliste kuritegude, sealhulgas korruptsioonijuhtumite eduka menetlemiseni;

22. tunneb heameelt korruptsioonivastaste organite loomise üle ja võtab teadmiseks korruptsioonivastaste õigusaktide valdkonnas tehtud edusammud; võtab teadmiseks, et hiljuti loodud korruptsiooni- ja organiseeritud kuritegevuse vastane eristruktuur (SPAK) teeb juba põhjalikke uurimisi ning korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevust käsitlevate kohtuasjade kohtud tegelevad süüdistuste esitamisega; rõhutab vajadust säilitada nende sõltumatus, et võidelda tulemuslikult ja ennetavalt karistatuse ja suurkorruptsiooni vastu;

23. nõuab, et kõik ministriumid võtaksid kiiresti vastu spetsiifilised erialase kohusetunde tagamise kavad ja rakendaksid neid, nagu on ette nähtud valdkondadevahelises korruptsioonivastases strateegias ja selle rakendamise tegevuskavas; tuletab meelde vajadust parandada erakondade rahastamise läbipaistvust ja järelevalvet vastavalt erakondade rahastamist käsitlevale muudetud seadusele; märgib Albaania kõrgeima kontrolliasutuse soovitude tulemusliku rakendamise tähtsust;

24. märgib, et sagenenud on ebaseadusliku vara ja rahapesuvastased ennetavad uurimised, süüdistuste esitamine ja lõplik süüdimõistmine, mille tulemuseks on kuritegeliku vara süstemaatiline külmutamine ja arestimine, ning nõuab niisuguste juhtumite puhul veelgi intensiivsemat süüdistuste esitamist ja lõplike süüdimõistvate kohtuotsuste tegemist kooskõlas kohtusüsteemi sõltumatuse, nõuetekohase menetluse ja õiglase kohtuliku arutamise põhimõtetega; rõhutab, et rahapesuprobleemid on ulatuslikud, eriti ehitus- ja kinnisvarasektoris;

25. kiidab heaks sammud, mida on tehtud rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse õigusaktide ja mehhanismide täiustamiseks, ning nõuab lisameetmeid, mille eesmärk on kiiresti rakendada rahapesuvastase töökonna tegevuskava, eelkõige mitteametliku majanduse osakaalu vähendamise valdkonnas;

26. toonitab, kui tähtis on see, et Albaania teeks jätkuvaid jõupingutusi ja süsteemset parendustööd võitluses inim- ja tulirelvakaubanduse ning võltsitud kaupadega kaubitsemise ning ka küberkuritegevuse ja terrorismiohtude vastu;

27. kutsub Albaaniat üles suurendama veelgi oma ulatuslikke ja järeleandmatuid pingutusi kohalike ja rahvusvaheliste kuritegelike võrgustike lõhkumisel ning uimastite tootmisele ja uimastikaubandusele lõpu tegemisel, tuginedes oma varasematel aastatel tehtud märkimisväärsetele jõupingutustele; tunneb heameelt selle üle, et riigi koostöö Europoli ning ELi liikmesriikide õiguskaitseasutustega on suurenenud, tänu millele on toimunud mitu edukat ja ulatuslikku õiguskaitseoperatsiooni, sealhulgas Albaania ja Itaalia ametiasutuste eeskujuliku koostöö raames ühise uurimisrühma egiidi all; julgustab Albaania ametiasutusi viima kiiresti lõpule Albaania sideprokuröri lähetamise Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Ametisse (Eurojust); soovib Albaanial võtta vastu uue uimastitevastase võitluse strateegia ja tegevuskava, et muu hulgas kaotada õiguslik lünk, mis on seotud uimastite lähteainetega;

Neljapäev, 25. märts 2021

Põhiõigused

28. väljendab toetust kaasavale poliitikale ja nõuab edusammude tegemist niisuguste meetmete võtmisel, millega kaitstakse tulemuslikult kõigi inimeste põhivabadusi ja -õigusi, pöörates erilist tähelepanu naistele, lastele, puuetega inimestele, etnilistele vähemustele ja LGBTQI+ inimestele;

29. tunneb heameelt selle üle, et Albaania on Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametis (FRA) oma vaatleja, ning kutsub ametiasutusi üles kasutama täielikult ära FRA eksperditeadmisi selleks, et viia Albaania õigusaktid ja tavad kooskõlla ELi õigustiku ja ELi standarditega;

30. tunneb heameelt riigi diskrimineerimisvastaste õigusaktide ajakohastamise üle ja kutsub ametiasutusi üles suurendama jõupingutusi, et kujundada välja kindel diskrimineerimisvastane kohtupraktika; nõuab tungivalt, et ametiasutused tagaksid vaenukõne ja vaenukuritegude, sealhulgas antisemitismi tulemusliku ennetamise ning nende eest süüdistuse esitamise;

31. märgib, et Albaania 2016.–2020. aasta LGBTI-küsimusi käsitlev riiklik tegevuskava on aegunud, ning kutsub valitsust üles töötama välja uue tegevuskava ning tegema seda kodanikuühiskonnaga läbipaistvalt ja kaasavalt konsulteerides ning tagama selle rakendamiseks asjakohaste vahendite eraldamise; kutsub Albaania ametiasutusi üles edendama ikka veel pidevalt diskrimineerimist ja vaenukõnet kogevate LGBTQI+ inimeste aktsepteerimist ühiskonnas; väljendab heameelt otsuse üle kaotada lubamatu konversiooniteraapia, tugevdades seeläbi õigust sooidentiteedile ja sooväljendusele;

32. nõuab tungivalt, et ametiasutused tagaksid piisavate inimressursside ning tehniliste ja rahaliste vahendite eraldamise asjaomastele asutustele, näiteks ombudsmani büroodele, diskrimineerimisvastase võitluse volinikule ning andmekaitse ja teabe saamise õiguse volinikule, ning tagaksid nende asjakohaste soovitude süsteemse rakendamise; rõhutab, et nendes ametitesse tuleks nimetada ainult isikud, kelle sõltumatus ja professionaalsus on väljaspool kahtlust;

33. nõuab, et loodaks tulemuslik mehhanism, mille abil ennetada soolist vägivalda, sealhulgas ahistamist, perevägivalda ja laste vastu suunatud vägivalda, mida on süvendanud COVID-19 pandeemia, ning kaitsta ja toetada nende ohvreid koos niisuguste tegude toimepanijate tulemusliku ja tõhusa kohtu alla andmisega;

34. tuletab Albaaniale meelde oma nõudmist tagada avalike teenuste mittediskrimineeriv kättesaadavus ning parandada veelgi puuetega inimeste, romade, egiptlaste ja muude etniliste vähemuste haridusvõimalusi, tööhõive määrasiid ning elamis- ja tervisealaseid tingimusi; väljendab heameelt 2019. aasta Poznani deklaratsiooni üle romade integreerimise kohta ELi laienemisprotsessis; nõuab tungivalt, et ametiasutused edendaksid romade integreerimise poliitikat kooskõlas ELi romasid käsitleva strateegilise raamistikuga;

35. nõuab tungivalt, et Albaania võtaks kiiremas korras vastu ka ülejäänud viis rakendusakti, et tagada 2017. aasta niisuguse raamseaduse täielik rakendamine, milles käsitletakse rahvusvähemuste kaitset ning sellega seotud õigusi, st õigust enesemääramisele, vajaduse korral vähemuskeelte kasutamisele kohalikul haldustasandil ja vähemuskeeltes pakutavale kaasharidusele; kutsub Albaaniat üles kaitsma ja edendama oma rahvusvähemuste kultuuripärandit, keeli ja traditsioone ning pakkuma vähemuskeeltes sellealast meediaruumi riigi- ja kohalikes meediaväljaannetes;

36. tunneb sellega seoses heameelt 2021. aasta sügisel korraldatavat rahvaloendust käsitleva seaduse vastuvõtmise üle ning kutsub Albaaniat üles võtma kõik vajalikud meetmed selle tõhusaks rakendamiseks, sealhulgas kõiki tunnustatud vähemusrühmi hõlmava küsimustiku ja käsiraamatu koostamise kaudu;

37. kutsub Albaaniat üles tagama vähemusrühmadele võrdsed võimalused ning piisava esindatuse poliitilises elus, avalikus halduses ja kohtusüsteemis;

38. kutsub Albaaniat üles tegema lisaedusamme niisuguste meetmete võtmisel, millega tugevdatakse omandi registreerimise, tagastamise ja kompenseerimise õigusi, rakendatakse omandiõiguse üleminekumenetlusi käsitlevat seadust, peamiselt kinnisvara registreerimise protsessi läbipaistval viisil edendamiseks, ja viiakse lõpule ulatuslik maasektori reform, sealhulgas vähemuste asualadel;

39. tunneb heameelt Albaania pingutuste üle edendada sallivust ja religioonidevahelist harmooniat ning tegeleda eelarvamuste ja diskrimineerimise, sealhulgas antisemitismi probleemiga, nagu on näidanud asjaolu, et parlament kiitis heaks Holokausti Mälestamise Rahvusvahelise Ühenduse (IHRA) antisemitismi määratluse, tänu millele sai Albaaniast esimene valdavalt moslemitest koosneva elanikkonnaga riik, kes on selle sõnastusega nõustunud; nõuab jõupingutuste jätkamist, et tagada väljendusvabaduse ning veendumus- ja usuvabaduse austamine;

Neljapäev, 25. märts 2021

40. kutsub ametivõime üles tagama kogunemisvabaduse kui põhiõiguse, järgides proportsionaalsuse põhimõtet, sealhulgas eriolukorras või loodusõnnetuse korral; rõhutab sellega seoses ombudsmanni antud soovitusi;
41. märgib, kui oluline on käsitleda väidetavaid politsei väärkäitumise juhtumeid ning uurida ülemäärase jõu kasutamist ja esitada selle eest süüdistusi, seda ka COVID-19 pandeemia kontekstis; tuletab meelde vajadust teha kahtlusalluste ja kinnipeetavate väärkohtlemisele lõpp;
42. tuletab meelde ametiasutuste kohustust tagada varjupaigataotlejatele nõuetekohane menetlus kooskõlas Albaania rahvusvaheliste kohustustega ning tegeleda nõuetekohaselt pagulaste, varjupaigataotlejate ja rändajate vajadustega ning suurendada seejuures valmisolekut rändevoogude võimalikuks suurenemiseks ja tõhustada liikmesriikide ametiasutustega tehtavat koostööd; nõuab, et suurendataks suutlikkust menetleda varjupaigataotlusi ja uurida juhtumeid, mille puhul on teatatud tagasisaatmismenetluste rikkumistest, sealhulgas inimõiguste rikkumistest;
43. rõhutab, et piiride kaitsmist ja piiriülese kuritegevuse ennetamist tuleb pidada esmatähtsaks ning seejuures tuleb täielikult austada kohaldatavates rahvusvahelistes ja piirkondlikes õigusaktides ja põhimõtetes sätestatud põhiõigusi; väljendab heameelt asjaolu üle, et käivitatud on esimene täieõiguslik ühisoperatsioon Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametiga (Frontex) väljaspool Euroopa Liitu;
44. rõhutab, et Albaania panus Euroopa Liidu välispiiri kaitseks on väga oluline, ning kutsub ELi üles suurendama oma toetust kõnealuse piirkonna piirikaitsele ja toetama Albaania niisuguste ametiasutuste vajadusi, kes tegelevad pagulaste, varjupaigataotlejate ja rändajatega;
45. kiidab heaks Albaania ametivõimude jätkuvad pingutused ja nõuab tungivalt, et nad võtaksid inimkaubanduse ja selle ohvrite, sealhulgas laste ja teiste vähekaitsitud rühmade ärakasutamise ennetamisel ja uurimisel ning süüdlaste kohtu alla andmisel ja neile karistuse määramisel jõulise lähenemisviisi, pakuksid suuremal arvul taasintegreerimisteenuseid ja tagaksid tunnistajakaitse;
46. tunneb heameelt võetavate meetmete üle ja nõuab suuremate edusammude tegemist, et vähendada märkimisväärselt ELi liikmesriikides Albaania kodanike ebaseaduslikku rännet ja põhjendamatute varjupaigataotluste arvu, sealhulgas saabuvate saatjata alaealiste arvu; märgib, et Albaania täidab jätkuvalt viisanõude kaotamise kriteeriume;
- Kodanikuühiskond ja meedia**
47. rõhutab vajadust parandada kodanikuühiskonna toimimise kliimat Albaanias ja nõuab tungivalt, et ametiasutused tagaksid kogu otsustusprotsessi jooksul eri valitsemistasanditel sisulised, õigeaegsed ja representatiivsed konsultatsioonid ning tõhustaksid õigus- ja eelarveraamistikku, parandades valitsusvälise sektori rahalist jätkusuutlikkust;
48. rõhutab, kui oluline on kodanikuühiskonna organisatsioonide osalemine korrapärastel ühiskonna toimimist käsitlevatel konsultatsioonidel, mis annab kodanikele võimaluse osaleda riigiasjades;
49. rõhutab vajadust parandada avaliku sektori asutuste aruandekohustuse ja kontrolli tingimusi ning luua selleks soodne keskkond, eelkõige kodanikuühiskonna ja ajakirjanikega tehtava koostöö abil, tagades neile juurdepääsu õigusemõistmisele ja õiguskindluse; on tõsiselt mures rahutust tekitavate väidete pärast, mille kohaselt on väga levinud desinformatsiooni kasutamine uurivate ajakirjanike, kodanikuühiskonna aktivistide ja muude isikute vastu, kes püüavad mõjuvõimsaid osalejaid oma tegude eest vastutama panna;
50. märgib murega edusammude puudumist väljendusvabaduse valdkonnas ja takistusi, mis esinevad sõltumatu meedia nõuetekohasel toimimisel;
51. tuletab meelde kvaliteetse ajakirjanduse tagamise ja meediapädevuse taseme tõstmise tähtsust, et tagada Albaanias demokraatia toimimine ning võidelda desinformatsiooni, vaenukõne ja valeuudiste vastu; kutsub Euroopa välis teenistust ja komisjoni üles parandama koordineerimist ning käsitlema desinformatsiooni ja hübriidohtusid, millega püütakse kahjustada ELi liikmeks saamise väljavaadet, ning rõhutama selleks strateegiliselt ELi tähtsust Lään-Balkani riikide kodanike jaoks, ning nõuab tungivalt, et nad edendaksid Balkanile keskenduva tippkeskuse loomist, et võidelda desinformatsiooni vastu;
52. nõuab algatusi, millega edendada välismõjudeta meediakeskkonda, mis soodustaks professionaalset meediakäitumist, sealhulgas uurivat ajakirjandust;

Neljapäev, 25. märts 2021

53. rõhutab vajadust parandada avaliku ja erasektori meediakanalite eneseregulatsiooni, eetikastandardeid, sõltumatust, erapooletust, rahalist jätkusuutlikkust ja teabe edastamise kvaliteeti ning suurendada meedia omandilise kuuluvuse, rahastamise ja avaliku reklaami läbipaistvust; nõuab meetmeid, millega tagatakse ringhäälinguettevõtete puhul meediaomandi läbipaistvus; märgib vajadust parandada meediaspetsialistide töö- ja sotsiaalseid tingimusi, et tagada kvaliteetne ajakirjandus;

54. mõistab hukka ajakirjanike vastu suunatud vägivalda, hirmutamist, laimukampaaniad ning kaudse poliitilise ja rahalise surve, millega piiratakse tõsiselt meediavabadust, tekitatakse enesetsensuuri ning õhnestatakse oluliselt kuritegevuse ja korruptsiooni avastamiseks tehtavaid pingutusi; palub, et ametiasutused algataksid uurimise hiljutise ajakirjanike vastu suunatud vägivalda laine ja ajakirjanike põhjendamatu kinnipidamise suhtes ning reageeriks viivitamatult väidetele, mille kohaselt on politsei ajakirjanikke rünnanud, sealhulgas nende vahi all oleku ajal;

55. tunneb heameelt ametiasutuste lubaduse üle võtta tagasi esitatud meediaseaduse muudatuste eelnõu ning rakendada täielikult Veneetsia komisjoni 19. juuni 2020. aasta soovitusi kõigi tulevaste ettepanekute suhtes; kordab oma muret algselt nn laimuvastase paketi raames kavandatud meetmete pärast ning märgib, et meedia- ja kommunikatsiooniseaduste mis tahes läbivaatamine peaks toimuma läbipaistvalt ja kaasvalt, tagades kodanikuühiskonna hääle ja arvamuste kuuldavõtmise, et parandada meediavabadust ja sõltumatute ajakirjanike töökeskkonda;

Sotsiaal-majanduslikud reformid

56. julgustab Albaania valitsust seadma esikohale meetmed, mille eesmärk on leevendada COVID-19 pandeemia tervise- ja sotsiaal-majanduslikku mõju, pöörates erilist tähelepanu tõrjutud ja vähekaitsitud rühmadele, nagu romad, egiptlased ja LGBTQI+-kogukond, puuetega inimesed ja üksikvanemad, ning võtma samal ajal lisameetmeid selleks, et suurendada mitmekesisust, konkurentsivõimet ja digitaliseerimist, samuti sotsiaaldialogi representatiivsust ja võidelda ulatusliku mitteametliku majanduse vastu;

57. tuletab meelde, et kestlik majanduskasv sõltub juurdunud korruptsiooni kaotamisest, suuremast läbipaistvusest, õiguskindlusest ja tõhususest, ausast konkurentsist ja haldusmenetluste lihtsustamisest;

58. ergutab Albaania ametiasutusi suurendama sotsiaalhoolekande ulatust ning parandada juurdepääsu sotsiaal- ja tervishoiuteenustele, eelkõige vähekaitsitud rühmade puhul, et vähendada vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohtu;

59. nõuab rahvaarvu vähenemise ja ajude äravoolu vastaste erimeetmete tugevdamist aktiivse tööturupoliitika kaudu, mille raames käsitletakse oskuste mittevastavust tööturu vajadustele ja vähendatakse pikaajalist töötust, eriti noorte ja kõige marginaliseeritumate rühmade seas; rõhutab, kui oluline on luua noortele kestlikke pikaajalisi töövõimalusi, edendades kättesaadavat, kvaliteetset ja kaasavat haridust ning tegeledes eluasemega seotud probleemidega; kutsub Albaania valitsust üles parandama internetiühenduse kättesaadavust ja taskukohasust, ka kooli tarbeks;

60. kiidab heaks positiivsed suundumused naiste poliitikas osalemises ning nõuab lisasamme soolise tasakaalustamatuse, soolise palgalõhe ja töökohal diskrimineerimise kaotamiseks;

61. nõuab tungivaltp, et ametiasutused suurendaksid pingutusi lapstööjõu kasutamise kaotamiseks kogu mitteametlikus sektoris ning tugevdaksid laste väärkohtlemise eest süüdistuse esitamist;

62. rõhutab vajadust parandada Albaanias ELi abi ja liidu rahastuse nähtavust ning nendealast kommunikatsiooni; tuletab sellega seoses meelde Põhja-Makedooniale ja Albaaniale ühinemiseelse abi rahastamisvahendist tulemuslikkuse alusel antavat rahastust ja eelkõige märkimisväärset toetust, mida EL on Lääne-Balkanile andnud COVID-19 pandeemia vastu võitlemiseks;

63. peab kiiduväärseks komisjoni jõupingutusi teha Lääne-Balkani riikidesse strateegilisemaid investeeringuid spetsiaalse majandus- ja investeerimiskava alusel; rõhutab, et kõik investeeringud peavad olema kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkide ja ELi CO₂ heite vähendamise eesmärgiga; tunnustab majandus- ja investeerimiskava tähtsust kestliku ühendatuse, inimkapitali, konkurentsivõime ja kaasava majanduskasvu toetamisel ning piirkondliku ja piiriülese koostöö

Neljapäev, 25. märts 2021

tugevdamisel; nõuab piisavat kaasrahastust ja ELi rahastamise läbipaistvuse ja nähtavuse jätkuvat parandamist; rõhutab, et Albaaniaga seoses tuleb rahastamisel keskenduda käimasolevale demokraatiale üleminekule ning võitlusele rahvaarvu vähenemise ja ajude äravoolu vastu;

Keskkond, energeetika ja transport

64. tuletab meelde, et märkimisväärseid pingutusi tuleb veel teha selleks, et saavutada energiatõhususe, energiavarustuskindluse, heitkoguste vähendamise ning taastuvenergia enda ja selle mitmekesisustamisega seotud eesmärgid, minnes üle säästvale energiale, küttele ja transpordile;

65. julgustab Albaaniat mitmekesistama energiatootmist, tagama majanduslikult mõistlikud ja keskkonnahoidlikud investeeringud hüdroenergiaga seotud tegevusse ning suurendama kulutõhusate investeeringute tegemist tuule- ja päikeseenergiaallikatesse; nõuab tungivalt, et valitsus vähendaks bioloogilisele mitmekesisusele avaldatavat mõju, lõpetades hüdroenergia arendamise kaitsealadel, eelkõige Valbona ja Vjosa jõe lähistel, ning asutaks oma lubaduste kohaselt võimalikult kiiresti Vjosa rahvuspargi kogu jõe pikkuses; rõhutab vajadust parandada keskkonna seisukohast tundlike sektorite keskkonnamõju hindamist, keskkonnamõju strateegilist hindamist ja menetluste läbipaistvust ning edendada keskkonnakuritegude eest süüdistuse esitamist; rõhutab, kui tähtis on parandada Albaania tuumaohutuse ja kiirguskaitse strateegiat; tuletab meelde, et Albaania peab veel tagama täieliku kooskõla nõukogu 5. detsembri 2013. aasta direktiiviga 2013/59/Euratom, millega kehtestatakse põhilised ohutusnormid kaitseks ioniseeriva kiirgusega kiiritamisest tulenevate ohtude eest;

66. nõuab tungivalt, et ametiasutused tagaksid energiaühenduse asutamislepingu täieliku järgimise, sealhulgas muutes Albaania elektribörsi toimivaks, jätkates turu avamist ning tagades jaotusvõrguettevõtjate funktsionaalse eraldamise ja elektriturude liitmise; rõhutab hiljuti käivitatud Aadria mere torujuhtme ja ümberehitatud Vlora soojuselektrijaama eelseisva võrku ühendamise panust piirkondlikku energiapuudusele; tuletab meelde vajadust viia lõpule elektrituru reform ja käivitada Põhja-Makedooniaga Bitola-Elbasani elektrivõrkudevaheline ühendus;

67. nõuab jätkuvaid edusamme strateegiliste transpordivõrkude tugevdamisel vastavalt üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) reguleerivale raamistikule, et edendada nn sinise kiirtee Albaania osadega seotud tööd, viia lõpule raudteesektori reformid ning teha rohkem edusamme Tirana-Podgorica-Durrësi raudteeühendusel;

68. väljendab sügavat muret Albaania teatavate majandusprojektide pärast, mis on kaitsealadel tekitanud keskkonnanahku; rõhutab, et keskkonna seisukohast tundlike turismi- ja energiataristu projektide kavandamis- ja ehitustööd peavad toimuma kodanikuühiskonna ja kohalike kogukondadega peetavate konsultatsioonide raames, mis peavad olema ulatuslikud ja riigiüleised ning toimuma enne mis tahes otsuste vastuvõtmist, ning rõhutab, et niisugused kavandamis- ja ehitustööd peavad vastama mõjuhindanguid ja keskkonnakaitset käsitlevatele rahvusvahelistele ja ELi normidele;

69. nõuab tungivalt, et Albaania ametiasutused koostaksid riikliku energiastrateegia, millega tagataks täielik kooskõla Pariisi kokkuleppe, ELi asjakohase kliimapoliitika, CO₂ heite vähendamise eesmärkide ja CO₂ heite maksustamise vahenditega ning nende rakendamine, tehes seda kooskõlas Euroopa roheline kokkuleppega ja 2020. aasta Sofia deklaratsiooni raames võetud poliitiliste kohustustega; kutsub Albaania ametiasutusi üles võtma viivitamata vastu kliimaseaduse eelnõu ning kasvuhooonegaaside heitkoguste seire ja aruandluse mehhanismi käsitleva seaduse ja otsuse; nõuab lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekti kiirendatud lõplikku vormistamist, et energiaühenduse sekretariaat saaks selle läbi vaadata;

70. nõuab lisapingutuste tegemist põllumajanduse ja maaelu arengu valdkonnas; on veendunud, et oluline on luua kindel süsteem poliitikakujundajate ja maapiirkondade eri sidusrühmade vaheliste konsultatsioonide korraldamiseks; rõhutab vajadust töötada välja ajakohane, ökoloogiline ja kliimasõbralik väikese ja keskmise suurusega põllumajandus, mis tagab põllumajandustootjatele elatusvahendid ning Albaania loodusvarade ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse;

71. tuletab meelde, et Albaania peab pidama esmatähtsaks uut, 2020.–2035. aasta riiklikku jäätmeäitlusstrateegiat ja integreeritud piirkondliku jäätmeäitlussüsteemi loomist ning edendama ringlussevõttu, sulgema ohtlike jäätmete kõrvaldamise kohad, tagama kooskõla ELi standarditega, eelkõige põletamise osas, ning ennetama raadamist ja

Neljapäev, 25. märts 2021

merekeskkonna plastireostust; juhib tähelepanu Aadria mere reostusele ja niisuguse prügi merre laskmisele, mida kannavad edasi merehoovused; rõhutab vajadust suurendada veekvaliteedi jälgimise ja reoveekäitluse alast suutlikkust ning suurendada ka keskkonna ja kaitsealade eest vastutavate ametite suutlikkust;

Piirkondlik koostöö ja välispoliitika

72. peab tervitatavaks Albaania jätkuvaid jõupingutusi heanaaberlike suhete ja piirkondliku integratsiooni edendamisel; rõhutab, kui oluline on võtta lisameetmeid, et edendada naabritega leppimist ja piirkondlikku koostööd, mis peaks tuginema ELi põhiväärtuste austamisele ja ühisele tulevikule ELis;

73. nõuab uute võimaluste loomist Lääne-Balkani riikidega peetava kõrgetasemelise poliitilise ja valdkonnapoliitika dialoogi jaoks, kasutades selleks korrapäraseid ELi ja Lääne-Balkani riikide tippkohtumisi ning tihedamaid ministrite tasandi kontakte, et tugevdada laienemisprotsessi poliitilist isevastutust ning tagada tugevam juhtimine ja kõrgetasemeline kaasatus, mille poole püüeldakse ka muudetud laienemismetoodika alusel;

74. tunneb heameelt konstruktiivsete sammude üle, mida on astunud lahendamata kahepoolsete küsimuste lahendamiseks, kaasa arvatud Kreeka ja Albaania ühine lubadus pöörduda merealade piiritlemise küsimuses Rahvusvahelise Kohtu poole;

75. kiidab heaks kaasavad meetmed, mida on võetud piirkondliku integratsiooni süvendamiseks, ühendatuse ning inimeste, kaupade, kapitali ja teenuste vaba liikumise hõlbustamiseks ning piirkondlikule ühisturu loomisele kaasaaitamiseks;

76. kiidab heaks Albaania konstruktiivse rolli mitmepoolsetes algatustes, sealhulgas Kesk-Euroopa vabakaubanduslepingu ja OSCE eesistujana;

77. tunneb heameelt Albaania osalemise üle mini-Schengeni algatuses, mille abil saab parandada suhteid naabritega ning pakkuda uusi võimalusi Albaania kodanikele ja ettevõtjatele;

78. kutsub kõiki poliitilisi juhte üles võtma viivitamatua meetmeid, et luua piirkondlik komisjon, mille ülesanne on tuvastada ajavahemikus 1. jaanuarist 1991 kuni 31. detsembrini 2001 endise Jugoslaavia territooriumil toime pandud sõjakuritegude ja muude inimõiguste rikkumiste faktilised asjaolud (RECOM), tuginedes RECOMi koalitsiooni märkimisväärsele tööle; nõuab tungivalt, et Lääne-Balkani poliitilised juhid edendaksid piirkondlikku leppimist ja hoiduksid nende teemade sisepoliitilistes heitlustes ära kasutamisest;

79. tunneb heameelt selle üle, et Albaania on taganud täieliku vastavuse ühise välis- ja julgeolekupoliitika otsustele ja deklaratsioonidele, mis on vastu võetud alates 2012. aastast, ning peab kiiduväärseks tema aktiivset osalemist ELi kriisiohjemiisioonidel ja -operatsioonides, samuti tema aktiivset panust niisugustesse NATO missioonidesse, mis on ELi jaoks strateegilise tähtsusega; nõuab tungivalt, et Albaania järgiks seisukohta, mille EL on võtnud Rahvusvahelise Kriminaalkohtu jurisdiktsiooni suhtes;

80. rõhutab, et EL ja Ameerika Ühendriigid peavad tugevdama oma partnerlust ja tegevuse kooskõlastamist Lääne-Balkanil, et edendada kõige olulisemaid reforme ning parandada valitsemist ja lepitamist; kutsub Euroopa välis teenistust ja komisjoni üles suurendama Albaaniale antavat toetust, et võidelda pahatahtliku välissekkumise vastu sellistest riikidest nagu Venemaa, Hiina ja Iraan; on veendunud, et eespool mainitud vastavusse viimist ja Albaania ELiga ühinemise protsessi silmas pidades peaks Tirana looma julgeoleku- ja kaitseküsimustes ELi ja NATO liikmesriikidega veelgi tihedama koostöö;

o

o o

81. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Ülemkogu eesistujale, nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Albaania Vabariigi presidendile, valitsusele ja parlamendile.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0113

Kosovot käsitlevad 2019.–2020. aasta aruanded**Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon Kosovot käsitlevate komisjoni 2019.–2020. aasta aruannete kohta (2019/2172(INI))**

(2021/C 494/13)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Kosovo vahel sõlmitud stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingut, mis jõustus 1. aprillil 2016,
- võttes arvesse Kosovot käsitlevat Euroopa reformikava, mis käivitati 11. novembril 2016. aastal Prištinas, samuti teise Euroopa reformikava käivitamist 2020. aasta oktoobris,
- võttes arvesse Kosovoga sõlmitud raamlepingut liidu programmides osalemise kohta, mis on kehtinud alates 1. augustist 2017,
- võttes arvesse eesistujariigi järeldusi pärast 19.–20. juunil 2003. aastal Thessalonikis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumist,
- võttes arvesse ELi ja Lääne-Balkani riikide 17. mai 2018. aasta tippkohtumise Sofia deklaratsiooni ja Sofia prioriteetide kava,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 10. juuni 1999. aasta resolutsiooni 1244, Rahvusvahelise Kohtu 22. juuli 2010. aasta nõuandvat arvamust, mis käsitleb Kosovo iseseisvuse ühepoolse väljakuulutamise kooskõla rahvusvahelise õigusega, ning ÜRO Peaassamblee 9. septembri 2010. aasta resolutsiooni 64/298, milles võeti teadmiseks Rahvusvahelise Kohtu arvamus ning tunnustati ELi valmisolekut hõlbustada Serbia ja Kosovo dialoogi,
- võttes arvesse 19. aprilli 2013. aasta esimest kokkulepet põhimõtete kohta, millega reguleeritakse suhete normaliseerimist Serbia ja Kosovo valitsuste vahel, ja 25. augusti 2015. aasta kokkuleppeid ning käimasolevat ELi vahendusel toimuvat dialoogi suhete normaliseerimiseks,
- võttes arvesse nõukogu 11. juuni 2020. aasta otsust (ÜVJP) 2020/792, millega muudetakse ühismeedet 2008/124/ÜVJP Euroopa Liidu õigusriigimissiooni kohta Kosovos (EULEX Kosovo), millega pikendati missiooni kestust 14. juunini 2021,
- võttes arvesse ÜRO peasekretäri aruandeid Kosovos toimuva ÜRO ajutise missiooni tegevuse kohta, sealhulgas viimatist 31. märtsil 2020. aastal avaldatud aruannet ja 7. veebruari 2018. aasta aruandeid Kosovo rahuvalvejõudude (KFOR) tegevuse kohta,
- võttes arvesse 28. augustil 2014 algatatud Berliini protsessi,
- võttes arvesse ELi ja Kosovo parlamentaarse stabiliseerimis- ja assotsiatsioonikomitee kaasesimeeste ühisavaldust pärast komitee kuuendat koosolekut, mis toimus 14. veebruaril 2019 Strasbourgis,
- võttes arvesse komisjoni 5. veebruari 2020. aasta teatist „Ühinemisprotsessi tõhustamine – Lääne-Balkani riikide usutavad väljavaated saada ELi liikmeks“ (COM(2020)0057),
- võttes arvesse nõukogu 5. juuni 2020. aasta järeldusi Lääne-Balkani partneritega rände ja julgeoleku valdkonnas tehtava koostöö tõhustamise kohta,
- võttes arvesse komisjoni 29. mai 2019. aasta teatist „2019. aasta teatis ELi laienemisstrateegia kohta“ (COM(2019)0260) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti, mis käsitleb 2019. aasta aruannet Kosovo kohta (SWD(2019)0216),
- võttes arvesse komisjoni 6. oktoobri 2020. aasta teatist „2020. aasta teatis ELi laienemisstrateegia kohta“ (COM(2020)0660) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti, mis käsitleb 2020. aasta aruannet Kosovo kohta (SWD(2020)0356),

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse 6. oktoobri 2020. aasta teatist „Majandus- ja investeerimiskava Lääne-Balkani jaoks“ (COM(2020)0641) ja komisjoni talituste 6. oktoobri 2020. aasta töödokumenti „Guidelines for the Implementation of the Green Agenda for the Western Balkans“ (Suunised Lääne-Balkani rohelise tegevuskava rakendamiseks) (SWD(2020)0223),
 - võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 8. aprilli 2020. aasta ühisteatist pealkirjaga „Teatis ELi üleilmse tegevuse kohta seoses COVID-19ga“ (JOIN(2020)0011) ning komisjoni 29. aprilli 2020. aasta teatist „Lääne-Balkani riikide toetamine COVID-19 puhanguga võitlemisel ja pandeemiajärgsel taastumisel“ (COM(2020)0315),
 - võttes arvesse komisjoni 21. aprilli 2020. aasta hinnangut Kosovo 2020.–2022. aasta majandusreformide programmile (SWD(2020)0065), samuti ELi ja Lääne-Balkani riikide ning Türgi vahelist majandus- ja rahandusteemalist dialoogi käsitlevaid ühiseid järeldusi, mille nõukogu võttis vastu 19. mail 2020,
 - võttes arvesse ELi valimisvaatlusmissiooni lõpparuannet 6. oktoobril 2019 Kosovos toimunud ennetähtaegsete parlamendivalimiste kohta,
 - võttes arvesse komisjoni 4. mai 2016. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (Kosovo) (COM(2016)0277), ning Euroopa Parlamendi 28. märtsi 2019. aasta seadusandlikku resolutsiooni, millega ta võtab vastu esimese lugemise seisukoha ⁽¹⁾, võttes üle komisjoni ettepaneku,
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone selle riigi kohta,
 - võttes arvesse oma 19. juuni 2020. aasta soovitusi nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, mis käsitleb Lääne-Balkani pärast 2020. aasta tippkohtumist ⁽²⁾,
 - võttes arvesse 6. mail 2020. aastal videokonverentsi teel toimunud ELi ja Lääne-Balkani tippkohtumisel vastu võetud Zagrebi avaldust,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi presidendi poolt koos Lääne-Balkani riikide parlamentide juhtidega kokku kutsutud Euroopa Parlamendi ja Lääne-Balkani riikide parlamentide esimeeste 28. jaanuari 2020. aasta tippkohtumise ühisdeklaratsiooni,
 - võttes arvesse 10. novembril 2020. aastal Berliini protsessi raames toimunud ELi ja Lääne-Balkani riikide tippkohtumist,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A9-0031/2021),
- A. arvestades, et Kosovot, nagu iga riiki, kes soovib saada ELi liikmesriigiks, tuleb hinnata tema enda saavutuste põhjal seoses ühinemiseks vajalike kriteeriumide kogumi ja ühiste väärtuste täitmise, rakendamise ja järgimisega, ning arvestades, et ühinemise ajakava ja edenemise määrab vajalike reformide kvaliteet ja neile pühendumine;
- B. arvestades, et Kosovo peab keskenduma põhjalikele reformidele, et kõrvaldada struktuursed puudused õigusriigi, põhiõiguste, demokraatlike institutsioonide toimimise ja avaliku halduse reformi ning majandusarengu ja konkurentsivõime valdkonnas;
- C. arvestades, et Kosovo on jätkuvalt kimpus poliitilise ebastabiilsusega, eriti pärast 6. oktoobril 2019 toimunud ennetähtaegseid parlamendivalimisi; arvestades, et Albin Kurti juhitud valitsuse lõpus ilmnemise mitmed struktuursed probleemid, sealhulgas välisosalejate lubamatu sekkumine Kosovo valitsuse ja assamblee töösse, konstitutsioonikohtu sõltumatusse ning selguse puudumine valitsuse üle hääletamise seaduslikkuse asjus;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0319.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0168.

Neljapäev, 25. märts 2021

- D. arvestades, et Atlandi-üleste osalejate vaheline koordineerimine on viimasel ajal olnud puudulik ja et USA ametisseastuv valitsus annab parema koostöö jaoks uue võimaluse;
- E. arvestades, et Kosovo on ainus Lääne-Balkani riik, kelle kodanikud vajavad Schengeni alale reisimiseks viisat, kuigi kõik viisanõude kaotamise kriteeriumid on alates 2018. aastast täidetud;
- F. arvestades, et Kosovo varimajandus takistab riigi elujõulise majanduse üldist arengut;
- G. arvestades, et Kosovo peab suurendama jõupingutusi korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemisel ning looma nende probleemide lahendamiseks tugevad, sidusad ja sõltumatud institutsioonid;
- H. arvestades, et endine president Hashim Thaçi astus 5. novembril 2020 tagasi, et astuda Haagis asuvate Kosovo erikodade ette, süüdistatuna sõjakuritegudes ja inimsusevastastes kuritegudes; arvestades, et 30. novembril 2020 kinnitati süüdistust Thaçi vastu; arvestades, et Kosovo presidendi kohusetäitja on Kosovo rahvusassamblee spiiiker Vjosa Osmani;
- I. arvestades, et Kosovo on teinud edusamme oma õigusraamistiku kohandamisel ELi *acquis*'ga, kuid peab suurendama jõupingutusi ja vahendeid, et rakendada uusi seadusi ja reegleid tõhusamalt ja tõsiseltvõetavamalt kõigis poliitikavaldkondades;
- J. arvestades, et Kosovo valitsuse sõnul on Kosovo iseseisvust tunnustanud 117 riiki, sealhulgas 22 ELi 27 liikmesriigist;
- K. arvestades, et COVID-19 pandeemia on Kosovo tervishoiu-, majandus- ja sotsiaalkaitseüsteemile enneolematu koorem ning see on selgelt näidanud, et ELi ja Lääne-Balkani riigid peavad jätkama ühiste probleemide lahendamist koos;
- L. arvestades, et EL on andnud Lääne-Balkani riikidele enam kui 3,3 miljardi euro ulatuses rahalist toetust piirkonnas tervisekriisi otsuste tagajärgedega tegelemiseks ja COVID-19 pandeemia sotsiaal-majandusliku mõju leevendamiseks;
- M. arvestades, et COVID-19 pandeemia majanduslike ja sotsiaalsete tabajärgede leevendamiseks on EL peamine Kosovole abi ja toetuse pakkuja; arvestades, et Kosovo on saanud 5 miljonit eurot tervishoiusektori koheseks toetamiseks, 63 miljonit eurot sotsiaalseks ja majanduslikuks taastumiseks, 60 miljonit eurot abifondide ning 100 miljonit eurot makromajandusliku finantsabi kujul;
- N. arvestades, et Lääne-Balkani majandus- ja investeerimiskavaga hõlbustatakse pikaajalist taastumist pärast COVID-19 pandeemiat, toetades piirkonna majanduslikku arengut ja reforme;
- O. arvestades, et Kosovo sai toetust ühinemiseelse abi rahastamisvahendist (IPA II), mille soovituslik kogusumma aastateks 2014–2020 oli 602,1 miljonit eurot, ning arvestades, et Kosovo peab sellega seoses abi vastuvõtmise suutlikkust veelgi parandama;
- P. arvestades, et ELi koostöö Lääne-Balkani riikidega ületab mis tahes teise partneri oma ning see näitab vastastikust strateegilist pühendumust;

Laiemisvalmidus

1. tunnustab Kosovo jätkuvat tugevat pühendumust Euroopa suunas liikumisele ja reformide kiirendamisele ning väljendab heameelt Kosovo elanikkonna tugeva toetuse üle Euroopa integratsioonile ja tema Euroopa identiteedile;
2. peab kahetsusväärseks esimese Euroopa reformikava rakendamisel tehtud väheseid edusamme, tunnistades samas valitsuse pühendumist ulatuslikule reformiprotsessile, nagu on ette nähtud teise Euroopa reformikavaga; kutsub Kosovo ametivõime üles võtma protsessi eest vastutuse, näitama üles suuremat poliitilist tahet ja parandama haldussuutlikkust, et ELiga seotud reforme tõhusamalt ellu viia;
3. väljendab muret ELi integratsiooniministeeriumi likvideerimise pärast ja kutsub Kosovo valitsust üles integreerima kõnealuse ministeeriumi endised struktuurid täielikult ja nõuetekohaselt peaministri bürooga, nagu on ette nähtud hiljuti heaks kiidetud määrusega peaministri büroo organisatsioonilise struktuuri kohta, ning tagama, et uuele struktuurile antakse piisav pädevus ja vastutus, et oleks tagatud integratsiooniprotsessi nõuetekohane koordineerimine ja juhtimine;

Neljapäev, 25. märts 2021

4. väljendab heameelt selle üle, et 6. oktoobril 2019 ja 14. veebruaril 2021 toimunud ennetähtaegsed parlamendivalimised kulgesid rahumeelselt ja korralduslikult, kuid väljendab muret konkurentsi, valikuvabaduse ja sõnavabaduse puudumise pärast Kosovo serblaste kogukonnas ning väljaspool Kosovot antud häältega seotud probleemide pärast; rõhutab, kui oluline on tegeleda kõigi tuvastatud puudustega ja viia ellu ELi valimisvaatlusmissiooni soovitusel; ootab, et kõik poliitilised jõud austaksid uue valitsuse moodustamisel ja uue presidendi valimisel Kosovo kodanike demokraatlikku kultuuri ja tahet;

5. peab kahetsusväärseks, et Kosovol on jätkuvalt raskusi valimiste järgse poliitilise ebastabiilsusega, ning kutsub sellega seoses kõiki Kosovo poliitilisi jõude üles reformima poliitilist süsteemi põhiseaduse muudatuste abil, et parandada õiguskindlust ja uute valitsuste moodustamise protsessi;

6. tunneb heameelt selle üle, et komisjon kinnitas Kosovot käsitlevas 2020. aasta aruandes oma hinnangut Kosovo suutlikkusele saada kasu viisanõude kaotamise korrast, ning kutsub nõukogu üles tagama Kosovo kodanikele viivitamata viisavaba liikumise; tuletab sellega seoses meelde, et Kosovo täidab jätkuvalt kõiki viisanõude kaotamise tegevuskava kriteeriume, mida komisjon on järjekindlalt kinnitanud alates 2018. aasta juulist;

7. peab kahetsusväärseks, et 2020. aastal ei suutnud nõukogu Kosovo kodanike jaoks viisanõude kaotamist vastu võtta; on seisukohal, et viisanõude kaotamine parandab stabiilsust ja toob Kosovo ELile lähemale, lihtsustades reisimist ja äritegevust; märgib, et Kosovo kodanike isoleeritus mõjutab ELi programmide rakendamist ja nõukogu otsuse puudumine jätab Kosovo kodanikud ilma neile hädavajalikest võimalustest, nõrgestades ELi usaldusväärset, ning võib mõjutada Belgradi ja Priština vahelist dialoogi;

8. palub ELi liikmesriikidel laienemist ka edaspidi toetada ja tõhustada ELi kodanikele suunatud kommunikatsiooni- poliitikat selles valdkonnas; palub komisjonil ja ELi Kosovo bürool suurendada jõupingutusi ELi ja Kosovo vahelise tihedama partnerluse rolli, nõuete ja eeliste edendamisel;

9. tunneb heameelt Kosovo valitsuse otsuse üle tühistada Serbiast ning Bosniast ja Hertsegoviinast pärit toodete imporditollimaksud, mis võimaldas ELi vahendusel toimuvat dialoogi jätkata;

10. võtab teadmiseks, et 4. septembril 2020 allkirjastasid Kosovo ja Serbia Washingtonis majanduse normaliseerimise lepingud; peab siiski kahetsusväärseks teksti sätteid, mille kohaselt peab Kosovo lõpetama rahvusvaheliste organisatsioonide liikmeks saamise taotlemise; väljendab heameelt Ameerika Ühendriikide uuendatud koostöö üle ning rõhutab, et EL ja Ameerika Ühendriigid peavad tugedama oma partnerlust ja tegevuse kooskõlastamist Lääne-Balkani riikides; rõhutab, et Atlandi-ülene koostöö on piirkonna stabiilsuse tagamiseks oluline tegur, ning rõhutab ELi juhtivat rolli vahendajana Kosovo ja Serbia vaheliste suhete normaliseerimise protsessis;

11. peab kahetsusväärseks Kosovo saatkonna avamist Iisraelis Jeruusalemmas, kuna see on vastuolus Euroopa Liidu seisukohaga Iisraeli-Palestiina olukorra kahe riigi koosseksisteerimisel põhineva lahenduse suhtes;

12. tunnustab Kosovo rahuvalvejõudude (KFOR) ja osalevate riikide olulist panust ohutu ja turvalise keskkonna säilitamiseks, kõikide Kosovo kodanike liikumisvabadusse ning Lääne-Balkani Euroopa-Atlandi suunalise integratsiooni soodustamiseks;

13. nõuab uute võimaluste loomist Lääne-Balkani riikidega peetava kõrgetasemelise poliitilise ja valdkonnapoliitika dialoogi jaoks, kasutades selleks korrapäraseid ELi ja Lääne-Balkani riikide tippkohtumisi ning tihedamaid ministrite tasandi kontakte; nõuab Lääne-Balkani riikide aktiivset ja asjakohast kaasamist Euroopa tuleviku teemalise konverentsi;

Demokraatia ja õigusriik

14. kiidab heaks edusammud õigusriigi õigusraamistiku kohendamisel, sealhulgas seoses kohtunike ja prokuröride distsiplinaarvastutust käsitleva seaduse ja vahendusmenetlust käsitleva seadusega ning elektroonilise kohtuasjade haldamise süsteemi ja karistuste keskregistri väljaarendamisega; peab aga kahetsusväärseks rakendamise nõrka taset;

15. kutsub Kosovo ametivõime üles suurendama jõupingutusi seaduste jõustamisel oma kodanike hüvanguks, samuti tagama erinevate rahastajate poolt toetatavate õigusriigi programmide parema koordineerimise, sealhulgas kogu õigusriigi valdkonna üldise läbivaatamise ja sellele järgneva strateegia väljatöötamise;

Neljapäev, 25. märts 2021

16. rõhutab vajadust tõhustada korrupsioonivastast võitlust ja väljendab tõsist muret Kosovo politseis korrupsioonivastase rakkerühma kaotamise pärast; rõhutab, et tulemuslikuks korrupsiooni vastu võitlemiseks on vaja tugevat poliitilist tahet, ning kutsub Kosovo ametivõime üles näitama üles otsusekindlust korrupsiooni vastu võitlemisel kõigil tasanditel;
17. nõuab tungivalt, et valitsus looks ja säilitaks tugevad ja pühendunud üksused, mis võitlevad organiseeritud kuritegevuse ja korrupsiooni vastu, ning nõuab, et lõpetataks õiguskaitseasutustes ja korrupsioonivastase võitlusega tegelevates asutustes muudatuste tegemine parteipoliitiliste huvide alusel;
18. kutsub Kosovot üles parandama seda, kuidas ta rakendab oma reguleerivaid meetmeid, mis on seotud vara külmutamise, konfiskeerimise ja tagasivõitmise ning lõplike süüdimõistvate kohtuotsuste tegemisega kõrgetasemelise korrupsiooni, organiseeritud ja majanduskuritegevuse, rahapesu ja terrorismi rahastamise juhtumite korral, sealhulgas selliste kuritegude eest vastutusele võetud riigiametnike suhtes kohaldatavate peatamise meetmetega, ning tagama, et õiguskaitseorganite ja prokuratuuri põhitegevusse ei sekkuta;
19. on mures, et vaatamata piisavale normatiivsele raamistikule kahjustavad Kosovo kohtusüsteemi jätkuvalt puudulik aruandekohustus ja läbipaistvus ning poliitiline sekkumine; peab kahetsusväärseks, et organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses ei ole saavutatud käegakatsutavaid tulemusi, ning ootab suuremaid edusamme kõrgema tasandi korrupsiooni ja organiseeritud kuritegevuse juhtumite, sealhulgas inimkaubanduse ja uimastikaubanduse ning küberkuritegevuse uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel;
20. tunneb heameelt selle üle, et Kosovo kohtunõukogu on võtnud meetmeid, mis aitavad piirata välist sekkumist ja lubamatut mõju kohtumenetlustele; väljendab samuti heameelt avaldatud lõplike kohtuotsuste arvu suurenemise üle; on veendunud, et kohtusüsteemi suurema sõltumatuse ning depolitiseerimise tagamiseks ja põhjendamatute sekkumiste peatamiseks kõrgetasemelistes juhtumites on vaja võtta lisameetmeid;
21. kutsub Kosovot üles tagama, et erakondade rahastamise finants- ja auditorianded oleksid järjepidevalt kättesaadavad ning et vajaduse korral kohaldataks sanktsioone; märgib ka vajadust parandada riigiettevõtete finantsjärelevalvet ja aruandekohustust; väljendab sellega seoses heameelt erakondade rahastamist käsitleva uue seaduse ettepaneku üle ning ergutab Kosovo assambleed võtma vastu õigusraamistikku, mis reguleerib erakondade rahastamist kooskõlas Veneetsia komisjoni soovitustega;
22. kordab, et avalikus teenistuses ja riigi osalusega ettevõtetes kõrge otsustustasandi ametikohtadele valimised ja ametissenimetamised on endiselt suur probleem, ning märgib, et sellistele ametikohtadele nimetamisel tuleb lähtuda tulemuspõhisest, õiglasest ja konkurentsipõhisest protsessist; tunnustab jõupingutusi, mida Kosovo valitsus on teinud, allkirjastades Ühendkuningriigiga vastastikuse mõistmise memorandumid selle protsessi jälgimiseks; kordab oma üleskutset teha edusamme ja võtta selge poliitiline kohustus seoses avaliku halduse reformiga, mida on võimalik saavutada asjakohaste õigusaktide rakendamise edendamiseks;
23. tunnustab Kosovo assamblee töökorralduse ja täiskogu istungite korraldamise parandamist vastavalt sellele kodukorrale; peab aga kahetsusväärseks kvoorumisagedast puudumist ning jätkuvaid viivitusi parlamentaarses töös, mis on olnud eriti kahjulikud pandeemiaga seotud leevenduspaketi vastuvõtmise protsessis;
24. peab kahetsusväärseks, et Kosovo assamblee ei suutnud teist majanduse taastepaketti esimesel katsel vastu võtta; rõhutab poliitilise stabiilsuse tähtsust ning kutsub assambleed ja valitsust üles tegema konstruktiivset koostööd ja järgima parlamentaarseid parimaid tavasid;
25. kiidab Kosovo jõupingutusi võitluses radikaliseerumise, terrorismi ja vägivaldse ekstremismi vastu, sealhulgas välisvõitlejate väljavoolu pidurdamisel; rõhutab, et terrorismi rahastamise ning välisvõitlejate rehabiliteerimise ja taasintegreerimisega tegelemiseks on vaja täiendavaid jõupingutusi;
26. nõuab aktiivset piirkondlikku koostööd ning paremat koordineerimist ja teabevahetust Kosovo Vabariigi julgeolekuteenistuste ning ELi ja tema liikmesriikide vahel võimaliku terroristliku tegevuse vastu võitlemisel; nõuab tungivalt, et Kosovo tegeleks internetis toimuva radikaliseerumise ja äärmuslike välismõjudega, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles Kosovot selles tähtsas püüdluses abistama;
27. tunneb muret kolmandate riikide jõupingutuste pärast radikaliseerumise toetamisel, eelkõige noorte puhul, rahastades või eraldades märkimisväärseid vahendeid Kosovo haridusasutustele, mis võivad olla radikaliseerumise kasvupinnaks, ning tunneb muret, et praegune COVID-19-ga seotud olukord võib halveneva majandusolukorra tõttu avaldada radikaliseerumise vähendamisele negatiivset mõju;

Neljapäev, 25. märts 2021

28. tunneb heameelt Kosovo politsei ja Europoli vahelist töökorraldust käsitleva kokkuleppe sõlmimise üle, mis on aluseks tõhustatud koostööle terrorismi ja äärmusluse ning rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses, ning nõuab selle võimalikult kiiret rakendamist;

29. juhib tähelepanu sellele, et hiljutiste hinnangute kohaselt on Kosovo kodanike valduses umbes 250 000 ebaseaduslikku relva; väljendab sügavat muret sellise murettekitava olukorra pärast, millel on negatiivne mõju avalikule julgeolekule; kutsub Kosovo ametivõime üles suurendama jõupingutusi selle probleemi lahendamiseks ning käivitama tõhusa programmi nende relvade konfiskeerimiseks või vabatahtlikuks üleandmiseks politseile;

30. kiidab Kosovot pideva ja konstruktiivse rändealase koostöö eest ning tunnustab Kosovo kodanike varjupaigataotluste ja tagasivõtmiste arvu jätkuvat vähenemist ning Kosovo ametiasutuste head koostööd tagasivõtmise valdkonnas;

31. võtab positiivse uudisena teadmiseks välismaalaste integratsiooni käsitleva määruse vastuvõtmise ning kutsub üles seda täielikult rakendama; rõhutab vajadust täiendavate meetmete järele, et tagada piisav haldus- ja jõustamissuutlikkus, et tegeleda rändealaste väljakutsetega, sealhulgas võidelda rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastu;

32. kordab oma täielikku toetust Kosovo erikodade ja eriprokuratuuri tööle, mis on oluline näide Kosovo pühendumisest õigusriigile ja mille töö toimub ka Kosovo huvides; rõhutab, kui tähtis on, et erikodad saaksid jätkata oma tööd iseseisvalt ja ilma välise sekkumiseta; väljendab heameelt Kosovo erikodade volituste pikendamise ja tema töö üle Haagis;

33. tunneb heameelt EULEXi missiooni volituste pikendamise üle ning palub Kosovol teha heas usus täielikku koostööd EULEXi ning erikodade ja eriprokuratuuriga; peab kahetsusväärseks katseid õõnestada EULEXi volitusi; kordab oma üleskutset suurendada EULEXi tõhusust ning järgida korruptsiooni suhtes kõrgeimaid läbipaistvuse ja nulltolerantsi standardeid;

34. tunneb heameelt avalikele dokumentidele juurdepääsu käsitleva seaduse vastuvõtmise üle; soovib teha täiendavaid jõupingutusi avaliku sektori kulutuste läbipaistvuse ja parema järelevalve suurendamiseks, sealhulgas riigihangete süsteemi parandamise kaudu;

35. tunneb heameelt küberjulgeoleku suutlikkuse suurendamiseks võetud meetmete üle, eelkõige seoses esimese riikliku küberjulgeoleku strateegia vastuvõtmisega; on seisukohal, et seda hoogu on vaja säilitada, võimaldamaks selles valdkonnas seadusandlike algatuste täielikku rakendamist, ning vähendada kvalifitseeritud spetsialistide puudust IKT- ja küberjulgeoleku valdkonnas;

Põhivabaduste ja inimõiguste austamine

36. märgib, et Kosovo õiguslik ja institutsiooniline raamistik tagab üldjoontes inimõiguste, vähemuste ja põhiõiguste kaitse; rõhutab, et selle rakendamisel on endiselt probleeme, eriti seoses keeleõigustega, sealhulgas mitmekeelse ringhäälinguga, mille puudumine mõjutab vähemuskogukondade juurdepääsu teabele ja on avaldanud negatiivset mõju eriti COVID-19 pandeemia ajal;

37. palub Kosovol pakkuda vähemuskeeltes võrdset ja mittediskrimineerivat riiklikku haridust, tagada juurdepääsu ametlikele dokumentidele kõigis Kosovo ametlikes keeltes ning tagada võrdsed võimalused, piisava esindatuse poliitilises elus ning juurdepääsu avalikule haldusele ja kohtusüsteemile;

38. nõuab vähemustesse kuuluvate isikute, sealhulgas romade, aškalite, egiptlaste, serblaste, bosniaalaste, türklaste ja goranide, samuti puuetega inimeste ja ümberasustatud isikute suuremat kaitset ja kaasamist, tagades neile piisava tervise- ja sotsiaalkaitse, eriti COVID-19 pandeemia ajal ja selle sotsiaal-majanduslikke tagajärgi arvestades;

39. nõuab tungivalt rohkem jõupingutusi võitlemaks diskrimineerimise ja romavastasusega; on eriti mures romade, aškalite ja egiptlaste kogukondade sotsiaalse diskrimineerimise, nende poliitilisest ja sotsiaalsest otsustamisprotsessist väljajätmise ning jätkuva ressursside ja juurdepääsu puudumise pärast töövõimalustele, õigusele, avalikele teenustele, eluasemele, tervishoiule, kanalisatsioonisüsteemidele ja veevarustusele;

40. märgib kahetsusega, et assamblee ei ole ikka veel läbi vaadanud Kosovo assamblees 2018. aasta mais registreeritud petitsiooni, mille esitas peaaegu 500 inimest, kes peavad ennast ajalooliselt bulgaarlasteks; rõhutab vajadust lisada Kosovo teise, 2021. aastal toimuva riikliku loenduse tarbeks „bulgaarlaste“ kategooria;

Neljapäev, 25. märts 2021

41. märgib, et avalik-õigusliku ringhäälingu finants- ja toimetamisvabadust ei ole suudetud tagada; kordab vajadust tagada meedia, sealhulgas meediakanalite omandilise kuuluvuse täielik läbipaistvus ja sõltumatu meedia, mis on vaba igasugusest poliitilisest mõjust; nõuab teabe- ja eraelu puutumatus ameti juhi kiiret ametisse nimetamist;
42. rõhutab vajadust tõhustada võitlust ajakirjanike vastu suunatud ähvarduste ja rünnakute vastu ning teha lõpp selliste kuritegude eest karistamata jätmisele; tunnistab, et vaatamata neile probleemidele on Kosovo põhiseaduses väljendusvabadus sätestatud ning et meediavaldkond on pluralistlik ja vilgas;
43. julgustab looma rahvusvahelist ja mitmekeelset avalik-õiguslikku ringhäälinguorganisatsiooni, mis ühendaks inimesi ning edendaks rahu ja leppimist Kagu-Euroopa riikides, järgides ARTE eeskujut;
44. peab kahetsusväärseks, et üha rohkem esineb juhtumeid (üldsuse kaasamise vastased strateegilised kohtuvaidlused), mille puhul ajakirjanikke ja üksikisikuid ähvardatakse ja kohtusse kaevatakse, et neid vaikima sundida ja avalik arutelu võimatuks muuta;
45. väljendab heameelt rikkumisest teatajate kaitset käsitleva seaduse vastuvõtmise üle ning julgustab vastu võtma kõik vajalikud seadused selle tulemuslikuks ja tõhusaks rakendamiseks; nõuab sellega seoses teabe- ja eraelu puutumatus ameti voliniku kiiret ametisse nimetamist;
46. tunneb muret desinformatsioonikampaaniate pärast, mis püüavad Kosovo riigi iseseisvust tühistada; nõuab Euroopa koostöö tugevdamist Kosovoga võitluses desinformatsiooni ja hübriidohtude vastu, mille eesmärk on õõnestada piirkonna Euroopa perspektiivi, ning võitlust piirkondlike desinformatsioonikampaaniate vastu, rõhutades muu hulgas strateegilisemalt ELi tähtsust piirkonna kodanike jaoks;
47. tuletab meelde tugevat seost meediavabaduse nõrkade külgede ning kohalike ja välismaiste osalejate võimaluste vahel faktidega manipuleerimiseks ja desinformatsiooni levitamiseks; kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles tegema tihedat koostööd nimetatud seoste ja kattuvate probleemide asjus ning toetama Balkani piirkonnale keskendunud desinformatsiooni alase tip keskuse loomist;
48. kiidab Kosovo assamblee 25. septembri 2020. aasta ühehäälselt otsust tunnustada Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsiooni (Istanbuli konventsiooni) vahetut õigusmõju; loodab, et Kosovo valitsus asub kiiresti konventsiooni sisu rakendama ning tagab selleks vajalikud ressursid ja taristu;
49. väljendab heameelt Kosovo soolise võrdõiguslikkuse programmi vastuvõtmise ning Kosovo assamblees naiste esinduse poolt tehtud töö üle; kutsub Kosovo ametiasutusi üles suurendama jõupingutusi soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks ja naiste majandusliku positsiooni tugevdamiseks, seades muu hulgas esikohale soolise aspekti arvestamise ja tihedama koostöö kodanikuühiskonnaga, sealhulgas naisorganisatsioonidega, ning luues keskkonna, mis soodustab naiste paremat esindatust juhtivatel ametikohtadel, ning tagades, et kooliõpikutes ei põlistata stereotüüpe ega diskrimineerimist; nõuab sellega seoses naiste osalemist läbirääkimisrühmas, mis vastutab Belgradi ja Priština dialoogi eest; nõuab samuti, et EL toetaks neid püüdlusi ja jõupingutusi, järgides eespool nimetatud soovitusi;
50. on mures naiste tööturul kõrvalejäämise määra pärast, sealhulgas jätkuva soolise diskrimineerimise pärast tööturul, ning kutsub Kosovo ametiasutusi üles parandama naiste osalemist tööturul; nõuab tungivalt, et Kosovo kohandaks uut tööseadust, et reguleerida ka puhkust, vältimaks soolist diskrimineerimist seoses rasedus- ja sünnituspuhkuse, isapuhkuse ja lapsehoolduspuhkusega seotud õigustega;
51. kordab oma muret kodu- ja soolise vägivalda ulatuse pärast; peab sellega seoses tervitavaks kriminaalkodeksi läbivaatamist, samuti EULEXi aruandes Kosovo politsei poolt seksuaalse vägivalda juhtumite käsitlemise teatavates aspektides täheldatud edusamme; märgib siiski, et kuritegude toimepanijate puudulik vastutusele võtmine ja neile tõsise karistuse mitte määramine, nende karistuse jätmine, ebapiisavad jälgimis- ja juhtumiandmebaaside süsteemid, ohvrite jaoks piisavate vahendite ja teenuste (varjupaigad, arstliku läbivaatuse keskused, traumaabi, nõustamine), tõhusate koolitussüsteemide ja institutsionaliseeritud kohtlemise puudumine kogu kohtusüsteemis on endiselt murettekitav;

Neljapäev, 25. märts 2021

52. rõhutab asjaolu, et COVID-19 pandeemia on olnud kahjulik mõju naistele ja vähemustele, suurendades ebavõrdsust, süvendades olemasolevaid probleeme, sealhulgas suurendades perevägivalda, ning kutsub Kosovo valitsust ja ametiasutusi üles neid küsimusi pandeemia reageerimisel arvesse võtma;

53. tunneb heameelt lastekaitse seaduse vastuvõtmise kui olulise sammu üle laste õiguste kaitsmisel Kosovos; rõhutab lastevastase vägivalda vastase võitluse tähtsust; rõhutab, et selle tõhusa rakendamise tagamiseks on vaja piisavaid rahalisi vahendeid ja inimressursse; juhib erilist tähelepanu vajadusele tegeleda pideva laste ja sundabielude probleemiga, eriti romade, askalite ja egiptlaste kogukondades, kehtestades abiellumiseks vajaliku seadusliku vanuse alampiiri ning tagades piisavad meetmed ning andes aru õiguskaitse- ja õigusasutustele;

54. peab kiiduväärseks LGBTI-inimeste õiguste kaitse valdkonnas tehtud edusamme õigusloome ja poliitika tasandil; märgib siiski vajadust praeguse diskrimineerimisvastase raamistiku täieliku rakendamise järele ja nõuab LGBTI-inimeste vastu suunatud vaenuritegude nõuetekohast uurimist; kutsub valitsust üles lisama tsiviilkoodeksi eelnõusse samasoolised partnerlused, mis on tagatud riigi põhiseadusega;

55. tunnustab Kosovo ametiasutuste jätkuvaid jõupingutusi, et suurendada kodanikuühiskonna suutlikkust anda oluline panus poliitikakujundamisse; nõuab, et parandataks veelgi valitsuse ja kodanikuühiskonna vahelist koostööd ning kodanikuühiskonna suuremat osalemist poliitikakujundamises; kordab vajadust kodanikuühiskonna riikliku rahastamise aruandekohustuse ja läbipaistvuse suurendamise järele;

56. tunneb muret mitmete riigis tegutsevate organisatsioonide poolt esile toodud rahvusvaheliste rahastajate koordineerimise puudumise pärast; kutsub Kosovo valitsust tungivalt üles võtma meetmeid, et vältida jõupingutuste kahekordistamist ja ebavajalikku kattumist ning hallata oma suhteid rahvusvaheliste rahastajatega tõhusamalt;

57. tunnustab ametist lahkuva ombudsmani tööd inimõiguste kultuuri edendamisel ja väljendab heameelt asjaolu üle, et Kosovo ametiasutused rakendasid üha suuremal hulgal tema soovitusi, aidates sellega muu hulgas tõhusalt kaasa piinamise ja muu julma, ebainimliku ja alandava kohtlemise ennetamisele;

Leppimine ja heanaaberlikud suhted

58. tunneb heameelt Kosovo jõupingutuste üle konstruktiivsete naabrussuhete säilitamisel kogu piirkonnas ning püüdluste üle riigi meetmete ennetavaks ühtlustamiseks ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga (ÜVJP); tunneb heameelt Kosovo pühendumise üle piirkondlikele algatustele ja nõuab kohustuste järjepidevat rakendamist eri piirkondlikes raamistikes, mis edendavad ühist piirkondlikku turgu;

59. rõhutab, et Serbia ja Kosovo suhete normaliseerimine on mõlema riigi ELiga ühinemise prioriteet ja eeltingimus ning on samuti oluline stabiilsuse ja heaolu tagamiseks piirkonnas laiemalt; tunnistab mõlema poole suuremat kaasamist ELi vahendatud dialoogi ning nõuab aktiivset ja konstruktiivset osalemist ELi vahendatud dialoogis, mida juhib ELi eriesindaja, püüdes jõuda rahvusvahelise õiguse kohaselt ulatusliku, kestliku ja õiguslikult siduva kokkuleppeni;

60. kordab oma üleskutset jätkata heas usus ja õigeaegselt kõigi juba saavutatud kokkulepete täielikku rakendamist, sealhulgas serblaste enamusega kohalike omavalitsuste ühenduse/kogukonna viivitamata loomist; palub Euroopa välisteenistusel luua mehhanism, mille abil jälgida ja kontrollida kõigi seni saavutatud kokkulepete rakendamist, ning anda Euroopa Parlamendile korrapäraselt aru olukorra kohta; kordab sellega seoses oma täielikku toetust ELi eriesindajale Miroslav Lajčákile Belgradi ja Priština dialoogis;

61. nõuab tungivalt, et Serbia ja Kosovo valitsused hoiduksid meetmetest, mis võiksid kahjustada poolte vahelist usaldust ja seada ohtu dialoogi konstruktiivse jätkumisele; kordab nii Kosovo kui ka Serbia mitmerahvuselise olemuse tähtsust ning et etniliselt puhtad riigid ei tohiks olla piirkonna eesmärgiks;

Neljapäev, 25. märts 2021

62. kutsub Kosovot üles lahendama jätkuvaid siseprobleeme, mis on seotud riigi suhtumisega dialoogi, looma läbirääkimiste jaoks erirühma, samuti ühise läbirääkimisplatvormi ning valitseva koalitsiooni ja opositsiooniparteide vahelise dialoogi; rõhutab, et Belgradi ja Priština dialoog peab olema avatud ja läbipaistev ning et selle eest vastutavad ametnikud peaksid dialoogi arengusuundadega seoses korrapäraselt konsulteerima Kosovo assambleega; kutsub valitsust üles edastama Kosovo kodanikele paremini dialoogi tulemusi;
63. märgib, et viis ELi liikmesriiki ei ole veel Kosovot tunnustanud, ja kordab neile suunatud üleskutset seda teha ning kinnitada veel kord Euroopa tõsiselt võetavat pühendumust laienemisprotsessis; rõhutab, et Kosovo iseseisvus on pöördumatu ja et tunnustamine aitaks kaasa Kosovo ja Serbia vaheliste suhete normaliseerimisele, edendaks ja tugevdaks piirkonna stabiilsust ning hõlbustaks mõlema riigi integratsiooni ELiga;
64. tunneb heameelt asjaolu üle, et Iisrael tunnustas hiljuti Washingtoni kokkuleppe raames Kosovo iseseisvust, kuid mõistab hukka Serbia poolt Kosovo vastu suunatud mittetunnustamise kampaania, mille tulemusena mitmed riigid ka oma tunnustuse tühistasid;
65. kiidab head piirkondlikku koostööd Kosovo ja Serbia vahel võitluses COVID-19 pandeemia leviku vastu, sealhulgas Põhja- ja Lõuna-Mitrovica linnapeade vahelist koostööd ning tervisehoiuministrite vahelist suhtlust;
66. kahetseb, et Mitrovica sild ei ole veel kogu liiklusele avatud, kuigi renoveerimistööd on lõpule viidud; kutsub Serbia ja Kosovo ametiasutusi üles edendama inimestevahelisi kontakte kohalike kogukondade vahel, et tugevdada dialoogi, sealhulgas valitsusvälisel tasandil; kutsub komisjoni, Euroopa välisteenistust ja nõukogu üles toetama peaministrit ja tema meeskonda Kosovo serblastega peetavas lepituse dialoogis, mis pakub konkreetseid julgeolekutagatise ja võimalusi sotsiaal-majanduslikuks integratsiooniks;
67. märgib, et viisavaba reisimine Bosnia ja Hertsegoviina ning Kosovo vahel on piirkondliku koostöö laiendamiseks vajalik eeltingimus;
68. tunnustab komisjoni pingutusi teha Lääne-Balkani riikidesse investeringuid strateegilisemal alusel, spetsiaalse majandus- ja investeerimiskava kaudu; tunnistab majandus- ja investeerimiskava tähtsust kestliku ühenduvuse, inimkapitali, konkurentsivõime ja kaasava majanduskasvu toetamisel ning piirkondliku ja piiriülese koostöö tugevdamisel; rõhutab, et mis tahes investeringud peavad olema kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega ja ELi süsinikdioksiidiheite vähendamise eesmärkidega;
69. väljendab veel kord oma toetust algatusele luua sõjakuritegude ja muude endises Jugoslaavias toime pandud tõsiste inimõiguste rikkumistega seotud faktide kindlakstegemise piirkondlik komisjon (RECOM); rõhutab piirkondliku noortekoostöö ameti (RYCO) töö tähtsust ja tunneb heameelt Kosovo aktiivse osalemise üle; kordab vajadust jõuda põhjapoolsetest omavalitsustest pärit noorteni ja integreerida neid riigi sotsiaal-majanduslikku struktuuri;
70. nõuab suuremaid jõupingutusi kadunud isikute pereliikmete taotluste käsitlemisel, kõigi sõjaaegsete arhiivide avamist ning teabe avaldamist inimeste kohta, kes on siiani aastatel 1998–1999 Kosovo sõjas kadunuks jäänud isikutena loetletud; nõuab tungivalt, et rakendaks Kosovo prokuratuurinõukogu sõjakuritegude strateegia, mida ikka veel tõsiselt takistavad poliitilised küsimused, vahendite puudumine ning rahvusvahelise ja piirkondliku koostöö puudumine;
71. rõhutab, kui oluline on saada teavet kõigi sõjakuritegudega seotud matmispaikade ning nende kuritegudega seotud uurimise ja õigusemõistmise kohta, et tagada ohvritele õiglus; kutsub Serbiat üles uurima 2020. aasta novembris Kosovo piiri lähedal asuvas Kizevaki külas Raska omavalitsuses massihauas toimunud otsimiste käigus praeguseks välja kaevatud Kosovo albaanlasteks peetud kolme surnukeha jäänuseid;
72. tunnustab Kosovot usukogukondade rahumeelse kooseksisteerimise eest ning rõhutab, kui oluline on jätkata kõigi usukogukondade kultuuripärandi ja varaliste õiguste kaitset; julgustab Kosovo ametiasutusi kasutama kultuuripärandit kui vahendit eri kogukondade kokkuviiamiseks ning edendama tõhusamalt riigi paljurahvuselist kultuuri- ja usupärandit;
73. tunneb muret ükskeelsuse suurenemise ja Kosovo kogukondade eri keelte mõistmise puudumise pärast, eriti noorte seas; rõhutab seetõttu vajadust õppida üksteise keeli, võtta kasutusele platvormid suhtlemiseks, kohandada haridussüsteemi ja võidelda vähemuskogukondade alaesindatuse vastu avalikus teenistuses;

Neljapäev, 25. märts 2021

74. rõhutab, et Kosovo pikaajaline stabiilsus ja jõukus sõltuvad jätkuvalt Kosovo albaanlaste ja Kosovo serblaste vaheliste suhete arendamisest ning et kõik poliitilised jõud on kohustatud tagama ja toetama sallivusel, kaasatusel ja vastastikusel mõistmisel ning austusel põhinevat poliitilist kultuuri;

Majandus

75. märgib, et selleks, et võidelda Kosovo suure mitteametliku majandusega, mis takistab tõsiselt riigi erasektori arengut ja mõjutab riigi suutlikkust pakkuda kvaliteetseid avalikke teenuseid, on vaja tugevat poliitilist tuge, tõhusat rakendamist ja hoolikat järelevalvet;

76. palub Kosovo ametiasutustel ja komisjonil jätkata VKEde toetamist, et arendada Kosovos välja elujõuline majandus;

77. rõhutab, et vähekaitsitud rühmade tööhõive suurendamiseks on vaja kiiresti rakendada aktiivset tööturupoliitikat, sealhulgas täiendusõpet, kutseharidust ja tööalast täiendkoolitust; rõhutab, et tööturu ja turu vajadustega toimetulekuks tuleks reformida haridus- ja koolitussüsteem, ning nõuab, et vähemusrühmadesse kuuluvad isikud kaasataks tööhõivemeetmete väljatöötamise ja rakendamisse; kordab, kui oluline on luua noortele ja naistele uusi võimalusi;

78. väljendab tõsist muret kõrgelt kvalifitseeritud töötajate massilise väljarände pärast Kosovost ning nõuab ulatuslikke sotsiaal-majanduslikke meetmeid demograafilise languse vähendamiseks; kutsub komisjoni ja Lääne-Balkani riike üles töötama välja piirkondliku strateegia, mis tegeleks noorte püsiva töötusega, kõrvaldades haridussüsteemi ja tööturu vahelise oskuste nõudlusele mittevastavuse, parandades õpetamise kvaliteeti ja tagades piisava rahastuse aktiivsetele tööturumeetmetele ja kutsekoolitusele ning asjakohased lastehoiu- ja koolieelsed haridusasutused;

79. nõuab hariduse ja selle kvaliteedi märkimisväärset parandamist; nõuab tungivalt, et Kosovo jätkaks koolireformi elluviimist, tagades kõigile õppijatele vajalikud õppematerjalid ja nõuetekohased füüsilised tingimused, eelkõige tegeledes praeguse pandeemia ajal haridusele juurdepääsu probleemidega;

80. väljendab heameelt Kosovo otsuse üle osaleda nn mini-Schengeni algatuses, et parandada heanaaberlikke suhteid ning pakkuda Kosovo kodanikele ja ettevõtjatele uusi võimalusi;

81. tunneb heameelt asjaolu üle, et Kosovo saab kasu ka ELi digitaalsest ühtsest turust, ning rõhutab vajadust investeerida digitaliseerimisse, et parandada teenuseid kodanike jaoks, vähendada digilõhet ja tagada võrdne juurdepääs internetile, sealhulgas vähimkaitsitud rühmade ja maapiirkondade jaoks; märgib digitaliseerimise suurt potentsiaali Kosovo majanduse arendamisel;

82. väljendab heameelt 2019. aasta aprillis allkirjastatud uue piirkondliku rändluslepingu jõustumise üle, mis on selge näide selle kohta, kuidas piirkondlik koostöö võib tuua konkreetset kasu piirkonna elanikele ja ettevõtjatele;

83. märgib, et pandeemia paneb tervishoiusüsteemi suure koormuse alla; nõuab tungivalt, et Kosovo tugevdaks tervishoiusektorit, et pakkuda kõigile kodanikele piisavaid ja kättesaadavaid esmatasandi tervishoiuteenuseid, eelkõige vajaduspõhiste sotsiaaltoetuste kaudu COVID-19 kriisist enim mõjutatud rühmadele; märgib, et paljud tervishoiutöötajad on Kosovost lahkunud, mis omakorda suurendab tervishoiutöötajate puudust ja avaldab kahjulikku mõju tervishoiusüsteemile;

84. märgib, et COVID-19 pandeemia on süvendanud struktuurilisi puudusi, eelkõige seoses majanduse taastamise seaduse vastuvõtmise viivitamisega, ning kutsub Kosovo ametiasutusi tungivalt üles rakendama tõhusaid struktuurireforme, et leevendada pandeemia mõju ja kiirendada kriisijärgset majanduse elavdamist, sealhulgas tegeleda riikliku tervisekindlustuse puudumise ning pädevuste jaotusega presidendi ja peaministri vahel pandeemia käsitlemisel, mis kerkisid esile erakorralise seisukorra väljakuulutamisel, et võimaldada üleriigiliste liikumispiirangute kehtestamist;

Neljapäev, 25. märts 2021

85. kordab, et EL on kiiresti kasutusele võtnud Lääne-Balkani riikide kiire toetuse, et tegeleda piirkonna COVID-19 pandeemiast tingitud tervishoiu- ja sotsiaal-majandusliku taastamisega; märgib, et ühinemisele abi rahastamisvahendi IPA 2019. aasta ja 2020. aasta programmide raames on Kosovole ette nähtud üle 138 miljoni euro suurune abi, millest 50 miljonit on ümber jaotatud, et tulla toime praeguse COVID-19 kriisi sotsiaalsete ja majanduslike tagajärgedega lühikeses ja keskpikas perspektiivis;

86. rõhutab Euroopa solidaarsuse tähtsust ning kutsub komisjoni üles toetama jätkuvalt Kosovot ja teisi Lääne-Balkani riike nende jõupingutustes pandeemia ohjeldamisel; palub komisjonil ja nõukogul kaasata Kosovo vaktsineerimisega seonduvatesse ELi ühishangetesse ning eraldada kõigi Lääne-Balkani riikide elanikele piisaval hulgal COVID-19 vaktsiine;

87. nõuab tulude paremat kogumist ja järelevalvet riigiettevõtete üle; kiidab heaks esialgsed edusammud maksuvõla vähendamisel; rõhutab, et maksutulude suurendamiseks on vaja teha täiendavaid jõupingutusi, vähendades varimajandust ja parandades maksutulude kogumise tõhusust, mis tagaks parema rahastuse prioriteetsetele valdkondadele, sealhulgas haridusele ja tervishoiule;

Keskkond, energeetika ja transport

88. kutsub ametiasutusi üles tagama vastavusse viimine ELi standardite ja poliitiliste eesmärkidega kliimakaitse ja keskkonna valdkonnas vastavalt Pariisi kokkuleppe alusel võetud kohustustele ja strateegilisele eesmärgile saavutada Euroopa rohelise kokkuleppe raames 2050. aastaks CO₂-neutraalsus, ning palub Kosovol teha tööd Euroopa rohelise kokkuleppe prioriteete kajastava Lääne-Balkani rohelise tegevuskava rakendamise nimel;

89. väljendab heameelt 10. novembril 2020. aastal Sofias Berliini protsessi raames toimunud Lääne-Balkani tippkohtumisel saavutatud tulemuste üle ning toetab jätkuvalt kõiki ühisalgatusi, mille eesmärk on parandada integratsiooni ja heanaaberlikke suhteid piirkonnas; tunneb heameelt, et kiideti heaks ELi rohelist tegevuskava käsitlev deklaratsioon, mis on kooskõlas ELi rohelise kokkuleppega, ning liidrite valmisoleku üle võtta meetmeid ja viia need vastavusse asjakohaste ELi poliitikameetmetega, seades eesmärgiks saavutada 2050. aastaks kliimanetraalsus;

90. on sügavalt mures selle pärast, et valdav osa Kosovo energiast saadakse söest, samuti kavatsuse pärast ehitada uus söeküttega põhinev tehas; nõuab tungivalt, et Kosovo suurendaks oma energiasektori kestlikkust, mitmekesistades oma energiaallikaid, kaotades viivitamata nõuetele mittevastavad söetootmise toetused, detsentraliseerides energiatootmist ja liikudes taastuvenergia poole;

91. märgib, et riigi õiguslik raamistik tuleb viia kooskõlla ELi direktiividega suurte põletusseadmete ja tööstusheidete kohta; kutsub Kosovot üles viima läbi rahvusvaheliste standardite kohased keskkonnamõju hindamised ning võtma vajalikke meetmeid keskkonnatundlike alade säilitamiseks ja kaitsmiseks;

92. palub Kosovo ametiasutustel täita oma kohustus sulgeda ja dekomisjoneerida Kosovo A-elektrijaam; peab tervitatavaks Euroopa Komisjoni valmisolekut abistada Kosovo valitsust selles protsessis nii rahaliselt kui ka tehniliselt;

93. tuletab meelde, et energiatõhususe meetmete, sealhulgas olemasoleva söe- ja naftatoodetel põhineva kaugkütte muutmine suure tõhususega soojus- ja elektrienergia koostootmiseks ja taastuvatel energiaallikatel põhinevaks süsteemiks, on oluline tegur kliimaeesmärkide saavutamisel; rõhutab energiaostuvõimetuse vastu võitlemise tähtsust;

94. väljendab tõsist muret saastunud õhust tingitud enneaegsete surmade jätkuva kõrge määra pärast, mida põhjustavad põletusseadmete suured heitkogused, mis ületavad seadusega kehtestatud ülempiire; nõuab tungivalt, et Kosovo ametiasutused tegeleksid viivitamata õhusaaste vähendamiseks ja töötaksid välja usaldusväärse kava järk-järgult söe kasutamise lõpetamise kohta kulutõhusal viisil; tunnustab energiasektori strateegia hiljutist läbivaatamist selle küsimuse käsitlemiseks ning palub Kosovol rakendada oma riiklikku heitkoguste vähendamise kava;

95. julgustab Kosovo ametiasutusi pöörama suuremat tähelepanu keskkonnaalaste õigusaktide ja bioloogilise mitmekesisuse standardite jõustamisele kooskõlas ELi õigustikuga, samuti edendama Kosovo kodanike keskkonnateadlikkust ja -haridust; innustab Kosovot võimalikult kiiresti vastu võtma kliimamuutuste seaduse ning nõuab, et viivitamata töötataks välja ja võetaks vastu integreeritud riiklik energia- ja kliimakava;

Neljapäev, 25. märts 2021

96. kutsub Kosovot üles jätkuvalt suurendama jäätmete kogumise ulatust, eelkõige parandades jäätmete eraldamist ja ringlussevõttu, võtma jäätmete vähendamiseks kasutusele ringmajanduse meetmed ja tegelema ebaseaduslike prügilate küsimusega ning leidma kiiresti võimalused ohtlike jäätmete kõrvaldamiseks;

97. tunneb muret olemasolevate veevarude vähesuse pärast; kutsub Kosovo ametiasutusi üles kaitsma erilisi loodus- ja kaitsealasid hüdroelektrijaamade planeerimisel ning mitte ohustama veevarustuse kestlikkust;

98. nõuab energiaühenduse lepingu täielikku rakendamist, sealhulgas riigiabi käsitleva õigustiku rakendamist ning riikliku elektrituru täielikku avamist, liikudes piirkondliku turu integratsiooni suunas; julgustab töötama piirkondliku ühenduvuse ja piirkondliku energiaturu väljakujundamise nimel;

99. kutsub Kosovot üles rakendama usaldusväärset ja kestlikku ühistranspordi ja liikuvuspoliitikat pikaajaliste taristupuuduste kõrvaldamiseks, sealhulgas korrapärase ühistranspordiühenduse loomiseks Põhja-Mitrovicaga ja riigi kõigi suuremate linnadega;

100. väljendab heameelt, et 2020. aasta ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA) raames võeti vastu iga-aastane Kosovo tegevuskava kogusummas 90 miljonit eurot, ning nõuab, et IPA vahendeid kasutataks muu hulgas rohelise tegevuskava edendamiseks, tugevdades keskkonnakaitset, aidates kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja vastupanuvõime suurendamisele ning kiirendades üleminekut vähese CO₂ heitega majandusele; nõuab suuremat läbipaistvust ja parlamentaarset kontrolli seoses Kosovole eraldatud vahenditega ning palub komisjonil paremini jälgida ELi vahendite kasutamist ja teatada nende mis tahes väärkasutamisest;

101. kutsub komisjoni üles suunama ühinemiseelse abi rahastamisvahendi IPA III vahendid Kosovos jätkuvale demokraatiale üleminekule lisaks taristuprojektidele, eriti arvestades püsivaid probleeme seoses investeerimiskliima, rahastamise vastuvõtuvõime ja keskkonnanormidega Kosovos;

102. nõuab, et tulevane IPA III sisaldaks nii stiimuleid kui ka tingimuslikkust; peab oluliseks, et IPA III toetaks põhiväärtuste edasist tugevdamist ja head valitsemistava ning et see lõpetataks liidu huve ja väärtusi ähvardavate süsteemsete ohtude korral; usub, et ühinemisprotsessi ümberpööratavuse põhimõtet peaks uuendatud metoodika alusel selgelt kajastama ka ühinemiseelses rahastamises; kordab, et finantsabi ulatus peaks vastama Kosovo Euroopa perspektiivi eesmärgile;

o

o o

103. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Ülemkogu eesistujale, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Kosovo presidendile, valitsusele ja parlamendile.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0114

Põhja-Makedooniat käsitlevad 2019.–2020. aasta aruanded**Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon Põhja-Makedooniat käsitlevate komisjoni 2019.–2020. aasta aruannete kohta (2019/2174(INI))**

(2021/C 494/14)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 28. juuni 2018. aasta järeldusi, nõukogu 18. juuni 2019. aasta järeldusi ja Euroopa Ülemkogu 17.–18. oktoobri 2019. aasta järeldusi, millega lükati edasi otsuse tegemine ühinemisläbirääkimiste alustamise kohta Põhja-Makedoonia Vabariigi ja Albaania Vabariigiga,
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 26. märtsi 2020. aasta järeldusi ühinemisläbirääkimiste alustamise kohta Põhja-Makedoonia ja Albaaniaga, milles kiideti heaks nõukogu 25. märtsi 2020. aasta järeldused laienemise ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi kohta,
- võttes arvesse Bulgaaria Vabariigi ja Põhja-Makedoonia Vabariigi vahelist 1. augustil 2017. aastal allkirjastatud ja 2018. aasta jaanuaris ratifitseeritud sõpruse, heanaaberlikkuse ja koostöö lepingut,
- võttes arvesse nn Prespa kokkulepet ehk lõplikku kokkulepet erimeelsuste lahendamiseks, nagu seda on kirjeldatud ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonides 817 (1993) ja 845 (1993), 1995. aasta ajutise kokkuleppe lõpetamist ning strateegilise partnerluse loomist Kreeka ja Põhja-Makedoonia vahel 17. juunil 2018. aastal,
- võttes arvesse ELi ja Lääne-Balkani riikide 17. mai 2018. aasta tippkohtumisel vastu võetud Sofia deklaratsiooni ja sellele lisatud Sofia prioriteetide kava,
- võttes arvesse Berliini protsessi raames 10. novembril 2020. aastal toimunud ELi ja Lääne-Balkani riikide tippkohtumist,
- võttes arvesse Põhja-Makedoonia ühinemist NATOga 27. märtsil 2020,
- võttes arvesse komisjoni 5. veebruari 2020. aasta teatist „Ühinemisprotsessi tõhustamine – Lääne-Balkani riikide usutavad väljavaated saada ELi liikmeks“ (COM(2020)0057),
- võttes arvesse komisjoni 6. oktoobri 2020. aasta teatist „Majandus- ja investeerimiskava Lääne-Balkani jaoks“ (COM(2020)0641), selle lisa ja komisjoni talituste töödokumenti „Guidelines for the Implementation of the Green Agenda for the Western Balkans“ (Lääne-Balkani rohelise tegevuskava rakendamise suunised),
- võttes arvesse komisjoni 29. mai 2019. aasta teatist „2019. aasta teatis ELi laienemisstrateegia kohta“ (COM(2019)0260) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti „North Macedonia 2019 Report“ (2019. aasta aruanne Põhja-Makedoonia kohta, SWD(2019)0218),
- võttes arvesse 6. mail 2020. aastal videokonverentsi teel toimunud ELi ja Lääne-Balkani riikide tippkohtumisel vastu võetud Zagrebi avaldust,
- võttes arvesse nõukogu 5. juuni 2020. aasta järeldusi rände ja julgeoleku valdkonnas tehtava koostöö tõhustamise kohta Lääne-Balkani partneritega,
- võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 8. aprilli 2020. aasta ühisteatist „Teatis ELi üleilmse tegevuse kohta seoses COVID-19-ga“ (JOIN(2020)0011) ning komisjoni 29. aprilli 2020. aasta teatist „Lääne-Balkani riikide toetamine COVID-19 puhanguga võitlemisel ja pandeemiajärgsel taastumisel“ (COM(2020)0315),
- võttes arvesse komisjoni 6. oktoobri 2020. aasta teatist „2020. aasta teatis ELi laienemispoliitika kohta“ (COM(2020)0660) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti „North Macedonia 2020 Report“ (2020. aasta aruanne Põhja-Makedoonia kohta, SWD(2020)0351),

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse 19.–20. juunil 2003. aastal Thessaloníkis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise eesistujariigi järeldusi,
 - võttes arvesse Berliini protsessi 2020. aasta Sofia tippkohtumist, mida juhtisid ühiselt Bulgaaria ja Põhja-Makedoonia,
 - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 16. detsembri 2005. aasta otsust anda Põhja-Makedooniale ELi kandidaatriigi staatus,
 - võttes arvesse 2. juunil ja 15. juulil 2015. aastal Skopjes nelja peamise erakonna vahel saavutatud Pržino kokkulepet ning 20. juulil ja 31. augustil 2016. aastal saavutatud nelja erakonna kokkulepet selle poliitilise kokkuleppe rakendamise kohta,
 - võttes arvesse oma 25. novembri 2020. aasta resolutsiooni meediavabaduse tugevdamise kohta: ajakirjanike kaitse Euroopas, vaenukõne, desinformatsioon ja platvormide roll ⁽¹⁾,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi liikmete 8. detsembri 2020. aasta ühisavaldust ühinemisläbirääkimiste kohta Põhja-Makedoonia ja Albaaniaga,
 - võttes arvesse oma 24. oktoobri 2019. aasta resolutsiooni Põhja-Makedoonia ja Albaaniaga ühinemisläbirääkimiste alustamise kohta ⁽²⁾,
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone selle riigi kohta,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A9-0040/2021),
- A. arvestades, et Põhja-Makedoonia on teel ELiga ühinemise poole näidanud üles pühendumust, teinud pidevalt edusamme ja suurendanud vastastikust usaldust, mistõttu võttis Euroopa Ülemkogu 26. märtsil 2020. aastal vastu otsuse alustada riigiga ühinemisläbirääkimisi;
- B. arvestades, et Põhja-Makedooniat tuleks hinnata individuaalselt tema enda saavutuste põhjal Euroopa Ülemkogu kehtestatud kriteeriumite täitmisel, ning arvestades, et ELiga ühinemise ajakava sõltub reformide kiirusest ja kvaliteedist; arvestades, et ELiga ühinemise väljavaade on olnud Lääne-Balkani riikide reformide peamine stiimul ja laienemisprotsess on aidanud Lääne-Balkanit olulisel määral stabiliseerida;
- C. arvestades, et õigusriik on riigi demokraatlike ümberkorralduste ja ELiga ühinemise suunas tehtud edusammude hindamisel peamine võrdlusalus;
- D. arvestades, et Euroopa Ülemkogu 17.–18. oktoobri 2019. aasta otsus lükata Põhja-Makedooniaga ühinemisläbirääkimiste alustamine edasi viis riigis poliitilise ebastabiilsuse ja 2020. aastal toimunud ennetähtaegsete valimisteni;
- E. arvestades, et Euroopa Komisjon esitas 1. juulil 2020. aastal läbirääkimisraamistiku eelnõu;
- F. arvestades, et ühinemisprotsessi väärkasutamise ELi liikmesriikide kultuurilis-ajalooliste vaidluste lahendamiseks looks ohtliku pretsedendi ülejäänud Lääne-Balkani riikide ühinemisele tulevikus, eriti võttes arvesse piirkonna ajaloolist tausta;
- G. arvestades, et Põhja-Makedoonia hoiab ELi reformide tegemisel kindlat tempot, eriti sellistes olulistes valdkondades nagu õigusriik, võitlus korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastu, luure, avalik haldus ning demokraatlike institutsioonide ja menetluste toimimine;
- H. arvestades, et ELiga seotud strateegiliste reformide puhul on vaja järjekindlaid jõupingutusi jätkata ning vaja on ka kõigi juhtide ja sidusrühmade osalemist;
- I. arvestades, et EL toetab kooskõlas 2003. aasta Thessaloníki tegevuskavaga endiselt täiel määral nii Põhja-Makedoonia strateegilisi Euroopa-püüdlusi kui ka kaugemat eesmärki astuda Euroopa Liitu, mis põhinevad õigusriigil, rahvuste harmoonial ja heanaaberlikel suhetel;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0320.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0050.

Neljapäev, 25. märts 2021

- J. arvestades, et ELi tegevus Lääne-Balkani piirkonnas on ulatuslikum kui kus tahes mujal ja see näitab vastastikust strateegilist pühendumust;
- K. arvestades, et EL peaks jätkuvalt soodustama Põhja-Makedooniasse investeerimist ja arendama selle riigiga kaubandussuhteid, kuna Põhja-Makedoonia majanduslik areng on äärmiselt oluline;
- L. arvestades, et EL on Põhja-Makedoonia kaugelt kõige olulisem kaubanduspartner, kuhu saadetakse 75 % riigi ekspordist ja kust pärineb 62 % Põhja-Makedoonia impordist, ja lisaks on EL riigi kõige suurem finantsabi andja (alates 2007. aastast on Põhja-Makedooniale antud enam kui 1,25 miljardi euro ulatus ühinemiseelset abi);
- M. arvestades, et COVID-19 pandeemia on Põhja-Makedoonia majandust rängalt räsitud ja viiruse leviku tõkestamiseks võetud meetmed on riigi eelarvele kahjulik mõju;
- N. arvestades, et kõige rohkem on Põhja-Makedooniale COVID-19 pandeemia tagajärgede leevendamiseks toetust andnud EL, kes on eraldanud 66 miljonit eurot kiireloomulisteks tervishoiu meetmeteks ning majanduse ja ühiskonna turgutamiseks pärast pandeemiat; arvestades, et EL on lubanud anda Põhja-Makedooniale kuni 160 miljoni euro ulatuses makromajanduslikku finantsabi;
- O. arvestades, et EL on eraldanud Lääne-Balkani riikides COVID-19 pandeemiaga tegelemiseks 3,3 miljardit eurot, sealhulgas 38 miljonit eurot tervishoiusektori koheseks toetamiseks, 467 miljonit eurot tervishoiusüsteemide vastupanuvõime loomiseks ja sotsiaal-majandusliku mõju leevendamiseks, 750 miljonit eurot makromajanduslikuks finantsabiks, 385 miljonit eurot erasektori toetamiseks ja selle tegevuse elavdamiseks ning 1,7 miljardit eurot Euroopa Investeerimisprogrammi sooduslaenudeks;
- P. arvestades, et Põhja-Makedoonia on endiselt üks ebaseadusliku rände peamisi transiiditeid;
- Q. arvestades, et piirkondlik koostöö Lääne-Balkani riikide vahel on riikide stabiilsuse säilitamiseks ja tugevdamiseks ning piirkonna heaolu parandamiseks mõeldav ja vajalik; arvestades, et ELiga ühinemise protsessi edenemiseks on hädavajalik, et Põhja-Makedoonial oleksid oma naabritega head suhted;
- R. arvestades, et Prespa kokkulepe ja heanaaberlike suhete leping on olulised saavutused, mis on eeskujuks kogu Lääne-Balkani stabiliseerimisel ja lepitamisel ning mis on parandanud heanaaberlike suhteid ja piirkondlikku koostööd;
- S. arvestades, et Euroopa Ülemkogu ei ole siiani kiitnud heaks Põhja-Makedooniat puudutavat läbirääkimisraamistikku ning see kahandab liidu usaldusväarsust ja vähendab Lääne-Balkani riikide motivatsiooni viia läbi reforme;
- T. arvestades, et 2020. aasta märtsis sai riigist ajaloolise Prespa kokkuleppe ning sõpruse, heanaaberlikkuse ja koostöö lepingu jõustumise järel NATO 30. liikmesriik ja EL otsustas alustada riigiga ühinemisläbirääkimisi;
- U. arvestades, et 2020. aastal NATOsse astumine oli selge samm suurema stabiilsuse, koostegutsemisvõime ja kaitseküsimustes Euroopa-Atlandi kogukonda integreerumise poole, mis suurendab ELiga ühinemise potentsiaali;
- V. arvestades, et Euroopa tuleviku teemaline konverents võib samuti Lääne-Balkani riikide ELiga ühinemise püüdlustele hoogu anda;
- W. arvestades, et Põhja-Makedoonia saamine ELi täieõiguslikuks liikmeks on liidu enda poliitilistes, julgeolekualastes ja majanduslikes huvides;
1. kiidab heaks Põhja-Makedoonia selge strateegilise kava ja soovi saada ELi liikmeks, mille nimel rakendatakse järjekindlalt ühinemiseks vajalikke reforme ja püütakse lahendada seni lahendamata kahepoolseid küsimusi naaberriikidega;
 2. kordab, et toetab täielikult 2003. aastal Euroopa Ülemkogu poolt Thessaloníkis väljendatud seisukohta, et Lääne-Balkani riikide tulevik on ELis;
 3. kutsub ELi liikmesriike üles oma lubadustest kinni pidama ja näitama üles selget poliitilist tahet, et nõukogu saaks läbirääkimisraamistiku heaks kiita ja korraldada Põhja-Makedooniaga võimalikult kiiresti ja igasuguste lisaviivitusteta esimese valitsustevahelise konverentsi, mis näitaks, et ühinemisprotsess on usaldusväärne, objektiivne ja kindel;

Neljapäev, 25. märts 2021

4. tuletab liikmesriikidele meelde, et laienemispoliitika peab lähtuma objektiivsetest kriteeriumidest ja seda ei tohi takistada ühepoolsed huvid; kordab, et laienemispoliitika on olnud ELi välispoliitika kõige tulemuslikum instrument ja selle edasine lammutamise võib viia ebastabiilsuseni ELi lähinaabruses;
5. on Põhja-Makedoonia rahvaga solidaarne ning seisukohal, et Põhja-Makedoonia liikumist Euroopa Liidu suunas tuleb ka edaspidi pühendunult ja aktiivselt toetada;
6. peab kiiduväärseks, et Põhja-Makedoonia on 2023. aastal Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) eesistuja;
7. on veendunud, et Euroopa tuleviku teemalisse konverentsi tuleks asjakohasel viisil aktiivselt kaasata ka Põhja-Makedoonia ja teiste Lääne-Balkani riikide esindajad, nii valitsuse kui ka kodanikuühiskonna tasandil, k.a noored;
8. nõuab tungivalt, et Põhja-Makedoonia ametiasutused ja erakonnad jätkaksid üksmeelseid jõupingutusi demokraatia ja üleminekuprotsessi tugevdamiseks, korruptsioonivastase võitluse jätkamiseks ning õigusriigi, heanaaberlike suhete ja piirkondliku koostöö tugevdamiseks, parandades samal ajal meediavabadust ja kodanikuühiskonna tegevusvõimalusi;
9. tuletab meelde, et läbivaadatud laienemismetoodika kohaselt sõltub ühinemisläbirääkimiste edenemine jätkuvalt alalistest, põhjalikest ja pöördumatutest reformidest kõigis põhivaldkondades;

Õigusriik

10. rõhutab, et ülimalt oluline on viia läbi kohtureformid ning võidelda järjepidevalt kõrgetasemeliste korruptsiooni- ja kuritegelike võrgustike vastu, et tagada õigusriik;
11. tunneb heameelt edusammude üle nn kiireloomuliste reformiprioriteetidega tegelemisel ning Veneetsia komisjoni ja vanemeksperide rühma poolt õigusriigi süsteemsete probleemide kohta esitatud soovitude järgimisel;
12. võtab teadmiseks, et vastu on võetud korruptsiooni ja huvide konfliktide ennetamist, lobitööd, teabele juurdepääsu, rikkumisest teatajate kaitset ja prokuratuuri käsitlevad õigusaktid, ning nõuab, et neid rakendataks tulemuslikult ja järjepidevalt;
13. võtab teadmiseks, et valitsus võttis vastu kaks reformikava, nimelt kava „Europe at home“ ja korruptsioonivastase võitluse tegevuskava, mille eesmärk on ühtlustada läbivaadatud ühinemismetoodika põhiteemade raames prioriteetsete valdkondade reformiplaane;
14. tuletab meelde, et avaliku võimu kandjatega seotud huvide konflikte, lobitööd ja eetikat ning rikkumistest teatajate kaitset puudutavate meetmete võtmine, et tagada tulemuslik ja järjepidev tõkestamine, ennetamine, avastamine, proaktiivne uurimine ja sanktsioonimehhanismide rakendamine, eeldab piisavaid rahalisi vahendeid ja inimressursse;
15. tunneb heameelt korruptsiooni ja kuritegevuse vastase võitluse, kestliku arengu ja inimressursside eest vastutava asepeaministri ametikoha loomise üle, sest see on märk selgest poliitilisest pühendumusest nende probleemide esmatähtsale käsitlemisele;
16. nõuab tungivalt tulemuslikke meetmeid selleks, et tagada kohtu ja prokuratuuri professionaalsus, sõltumatus, usaldusväärsus ja vastutavus, sealhulgas eetikakoodeksite ja teedrajava prokuratuuriseaduse tõhusa rakendamise kaudu, eriprokuratuuri juhtumite kestlik lahendamine ja ulatusliku telefonikõnede pealtkuulamise juhtumiga seotud kuritegude eest vastutusele võtmine; nõuab, et kõikides kohtuasutustes võetaks täiendavaid meetmeid, et taastada üldsuse usaldus kohtusüsteemi vastu;
17. tunneb heameelt asjaolu üle, et justiitsnõukogu proaktiivne tegutsemine aitab tugevdada kohtusüsteemi erapooletust, läbipaistvust ja vastutavust, ning nõuab riigiprokuröride nõukogu käsitleva muudetud seaduse tulemuslikku rakendamist; nõuab, et kohtusüsteemi professionaalsuse ja usaldusvääruse tagamiseks kasutataks täielikult ära kõiki mehhanisme (kontrolle, finantsuurimisi ja varade konfiskeerimist); on mures õiguskaitse piiratud kättesaadavuse pärast COVID-19 pandeemia ajal ning julgustab ametiasutusi kiirendama kohtusüsteemi ja sellega seotud haldustegevuse üleviimist digiruumi;

Neljapäev, 25. märts 2021

18. ergutab viima lõpule institutsioonilisi reforme ning rakendama ka julgeoleku- ja luuresektori käimasolevaid reforme, et tagada uue riikliku julgeolekuasutuse ja tehnilise operatiivastutuse finants-, operatiiv- ja tegutsemisõltumatus ning sisuline parlamentaarne järelevalve salateenistuse üle;

19. nõuab jätkuvat proaktiivseid pingutusi, et võidelda süstemaatiliselt ja ennetavalt organiseeritud kuritegevuse ja korrupsiooni vastu, samuti finantsuurimisi, finantskuritegude (sh rahapesu) ja terrorismi rahastamise eest vastutusele võtmist ning asjakohaste karistuste kehtestamist; nõuab edasisi jõupingutusi selleks, et käivitada operatsioonid ebaseadusliku kauplemisega (näiteks kauplemine tulirelvade ja uimastitega või inimkaubandus) tegelevate kuritegelike võrgustike lõhkumiseks; nõuab tungivalt, et riik liidu õigustikule veelgi läheneks ning viiks läbi süstemaatilisi finantsuurimisi ja ebaseaduslikul teel saadud vara tuvastamist, jälgimist, külmutamist, konfiskeerimist ja haldamist;

20. julgustab võtma meetmeid, et tugevdada hiljuti asutatud kriminaaltulu jälitamise talitust ning hoogustada võitlust rahapesu ja majanduskuritegude vastu; nõuab ühiste jõupingutuste suurendamist organiseeritud, majandus- ja küberkuritegevuse vastu võitlemiseks, muu hulgas parema koordineerimise ja partnerluse kaudu Europoliga;

21. võtab teadmiseks, et laialdase korrupsiooni vastu võitlemisel on tehtud edusamme, muu hulgas on paranenud suurkorrupsiooni, ametiseisundi kuritarvitamise ja ebaseadusliku rikastumise juhtumite uurimine ning nende kohta süüdistuste esitamine ja nende eest vastutusele võtmine; märgib, et on vaja suurendada korrupsioonivastase võitluse komisjoni juhtrolli ja teha sellega nendes küsimustes koostööd;

22. nõuab tungivalt, et prokuratuur tegeleks tõsiste juhtumitega ja võtaks proaktiivselt meetmeid ka nende oluliste juhtumite asjus, millele on tähelepanu juhtinud korrupsioonivastased ja auditiametid ning rikkumisest teatajad;

23. nõuab tungivalt, et Põhja-Makedoonia ametivõimud jätkaksid ja intensiivistaksid võitlust radikaliseerumise ja terrorismiga ning tegeleksid ka terroristist välisvõitlejate probleemiga, mis eeldab pidevat piiriülest teabevahetust ja paremat koostööd julgeolekuasutuste, kodanikuühiskonna organisatsioonide, usujuhtide, kohalike kogukondade ning haridus-, tervishoiu- ja sotsiaalasutuste vahel, aga ka asjakohaseid taasisintegreerimismeetmeid;

Demokraatlike institutsioonide toimimine

24. tuletab meelde, et opositsiooni konstruktiivne roll on äärmiselt oluline nii Põhja-Makedoonia Vabariigi parlamendi (Sobranie) toimimiseks kui ka oluliste seaduste (näiteks ELi ja NATOga seotud reformide) vastuvõtmiseks;

25. peab kiiduväärseks, et oluliste, kogu riiki mõjutavate otsuste tegemisel on Põhja-Makedoonia Vabariigi parlamendis osalenud nii valitsus- kui ka opositsioonierakonnad; märgib, et hea valitsemistava ja funktsionaalse õigusloome eeltingimus on tugevam poliitiline dialoog kõigi erakondade vahel; kutsub kõiki parlamendi erakondi üles jääma konstruktiivseks, hoiduma rahvuslikust ja viha õhutatavast retoorikast ning osalema poliitilises dialoogis heas usus, eriti mis puudutab COVID-19 kriisi haldamisel tehtavaid olulisi otsuseid tervishoiu, majanduse, sotsiaalküsimuste ja poliitika vallas;

26. tuletab meelde Jean Monnet' dialoogi tähtsust usalduse loomisel, demokraatliku kultuuri tugevdamisel ja parlamendi suutlikkuse suurendamisel Põhja-Makedoonia Vabariigi parlamendis poliitilise dialoogi hõlbustamise kaudu; tunneb heameelt asjaolu üle, et osalemine Jean Monnet' dialoogis on konstruktiivne ja erakondadeülene ning et selle järelduste rakendamist ja neljanda vooru kokkukutsumist võetakse väga tõsiselt;

27. nõuab tungivalt, et Põhja-Makedoonia Vabariigi parlament täiustaks õigusloomeprotsessi, minimeerides kiirmenetluste kasutamist, suurendades läbipaistvust, tagades õigeaegse ja kaasava juurdepääsu õigusloomet käsitlevale teabele ning viies läbi nõuetekohased konsultatsioonid ja mõjuhindamised; tuletab meelde vajadust täiustada Põhja-Makedoonia Vabariigi parlamendi kodukorda (konsensuse alusel), et anda parlamendile suurem mõjuvõim ning tugevdada õigusliku järelevalve ja eelarvekontrolli mehhanisme; rõhutab kodanikuühiskonnaga tehtava koostöö ja selle kestliku rahastamise olulisust, et tagada riiklike institutsioonide tugev kontroll;

Neljapäev, 25. märts 2021

28. võtab teadmiseks, et 15. juulil 2020 toimunud parlamendivalimised viidi läbi sujuvalt, kuid tuletab meelde, et õigus- ja reguleeriva raamistiku sage läbivaatamine kahjustas siiski nende õiguslikku stabiilsust; toonitab vajadust rakendada põhilikult OSCE demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo (ODIHR) lõpparuandes esitatud täitmata soovitusi, mis puudutavad muu hulgas valimisseadustiku õigeaegset, kaasavat ja põhjalikku läbivaatamist enne tulevasi valimisi, ning vajadust teha täiendavaid jõupingutusi valijanimekirjade ajakohasuse ja täpsuse tagamiseks;

29. nõuab lisameetmeid, et muuta erakondade rahastamine läbipaistvamaks ja tagada, et erakonnasisesed toimimismehhanismid on demokraatlikud, konkurentsivõimelised ja esindavad (muu hulgas nõuetekohase sõltumatu järelevalve abil); tuletab meelde vajadust rakendada tulemuslikult riigikontrolli soovitusi;

30. nõuab tungivalt, et uus valitsus seaks prioriteediks avaliku halduse reformi, rakendades ja kasutades avaliku sektori ametikohtade täitmisel ja edutamisel süsteemselt tulemuspõhist lähenemisviisi, edendades läbipaistvust, ametialast sõltumatust, vastutavust, ausust, võrdset soolist ja etnilist esindatust avalikus teenistuses ja riigile kuuluvates ettevõtetes ning tagades samal ajal ka rikkumisest teatajatele piisava kaitse; nõuab korrupsioonivastase võitluse riikliku komisjoni soovitude põhilikku järgimist;

31. nõuab tungivalt, et ametiasutused tagaksid täieliku läbipaistvuse, parandades veelgi ligipääsu teabele (sh COVID-19 küsimuses) ning tagades valitsuse avatud andmeportaali kaudu regulaarsed ametiteüleised uuendused ja avalikule teabele tasuta ligipääsu kaitsmise ameti täieliku toimimise;

32. ergutab riigi ametivõime võtma enda valdusse ja avama Jugoslaavia salateenistuse asjakohased arhiivid; on seisukohal, et totalitarismiperioodi läbipaistev käsitlemine, kaasa arvatud salateenistuste arhiivide avamine, on samm suurema demokratiseerimise, vastutuse ja institutsioonilise tugevuse poole nii Põhja-Makedoonias kui ka Lääne-Balkani piirkonnas tervikuna;

33. toonitab vajadust parandada veelgi ELi rahastuse läbipaistvust ja nähtavust ning tagada samal ajal tulemuslik kontroll, auditid ja järelemeetmed;

Põhiõigused

34. toetab püüdu tagada kõigi kodanike põhivabaduste ja -õiguste kaitsmiseks kaasav poliitika, pöörates erilist tähelepanu naistele, noortele, puuetega inimestele, rahvusvähemustele, vähemusrahvustele, LGBTIQ+ inimestele ja madala kvalifikatsiooniga töötutele; kutsub ametiasutusi üles leevendama COVID-19 pandeemia ebaproportsionaalselt suurt mõju vähemuskogukondadele ja tõhustama võitlust ebavõrdsuse vastu;

35. peab kiiduväärseks, et usu-, mõtte- ja südametunnistusevabadus on riigis jätkuvalt tagatud ning diskrimineerimine usutunnistuse alusel on üldiselt keelatud;

36. kutsub ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni riikliku tegevuskava täitmise eest vastutavat riiklikku koordineerimisorganit üles tegema puuetega inimesi toetavate organisatsioonidega süstemaatilist koostööd; rõhutab vajadust edasise deinstitutionaliseerimise järele ja tahtmatut vabaduse piiramist käsitlevate sätete kehtetuks kuulutamise järele; rõhutab vajadust piisavate ressursside ja taristu järele, mis võimaldaks pakkuda vajalikku sotsiaalkaitset ja tagaks puuetega inimestele inimväärseid elamistingimusi; tunneb heameelt ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni riikliku tegevuskava üle ja peab kiiduväärseks, et konventsiooni rakendamise eest vastutav riiklik koordineerimisorgan korraldab regulaarseid kohtumisi;

37. tunneb heameelt romade kaasamise poliitikale suurema tähelepanu pööramise ja selle parema rahastamise üle ning nõuab tungivalt, et ametiasutused parandaksid raha kasutuselevõtu, koordineerimise, järelevalve ja kasutamise tempot ja suutlikkust, sealhulgas eluasemete ja aktiivse tööturupoliitika valdkonnas, kooskõlas 2019. aasta Poznańi deklaratsiooniga romade integreerimise kohta ELi laienemisprotsessis; ergutab riigi ametiasutusi tagama reguleerimata tsiviilõigusliku seisundiga isikuid käsitleva seaduse takistamatu rakendamise ning lahendamata romade dokumentide puudumise küsimuse;

38. märgib murega, et vaenukõne on muu hulgas sotsiaalmeedias laialt levinud ja selle objektiks on eelkõige romad, LGBTI+ inimesed ning teised kaitsetu olukorras rühmad, riigid ja inimesed nõuab asjakohase õigusraamistiku tulemuslikku rakendamist ja selget eristamist, mis on vaba avalik arutelu ja mis vaenukõne, laim või vägivaldne õhutamise, samuti vihakuritegude, vaenukõne ja soolise vägivalda eest vastutusele võtmise suutlikkuse suurendamist; peab politsei vägivalda tõrjutud kogukondade vastu murettekitavaks;

Neljapäev, 25. märts 2021

39. peab kiiduväärseks edusamme institutsioonilise toe pakkumisel LGBTI+ inimeste inimõiguste edendamiseks, kuid märgib, et LGBTI+ kogukonna diskrimineerimine on jätkuvalt levinud probleem ja seetõttu tuleks prioriseerida õigusraamistiku rakendamist riiklikes institutsioonides; nõuab jõulisemaid meetmeid LGBTI+ inimeste vastu suunatud väenukõne ja vihakuritegudega võitlemiseks, nendest teavitamise julgustamiseks ja karistamatuse lõpetamiseks;

40. tunneb heameelt uute diskrimineerimisvastaste õigusaktide vastuvõtmise üle kõigi erakondade poolt ja peab kiiduväärseks diskrimineerimise eest kaitsmise komisjoni läbipaistvat ametissenimetamist, mis tagab kõigi tõrjutud rühmade kaitse ja kaasamise; julgustab Põhja-Makedoonia Vabariigi parlamenti võtma vastu õigusakte, mis võimaldaksid lihtsat, läbipaistvat ja teostatavat soo õiguslikku tunnustamist inimese enese määratluse põhjal ning hoiaksid ära diskrimineerimise seksuaalse sättumuse või soolise identiteedi alusel; märgib, et 2019. aasta juunis toimus Skopjes esimene geiparaad;

41. nõuab konstruktiivsete jõupingutuste jätkamist, et parandada üldiselt rahulikke rahvustevahelisi suhteid ning tunnustada, kaitsta ja toetada piisavalt kõiki kogukondi ja nende kultuuripärandit; nõuab vähemuskogukondade õiguste kaitsmist, nende asjakohast integreerimist ning nende esindatust avalikus elus ja meedias, tagades vähemustega seotud poliitika eest vastutavatele institutsioonidele piisavad inim- ja rahalised ressursid ning kasutades täiel määral ära kogukondade õiguste realiseerimise ameti tugevdatud volitusi, et jälgida ja suunata avalik-õiguslikke asutusi vähemustega seotud juriidiliste kohustuste täitmisel;

42. kutsub Põhja-Makedooniat üles jätkama Ohridi raamlepingu rakendamist; toetab keelte kasutamise seaduse läbivaatamist kooskõlas Veneetsia komisjoni soovitustega, mis esitati kõigi asjaomaste sidusrühmadega konsulteerides; peab kiiduväärseks keelte kasutamise seaduse üleüldist rakendamist jälgiva ameti ja inspeksiooni loomist ning tuletab meelde, et haridus peab olema ka vähemuskeeltes võrdväärne ja mittediskrimineeriv;

43. kutsub poliitilise süsteemi ja kogukondadevaheliste suhete ministeeriumi üles edendama sotsiaalset sidusust, rakendades strateegiat „üks ühiskond kõigile“, ning ergutab ametivõime tegelema jätkuvate diskrimineerimise, tõrjutuse ja alaesindatuse probleemidega; rõhutab vajadust tagada, et kõik Põhja-Makedoonias elavad vähemused saaksid piisavalt toetust ning elada hirmuta ja igasuguse diskrimineerimiseta;

44. peab kiiduväärseks, et üldsusega konsulteerimine üha paraneb, ning nõuab edasisi edusamme selleks, et kodanikuühiskonda kaasata sisuliselt ja õigeaegselt eri poliitikavaldkondade otsustusprotsessidesse ja et valitsusvälise sektori tegevus oleks rahaliselt jätkusuutlik; märgib, et eelarve ümberstruktureerimisel tuleks järgida nõuetekohaseid konsulteerimisprotsesse ja see ei tohiks õõnestada kodanikuühiskonna sektori jätkusuutlikkust;

45. palub Põhja-Makedoonial tagada põhiõigustega tegelevate organite funktsionaalse sõltumatus, eraldada neile asjakohased rahalised vahendid ja hoolitseda, et nende liikmete ametissenimetamine oleks täielikult läbipaistev, kaasav ja tulemuspõhine, et parandada inimõiguste olukorda riigis; väljendab heameelt uue ombudsmani ametisse nimetamise üle ja nõuab suuremat koostööd kodanikuühiskonnaga; tunnustab ombudsmani institutsioonile suuremate volituste andmist ja nõuab tungivalt, et ametiasutused rakendaksid ombudsmani soovitusi tõhusamalt; peab kiiduväärseks, et ombudsmani büroo löi politsei jaoks välise järelevalvemehhanismi, ning nõuab võitluse jätkamist politsei karistamatuse vastu, rakendades süstemaatilisel politseipoolse väärkohtlemise vastaseid kaitsemeetmeid, kasutades tõeliselt sõltumatuid uurijaid ja parandades järelevalvet politsei üle;

46. peab kiiduväärseks, et naistevastase ja koduvägivalla ärahoidmise ja selle eest kaitsmise seadust on hiljuti ajakohastatud; nõuab tungivalt, et ametivõimud rakendaksid vastavaid seadusi tulemuslikult ning tõkestaksid soolist ja lastevastast vägivalda ja pakuksid kaitset, luues töökindlad mehhanismid tõendite kogumiseks ja selliste tegude toimepanijate vastutusele võtmiseks; rõhutab ennetusmeetmete ning COVID-19 pandeemia ajal süvenenud soolise ja koduvägivalla ohvrite kaitsmise ja toetamise olulisust;

47. nõuab tungivalt, et Põhja-Makedoonia suurendaks jõupingutusi soolise võrdõiguslikkuse ja naiste õiguste vallas, sealhulgas seades prioriteediks soolise aspekti arvestamise ja tihedama koostöö kodanikuühiskonnaga, eelkõige naisorganisatsioonidega;

Neljapäev, 25. märts 2021

48. kutsub Põhja-Makedoonia seadusandjaid ja kõiki erakondi üles võtma meetmeid, et parandada naiste esindatust kõikidel valitavatel ja otsuste langetamise tasandi määratavatel ametikohtadel, ning võtma eeskju parlamendist, kus naiste esindatus on tänu sookvootidele paranenud; ergutab ametiasutusi jätkama tegelemist selliste probleemidega nagu naissoost töötajate õiguste puudulik rakendamine, sooline tasakaalustamatus ja sooline palgalõhe, võtma meetmeid sooliste stereotüüpide, rasedus- ja sünnituspuhkusega seotud õigusnormides esineva diskrimineerimise ning töökohal toimuva ahistamise vastu ja tagama piisavad lastehoiu võimalused;

49. tunneb heameelt riigi jõupingutuste üle koostöö parandamisel ebaseadusliku rände haldamise ja piiride kaitse küsimuses ning pagulaste, varjupaigataotlejate ja rändajate põhivajadustega tegelemisel; nõuab abi vajavatele inimestele mõeldud rahvusvahelise kaitse pakkumise süsteemi täiendavat tugevdamist ja hoidumist igasugusest rahvusvahelise õiguse rikkumisest (näiteks rändajate tõrjumisest); palub riigi ametiasutustel seada sisse aktiivne seiremehhanism ja võtta vajalikud meetmed selliste rahvusvahelise õiguse rikkumiste ennetamiseks; rõhutab, et Põhja-Makedoonia roll on Euroopa Liidu välispiiri kaitsel väga oluline, ja kutsub ELi üles jõulisemalt toetama piirikaitset selles piirkonnas; võtab teadmiseks inimkaubanduse ja -smugeldamise vastases võitluses tehtud edusammud ning tuletab meelde, et ebaseaduslike rändevoogude haldamiseks ja inimsugeldamise võrgustike vastu võitlemiseks on vaja luua jätkusuutlik mehhanism, sest riik asub ühel peamisel rändeteel; võtab tehtava koostöö teadmiseks ja toetab staatust käsitleva lepingu sõlmimist Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametiga (Frontex), sest see hõlbustaks piiride kaitset ja võitlust piiriülese kuritegevusega, austades selles juures täielikult põhiõigusi; ergutab riiki rändajate integreerimise, sealhulgas tagasipöördujate taasintegreerimise strateegia vastuvõtmisega edasi liikuma;

Ajakirjandus

50. märgib, et väljendusvabaduse ja meedia sõltumatuse jaoks üldiselt soodsat keskkonda tuleb veelgi tugevdada täiustatud õigusraamistikku, eneseregulatsiooni ning omandisuhete ja reklaamituru läbipaistvuse kaudu, samal ajal suurendada ka avalike ja erameediakanalite rahalist kestlikkust ja erapooletust ning tagada meedia reeglitel põhinev eelarveline rahastamine, aga ka poliitilise reklaami läbipaistvus ja vähendamine, et tagada õiglane konkurents ja sõltumatute toimetuspõhimõtete järgimine;

51. nõuab tungivalt, et riigi ametiasutused viiksid kiiresti läbi süsteemsed meediareformid, mis elavdaksid konkurentsi, suurendaksid avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni ja meediat reguleeriva asutuse sõltumatust ja suutlikkust ning toetaksid uurivat ajakirjandust;

52. võtab teadmiseks professionaalse võrgumeedia registri kaudu meedia eneseregulatsiooni parandamiseks võetud meetmed ning kutsestandardite täiustamise ajakirjanike töötingimuste harta ja digimeedia sektorit käsitleva õiglase töölepingu eelnõu kaudu;

53. nõuab tungivalt meetmeid avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni ning audio- ja audiovisuaalmeedia teenuste ameti rahalise ja operatiivsõltumatuse kaitseks; kiidab ametit meediakanalite omandisuhete läbipaistvuse järelevalve eest ning võitluse eest vaenukõne, diskrimineerimise ja ajakirjanike ähvardamise vastu;

54. julgustab kõiki poliitilisel ja meediamaastikul tegutsejaid jääma kaasavaks, et tagada kõigi asjakohaste poliitiliste seisukohtade õiglane kajastatus ning aidata kodanikel teha teadlikke demokraatlikke valikuid;

55. ergutab õigusraamistikku veelgi parandama ja võtma tulemuslikke meetmeid, et suurendada ajakirjanike ohutust ja tagada, et ajakirjanike vastu toime pandud kuriteod ei jää karistamata; nõuab meediatöötajate vastu suunatud füüsiliste ähvarduste ja verbaalsete rünnakute tulemuslikku uurimist;

56. peab murettekitavaks desinformatsioonikampaaniaid ja välissekkumist, mille eesmärk on süvendada etnilisi pingeid, kahjustada riigi suhteid ja mainet rahvusvahelisel areenil ning moonutada avalikku arvamust ja valimisprotsesse, sest lisaks satuvad nii tõsisesse ohtu ka meediavabadus, ühiskonna ja institutsioonide demokraatlik toimimine, põhiõigused ja -vabadused ning õigusriik;

Neljapäev, 25. märts 2021

57. märgib, kui oluline on tagada meediavabadus ning edendada kvaliteetset ajakirjandust ja meediapädevust, et võidelda laialt levinud desinformatsiooni, valeuudiste, natsionalistliku retoorika ja vaenukõne vastu; toonitab vajadust uurida desinformatsioonikampaaniate päritolu ja välisriikide meediasse; kutsub Euroopa välisteenistust ja komisjoni üles parandama koordineerimist ning tegelema strateegiliselt desinformatsiooni ja hübridohtudega, millega püütakse piirkonna riikides õhustada ELi liikmeks saamise väljavaadet; nõuab Balkanile keskenduva tippkeskuse loomist, et võidelda desinformatsiooni vastu;

Sotsiaal-majanduslikud reformid

58. märgib COVID-19 kahjulikku majanduslikku ja sotsiaalset mõju ning väljendab toetust mitmete eri meetmete, mis on võetud selle leevendamiseks; soovib ametiasutustel tungivalt täies ulatuses ära kasutada jätkuvat COVID-19-ga seotud ELi toetust ja seonduvaid mehhanisme, kasutades Lääne-Balkani riikide majandus- ja investeerimiskavas pakutud võimalusi, mille eesmärk on piirkonna lähendamine ELi ühtsele turule; väljendab heameelt 4 miljoni euro suuruse tervishoiusektori otsetoetuse üle ning sotsiaalse ja majandusliku taastumise toetuseks antud 62 miljoni euro üle, mille Euroopa Liit pandeemia alguses Põhja-Makedooniale eraldas ning mida täiendab 160 miljoni euro suurune makromajanduslik abipakett laenukena;

59. väljendab heameelt 70 miljoni euro suuruse toetustepaketi üle ühinemisele abi rahastamisvahendist (IPA II), et rahastada Lääne-Balkani partnerite juurdepääsu COVID-19 vaktsiinidele; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles eraldama kõigi Lääne-Balkani riikide kodanikele piisavalt COVID-19 vaktsiine; julgustab tervishoiu vallas piirkondlikku koostööd tegema, eelkõige piiriüleste haiguste asjus, et vähendada piirkonnale langevat koormust;

60. julgustab valitsust seadma prioriteediks meetmed, mille eesmärk on leevendada majanduslangust ja tegeleda struktuursete vajadustega, nagu puudujäägid hariduses ja koolituses, samuti oskustöölise väljavool ja lüngad taristuinvesteeringutes, edendades mitmekesisust, konkurentsi ja digiteerimist ning võideldes mitteametliku majandusega; tuletab meelde väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) konkurentsivõime tugevdamise tähtsust;

61. märgib valitsuse jõupingutusi miinimumpalga seaduse kehtestamisel ja sotsiaalabi ulatuse laiendamisel; ergutab ametiasutusi ajakohastama maksuseadustikku, et parandada riiklike tervishoiu- ja tervisekindlustussüsteemide suutlikkust, personali ja töötingimusi ning nende kättesaadavust; nõuab tungivalt, et võetaks vastu sihipärased meetmed, mis käsitlevad laste vaesust ja kütteostuvõimetust, mida pandeemia on süvendanud;

62. nõuab sotsiaal-majanduslike meetmete tõhustamist, et võidelda rahvastiku vähenemise ja ajude äravoolu vastu aktiivse tööturupoliitikaga, mis vähendab pikaajalist töötust;

63. rõhutab vajadust jõupingutuste edendamiseks, et tagada ELi kodanikele mittediskrimineeriv ligipääs tööturule, vabadus pakkuda teenuseid, vastastikune kutsekvalifikatsioonide tunnustamine ja mittetarifsete tõkete kõrvaldamine kaubanduses;

64. tuletab meelde, kui tähtis on tagada õigeaegsed, terviklikud ja kvaliteetsed sektoriüleised statistilised andmed, ning nõuab tungivalt, et riik korraldaks ammuoodatud rahvaloenduse;

Energeetika, transport ja keskkond

65. tuletab meelde, et energiatõhususe, taastuvenergia, varustuskindluse ja heitkoguste vähendamise eesmärkide saavutamiseks tuleb veel teha suuri jõupingutusi;

66. soovib keskendada riiklikud investeeringud kestlikule majanduskasvule ja töökohtade loomisele ning nõuab tungivalt, et riik suurendaks energiavarustuse kindlust ja kestlikkust, suurendades tõhusust ja mitmekesisust taastuvate energiaallikate kestliku kasutamise kaudu;

67. väljendab heameelt seoses energiatõhususe seaduse vastuvõtmisega ja ergutab Põhja-Makedooniat seda rakendama; väljendab heameelt saavutatud edusammude üle kolmandas energiapaketi sätetud kohustuste täitmise tagamiseks ja integreeritud piirkondliku energiaturu loomiseks tulevaste elektri- ja gaasiühenduste kaudu naaberriikidega; nõuab meetmete võtmist, et tagada raudteeturu konkurentsivõimelisus, edendada asjaomaste raudteekoridoride ehitamist ja tagada asjaomaste piiripunktide toimimine;

Neljapäev, 25. märts 2021

68. kutsub Euroopa Komisjoni üles rangelt rakendama põhimõtet „rohkema eest rohkem“, eriti Põhja-Makedoonia suhtes ühinemiseelse abi rahastamisvahendi või Lääne-Balkani riikide majandus- ja investeerimiskava kontekstis, võttes arvesse riigi märkimisväärset progressi aruandlusperioodi kestel ning mägina liidupoolsest solidaarsusest;

69. väljendab heameelt majandus- ja investeerimiskava (EIP) ning Lääne-Balkani rohelise tegevuskava vastuvõtmise üle, toetamaks piirkonna digi- ja rohepööret ning tugevdamaks laiemat piirkondlikku ja piiriülest koostööd ja energiapuulgeolekut; tuleb meelde nende kavade potentsiaali parandada avalikku taristut ja piirkondlikku ühenduvust, eelkõige Bulgaariasse viiva raudtee- ja maanteedkoridori VIII ning Kosovo, Serbia ja Kreekaga ühendatud gaasivõrkude kaudu, samuti Alexandroupolise veeldatud maagaasi terminali projekti abil; rõhutab veelkord lennuühenduste arendamise olulisust Lääne-Balkani riikide vahel ning ELi liikmesriikidega; rõhutab, et EIP investeeringud peavad aitama kaasa Pariisi kokkuleppe eesmärkide ja ELi süsinikdioksiidheite vähendamise eesmärkide saavutamisele ning hõlmama keskkonnamõju eelhindamisi; rõhutab Põhja-Makedoonia ja tema naaberriikide vahelise ühenduvuse ja majandusliku integratsiooni tugevdamise strateegilist väärtust;

70. tunnustab Põhja-Makedooniat kui esimest Lääne-Balkani riiki, kes on välja töötanud oma lõimitud riikliku energia- ja kliimakava eelnõu, mis tagab tugeva aluse ambitsioonika lõpliku kava loomiseks kooskõlas Euroopa Energiaühenduse kohustustega;

71. nõuab poliitilist tahet Pariisi kokkuleppe ning ambitsioonikate keskkonnakaitse ja kestliku arengu kavade rakendamiseks, sealhulgas hüdroenergia arendamise piirangute kaudu kaitsealadel, kaitstes elurikkust ja tagades keskkonnastabiilsust;

72. kordab oma üleskutset käsitleda õhusaaste murettekitavaid tasemeid, eelkõige linnapiirkondades, minnes üle säästvale energiale, küttele ja transpordile ning investeerides taastuvatesse energiaallikatesse, parandades sektoritevahelist koordineerimist, suurendades kohalikku ja riiklikku rahastamist, tagades vastavuse suurte põletusseadmete heitkoguste ülemmääradele ning töötades välja riikliku strateegia seotootmise järkjärguliseks lõpetamiseks;

73. tervitab veekvaliteedi parandamisel tehtud edusamme ja tuleb meelde vajadust suurendada reovee puhastamise suutlikkust, vähendada mereplasti lekkimise kõrget määra, seada prioriteediks integreeritud piirkondliku jäätmeäritlus-süsteemi loomine ja edendada ringlussevõttu;

74. kutsub ametivõime üles võtma vajalikke meetmeid Ohridi loodus- ja kultuuripärandi säilitamiseks, tagades Ohridi piirkonda käsitleva UNESCO soovitusel täieliku rakendamise;

Piirkondlik koostöö ja välispoliitika

75. tuleb meelde Põhja-Makedoonia poolt võetud koostööaldist ja konstruktiivset hoiakut Prespa kokkuleppe läbirääkimistel Kreekaga ja heanaaberlike suhete lepingu läbirääkimistel Bulgaariaga, mis näitab riigi kindlat strateegilist tahet Euroopaga integreeruda; märgib, et ELi liikmesriigid peaksid soodustama Põhja-Makedooniaga valitsustevahelise konverentsi võimalikult peatset korraldamist, et tunnustada Põhja-Makedoonia pingutusi ELi ühinemisprotsessis, aga ka selleks, et jätkuv viivitamine ei kahjustaks selles piirkonnas lepitamise edenemist;

76. peab kahetsusväärseks, et end avalikult bulgaarlasena ja/või Bulgaaria päritolu inimesena identifitseerivate kodanike diskrimineerimise küsimuses esitatud Euroopa Parlamendi varasemate soovitusel rakendamisel pole ikka veel edusamme tehtud;

77. kutsub ametiasutusi ja kodanikuühiskonda tungivalt üles võtma asjakohaseid meetmeid, et saavutada ajalooline leppimine ning ületada lõhed etnilistes ja rahvusrühmades (sh Bulgaaria päritolu kodanikud) ja nende vahel;

78. kordab oma täielikku toetust tõhustatud piirkondlikule koostööle ja kutsub kõiki osalisi üles tagama Kreekaga sõlmitud Prespa kokkuleppe ja Bulgaariaga sõlmitud heanaaberlike suhete lepingu täieliku, järjepideva ja heas usus rakendamise, kuna need mõlemad on kahepoolsete suhete oluline koostisosa; kutsub partnereid üles jätkama kõigi ühinemisprotsessiga mitteseotud lahendamata kahepoolsete küsimuste käsitlemist ja kahepoolset lahendamist, tegutsema konstruktiivselt ning hoiduma tegevusest, mis võiks kahjustada Euroopa integratsiooni ja ELi laiemaid huve;

Neljapäev, 25. märts 2021

79. märgib, et piirkondlik koostöö peab põhinema ühisel tulevikul ELis, eelarvamustevabal dialoogil, mis aitaks üle saada piirkondlikest vaidlustest ja rasket minevikupärandist, ja Euroopa põhiväärtuste austamisel; nõuab ELi ja Lääne-Balkani regulaarsete tippkohtumiste ning ministrite tihedamate kontaktide kaudu uute võimaluste loomist kõrgetasemeliseks poliitiliseks ja poliitikameetmeid käsitlevaks dialoogiks Lääne-Balkani riikidega, et tugevdada laienemisprotsessi poliitilist olemust, tagada selle tugevam juhtimine ja kõrgetasemeline osalus, nii nagu seda nõuab ka muudetud laienemismetoodika;

80. peab kahetsusväärseks, et nõukogu ei ole suutnud vastu võtta läbirääkimisraamistikku; ootab, et läbirääkimisraamistik kiiresti heaks kiidetaks, et saaks vältida edasist viivitamist ja korraldada esimese valitsustevahelise konverentsi, mis aitaks võimalikult kiiresti alustada ühinemisläbirääkimisi; toetab kõiki pingutusi, mis aitavad dialoogi soodustada ja sellega tasandada teed elujõulise kokkuleppe saavutamiseks; toonitab, et Euroopa Liidu eesmärk on ületada piirkondlikud vaidlused ja keeruline minevikupärand, et koos tegutseda parema ja rahuliku tuleviku nimel ja koos edu saavutada;

81. peab kahetsusväärseks, et Bulgaaria ja Põhja-Makedoonia ei ole veel jõudnud kokkuleppele lahendamist ootavates kahepoolsetes küsimustes; tuletab meelde, kui oluline on jätkata dialoogi, et saavutada püsivaid tulemusi kahepoolsete lepingute heas usus täitmisel, kasutades täiel määral kahe riigi sõprus-, heanaaberlikkus- ja koostöölepingu raamistikku ja eesmärke; väljendab rahulolu Põhja-Makedoonia Bulgaaria eriesindaja ametisse nimetamise üle ja rõhutab jätkuva dialoogi tähtsust, et saavutada praegustes kahepoolsetes küsimustes kestlik kokkulepe; kutsub Bulgaariat ja Põhja-Makedooniat üles leidma kompromissi konkreetsete meetmete tegevuskava suhtes, mille rakendamist tuleb vastavalt sõpruslepingule regulaarselt hinnata;

82. tunnustab Põhja-Makedooniat ja Bulgaariat Lääne-Balkani riikide Berliini protsessi eduka ühise juhtimise eest ning oluliste saavutuste eest,

83. nõuab Prantsuse-Saksa noorteami eeskujul institutsionaliseeritud noortedialoogi loomist Põhja-Makedoonia ja Kreeka ning Põhja-Makedoonia ja Bulgaaria vahel ja selle piisavat rahastamist avaliku sektori vahenditest;

84. kutsub veel kord kõiki piirkondlikke poliitilisi liidreid üles võtma kiireloomulisi meetmeid, et moodustada piirkondlik komisjon, mille ülesandeks on välja selgitada faktid kõigi endise Jugoslaavia territooriumil toime pandud sõjakuritegude ja muude raskete inimõiguste rikkumiste ohvrite kohta, tuginedes piirkondliku komisjoni loomise koalitsiooni märkimisväärsele tööle;

85. väljendab rahulolu selle üle, et 27. märtsil 2020 sai Põhja-Makedoonia NATO liikmeks ja et Põhja-Makedoonia seob end jätkuvalt Euro-Atlandi julgeolekuraamistikuga; tunnustab Põhja-Makedoonia osalust NATO juhitud missioonides ja Kosovo rahuvalvejõududes (asukohariigi koordineerimiskeskuse kaudu) ning Põhja-Makedoonia ametlikku koostööd Euroopa Kaitseagentuuriga; kutsub Põhja-Makedooniat üles jätkama enda vastavusse viimist sõjaliste ja operatiivsete standarditega, et suurendada koostalitlusvõimet ja sidusust ELi ja NATO liikmesriikidega; tunnustab Põhja-Makedoonia kindlat toetust algatusele „Clean Network“ (Puhas võrk);

86. rõhutab, et EL ja USA peavad tugevdama oma partnerlust ja tegevuse kooskõlastamist Lääne-Balkanil, et edendada tähtsamaid reforme ning aidata parandada valitsemist ja lepitamist;

87. tunnustab, et Põhja-Makedoonia on parandanud oma vastavust ühisele julgeoleku- ja kaitsepoliitikale, ja kutsub Põhja-Makedooniat üles seda jätkuvalt suurendama, eelkõige seoses Venemaa vastu suunatud piiravate meetmetega; avaldab Põhja-Makedooniale tunnustust jätkuva osalemise eest käimasolevates ELi kriisiohjamisoperatsioonides ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) missioonides ja operatsioonides ning rõhutab, et Põhja-Makedoonia peab sellekohase valmiduse säilitama ka tulevikus; peab murettekitavaks, et Põhja-Makedoonia majandus ja energiavarustus sõltub üha rohkem kolmandatest riikidest;

88. tunnustab Põhja-Makedoonia jätkuvat seotust piirkondlike algatustega ja nõuab kohustuste järjepidevat täitmist eri piirkondlikes raamistikes, millega edendatakse ühist piirkondlikku turgu;

o

o o

89. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Ülemkogu eesistujale, nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Põhja-Makedoonia Vabariigi presidendile, valitsusele ja parlamendile.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0115

Serbiat käsitlevad 2019.–2020. aasta aruanded

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon Serbiat käsitlevate komisjoni 2019.–2020. aasta aruannete kohta (2019/2175(INI))

(2021/C 494/15)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Serbia Vabariigi vahel sõlmitud stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingut, mis jõustus 1. septembril 2013. aastal,
- võttes arvesse Serbia poolt 19. detsembril 2009. aastal esitatud Euroopa Liidu liikmeks astumise avaldust,
- võttes arvesse komisjoni 12. oktoobri 2011. aasta arvamust Serbia ELi liikmeks saamise avalduse kohta (COM(2011)0668), Euroopa Ülemkogu 1. märtsi 2012. aasta otsust anda Serbiale kandidaatriigi staatus ning Euroopa Ülemkogu 27.–28. juuni 2013. aasta otsust alustada Serbiaga läbirääkimisi ELiga ühinemiseks,
- võttes arvesse 19.–20. juunil 2003. aastal Thessaloníkis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise eesistujariigi järeldusi,
- võttes arvesse ELi ja Lääne-Balkani riikide 17. mai 2018. aasta tippkohtumisel vastu võetud Sofia deklaratsiooni ja sellele lisatud Sofia prioriteetide kava,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 10. juuni 1999. aasta resolutsiooni 1244, Rahvusvahelise Kohtu 22. juuli 2010. aasta nõuandvat arvamust, mis käsitleb Kosovo iseseisvuse ühepoolse väljakuulutamise kooskõla rahvusvahelise õigusega, ning ÜRO Peaassamblee 9. septembri 2010. aasta resolutsiooni 64/298, milles võeti teadmiseks Rahvusvahelise Kohtu arvamus ning tunnustati ELi valmisolekut hõlbustada Serbia ja Kosovo dialoogi,
- võttes arvesse 19. aprilli 2013. aasta Serbia ja Kosovo valitsuste suhete normaliseerimise põhimõtete esimest kokkulepet, 25. augusti 2015. aasta kokkuleppeid ning käimasolevat ELi hõlbustatavat suhete normaliseerimise dialoogi,
- võttes arvesse 28. augustil 2014. aastal algatatud Berliini protsessi,
- võttes arvesse oma 29. novembri 2018. aasta resolutsiooni, milles käsitletakse komisjoni 2018. aasta aruannet Serbia kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse ELi-Serbia parlamentaarse stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee avaldust ja soovitusi, mis võeti vastu komitee 30.–31. oktoobril 2019. aastal toimunud 11. kohtumisel,
- võttes arvesse komisjoni 5. veebruari 2020. aasta teatist „Ühinemisprotsessi tõhustamine – Lääne-Balkani riikide usutavad väljavaated saada ELi liikmeks“ (COM(2020)0057),
- võttes arvesse nõukogu 5. juuni 2020. aasta järeldusi Lääne-Balkani partneritega rände ja julgeoleku valdkonnas tehtava koostöö tõhustamise kohta,
- võttes arvesse komisjoni 29. mai 2019. aasta teatist „2019. aasta teatis ELi laienemisstrateegia kohta“ (COM(2019)0260) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti, mis käsitleb 2019. aasta aruannet Serbia kohta (SWD(2019)0219),
- võttes arvesse komisjoni 6. oktoobri 2020. aasta teatist „2020. aasta teatis ELi laienemispoliitika kohta“ (COM(2020)0660) ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti, mis käsitleb 2020. aasta aruannet Serbia kohta (SWD(2020)0352),

⁽¹⁾ ELT C 363, 28.10.2020, lk 119.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse 6. oktoobri 2020. aasta teatist „Majandus- ja investeerimiskava Lääne-Balkani jaoks“ (COM(2020)0641) ja komisjoni talituste töödokumenti „Guidelines for the Implementation of the Green Agenda for the Western Balkans“ (Suunised Lääne-Balkani rohelise tegevuskava rakendamiseks) (SWD(2020)0223),
 - võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 8. aprilli 2020. aasta ühisteatist „Teatis ELi üleilmse tegevuse kohta seoses COVID-19ga“ (JOIN(2020)0011),
 - võttes arvesse komisjoni 21. aprilli 2020. aasta hinnangut Serbia 2020.–2022. aasta majandusreformide programmi kohta (SWD(2020)0064) ning ühiseid järeldusi ELi, Lääne-Balkani riikide ja Türgi vahelise majandus- ja rahandusteemalise dialoogi kohta, mille nõukogu võttis vastu 19. mail 2020,
 - võttes arvesse komisjoni 29. aprilli 2020. aasta teatist „Lääne-Balkani riikide toetamine COVID-19 puhanguga võitlemisel ja pandeemiajärgsel taastumisel“ (COM(2020)0315),
 - võttes arvesse 10. detsembril 2019. aastal toimunud Serbiaga peetava ühinemiskonverentsi üheteistkümnendat ministrite tasandi kohtumist, kus alustati läbirääkimisi 4. peatüki „Kapitali vaba liikumine“ üle,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi hõlbustatava ja parlamendivalimiste korraldamise tingimuste parandamist käsitleva erakondadevahelise dialoogi esimese etapi järeldusi,
 - võttes arvesse 21. juunil 2020. aastal Serbias toimunud parlamendivalimisi käsitleva OSCE/ODIHRi spetsiaalse valimiste hindamissiooni lõpparuannet, mis avaldati 7. oktoobril 2020,
 - võttes arvesse 11. novembril 2020. aastal avaldatud ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo ekspertide pressiteadet, milles käsitletakse muret seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse kuritarvitamisega, et valitsusväliste organisatsioonide tegevus sihikule võtta ja seda piirata,
 - võttes arvesse Euroopa riikide korrupsioonivastase ühenduse (GRECO) Serbiat käsitlevat teist vastavusaruannet korrupsiooni ennetamise kohta seoses parlamendiliikmete, kohtunike ja prokuröridega, mis avaldati 26. novembril 2020 neljanda hindamisvooruga osana,
 - võttes arvesse naistevastase vägivallega ja perevägivallega võitlemise eksperdirühma 22. jaanuari 2020. aasta Serbiat käsitleva alushindamise aruannet,
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Serbia kohta,
 - võttes arvesse oma 19. juuni 2020. aasta soovitusi nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, mis käsitleb Lääne-Balkanit pärast 2020. aasta tippkohtumist⁽²⁾,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja Lääne-Balkani riikide parlamentide esimeeste ühisdeklaratsiooni, mis avaldati 28. jaanuaril 2020 toimunud tippkohtumisel, mille kutsus kokku Euroopa Parlamendi president koos Lääne-Balkani riikide parlamentide juhtidega,
 - võttes arvesse 6. mail 2020. aastal videokonverentsi teel toimunud ELi ja Lääne-Balkani tippkohtumisel kokku lepitud Zagrebi avaldust,
 - võttes arvesse Berliini protsessi raames 10. novembril 2020. aastal toimunud ELi ja Lääne-Balkani tippkohtumist,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A9-0032/2021),
- A. arvestades, et Serbiat, nagu iga riiki, kes soovib saada ELi liikmesriigiks, tuleb hinnata tema enda saavutuste põhjal seoses ühinemiseks vajalike kriteeriumide kogumi ja ühiste väärtuste täitmise, rakendamise ja järgimisega, ning arvestades, et ühinemise ajakava ja edenemise määrab vajalike reformide kvaliteet ja neile pühendumine;

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0168.

Neljapäev, 25. märts 2021

- B. arvestades, et demokraatia, inimõigused ja õigusriik on ELi aluseks olevad põhiväärtused ning need on laienemis- ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsesside keskmes; arvestades, et nendes valdkondades püsivate suurte probleemide lahendamiseks on vaja kestlikke reforme;
- C. arvestades, et Serbia peab nii riigisiselt kui ka rahvusvahelistes suhetes saavutama pöördumatud tulemused inimväärikuse, vabaduse, demokraatia, võrdsuse, õigusriigi ja inimõiguste, sealhulgas rahvusvähemustesse ja muudesse vähemusrühmadesse kuuluvate isikute õiguste austamise valdkonnas väärtuste järgimise, nende hoidmise ja nende kaitsmise vallas;
- D. arvestades, et alates Serbiaga läbirääkimiste alustamisest on avatud 18 peatükki, millest kaks on ajutiselt suletud; arvestades, et Serbia on otsustanud ELi uue laienemise meetodika heaks kiita;
- E. arvestades, et kohtureformi ja põhiõiguste valdkonnas (23. peatükk) ning õiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonnas (24. peatükk) ei ole püsivaid edukaid tulemusi veel saavutatud; arvestades, et nõukogu on otsustanud, et ei ava praegu Serbiaga rohkem peatükke;
- F. arvestades, et riikide korrupsioonivastase ühenduse (GRECO) hinnangul on olukord Serbias täielikult mitterahuldav ning Serbia ei ole täitnud GRECO soovitusi parlamendiliikmete, kohtunike ja prokuröride korrupsiooni ennetamise osas;
- G. arvestades, et ELi pühendumus õigusriigi edendamisele laieneb Serbiale, kus EL peaks jätkama oma koostööd Euroopa Nõukoguga, et toetada Serbiat hädavajalike reformide ja koolituste elluviimisel õiguse, korrupsioonivastase võitluse, inimõiguste edendamise ning vaba ja sõltumatu meedia ja kodanikuühiskonna rolli vallas, ning jälgima nendes valdkondades tehtud edusamme kooskõlas laienemise läbivaadatud meetodikaga;
- H. arvestades, et Serbia on huvitatud suhete normaliseerimisest Kosovoga;
- I. arvestades, et Serbia on jätkuvalt pühendunud piirkondlikule koostööle ja heanaaberlikele suhetele;
- J. arvestades, et Serbia on jätkuvalt pühendunud toimiva turumajanduse loomisele ning on jätkanud stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingust tulenevate kohustuste täitmist, ehkki endiselt on mitmeid vastavusprobleeme; arvestades, et korrupsioon takistab jätkuvalt majanduse arengut;
- K. arvestades, et Serbia on ratifitseerinud kõik Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) peamised konventsioonid;
- L. arvestades, et väljendusvabadus ja meedia sõltumatus on endiselt tõsised mureküsimused, millele tuleb esmajärjekorras tähelepanu pöörata;
- M. arvestades, et parlamendivalimiste korraldamise tingimuste parandamist käsitlev erakondadevaheline dialoog, mida hõlbustab Euroopa Parlament, on jätkuvalt ainulaadne platvorm, mille abil saavutada konsensus valimiste tingimuste parandamiseks;
- N. arvestades, et EL leppis kokku 374 miljoni euro ümberjaotamises ühinemiseelse abi rahastamisvahendist, et aidata selles piirkonnas leevendada COVID-19 sotsiaal-majanduslikku mõju;
- O. arvestades, et EL on näidanud oma pühendumust Lääne-Balkani riikide Euroopa-suunalistele tulevikuväljavaadetele ning kaasanud 3,3 miljardi euro ulatuses investeeringuid, et tegeleda tervishoiukriisiga ning COVID-19 pandeemia majanduslike ja sotsiaalsete tagajärgede leevendamiseks;
- P. arvestades, et COVID-19 pandeemia majanduslike ja sotsiaalsete tagajärgede leevendamiseks on EL peamine Serbiale abi ja toetuse pakkuja; arvestades, et Serbia on saanud tervishoiusektori jaoks 15 miljonit eurot otsetoetusi, sotsiaalse ja majandusliku taastumise jaoks 78,4 miljonit eurot toetusi ning 93,4 miljonit eurot abifondidest;
- Q. arvestades, et Serbia saab ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA) kaudu ELi abi, ning perioodiks 2014–2020 on Serbiale soovituslikult ette nähtud kokku 1,5391 miljardit eurot;

Neljapäev, 25. märts 2021

- R. arvestades, et EL on Serbiale suurim finantsabi andja; arvestades, et EL on viimase 18 aasta jooksul andnud Serbiale toetustena enam kui 3,6 miljardit eurot kõigi valdkondade jaoks alates õigusriigist, avaliku halduse reformimisest, sotsiaalarengust, keskkonnast kuni põllumajanduseni; arvestades, et EL on toetanud Serbiat alates 2007. aastast IPA kaudu kokku 2,79 miljardi euroga;
- S. arvestades, et Serbia on ELiga kaubanduse ja majanduse vallas lõimumisest palju kasu saanud; arvestades, et EL on Serbia suurim kaubanduspartner, kes moodustas 2018. aastal Serbia kaupade kogueksportidist 67 % ja koguimportidist enam kui 60 %; arvestades, et aastatel 2010–2018 ulatusid ELi investeeringud Serbias kokku rohkem kui 13 miljardi euroni;
- väljendab heameelt asjaolu üle, et ELi liikmesus on jätkuvalt Serbia strateegiline eesmärk ja et see kuulub vastmoodustatud valitsuse prioriteetide hulka; võtab teadmiseks asjaolu, et kõik parlamendis esindatud erakonnad toetavad Serbia lõimumist ELiga; ergutab Serbia ametivõime näitama avalikus arutelus aktiivsemalt ja ühemõttelisemalt oma pühendumust Euroopa väärtustele ning ootab Serbialt nii sõnades kui ka tegudes selget ja ühemõttelist pühendumist, et täita nähtaval ja kontrollitaval viisil oma kohustusi ELiga ühinemiseks;
 - rõhutab, kui oluline on lisada Serbiaga peetavatele ühinemisläbirääkimistele rohkem dünaamikat ning rakendada kiiresti uut laienemismetoodika, mis põhineb temaatiliste läbirääkimiste peatükkide klastritel ja järkjärgulisel üleminekul üksikutele ELi poliitikavaldkondadele ja programmidele, rõhutades samas Serbia kodanikele otsest huvi pakkuvaid selgeid ja käegakatsutavaid stiimuleid;
 - rõhutab, et pärast 21. juunil 2020. aastal Serbias toimunud valimisi on uue mandaadi loodud hoog võimalus teha olulisi edusamme Serbia Euroopa-väljavaate suunas; on seisukohal, et täiendavaid läbirääkimispeatükke tuleks avada ainult siis, kui Serbia võtab endale vajalikud kohustused ja viib vajalikud reformid ellu; märgib, et peatükkide avamine on Serbias kestlike reformide ja Euroopa-meelsete muutuste saavutamiseks oluline vahend;
 - palub, et komisjon ja nõukogu – kaasates vajaduse korral Serbia partnereid – võtaksid vajalikke meetmeid, et rakendada läbivaadatud laienemismetoodika sätteid, eelkõige neid, mis puudutavad temaatilisi läbirääkimisklastreid, ning kasutama seda uut metoodikat kui võimalust kiirendada Lääne-Balkani riikide laienemisprotsessi ja määrata koos Serbiaga kindlaks Serbia läbirääkimisprotsessi uued etapid;
 - avaldab heameelt koostöö üle, mis toimub Serbia valitsuse ja Euroopa Liidu küsimustes moodustatud rahvuskonventsiooni rahvusassamblee vahel; kutsub Serbia valitsust üles määrama võimalikult kiiresti Euroopa Liidu juures tegutseva Serbia ühinemisläbirääkimiste meeskonna uue juhi; palub Serbia parandada ka Euroopa integratsiooni ministeeriumi haldussuutlikkust, et ühinemisläbirääkimisi paremini läbi viia ning teha kõik endast olenev, et muuta Euroopa integratsiooniprotsess võimalikult kaasavaks ja avatuks;
 - märgib, et Serbia on jätkuvalt parandanud oma õigusaktide vastavusse viimist *acquis*'ga ja nende rakendamist, ning peab seda jätkama; väljendab kahetsust selle üle, et vastavusse viimine on toimunud tunduvalt aeglasemalt kui valitsusel algselt kavas oli, rõhutab, et edusammud 23. peatüki (kohtusüsteem ja põhiõigused) ja 24. peatüki (õigus, vabadus ja turvalisus) on piiratud; märgib, et suhete normaliseerimine Kosovoga ja põhiõiguste tõeline järgimine on jätkuvalt hädavajalikud ja need määravad ühinemisläbirääkimiste tempo;
 - väljendab kahetsust, et Serbia reformikava paljudes valdkondades ei ole tehtud edusamme ning et küsimustes, mis on ELiga ühinemiseks põhimõttelise tähtsusega, on toimunud isegi tagasimeinekuid; palub komisjonil muuta aruandlusmetoodikat, et võtta arvesse märkimisväärseid tagasimeinekuid ja saata selge sõnum läbirääkijariikidele, sealhulgas Serbiale;
 - rõhutab, kui tähtis on, et Serbia sidusrühmad jagaksid strateegiliselt teavet ELiga ühinemisega kaasnevate hüvede kohta; rõhutab, et avalik arutelu ELiga ühinemise üle peab põhinema faktidel, ning et sellega tuleb edendada nende põhiõiguste ja demokraatlike väärtuste täielikku austamist;
 - julgustab Serbia ametivõime näitama avalikus arutelus aktiivsemalt oma pühendumust Euroopa väärtustele ning muutma oma sõnumid läbipaistvamaks, muu hulgas võimaldades üldsusele juurdepääsu teabele ja laiendades koostööd ametiasutuste ja kodanikuühiskonna vahel; väljendab muret selle pärast, et riiklikult rahastatud meediaväljaanded, milles sageli tsiteeritakse ametikandjaid, aitavad kaasa ELi-vastase retoorika levitamisele Serbias;

Neljapäev, 25. märts 2021

10. kutsub Serbiat ja ELi liikmesriike üles rakendama Euroopa-suunalise tulevikuväljavaatega seoses aktiivsemat ja tõhusamat kommunikatsioonipoliitikat, mis on suunatud nii Serbia kui ka ELi kodanikele, sealhulgas rahvusvähemustele; rõhutab, et Euroopa Liidu rahvaste ja Serbia rahva vahel on ajaloolised sõpruse ja vendluse sidemeid;

11. märgib, et Serbia on andnud kolmandatele riikidele ebaproportsionaalse nähtavuse; kutsub Serbiat, komisjoni ja ELi delegatsiooni Serbias tõstma rohkem esile ELi ja Serbia vahelise tiheda partnerluse rolli ja selle eeliseid, reklaamides muu hulgas ELi rahastatud projekte ja reforme; märgib, et hädavajalik on suhelda väljaspool peamisi linnu elavate Serbia kodanikega ning kutsub ELi üles suurendama veelgi toetust rohujuuretasandil tegutsevale kodanikuühiskonnale;

12. nõuab uute võimaluste loomist kõrgetasemelise poliitilise ja valdkondliku dialoogi jaoks Lääne-Balkani riikidega, et tagada tugevam juhtimine ja kõrgema tasandi kaasamine, mida nõuti ka muudetud laienemise meetodikas; usub, et Euroopa tuleviku teemalise konverentsi raames tuleks aktiivselt ja asjakohaselt kaasata Serbia ja teiste Lääne-Balkani riikide esindajaid, nii valitsuse tasandil kui ka kodanikuühiskonnast ja noorteorganisatsioonidest;

13. võtab teadmiseks OSCE/ODIHRi spetsiaalse valimiste hindamissmissiooni lõpparuande järeldused, et 21. juunil 2020. aastal toimunud parlamendivalimised korraldati tõhusalt, kuid valitsuserakonna domineerimine, sealhulgas ka meedias, tekitas muret; peab kahetsusväärseks pikaajalisi suundumusi valijate survestamise, meedia kallutatuse ning riigiametnike tegevuse ja parteikampaaniate vaheliste piiride hägustumise vallas; juhib sellega seoses tähelepanu riigi rahastatud desinformatsiooni levitamise kampaaniatele, mille eesmärk oli muuta valimiste osas arvamusi;

14. väljendab heameelt ODIHRi soovitude rakendamise töörühma loomise üle; kutsub Serbia ametivõime üles tegelema terviklikult kõigi ODIHRi soovitustega enne järgmisi valimisi; rõhutab, et selles protsessis peaksid jätkuvalt osalema kodanikuühiskonna organisatsioonid, kellel on olemas teadmised valimistingimuste kohta;

15. märgib murega, et vaid mõni nädal enne kavandatud valimisi võeti parlamendis vastu olulised muudatused valimissüsteemis, sealhulgas alandati valimiskünnist, ilma et seda oleks üldsusega nõuetekohaselt arutatud; märgib, et valimisseaduse põhiosi ei tohiks Veneetsia komisjoni kohaselt vähem kui aasta enne valimisi olulisel määral muuta;

16. peab kahetsusväärseks, et osa opositsioonist otsustas valimisi boikoteerida ning rõhutab, et arvestades OSCE/ODIHRi spetsiaalse valimiste hindamissmissiooni järeldusi, milles rõhutati Serbia poliitilise maastiku tõelise pluralismi puudumist ja killustatust, vastutavad valimistingimuste parandamise eest kõik poliitilised jõud, eelkõige valitsusasutused; rõhutab, et ainus viis tagada oma valijaskonna poliitiline esindatus ja võime otsustusprotsessi mõjutada on osaleda poliitilistes ja valimisprotsessides; kutsub opositsiooni üles läbirääkimistele naasma ning jätkama poliitilises ja parlamentaarses tegevuses osalemist; märgib, et kuna mõned opositsioonierakonnad boikoteerisid valimisi, iseloomustab hiljuti tegevust alustanud uut Serbia parlamendi koosseisu valitseva koalitsiooni valdav enamus ja elujõulise opositsiooni puudumine, mis ei soodusta poliitilise pluralismi saavutamist riigis;

17. tuletab meelde Veneetsia komisjoni sätestatud valimispõhimõtteid ning märgib murega, et president Aleksandar Vučić kuulutas välja ennetähtaegsed valimised, kui see ei olnud põhiseaduslikult põhjendatud ega poliitiliselt vajalik, teatades samas Serbia presidendi ja riigi suurima erakonna juhina, et presidendi, parlamendi ja kohalikud valimised toimuvad 2022. aasta kevadel Belgradis kõik ühel päeval;

18. väljendab heameelt, et Serbia Rahvussambleega on loodud erakondadevaheline dialoog, mida hõlbustab Euroopa Parlament, ning et Serbia ametivõimud ja parlamendi enamus on võtnud esialgseid meetmeid valimistingimuste parandamiseks; nõuab, et jätkataks erakondadevahelise dialoogi raames võetud muude kohustuste rakendamist;

19. väljendab heameelt, et Serbia on alanud teine etapp Rahvussambleega peetavas erakondadevahelises dialoogis, mida vahendab Euroopa Liit koos kõigi Serbia asjaomaste sidusrühmade ja Euroopa-meelsete poliitiliste jõudude kaasamisega, et parandada poliitilist kliimat ja tõsta usaldust kogu poliitilisel skaalal ning saavutada kooskõlas rahvusvaheliste vaatlusmissioonide soovitustega konsensus valimisprotsessiga seotud lahendamata küsimustes; nõuab tungivalt, et niipea kui võimalik toimuksid uued erakondadevahelise dialoogi voorud, ning kutsub kõiki pooli üles määrama

Neljapäev, 25. märts 2021

kindlaks selged eesmärgid, kriteeriumid, võrdlusalused ja partnerid; rõhutab, et erakondadevaheline dialoog tuleks lõpule viia aegsasti enne eelseisvaid valimisi, et jätta piisavalt aega vajalike õiguslike ja muude valimistingimuste muudatuste rakendamiseks ja tegelikuks täitmiseks, et luua enne valimisi võrdsed tingimused; tuletab meelde, et valitsus ja sõltumatud organid peavad tagama erakondadevahelise dialoogi raames võetud kohustustega seotud õigusraamistike täieliku ja nõuetekohase rakendamise;

20. on seisukohal, et vastuvõetamatud verbaalsed rünnakud ja vaenukõne juhtumid Euroopa Parlamendi liikmete vastu, eelkõige nende vastu, kes esindavad Euroopa Parlamenti suhetes Serbiaga, sealhulgas ELi-Serbia parlamentaarse stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee delegatsiooni esimehe ja liikmete ning pooltevahelise dialoogi hõlbustajate vastu, on teod, mis ei ole kooskõlas Serbia stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingust tulenevate kohustustega; nõuab, et rahvuskoogu esimees ja fraktsioonide esimehed kaitseksid demokraatliku arutelu pidamise norme;

21. kutsub uut valitsust üles töötama tõhusate ja kontrollitavate põhireformide läbiviimise nimel ning tegelema struktuuriliste reformide ja puudustega õigusriigi, põhiõiguste, meediavabaduse, korruptsiooni tõkestamise ning demokraatlike institutsioonide ja avaliku halduse toimimise vallas;

22. märgib murega, et üldiselt on korruptsioon endiselt valdkond, kus on tehtud vähe edusamme; väljendab heameelt sammude üle, mis on astutud selleks, et tagada korruptsioonivastase ameti sõltumatus, samuti korruptsioonijuhtumite lahendamisel seni saavutatud tulemuste üle; julgustab tegema rohkem edusamme eeskätt suurkorruptsiooni käsitlevate juhtumite korral juurdluste, süüdistuste ja lõplike kohtuotsuste osas paremate tulemuste saavutamisel ning korruptsiooni tõkestamise seaduste rakendamisel kooskõlas ELi õigustiku ja riikide korruptsioonivastase ühenduse (GRECO) soovitustega; väljendab heameelt hiljutise GRECO aruande avaldamise üle ning julgustab justiitsministeeriumit töötama soovitude rakendamise nimel;

23. juhib tähelepanu asjaolule, et GRECO viimase aruande kohaselt on Serbia GRECO poolt 2015. aastal tehtud soovitusi ainult osaliselt rakendanud ning olukord riigis on üldiselt ebarahuldav; rõhutab, et oluline on jätkata tõhusat korruptsioonivastast võitlust, ning palub Serbia ametiasutustel täita nimetatud soovitused võimalikult kiiresti; on mures korruptsiooni ennetamise seaduse hiljutiste muudatuste pärast seoses „riigiametnike“ mõiste määratlusega, sest muudatus tehti läbipaistmatult ja kiirustades ning sellega piiratakse märkimisväärselt nende isikute arvu, kelle suhtes seadust kohaldatakse, see aga nõrgendab veelgi korruptsioonivastaseid mehhanisme ja avab varem ebaseaduslikuks peetud võimalusi riigiressursside kuritarvitamiseks;

24. nõuab tungivalt, et Serbia saavutaks veenvaid tulemusi, sealhulgas teeks püsivaid edusamme tõhusate uurimistega sellistes probleemivaldkondades nagu kohtusüsteem, väljendusvabadus ning võitlus korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastu, eeskätt avalikkusele suurt huvi pakkuvate juhtumite puhul, sealhulgas Krušiki, Jovanjica ja Telekom Srbija juhtumid, samuti parandaks tulemusi suurkorruptsiooni juhtumite uurimisel, süüdistuste esitamisel ja kohtuotsuste tegemisel, sealhulgas kuritegelikul teel saadud vara arestimine ja konfiskeerimine; kordab oma 2018. aasta nõudmist tagada Belgradis Savamala linnajaos eraomandi ebaseadusliku lammutamise küsimuses õiglus; märgib, et uus korruptsiooni tõkestamise seadus on olnud jõus alates 1. septembrist 2020;

25. tuletab Serbiale meelde, et on vaja suurendada jõupingutusi, et tõhusalt võidelda korruptsiooniga, keskendudes korruptsiooni ennetamisele ja tõkestamisele, võttes muu hulgas vastu uue korruptsioonivastase strateegia, mille aluseks on usaldusväärne ja realistlik tegevuskava ning tõhus koordineerimismehhanism;

26. palub Serbial tõhustada organiseeritud kuritegevuse vastast võitlust ning minna juhtumipõhiselt lähenemisviisilt üle organisatsioonide vastu suunatud strateegiale, et teha kahjutuks suured rahvusvaheliselt levinud organisatsioonid; märgib, et selline strateegia peaks hõlmama raske organiseeritud kuritegevuse juhtumite tõhusat uurimist, nende eest süüdistuse esitamist ja lõppotsuse tegemist, sh finantsuurimine, süstemaatiline rahavoogude jälgimine, jõuline järelevalvesüsteem kuritarvituste vältimiseks ning suuremate rahaliste ja inimressursside eraldamine organiseeritud kuritegevusega tegelevale prokuratuurile, mis peaks olema igasugusest põhjendamatu poliitilisest mõjust sõltumatu;

27. väljendab muret äärmuslaste ja organiseeritud kuritegevuse rühmituste kasvava vägivalda pärast ning palub ametiasutustel tagada, et uurivate ajakirjanike ja rikkumisest teatajate avastatud juhtumeid uuritaks nõuetekohaselt ja kõik juhtumitega seotud ametnikud võetaks vastutusele;

Neljapäev, 25. märts 2021

28. märgib murega, et kohtusüsteemi mõjutatakse endiselt poliitiliselt, ja lisab, et kohtusüsteemi aruandluse, professionaalsuse, sõltumatuse ja üldise tõhususe tagamist tuleb tugevdada, sealhulgas vaadata vajaduse korral läbi kehtiv töölevõtmise ja personalijuhtimise süsteem; märgib, et valitsus on koostanud põhiseadusreformide kohta ettepaneku, millele Veneetsia komisjon on andnud positiivse hinnangu ning mille valitsus on saatnud rahvuskogu pädevale komisjonile;
29. rõhutab, et põhiseadusreformide juures on oluline ulatuslik konsulteerimisprotsess; peab kahetsusväärseks, et Serbia parlamendi eelmine koosseis ei suutnud vastu võtta põhiseadusreforme, mille eesmärk on tugevdada kohtusüsteemi sõltumatust; soovib võtta võimalikult kiiresti vastu põhiseadusreformid, konsulteerides kohtunike ja prokuröride ühenduste ning muude asjaomaste poliitiliste osalejatega, sealhulgas parlamendivälise opositsiooniga;
30. kordab, et oluline on võtta kiiresti vastu Vojvodina autonoomse piirkonna rahastamise seadus;
31. väljendab muret parlamendi uue koosseisu tõhusa toimimise pärast, sest parlamendis puudub opositsioon ja parlamendi legitiimsuse on opositsioonierakonnad kahtluse alla seadnud, samuti on Serbia president juba välja kuulutanud parlamendi ametiaja lühendamise, kusjuures parlament teeb kaugeleulatuvaid põhiseaduslikke muudatusi ilma avatud, kaasava ja demokraatliku avaliku aruteluta, eeskätt kohtusüsteemi vallas;
32. väljendab heameelt rahvuskogu tegutsemisviisis toimunud muudatuste üle selle suunas, et taastada tavad ja menetlused ning järgida kodukorda; väljendab kahetsust selle pärast, et üldine parlamentaarne järelevalve täidesaatva võimu üle on jäänud pigem formaalsuseks; rõhutab, et õigusloome protsessi kvaliteedi parandamiseks, tõhusa parlamentaarse järelevalve tagamiseks ja parlamendi süsteemsete puuduste kõrvaldamiseks, sealhulgas venitamistaktika, kiirmenetluste arvu ja omavahel mitteseotud punktide sama päevakorrapunkti alla koondamise tava vähendamiseks, on vaja menetluste ja tavade edasist sisulist reformimist;
33. rõhutab, et õigusloomeprotsessi kvaliteeti tuleb veel parandada, suurendades läbipaistvust ja sotsiaalset ja poliitilist dialoogi ning tagades, et sõltumatutele reguleerivatele organitele antakse volitused oma järelevalveülesandeid tõhusalt täita; märgib, et parlament arutas täiskogu istungil sõltumatute organite aastaaruandeid ja võttis vastu järeldused;
34. kutsub äsja valitud parlamenti üles suurendama jõupingutusi, et tagada õigusloomeprotsessi läbipaistvus, kaasatus ja kvaliteet ning tõhus parlamentaarne järelevalve; nõuab samuti lisameetmete võtmist, et tagada pooltevaheline dialoog ja kodanikuühiskonna suurem roll, sest see on jätkuvalt hästi toimiva demokraatia oluline osa; väljendab muret läbipaistvuse puudumise pärast võrdõiguslikkuse kaitse voliniku ametisse tagasimääramise protsessis;
35. nõuab tõhusat koostööd sõltumatute reguleerivate organitega ning rahvuskogu suuremat kaasamist valitsuse ja haldusasutuste järelevalvesse ja kontrollimisse; nõuab, et rahvuskogu kaasataks sisuliselt läbirääkimistesse Serbia ELiga ühinemise üle kooskõlas 16. detsembri 2013. aasta resolutsiooniga rahvuskogu rolli ja Serbia ELiga ühinemise läbirääkimiste põhimõtete kohta;
36. rõhutab, et sõltumatute reguleerivate asutuste, sh riigi ombudsmani, korruptsioonivastase ameti, riikliku auditeerimisasutuse ning riikliku tähtsusega teabe ja isikuandmete kaitse eest vastutava voliniku rolli tuleb täiel määral tunnustada ja toetada; palub, et Serbia rahvuskogu osaleks sõltumatute reguleerivate asutuste, eelkõige ombudsmani järelduste ja soovitude elluviimises;
37. tuletab meelde, et üks Euroopa sotsiaalse mudeli alustaladest on sotsiaalne dialoog ning et valitsuse ja sotsiaalpartnerite vahel toimuv korrapärane konsulteerimine on sotsiaalsete pingete ja konfliktide ennetamisel äärmiselt tähtis; toonitab, et on ülioluline, et sotsiaaldialoog oleks enam kui vaid teabevahetus, ning et huvitatud pooltega tuleks oluliste seaduste osas konsulteerida enne, kui need jõuavad parlamendi menetlusse;
38. märgib murega, et Serbia rahvuskogu on tulnud pärast 2020. aasta märtsis eriolukorra väljakuulutamist kokku ainult 44 päeval, mis õhustab parlamendi kui peamise parlamentaarse demokraatia institutsiooni positsiooni, mis on sätestatud Serbia põhiseaduses; märgib murega, et rahvuskogu ei alustanud selgest parlamendienamusest hoolimata täiskoormusega tööd pikka aega pärast lõplike valimistulemuste väljakuulutamist 5. juulil 2020. aastal; palub rahvuskogul hoiduda parlamendi arutelude ajal solvavast vaenu sütitavast keelekasutusest ja võidelda vaenukõnega; rõhutab opositsiooni töö tähtsust demokraatias;

Neljapäev, 25. märts 2021

39. toonitab, et solvav keelekasutus, hirmutamine ja laimukampaaniad, mida parlamendiliikmed rahvuskogu täiskogul poliitiliste vastaste ja meedia esindajate suhtes kasutavad, rikuvad demokraatlike tavasid ja põhiväärtusi ning sellist tegevust tuleks vastavalt kodukorrale kindlalt hukka mõista ja karistada; on šokeeritud, et mitmed parlamendiliikmed ja valitsusmeelsed tabloidid organiseerisid hiljuti rünnakud uurivate ajakirjanike ja kodanikuühiskonna liikmete vastu, sealhulgas sõltumatu meediavõrgustiku KRIK liikmete ja valitsusväliste organisatsioonide, nagu CRTA ja Avatud Parlamendi vastu, kujutades neid organiseeritud kuritegelike rühmituste kaasosalistena ja kupeldajatena, ja see on räägelt vastuolus parlamendiliikmete käitumisjuhendiga, mille nad ise parlamendis hiljuti vastu võtsid;

40. väljendab heameelt uue meediastrateegia tegevuskava vastuvõtmise ning asjaolu üle, et strateegia ja tegevuskava rakendamise jälgimiseks loodi töörühm;

41. väljendab muret uurivate ajakirjanike väidete pärast, et valitsus manipuleeris poliitiliste ja valimistega seotud eesmärkide saavutamiseks COVID-19 statistikaga; taunib valitsusametnike väärinfo levitamise kampaaniat seoses ELi abiga pandeemia ajal; rõhutab, et usaldus ja läbipaistvus on valitsuse COVID-19 vastastes jõupingutustes eriti olulised, ning nõuab seetõttu tungivalt, et Serbia valitsus esitaks kodanikele kogu asjakohase teabe pandeemia, sealhulgas vaktsiinide kohta;

42. on seisukohal, et kahe üleriigilise leviga telekanali omandamine 2018. aasta detsembris ühe võimuerakonnaga seotud isiku poolt oli samm selle suunas, et võimuerakond monopoliseerib riigis meediamaastiku; nõuab, et ametivõimud tagaksid ja säilitaksid ausaks konkurentsiks ja läbipaistvuseks vajalikud tingimused kõigi tulevaste meedia valdkonnas toimuvate omanditehingute puhul; palub kõigi Serbias üleriigilise leviga telekanalite toimetustel järgida kõrgeimaid kutsestandardeid ning võimaldada regulaarselt eriarvamuste avaldamist;

43. peab kahetsusväärseks, et meediavabadus on vähenenud ja sagenenud on solvav keelekasutus, hirmutamine ja isegi vaenukõne parlamendi opositsiooniliikmete, valitsusväliste organisatsioonide, ajakirjanike ja prominentsete isikute aadressil ka võimuerakondade liikmete poolt, kelle kohustus kohelda kõiki meedia esindajaid austusega on äärmiselt tähtis; nõuab tungivalt, et Serbia ametivõimud võtaksid viivitamata meetmeid väljendusvabaduse ja meedia sõltumatuse tagamiseks ning tagaksid selliste juhtumite nõuetekohase uurimise;

44. peab kahetsusväärseks, et Serbia ametiasutused on täitnud vaid osaliselt pooltevahelise dialoogi raames võetud kohustusi, mis on seotud elektroonilist meediat reguleeriva asutuse ja avalik-õigusliku ringhäälinguga, või need üldse täitmata jätnud; tuletab meelde, et vabal ja sõltumatul meedial on demokraatias oluline roll; peab kahetsusväärseks, et pärast erakondadevahelise dialoogi esimese etapi lõppu ei ole elektroonilist meediat reguleeriv asutus ja avalik-õiguslik ringhääling taastanud oma tegevusega usaldusväärset avalikkuse ja opositsiooniparteide silmis; märgib, et valitsus moodustas ajakirjanike ohutuse tagamiseks töörühma, kuid kõik Serbia sõltumatute ajakirjanike ja meedia ühendused on sellest juba loobunud, kuna rühm ei reageerinud valitsusmeelsete tabloidide rünnakutele kuritegude ja korrupsiooni uurimise võrgustiku (KRIK) uuriva veebiportaali ajakirjanike vastu;

45. märgib murega, et kodanikuühiskonna organisatsioonidel tuleb tegutseda keskkonnas, mis ei ole avatud kriitikale; nõuab tungivalt, et Serbia rahandusministeeriumi rahapesu tõkestamise amet selgitaks täielikult olukorda seoses kodanikuühiskonna organisatsioonide ja ajakirjanike väidetava rahapesu uurimisega, ning nõuab tungivalt, et ametivõimud hoiduksid nende organisatsioonide ja üksikisikute meelevaldsest ründamisest; palub Serbia ametiasutustel peatada kodanikuühiskonna ja sõltumatu meedia tegevusruumi vähendamine ning tagada, et neil oleks võimalik tegutseda piirangutevabalt, sh nii, et neid organisatsioone ei hirmutata ega kriminaliseerita; nõuab tungivalt, et ametiasutused kujundaksid võimalikult kiiresti õhkkonna, mis toetab kõigi kodanikuühiskonna organisatsioonide tegevust;

46. palub komisjonil ja Euroopa välisteenistusel tihendada koostööd kodanikuühiskonna, valitsusväliste organisatsioonide ja kohapealse sõltumatu meediaga ning neid rohkem toetada; kinnitab taas oma toetust Euroopa demokraatlike poliitiliste sihtasutuste tööle Serbia demokraatlike protsesside tugevdamisel ja uue poliitiliste liidrite põlvkonna kasvatamisel;

47. mõistab kindlalt hukka kõik vägivaldaaktid ja märgib, et politsei jõudude ebaproportsionaalse kasutamise juhtumid 2020. aasta juuli meelevaldustel väärivad ametivõimude erilist tähelepanu muu hulgas ka seetõttu, et politseiametnikud ei tee koostööd kohtusüsteemi ja prokuratuuriga; nõuab tungivalt, et Serbia ametivõimud uuriks nõuetekohaselt kõiki juhtumeid, kus politsei on ületanud oma volitusi, eesmärgiga vältida karistamatust ja suurendada üldsuse usaldust politsei

Neljapäev, 25. märts 2021

vastu, samuti selleks, et isikutel, kes on väidetavalt politsei väärkäitumise ohvrid, oleks lihtsam esitada kaebusi ja saada hüvitist, ning kutsub ametivõime näitama üles nulltolerantsi kutse-eetikat või kriminaalõigust rikkuvate õiguskaitseametnike suhtes;

48. märgib, et inimõiguste kaitse õiguslik ja institutsiooniline raamistik on formaalselt üldjoontes olemas, kuid selles puuduvad tõhusad mehhanismid nende põhiõiguste tulemuslikuks tagamiseks; nõuab, et kõik tulevased muudatused kehtivates inimõiguste kaitset käsitlevates seadustes, sealhulgas avaliku tähtsusega teabele vaba juurdepääsu tagamise seaduses, tehtaks läbipaistvalt ja kõiki asjaomaseid sidusrühmi kaasates; nõuab kõnealuse raamistiku tõhusamat rakendamist, pöörates erilist tähelepanu ühiskonna vähimkaitstud rühmadele, sealhulgas rahvusvähemustele hariduse valdkonnas; palub Serbial võimaldada vähemuskeelte kasutajatele mittediskrimineerival viisil hariduse andmine ja see tagada, eraldada neile riiklikus ja kohalikus meedias oma ruum ning tagada võrdsed võimalused nende asjakohaseks esindatuseks poliitikas, avalikus halduses ja kohtusüsteemis;

49. väljendab heameelt selle üle, et Serbia on koostöös ELiga suurendanud jõupingutusi roma kogukonna kaasamiseks ja on eelkõige parandanud nende elutingimusi; palub Serbia ametiasutustel tegelda romade struktuurse diskrimineerimisega nende kodanikustaatuse, tervishoiu, hariduse ja tööhõive osas; nõuab tungivalt, et Serbia parandaks ja lihtsustaks romade lõimimisega tegelevat haldusstruktuuri, jaotades muu hulgas selgelt nende ülesanded, koordineerides tegevust riiklike ja kohalike ametiasutuste vahel ning võttes eelarve koostamisel arvesse romade vajadusi;

50. väljendab heameelt selle üle, et pikalt viibinud põhihariduseks vajalike õpikute bulgaaria keelde tõlkimine on lõpule jõudnud, mis võimaldab bulgaaria rahvusvähemusel saada emakeelset haridust; märgib murega, et kõiki keskhariiduseks vajalikke õpikuid ei ole veel tõlgitud; julgustab Serbia ametiasutusi tagama protsessi kestlikkuse, eraldades piisaval arvul õpetajaid, õpikuid ja lisamaterjale (klassipäevikud, õpilaste hinneteraamatud jms), et vähemustesse kuuluvate õpilaste vajadused oleksid asjakohaselt täidetud;

51. on mures selle pärast, et Serbia ametiasutused ei ole suutnud regionaal- ja vähemuskeelte tegelikku kasutamist edendada;

52. kutsub Serbiat üles tugevdama inimõiguste institutsioone, tagama nende sõltumatuse, eraldama neile vajalikud rahalised vahendid ja inimressursid, tagama nende soovitude õigeaegse järgimise ning võtma vastu ja rakendama uue diskrimineerimisvastase strateegia;

53. palub Serbial suurendada oma statistika esitamise võimet ning viia kiiresti läbi rahvaloenduse, järgides kõrgemaid rahvusvahelisi standardeid ja kaasates protsessi sõltumatud vaatlejad; kordab oma nõudmist paremini koordineerida ja kaasata sidusrühmi ning rakendada ja korrapäraselt läbi vaadata rahvusvähemuste õiguste realiseerimise tegevuskava;

54. on sügavalt mures väidete pärast, et Serbia ametivõimud kuritarvitavad süstemaatiliselt ja diskrimineerivalt elamisõigust käsitlevat seadust ning et Lõuna-Serbias elavate etniliste Albaania kodanike elukoha aadresse kustutatakse registritest; nõuab nende väidete sõltumatut ja põhjalikku uurimist ning nõuab, et Serbia ametivõimud lõpetaksid igasuguse diskrimineerimise;

55. võtab murega teadmiseks kõrge naiste ja laste määra, kes langevad vägivalla ja koduvägivalla ohvriks; võtab teadmiseks Serbia jõupingutused naiste-ja lastevastase vägivalla ning perevägivalla vastu võitlemisel; nõuab siiski tungivalt edasist ja tõhusamat rakendamist ning konkreetsete paranduste tegemist eelkõige praeguse pandeemia ajal, et parandada juurdepääsu kvaliteetsetele teenustele selles valdkonnas;

56. peab tervitatavaks naistevastase vägivalla ja perevägivallaga võitlemise eksperdirühma aruannet Serbia kohta, milles rõhutatakse, et Istanbuli konventsiooni rakendamiseks puudub ühtne poliitiline lähenemine, et vaja on ennetavaid meetmeid, et ohvritele teenuste osutamine on lünklik, teadlikkuse ning suutlikkuse tõstmise tase on madal ning paljude naiste teel on konkreetset takistused etnilise päritolu, vaesuse, sotsiaalse päritolu või puude tõttu;

57. väljendab muret selle pärast, et uue soolise võrdõiguslikkuse seadusega on märkimisväärselt hiljaks jäänud, et valdkonnas puudub endiselt kooskõlastamine ja tõhus institutsionaalne korraldus koos vajalike vahenditega ning naiste sotsiaal-majanduslik staatus on ikka veel oluliselt halvem kui meestel ning patriarhaalsed hoiakud ja soolised stereotüübid on ühiskonnas ja avalikes aruteludes laialdaselt levinud ning kohtusüsteemil, prokuröridel ja advokaatidel puuduvad selles valdkonnas teadmised;

Neljapäev, 25. märts 2021

58. kutsub Serbiat üles suurendama jõupingutusi soolise võrdõiguslikkuse ja naiste õiguste valdkonnas, pöörates erilist tähelepanu võrdõiguslikkuse süvalaiendamisele ja tihedamale koostööle kodanikuühiskonnaga, eeskätt naisorganisatsioonidega; rõhutab, et oluline on majandusprogrammidesse soolise aspekti lisamine;
59. tunneb heameelt naiste suure esindatuse üle parlamendi ja valitsuse uues koosseisus ja loodab, et see viib naiste ja vähekaitsitud rühmade inimõiguste ja poliitiliste vabaduste sisulise edendamiseni; väljendab heameelt rahvusvähemuste märkimisväärse esindatuse üle parlamendis;
60. rõhutab LGBTI-inimeste õiguste kaitse jätkamise vajadust; nõuab, et ametivõimud reageeriksid vaenukõnele ja vaenust põhjustatud kuritegudele asjakohasemalt ja tõhusamalt; väljendab heameelt selle üle, et 2019. aastal toimus rahumeelselt kaks geiparaadi; rõhutab, et oluline on, et kõik institutsioonid toetaksid 2022. aasta EuroPride'i ettevalmistamist ning tagaksid kõigi osalejate turvalisuse;
61. väljendab heameelt valitsuse algatuse üle liikuda edasi samasooliste tsiviilpartnerluse ning transsooliste inimeste nime ja soo muutmise õigusliku reguleerimisega vastavalt Euroopa Inimõiguste Kohtu asjaomasele kohtupraktikale, kutsub valitsust üles looma LGBTI-inimestele turvalise keskkonna ning edendada nende suhtes sallivust;
62. nõuab tungivalt, et Serbia parandaks tervishoiuteenuste kättesaadavust puuetega inimeste, HIVi kandvate inimeste, narkootikumide kasutavate laste ja täiskasvanute, vangide, seksitöötajate, LGBTI-inimeste, riigisest põgenike ja romade jaoks, pidades eelkõige silmas praegust pandeemiat ja tervishoiusektori probleeme;
63. tunnustab Serbia osalemist piirkondlikes koostööalgatustes; kutsub Serbiat üles jätkama kõikidel tasanditel pingutusi leppimiseks ja heanaaberlike suhete tugevdamiseks; kutsub Serbiat üles võtma kahepoolsed lepingud täiel määral täitmiseks ja tegelema konstruktiivselt ja õigeaegselt kõigi järelejäänud piirivaidluste lahendamiseks naaberriikidega, kaasa arvatud lepitamisega seotud küsimused, mis on pärit endisest Jugoslaaviast; märgib, et piirialade majanduslikkuse ja sotsiaalseks arendamiseks tuleb teha veel rohkem pingutusi; tunnustab piirkondliku integratsiooni algatust, mis seondub majanduse arendamisega;
64. tunnustab piirkondliku koostööndukogu konstruktiivset rolli ja Serbia aktiivset osalemist selles; rõhutab piirkondliku koostöö tähtsust COVID-19 kriisi ajal ja toonitab, et piirkondlik koostöö ja heanaaberlikud suhted on seotud Serbia eesmärgiga luua endale edukas ELiga ühinemise väljavaade;
65. rõhutab, et Serbia ja Kosovo suhete normaliseerimine on nende kahe riigi ELiga ühinemise prioriteet ja eeltingimus, mis on oluline ka stabiilsuse ja heaolu tagamiseks selles piirkonnas laiemalt; märgib tunnustavalt mõlema riigi suurenenud osalust ELi vahendatud dialoogis ning nõuab aktiivset ja konstruktiivset osalemist ELi eriesindaja juhitud ja ELi vahendatud dialoogis, millega piüütakse jõuda laiaulatusliku, kestliku ja õiguslikult siduva kokkuleppeni, mis oleks kooskõlas rahvusvahelise õigusega;
66. kordab oma üleskutset jätkata heas usus ja õigeaegselt kõigi juba saavutatud kokkulepete täielikku täitmist, muu hulgas luua viivitamata serblaste enamusega kohalike omavalitsuste ühendus/kogukond; palub Euroopa välisteenistusel luua mehhanismi, mille abil jälgida ja kontrollida kõigi seni saavutatud kokkulepete täitmist, ning anda Euroopa Parlamendile korrapäraselt aru olukorra kohta; kinnitab sellega seoses oma täielikku toetust Miroslav Lajčákile, ELi eriesindajale Serbia ja Kosovo dialoogis;
67. kutsub Serbia ja Kosovo valitsusi üles hoiduma sammudest, mis võiksid kahjustada kahe riigi vastastikust usaldust ja seada ohtu dialoogi konstruktiivse jätkumise; kordab, et peab Serbia ja Kosovo puhul oluliseks nende mitmerahvuselist olemust ning et etniliselt homogeensed riigid ei tohiks olla selle piirkonna eesmärgiks;
68. kutsub Serbia ja Kosovo ametiasutusi üles edendama kohalike kogukondade vahel inimestevahelisi kontakte, et tugevdada dialoogi ka valitsusvälisel tasandil; kordab oma üleskutset ametivõimudele: hoiduda vaenu õhutavast väljendusviisist teiste etniliste rühmade suhtes; peab kahetsusväärseks, et Mitrovica sild ei ole veel kogu liiklusele avatud, kuigi renoveerimistööd on lõpetatud;
69. väljendab rahulolu selle üle, et Serbia on aktiivselt ja konstruktiivselt osalenud Kosovoga peetavas dialoogis ning täitnud Brüsseli lepinguga kokku lepitud kohustusi;
70. tunnustab Serbia ja Kosovo head piirkondlikku koostööd võitluses COVID-19 pandeemia leviku vastu, sealhulgas Mitrovica linnapeade koostööd ja tervishoiuministrite suhtlust;

Neljapäev, 25. märts 2021

71. rõhutab piirkondliku koostöö tähtsust sõjakuritegude ja kadunud isikute juhtumite uurimisel, mis hõlmab suuremaid pingutusi sõjakuritegude eest langetatud kohtuotsuste tunnustamiseks ja täitmiseks, matmispaikade uurimist, vaenu õhutamise ja sõjakuritegijate ülistamise vastustamist ning riigi prokuröride toetamist kurjategijate kohtu alla andmisel; kutsub Serbia ametivõime üles jätkama pingutusi nende probleemide vastu võitlemiseks ning mõistma hukka igas vormis vaenu õhutamise ja hirmutamiskampaaniad ning genotsiidi, inimsusevastaste kuritegude ja sõjakuritegude avaliku heakskiitmise ja nende kuritegude eitamise; peab kahetsusväärseks, et mõned Serbia ametivõimud ja poliitikud eitavad jätkuvalt Srebrenica genotsiidi; tunnustab kodanikuühiskonna organisatsioonide tegevust lepitamise, üleminekuperioodil õigusemõistmise ja asjakohase hüvitamise vallas;

72. tunnustab Serbia jätkuvat koostööd Sarajevo deklaratsiooni protsessi raames ning tuletab meelde stabiliseerimis- ja assotsieerimislepinguga võetud kohustust teha täielikku koostööd endise Jugoslaavia asjade rahvusvahelise kriminaalkohtuga (mille töö on juba lõppenud) ja ÜRO kriminaalkohtute rahvusvahelise jälreltegevuse mehhanismiga ning nõuab, et Serbia astuks vastu kõigile pingutustele õõnestada siiani saavutatud tulemusi ja moonutada endise Jugoslaavia asjade rahvusvahelise kriminaalkohtu tuvastatud asjaolusid;

73. kinnitab oma toetust algatusele luua endise Jugoslaavia territooriumil toime pandud sõjakuritegude ja muude raskete inimõiguste rikkumise asjaolude uurimise piirkondlik komisjon (RECOM); rõhutab piirkondliku noorte koostööameti (RYCO) ja selle töö tähtsust; märgib, et Euroopa Komisjon on koroonaviiruse pandeemia tõttu soovitanud Novi Sadi Euroopa kultuuripealinnaks oleku 2021. aastalt edasi 2022. aastale;

74. märgib tunnustavalt, et Serbiale anti 2019. aastal Erasmus+ programmis programmiiriigi staatus;

75. tunnustab Serbia edusamme toimiva turumajanduse arendamisel; kutsub Serbiat üles jätkama pingutusi konkurentsivõime ning pikaajalise kestliku ja kaasava majanduskasvu edendamiseks struktuurireformide kaudu, seda eelkõige energiasektoris, tööturul ning õiguskeskkonna läbipaistvuse ja prognoositavuse suurendamise kaudu; rõhutab noorte ettevõtlusoskuste arendamise tähtsust ja kutsub Serbia valitsust üles tegelema otseselt korrupsiooniprobleemiga, mis takistab toimiva turumajanduse arengut, ning tegelema riikide korrupsioonivastase ühenduse (GRECO) 2020. aastal tõstatatud probleemidega;

76. märgib, et Serbia tervishoiusüsteem kannatab endiselt kõigil tasanditel ressursside puuduse ja professionaalse tööjõu väljavoolu all, mille tõttu jääb COVID-19 pandeemia ajal puudu meditsiiniseadmetest, meditsiinilistest teadmistest ja laborite testimisvõimekusest; kutsub Serbiat üles tegema reforme eesmärgiga tugevdada rahvatervist, parandada sotsiaalkaitset ja toetada erasektorit, et leevendada COVID-19 majanduslikke tagajärgi;

77. tunnustab Serbia häid saavutusi sellistes majanduse ja rahandusega seotud valdkondades nagu äriühinguõigus, intellektuaalomandiõigus, konkurents ja finantsteenused ning juhtimisvastutus ja auditid; märgib siiski, et riigihangete valdkonnas on vaja veel rohkem pingutada;

78. väljendab muret Hiina kasvava mõju pärast Serbias ja Lääne-Balkani riikides ning Hiina investeringute ja laenude läbipaistmatuse ning keskkonna- ja sotsiaalse mõju puuduliku hindamise pärast; kutsub Serbiat üles tugevdama Hiina äritegevuse suhtes õigusnormidele vastavuse nõudeid;

79. kutsub Serbiat üles suurendama energiasektori kestlikkust: mitmekesistama energiaallikaid, alustama vähese CO₂-heitega majandusele üleminekut, edendama taastuvate energiaallikate ja vähemsaastavate kütuste kasutamist ning samal ajal kaotama nõuetele mittevastavad söetootmise toetused; kutsub Serbiat üles võtma vajalikke meetmeid keskkonnatundlike alade säilitamiseks ja kaitsmiseks ning tõhustama riikliku heitkoguste vähendamise kava rakendamise ja järgimise järelevalvet;

80. tunnustab suurima tuulepargi Čibuk 1 käivitamist ning Serbia ja Bulgaaria vahelise gaasiühenduse tagamisel tehtud edusamme; märgib murega, et energiaühenduse lepingu järgimine on püsivalt puudulik ja lepingut rikutakse; kordab oma nõudmist seada Lääne-Balkani riigid ELi ühenduvusstrateegia keskmesse;

81. tunnustab Serbia aktiivset osalemist transpordihenduses ja üleeuroopalise transpordivõrgu projektides, sealhulgas Niš-Merdare-Pristina maantee ehituses;

82. väljendab rahulolu 2019. aasta aprillis allkirjastatud uue piirkondliku rändluslepe jõustumise üle;

Neljapäev, 25. märts 2021

83. nõuab, et Serbia ametivõimud tagaksid vastavuse ELi kliimakaitse ja keskkonna ning energiatõhususe standarditele ja poliitikaeesmärkidele, eelkõige Lääne-Balkani rohelise tegevuskava Sofia deklaratsiooni valguses, sealhulgas (kuid mitte ainult) süsinikdioksiidi heitkoguste hinna kasutuselevõtmise, energiatõhusust käsitleva õiguse ajakohastamise ning riikliku integreeritud kliima- ja energiakava väljatöötamise ja vastuvõtmise, et hõlbustada üleminekut ringmajandusele ning võtta vastu vajalikud meetmed keskkonnatundlike alade säilitamiseks ja kaitseks;

84. soovib Serbial lõpule viia riikliku elektri- ja gaasisektori reformimise, tagades eelkõige võrguhaldurite eraldamise, ning tegutseda Pariisi kokkulepet ja energiaühenduse lepingust tulenevaid rahvusvahelisi kohustusi järgides piirkondliku ühendatuse ja piirkondliku energiaturu väljakujundamise nimel;

85. on mures õhusaaste kõrge taseme pärast Serbias ja nõuab, et ametivõimud võtaksid viivitamata meetmeid õhukvaliteedi parandamiseks, eelkõige suurtes linnades ja tööstuspiirkondades, nagu Smederevo, Bor ja Kolubara; rõhutab, et oluline on leida kestlikud lahendused ning piirata pruunsöe ja muu kalorivaese söe kasutamist energia ja soojusenergia tootmises;

86. peab kahetsusväärseks, et midagi ei võeta ette Dragovištitsa jõe saastamise vastu selles piirkonnas tegutsevate kaevanduste poolt;

87. väljendab rahulolu selle üle, et Serbia toetab jätkuvalt ELi välis- ja julgeolekupoliitika üldist strateegiat;

88. kordab, et tähtis on tagada kooskõla ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga (ÜVJP), mis peab järk-järgult saama Serbia välispoliitika lahutamatuks osaks, kuna see on ühinemisprotsessis oluline tingimus; väljendab muret selle üle, et Serbial on kooskõla saavutamise määral selle piirkonna riikide seas kõige madalam; märgib, et mõned valitsusametnikud ja poliitikud esinevad ajuti jätkuvalt avaldustega, milles seatakse kahtluse alla Serbia välispoliitiline suund; peab murettekitavaks, et Serbia on ÜRO Peaassambleel korduvalt toetanud Venemaad Krimmi annekteerimise küsimuses;

89. väljendab rahulolu selle üle, et Serbia ühines ELi seisukohaga Valgevene presidendivalimiste kohta; on aga jätkuvalt mures selle pärast, et Serbia ei ole ühinenud Valgevene ametnikele kehtestatud sanktsioonidega ega ELi seisukohaga Hiina uue julgeolekuseaduse kohta; kutsus Serbiat üles suuremal määral omaks võtma komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ELi nimel tehtud avaldusi ning nõukogu otsuseid, kaasa arvatud otsuseid sanktsioonide kohta;

90. võtab teadmiseks, et 4. septembril 2020 allkirjastasid Serbia ja Kosovo Washingtonis majandusliku normaliseerimise kokkulepped; peab aga kahetsusväärseks tekstis sisalduvaid sätteid, milles nõutakse, et Kosovo lõpetaks rahvusvaheliste organisatsioonide liikmeks astumise taotlemise; väljendab rahulolu USA osaluse taastamise üle ning rõhutab, et EL ja USA peavad tugevdama oma partnerlust ja tegevuse koordineerimist Lääne-Balkani riikides; rõhutab, et Atlandi-ülene koostöö on piirkonna stabiilsuse tagamiseks oluline tegur, ning rõhutab ELi juhtivat rolli vahendajana Serbia ja Kosovo suhete normaliseerimise protsessis;

91. tuletab meelde, et Serbia Iisraeli suursaatkonna üleviimine Tel Avivist Jeruusalemma oleks vastuolus Euroopa Liidu seisukohaga, et Iisraeli ja Palestiina vaidluse pikaajaline lahendus on kahe riigi kooseksisteerimine;

92. nõuab Euroopa Liidu ja Serbia koostöö tugevdamist võitluses manipuleeriva desinformatsiooni ning küber- ja hübriidohtude vastu, millega püütakse lõhestada ühiskondi, diskrediteerida ELi ja õõnestada selle piirkonna ELiga integreerumise perspektiivi; soovib võtta konkreetseid meetmeid vastupanuvõime ja küberjulgeoleku suurendamiseks ning kutsus Serbiat, Euroopa Komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles toetama meetmeid, millega püütakse tugevdada meedia pluralismi ja kvaliteetset ajakirjandust; rõhutab vajadust parandada Euroopa Liidu poolset koordineerimist, et võidelda sageli Serbiast lähtuvate desinformatsiooni levitamise piirkondlike kampaaniate vastu, näiteks Balkanile keskenduva tippkeskuse võimaliku loomise kaudu;

93. on eriti mures Kremlist lähtuva desinformatsiooni pärast, mida levitatakse Serbia Sputniku ja teiste kohapealsete kanalite vahendusel; palub Serbia ametivõimudel uuesti läbi vaadata selliseid operatsioone võimaldava korra, et vähendada desinformatsiooni nii Serbias endas kui ka väljaspool, ning suurendada pingutusi võitluses desinformatsioonikampaaniatega, mis on COVID-19 pandeemia algusest saadik paisunud;

94. võtab teadmiseks piirihalduskoostöö kokkuleppe sõlmimise Serbia ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (Frontex) vahel, mis võimaldab Frontexil toetada Serbiat piirihalduses ja korraldada ühisoperatsioone; märgib, et Serbia on etendanud aktiivset, koostööaldist ja konstruktiivset rolli ELi välispiiride haldamisel;

Neljapäev, 25. märts 2021

95. kinnitab, et EL on Serbia peamine kaubanduspartner, investor ja abiandja; võtab teadmiseks, et 2019. aasta oktoobris otsustas Serbia allkirjastada vabakaubanduslepingu Euraasia Majandusliiduga; loodab siiski, et Serbia ühineb ELi kaubanduspoliitikaga; tuletab meelde liidu kindlat tahet oma huve kaitsta – leevendada Euraasia Majandusliiduga sõlmitud vabakaubanduslepete kahjulikku mõju stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu allkirjastanud Euroopa Liidu kandidaatriikidele, nagu Serbia; avaldab kahetsust, et Serbia ei ole ikka veel Maailma Kaubandusorganisatsiooni liige;

96. kutsub Serbiat üles parandama kooskõla ELi tööõigusega, võtma vastu uue streigiõiguse seaduse, tegelema deklareerimata töö probleemiga ning parandama kontrollimeetmete järelevalvet käsitlevat õigusakti, et viia see vastavusse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni asjaomaste konventsioonidega, mille Serbia on ratifitseerinud;

97. kutsub Serbiat üles tagama sotsiaal- ja tööhõivepoliitika vajadusteks piisavad rahalised ja institutsioonilised vahendid;

98. tunnustab Serbia jätkuvat osalemist ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) raames toimuvates kriisiohjemiesioonides ja -operatsioonides; kutsub Serbiat üles kinni pidama praeguseks endale võetud kohustustest saata personal neljale ÜJKP missioonile ja operatsioonile ning taotlema edaspidi uusi osalemisvõimalusi; tunnustab ELi ja Serbia vahel sõlmitud terrorismivastase võitluse kokkuleppeid; väljendab sellega seoses rahulolu terrorismi ja vägivaldse äärmusluse vastases võitluses piirkondliku ja rahvusvahelise koostöö edenemise üle;

99. peab murettekitavaks Serbia suurenevat sõltuvust Hiina Rahvavabariigi kaitse- ja julgeolekuvarustusest ja -tehnoloogiast, mis hõlmab muu hulgas massilise järelevalve süsteemi Belgradis ning massilist isikuandmete kogumist ilma asjakohaste kaitsemeetmeteta, ning peab murettekitavaks julgeolekusektori riigihangete korralduse vähest läbipaistvust; on jätkuvalt mures Serbia ja Venemaa tiheda poliitilise ja sõjalise koostöö pärast, sealhulgas jätkuvalt Nišis asuvate Venemaa õhurajatiste pärast; kutsub Serbiat üles võtma omaks ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika ning selle vahendid;

100. kordab oma üleskutset Serbia ametivõimudele: jätkata jõupingutusi endiste kommunistlike salateenistuste pärandi lammutamiseks, avades üldsusele juurdepääsu nende teenistuste dokumentidele, mis on üks samm Serbia demokraatiseerimise teel; kutsub Serbiat üles tõhustama õigusjärgluse protsessi ja täitma endise Jugoslaavia ühisarhiivi jagamisega seotud kohustused; kordab sellega seoses, et äärmiselt tähtis on täielik juurdepääs kõigile arhivaalidele, eriti endise Jugoslaavia salateenistuste ja Jugoslaavia armee salateenistuse materjalidele; kordab oma üleskutset ametivõimudele: teha paremini kättesaadavamaks Jugoslaavia endiste vabariikidega seotud arhiivid ja tagastada need asjaomastele riikidele, kui nende valitsused seda taotlevad;

101. tuletab meelde, et EL on Serbiale suurim finantsabi andja; tunnustab komisjoni pingutusi teha Lääne-Balkani riikidesse investeringuid strateegilisemal alusel, spetsiaalse Lääne-Balkani majandus- ja investeerimiskava kaudu; tunnistab majandus- ja investeerimiskava tähtsust kestliku ühenduvuse, inimkapitali, konkurentsivõime ja kaasava majanduskasvu toetamisel ning piirkondliku ja piiriülese koostöö tugevdamisel, pidades silmas kohaliku ja piirkondliku tasandi haldusametite võimalusi neist investeringutest kasu saada; rõhutab, et kõik investeringud peavad olema kooskõlas Pariisi kokkuleppe Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkidega;

102. rõhutab, et majandus- ja investeerimiskava peaks soodustama vajalikke struktuurireforme infrastruktuuri, energeetika, keskkonna ja hariduse vallas ning seda kava tuleks rakendada võimalikult kiiresti ja tõhusalt, et muuta ELi rahastatavad projektid nähtavamaks ning tõsta Serbia kodanike usaldust Euroopa Liidu ja selle institutsioonide vastu;

103. kutsub kaaseadusandjaid üles viimistlema tulevase ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA III) stiimuleid ja tingimuslikkust ning kasutama raskete tagasilööride korral peatamise korda; peab ülimalt vajalikuks, et IPA III toetaks põhiväärtuste ja hea valitsemistava edasist tugevdamist usub, et ühinemisprotsessi ümberpööratavuse põhimõte „rohkema eest rohkem ja vähema eest vähem“ peaks uuendatud meetodika alusel selgelt kajastuma ka ühinemiseelses rahastamises; kordab, et finantsabi ulatus peaks vastama sellele, kui suurel määral reforme tegelikult ellu viiakse;

104. palub Serbia ametiasutustel võimalikult hästi ära kasutada Euroopa Liidu ühinemiseelse abi rahastamisvahendi ümberjaotamist, et aidata leevendada COVID-19 pandeemia sotsiaalset ja majanduslikku mõju; rõhutab, et oluline on pöörata erilist tähelepanu kaitsetumatele rühmadele;

Neljapäev, 25. märts 2021

105. kordab, et EL pakkus Lääne-Balkani riikidele kiiresti toetust, et aidata lahendada COVID-19 pandeemia tõttu tervishoius tekkinud hädaolukorda ning kergendada piirkonna sotsiaalsel ja majanduslikku taastumist;
106. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles eraldama kõigi Lääne-Balkani riikide kodanikele piisavalt COVID-19 vaktsiine;
107. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Ülemkogu eesistujale, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Serbia presidendile, valitsusele ja parlamendile.
-

Neljapäev, 25. märts 2021

II

(Teatised)

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2021)0091

Lívia Járóka puutumatus e äravõtmise taotlus

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta otsus Lívia Járóka puutumatus e äravõtmise taotluse kohta (2020/2198(IMM))

(2021/C 494/16)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Lívia Járóka puutumatus e äravõtmise taotlust, mille esitas 9. juulil 2020 Brüsseli apellatsioonikohtu prokuratuuri peaprokurör ja mis tehti teatavaks Euroopa Parlamendi täiskogu istungil 14. septembril 2020. aastal,
 - võttes arvesse, et Lívia Járóka loobus kodukorra artikli 9 lõikega 6 ette nähtud õigusest olla ära kuulatud,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu privileegide ja immunitetide protokoll nr 7 artikleid 8 ja 9 ning otsestel ja üldistel valimistel Euroopa Parlamendi liikmete valimist käsitleva 20. septembri 1976. aasta akti artikli 6 lõiget 2,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu 21. oktoobri 2008. aasta, 19. märtsi 2010. aasta, 6. septembri 2011. aasta, 17. jaanuari 2013. aasta ja 19. detsembri 2019. aasta otsuseid⁽¹⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 5 lõiget 2, artikli 6 lõiget 1 ja artiklit 9,
 - võttes arvesse õiguskomisjoni raportit (A9-0050/2021),
- A. arvestades, et Brüsseli apellatsioonikohtu prokuratuuri peaprokurör on esitanud taotluse Ungarist valitud Euroopa Parlamendi liikme Lívia Járóka puutumatus e äravõtmiseks seoses Belgia 1. detsembri 1975. aasta kuningliku dekreediga (millega kehtestatakse liikluse ja avalike teede kasutamise järelevalve eest vastutava politsei üldreeglid) artikli 11 lõike 1 esimese lõigu ning 16. märtsi 1968. aasta liikluspolitsei seaduse artikli 29 lõike 3 rikkumisega; arvestades eelkõige, et süütegu on seotud lubatud sõidukiiruse ületamisega;

⁽¹⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 21. oktoober 2008, *Marra vs. De Gregorio ja Clemente*, C-200/07 ja C-201/07, ECLI:EU:C:2008:579; kohtuotsus, Üldkohus, 19. märts 2010, *Gollnisch vs. parlament*, T-42/06, ECLI:EU:T:2010:102; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 6. september 2011, *Patriciello*, C-163/10, ECLI: EU:C:2011:543; kohtuotsus, Üldkohus, 17. jaanuar 2013, *Gollnisch vs. parlament*, T-346/11 ja T-347/11, ECLI:EU:T:2013:23; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 19. detsember 2019, *Junqueras Vies*, C-502/19, ECLI:EU:C:2019:1115.

Neljapäev, 25. märts 2021

- B. arvestades, et 17. novembril 2018 kell 10.30 registreeris Uccle'is asuv statsionaarne kiiruskaamera, mis töötab ilma kvalifitseeritud teenistuja kohalviibimiseta, et Lívia Járóka nimele registreeritud sõiduk ületas lubatud sõidukiirust; arvestades, et 29. novembril 2018 koostati protokoll ja Lívia Járókale saadeti selle koopia koos vastusevormiga; arvestades, et prokuratuur püüdis Lívia Járókat mitmel korral ära kuulata, et teha kindlaks, kas ta oli kõnealuse sõiduki juht, kuid need katsed jäid tulemuseta; arvestades, et Belgia välisministeeriumi protokolliteenistuse andmetel ei olnud Lívia Járóka oma elukohta Belgias seaduslikult vormistanud; arvestades, et 15 päeva pärast protokoll koopia saatmist edastati dokumendid Brüsseli prokuratuurile;
- C. arvestades, et Euroopa Liidu privileegide ja immunitetide protokoll nr 7 artikli 9 esimese lõigu kohaselt on Euroopa Parlamendi liikmetel oma riigi territooriumil samasugune immunitet nagu selle riigi parlamendi liikmetel ja teise liikmesriigi territooriumil immunitet tõkendite ja kohtumenetluse suhtes;
- D. arvestades, et esiteks ei saa parlamenti võrdsustada kohtuga ja teiseks ei tohi parlamendiliiget pidada puutumatus eärvõtmise menetluse raames süüdistatavaks⁽²⁾;
- E. arvestades, et üksnes parlament on pädev otsustama, kas antud juhul tuleks puutumatus ära võtta või mitte; arvestades, et parlament võib parlamendiliikme puutumatus eärvõtmise üle otsustamisel võtta mõistlikult arvesse parlamendiliikme seisukohta⁽³⁾;
- F. arvestades, et väidetaval süüteol ei ole otsest ega ilmselt seost Lívia Járóka ülesannete täitmisega Euroopa Parlamendi liikmena, samuti ei kujuta see endast tema kui Euroopa Parlamendi liikme kohustuste täitmisel avaldatud arvamust või antud häält Euroopa Liidu privileegide ja immunitetide protokoll nr 7 artikli 8 tähenduses;
- G. arvestades, et Euroopa Parlament ei ole antud juhul leidnud tõendeid *fumus persecutionis*'e kohta, st tal puudub piisavalt tõsine ja täpne alus arvata, et menetluse eesmärk on tekitada kahju parlamendiliikme poliitilisele tegevusele;
1. otsustab Lívia Járóka puutumatus eära võtta;
 2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus ja vastutava parlamendikomisjoni raport viivitamatult Belgia pädevatele ametiasutustele ja Lívia Járókale.

⁽²⁾ Kohtuotsus, Üldkohus, 30. aprill 2019, Briois vs. parlament, T-214/18, ECLI:EU:T:2019:266.

⁽³⁾ Kohtuotsus, Üldkohus, 15. oktoober 2008, Mote vs. parlament, T-345/05, ECLI:EU:T:2008:440, punkt 28.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0092

Jean-François Jalkhi puutumatus ebaseadusliku tööühiku taotlus

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta otsus Jean-François Jalkhi puutumatus ebaseadusliku tööühiku taotluse kohta (2020/2110(IMM))

(2021/C 494/17)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Jean-François Jalkhi puutumatus ebaseadusliku tööühiku taotlust, mille edastas 16. juunil 2020. aastal Pariisi apellatsioonikohtu prokurör seoses eeluurimiskohtunike menetluses oleva poolleioleva kohtuasjaga, mis puudutab kohtulikku uurimist väidetava usalduse kuritarvitamise, organiseeritud pettuse, võltsimise ja võltsitud dokumentide kasutamise, töötaja deklareerimata jätmisest tuleneva ebaseadusliku tööühiku avaliku sektori vahendite omastamise ja omastatud vahendite teadliku varjamise asjus ning mis tehti teatavaks täiskogu istungil 8. juulil 2020. aastal,
 - olles vastavalt kodukorra artikli 9 lõikele 6 ära kuulanud Thierry Mariani, kes asendas Jean-François Jalkhi,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu privileegide ja immunitetide protokoll nr 7 artikleid 8 ja 9 ning otsestel ja üldistel valimistel Euroopa Parlamendi liikmete valimist käsitleva 20. septembri 1976. aasta akti artikli 6 lõiget 2,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu 21. oktoobri 2008. aasta, 19. märtsi 2010. aasta, 6. septembri 2011. aasta, 17. jaanuari 2013. aasta ja 19. detsembri 2019. aasta otsuseid⁽¹⁾,
 - võttes arvesse Prantsuse Vabariigi põhiseaduse artiklit 26,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 5 lõiget 2, artikli 6 lõiget 1 ja artiklit 9,
 - võttes arvesse õiguskomisjoni raportit (A9-0051/2021),
- A. arvestades, et eeluurimiskohtunikud on taotlenud Jean-François Jalkhi puutumatus ebaseadusliku tööühiku taotlust, et kuulata ta üle seoses väidetavate kuritegudega;
- B. arvestades, et Jean-François Jalkhi puutumatus ebaseadusliku tööühiku taotlus on seotud väidetava usalduse kuritarvitamise, võltsimise ja võltsitud dokumentide kasutamise, organiseeritud pettuse, töötaja deklareerimata jätmisest tuleneva ebaseadusliku tööühiku avaliku sektori vahendite omastamise ja omastatud vahendite teadliku varjamisega, mis on Prantsuse karistusseadusliku artiklite 314-1, 314-10, 321-2, 321-3, 32-4, 321-9, 321-10, 441-1, 441-10, 441-11, 313-1, 313-2, 313-3, 313-7, 313-8, 313-9, 432-15 ja 432-17 ning Prantsuse tööseadustiku artiklite L8221-1, L8221-5, L8224-1, L8224-3, L8224-4 ja L8224-5 kohaselt karistatavad kuriteod;
- C. arvestades, et pärast esialgset uurimist, mille aluseks oli toonase Euroopa Parlamendi presidendi 9. märtsi 2015. aasta avaldus erakonda Rahvusrinne (Front National) kuuluvate Euroopa Parlamendi liikmete teatavate assistentide kohta, alustati 5. detsembril 2016 asja kohtulikku uurimist;
- D. arvestades, et 2015. aasta veebruaris avaldatud Rahvusrinde ametikohtade loetelus oli välja toodud ainult 15 parlamendiliiget (kokku 23-st), 21 kohalikku assistenti ja viis registreeritud assistenti (kokku 54 assistendist); arvestades, et mitu parlamendiliikme assistenti märkis oma töökohaks Rahvusrinde peakorterit Nanterre'is ja mõnel juhul väitsid nad end seal töötavat täisajaga, kuigi nad elasid oma väidetavast töökohast 120 kuni 945 kilomeetri kaugusel; arvestades, et uurimise käigus selgus, et kaheksa parlamendiliikme assistenti ei teinud assistentitööd peaaegu üldse või mõnel juhul moodustas see töö nende tegevusest väga väikese osa;

⁽¹⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 21. oktoober 2008, *Marra vs. De Gregorio ja Clemente*, C-200/07 ja C-201/07, ECLI:EU:C:2008:579; kohtuotsus, Üldkohus, 19. märts 2010, *Gollnisch vs. parlament*, T-42/06, ECLI:EU:T:2010:102; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 6. september 2011, *Patriciello*, C-163/10, ECLI: EU:C:2011:543; kohtuotsus, Üldkohus, 17. jaanuar 2013, *Gollnisch vs. parlament*, T-346/11 ja T-347/11, ECLI:EU:T:2013:23; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 19. detsember 2019, *Junqueras Vies*, C-502/19, ECLI:EU:C:2019:1115.

Neljapäev, 25. märts 2021

- E. arvestades, et uurimise käigus selgusid ka teatavad asjaolud, mille põhjal tundub ebatõenäoline, et asjaomased parlamendiliikme assistendid üldse Euroopa Parlamendiga seotud ülesandeid täitsid, sest:
- assistentide Euroopa Parlamendi töölepingud jäid ajaliselt kahe Rahvusrinde töölepingu vahele;
 - assistentide Euroopa Parlamendi töölepingud ja Rahvusrinde töölepingud kehtisid üheaegselt;
 - töölepingud Rahvusrindega sõlmiti ajavahemikeks, mis järgnesid vahetult assistentide Euroopa Parlamendi töölepingutega hõlmatud ajavahemikele;
- F. arvestades, et uurimise käigus selgus, et Jean-François Jalkh töötas Jean-Marie Le Peni kohaliku assistendina täistööajaga 2009. aasta juulist kuni 2014 aasta aprillini brutopalgaga 3 011,14 eurot kuus; arvestades, et samal ajal töötas ta Rahvusrindes mitmel juhtival ametikohal kas üksteise järel või samal ajal ning sai kahelt eri ettevõtelt tasu kampaania raamatupidamisaruannete auditeerimise eest; arvestades, et 29. jaanuaril 2016 otsustas Euroopa Parlamendi peasekretär nõuda Jean-Marie Le Penilt tagasi 320 026,23 eurot, mille parlament tasus seoses Jean-François Jalkhi lepinguga; arvestades, et selle otsuse peale esitatud apellatsioonkaebused jäeti Euroopa Liidu Üldkohtu 7. märtsi 2018. aasta otsuse⁽²⁾ ja Euroopa Liidu Kohtu 28. novembri 2018. aasta määrusega⁽³⁾ rahuldamata;
- G. arvestades, et uurimise käigus selgus ka asjaolu, et Jean-François Jalkh palkas Euroopa Parlamendi liikmena täistööajaga tööle kohaliku assistendi 1. juulist 2014 kuni 4. jaanuarini 2016, välja arvatud ajavahemikul 24. augustist 2015 kuni 14. detsembrini 2015, brutopalgaga 2 950 eurot kuus; arvestades, et ei leitud e-kirju ega muid tõendeid, mis kinnitaksid tema tööd parlamendiliikme assistendina; arvestades, et kõnealune parlamendiliikme assistent oli erakonna õigusküsimuste eest vastutava aseesimehe Jean-François Jalkhi assistendina kantud Rahvusrinde ametikohtade loetellu, mis avaldati 2015. aasta veebruaris; arvestades, et Prantsusmaa 2015. aasta valimiskampaania ja 2014. aasta kohalike omavalitsuste valimiste ajast leiti e-kirju, millele ta oli alla kirjutanud „Jean-François Jalkhi assistent – valimisteenistus“; arvestades, et 2015. aasta juunist kuni sama aasta 21. detsembrini kestnud ajavahemikust leiti ka e-kirju, mis andsid tunnistust tema tööst Wallerand de Saint-Justi valimiskampaanias, kes oli Rahvusrinde juhtiv kandidaat Île de France'i piirkondlikel valimistel, kuigi tema leping parlamendiliikme assistendina peatati sel eesmärgil alles 24. augustist kuni 14. detsembrini 2015; arvestades, et 11. detsembril 2019 esitati talle süüdistus omastatud avaliku sektori vahendite teadliku varjamise eest;
- H. arvestades, et kohtu-uurijad peavad vajalikuks Jean-François Jalkh üle kuulata;
- I. arvestades, et kui uurijad olid Jean-François Jalkhi 18. detsembriks 2018 kohale kutsunud ja ta oli oma valmisolekust teatanud, jäi ta siiski tulemata, ning neli päeva enne kokkulepitud kohtumise kuupäeva esitas tema õigusnõustaja kohtumise edasilükkamise taotluse, märkides, et Jean-François Jalkh soovib kasutada oma vaikimisõigust; arvestades, et vaatamata tema advokaadi 19. veebruari 2019. aasta kirjale, milles kinnitati, et Jean-François Jalkh on valmis laskma end vabatahtlikult üle kuulata, ei ilmunud ta seegi kord kohale, kui uurijad ta 25. juuniks 2019 kohtusse kutsusid, ega põhjendanud oma tulemata jätmist; arvestades, et seejärel keeldus ta parlamendiliikme puutumatusel tuginedes ilmumast eeluurimiskohtunike ette, kes olid kutsunud ta kohtusse 15. novembril 2019;
- J. arvestades, et pädev asutus on esitanud taotluse Jean-François Jalkhi puutumatusel äravõtmiseks, et teda tema vastu esitatud süüdistuste asjus küsitleda;
- K. arvestades, et esiteks ei saa parlamenti võrdsustada kohtuga ja teiseks ei tohi parlamendiliiget pidada puutumatusel äravõtmise menetluse raames süüdistatavaks⁽⁴⁾;

⁽²⁾ Kohtuotsus, Üldkohus (kuues koda), 7. märts 2018, Jean-Marie Le Pen vs. Euroopa Parlament, T-140/16, ECLI:EU:T:2018:122.

⁽³⁾ Euroopa Kohtu (neljas koda) 28. novembri 2018. aasta määrus, Jean-Marie Le Pen vs. Euroopa Parlament, kohtuasi C-303/18 P, ECLI:EU:C:2018:962.

⁽⁴⁾ Kohtuotsus, Üldkohus, 30. aprill 2019, Briois vs. parlament, T-214/18, ECLI:EU:T:2019:266.

Neljapäev, 25. märts 2021

- L. arvestades, et vastavalt Euroopa Liidu privileegide ja immunitetide protokollile nr 7 artiklile 9 on Euroopa Parlamendi liikmetel oma riigi territooriumil samasugune immunitet nagu selle riigi parlamendi liikmetel;
 - M. arvestades, et Prantsuse Vabariigi põhiseaduse artikli 26 teise lõigu kohaselt saab parlamendiliiget kuriteo või väärteo toimepanemise eest vahistada ning temalt saab vabaduse võtta või seda piirata ainult selle parlamendikoja juhatuse nõusolekul, mille liige ta on; arvestades, et selline nõusolek ei ole vajalik kuriteolt või väärteolt tabamise korral või lõpliku süüdimõistva kohtuotsuse puhul;
 - N. arvestades, et parlamendiliikme puutumatus eesmärk on kaitsta parlamenti ja selle liikmeid kohtumenetluse eest, mis käsitleb parlamendiliikme kohustuste täitmisel tehtud tegusid, mida ei saa neist kohustustest eristada;
 - O. arvestades, et Euroopa Parlament ei ole kõnesoleva juhtumi puhul leidnud tõendeid *fumus persecutionis*'e kohta, s.t tal ei ole faktilisi andmeid, mis viitaks sellele, et kohtumenetluse eesmärk on tekitada kahju isiku poliitilisele tegevusele Euroopa Parlamendi liikmena;
 - 1. otsustab Jean-François Jalkhi puutumatus ära võtta;
 - 2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus ja vastutava parlamendikomisjoni raport viivitamatult Prantsusmaa ametiasutustele ja Jean-François Jalkhile.
-

Neljapäev, 25. märts 2021

III

(Ettevalmistavad aktid)

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2021)0093

Euroopa Liidu omavahendite süsteem ***

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta seadusandlik resolutsioon mis käsitleb nõukogu määruse eelnõu, millega kehtestatakse Euroopa Liidu omavahendite süsteemi rakendusmeetmed ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 608/2014 (10045/2020 – C9-0024/2021 – 2018/0132(APP))

(Seadusandlik erimenetlus – nõusolek)

(2021/C 494/18)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu määruse eelnõu (10045/2020),
- võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 311 neljandale lõigule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklile 106a (C9-0024/2021),
- võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava ⁽¹⁾,
- võttes arvesse nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsust (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom ⁽²⁾, eriti selle artiklit 10,
- võttes arvesse oma 14. märtsi 2018. aasta resolutsioone järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ja 2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku suhtes võetava parlamendi seisukoha ettevalmistamise kohta ⁽³⁾ ning Euroopa Liidu omavahendite süsteemi reformimise kohta ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse oma 30. mai 2018. aasta resolutsiooni 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ja omavahendite kohta ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse oma 14. novembri 2018. aasta resolutsiooni mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kohta – parlamendi seisukoht kokkuleppe saavutamiseks ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse oma 10. oktoobri 2019. aasta resolutsiooni 2021.–2027. aasta finantsraamistiku ja omavahendite kohta: aeg täita kodanike ootused ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28).

⁽²⁾ ELT L 424, 15.12.2020, lk 1.

⁽³⁾ ELT C 162, 10.5.2019, lk 51.

⁽⁴⁾ ELT C 162, 10.5.2019, lk 71.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0226.

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0449.

⁽⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0032.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse komisjoni ja nõukogu 10. oktoobri 2019. aasta avaldusi 2021.–2027. aasta finantsraamistiku ja omavahendite kohta: aeg täita kodanike ootused,
- võttes arvesse oma 15. mai 2020. aasta resolutsiooni järgmise mitmeaastase finantsraamistiku, omavahendite ja majanduse taastamise kava kohta ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse oma 16. septembri 2020. aasta seadusandlikku resolutsiooni nõukogu otsuse eelnõu kohta, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse kodukorra artikli 105 lõikeid 1 ja 4,
- võttes arvesse eelarvekomisjoni soovitusi (A9-0047/2021),
 1. annab nõusoleku nõukogu määruse eelnõule;
 2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

⁽⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0124.

⁽⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0220.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0094

Vastuväidete puudumine delegeeritud õigusaktile: Veiste, lammaste ja kitsede identifitseerimine ja registreerimine

Euroopa Parlamendi otsus mitte esitada vastuväiteid komisjoni 19. veebruari 2021. aasta delegeeritud määrusele, millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) nr 640/2014 nõuete rikkumise osas seoses veiste ning lammaste ja kitsede identifitseerimise ja registreerimise süsteemiga ning seoses halduskaristuste taseme arvutamise ja loomatoetuste kavade või loomatoetusmeetmete alusel deklareeritud loomade puhul (C(2021)00993 – 2021/2566(DEA))

(2021/C 494/19)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni delegeeritud määrust (C(2021)00993),
 - võttes arvesse komisjoni 26. veebruari 2021. aasta kirja, milles komisjon palub Euroopa Parlamendil teatada, et ta ei esita delegeeritud määrusele vastuväiteid,
 - võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni 17. märtsi 2021. aasta kirja komisjonide esimeeste konverentsi esimehele,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 290,
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013⁽¹⁾, eriti selle artikli 63 lõiget 4, artikli 64 lõiget 6, artikli 77 lõiget 7 ja artikli 115 lõiget 5,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 111 lõiget 6,
 - võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni soovitus võtta vastu otsus,
 - võttes arvesse, et kodukorra artikli 111 lõike 6 kolmandas ja neljandas taandes sätestatud ajavahemiku jooksul, mis lõppes 25. märtsil 2021, ei ole vastuväiteid esitatud,
- A. arvestades, et nõukogu määruses (EÜ) nr 21/2004⁽²⁾ on sätestatud, et liikmesriigid peavad kehtestama lammaste ja kitsede identifitseerimise ja registreerimise süsteemi ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1760/2000⁽³⁾ sisaldab veiste identifitseerimise ja registreerimise süsteemiga sarnaseid nõudeid, ning et on asjakohane ühtlustada eeskirju, mis käsitlevad nende kolme loomakategooria identifitseerimise ja registreerimise süsteemiga seotud rikkumiste arvessevõtmist;
- B. arvestades, et ühtne haldus- ja kontrollisüsteem on edasi arenenud ning vaja oleks seda lihtsustada, mistõttu on asjakohane kohandada komisjoni delegeeritud määruses (EL) nr 640/2014⁽⁴⁾ sätestatud halduskaristusi seoses loomatoetuse kavade ja loomatoetusmeetmetega ning jätta halduskaristuse kohaldamisest välja kuni kolm looma, kes leiti olevat kindlaks määramata; samuti tuleks kohandada karistuste taset, mida kohaldatakse juhul, kui avastatakse rohkem kui kolm kindlaksmääramata looma;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549).

⁽²⁾ Nõukogu 17. detsembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 21/2004, millega kehtestatakse lammaste ja kitsede identifitseerimise ja registreerimise süsteem ja muudetakse määrust (EÜ) nr 1782/2003 ning direktiive 92/102/EMÜ ja 64/432/EMÜ (ELT L 5, 9.1.2004, lk 8).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuli 2000. aasta määrus (EÜ) nr 1760/2000 veiste identifitseerimise ja registreerimise süsteemi loomise, veiseliha ja veiselihatoodete märgistamise ning nõukogu määruse (EÜ) nr 820/97 kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 204, 11.8.2000, lk 1).

⁽⁴⁾ Komisjoni 11. märtsi 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas ning otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas (ELT L 181, 20.6.2014, lk 48).

Neljapäev, 25. märts 2021

1. teatab, et ei esita delegeeritud määrusele vastuväiteid;
 2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule ja komisjonile.
-

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0099

Väärtpaberistamise üldnormid ning lihtsa, läbipaistva ja standarditud väärtpaberistamise erinormid, et aidata kaasa COVID-19 kriisist taastumisele *I**

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse COVID-19 pandeemiast taastumisele kaasa aitamiseks määrust (EL) 2017/2402, millega kehtestatakse väärtpaberistamise üldnormid ning luuakse lihtsa, läbipaistva ja standarditud väärtpaberistamise erinormid (COM(2020)0282 – C9-0207/2020 – 2020/0151(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2021/C 494/20)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2020)0282),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artiklit 114, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C9-0207/2020),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
 - võttes arvesse Euroopa Keskpannga 23. septembri 2020. aasta arvamust ⁽¹⁾,
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 29. oktoobri 2020. aasta arvamust ⁽²⁾,
 - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 alusel heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 16. detsembri 2020. aasta ja 17. märtsi 2021. aasta kirjades võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
 - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A9-0215/2020),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukohta;
 2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab oma ettepaneku, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

P9_TC1-COD(2020)0151

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 25. märtsil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega muudetakse COVID-19 kriisist taastumisele kaasa aitamiseks määrust (EL) 2017/2402, millega kehtestatakse väärtpaberistamise üldnormid ning luuakse lihtsa, läbipaistva ja standarditud väärtpaberistamise erinormid

(Kuna Euroopa Parlament ja nõukogu jõudsid kokkuleppele, vastab Euroopa Parlamendi seisukoht õigusakti (määrus (EL) 2021/557) lõplikule kujule).

⁽¹⁾ ELT C 377, 9.11.2020, lk 1.

⁽²⁾ ELT C 10, 11.1.2021, lk 30.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0100

Määruse (EL) nr 575/2013 muutmise seoses väärtpaberistamise raamistiku kohandamisega, et toetada majanduse taaskäivitamist COVID-19 kriisile reageerimisel *I**

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 575/2013 seoses väärtpaberistamise raamistiku kohandamisega, et toetada majanduse taaskäivitamist COVID-19 pandeemiale reageerimisel (COM(2020)0283 – C9-0208/2020 – 2020/0156(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

(2021/C 494/21)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2020)0283),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artiklit 114, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C9-0208/2020),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
 - võttes arvesse Euroopa Keskpanga 23. septembri 2020. aasta arvamust ⁽¹⁾,
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 29. oktoobri 2020. aasta arvamust ⁽²⁾,
 - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 alusel heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 16. detsembri 2020. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
 - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A9-0213/2020),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukohta;
 2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab oma ettepaneku, muudab seda oluliselt või kavatses seda oluliselt muuta;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

P9_TC1-COD(2020)0156

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 25. märtsil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega muudetakse määrust (EL) nr 575/2013 seoses väärtpaberistamise raamistiku kohandamisega, et toetada majanduse taaskäivitamist COVID-19 kriisile reageerimisel

(Kuna Euroopa Parlament ja nõukogu jõudsid kokkuleppele, vastab Euroopa Parlamendi seisukoht õigusakti (määrus (EL) 2021/558) lõplikule kujule).

⁽¹⁾ ELT C 377, 9.11.2020, lk 1.

⁽²⁾ ELT C 10, 11.1.2021, lk 30.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0101

Kahesuguse kasutusega kaupade eksport, vahendamine, tehniline abi, transiit ja edasitoimetamine *I**

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse liidu kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, edasitoimetamise, vahendamise, tehnilise abi ja transiidi kontrollimiseks (uuesti sõnastatud) (COM(2016)0616 – C8-0393/2016 – 2016/0295(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus – uuesti sõnastamine)

(2021/C 494/22)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2016)0616),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 207 lõiget 2, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C8-0393/2016),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
 - võttes arvesse 28. novembri 2001. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet õigusaktide uuesti sõnastamise tehnika süstemaatilise kasutamise kohta ⁽¹⁾,
 - võttes arvesse vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 3 saadetud õiguskomisjoni 27. märtsi 2017. aasta kirja rahvusvahelise kaubanduse komisjonile,
 - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 alusel heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 18. novembri 2020. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
 - võttes arvesse kodukorra artikleid 110 ja 59,
 - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni raportit ning väliskomisjoni arvamust (A8-0390/2017),
- A. arvestades, et Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni õigusteenistuste konsultatiivse töörühma arvamuse kohaselt ei sisalda komisjoni ettepanek muid sisulisi muudatusi peale nende, mis on ettepanekus esile toodud, ning arvestades, et varasemate õigusaktide muutmata sätete ja nimetatud muudatuste kodifitseerimise osas piirdub ettepanek üksnes kehtivate õigusaktide kodifitseerimisega ilma sisuliste muudatusteta;
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha, võttes arvesse Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni õigusteenistuste konsultatiivse töörühma soovitusi;
 2. võtab teadmiseks käesolevale resolutsioonile lisatud komisjoni avalduse;
 3. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab oma ettepaneku, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
 4. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

⁽¹⁾ EÜT C 77, 28.3.2002, lk 1.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TC1-COD(2016)0295

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 25. märtsil 2021. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/..., millega kehtestatakse liidu kord kaheksa kasutusega kaupade ekspordi, vahendamise, tehnilise abi, transiidi ja edasitoimetamise kontrollimiseks (uuesti sõnastatud)

Kuna Euroopa Parlament ja nõukogu jõudsid kokkuleppele, vastab Euroopa Parlamendi seisukoht õigusakti (määrus (EL) 2021/821) lõplikule kujule).

—

Neljapäev, 25. märts 2021

SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI LISA

Komisjoni avaldus kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi kontrollimise alase suutlikkuse suurendamise programmi kohta

Komisjon tõdeb, et ELi ekspordikontrollisüsteemi tulemuslikkuse jaoks on lubade andmise ja õigusnormide maksmapaneku vallas vaja ühist suutlikkuse suurendamise ja väljaõppe programmi. Komisjon uurib kahesuguse kasutusega kaupade koordineerimisrühmaga konsulteerides, milliseid inimressursse ja rahalisi vahendeid oleks sellise programmi jaoks vaja, et kaardistada suutlikkuse suurendamise ja väljaõppe programmi kavandamise, tegevusreeglite ja kasutuselevõtu võimalused.

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0104

Ringluse võtmata plastpakendijätmetel põhinevad omavahendid ning kogurahvatulul põhinevate omavahendite teatavad aspektid *

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu määruse eelnõu kohta, mis käsitleb ringluse võtmata plastpakendijätmetel põhinevate omavahendite arvutamist, meetodeid ja menetlusi, millega tehakse kättesaadavaks need omavahendid, rahavajaduste rahuldamiseks vajalikke meetmeid ning kogurahvatulul põhinevate omavahendite teatavaid aspekte (13142/2020 – C9-0018/2021 – 2018/0131(NLE))

(Konsulteerimine)

(2021/C 494/23)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu eelnõu (13142/2020),
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 322 lõiget 2 ning Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C9-0018/2021),
- võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava ⁽¹⁾,
- võttes arvesse nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsust (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom, ⁽²⁾ eriti selle artiklit 10,
- võttes arvesse oma 14. märtsi 2018. aasta resolutsiooni järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ja 2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku suhtes võetava parlamendi seisukoha ettevalmistamise kohta ⁽³⁾ ning resolutsiooni Euroopa Liidu omavahendite süsteemi reformimise kohta ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse oma 30. mai 2018. aasta resolutsiooni 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ja omavahendite kohta ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse oma 14. novembri 2018. aasta resolutsiooni mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kohta – parlamendi seisukoht kokkuleppe saavutamiseks ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse oma 10. oktoobri 2019. aasta resolutsiooni 2021.–2027. aasta finantsraamistiku ja omavahendite kohta: aeg täita kodanike ootused ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse komisjoni ja nõukogu 10. oktoobri 2019. aasta avaldusi 2021.–2027. aasta finantsraamistiku ja omavahendite kohta: aeg täita kodanike ootused,
- võttes arvesse oma 15. mai 2020. aasta resolutsiooni järgmise mitmeaastase finantsraamistiku, omavahendite ja majanduse taastamise kava kohta ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28).

⁽²⁾ ELT L 424, 15.12.2020, lk 1.

⁽³⁾ ELT C 162, 10.5.2019, lk 51.

⁽⁴⁾ ELT C 162, 10.5.2019, lk 71.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0226.

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0449.

⁽⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0032.

⁽⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0124.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse oma 16. septembri 2020. aasta seadusandlikku resolutsiooni nõukogu otsuse eelnõu kohta, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi⁽⁹⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 82,
 - võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0048/2021),
1. kiidab nõukogu eelnõu muudetud kujul heaks;
 2. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatses Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud teksti muuta;
 3. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui nõukogu kavatses oma eelnõu oluliselt muuta;
 4. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

Muudatusettepanek 1

Määruse eelnõu

Põhjendus 13

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- (13) *Tuleks kehtestada usaldusväärne ja kiire läbivaatamismenetlus, et lahendada võimalikke vaidlusi, mis võivad liikmesriigi ja komisjoni vahel tekkida seoses ringlusse võtmata plastpakendijätmetel põhinevaid omavahendeid käsitlevate aruannete korrigeerimise summadega või seoses sellega, kas väidetavat andmete esitamata jätmist võib liikmesriigile süüks panna, vältides seeläbi aeganõudvaid ja kulukaid menetlusi Euroopa Liidu Kohtus.*

välja jäetud

Muudatusettepanek 2

Määruse eelnõu

Põhjendus 15

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

- (15) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamise volitused seoses ringlusse võtmata plastpakendijätmetel põhinevaid omavahendeid käsitlevate aruandevormide kehtestamisega **ja liikmesriikide ning komisjoni vaheliste võimalike vaidluste lahendamiseks kasutatava läbivaatamismenetluse täpsema kindlaksmääramisega**. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011.

- (15) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamise volitused seoses ringlusse võtmata plastpakendijätmetel põhinevaid omavahendeid käsitlevate aruandevormide kehtestamisega. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011.

⁽⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0220.

Neljapäev, 25. märts 2021

Muudatusettepanek 3

Määruse eelnõu

Artikkel 9 – lõige 4

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

4. Asjaomane liikmesriik võib paluda komisjonil lõikes 3 osutatud kirjas teatatud korrigeerimine läbi vaadata kahe kuu jooksul alates lõikes 3 osutatud kirja kättesaamisest. Läbi vaatamine toimub otsuse alusel, mille komisjon võtab vastu hiljemalt kolm kuud pärast liikmesriigi taotluse kättesaamise kuupäeva. Kui komisjoni otsusega vaadatakse lõikes 3 osutatud kirjas teatatud korrigeerimisele osaliselt või täielikult vastavad summad läbi, teeb liikmesriik vastava summa kättesaadavaks [...]. Liikmesriigi taotlus korrigeerimise läbi vaatamiseks ega komisjoni otsuse tühistamise hagi ei mõjuta liikmesriigi kohustust korrigeerimisele vastav summa kättesaadavaks teha.

välja jäetud

Muudatusettepanek 4

Määruse eelnõu

Artikkel 9 – lõige 5

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

5. Komisjon võib vastu võtta rakendusaktid, millega määratakse kindlaks käesoleva artikli lõikes 4 osutatud läbivaatamismenetlus. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 14 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

välja jäetud

Muudatusettepanek 5

Määruse eelnõu

Artikkel 11 – lõige 1 – lõik 4

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

Liikmesriigi ja komisjoni vahelised vaidlused selle üle, kas käesoleva lõike esimese lõigu punktis d osutatud väidetavat esitamata jätmist võib liikmesriigile süüks panna, lahendatakse artikli 9 lõikes 4 osutatud läbivaatamise teel.

välja jäetud

Neljapäev, 25. märts 2021

Muudatusettepanek 6**Määruse eelnõu****Artikkel 11 – lõige 2**

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

2. Kui liikmesriik algatab artikli 9 lõikes 4 osutatud läbivaatamise, arvutatakse viivis alates kuupäevast, mille komisjon on artikli 9 lõike 3 kohaselt kindlaks määranud.

välja jäetud

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0105

Käibemaksust laekuvate omavahendite kogumine *

Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta seadusandlik resolutsioon nõukogu määruse eelnõu kohta, millega muudetakse määrust (EMÜ, Euratom) nr 1553/89 käibemaksust laekuvate omavahendite kogumise kindla ühtse korra kohta (12771/2020 – C9-0364/2020 – 2018/0133(NLE))

(Konsulteerimine)

(2021/C 494/24)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu eelnõu (12771/2020),
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 322 lõiget 2 ning Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C9-0364/2020),
- võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava ⁽¹⁾,
- võttes arvesse nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsust (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom ⁽²⁾, eriti selle artiklit 10,
- võttes arvesse oma 14. märtsi 2018. aasta resolutsiooni järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ja 2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku suhtes võetava parlamendi seisukoha ettevalmistamise kohta ⁽³⁾ ning resolutsiooni Euroopa Liidu omavahendite süsteemi reformimise kohta ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse oma 30. mai 2018. aasta resolutsiooni 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ja omavahendite kohta ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse oma 14. novembri 2018. aasta resolutsiooni mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kohta – parlamendi seisukoht kokkuleppe saavutamiseks ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse oma 10. oktoobri 2019. aasta resolutsiooni 2021.–2027. aasta finantsraamistiku ja omavahendite kohta: aeg täita kodanike ootused ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse komisjoni ja nõukogu 10. oktoobri 2019. aasta avaldusi 2021.–2027. aasta finantsraamistiku ja omavahendite kohta: aeg täita kodanike ootused,
- võttes arvesse oma 15. mai 2020. aasta resolutsiooni järgmise mitmeaastase finantsraamistiku, omavahendite ja majanduse taastamise kava kohta ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse oma 16. septembri 2020. aasta seadusandlikku resolutsiooni nõukogu otsuse eelnõu kohta, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 82,
- võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0049/2021),

⁽¹⁾ 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28).

⁽²⁾ ELT L 424, 15.12.2020, lk 1.

⁽³⁾ ELT C 162, 10.5.2019, lk 51.

⁽⁴⁾ ELT C 162, 10.5.2019, lk 71.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0226.

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0449.

⁽⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0032.

⁽⁸⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0124.

⁽⁹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0220.

Neljapäev, 25. märts 2021

1. kiidab nõukogu eelnõu muudetud kujul heaks;
2. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatses Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud tekstist kõrvale kalduda;
3. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui nõukogu kavatses oma eelnõu oluliselt muuta;
4. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

Muudatusettepanek 1

Määruse eelnõu

Artikkel 1 – lõige 1 – punkt 8

Määrus (EMÜ/Euratom) nr 1553/89

Artikkel 9

Nõukogu eelnõu

„Artikkel 9

Muudatusettepanek

„Artikkel 9

1. Eelnenud eelarveaastate mis tahes korrigeerimised tehakse artikli 7 lõikes 1 osutatud aruannetesse komisjoni ja asjaomase liikmesriigi vahelise kokkuleppe alusel.

Kui liikmesriik ja komisjon korrigeerimise suhtes kokkulepet ei saavuta, teavitab komisjon asjaomast liikmesriiki vajalikust korrigeerimisest kirja teel. Selline kiri kujutab endast „meetmeid“, millele on osutatud nõukogu määruse 609/2014 artikli 12 lõike 2 punktis c.

2. Asjaomane liikmesriik võib kahe kuu jooksul alates lõike 1 teises lõigus osutatud kirja kättesaamisest paluda komisjonil vaadata lõike 1 teise lõigu kohaselt teatatud korrigeerimine läbi. Läbivaatamine toimub komisjoni otsuse alusel, mille ta võtab vastu hiljemalt kolm kuud pärast liikmesriigi taotluse kättesaamise kuupäeva.

Kui komisjoni otsusega vaadatakse korrigeerimisele osaliselt või täielikult vastavad summad läbi, teeb liikmesriik vastava summa kättesaadavaks. Liikmesriigi taotlus korrigeerimise läbivaatamiseks ega komisjoni otsuse tühistamise hagi ei mõjuta liikmesriigi kohustust korrigeerimisele vastav summa kättesaadavaks teha.

Kõik parandused kantakse koondaruannetesse, mis muudavad asjaomaste eelarveaastate varasemaid aruandeid.

1. Eelnenud eelarveaastate mis tahes korrigeerimised tehakse artikli 7 lõikes 1 osutatud aruannetesse komisjoni ja asjaomase liikmesriigi vahelise kokkuleppe alusel.

Kui liikmesriik ja komisjon korrigeerimise suhtes kokkulepet ei saavuta, teavitab komisjon asjaomast liikmesriiki vajalikust korrigeerimisest kirja teel. Selline kiri kujutab endast „meetmeid“, millele on osutatud nõukogu määruse **(EL, Euratom) nr 609/2014** artikli 12 lõike 2 punktis c.

Neljapäev, 25. märts 2021

Nõukogu eelnõu

Muudatusettepanek

3. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega sätestatakse lõikes 2 osutatud läbivaatamise üksikasjalikum menetluskord. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 13 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega. Rakendusaktide vastuvõtmine ei piira lõikes 2 osutatud läbivaatamismenetluse kohaldamist.

4. Artikli 7 lõikes 1 osutatud aruannetesse ei tehta pärast asjaomasele eelarveaastale järgneva neljanda aasta 31. juulit enam ühtki korrigeerimist, välja arvatud juhul, kui need puudutavad punkte, millest komisjon või asjaomane liikmesriik on eelnevalt teatanud.“

2. Artikli 7 lõikes 1 osutatud aruannetesse ei tehta pärast asjaomasele eelarveaastale järgneva neljanda aasta 31. juulit enam ühtki korrigeerimist, välja arvatud juhul, kui need puudutavad punkte, millest komisjon või asjaomane liikmesriik on eelnevalt teatanud.“

Neljapäev, 25. märts 2021

P9_TA(2021)0106

2022. aasta eelarvemenetluse suunised – III jagu**Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2021. aasta resolutsioon 2022. aasta eelarve koostamise üldsuuniste kohta, III jagu – Komisjon (2020/2265(BUI))**

(2021/C 494/25)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklit 314,
- võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012⁽¹⁾ (edaspidi „finantsmäärus“),
- võttes arvesse nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027⁽²⁾ (edaspidi „mitmeaastase finantsraamistiku määrus“), ning sellega seoses Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel kokku lepitud ühisdeklaratsioone⁽³⁾ ja asjakohaseid ühepoolseid deklaratsioone⁽⁴⁾,
- võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava⁽⁵⁾,
- võttes arvesse nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsust (EL, Euratom) 2020/2053 (mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom)⁽⁶⁾,
- võttes arvesse nõukogu 14. detsembri 2020. aasta määrust (EL) 2020/2094, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks⁽⁷⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks⁽⁸⁾,
- võttes arvesse Euroopa Liidu 2021. aasta üldeelarvet⁽⁹⁾ ja sellele lisatud Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisavaldusi,
- võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) 8. oktoobri 2018. aasta eriaruannet globaalse soojenemise kohta 1,5 °C võrra,
- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste ülemaailmset hindamisaruannet,

⁽¹⁾ ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 11.

⁽³⁾ ELT C 444 I, 22.12.2020.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi 16. detsembri 2020. aasta seadusandlik resolutsioon, mis käsitleb nõukogu määruse eelnõu, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027, 2. lisa: deklaratsioonid (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0357).

⁽⁵⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 28.

⁽⁶⁾ ELT L 424, 15.12.2020, lk 1.

⁽⁷⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 23.

⁽⁸⁾ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1.

⁽⁹⁾ ELT L 93, 17.3.2021, lk 1.

Neljapäev, 25. märts 2021

- võttes arvesse nõukogu 8. juuni 2020. aasta järeldusi „Demograafilised väljakutsed – edasine tegevus“,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 25. septembri 2015. aasta resolutsiooni 70/1 „Muudame oma maailma: kestliku arengu tegevuskava aastani 2030“, mis jõustus 1. jaanuaril 2016. aastal,
- võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste sammast ja oma 19. jaanuari 2017. aasta resolutsiooni selle kohta ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa rohelise kokkuleppe kohta ⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse nõukogu 16. veebruari 2021. aasta järeldusi 2022. aasta eelarve suuniste kohta,
- võttes arvesse oma 11. detsembri 2018. aasta resolutsiooni Schengeni *acquis'* sätete täieliku kohaldamise kohta Bulgaarias ja Rumeenias ning kontrolli kaotamise kohta sisepiiridel nii maal, merel kui ka õhuruumis ⁽¹²⁾,
- võttes arvesse komisjoni 19. märtsi 2020. aasta teatist riigiabi ajutise raamistiku kohta majanduse toetamiseks praeguse COVID-19 puhangu kontekstis (C(2020)1863),
- võttes arvesse kodukorra artiklit 93,
- võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni ning kultuuri- ja hariduskomisjoni arvamusi,
- võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni muudatusettepanekutena esitatud seisukohta,
- võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, eelarvekontrollikomisjoni, keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni, siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni, põhiseaduskomisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni kirju,
- võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0046/2021),

Tagasi rööbastele: 2022. aasta eelarve, mida kasutatakse COVID-19 kriisist taastumiseks

1. on veendunud, et võttes arvesse erilist ebakindlust, mis on seotud majanduslike väljavaadetega, mille kohaselt ei eeldata 2022. aastal majanduse taastumist pandeemiaeelsele tasemele, ja tungivat vajadust COVID-19 pandeemia põhjustatud majanduslikust, sotsiaalsest ja tööhõivealastest kahjust kiiresti, õiglaselt ja kaasavalt taastuda, peaks liidu 2022. aasta eelarvel olema veelgi kesksem roll kodanike elule positiivse ja käegakatsutava mõju tagamisel ning Euroopa majanduse elavdamise, kestlike investeeringute võimendamise ja kogu liidus töökohtade säilitamise ja kvaliteetsete töökohtade loomise toetamisel, samuti kliimamuutuste ja digiüleminekuga seotud väljakutsetega toimetulekul ning liidu 2030. aastaks seatud ulatuslikumate kliimaeesmärkide täitmisel, et saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus, ning majanduslike, sotsiaalsete, territoriaalsete, haridusalaste, põlvkondadevaheliste ja sooliste erinevuste vähendamise soodustamisel;

2. kavatseb seetõttu koostada tulevikku suunatud eelarve, mida kasutatakse majanduse taastamiseks ning mis võimaldab liidul suurendada investeringuid ning võidelda töötuse vastu, soodustada digi- ja rohepöõret, keskenduda tugevale Euroopa terviseleiidule, edendada kaasavat majanduse taastamist, milles keskendutakse noorele põlvkonnale, ning tagada ELi kodanikele turvalise ja jõuka keskkonna; on seisukohal, et need prioriteedid on olulised, et kooskõlas Pariisi kokkuleppega toetada taastumist ja luua alus vastupanuvõimelisemale liidule;

⁽¹⁰⁾ ELT C 242, 10.7.2018, lk 24.

⁽¹¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.

⁽¹²⁾ ELT C 388, 13.11.2020, lk 18.

Neljapäev, 25. märts 2021

Elujõuline majandus, mis võimaldab suurendada investeeeringuid ja võidelda töötuse vastu

3. tuletab meelde, et väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd) moodustavad Euroopa majanduse selgroo, kusjuures peaaegu 99 % kõigist liikmesriikide ettevõtjatest on VKEd, ning nendega on seotud umbes kaks kolmandikku kõikidest pakutavatest töökohtadest; rõhutab VKEde märkimisväärset panust töökohtade loomisse, majanduskasvu ja stabiilsusse; tunneb muret kriisi tõsiste ja pikaajaliste tagajärgede pärast VKEdele ning kavatseb tagada neile ELi eri programmide raames piisavad rahalised vahendid;

4. rõhutab sellega seoses, kui oluline on piisavalt rahastatud ühtse turu programm, et suurendada konkurentsivõimet, edendada ettevõtlust, parandada turulepääsu ja toetada tulemuslikult väikeettevõtjaid, muu hulgas digi- ja ettevõtlusoskuste arendamise abil; toonitab lisaks programmi „InvestEU“ potentsiaali kestlike, innovatiivsete ja sotsiaalsete investeeeringute võimendamisel, aga ka kriisist negatiivselt mõjutatud VKEdele kapitalitoetuse andmisel; tunnistab tungivat vajadust luua VKEde jaoks soodne ettevõtluskeskkond ning toetada VKEde klastreid ja võrgustikke, samuti vähendada äriühingute halduskoormust; rõhutab eelkõige vajadust toetada ELi tasandi algatusi, mille eesmärk on hõlbustada uute idufirmade loomist ja parandada nende juurdepääsu rahastamisele, et edendada innovatsiooni, töökohtade loomist ja noorte ettevõtlust;

5. rõhutab, et jätkuvalt tuleb massiliselt suurendada investeeeringute tegemist teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni, et EL saaks olla Euroopa rohelise kokkuleppe ja digiüleminekuga seotud eesmärkide saavutamisel eestvedaja rollis; rõhutab sellega seoses programmi „Euroopa horisont“ erilisi saavutusi, sealhulgas Euroopa Teadusnõukogu tegevust; on seisukohal, et VKEdele, idufirmadele ja ülikoolidele tuleb teadusuuringute ja innovatsiooniga tegelemiseks pakkuda piisavat ja kohandatud toetust, et nad saaksid kõnealustes ülisuurtes väljakutsetes aktiivselt osaleda; juhib tähelepanu sellele, kui tähtis on edendada akadeemiliste ringkondade ja tööstuse koostööd; rõhutab, et COVID-19 pandeemia on selgelt näidanud, kui olulised on Euroopa ravimi- ja vaktsiinalased teadusuuringud, et suurendada ELi vastupanuvõimet tervisekriisi korral;

6. rõhutab, et liidu reageerimist COVID-19 pandeemia väljakutsetele peavad võimaldama kiired ja sihipärased eelarveotsused; nõuab sellega seoses, et ootamatult suures summas kulukohustustest vabastatud teadusassigneeringud tehtaks täielikus kooskõlas finantsmääruse artikli 15 lõikega 3 programmi „Euroopa horisont“ raames täies ulatuses uuesti kättesaadavaks, sest see oleks üks põhivahend, mille abil neutraliseerida viiruse uusi variante, ennetades samal ajal tulevase ohtusid, mis on vajalik rahvatervise huvides ja inimeste päästmiseks; rõhutab, et sellisel määral kulukohustustest vabastamist ei osatud ette näha ja seetõttu ei lisatud seda ka mitmeaastase finantsraamistiku kokkuleppesse;

7. rõhutab ELi ühtekuuluvuspoliitika keskset rolli liidu peamise investeeerimispoliitikana ning kestliku ja kaasava taastumise ühe nurgakivina ning juhib tähelepanu selle ainulaadsele Euroopa lisaväärtusele ja panusele ELi ning selle liikmesriikide ja piirkondade üldisesse harmoonilisse arengusse; rõhutab eelkõige selle potentsiaali ergutada majanduskasvu ja luua rohkem kvaliteetseid töökohti, mis on taastumisprotsessis keskse tähtsusega; rõhutab selle keskset rolli ELi strateegiliste eesmärkide (näiteks majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus ning lähenemine liikmesriikide vahel ja nende sees, õiglane üleminek, kvaliteetne tööhõive, konkurentsivõimeline, sotsiaalne, roheline ja ringmajandus ning innovatsioon) saavutamisel ning õiglase, kaasava ja kestliku liidu eestvedajana;

8. juhib tähelepanu asjaolule, et praeguse kriisi ajal ühtsel turul riigiabi eeskirjade suhtes tehtud erandi pikendamisel on pikaajaline mõju liikmesriikidele, kelle avaliku sektori vahendid ja fiskaalvõimekus on piiratud; rõhutab, et ELi eelarvel on keskne roll selle tagamisel, et liikmesriigid ja EL teeksid tihedat koostööd pandeemia sotsiaal-majandusliku mõju leevendamiseks, otsides samas konkreetseid lahendusi, et säilitada ühtsel turul võrdsed võimalused ning tugevdada ELi piirkondade majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust;

9. rõhutab, et ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) ja ühine kalanduspoliitika (ÜKP) on Euroopa integratsiooni alustalad, mille eesmärk on tagada eurooplastele ohutute, taskukohaste ja kvaliteetsete toiduainete tarnimine ning toidualane sõltumatus, põllumajandusturgude nõuetekohane toimimine, maapiirkondade kestlik areng ja põllumajandustootjate põlvkondade vahetumine; tuletab meelde, et nendel poliitikal valdkondadel on keskne roll põllumajandustootjate ja kalurite stabiilse ja vastuvõetava sissetuleku tagamisel, eriti praeguses raskes olukorras; palub pöörata erilist tähelepanu väikesemahulisele põllumajandusele, noortele põllumajandustootjatele ja väikestele kalandusettevõtetele ning Euroopa kodanike jaoks stabiilse ja turvalise toidutarneahela säilitamisele; juhib tähelepanu sellele, et COVID-19 puhang ja muud

Neljapäev, 25. märts 2021

kriisid on tabanud rängalt paljusid põllumajandussektoreid, ning toetab vajaduse korral turutoetusmeetmete võtmiseks asjakohaste eelarveridade vahendite sihipäras suurendamist; tuleb meelde, et kõnealuste väljakutsetega tuleb tegeleda, valmistudes samal ajal ühise põllumajanduspoliitika reformiks, millel peaks olema otsustavam roll Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide täitmisel;

10. rõhutab vajadust elavdada eelkõige turismisektorit, eriti majutussektorit, mille tegevus on COVID-19 pandeemia tõttu eriti tõsiselt kokku tõmbunud, mõjudes laastavalt just nendele piirkondadele, mis on turismist ülimalt sõltuvad; rõhutab, et turismisektor on liidu majanduse oluline tugisammas ja annab tööd märkimisväärsele osale liidu tööjõust, eriti VKEdes ja pereettevõtetes; loodab, et asjakohased ELi programmid, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu, regionaalpoliitika ning programmid „digitaalne Euroopa“ ja „InvestEU“, aitavad otsustavalt kaasa sektori pikaajalisele konkurentsivõimele ja kestlikkusele ning et selleks vajalikud vahendid tehakse ELi eelarve kaudu kättesaadavaks 2022. aastal; väljendab veel kord pettumust selle üle, et Euroopa Parlamendi nõudmist luua sihtotstarbeline turismialane ELi programm ei täidetud;

11. rõhutab vajadust Euroopa tervikliku kosmosestrateegia järele ja tunnustab liidu kosmoseprogrammi lisaväärtust; rõhutab eelkõige, et liit peab edendama innovatiivse ja konkurentsivõimelise kosmosetaristu sektori (kosmose rasketööstus) ja kosmoseteenuste sektori (kosmoseandmetel põhinevad rakendused) arendamist; juhib tähelepanu Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ameti (EUSPA) olulisele rollile ning vajadusele tagada sellele vajalikul tasemel rahastamine ja personal;

Digi- ja rohepöörde katsumusega toimetulek

12. rõhutab COVID-19 kriisi tõttu veelgi pakilisemaks muutunud tungivat vajadust kaotada digilõhe, eelkõige viies lõpule Euroopa haridusruumi loomise ja rakendades digiõppe tegevuskava, et saavutada digioskustega seotud eesmärgid, ja edendades kaasavat õpet, ning kiirendada Euroopa digipööret; juhib tähelepanu sellele, kui oluline on tagada piisav rahastamine ja koostöö ELi programmide vahel, et luua tingimused, mis soodustavad murrangulise tehnoloogia ja innovatsiooni kiiremat omaksvõttu turul, ning võimaldada Euroopa majandusel ja avalikul sektoril olla digiüleminekus esirinnas; on seisukohal, et programm „Digitaalne Euroopa“ on hädavajalik, et parandada Euroopa konkurentsivõimet üleilmses digimajanduses ja saavutada tehnoloogiline suveräänsus; loodab, et selle programmiga hoogustatakse investeeringute tegemist ELi kõrgjõudlusega andmetöötlusse, eetilisse tehisintellekti, 5G-tehnoloogiasse ja küberturvalisusse ning täiustatud digioskuste edendamist kogu majanduses ja ühiskonnas; kutsub liikmesriike ja komisjoni üles järgima kriteeriume, mille kohaselt tuleks vähemalt 20 % taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest eraldada digiüleminekuks;

13. rõhutab, et ELi eelarvel on keskse tähtsusega roll selle tagamisel, et Euroopa roheline kokkulepe, sealhulgas bioloogilise mitmekesisuse strateegia, oleks edukas ning rakendataks põhimõtet „ära tekita kahju“, hoogustades liikmesriikide koroonaviiruse kriisi järgset majanduslikku ja sotsiaalset taastumist, muutes roheväljakutsed investeeringuteks ja struktuurireformide võimalusteks ning hõlbustades õiglast üleminekut kestlikumale, kaasavamale ja vastupanuvõimelisele majandusele; tuleb meelde, et kõnealune üleminek nõuab märkimisväärsed struktuurimuutusi ning et mitte kõik liikmesriigid, piirkonnad ja linnad ei alusta üleminekut samalt tasemelt ega ole samaväärselt võimelised sellega tegelema; rõhutab eelkõige vajadust tagada, et uut majanduskasvu strateegiat toetataks piisavate vahenditega, sealhulgas taastefondide ja õiglase ülemineku mehhanismiga, et võimaldada liidul täita oma lubadused, tagades samal ajal, et kedagi ei jäeta kõrvale, ning kavatseb tähelepanelikult jälgida selle strateegia rakendamist 2022. aasta eelarves; rõhutab sellega seoses, et investeerimine energiatõhususse, ringmajandusse, kestlikku ja taskukohasesse arukasse liikuvusse ning ajakohasesse ja vastupidavasse ELi taristusse on konkurentsivõime taastamise, ELi kliimaeesmärkide saavutamisele kaasaaitamise ja ELi strateegilise autonoomia suurendamise ning kestliku tööstuse edendamise peamised tegurid; tunnustab lisaks Euroopa ühendamise rahastu olulist rolli liidu ja kõigi selle piirkondade, sealhulgas äärepoolseimate, saare- ja hõredalt asustatud piirkondade omavahelisel ühendamisel transpordi-, digi- ja energiasektoris;

14. rõhutab, kui tähtis on toetada kliimameetmeid ja keskkonnakaitset, nähes ELi eelarves asjakohastele programmidele ja vahenditele, eelkõige programmile LIFE, ette lisavahendid; rõhutab lisaks, et kliimaküsimuste peavoolustamise vaimus tuleks kõigis poliitikavaldkondades teha suuremaid jõupingutusi, et saavutada kliimameetmetega seotud kulude üldeesmärk, mille kohaselt peavad need kogu mitmeaastase finantsraamistikuga 2021–2027 kehtivuse jooksul moodustama vähemalt 30 % liidu kogueelarvest ja Euroopa Liidu taasterahastu kulutustest; rõhutab lisaks, et pidevat tööd tuleb teha ka selleks, et mitmeaastase finantsraamistikuga igal aastal tehtavatest kulutustest nähtaks 2024. aastal 7,5 % ja alates 2026. aastast

Neljapäev, 25. märts 2021

10 % ette bioloogilise mitmekesisuse eesmärkide saavutamiseks; nõuab, et Euroopa Parlament kaasataks täielikult selliste kulude rakendamise ja jälgimise töökindlamate, läbipaistvamate ja terviklikumate meetodite väljatöötamise, ning ootab komisjoni ja nõukoguga korraldatavaid iga-aastaseid konsultatsioone, mis on ette nähtud institutsioonidevahelises kokkuleppes;

15. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama piisavad rahalised vahendid selleks, et rakendada ELi kemikaalide strateegiat kestlikkuse tagamiseks, sealhulgas edendades teadusuuringuid ja innovatsiooni ohututele ja keskkonnasäästlikuks kavandatud kemikaalidele, materjalidele ja toodetele üleminekuks ning tagades Euroopa Kemikaaliametile (ECHA) piisavad ja kestlikud ressursid, ning et rakendada ka ELi ringmajanduse loomise tegevuskava, milles lähtutakse mürgivabast materjalitsüklist, ja koostatavat saastevaba õhu, vee ja pinnase tegevuskava;

Tugev Euroopa terviseliit

16. kinnitab programmi „EL tervise heaks“ tähtsust ja potentsiaali, kuna sellest sai uue mitmeaastase finantsraamistiku raames suurim terviseprogramm, mida ELi eelarvest eales rahastatud on; loodab, et tugevdatakse sünergiaid kõigi ELi tervishoiusüsteemide suutlikkust ning kriisideks valmisoleku ja nende ennetamisvõime suurendamist käsitlevate ELi programmide ning nende programmide vahel, mis annavad tervishoiusektorisse lisainvesteeringuid, nagu Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+), Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF), programm „Euroopa horisont“ ja programm „Digitaalse Euroopa“; on seisukohal, et reservide varumine liidu elanikkonnakaitse mehhanismi (rescEU) ja programmi „EL tervise heaks“ kaudu peaks jääma ELi eelarve prioriteediks; rõhutab ELi kodanikukaitse mehhanismi tähtsust selle tagamisel, et EL oleks paremini valmis ja võimeline reageerima igat liiki loodusõnnetustele, pandeemiatele ja hädaolukordadele;

17. tuletab meelde, et COVID-19 kriis on seadnud liikmesriikide tervishoiusüsteemid enneolematu surve alla ning toonud esile puudujäägid liidu vaktsiinide ja muude oluliste meditsiiniliste tootmisvõimsuses; rõhutab seetõttu, et liit vajab solidaarsust ja kollektiivset vastutust, mis väljendub suuremas ELi tervishoiualases pädevuses ja konkreetsemates sammudes tugevama Euroopa terviseliidu suunas; rõhutab, et tervishoiutaristusse ja -oskustesse on vaja teha suuremaid investeeringuid, sest praegune kriis on paljastanud nende nappuse, ning seda, et varasem alainvesteering tuleb tasa teha; tunneb sellega seoses heameelt komisjoni teatise üle HERA Incubatori kohta (COM(2021)0078) – tegemist on vahendiga, mis võimaldab paremini avastada COVID-19 variante, kohandada vaktsiine, parandada kliiniliste katsete tõhusust, kiirendada regulatiivset heakskiitmist ja suurendada vaktsiinide tootmist; juhib tähelepanu sellele, et suur osa tootmisvõimsusest asub väljaspool liitu, mis raskendab vajaduse korral ravimite tarnimist ja kujutab endast takistust, mis tuleb Euroopa terviseliidu loomisel kõrvaldada; rõhutab, kui oluline on tagada piisavad vahendid, et aidata suurendada liikmesriikides vaktsiinide, antidootide ja muude oluliste ravimite tootmisvõimsust ning muuta võimalikuks see, et ELi 2022. aasta eelarvega saab hädaolukordadele kiiresti reageerida;

18. peab väga kahetsusväärseks, et 2020. aastal diagnoositi ELis vähktõbi 2,7 miljonil inimesel ja ligikaudu 1,3 miljonit inimest kaotas sellele elu; tervitab Euroopa vähktõvevastase võitluse kava, mis on tugevama Euroopa terviseliidu oluline tugisammas; tunnustab, et kava järgi on vähktõve ennetamiseks, raviks ja hoolduseks vaja tugevamat liidu käsitust, mis tagab ka täitmise; nõuab, et 2022. aastal eraldataks asjaomastele ELi programmidele, nimelt programmile „EL tervise heaks“, programmile „Euroopa horisont“ II samba tervishoiu teemavaldkonnale ja programmile „Digitaalne Euroopa“, piisavalt eelarvevahendeid, et rahastada liidu vähktõvevastase võitluse raames uusi tehnoloogiaid, teadusuuringuid ja innovatsiooni;

19. juhib eelkõige tähelepanu Euroopa Raviameti (EMA) ning Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC) kriitilise tähtsusega rollile käimasolevas COVID-19 pandeemia vastases võitluses; nõuab 2022. aasta eelarves piisavat rahastamist, et need keske tähtsusega asutused saaksid oma tööd jätkata; ootab ettepanekut luua Euroopa tervisevaldkonna hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise amet (HERA), et tagada tulevaste tervisekriiside korral liidu tulemuslik ja koordineeritud valmisolek ning reageerimissuutlikkus; tuletab meelde vajadust eraldada HERA-le uusi vahendeid, et see ei avaldaks kahjulikku mõju olemasolevatele programmidele, poliitikal ja asutustele, ning tagada tulemuslik koostöö EMA ja ECDCga;

Kaasav taastumine, keskendudes noorele põlvkonnale

20. rõhutab, et nii nagu 2008. aasta finantskriisi järel, tabavad COVID-19 kriisi tagajärjed taas eriti rängalt just noori, suurendades noorte tööpuudust ning avaldades negatiivset mõju haridusele ja vaimsele tervisele, eriti tööturule sisenejatele; rõhutab seetõttu, et kõiki rahastamisvõimalusi tuleb põhjalikult uurida, et parandada edukalt tööturule kaasamist, eelkõige

Neljapäev, 25. märts 2021

kutseõppe, sotsiaalse kaasatuse, töötingimuste ja sotsiaalkaitse parandamise meetmete kaudu, sealhulgas puuetega inimeste puhul, ning noorte pere- ja eluväljavaateid, võttes arvesse töö- ja eraelulise tasakaalustamise direktiivi;

21. rõhutab, et ilma struktuurse noore põlvkonna strateegiata ei suuda liit leida kestlikku viisi oma majanduse taastamiseks; juhib sellega seoses tähelepanu asjaolule, et äärmiselt oluline on suurendada rahalisi vahendeid sellistele liidu programmidele nagu „Erasmus+“, mille edu kogu liidus hariduse, koolituse ja töövõimaluste laiendamisel on vaieldamatu; rõhutab, et programm „Erasmus+“ on liidu juhtprogramm, mis on liidu kodanike seas laialdaselt tuntud ja andnud käegakatsutavaid tulemusi; rõhutab selle programmi potentsiaali tipptaseme edendamisel ning noorte juurdepääsu tagamisel innovatsioonile ja ettevõtlusele, kuna see pakub kaasaval viisil suunamist ja haridust, ning vajadust koolitus- ja liikuvusmeetmete järele täiskasvanuhariduses; taunib COVID-19 kriisi negatiivset mõju programmile „Erasmus+“, mille tulemusena on märkimisväärselt vähenenud nende osalejate arv, kes sellest programmist kasu saavad; rõhutab sellega seoses 2022. aasta eelarve tähtsust kasutamata jäänud võimaluste korvamisel; kutsub komisjoni üles edendama veelgi Euroopa kodanikuõpetust ja kodanikuaktiivsust; kordab oma üleskutset liikmesriikidele eraldada vähemalt 10 % oma taaste- ja vastupidavuskavade vahenditest kvaliteetselt ja kaasavale haridusele;

22. rõhutab, et tuleb leida kestlikud ja pikaajalised lahendused, et edukalt võidelda struktuursete demograafiliste probleemidega ning leevendada ajude äravoolu ELi maapiirkondadest, saartelt, ääre- ja vähem arenenud aladelt ja piirkondadest; rõhutab, et rahvastikukaoga ja väheneva sündide arvuga piirkondade elavdamiseks on vaja rahalisi vahendeid, et investeerida sotsiaal- ja demograafiapolitiikasse, mis toetab peresid ja pakub Euroopa vananevale elanikkonnale seoses juurdepääsuga tervishoiule, liikuvusele ja avalikele teenustele piisavat tuge; rõhutab vajadust luua asjakohased struktuurid, et uurida suundumusi ja pakkuda välja meetmeid demograafiliste muutustega asjakohaselt tegelemiseks, lisades näiteks tulevikus struktuurifondide vahendite eraldamise metoodikasse erikriteeriumid;

23. toob esile, et COVID-19 kriisi tagajärgedel on naistele ebaproportsionaalne mõju; rõhutab, kui oluline on rakendada sooteadlikku eelarvestamist, et naised ja mehed saaksid avaliku sektori kulutustest võrdselt kasu; kutsub sellega seoses komisjoni üles kiirendama tihedas koostöös Euroopa Parlamendiga mõjusa, läbipaistva ja tervikliku metoodika kasutuselevõtmist asjakohaste sooliselt tasakaalustatud kulutuste mõõtmiseks, nagu on sätestatud institutsioonidevahelises kokkuleppes, et näidata 2022. aasta eelarve huvides käegakatsutavaid tulemusi ja laiendada seda metoodikat kõigile mitmeaastase finantsraamistiku programmidele; nõuab ka ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegia kiiret rakendamist; rõhutab muretekitavat ja kasvavat vastuseisu soolisele võrdõiguslikkusele ja naiste õigustele ning kõigi ELi vahendite kasutuselevõtmise tähtsust selle olukorra vastu võitlemisel; nõuab lisavahendeid, et toetada seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste kaitset, edendamist ja üldist kättesaadavust ning toetada naissoost inimõiguste kaitsjaid;

24. rõhutab, et majanduse taasteprotsessis ei tohi kedagi kõrvale jätta ning et liit ja liikmesriigid peavad seetõttu tegelema vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohuga; rõhutab, et liidu 2022. aasta eelarve ja Euroopa Liidu taasterahastu peaksid aitama rakendada ÜRO kestliku arengu eesmäärke ja viia ellu Euroopa sotsiaalõiguste sammast, toetades elukestvat õpet, tugevdades sotsiaaldialoogi ja tagades kõigile juurdepääsu elutähtsatele teenustele, nagu tervishoid, liikuvus, piisav toitumine ja korralik eluase; rõhutab sellega seoses ESF+ lisaväärtust ja on veendunud, et noortegarantii ja tulevase lastegarantii rakendamiseks tuleks eelarve jagatud täitmise raames eraldada piisavalt rahalisi vahendeid; väljendab heameelt selle üle, et järgmisel sotsiaaltippkohtumisel Portos keskendutakse Euroopa sotsiaalsele mõõtmele;

25. rõhutab, et kultuuri- ja loomesektor ning kultuuriturism on ELi praeguse kriisi koormuse kandmisel ühed peamised ohvrid ja jäävad selleks ka edaspidi; nõuab nendele sektoritele lisameetmeid ja seonduvate ELi programmide, eelkõige programmi „Loov Euroopa“ lisarahastamist; väljendab heameelt loomingulise ja valdkondadevahelise uue „Euroopa Bauhausi“ algatuse üle;

Euroopa kodanikele turvalise ja jõuka keskkonna tagamine

26. on seisukohal, et majanduskasv ja jõukus, sisejulgeolek, ELi välispiiride kaitse, põhiõigused, Schengeni ala nõuetekohane toimimine ja liikumisvabadus ELis on omavahel lahutamatu seotud ja toetavad üksteist; rõhutab, et Schengeni ala edasine integreerimine, mis põhineb eksperthinnangutel, annaks liidu välispiiril asuvatele liikmesriikidele piirihalduse jaoks suuremad rahalised võimalused; tuletab meelde, et Schengeni ala toob selle osalisriikidele majanduslikku

Neljapäev, 25. märts 2021

kasu; rõhutab, et ELi majandust võiks elavdada nende kandidaatriikide ühinemine Schengeni alaga, kes juba vastavad kõigile tehnilistele nõuetele; rõhutab, et nende liikmesriikide ühinemine Schengeni alaga suurendaks ELi eelarve ja majanduse taastamise vahendite mõju ning sellel oleks majanduse kiiremale taastumisele otsene mõju; kordab oma nõudmist Rumeenia, Bulgaaria ja Horvaatia kiireks integreerimiseks Schengeni alaga; rõhutab, kui olulised on kindlad ELi investeeringud sisejulgeoleku valdkonnas, et tõhustada ELi õiguskaitsese- ja õigusaluste reageerimist piiriülesele kuritegevuse ohule ning edendada teabevahetust;

27. võtab teadmiseks, et mitmeaastases finantsraamistikus 2021–2027 on rände-, varjupaiga- ja integratsioonipoliitika rakendamiseks ette nähtud suuremad summad kui eelmistel aastatel; eeldab, et varjupaiga- ja rändeküsimused jäävad ELi päevakorras tähtsaks kohale; rõhutab, et solidaarsusmeetmed, nagu ümberpaigutamiskeskused, ümberasustamine või humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmine, jäävad kuni Euroopa ühise varjupaigasüsteemi sisulise reformimiseni väga oluliseks; rõhutab sellega seoses, et liikmesriigid vajavad varjupaigataotlejate vastuvõtmiseks, registreerimiseks ja läbivaatamiseks, samuti tagasisaatmiseks ja ümberpaigutamiseks jätkuvalt rahalist toetust; nõuab, et rohkem rahalisi vahendeid suunataks transiidiriikide ja ebaseadusliku rände päritoluriikidega kooskõlastamisele, et saavutada inimkaubanduse ja inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise üle kontroll ning need peatada; on sügavalt mures, et Vahemerel hukuvad endiselt inimesed, ning on veendunud, et otsingu- ja päästetegevus on ülesanne, mida ei saa jätta üksnes valitsusvälistele osalejatele; lisab, et ELi välispiiril asuvad ELi mittekuuluvad riigid, kes seisavad silmitsi ELi suunduvate rändevõogudega, vajavad samuti jätkuvalt rahalist toetust; rõhutab sellega seoses Euroopa piiri- ja rannikuvalvet (Frontex) olulist rolli ja selle hiljuti laiendatud volitusi ning nõuab Frontexi piisavat rahastamist, et võimaldada tal täita oma ülesandeid kõigis uute volitustega hõlmatud vastutusvaldkondades; rõhutab, et välispiiride tulemuslik haldamine peab olema kooskõlas liidu ja rahvusvahelise õigusega, austades eelkõige varjupaigaõigust ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet, eeskätt seoses hiljutiste väidetega võimaliku tagasitõrjumise osalemise kohta; tuletab seetõttu meelde vajadust võtta kooskõlas määruse (EL) 2019/1896⁽¹³⁾ artikliga 110 tööle põhiõiguste ametnikke, et aidata Euroopa integreeritud piirihalduse raames kaasa põhiõiguste edendamisele; rõhutab, et Frontexi eelarvealdisse suurendamisega peab kaasama aruandekohustuse ja läbipaistvuse vastav suurendamine ning see sõltub ameti pühendumisest liidu õiguse järgimisele;

28. toonitab vajadust tagada kõigile julgeoleku, õiguse, õiguskaitsese, põhiõiguste, varjupaiga ja rände ning piirihalduse valdkonnas tegutsevatele asutustele piisav rahastamine, et nad saaksid täita oma suurenenud kohustusi, ning juhib tähelepanu nende vahelise koostöö tähtsusele, tehnoloogiliste uuenduste ja kohandamise vajadusele ning nende asutuste olulisele rollile liikmesriikidevahelise koostöö ja koordineerimise tugevdamisel; rõhutab suuremahuliste ELi IT-süsteemide nõuetekohase rakendamise ja operatiivjuhtimise tähtsust vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal;

29. toetab kindlalt ELi pingutuste suurendamist, et võidelda kasvavate julgeolekuohtudega, nagu terrorism, radikaliseerumine ja vägivaldne äärmuslus, ebaseaduslik üle piiri toimetamine, inimkaubandus, uimastikaubandus, küberkuritegevus ja hübriidohud Euroopas ja naaberriikides ning väärinfo levitamise kampaaniad Euroopa demokraatiate vastu, mida juhitakse kolmandatest riikidest, ning parandada selliste programmide koordineerimist ELi tasandil; tuletab meelde, et hiljutised terrorirünnakud näitavad, et liidu sisejulgeoleku tugevdamiseks on vaja parandada justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide koostalitlusvõimet; märgib, et pandeemia on toonud kaasa uusi kuritegevusega seotud probleeme; väljendab heameelt komisjoni 24. juulil 2020 esitatud julgeolekuliidu strateegia üle ja nõuab selles sisalduvate tegevuskavade piisavat rahastamist;

30. tuletab meelde, et õigusriik on liidu eelarve täitmisele ELi toimimise lepingu artiklis 317 sätestatud usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte järgimise väga oluline eeldus; väljendab heameelt selle üle, et 1. jaanuaril 2021 jõustus õigusriigi määrus, millega kehtestatakse liidu eelarve kaitsmise üldine tingimuslikkuse kord, ning on kindlalt pühendunud selle täieliku, viivitamatu ja nõuetekohase rakendamise tagamisele; nõuab nende aluspõhimõtete kaitse tagamiseks ette nähtud rahaliste vahendite märkimisväärset suurendamist; rõhutab seetõttu, kui oluline on võitluses liidu eelarve vastu suunatud kuritegevuste vastu hästi varustatud, piisavalt rahastatud ja personaliga varustatud Euroopa Prokuratuur, ning rõhutab, et see peab olema võimeline tegelema kuhjunud pooleliolevate kohtuasjadega ning suutma kõik uued juhtumid läbi vaadata ja neid uurida;

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2019. aasta määrus (EL) 2019/1896, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1052/2013 ning (EL) 2016/1624 (ELT L 295, 14.11.2019, lk 1).

Neljapäev, 25. märts 2021

31. rõhutab, et Euroopa väärtuste ja kultuuride edendamine aitab otseselt toetada demokraatiat, diskrimineerimiskeeldu ja soolist võrdõiguslikkust ning vältida väärinfo ja võltsuudiste vastu; väljendab muret õigusriigi, demokraatia ja põhiõiguste olukorra halvenemise pärast mõnes liikmesriigis ning rõhutab, et ajakirjandus-, meedia- ja kunstivabaduse toetamiseks liidus on vaja rahalisi vahendeid; rõhutab, et uus kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programm on ELis demokraatia, võrdõiguslikkuse ja õigusriigi ning Euroopa kodakondsuse tugevdamisel strateegilise tähtsusega; tuletab ka meelde, et õigusprogramm sisaldab eesmärki toetada ja edendada õiguslast koolitust, et edendada ühist õigus-, kohtu- ja õigusriigikultuuri; nõuab, et nende programmide rahastamine jagataks mitmeaastase finantsraamistiku kehtivusaja jooksul ühtlaselt, ning nõuab tungival, et igal aastal kasutataks esiletoodud eesmärkidele ette nähtud vahendid täielikult ära; tunneb lisaks heameelt Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti jätkuva ulatusliku töö üle liikmesriikide õiguse ja tavade arvessevõtmisel nendes valdkondades; on veendunud, et Euroopa tulevikku käsitlev konverents on üks vahend, mille abil lahendada mitmeid demokraatia ja põhiõigustega seotud probleeme, ning peab väga oluliseks, et igal tulevase konverentsi korraldamises ja juhtimises osaleval ELi institutsioonil oleks piisav halduseelarve;

32. tuletab meelde naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi (NDICI) olulist panust rände ja sundrände algpõhjustega tegelemisel, kestliku arengu, demokraatia, poliitiliste ja majandusreformide, õigusriigi ja inimõiguste edendamisel ning valimisprotsesside toetamisel; rõhutab lisaks laienemispoliitika strateegilist tähtsust Lääne-Balkani riikides; nõuab sellega seoses lisarahastamist Lääne-Balkani riikidele ning ida- ja lõunanaabrusse riikidele, samuti ÜRO Palestiina Põgenike Abi- ja Tööorganisatsioonile Lähis-Idas (UNRWA) ja humanitaarabile; rõhutab ELi kohustust tagada endale piisavad vahendid, et tulla toime COVID-19 kriisi geopoliitiliste tagajärgedega, tagada turvaline ja stabiilne ülemaailmne keskkond ning näidata üles solidaarsust rängalt mõjutatud kolmandate riikidega, võttes kasutusele ELi välisrahastamisvahendid, et aidata neil riikidel tugevdada oma tervishoiusüsteemide suutlikkust, sealhulgas parandada nende juurdepääsu vaktsiinidele, ning leevendada kriisi sotsiaal-majanduslikku mõju; rõhutab, kui oluline on järgida COVID-19 vaktsiini jaotussüsteemi COVAX, et tagada kõige hapramatele riikidele võrdne juurdepääs vaktsiinidele; väljendab ka heameelt asjaolu üle, et ELi naaberriikidele ja eelkõige nende vahetutele naaberriikidele antakse otsetoetusi;

33. tuletab meelde, kui oluline on tagada ELi eelarves piisavalt üksikasjalik liigendus, mis võimaldaks eelarvapädevatel institutsioonidel täita tulemuslikult oma otsuste tegemise rolli ja eelkõige parlamendil täita oma demokraatliku järelevalve ja kontrolli rolli kõigi rubriikide üle; rõhutab seetõttu, et eelarve liigendus peab naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi määruse suhtes saavutatud kokkulepet kajastama täielikult ja võimalikult ruttu; kutsub sellega seoses komisjoni üles esitama ELi 2021. aasta eelarve paranduseelarve projekti, millega rakendatakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi määruse läbirääkimistel saavutatud kokkulepe viie eraldi rahastamispaketi kohta geograafiliste programmide jaoks Aasias, nimelt Lähis-Idas, Lõuna-Aasias, Kesk-Aasias, Põhja- ja Kagu-Aasias ning Vaikse ookeani piirkonnas, luues selleks vastavad eraldi eelarveread; on veendunud, et selline ühtlustamine võiks ja peaks toimuma enne 2022. aasta eelarvemenetlust;

34. rõhutab, kui oluline on tagada piisav rahaline toetus nii liikmesriikidelt kui ka Euroopa Kaitsefondist, et viia ellu ELi ühise kaitsepoliitika järkjärguline kujundamine ning suurendada ELi julgeolekut ja strateegilist sõltumatust; rõhutab ka vajadust parandada Euroopa kaitsetööstuse konkurentsivõimet ja innovatsiooni, mis võib aidata stimuleerida majanduskasvu ja töökohtade loomist, ning vajadust suurendada kasutatavust ja tegevuse tulemuslikkust, suurendades pingutusi sõjalise ja tsiviilvõimekuse ühiseks arendamiseks;

2022. aasta eelarvega seotud konkreetset ja valdkondadevahelised küsimused

35. ootab enne 2022. aasta eelarve vastuvõtmist mitmeaastase finantsraamistiku paketi kogu potentsiaali ärakasutamist ning kavatseb saavutatud kokkuleppe kõigi elementide rakendamist tähelepanelikult jälgida; tuletab meelde, et 2022. aasta on esimene aasta, mil kohaldatakse mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 5 kohaseid programispetsiifilisi kohandusi, muu hulgas seda, et ELi juhtprogramme rahastatakse uuest trahvidel põhinevast mehhanismist;

36. juhib tähelepanu tõsistele viivitustele ELi 2014.–2020. aasta programmide ja fondide rakendamisel, eriti nende puhul, millel on eelarve jagatud täitmise; kutsub liikmesriike üles kiirendama nende programmide rakendamist, et mitte seada ohtu uute ELi programmide õigeaegset käivitamist 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ning Euroopa Liidu taasterahastu poolt rahastatavate programmide raames; tunneb muret ohu pärast, et uue mitmeaastase

Neljapäev, 25. märts 2021

finantsraamistiku programmide rakendamisel võib tekkida lisaviivitusi, mis on tingitud sellest, et liikmesriigid peavad kõigepealt järgima taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi rakendamiseks ette nähtud väga pingelist ajakava;

37. peab kahetsusväärseks ka 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku hilist vastuvõtmist ja on seisukohal, et selle viivituse tagajärjed saavad olema tuntavad kogu praeguse mitmeaastase finantsraamistiku perioodi jooksul; rõhutab, et seetõttu lükkus märkimisväärselt edasi kõigi ELi juhtprogrammide käivitamine ning Euroopa rohelise kokkuleppe ja digiülemineku strateegia rahastamine; ootab seetõttu kõigi jõupingutuste tegemist, et saavutada 2022. aastal kõigi uute ELi programmide täielik toimimine; tuletab sellega seoses meelde 2021. aasta eelarvet käsitlevates ühistes järeldustes esitatud Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisavaldust COVID-19 kriisi mõju käsitlemise kohta, milles märgitakse, et erilist tähelepanu tuleb pöörata kriisist enim mõjutatud majandussektoritele, nagu turism ja VKEd, ning kriisist enim mõjutatud inimestele;

38. eeldab ka, et 2022. aasta eelarvesse kantakse piisavalt maksete assigneeringuid nii uute programmide jaoks kui ka varasemate programmide lõpuleviimiseks, eelkõige seoses suuremate prognoositavate maksevajadustega ühtekuuluvuse ja maaelu arengu valdkonnas, ning tagamaks, et liidu eelarve pakuks vajalikke majanduslikke stiimuleid; on kindlalt otsustanud vältida mis tahes tulevasi maksekriise, nimelt selliseid, mis tekkisid eelmise mitmeaastase finantsraamistiku perioodi alguses, ning kavatseb sel eesmärgil täitmata kulukohustuste taset väga tähelepanelikult jälgida; kutsub komisjoni üles esitama vajaduse korral viivitamata paranduseelarve projekti, et suurendada ELi programmide edasise kiirendamisega seotud makseid;

39. rõhutab, et ELi eelarvet suurendatakse 2022. aastal Euroopa Liidu taasterahastu kaudu märkimisväärselt, kusjuures kõnealuse aasta lõpuks seotakse eri programmide raames vähemalt 60 % selle kogueraldisest kulukohustustega; rõhutab, et Euroopa Parlament jälgib tähelepanelikult Euroopa Liidu taasterahastu üldist rakendamist, pöörates erilist tähelepanu taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi järelevalvele; on siiski mures selle vahendi raames tehtavate laenuühingute hilinenud alustamise pärast, kuna uus omavahendite otsus, millega nendeks tehinguteks luba antakse, ei ole veel jõustunud; rõhutab seetõttu, et liikmesriikidel on vaja uus omavahendeid käsitlev otsus kiiresti ratifitseerida, et õigeaegset taastumist tulevasi põlvkondi kahjustades mitte ohu seada;

40. on seisukohal, et institutsioonidevahelises kokkuleppes sätestatud tegevuskava uute omavahendite kasutuselevõtmiseks praeguse mitmeaastase finantsraamistiku jooksul on õiguslikult siduv, ning kinnitab veel kord oma kindlat pühendumust sellele protsessile; rõhutab, et liidu 2022. aasta eelarve loob selle tegevuskava esimese ja teise etapi vahelise silla; palub eelkõige nõukogul, niipea kui komisjon on esitanud seadusandlikud ettepanekud uute omavahendite kohta, mis põhinevad süsinikdioksiidi piiride kohandamise mehhanismil, digimaksul ja ELi heitkogustega kauplemise süsteemil (ELi HKS), alustada viivitamata arutelusid, et teha otsus 1. juuliks 2022; loodab ka, et arutelud finantstehingute maksu üle tõhustatud koostöö raames viiakse 2022. aasta lõpuks positiivselt lõpule, et komisjon saaks uue omavahendi kohta ettepaneku esitada; juhib sellega seoses tähelepanu sujuva rakendamise vajadusele, et uued omavahendid kataksid vähemalt Euroopa Liidu taasterahastu põhi- ja intressimaksete tagasimaksmisega seotud kulud;

41. rõhutab lisaks, et maksupettused, maksudest kõrvalehoidumine ja maksustamise vältimine avaldavad ELi eelarvele ja liikmesriikide eelarvetele kahjulikku mõju; nõuab maksustamise valdkonnas paremat koordineerimist, et kaitsta ELi ja riiklikke tuluaallikaid;

42. rõhutab liidu detsentraliseeritud asutuste keskset rolli operatiivtoe ja oskusteabe pakkumisel, et tagada ELi poliitikaeesmärkide tulemuslik rakendamine; tuletab meelde, et asutustel peab olema piisavalt töötajaid ja vahendeid, et nad saaksid täielikult täita oma kohustusi ja saavutada parimaid võimalikke tulemusi; rõhutab, et asutuste ülesanded arenevad kooskõlas poliitiliste prioriteetidega, ning rõhutab, et uute kohustustega peavad kaasnema uued vahendid;

43. rõhutab katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete väärtust uute poliitiliste algatuste katsetamisel ja liidu tulevastele meetmetele aluse panemisel; kavatseb seetõttu esitada oma poliitilistele prioriteetidele vastava katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete paketi; kutsub komisjoni üles tagama, et eelarves vastu võetud katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete rakendamine toimuks täies ulatuses, õigeaegselt ja koostöös Euroopa Parlamendiga ning et need muudetaks nende mõju suurendamiseks nähtavamaks;

Neljapäev, 25. märts 2021

44. kutsub komisjoni üles võtma 2022. aasta eelarveprojekti koostamisel nõuetekohaselt arvesse käesolevas resolutsioonis esitatud Euroopa Parlamendi poliitilisi ja eelarveprioriteete; on siiski valmis olemasolevat paindlikkust ning muid mitmeaastase finantsraamistiku määruse ja finantsmääruse sätteid optimaalselt ära kasutama, et tugevdada 2022. aasta eelarves peamisi ELi programme ja reageerida asjakohaselt pakilistele vajadustele, mis tekivad muu hulgas seoses COVID-19 tervisekriisi ja taastamisprotsessiga; nõuab sellega seoses erakorralise toetuse rahastamisvahendi õigeaegset aktiveerimist ning mitmeaastase finantsraamistiku erivahendite, näiteks Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtmist, et anda vajaduse korral rahalist toetust;

o

o o

45. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale.

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

**Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus**
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET